

ПОРІВНЯЛЬНА ТАБЛИЦЯ

із наведенням фрагментів дисертації Пінчук А. О.
та відповідних фрагментів опублікованих текстів інших авторів
без зазначення авторства

Збіги текстів виділені **жовтим** кольором, перефразування та синоніми – **бірюзовим**, перестановки слів місцями – **зеленим**, неправдиві вислови дисертанта про те, що це нібито він особисто робить висновки чи щось пропонує – **фіолетовим**.

Червоним шрифтом поданий коментар щодо фрагментів дисертації Пінчук А. О.

№	Фрагменти тексту дисертації, у якій виявлено факти порушення академічної доброчесності	Фрагменти опублікованих текстів інших авторів (без зазначення в дисертації Пінчук А. О. посилань на джерело)
Вид виявленого порушення: плагіат		
1	<p style="text-align: center;">Пінчук А. О. Стратегія забезпечення сталого розвитку сільського господарства в умовах діджиталізації економіки України. Дис. ... доктора економічних наук. – Чернігів, 2020. (https://nrat.ukrintei.ua/searchdoc/0520U100423/)</p>	<p style="text-align: center;">Шестаковська Т. Л. Формування та реалізація державної політики інноваційного розвитку аграрного сектору України. Дис. ... доктора наук з державного управління. – Чернігів, 2020. (https://nrat.ukrintei.ua/searchdoc/0520U100173/)</p>
	С. 3.	С. 113.
	<p><...> ідентифіковані ключові принципи забезпечення сталого розвитку сільського господарства цих країн: комплексний характер ефективної державної аграрної політики; централізація державного регулювання сільського господарства; систематизована ефективна нормативно-правова база та регулярне прийняття законів враховуючи зміни на внутрішньому й зовнішніх ринках сільськогосподарської продукції тощо. Систематизація світової практики щодо розвитку сільського господарства розвинутих країн Америки, Європи та Азії дозволило обґрунтувати науково-практичні підходи до визначення напрямів національної системи державного регулювання забезпечення сталого розвитку сільського господарства та визначити умови її реалізації.</p> <p>Рейтинг. Плагіат.</p>	<p><...> ідентифіковані ключові принципи механізму реалізації державної політики інноваційного розвитку аграрного сектору цих країн: комплексний характер ефективної аграрної політики; централізація державного управління аграрним сектором; систематизована нормативно-правова база і регулярне прийняття законів з урахуванням змін на внутрішньому і зовнішніх аграрних ринках тощо. Тому, узагальнення світової практики державної політики інноваційного розвитку аграрного сектору розвинутих країн Америки, Європи, Азії дозволило сформулювати науково-практичні підходи до визначення державної політики України у відповідній сфері та визначити умови її реалізації в рамках конкретних інструментів державного регулювання.</p>
	С. 5.	С. 462.
	<p>Встановлено, що для формування стратегії забезпечення сталого розвитку сільського господарства необхідно мати чітке уявлення про структуру соціо-еколого-економічного потенціалу галузі, взаємозв'язки між його компонентами, про систему й фактори, які дозволяють найбільш повно й ефективно реалізувати на практиці закладені в стратегії завдання. Запропоновано класифікацію факторів, які впливають на соціо-еколого-економічні показники сталого розвитку сільського господарства за такими групами: продуктивності заходів (сповільнюючі та імпульсивні); способу впливу (архітектурні, перешкоджаючі); якості інфраструктури (виробничо-технологічні, інформаційно-комунікаційні, фінансові, кадрово-інтелектуальні); масштабу впливу (глобального рівня, макро-, мезо-, мікрорівня).</p>	<p>7. <...> Встановлено, що для формування державної політики інноваційного розвитку аграрного сектору в Україні необхідно мати чітке уявлення про структуру інноваційного потенціалу аграрного сектору, взаємозв'язки між його компонентами, про систему та фактори, що дозволяють найбільш повно й ефективно реалізувати на практиці закладені в ньому можливості. З метою формування ефективної державної політики інноваційного розвитку аграрного сектору запропоновано класифікацію факторів, які на неї впливають: за рівнем управління (глобальні, макро-, мезо- та мікрорівні), видом інфраструктурного забезпечення (виробничі, технологічні, фінансові, інформаційно-комунікаційні та кадрові), інструментами регулювання (податкові, фінансово-кредитні, цінкові), за способом впливу (архітектурні, перешкоджаючі), за результативністю</p>

Рейтинг. Плагіат.	(сповільнюючи та імпульсивні).
С. 5.	С. 280.
<p><...> Сільське господарство світу під впливом еволюційного розвитку інформаційних технологій перебуває на новому етапі («Сільське господарство 4.0») і є орієнтованим на використання екологічних природних ресурсів (вода, сонце), інноваційних технологій інтелектуального, точного землеробства, насамперед генетичної модифікації, позаґрунтового вирощення рослин, нанобіотехнологій та вертикального землеробства, складних технологічних систем використання супутникової навігації, безпілотних літальних апаратів, блокчейну тощо.</p> <p>Рейтинг. Плагіат.</p>	<p>Сучасне сільське господарство світу внаслідок еволюційного розвитку технологій перебуває на етапі 4.0 («Сільське господарство 4.0») та є орієнтованим на використання екологічно чистих природних ресурсів (сонце, морська вода), передових інноваційних технологій розумного, точного землеробства, зокрема генетичної модифікації, нанобіотехнологій, позаґрунтового вирощення рослин і вертикального землеробства (на основі гідро-, аква- і аеропоніки), а також складних технологічних систем супутникової навігації, роботів, безпілотних літальних апаратів/дронів, 3D друку продуктів харчування, Інтернету речей, блокчейну тощо.</p>
С. 6–7.	С. 364.
<p>В Україні результативність державної політики забезпечення сталого розвитку сільського господарства безпосередньо залежить від швидкості переходу його до цифрових технологій, де ключовим фактором виробництва є дані в цифровому вигляді, обробка значних обсягів та використання результатів аналізу яких у порівнянні з традиційними формами господарювання сприяють підвищенню результативності функціонування різних секторів (суб'єктів господарювання, держави, організацій й установ, громадськості тощо). Доведено, що необхідною умовою забезпечення сталого розвитку сільського господарства в довгостроковій перспективі є використання сучасних цифрових технологій, найбільш прогресивною з-поміж яких є Blockchain-технологія. Така інформаційна технологія являє собою надійний спосіб формування, зберігання та передачі даних (цифровий реєстр різних транзакцій, угод щодо зберігання інформації, яка стосується всіх етапів від процесу виробництва до споживання сільськогосподарської продукції).</p> <p>Рейтинг. Плагіат.</p>	<p>8. В Україні результативність інформаційного механізму реалізації державної політики інноваційного розвитку аграрного сектору безпосередньо залежить від швидкості переходу до цифрової економіки, яка визначається як господарська діяльність, де ключовим фактором виробництва є дані в цифровому вигляді, обробка великих обсягів і використання результатів аналізу яких порівняно з традиційними формами господарювання дозволяють значно підвищити ефективність функціонування різних секторів (бізнесу, держави, соціальних організацій та установ, громадськості тощо). Запропоновано під Blockchain-технологією в аграрному секторі розглядати інноваційний спосіб щодо зберігання даних (а саме: цифровий реєстр будь-яких транзакцій, угоди у напрямку зберігання інформації, яка стосується різних етапів від виробництва до безпосереднього споживання аграрної продукції).</p>
С. 8.	С. 393–394.
<p><...> У використанні положень «зеленої економіки» в сільському господарстві, варто реалізувати концепцію дифузії інновацій, тобто впроваджувати вже відомі у світі інновації, що прискорить процес виходу галузі на модель сталого розвитку. Прийнятними є альтернативні сільському господарству види економічної діяльності, такі як: біологічна енергетика, зелений туризм, а також «зелені» аграрні види зайнятості - органічне виробництво тощо.</p> <p>Рейтинг. Плагіат.</p>	<p>У використанні положень «зеленої економіки» в аграрному секторі, на нашу думку, слід реалізувати концепцію дифузії інновацій, тобто впроваджувати вже відомі у світі інновації, що прискорить процес виходу галузі на модель сталого розвитку. Це найбільш реальний шлях, який є найкоротшим, найефективнішим. Прийнятними є альтернативні аграрному виробництву види економічної діяльності, такі як: біологічна енергетика, зелений туризм, а також «зелені» аграрні види зайнятості – виробництво екологічно чистого органічного продовольства тощо.</p>
С. 8–9.	С. 412–413.
<p>Досягнення цільових орієнтирів стратегії забезпечення сталого розвитку сільського господарства в умовах діджиталізації економіки України характеризується: 1) створенням умов для поглиблення спеціалізації і раціонального розміщення сільськогосподарського виробництва відповідно до природно-кліматичних умов; 2) формуванням інноваційної екологічно орієнтованої інфраструктури та формуванням системи вільного доступу суб'єктів сільського господарства до розгорнутої мережі складування, зберігання і збуту продукції; 3) підтримкою розвитку інформаційних Blockchain-технологій у</p>	<p>Отже, забезпечення ефективності державної політики інноваційного розвитку аграрного сектора в Україні нами вбачається через:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) створення умов для поглиблення спеціалізації та раціонального розміщення аграрного виробництва відповідно до природно-кліматичних умов середовища функціонування; 2) створення інноваційної екологічно орієнтованої інфраструктури та формування системи вільного доступу вітчизняних товаровиробників до розгорнутої мережі складування, зберігання та збуту продукції;

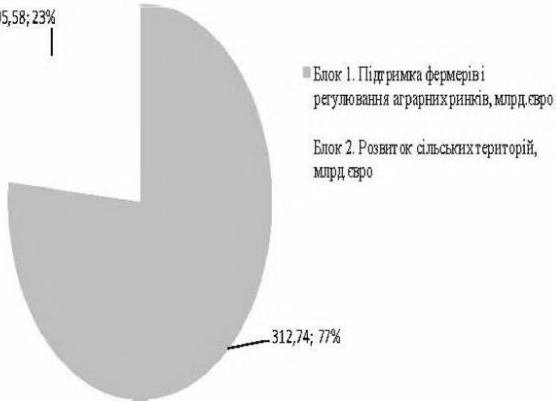
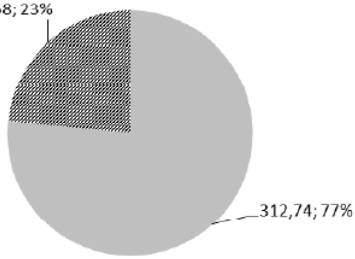
<p>сільському господарстві; 4) розвитком партнерських відносин між державою, сільськогосподарськими товаровиробниками, науковим сектором, громадськістю та інформаційним сектором у напрямку техніко-технологічного забезпечення, селекційної справи, насінництва, генетико-плеємної діяльності тощо; 5) формуванням передумов для кооперування дрібних сільгоспвиробників та поглиблення співпраці щодо переробки й реалізації продукції на експорт; 6) розширенням меж виробництва екологічної продукції, підвищення рівня відповідальності за дотримання якості й безпечності сільськогосподарської продукції.</p> <p>Рерайтинг. Плагіат.</p>	<p>3) розвиток партнерських взаємовідносин між державою, сільськогосподарськими товаровиробниками та науковими установами щодо техніко-технологічного забезпечення, селекційної справи, насінництва, генетико-плеємної діяльності та ін.;</p> <p>4) запровадження механізму узгодження економічних інтересів в системі “наука-виробництво-переробка-реалізація”;</p> <p>5) збільшення можливостей для участі в організованих ринкових відносинах усіх форм господарювання, в тому числі кооперування дрібних товаровиробників, для поглиблення співпраці щодо переробки та реалізації продукції на експорт;</p> <p>6) розширення меж виробництва екологічної продукції, підвищення рівня відповідальності за дотримання якості і безпечності сільськогосподарської продукції.</p>
<p>С. 15.</p>	<p>С. 393–394.</p>
<p>In using the provisions of the "green economy" in agriculture, it is necessary to implement the concept of diffusion of innovations, ie to introduce already known innovations in the world, which will accelerate the process of entering the industry on the model of sustainable development. Alternative types of economic activity are acceptable to agriculture, such as: biological energy, green tourism, as well as "green" agricultural types of employment - organic production and so on. There are enough resources for this, first of all it is necessary to create favorable institutional conditions and provide stable state support.</p> <p>Плагіат.</p>	<p>У використанні положень “зеленої економіки” в аграрному секторі, на нашу думку, слід реалізувати концепцію дифузії інновацій, тобто впроваджувати вже відомі у світі інновації, що прискорить процес виходу галузі на модель сталого розвитку. Це найбільш реальний шлях, який є найкоротшим, найефективнішим. Прийнятними є альтернативні аграрному виробництву види економічної діяльності, такі як: біологічна енергетика, зелений туризм, а також “зелені” аграрні види зайнятості – виробництво екологічно чистого органічного продовольства тощо. Принципи організації такого інноваційного виробництва вже давно відомі, потрібно лише правильно їх репрезентувати в сучасній державній політиці та забезпечити необхідну ресурсну базу.</p>
<p>С. 29.</p>	<p>С. 38.</p>
<p>- класифікацію та змістовне наповнення факторів формування стратегії забезпечення сталого розвитку сільського господарства, які, на відміну від наявних, систематизовано за такими групами: інфраструктурним забезпеченням (технологічні, виробничі, фінансові, інформаційно-комунікаційні й кадрово-інтелектуальні), рівнем управління (глобальні, макро- мезо- та мікрорівні), інструментами державного регулювання (податкові, фінансово-кредитні, цінні), способом впливу (архітектурні, перешкоджаючі), результативністю (сповільнюючі й імпульсивні). Запропонований підхід дозволяє виокремити часткові індикатори й необхідні якісні та кількісні показники, які необхідно використовувати в процесі аналізу стану розвитку сільського господарства та результативності стратегії його забезпечення;</p> <p>Рерайтинг. Плагіат.</p>	<p>– класифікацію та змістовне наповнення факторів формування державної політики інноваційного розвитку аграрного сектору, які систематизовано за такими групами: рівнем управління (глобальні, макро-, мезо- та мікрорівні), видом інфраструктурного забезпечення (виробничі, технологічні, фінансові, інформаційно-комунікаційні та кадрові), інструментами регулювання (податкові, фінансово-кредитні, цінні), за способом впливу (архітектурні, перешкоджаючі), за результативністю (сповільнюючі та імпульсивні). Оцінка факторів дозволяє виявити часткові індикатори та необхідні якісні і кількісні показники, які необхідно використовувати для здійснення аналізу стану інноваційного розвитку аграрного сектору та результативності державної політики;</p>
<p>С. 30–31.</p>	<p>С. 36.</p>
<p>- декомпозиція організаційно-економічного механізму реалізації стратегії забезпечення сталого розвитку сільського господарства в умовах діджиталізації економіки України, що передбачає використання взаємодіючих і взаємодоповнюючих елементів, які мають складну, багаторівневу структуру: домінанти, цілі (економічні, екологічні та соціальні), принципи, суб'єкти, об'єкти, етапи реалізації, критерії оцінки результативності й інноваційну інфраструктуру (центри впровадження Blockchain-</p>	<p>– обґрунтовано розробку концепції формування та реалізації державної політики інноваційного розвитку аграрного сектору України комплементарного типу, яка є передумовою для визначення стратегічних напрямів забезпечення інноваційного розвитку аграрного сектору України та відрізняється системним поєднанням таких структурних елементів, як: домінанти комплементарності (системно-структурні, ресурсно-функціональні, програмно-цільові та ситуаційні), цілі, принципи, суб'єкти, об'єкти, етапи реалізації, критерії оцінки результативності та інноваційну інфраструктуру (технопарки, технополіси);</p>

технологій; технопарки, технополіси; інноваційні біокластери; інноваційні фонди; центри трансферу інновацій; дорадчі служби; інноваційні інтеграційні структури).	інноваційні кластери; інноваційні фонди; венчурні фонди; центри трансферу інновацій; центри комерціалізації інновацій; дорадчі служби; інноваційні інтеграційні структури).
С. 85.	С. 92.
<p>Деякі зарубіжні виробники сільськогосподарської продукції вже в останній третині минулого століття почали переходити на сталий шлях розвитку (так званий інформаційно-біотехнологічний сільське господарство), до точного (прецизійного) землеробства, диверсифікованого ресурсозаміщення, наукомістких технологій, широкого упровадження техніки і обладнання нового покоління [93].</p> <p>Якщо Україна, ґрунтуючись на позитивному зарубіжному досвіді, не здійснить прискорений перехід на сталий шлях розвитку сільського господарства, не відновить його на якісно новій техніко-технологічній основі, яка відповідає сучасним світовим тенденціям, то вітчизняний сільське господарство безнадійно відстане, й з кожним роком втрачатиме конкурентоспроможність.</p> <p>Плагіат тексту разом із готовими покликанням. Доказом плагіату є помилка, що виникла у Пінчук: «так званий інформаційно-біотехнологічний сільське господарство» (у Шестаковської було правильно: «так званий інформаційно-біотехнологічний аграрний сектор»).</p>	<p>Деякі зарубіжні виробники сільськогосподарської продукції вже в останній третині минулого століття почали переходити на інноваційний шлях розвитку (так званий інформаційно-біотехнологічний аграрний сектор), до точного (прецизійного) землеробства, диверсифікованого ресурсозаміщення, наукомістких технологій, широкого упровадження техніки і обладнання нового покоління¹⁰⁶.</p> <p>Якщо Україна, ґрунтуючись на позитивному зарубіжному досвіді, не здійснить прискорений перехід на інноваційний шлях розвитку аграрного сектору, не відновить його на якісно новій техніко-технологічній основі, яка відповідає сучасним світовим тенденціям, то вітчизняний аграрний сектор безнадійно відстане, й з кожним роком втрачатиме конкурентоспроможність.</p>
С. 85–86.	С. 92–93.
<p>Сучасне сільське господарство потребує активізації системи державного регулювання, яка має враховувала особливості функціонування досліджуваної галузі. Досить позитивним прикладом є досвід провідних країн світу, а саме Японії, країн ЄС і Сполучених Штатів Америки. Для сприяння захисту товарних ринків і безпосередньо виробників відповідної сільськогосподарської продукції у розвинутих країнах світу насамперед використовується механізм щодо регулювання зовнішньої торгівлі, й цін. Саме ціни на відповідну сільськогосподарську продукцію на ринках світу формуються враховуючи різні витрати, які формуються на процесі безпосередньо виробництва. Тобто, до умов, які впливають на дієвий розвиток саме сільського господарства доцільно віднести природні, різні техніко-технологічні та соціально-економічні. До найсприятливіших умов, які характерні для Сполучених Штатів Америки, а саме особливості функціонування товарних бірж формуючі світові ціни для всієї сільськогосподарської продукції [94].</p> <p>Рерайтинг. Плагіат тексту разом із готовими покликанням.</p>	<p>Аграрний сектор потребує такої дієвої державної політики, яка б безпосередньо враховувала специфіку галузі. Позитивним прикладом в даному аспекті є досвід таких країн як Японія, країни ЄС та Сполучені Штати Америки. Із метою захисту товарних ринків та безпосередньо виробників аграрної продукції в розвинутих країнах світу зазвичай використовується механізм регулювання зовнішньої торгівлі, насамперед цін. Ціни на аграрну продукцію на світових ринках формуються враховуючи витрати, які формуються в процесі виробництва. До умов, які впливають на ефективний розвиток аграрного сектору варто віднести природні, техніко-технологічні й соціально-економічні. Такі найсприятливіші умови є у Сполучених Штатах Америки, де на товарних біржах формуються світові ціни сільськогосподарської продукції¹⁰⁷.</p>
С. 86.	С. 93.
<p>Багато країн світу мають не лише сприятливі умови для всього сільського господарства. Зауважимо, що саме в ринкових умовах процес функціонування механізмів так званої нерегульованої економіки, процес виробництва сільськогосподарської продукції у розвинених країнах могло б бути замінено імпортованою сільськогосподарською продукцією. Актуальності набуває виникнення механізмів формування захисного механізму щодо державного регулювання галузі, який би сприяв талому розвитку сільського господарства. Представлений механізм відображений в країнах ЄС і Японії, які покли-</p>	<p>Значна кількість країн світу мають не дуже сприятливі умови аграрного виробництва. Доречно, що в ринкових умовах функціонування механізмів нерегульованої економіки, виробництво аграрної продукції в таких країнах могло б бути витіснене імпортованою сільськогосподарською продукцією. Тому, виникає необхідність формування захисного механізму державної політики, який би сприяв розвитку вітчизняного аграрного сектору. Саме такий механізм сформовано в країнах ЄС та Японії. Такі механізми захищають внутрішній аграрний ринок країни від дешевого в окремих випадках імпорту</p>

<p>кані захищати внутрішній аграрний ринок таких країн від більш дешевого імпорту деяких видів сільськогосподарської продукції, та насамперед регулюють процес надходження відповідної імпортованої сільськогосподарської продукції, яку не доцільно виробляти відповідними вітчизняним виробникам. Не формуючи підходи до забезпечення сталого розвитку сільського господарства України в умовах діджиталізації, вітчизняні сільськогосподарські товаровиробники втрачають свої конкурентні позиції на ринках світу [95].</p>	<p>окремих видів аграрної продукції, а також зазвичай регулюють надходження імпортованої аграрної продукції, яку не варто виробляти вітчизняним виробникам. Без формування відповідного інноваційного механізму державної політики розвитку аграрного сектору в Україні, вітчизняні аграрні товаровиробники не зможуть бути конкурентними на зовнішніх ринках¹⁰⁸.</p>
<p>С. 86–87.</p>	<p>С. 93–94.</p>
<p>У розвинених країнах ЄС представлені державні інститути щодо забезпечення сталого розвитку сільського господарства, насамперед в Чехії і Словаччині наявні різні Фонди ринкового стимулювання, так у Польщі ефективно функціонує Агентство сільськогосподарського ринку, Угорщина має Координаційний комітет щодо регулювання сільськогосподарського ринку. Відповідно своєю діяльністю такі інститути забезпечують своєчасну реалізацію сукупності завдань: проводять відповідні інтервенційні закупівлі та продажі сільськогосподарської продукції, продукції для переробки; визначають пільгову кредиторську заборгованість, субсидювання у процесі експорту; проводять детальний аналіз ринку продукції сільського господарства; збір та аналіз інформації у процесі формування пропозицій для відповідних органів державної влади, які насамперед відповідають за динамічний процес розвитку сільського господарства; проведення оцінки поточної ситуації вже на ринку виробництва продукції.</p>	<p>У країнах ЄС сформовані державні інститути регулювання інноваційного розвитку аграрного сектору, так, наприклад в Чехії та Словаччині наявні Фонди ринкового стимулювання, в Польщі функціонує Агентство сільськогосподарського ринку, в Угорщині діє Координаційний комітет по регулюванню сільськогосподарського ринку. Відповідно своєю діяльністю такі інститути забезпечують реалізацію сукупності стратегічних завдань: проводять інтервенційні закупівлі й продажі сільськогосподарської продукції, готової продукції для переробки; обслуговують пільгову кредиторську заборгованість, надання субсидій при експорті; проводять аналіз ринку аграрної продукції; збір й аналіз інформації для формування пропозицій для державних органів влади, які відповідають за розвиток аграрного сектору; оцінку поточної ситуації на ринку аграрного виробництва.</p>
<p>С. 87.</p>	<p>С. 94.</p>
<p>Варто зауважити, що суперечливим є визначення впливу зі сторони держави результатами механізму регулювання і розвиток сільського господарства, які обумовлені: невідповідністю встановлених цілей закономірностей щодо стану ринку; недотриманням соціально-економічних інтересів різних груп виробників саме сільськогосподарської продукції і її споживачів; ідентифікація певних протиріч, для визначення сучасного стану і оцінки результативності щодо впровадження заходів державного регулювання [96]. Визначається результативність використання фінансово-інвестиційних інструментів й інноваційних підходів для реалізації стратегії забезпечення сталого розвитку сільського господарства.</p>	<p>Варто відзначити суперечливість впливу із сторони держави своїми механізмами управління на розвиток аграрного сектору, що обумовлено: невідповідністю деяких цілей закономірностям стану сучасного ринкового середовища; недотриманням інтересів відповідних груп виробників аграрної продукції та її споживачів; виникненням певних протиріч, щодо сучасного стану та результативності впровадження заходів державної політики¹⁰⁹. Враховується результативність фінансово-інвестиційних інструментів та інноваційних підходів до реалізації державної політики розвитку аграрного сектору.</p>
<p>С. 87–88.</p>	<p>С. 94.</p>
<p>Науковець С. Майстро стверджує, що для забезпечення гармонізації сільського господарства і підвищення результативності функціонування сільського господарства в умовах діджиталізації необхідно використовувати такі регулюючі інструменти: цінові та дохідні, кредитування, відповідне бюджетне фінансування, система оподаткування, сприяння стабілізації ринку сільськогосподарської продукції тощо. Насамперед практично всі країни заходо у побудові відносин сільського господарства з різними галузями, для врегулювання експорту та імпорту сільськогосподарської сировини зазвичай використовують принцип протекціонізму. Від результативності сільського господарства такі країни як Канада, Японія, США, Китай виникають не тільки як результат розвитку ринкових відносин, а зазвичай</p>	<p>Дослідник С. Майстро зазначає, що з метою стабілізації аграрного сектору та підвищення результативності функціонування аграрного ринку в провідних країнах світу використовується система прямих та непрямих методів державного впливу: регулювання цін та фермерських доходів, кредитування, бюджетне фінансування, оподаткування, стабілізація ринку сільськогосподарської продукції та ін. У свою чергу практично всі західні країни у відносинах аграрного сектору з іншими галузями, щодо експорту й імпорту сільськогосподарської сировини використовують принцип аграрного протекціонізму. Саме успіхи аграрного сектору країн Західної Європи, Канади, Японії, США, Китаю виникають не лише за рахунок розвитку ринкових відносин, а у більшості як результат обмеження дій рин-</p>

	чай як результат щодо обмеження дій відповідних ринкових механізмів для саморегулювання тим самим використовуючи широкі інструменти зовнішнього впливу (ставки кредитну та податкову політику, дотації, цінові важелі, квоти та інше) [97].	кових механізмів саморегулювання використовуючи інструменти зовнішнього впливу (кредитну й податкову політику, дотації, ціни, квоти тощо) ¹¹⁰ .
С. 88.	<p>Інструменти держави щодо забезпечення сталою розвитку сільського господарства в умовах діджиталізації ґрунтується зазвичай і на реалізації ряду економічних методів, а саме: податкової, кредитної політики, цінової, бюджетних дотаціях і субсидії. В залежності від різних культурних й географічних особливостей такі інструменти у різних країн враховуючі різні соціальні переваги. Так в США зазвичай використовуються цільові ціни, тобто ті, які гарантують більш стабільний рівень доходу, використовуються система заставних цін тощо. У процесі проведення розрахунків податку на майно використовують нижній граничний розмір для визначення вартості, нижче якого відповідно оподаткування не проводиться. Активно діють корпорації із питань страхування відповідної системи фермерського кредиту, яка досить тісно взаємодіє із системою надання кредиту фермерським господарствам.</p> <p>Так, у більшості країнах світу саме політика держави у сфері сільського господарства орієнтована на значну фінансово-економічну підтримку галузі. Відповідно, в США у розрахунку на 1 га ріллі кожного року виділяється до 450 дол., відповідно в Україні - тільки 8 доларів [98].</p>	<p>С. 95.</p> <p>Державна аграрна політика в розвинених країнах ґрунтується зазвичай на реалізації економічних методів: податкової, кредитної політики, цінової, бюджетних дотаціях та субсидії. Відрізняються у різних країн в залежності від культурних, історичних, географічних особливостей, їх соціальних переваг. В США використовуються цільові ціни, які гарантують стабільний рівень доходу, функціонує система заставних цін. Під час розрахунку податку на майно застосовують нижній граничний розмір вартості, нижче якого вже оподаткування не проводиться. Функціонує Корпорація зі страхування системи фермерського кредиту, яка тісно взаємодіє з системою надання фермерського кредиту.</p> <p>У більшості країнах світу державна аграрна політика орієнтована на суттєву фінансово-економічну підтримку аграрного бізнесу. Так, в США в розрахунку на 1 га ріллі щорічно виділяється до 450 доларів, а в Україні – лише 8 доларів¹¹¹.</p>
С. 88–89.	<p>Зазначимо, що в країнах світу політика держави щодо розвитку сільського господарства не є законсервованою, адже в неї постійно вносяться різні корективи під впливом екзогенних й ендегенних факторів. Однак, проводячи аналіз сільського господарства різних країн світу, нами представлені її ключові напрямки, що носять досить динамічний характер і є типовими для кожної із представлених країн: забезпечення нормативно- правового захисту, проведення великомасштабних робіт щодо осушення заболочених земель, побудова зрошувальних систем, проведення боротьби із ярами та солончакками; поступове врегулювання відповідного паритету цін на різну сільськогосподарську продукцію й промисловості; підтримка виробників продукції сільського господарства; гарантування підвищеного рівня забезпеченості продовольством й продуктами харчування; всебічна підтримка стабільної врегульованої соціально-економічної ситуації у сільському господарстві; формування привабливості сільського господарства стимулюючи цим самим інноваційно-інвестиційні процеси; обмеження виробництва; проведення захисту внутрішнього ринку; забезпечення гарантування конкурентоспроможної щодо участі вітчизняних товаровиробників сільськогосподарської продукції в міжнародному поділ праці тощо.</p>	<p>С. 95–96.</p> <p>Варто зазначити, що в країнах світу аграрна політика не є законсервованою, в неї постійно вносяться корективи під впливом різних внутрішніх та зовнішніх факторів. Однак, аналізуючи аграрну політику різних розвинених країн, нами ідентифіковані її ключові напрямки, які носять досить стійкий характер та є типовими для кожної з країн: забезпечення правового захисту, великомасштабні роботи по осушенню заболочених земель, будівництво зрошувальних систем, боротьба з ярами і солончакками; врегулювання паритету цін на продукцію сільського господарства та промисловості; підтримка товаровиробників різних форм власності; гарантування максимальної забезпеченості продовольством та продуктами харчування; підтримка стабільної соціально-економічної ситуації в аграрному секторі; створення привабливості аграрного сектору для інвестицій; обмеження надлишкового виробництва; захист внутрішнього ринку; гарантування конкурентоспроможної участі вітчизняних аграрних товаровиробників в міжнародному поділ праці та ін.</p>
С. 89.	<p>Важливе місце у формах забезпечення протекціонізму відводиться диверсифікованим механізмам підтримки цін для продукції сільського господарства, яка складає 75% загального розміру виділених субсидій різними виробникам в розвинених країнах ЄС, 87% - Японії і близько 55% - у США та</p>	<p>С. 96.</p> <p>Ключове місце у формах протекціонізму відводиться різноманітним механізмам підтримки цін на сільськогосподарську продукцію, яка становить 75% всього розміру субсидій виробникам в країнах ЄС, 87% – в Японії та близько 55% – в США й Канаді. Інші види підтримки аграрного сектору (а саме</p>

<p>Канаді. Різні види підтримки сільського господарства (тобто надання різних послуг для сприяння будівництва об'єктів щодо сталої інфраструктури та інше) досягають такі дані практично 60% - відповідно у Австрії, й більше 50% - у Канаді [99].</p> <p>Для захисту сільського господарства функціонують механізми щодо захисту внутрішніх ринків насамперед у США і ЄС. Важливість захисту товаровиробників і споживачів насамперед стало поштовхом у напрямку формування комплексної сільськогосподарської політики різних країн ЄС, де головними інструментами щодо захисту внутрішнього ринку є мита і компенсаційні платежі, які перш за все мають вирівнювати різницю між досить високими внутрішніми і низькими світовими цінами та значно збільшити прибутковість сільського господарства [100].</p>	<p>надання різних послуг або ж будівництва об'єктів інноваційної інфраструктури тощо) досягають практично 60% – в Австрії, більше 50% – в Канаді¹¹².</p> <p>Так з метою захисту аграрних виробників в США та країнах Західної Європи функціонують механізми захисту внутрішніх ринків. Необхідність захисту вітчизняних товаровиробників та споживачів стало поштовхом для формування єдиної спільної аграрної політики країн ЄС, де відповідними інструментами захисту внутрішнього ринку стали мита та компенсаційні платежі, які повинні вирівнювати різницю між високими внутрішніми та низькими світовими цінами й збільшити прибутковість суб'єктів аграрного сектору¹¹³.</p>
<p>С. 89–90.</p>	<p>С. 96–97.</p>
<p>Значну цікавість викликає досвід забезпечення сталого розвитку сільського господарства в різних країнах-членах Європейського Союзу де процес європейської інтеграції знаходиться на достойному рівні розвитку. Так в ЄС питома вага сільського господарства в ВВП займає майже 4%, відповідно на сільське господарство практично припадає 6% всього зайнятого працездатного населення. Відповідно спільна політика держави у даному напрямі в ЄС відповідно була розроблена для стратегічних цілей, які представлені у ст. 39 Договору від 1957 р., що підписано в Римі [101]. Базисом такої політики є два основні елементи, а саме: структурна політика, що представлена у програмах щодо сталого розвитку сільських територій, і ринкова політика (така політика орієнтована на більш загальну організацію ринків споживчих товарів). Специфічними особливостями проведеної структурної політики перш за все є вираження різних соціальних аспектів, тобто: зниження безробіття на селі у контексті формування важливих умов для своєчасного працевлаштування молоді, сприяння забезпечення преференцій для більш зайнятих у сільському господарстві (а саме вихід на пенсію), забезпечення підтримки розвитку соціальної інфраструктури (а саме житлове будівництво, комунальне господарство), розвиток сільськогосподарської науки та освіти. Представлені стратегічні заходи, які реалізують різні держави-члени в рамках запропонованої політики, орієнтовані перш за все на максимальну ліквідацію різних економічних диспропорцій між розвинутими і депресивними регіонами та наближення якості і рівня життя у сільській місцевості до рівня міста [102].</p>	<p>На особливу увагу заслуговує досвід формування та реалізації державної політики інноваційного розвитку аграрного сектору в країнах-членах Європейського Союзу у яких процес європейської інтеграції є найбільш розвиненим. Так в ЄС частина сільського господарства в ВВП складає майже 4%, на аграрний сектор припадає 6% зайнятого працездатного населення. Спільна аграрна політика (САП) в ЄС була розроблена для цілей, викладених у ст. 39 Договору 1957 р., підписаного в Римі¹¹⁴. Основу такої політики складають два ключові елементи: структурна політика, яка представлена в програмах щодо розвитку сільських територій, та ринкова політика (орієнтована на загальну організацію продовольчих ринків). Особливостями структурної політики є вираження соціальних аспектів, насамперед: зниження безробіття на селі шляхом формування необхідних умов для постійного працевлаштування молоді, забезпечення преференцій для зайнятих у сільському господарстві (вихід на пенсію), підтримка розвитку соціальної інфраструктури (житлове будівництво, комунальне господарство), а також розвиток аграрної науки й освіти. Стратегічні заходи, які реалізують держави-члени в рамках такої політики, орієнтовані насамперед на максимальну ліквідацію будь-якої економічної диспропорції між розвинутими та депресивними регіонами й наближення якості та рівня життя у селі до рівня міста¹¹⁵.</p>
<p>С. 90.</p>	<p>С. 97.</p>
<p>Відповідно, за період з 2000 року до 2014 рік сталий розвиток сільських територій є другим із головних напрямків в політиці країн ЄС, яке відповідно доповнювало систему відповідних прямих виплат фермерам і заходів із регулювання ринків сільськогосподарської продукції. На реалізацію такої сільськогосподарської політики в 2014-2020 рр. вже заплановано 408,31 млрд. євро тобто 38% від всього бюджету ЄС. Саме такий бюджет був поділений між двома різними пріоритетними напрямками: сприяння підтримки фермерів і регулювання аграрних ринків -312,74 млрд. євро або це 29% від всього бюджету ЄС та розвиток сільських територій - 95,58 млрд. євро або це 9%. (рис. 1.9).</p>	<p>У період з 2000 року по 2014 рік розвиток сільських територій було другим з головних напрямків в спільній аграрній політиці країн ЄС, яке доповнювало систему прямих виплат фермерам та заходів з регулювання аграрних ринків.</p> <p>На реалізацію спільної аграрної політики (САП) в 2014-2020 рр. заплановано 408,31 млрд. євро або це 38% від загального бюджету ЄС. Такий бюджет був розподілений між двома пріоритетними напрямками: підтримка фермерів та регулювання аграрних ринків -312,74 млрд. євро або 29% від загального бюджету ЄС і розвиток сільських територій - 95,58 млрд. євро або 9% . (рис. 1.6).</p>

<p>С. 91.</p>  <p>Рис.1.9. Структура бюджету аграрної політики ЄС в 2014-2020 рр.* *Джерело: побудовано на основі досліджень Н. Шпортюк [103]</p>	<p>С. 98.</p>  <p>Рис.1.6. Структура бюджету аграрної політики ЄС в 2014-2020 рр. *Джерело: побудовано на основі досліджень Н. Шпортюк¹¹⁶</p>																																																																																																																								
<p>С. 91.</p> <p>У свою чергу, обов'язковим для кожної з держав членів ЄС є резервування частини асигнувань (4%) з метою фінансування формування та функціонування національної мережі сільського зв'язку, яка включає організації й адміністрації, які безпосередньо приймають участь у розвитку відповідних сільських територій (табл.1.4). Метою формування є розширення участі всіх зацікавлених сторін щодо розвитку сільських територій, а також певний обмін досвідом та позитивною практикою, розвиток співробітництва й спільного навчання для удосконалення процесу планування і реалізації стратегічних програм, усунення помилок і певних порушень.</p>	<p>С. 98.</p> <p>У свою чергу, обов'язковим для кожної з держав членів ЄС є резервування частини асигнувань (4%) з метою фінансування формування та функціонування національної мережі сільського зв'язку, яка включає організації й адміністрації, які безпосередньо приймають участь у розвитку відповідних сільських територій (табл.1.5). Метою формування є розширення участі всіх зацікавлених сторін щодо розвитку сільських територій, а також певний обмін досвідом та позитивною практикою, розвиток співробітництва й спільного навчання для удосконалення процесу планування і реалізації стратегічних програм, усунення помилок і певних порушень.</p>																																																																																																																								
<p>С. 92.</p> <p>Таблиця 1.4 Розмір державних асигнувань на розвиток сільських територій за програмами на період 2014-2020 рр. у розрахунку на одного жителя в рік</p> <table border="1" data-bbox="280 1339 868 1733"> <thead> <tr> <th>Держава</th> <th>Виділено на 1 громадянина у рік, євро</th> <th>Держава</th> <th>Виділено на 1 громадянина у рік, євро</th> </tr> </thead> <tbody> <tr><td>Бельгія</td><td>8,41</td><td>Литва</td><td>76,81</td></tr> <tr><td>Болгарія</td><td>46,32</td><td>Люксембург</td><td>27,63</td></tr> <tr><td>Чехія</td><td>31,37</td><td>Угорщина</td><td>49,50</td></tr> <tr><td>Данія</td><td>23,87</td><td>Мальта</td><td>33,34</td></tr> <tr><td>Німеччина</td><td>16,5</td><td>Нідерланди</td><td>6,55</td></tr> <tr><td>Естонія</td><td>980,28</td><td>Австрія</td><td>66,97</td></tr> <tr><td>Ірландія</td><td>69,54</td><td>Польща</td><td>32,27</td></tr> <tr><td>Греція</td><td>60,18</td><td>Португалія</td><td>55,22</td></tr> <tr><td>Іспанія</td><td>25,71</td><td>Румунія</td><td>54,51</td></tr> <tr><td>Франція</td><td>24,91</td><td>Словенія</td><td>59,85</td></tr> <tr><td>Італія</td><td>25,16</td><td>Словаччина</td><td>41,26</td></tr> <tr><td>Хорватія</td><td>68,92</td><td>Фінляндія</td><td>62,97</td></tr> <tr><td>Латвія</td><td>76,83</td><td>Швеція</td><td>26,8</td></tr> <tr><td>Кіпр</td><td>23,62</td><td>Великобританія</td><td>11,72</td></tr> </tbody> </table> <p>*Джерело: побудовано на основі досліджень Н. Шпортюк</p>	Держава	Виділено на 1 громадянина у рік, євро	Держава	Виділено на 1 громадянина у рік, євро	Бельгія	8,41	Литва	76,81	Болгарія	46,32	Люксембург	27,63	Чехія	31,37	Угорщина	49,50	Данія	23,87	Мальта	33,34	Німеччина	16,5	Нідерланди	6,55	Естонія	980,28	Австрія	66,97	Ірландія	69,54	Польща	32,27	Греція	60,18	Португалія	55,22	Іспанія	25,71	Румунія	54,51	Франція	24,91	Словенія	59,85	Італія	25,16	Словаччина	41,26	Хорватія	68,92	Фінляндія	62,97	Латвія	76,83	Швеція	26,8	Кіпр	23,62	Великобританія	11,72	<p>С. 99.</p> <p>Таблиця 1.5 Розмір державних асигнувань на розвиток сільських територій за програмами на період 2014-2020 рр. у розрахунку на одного жителя в рік</p> <table border="1" data-bbox="898 1361 1481 1637"> <thead> <tr> <th>Держава</th> <th>Виділено на 1 громадянина у рік, євро</th> <th>Держава</th> <th>Виділено на 1 громадянина у рік, євро</th> </tr> </thead> <tbody> <tr><td>Бельгія</td><td>8,41</td><td>Литва</td><td>76,81</td></tr> <tr><td>Болгарія</td><td>46,32</td><td>Люксембург</td><td>27,63</td></tr> <tr><td>Чехія</td><td>31,37</td><td>Угорщина</td><td>49,50</td></tr> <tr><td>Данія</td><td>23,87</td><td>Мальта</td><td>33,34</td></tr> <tr><td>Німеччина</td><td>16,5</td><td>Нідерланди</td><td>6,55</td></tr> <tr><td>Естонія</td><td>980,28</td><td>Австрія</td><td>66,97</td></tr> <tr><td>Ірландія</td><td>69,54</td><td>Польща</td><td>32,27</td></tr> <tr><td>Греція</td><td>60,18</td><td>Португалія</td><td>55,22</td></tr> <tr><td>Іспанія</td><td>25,71</td><td>Румунія</td><td>54,51</td></tr> <tr><td>Франція</td><td>24,91</td><td>Словенія</td><td>59,85</td></tr> <tr><td>Італія</td><td>25,16</td><td>Словаччина</td><td>41,26</td></tr> <tr><td>Хорватія</td><td>68,92</td><td>Фінляндія</td><td>62,97</td></tr> <tr><td>Латвія</td><td>76,83</td><td>Швеція</td><td>26,8</td></tr> <tr><td>Кіпр</td><td>23,62</td><td>Великобританія</td><td>11,72</td></tr> </tbody> </table> <p>*Джерело: побудовано на основі досліджень Н. Шпортюк</p>	Держава	Виділено на 1 громадянина у рік, євро	Держава	Виділено на 1 громадянина у рік, євро	Бельгія	8,41	Литва	76,81	Болгарія	46,32	Люксембург	27,63	Чехія	31,37	Угорщина	49,50	Данія	23,87	Мальта	33,34	Німеччина	16,5	Нідерланди	6,55	Естонія	980,28	Австрія	66,97	Ірландія	69,54	Польща	32,27	Греція	60,18	Португалія	55,22	Іспанія	25,71	Румунія	54,51	Франція	24,91	Словенія	59,85	Італія	25,16	Словаччина	41,26	Хорватія	68,92	Фінляндія	62,97	Латвія	76,83	Швеція	26,8	Кіпр	23,62	Великобританія	11,72
Держава	Виділено на 1 громадянина у рік, євро	Держава	Виділено на 1 громадянина у рік, євро																																																																																																																						
Бельгія	8,41	Литва	76,81																																																																																																																						
Болгарія	46,32	Люксембург	27,63																																																																																																																						
Чехія	31,37	Угорщина	49,50																																																																																																																						
Данія	23,87	Мальта	33,34																																																																																																																						
Німеччина	16,5	Нідерланди	6,55																																																																																																																						
Естонія	980,28	Австрія	66,97																																																																																																																						
Ірландія	69,54	Польща	32,27																																																																																																																						
Греція	60,18	Португалія	55,22																																																																																																																						
Іспанія	25,71	Румунія	54,51																																																																																																																						
Франція	24,91	Словенія	59,85																																																																																																																						
Італія	25,16	Словаччина	41,26																																																																																																																						
Хорватія	68,92	Фінляндія	62,97																																																																																																																						
Латвія	76,83	Швеція	26,8																																																																																																																						
Кіпр	23,62	Великобританія	11,72																																																																																																																						
Держава	Виділено на 1 громадянина у рік, євро	Держава	Виділено на 1 громадянина у рік, євро																																																																																																																						
Бельгія	8,41	Литва	76,81																																																																																																																						
Болгарія	46,32	Люксембург	27,63																																																																																																																						
Чехія	31,37	Угорщина	49,50																																																																																																																						
Данія	23,87	Мальта	33,34																																																																																																																						
Німеччина	16,5	Нідерланди	6,55																																																																																																																						
Естонія	980,28	Австрія	66,97																																																																																																																						
Ірландія	69,54	Польща	32,27																																																																																																																						
Греція	60,18	Португалія	55,22																																																																																																																						
Іспанія	25,71	Румунія	54,51																																																																																																																						
Франція	24,91	Словенія	59,85																																																																																																																						
Італія	25,16	Словаччина	41,26																																																																																																																						
Хорватія	68,92	Фінляндія	62,97																																																																																																																						
Латвія	76,83	Швеція	26,8																																																																																																																						
Кіпр	23,62	Великобританія	11,72																																																																																																																						
<p>С. 92–93.</p> <p>Проведений теоретико-методологічний аналіз щодо структурної політики різних країн ЄС, в рамках якої проводиться реалізація соціальних питань села, дає можливість констатувати, що тільки використання сукупності заходів, які орієнтовані на забезпечення дієвих умов проживання у сільській місцевості, насамперед сприятиме значному підвищенню рівня сталого розвитку сільського господарства. Представлені автором заходи доцільно</p>	<p>С. 99–100.</p> <p>Теоретико-методологічний аналіз структурної політики країн ЄС, в рамках якої реалізуються соціальні питання села, дає підстави констатувати, що лише використання комплексу заходів, орієнтованих на забезпечення належних умов проживання в сільській місцевості, сприятиме підвищенню ефективності аграрного виробництва. Всі такі заходи можна систематизувати у такі три групи: 1) заходи, які сприяють безпосередньо розвитку сільських</p>																																																																																																																								

<p>систематизувати в такі комплексні групи: 1) заходи, що дозволяють безпосередньо розвивати сільські території; 2) заходи для модернізації, спеціалізації і диверсифікації сільського господарства (сприяння збільшення інвестицій у сільськогосподарські підприємства, своєчасна підтримка розвитку підприємств переробки, більш якісне підвищення рівня кваліфікації кадрів, забезпечення формування умов для ефективного функціонування молодих фермерів; 3) стратегічні заходи, які орієнтовані на своєчасність вирішення соціально-екологічних проблем, підтримуючи цим самим розвиток сільського господарства, а тому комплексне збереження всього навколишнього природного середовища і ландшафту.</p>	<p>територій; 2) заходи орієнтовані на модернізацію, спеціалізацію та диверсифікацію аграрного виробництва (збільшення інвестицій в сільськогосподарські підприємства, підтримка розвитку переробних підприємств, якісне підвищення кваліфікації кадрів, формування умов для функціонування молодих фермерів); 3) заходи орієнтовані на вирішення екологічних проблем, підтримуючи розвиток лісового господарства, а також комплексне збереження навколишнього природного середовища та ландшафту.</p>
<p>С. 93.</p>	<p>С. 100.</p>
<p>Головними вирішальними соціально-економічними інструментами, які можуть використовуватися у проведенні спільній політиці різних країн ЄС, є різні прямі субсидії, часткове повернення експортних та імпорتنних тарифних ставок, що впливають на поставки та ціни. Відповідно, принципи використання саме таких інструментів є: комплексність ринку і переваги фінансової солідарності. Тому, в основу проведення спільної сільськогосподарської політики країн ЄС на ринках сільськогосподарської продукції в сучасних умовах покладено концепцію щодо підтримки вітчизняного виробника шляхом реалізації діючого механізму регулювання ціни у рамках проведення інтервенції. У свою чергу, такий механізм підтримки рівнів доходів має ряд недоліків, які підтверджуються досвідом. Зміст підтримки ціни залежить від рівня перерозподілу грошових доходів і прибутків між всіма суб'єктами ринку, а тому і від збільшення ціни значно виграють виробники, однак програють споживачі та бюджет. Насамперед витрати на підтримку цін не означають відповідне збільшення доходу фермерів на визначену раніш суму. Вважається, що коефіцієнт трансформації є дуже низьким, що означає, понесення втрати споживачів та бюджету і перевищують вигоди сільськогосподарських виробників, завдаючи цим самим збитків всій соціально-економічній системі [105].</p>	<p>Основними вирішальними економічними інструментами, які використовуються в спільній аграрній політиці країн ЄС, є прямі субсидії, повернення експортних й імпорتنних тарифних ставок, які впливають на поставки і ціни. Принципами використання таких інструментів є: єдність ринку та переваги фінансової солідарності. Отже, в основу спільної аграрної політики ЄС на ринках аграрної продукції на сьогодні покладено концепцію підтримки національного аграрного товаровиробника шляхом реалізації механізму регулювання ціни у контексті здійснення інтервенції. Однак такий механізм підтримки доходів має комплекс недоліків, що підтверджується досвідом. Суть підтримки ціни полягає у перерозподілі грошових доходів та прибутків між різними суб'єктами ринку, тому від збільшення ціни виграють виробники, але програють споживачі і бюджет. У свою чергу витрати на підтримку ціни не означають збільшення доходу фермерів на таку ж виділену суму. Тобто, коефіцієнт трансформації набагато нижчий за одиницю, що означає, втрати споживачів й бюджету перевищують вигоди аграрних виробників, що завдає збитків всій економіці країни¹¹⁸.</p>
<p>С. 93–94.</p>	<p>С. 101–102.</p>
<p>Таким чином враховувати ключові елементи представленої загальної концептуально-аналітичної схеми щодо переходу сільського господарства на знання й інновації, тобто: 1) наявність представленої ефективної структури для забезпечення сталого розвитку сільського господарства; 2) достатньо розвинутий інтелектуальний капітал; 3) побудована інформаційна інфраструктура, яка постійно розвивається; 4) представлена дієва інноваційна система. Відповідно до представлених елементів і можливого сталого потенціалу у різних країнах світу відповідно використовуються три різні типи стратегії забезпечення сталого розвитку, які доцільно адаптувати в сільське господарство України (рис. 1.10).</p>	<p>У свою чергу варто враховувати базові елементи загальної концептуально-аналітичної схеми переходу економіки аграрного сектору на знання та інновації, а саме: 1) наявність сформованої ефективної інституційної структури забезпечення інноваційного розвитку аграрного сектору; 2) достатньо розвинутий інтелектуальний капітал; 3) сформована інформаційна інноваційна інфраструктура, яка постійно розвивається; 4) сформована дієва інноваційна система. У відповідності до представлених елементів та можливого інноваційного потенціалу у країнах світу використовуються три типи стратегії інноваційного розвитку, які можна адаптувати в аграрний сектор України (рис.1.7).</p>
<p>С. 94.</p>	<p>С. 103.</p>

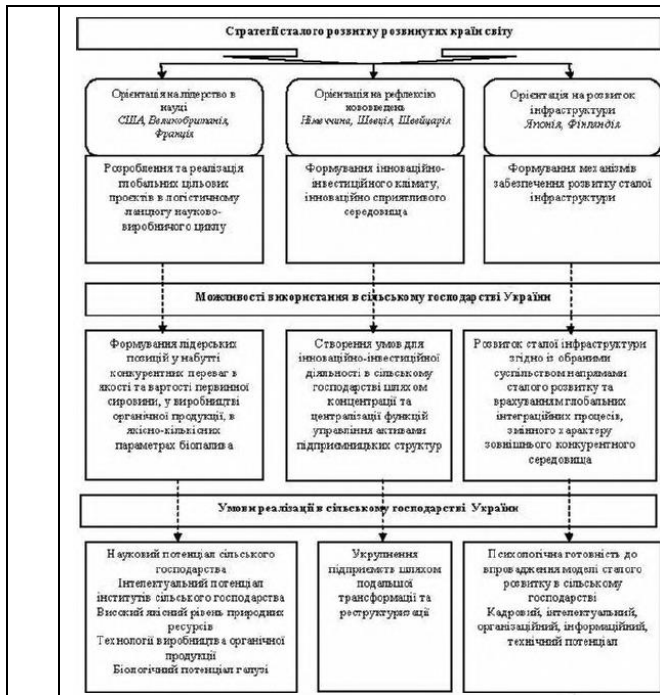


Рис. 1.10. Стратегії сталого розвитку розвинутих країн світу та можливості їх адаптації в сільському господарстві України*

*Джерело: розроблено автором

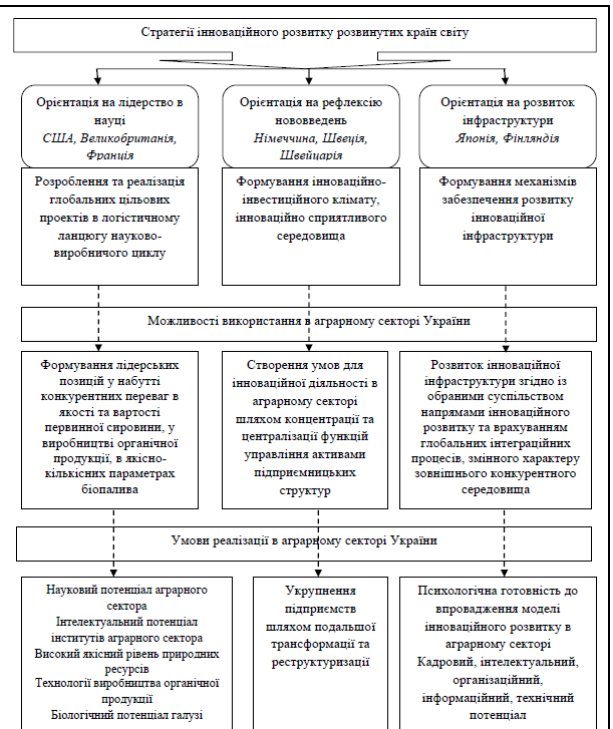


Рис. 1.7. Стратегії інноваційного розвитку розвинутих країн світу та можливості їх адаптації в аграрному секторі України*

*Джерело: розроблено автором

С. 95.

Кожна із представлених типів стратегій насамперед враховує умову, при якій сталий шлях розвитку є головною властивістю в розрізі всіх ієрархічних рівнів: всього суспільства, суб'єктів господарювання, національної економіки, галузей, інститутів, функціональних підсистем в розрізі їх цільової орієнтації, інноваційно-інвестиційної політики, концепцій розвитку, потенціалів тощо.

Представлений тип стратегії сталого розвитку сільського господарства є основою для ідентифікації напрямів вкладення інвестицій в сільське господарство. Однак, в даному аспекті серед науковців та практиків залишається дискусійним питання щодо вибору конкретних напрямів вкладення інвестицій із можливих для вітчизняного сільського господарства (табл. 1.5).

С. 95.

Таблиця 1.5
Доцільність вибору напрямів вкладення інвестицій в сталий розвиток сільського господарства*

Напрямок вкладення інвестицій	Характеристика передумов вибору		
	Суперечливий варіант	Перспективний варіант	Оптимальний варіант
Вкладення інвестицій в науковий сектор сільського господарства з експортною орієнтацією	В умовах розбалансованості в галузевій структурі сільського господарства продукції харчування і створення "експортного потенціалу"	В умовах повного насичення внутрішнього ринку і створення "експортного потенціалу"	В умовах переважного забезпечення внутрішнього продовольчого ринку продукцією харчування власного виробництва і частково за квотовою системою по імпорту
Вкладення інвестицій в науковий сектор сільського господарства, які мають найвищу норму прибутковості	За умов використання на окремих життєвих циклах розвитку як приватної, так і державної економіки та поповнення бюджету	В умовах державного регулювання інвестиційного забезпечення реалізації програм прориву в розвитку сільськогосподарського підприємств, які займають лідерські позиції на світовому ринку	В умовах формування збалансованого портфелю стратегій з орієнтацією на вирішення завдань третього напрямку вкладення інвестицій
Вкладення інвестицій в розвиток сільського господарства для забезпечення продовольчої безпеки	В умовах втрати позицій на зовнішніх ринках	В умовах потенційної збалансованості сукупного попиту і пропозиції, соціальної орієнтації бізнесу Найбільш доцільний вariant із соціальної точки зору	Об'єктивно необхідний в умовах формування та розвитку потенційного попиту на внутрішньому ринку

С. 102.

Кожна із представлених типів стратегій насамперед враховує умову, при якій інноваційний шлях розвитку є головною властивістю в розрізі всіх ієрархічних рівнів: всього суспільства, суб'єктів господарювання, національної економіки, галузей, інститутів, функціональних підсистем в розрізі їх цільової орієнтації, інноваційно-інвестиційної політики, концепцій розвитку, потенціалів тощо.

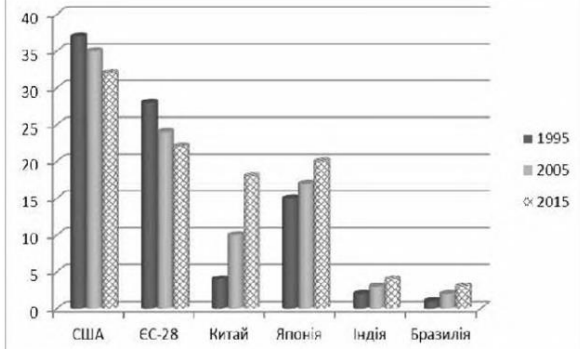
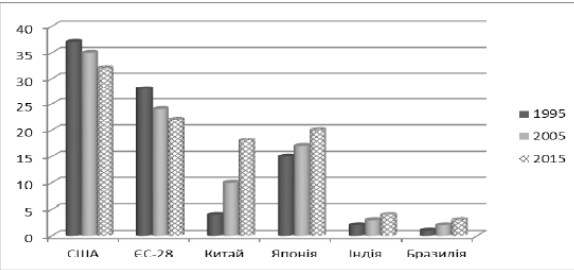
Представлений тип стратегії інноваційного розвитку аграрного сектору є основою для ідентифікації напрямів вкладення інвестицій в аграрний сектор. Однак, в даному аспекті серед науковців та практиків залишається дискусійним питання щодо вибору конкретних напрямів вкладення інвестицій із можливих для вітчизняного аграрного сектору (табл. 1.6).

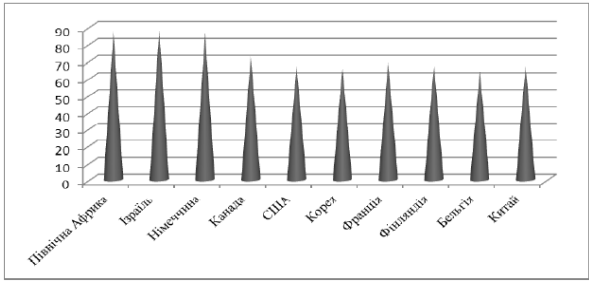
С. 104.

Таблиця 1.6
Доцільність вибору напрямів вкладення інвестицій в інноваційний розвиток аграрного сектору*

Напрямок вкладення інвестицій	Характеристика передумов вибору		
	Суперечливий варіант	Перспективний варіант	Оптимальний варіант
Вкладення інвестицій в науковий сектор аграрного сектору з експортною орієнтацією	В умовах розбалансованості в галузевій структурі аграрного виробництва продукції харчування і створення "експортного потенціалу"	В умовах повного насичення внутрішнього продовольчого ринку і створення "експортного потенціалу"	В умовах переважного забезпечення внутрішнього продовольчого ринку продукцією харчування власного виробництва і частково за квотовою системою по імпорту
Вкладення інвестицій в науковий сектор аграрного сектору, які мають найвищу норму прибутковості	За умов використання на окремих життєвих циклах розвитку як приватної, так і державної економіки та поповнення бюджету	В умовах державного регулювання інвестиційного забезпечення реалізації програм прориву в розвитку аграрних підприємств, які займають лідерські позиції на світовому ринку	В умовах формування збалансованого портфелю стратегій з орієнтацією на вирішення завдань третього напрямку вкладення інвестицій
Вкладення інвестицій в розвиток аграрного сектору для забезпечення продовольчої безпеки	В умовах втрати позицій на зовнішніх ринках	В умовах потенційної збалансованості сукупного попиту і пропозиції, соціальної орієнтації бізнесу Найбільш доцільний варіант із соціальної точки зору	Об'єктивно необхідний в умовах формування та розвитку потенційного попиту на внутрішньому ринку

* Джерело: побудовано автором на основі досліджень Т. Мацибори [104]	* Джерело: побудовано автором на основі досліджень Т. Мацибори120
С. 96.	С. 102.
<p>На нашу думку, в умовах значного обмеження всіх видів ресурсів держава в аграрній політиці повинна керуватися дворівневою системою пріоритетів державної підтримки сільського господарства: 1) "точки зростання" - галузі, які можуть забезпечити майбутній сталий прорив; 2) "точки стабілізації" - базові або ж традиційні галузі. Перша група галузей повинна бути стратегічним пріоритетом держави, так як вони при використанні адекватних механізмів сталого розвитку в майбутньому можуть сформувати довгострокові конкурентні переваги відповідного зовнішнього спрямування. Друга група - є базисом, на основі якої держава може реалізувати свої функції щодо гарантування національної, продовольчої, економічної, екологічної, енергетичної безпеки.</p>	<p>На нашу думку, в умовах значного обмеження всіх видів ресурсів держава в своїй інноваційній політиці повинна керуватися дворівневою системою пріоритетів державної підтримки аграрного сектору: 1) "точки зростання" - галузі, які можуть забезпечити майбутній інноваційний прорив; 2) "точки стабілізації" - базові або ж традиційні галузі. Перша група галузей повинна бути стратегічним пріоритетом держави, так як вони при використанні адекватних механізмів інноваційного розвитку в майбутньому можуть сформувати довгострокові конкурентні переваги відповідного зовнішнього спрямування. Друга група - є основою, на основі якої держава може реалізувати свої функції щодо гарантування безпеки: національної, продовольчої, економічної, екологічної, енергетичної та ін.</p>
С. 96.	С. 104–105.
<p>Варто врахувати, що для України, із футуристичної точки зору, загрозовим є відповідне використання утилітарних підходів щодо використання потенціалу точок стабілізації: відповідні галузі, хоча й не забезпечують майбутнього сталого прориву, однак виступають гарантами стабільного розвитку держави й безперервного фінансування інноваційних потенціалів тобто "точок зростання". Відповідно до висновків американського стратегічного центру RAND Corporation "Глобальна технологічна революція - 2020", світове технологічне лідерство будуть визначати такі країни як США, Японія, країни ЄС, Канада, Тайвань, Австралія [107], забезпечуючи виробництво нових технологій й розповсюджуючи їх по всьому світу. А інші ж країни виконуватимуть лише роль користувачів інтелектуальних продуктів.</p>	<p>Однак варто врахувати, що для України, із футуристичної точки зору, загрозовим є відповідне використання утилітарних підходів щодо використання потенціалу точок стабілізації: відповідні галузі, хоча й не забезпечують майбутнього інноваційного прориву, однак виступають гарантами стабільного розвитку держави й безперервного фінансування інноваційних потенціалів тобто "точок зростання". Відповідно до висновків американського стратегічного центру RAND Corporation "Глобальна технологічна революція - 2020", світове технологічне лідерство будуть визначати такі країни як США, Японія, країни ЄС, Канада, Тайвань, Австралія¹²¹, забезпечуючи виробництво нових технологій й розповсюджуючи їх по всьому світу. А інші ж країни виконуватимуть лише роль користувачів інтелектуальних продуктів.</p>
С. 96–97.	С. 105–106.
<p>В умовах розгортання процесів глобалізації новий науковий підхід повинен враховуватись у методології відбору експортних аграрних галузей та формуванню портфеля інноваційних стратегій сталого розвитку. У відповідності з нашим методологічним підходом логіка дослідження повинна орієнтуватися на такі завдання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Оцінка рівня насиченості внутрішнього національного й регіонального продовольчого ринку. 2. Обґрунтування концепції й стратегії сталого розвитку сільського господарства. 3. Оцінка рівня соціально-економічного, екологічного й інформаційного розвитку сільського господарства. 4. Оцінка сформованого сталого потенціалу сільського господарства в цілому та в розрізі галузевих ознак. 5. Оцінка стратегічного експортного потенціалу. 6. Оцінка можливостей та загроз, сильних й слабких сторін, як власних, так і в конкурентів на світових ринках. 7. Формування механізму державного регулювання сталого розвитку сільського господарства. 8. Розробка програм сталого розвитку пріоритетних експортних аграрних галузей на державному й регіональному рівнях. 9. Розробка механізмів матеріально-ресурсного, кадрового, організаційно-управлінського, соціаль- 	<p>В умовах розгортання процесів глобалізації новий науковий підхід повинен враховуватись у методології відбору експортних аграрних галузей та формуванню портфеля інноваційних стратегій. У відповідності з нашим методологічним підходом логіка дослідження повинна орієнтуватися на такі завдання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Оцінка рівня насиченості внутрішнього національного й регіонального продовольчого ринку. 2. Обґрунтування концепції й стратегії інноваційного розвитку аграрного сектору. 3. Оцінка рівня соціально-економічного, екологічного й інформаційного розвитку аграрного сектору. 4. Оцінка сформованого інноваційного потенціалу аграрного сектору в цілому та в розрізі галузевих ознак. 5. Оцінка стратегічного експортного потенціалу. 6. Оцінка можливостей та загроз, сильних й слабких сторін, як власних, так і в конкурентів на світових ринках. 7. Формування державної політики інноваційного розвитку аграрного сектору. 8. Розробка програм інноваційного розвитку пріоритетних експортних аграрних галузей на державному й регіональному рівнях. 9. Розробка механізмів матеріально-ресурсного, кадрового, організаційно-управлінського, соціаль-

<p>но-психологічного та інвестиційного забезпечення політики й стратегії сталого розвитку сільського господарства.</p> <p>10. Розробка системи діагностики, моніторингу, інформаційно-консультаційного забезпечення реалізації політики і стратегії сталого розвитку сільського господарства.</p>	<p>но-психологічного та інвестиційного забезпечення політики й стратегії інноваційного розвитку аграрного сектору.</p> <p>10. Розробка системи діагностики, моніторингу, інформаційно-консультаційного забезпечення реалізації політики і стратегії інноваційного розвитку аграрного сектору.</p>
<p>С. 97–98.</p>	<p>С. 106.</p>
<p>На основі обробки щорічників Організації економічного співробітництва і розвитку (далі ОЕСР) щодо стану розвитку науки, технологій та промисловості в світі нами проаналізовано основні світові тенденції державного регулювання в інноваційних процесах:</p> <p>1. Розвиток державного регулювання країн в галузі науки й технологій, що пов'язано із врегулюванням національних проблем та необхідності реагування на зовнішні виклики, насамперед енергетичну безпеку та зміну клімату. Активізація процесів глобалізації виробництва й активності НДДКР й більш відкриті, поєднані різні форми новацій спонукають країни формувати національний потенціал наукових досліджень й новацій для залучення іноземних інвестицій та для участі в глобальних мережах нарощування вартості. Відповідно, це спонукає значну кількість країн до вдосконалення координації формування і реалізації державного регулювання, в тому числі і на міжнародному рівні, про що свідчить створення Європейської дослідницької асоціації (ERA) [108].</p> <p>2. Зміна глобального розподілу НДДКР (рис. 1.11). Частка країн, які не є членами ОЕСР, в світових НДДКР збільшується, що відповідно пояснюється, перш за все, зростанням ваги таких країн в глобальній економіці, та зростанням інтенсивності інвестицій в НДДКР по відношенню до ВВП, особливо в Китаї.</p>	<p>На основі обробки щорічників Організації економічного співробітництва і розвитку (далі ОЕСР) щодо стану розвитку науки, технологій та промисловості в світі нами проаналізовано основні світові тенденції державної політики в інноваційних процесах:</p> <p>1. Розвиток державної політики країн в галузі науки й технологій, що пов'язано із врегулюванням національних проблем та необхідності реагування на зовнішні виклики, насамперед енергетичну безпеку та зміну клімату. Активізація процесів глобалізації виробництва й активності НДДКР й більш відкриті, поєднані різні форми інновацій спонукають країни формувати національний потенціал наукових досліджень й інновацій для залучення іноземних інвестицій та для участі в глобальних мережах нарощування вартості. Відповідно, це спонукає значну кількість країн до вдосконалення координації формування і реалізації державної політики, в тому числі і на міжнародному рівні, про що свідчить створення Європейської дослідницької асоціації (ERA)¹²².</p> <p>2. Зміна глобального розподілу НДДКР (рис. 1.8). Частка країн, які не є членами ОЕСР, в світових НДДКР збільшується, що відповідно пояснюється, перш за все, зростанням ваги таких країн в глобальній економіці, та зростанням інтенсивності інвестицій в НДДКР по відношенню до ВВП, особливо в Китаї.</p>
<p>С. 98.</p>	<p>С. 107.</p>
 <p>Рис. 1.11. Динаміка питомої ваги країн в світових НДДКР, %*</p> <p>*Джерело: побудовано за даними офіційного сайту OECD-FAO Agricultural Outlook [109]</p>	 <p>Рис. 1.8. Динаміка питомої ваги країн в світових НДДКР, %*</p> <p>*Джерело: побудовано за даними офіційного сайту OECD-FAO Agricultural Outlook¹²³</p>
<p>С. 98–99.</p>	<p>С. 107–108.</p>
<p>3. Темпи приросту інвестицій підприємств в НДДКР з 2008 р. уповільнюються, однак залишаються позитивними. Більша частка НДДКР в країнах-членах ОЕСР приходить на торговельно-промисловий сектор як за показниками ефективності, так і за фінансуванням (відповідно 65% та 69% від загального обсягу).</p> <p>4. Прискорюється розвиток біотехнологій, на які приходить від 2 до 6% НДДКР підприємств. В</p>	<p>3. Темпи приросту інвестицій підприємств в НДДКР з 2008 р. уповільнюються, однак залишаються позитивними. Більша частка НДДКР в країнах-членах ОЕСР приходить на торговельно-промисловий сектор як за показниками ефективності, так і за фінансуванням (відповідно 65% та 69% від загального обсягу).</p> <p>4. Прискорюється розвиток біотехнологій, на які приходить від 2 до 6% НДДКР підприємств. В</p>

<p>досліджених країнах (рис.1.12) більшість біотехнологічних підприємств працюють в галузі охорони здоров'я (45%), в галузях сільського господарства, продовольства та промислово-екологічних (близько 25% в кожній). При цьому переваги в патентуванні біо- та нанотехнологій мають США і Японія, країни ж ЄС є лідерами в галузі технологій, пов'язаних із збереженням навколишнього середовища.</p> <p>5. Збільшення державного фінансування НДДКР, незважаючи на бюджетні обмеження, що свідчить про стимулювання інвестицій в наукові дослідження та інновації.</p>	<p>досліджених країнах (рис.1.9) більшість біотехнологічних підприємств працюють в галузі охорони здоров'я (45%), в галузях сільського господарства, продовольства та промислово-екологічних (близько 25% в кожній). При цьому переваги в патентуванні біо- та нанотехнологій мають США і Японія, країни ж ЄС є лідерами в галузі технологій, пов'язаних із збереженням навколишнього середовища.</p> <p><...></p> <p>5. Збільшення державного фінансування НДДКР, незважаючи на бюджетні обмеження, що свідчить про стимулювання інвестицій в наукові дослідження та інновації.</p>
<p>С. 99.</p>	<p>С. 108.</p>
 <p>Рис. 1.12. Частка малих підприємств, які займаються біотехнологіями, 2016 р.*</p> <p>*Джерело: побудовано за даними офіційного сайту OECD-FAO Agricultural Outlook [109]</p>	 <p>Рис. 1.9. Частка малих підприємств, які займаються біотехнологіями, 2016 р.*</p> <p>*Джерело: побудовано за даними офіційного сайту OECD-FAO Agricultural Outlook¹²⁴</p>
<p>С. 100.</p>	<p>С. 108–109.</p>
<p>6. Перехід від прямого державного фінансування НДДКР підприємств до непрямого через податкове стимулювання. В 2016 р. в порівнянні із 2000р. кількість країн, які запроваджують податкові пільги для суб'єктів господарювання, які здійснюють НДДКР, зросла із 15 до 34 і більшість країн планує розширювати систему податкового стимулювання інноваційно-інвестиційної діяльності.</p> <p>7. Удосконалення існуючих і виникнення нових форм співробітництва між виробництвом та наукою (бізнес-інкубатори, технопарки, технополіси тощо). Зараз в Європі функціонують понад 200 технопаркових структур: у Великій Британії - 40, Франції - 30, понад 100 функціонують у країнах Центральної та Східної Європи. До найбільш відомих технопарків і технополісів Європи можна віднести Кембриджський науково-технологічний парк в Англії, "Софія-Антиполіс" у Ніцці, "Ільде-Франс" під Парижем (Франція), "Новус Ортус" на півдні Італії, "Силіконовий Глен" у Шотландії, "Ізар-Веллі" у Мюнхені (Німеччина) тощо [100]. Саме такі інноваційні центри займаються впровадженням своїх розробок у галузі високих технологій і наукоємних виробництв.</p> <p>8. Розроблення та реалізація заходів, спрямованих на підтримку організаційних і нетехнологічних новацій, а також включення в сталий процес традиційних галузей, діяльність яких основана на ресурсах і які використовують НДДКР в невеликій кількості.</p>	<p>6. Перехід від прямого державного фінансування НДДКР підприємств до непрямого через податкове стимулювання. В 2016 р. в порівнянні із 2000р. кількість країн, які запроваджують податкові пільги для суб'єктів господарювання, які здійснюють НДДКР, зросла із 15 до 34 і більшість країн планує розширювати систему податкового стимулювання інноваційно-інвестиційної діяльності.</p> <p>7. Удосконалення існуючих і виникнення нових форм співробітництва між виробництвом та наукою (бізнес-інкубатори, технопарки, технополіси тощо). Зараз в Європі функціонують понад 200 технопаркових структур: у Великій Британії – 40, Франції – 30, понад 100 функціонують у країнах Центральної та Східної Європи. До найбільш відомих технопарків і технополісів Європи можна віднести Кембриджський науково-технологічний парк в Англії, "Софія-Антиполіс" у Ніцці, "Ільде-Франс" під Парижем (Франція), "Новус Ортус" на півдні Італії, "Силіконовий Глен" у Шотландії, "Ізар-Веллі" у Мюнхені (Німеччина) тощо¹²⁵. Саме такі інноваційні центри займаються впровадженням своїх розробок у галузі високих технологій і наукоємних виробництв.</p> <p>8. Розроблення та реалізація заходів, спрямованих на підтримку організаційних і нетехнологічних інновацій, а також включення в інноваційний процес традиційних галузей, діяльність яких основана на ресурсах і які використовують НДДКР в невеликій кількості.</p>
<p>С. 100–101.</p>	<p>С. 109.</p>
<p>9. В інноваційній політиці більшості країн увага акцентується на механізмах, які стимулюють попит на інновації, а також на розвитку ринків та стандартів, сприятливих для новацій, що є наслідком усві-</p>	<p>9. В інноваційній політиці більшості країн увага акцентується на механізмах, які стимулюють попит на інновації, а також на розвитку ринків та стандартів, сприятливих для інновацій, що є наслідком усві-</p>

<p>домлення впливу на інноваційну активність наявності ринків для інноваційних продуктів.</p> <p>10. Розширюється інтернаціоналізація науково-дослідної та інноваційно-інвестиційної діяльності. Транскордонне співробітництво в галузі досліджень та винаходів зросло більше, ніж в два рази. При цьому країни ЄС найчастіше взаємодіють між собою і є менш глобалізованими, ніж США та Китай. За даними Світового банку, практично 21% експорту всієї високотехнологічної продукції припадає на Китай (тоді як в США - 13%). За обсягами використання "зелених технологій" Китай вийшов на перше місце у світі. Адаже у Китаї використовується імітаційна модель сталого розвитку, яка ґрунтується на активному імпорті зарубіжних технологій та їх промислового опануванні з метою випуску наукомісткої продукції [110]. Трендом такої моделі є те, що держава приділяє значну увагу науково-освітньому сектору, розвитку науки, інноваційних технологій й створення наукоємної продукції.</p>	<p>відомлення впливу на інноваційну активність наявності ринків для інноваційних продуктів.</p> <p>10. Розширюється інтернаціоналізація науково-дослідної та інноваційної діяльності. Транскордонне співробітництво в галузі досліджень та винаходів зросло більше, ніж в два рази. При цьому країни ЄС найчастіше взаємодіють між собою і є менш глобалізованими, ніж США та Китай. За даними Світового банку, практично 21% експорту всієї високотехнологічної продукції припадає на Китай (тоді як в США – 13%). За обсягами використання "зелених технологій" Китай вийшов на перше місце у світі. Адаже у Китаї використовується імітаційна модель інноваційного розвитку, яка ґрунтується на активному імпорті зарубіжних технологій та їх промислового опануванні з метою випуску наукомісткої продукції¹²⁶. Трендом такої моделі є те, що держава приділяє значну увагу науково-освітньому сектору, розвитку науки, інноваційних технологій й створення наукоємної продукції.</p>
С. 101.	С. 110.
<p>Таким чином, глобальні тенденції розвитку науки та новацій характеризуються зростанням державного регулювання та підтримки, зміною панорами наукових досліджень, закріпленням зв'язків між наукою і виробництвом, зростанням частки нетехнологічних новацій. На основі аналітичного осмислення механізмів забезпечення сталого розвитку ми дійшли висновку, що частина з них може бути використана в сільському господарстві з адаптацією до стратегій розвитку пріоритетних експортних галузей.</p>	<p>Таким чином, глобальні тенденції розвитку науки та інновацій характеризуються зростанням державного регулювання та підтримки, зміною панорами наукових досліджень, закріпленням зв'язків між наукою і виробництвом, зростанням частки нетехнологічних інновацій. На основі аналітичного осмислення механізмів забезпечення розвитку світових тенденцій інноваційного розвитку ми дійшли висновку, що частина з них може бути використана в аграрному секторі економіки України з адаптацією до стратегій розвитку пріоритетних експортних галузей.</p>
С. 101.	С. 111.
<p>При переході від загальних принципів державного регулювання сталого розвитку сільського господарства до конкретних засад, які використовують провідні країни світу, систематизовано сукупність заходів, які, на нашу думку, можуть бути імплементовані до реалій сільського господарства в Україні (табл. 1.6).</p>	<p><...> При переході від загальних принципів державної політики інноваційного розвитку аграрного сектору до конкретних засад, які використовують провідні країни світу, систематизовано сукупність заходів, які, на нашу думку, можуть бути імплементовані до реалій аграрного сектору в Україні (табл. 1.7).</p>
С. 101.	С. 113.
<p>Отже, в основі успішного сталого розвитку сільського господарства в країнах з розвинутою ринковою економікою лежить вертикально інтегрована струнка система державного регулювання. Ідентифіковані ключові принципи механізму реалізації державного регулювання сталого розвитку сільського господарства цих країн: комплексний характер ефективної сільськогосподарської політики; централізація державного регулювання сільським господарством; систематизована нормативно-правова база і регулярне прийняття законів з урахуванням змін на внутрішньому і зовнішніх аграрних ринках тощо.</p>	<p>Отже, в основі успішного інноваційного розвитку аграрного сектору в країнах з розвинутою ринковою економікою лежить вертикально інтегрована струнка система державного регулювання. Ідентифіковані ключові принципи механізму реалізації державної політики інноваційного розвитку аграрного сектору цих країн: комплексний характер ефективної аграрної політики; централізація державного управління аграрним сектором; систематизована нормативно-правова база і регулярне прийняття законів з урахуванням змін на внутрішньому і зовнішніх аграрних ринках тощо.</p>
С. 102.	С. 112.
<p>Таблиця 1.6 Заходи з удосконалення державного регулювання сталого розвитку сільського господарства в економічно розвинутих країнах, у контексті можливості їх адаптації в Україні</p>	<p>Таблиця 1.7 Заходи з удосконалення державної політики інноваційного розвитку аграрного сектору в економічно розвинутих країнах, у контексті можливості їх використання в Україні</p>

1. Загальні заходи з удосконалення державної політики інноваційного розвитку аграрного сектору, власні економічно розвинуті країни	
<ul style="list-style-type: none"> - прямие фінансування НДДКР у формі субсидій для формування та використання інновацій, на розробку та просування нових технологій в сільському господарстві; - пільгове кредитування інноваційно-інвестиційної діяльності, яке передбачає повну або часткову компенсацію відсотків, сплачених за банківськими кредитами за рахунок коштів спеціальних фондів або державного бюджету; - надання податкових пільг як засіб непрямого стимулювання та мотивування до інноваційно-інвестиційної діяльності; - митні пільги або повне звільнення від сплати митних податків при імпорті наукового або високотехнологічного обладнання. 	
2. Особливі заходи з удосконалення державного регулювання сталого розвитку сільського господарства, власні різноманітні економічно розвинуті країни	
Країна	Зміст реалізованих заходів
Фінляндія	<ul style="list-style-type: none"> - фінансування досліджень і розробок, орієнтованих на створення експортних продуктів; - взаємодія між університетами, приватним бізнесом і структурами громадського сектора - пільгове оподаткування аграрного бізнесу, що здійснює НДДКР;
США	<ul style="list-style-type: none"> - пільгове оподаткування до 20% витрат аграріїв на програми фундаментальних наукових досліджень, виконуваних університетами за контрактами з ними; - врахування з доходу, що оподатковується, вартості наукової апаратури та обладнання, яке безкоштовно передається компаніями університетам та науково-дослідним організаціям; - встановлення пільгового режиму амортизаційних відрахувань; - надання субсидій на реалізацію проєктів промислових досліджень у розмірі до половини витрат на зарплатню платіть науково-дослідного персоналу; - надання податкового кредиту; - зменшення корпоративного податку на суму, еквівалентну частині приросту власних витрат аграріїв на НДДКР стосовно до попереднього рівня
Канада	<ul style="list-style-type: none"> - зменшення податку на прибуток; - страхування коштами, які надаються венчурним фірмам з боку держави; - відшкодування витрат на нововведення згідно з державними програмами субсидування малих інноваційних фірм
Велика Британія	<ul style="list-style-type: none"> - зменшення податку на прибуток; - зменшення корпоративного податку на суму, еквівалентну частині приросту власних витрат аграріїв на НДДКР стосовно до попереднього рівня
Німеччина	<ul style="list-style-type: none"> - надання цільових безоплатних субсидій аграрним підприємствам, які впроваджують нову технологію; - надання доцільностей на термін до трьох років для підвищення кваліфікації науково-дослідного персоналу; - надання пільгових кредитів; - надання доцільностей малим і середнім аграрним підприємствам на наукові дослідження / розробку нових технологій виготовлення продукції; - надання доцільностей науковцям підприємствам
Італія	<ul style="list-style-type: none"> - звільнення від сплати рестраційного податку для нових підприємств, що створюються в складі науково-технічних підприємств; - звільнення від сплати податків (земельного та на майно) для компаній, які здійснюють продукування інновацій
Франція	<ul style="list-style-type: none"> - надання податкового кредиту на приріст витрат на НДДКР у розмірі 25% приросту витрат компанії на НДДКР порівняно з рівнем минулого року; - звільнення від оподаткування коштами, що вкладаються в ризиковані проєкти; - надання державних доцільностей організаціям, що ведуть науково-дослідні роботи; - надання субсидій малим та середнім підприємствам до 50% витрат на наймання наукового персоналу; - чітке розмежування преференцій держави щодо здійснення інноваційними компаніями прямих та інших (зокрема пов'язаних з НДДКР) капіталовкладень; - ефективна система кредитування та оподаткування; - фінансові преференції у вигляді субсидій для малих і середніх підприємств
Японія	<ul style="list-style-type: none"> - зменшення пільгового податку на прибуток венчурних підприємств; - надання податкової знижки на приватні інвестиції в НДДКР; - забезпечення гарантованого повернення (до 80 %) коштів, вкладених у венчурний бізнес; - надання пільгових кредитів венчурним фондам; - одержання малими інноваційними підприємствами половини відсоткової ставки за використання кредиту; - стимулювання малих інноваційних підприємств; - звільнення від оподаткування пенсійних фондів малих інноваційних підприємств; - створення товариств взаємного кредитування

*Джерело: складено на основі проведеного дослідження

С. 103.

Так, узагальнення світової практики державного регулювання сталого розвитку сільського господарства розвинутих країн Америки, Європи, Азії дозволило сформулювати науково-практичні підходи до визначення державного регулювання України у відповідній сфері та визначити умови її реалізації в рамках конкретних інструментів державного регулювання.

Грунтуючись на результатах проведених досліджень щодо впровадження загальних й особливих заходів з удосконалення державного регулювання сталого розвитку сільського господарства, які властиві економічно розвинутим країнам, наш аналіз в подальшому представлятиме напрями формування сучасної моделі державного регулювання сталого розвитку сільського господарства в Україні.

С. 104.

(Висновки до розділу 1)

4. В основі успішного сталого розвитку сільського господарства в країнах із розвинутою ринковою економікою лежить інтегрована система державного регулювання. Позитивним прикладом для вирішення завдань забезпечення сталого розвитку досліджуваної галузі є досвід країн ЄС, Японії та Сполучених Штатів Америки. Ідентифіковані ключові принципи забезпечення сталого розвитку сільського господарства цих країн: комплексний характер ефективної державної аграрної політики; централізація державного регулювання сільського господарства; систематизована ефективна нормативно-правова база та регулярне прийняття законів враховуючи зміни на внутрішньому й зовнішніх ринках сільськогосподарської продукції тощо. Систематизація світової практики щодо розвитку сільського господарства розвинутих країн Америки, Європи та Азії дозволило обґрунтувати науково-

1. Загальні заходи з удосконалення державної політики інноваційного розвитку аграрного сектору, власні економічно розвинуті країни	
<ul style="list-style-type: none"> - прямие фінансування НДДКР у формі субсидій для формування та використання інновацій, на розробку та просування нових технологій в аграрному секторі; - пільгове кредитування інноваційної діяльності, яке передбачає повну або часткову компенсацію відсотків, сплачених за банківськими кредитами за рахунок коштів спеціальних фондів або державного бюджету; - надання податкових пільг як засіб непрямого стимулювання та мотивування до інноваційної діяльності; - митні пільги або повне звільнення від сплати митних податків при імпорті наукового або високотехнологічного обладнання. 	
2. Особливі заходи з удосконалення державної політики інноваційного розвитку аграрного сектору, власні різноманітні економічно розвинуті країни	
Країна	Зміст реалізованих заходів
Фінляндія	<ul style="list-style-type: none"> - фінансування досліджень і розробок, орієнтованих на створення експортних продуктів; - взаємодія між університетами, приватним бізнесом і структурами громадського сектора - пільгове оподаткування аграрного бізнесу, що здійснює НДДКР;
США	<ul style="list-style-type: none"> - пільгове оподаткування до 20% витрат аграріїв на програми фундаментальних наукових досліджень, виконуваних університетами за контрактами з ними; - врахування з доходу, що оподатковується, вартості наукової апаратури та обладнання, яке безкоштовно передається компаніями університетам та науково-дослідним організаціям; - встановлення пільгового режиму амортизаційних відрахувань; - надання субсидій на реалізацію проєктів промислових досліджень у розмірі до половини витрат на зарплатню платіть науково-дослідного персоналу; - надання податкового кредиту; - зменшення корпоративного податку на суму, еквівалентну частині приросту власних витрат аграріїв на НДДКР стосовно до попереднього рівня
Канада	<ul style="list-style-type: none"> - зменшення податку на прибуток; - страхування коштами, які надаються венчурним фірмам з боку держави; - відшкодування витрат на нововведення згідно з державними програмами субсидування малих інноваційних фірм
Велика Британія	<ul style="list-style-type: none"> - зменшення податку на прибуток; - зменшення корпоративного податку на суму, еквівалентну частині приросту власних витрат аграріїв на НДДКР стосовно до попереднього рівня
Німеччина	<ul style="list-style-type: none"> - надання цільових безоплатних субсидій аграрним підприємствам, які впроваджують нову технологію; - надання доцільностей на термін до трьох років для підвищення кваліфікації науково-дослідного персоналу; - надання пільгових кредитів; - надання доцільностей малим і середнім аграрним підприємствам на наукові дослідження / розробку нових технологій виготовлення продукції; - надання доцільностей науковцям підприємствам
Італія	<ul style="list-style-type: none"> - звільнення від сплати рестраційного податку для нових підприємств, що створюються в складі науково-технічних підприємств; - звільнення від сплати податків (земельного та на майно) для компаній, які здійснюють продукування інновацій
Франція	<ul style="list-style-type: none"> - надання податкового кредиту на приріст витрат на НДДКР у розмірі 25% приросту витрат компанії на НДДКР порівняно з рівнем минулого року; - звільнення від оподаткування коштами, що вкладаються в ризиковані проєкти; - надання державних доцільностей організаціям, що ведуть науково-дослідні роботи; - надання субсидій малим та середнім підприємствам до 50% витрат на наймання наукового персоналу; - чітке розмежування преференцій держави щодо здійснення інноваційними компаніями прямих та інших (зокрема пов'язаних з НДДКР) капіталовкладень; - ефективна система кредитування та оподаткування; - фінансові преференції у вигляді субсидій для малих і середніх підприємств
Японія	<ul style="list-style-type: none"> - зменшення пільгового податку на прибуток венчурних підприємств; - надання податкової знижки на приватні інвестиції в НДДКР; - забезпечення гарантованого повернення (до 80 %) коштів, вкладених у венчурний бізнес; - надання пільгових кредитів венчурним фондам; - одержання малими інноваційними підприємствами половини відсоткової ставки за використання кредиту; - стимулювання малих інноваційних підприємств; - звільнення від оподаткування пенсійних фондів малих інноваційних підприємств; - створення товариств взаємного кредитування

*Джерело: складено на основі проведеного дослідження

С. 113.

<...> Тому, узагальнення світової практики державної політики інноваційного розвитку аграрного сектору розвинутих країн Америки, Європи, Азії дозволило сформулювати науково-практичні підходи до визначення державної політики України у відповідній сфері та визначити умови її реалізації в рамках конкретних інструментів державного регулювання. Грунтуючись на результатах проведених досліджень щодо впровадження загальних й особливих заходів з удосконалення державної політики інноваційного розвитку аграрного сектору, які властиві економічно розвинутим країнам, наш аналіз в подальшому представлятиме напрями формування сучасної інноваційної моделі в Україні.

С. 115.

(Висновки до розділу 1)

5. В основі успішного інноваційного розвитку аграрного сектору в країнах з розвинутою ринковою економікою лежить вертикально інтегрована система державного регулювання. Позитивним прикладом в даному аспекті є досвід таких країн як Японія, країни ЄС та Сполучені Штати Америки. Ідентифіковані ключові принципи механізму реалізації державної політики інноваційного розвитку аграрного сектору цих країн: комплексний характер ефективної аграрної політики; централізація державного управління аграрним сектором; систематизована нормативно-правова база і регулярне прийняття законів з урахуванням змін на внутрішньому і зовнішніх аграрних ринках тощо. Тому, узагальнення світової практики державної політики інноваційного розвитку аграрного сектору розвинутих країн Америки, Європи, Азії дозволило сформулювати науково-практичні підходи до визначення держав-

<p>практичні підходи до визначення напрямів національної системи державного регулювання забезпечення сталого розвитку сільського господарства та визначити умови її реалізації.</p> <p>Рерайтинг. Плагіат.</p>	<p>ної політики України у відповідній сфері та визначити умови її реалізації в рамках конкретних інструментів державного регулювання.</p>
<p>С. 117.</p>	<p>С. 117.</p>
<p>Варто зауважити, що на сьогодні практично в усіх сферах суспільного життя України відбуваються певні трансформаційні процеси. Динамічно зростаюча потреба у забезпеченні стійкого розвитку країни наполегливо вимагає від держави принципово нового ставлення до питання державного регулювання сталого розвитку сільського господарства. Ситуація в сільському господарстві залишається складною і такою, яка вимагає негайного поліпшення. Необхідність удосконалення державного регулювання сталого розвитку сільського господарства зумовлена насамперед тим, що аграрна реформа, яка розпочалася ще з прийняття Постанови Верховної Ради Української РСР "Про земельну реформу" від 18.12.1990 р. та продовжується й до сьогодні. Не вирішеними залишаються завдання задекларовані в Стратегії розвитку сільського господарства економіки на період до 2020 року, (затвердженої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 17.10.2013 р. №806-6) [1] та положеннях Концепції Державної цільової програми розвитку сільського господарства економіки на період до 2020 року № 1437-р від 30.12.2015 р. зі змінами, внесеними згідно з Розпорядженням Кабінету Міністрів України №254-р від 17.04.2019 р. [2].</p>	<p>Варто зауважити, що на сьогодні практично в усіх сферах суспільного життя України відбуваються певні трансформаційні процеси. Динамічно зростаюча потреба у забезпеченні стійкого розвитку країни наполегливо вимагає від держави принципово нового ставлення до питання формування та реалізації державної політики інноваційного розвитку аграрного сектору. Ситуація в аграрному секторі залишається складною і такою, яка вимагає негайного поліпшення. Необхідність удосконалення формування та реалізації державної політики інноваційного розвитку аграрного сектору зумовлена насамперед тим, що аграрна реформа, яка розпочалася ще з прийняття Постанови Верховної Ради Української РСР "Про земельну реформу" від 18.12.1990 р. та продовжується й до сьогодні. Не вирішеними залишаються завдання задекларовані в Стратегії розвитку аграрного сектору економіки на період до 2020 року, (затвердженої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 17.10.2013 р. №806-6)130 та положеннях Концепції Державної цільової програми розвитку аграрного сектору економіки на період до 2020 року № 1437-р від 30.12.2015 р. зі змінами, внесеними згідно з Розпорядженням Кабінету Міністрів України №254-р від 17.04.2019 р.¹³¹</p>
<p>С. 117–118.</p>	<p>С. 117–118.</p>
<p>Сьогодні сільське господарство в Україні функціонує під впливом сукупності негативних явищ, які перешкоджають забезпеченню сталого розвитку, а саме:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Інноваційна активність суб'єктів сільського господарства в Україні перебуває вкрай на низькому рівні. Значна кількість сільськогосподарських підприємств середнього й великого бізнесу не впроваджують і не мають на меті в подальшому реалізовувати проекти розвитку. 2. Активізації інноваційно-інвестиційної діяльності сільськогосподарських підприємств перешкоджають фінансово-економічні фактори, які, насамперед, пов'язані з браком ресурсів. Не дієвим є механізми залучення венчурного капіталу, заощаджень населення для інноваційно-інвестиційної діяльності, фінансово-кредитні питання щодо малого бізнесу є не врегульованими, не розроблені дієві механізми страхування фінансових ризиків. Частка фінансування з бюджету є мінімальною. 3. Залишаються неформованими пріоритети сталого розвитку всієї країни та відсутні механізми адаптації позитивного світового досвіду. 	<p>Сьогодні аграрний сектор в Україні функціонує під впливом сукупності негативних явищ, які перешкоджають забезпеченню інноваційного розвитку, а саме:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Інноваційна активність суб'єктів аграрного виробництва в Україні перебуває вкрай на низькому рівні. Значна кількість аграрних підприємств середнього й великого бізнесу не впроваджують і не мають на меті в подальшому реалізовувати інноваційні проекти. 2. Активізації інноваційної діяльності аграрних підприємств перешкоджають фінансово-економічні фактори, які, насамперед, пов'язані з браком фінансування. Не дієвим є механізми залучення венчурного капіталу, заощаджень населення для інноваційної діяльності, фінансово-кредитні питання щодо малого бізнесу є не врегульованими, не розроблені дієві механізми страхування інноваційних ризиків. Частка фінансування з бюджету є мінімальною. 3. Залишаються неформованими пріоритети інноваційного розвитку всієї країни та відсутні механізми адаптації позитивного світового досвіду.
<p>С. 118.</p>	<p>С. 118–119.</p>
<p>4. Стримує сталий розвиток в сільському господарстві відсутність можливості налагодження взаємодії між суб'єктами господарювання, державою, науково-освітнім сектором, громадськістю та інформаційним простором (брак інформації про нові технології та про ринки збуту; неготовності сільськогосподарських підприємств до нововведень, які свідчить про нерозвиненість самого ринку новацій в</p>	<p>4. Стримує інноваційний розвиток в аграрному секторі відсутність можливості налагодження взаємодії між суб'єктами господарювання, державою, науково-освітнім сектором, громадськістю та інформаційним простором (брак інформації про нові технології та про ринки збуту; неготовності аграрних підприємств до нововведень, які свідчить про нерозвиненість самого ринку інновацій в країні).</p>

<p>країні). Про більшість наявних для комерціалізації новацій споживач не знає та відповідно не може сформулювати належний попит. У свою чергу розробник інноваційного продукту відчуває несприйнятливність бізнесу до впровадження новацій, що зумовлено перш за все заниженим рівнем сталої культури суспільства.</p> <p>5. Стримує сталий розвиток сільського господарства нерозвиненість сталої інфраструктури, яка має поєднувати й реалізувати ланцюг "наука- генерація ідей-технологія-виробництво-ринок". Тобто відсутній ефективний механізм регулювання комерціалізацією новацій в сільському господарстві.</p> <p>7. Наявні негативні тенденції у чисельності й віковій структурі інтелектуального потенціалу країни. Відбувається постійна міграція науковців в інші країни.</p> <p>В обох дисертаціях відсутній 6-й пункт. Плагіат.</p>	<p>Про більшість наявних для комерціалізації інновацій споживач не знає та відповідно не може сформулювати належний попит. У свою чергу розробник інноваційного продукту відчуває несприйнятливність бізнесу до впровадження інновацій, що зумовлено перш за все заниженим рівнем інноваційної культури суспільства.</p> <p>5. Стримує інноваційний розвиток аграрного сектору нерозвиненість інноваційної інфраструктури, яка має поєднувати й реалізувати ланцюг "наука-генерація ідей-технологія-виробництво-ринок". Тобто відсутній ефективний механізм управління комерціалізацією інновацій в аграрному секторі.</p> <p>7. Наявні негативні тенденції у чисельності й віковій структурі інтелектуального потенціалу країни. Відбувається постійна міграція науковців в інші країни.</p>
<p>С. 118–119.</p>	<p>С. 119.</p>
<p>У свою чергу світовий досвід доводить, що саме сталий розвиток сільського господарства сприяє досягненню високої технологічної незалежності сільського господарства, забезпечує зростання їх конкурентоспроможності та ефективності виробничо-господарської діяльності, що дозволяє досягти істотного підвищення доходів і якості життя населення.</p> <p>На позитивний поступ сільського господарства в Україні, попри складність ситуації, можуть вплинути такі незаперечні фактори, як: потужний ресурсний потенціал сільського господарства; наявність інтелектуального потенціалу та існування досвіду й національних традицій реалізації великих науково-технічних проєктів; наявна всеосяжна сільськогосподарська інфраструктура в Україні, яка може стати підґрунтям майбутніх інтеграційних об'єднань. Саме усвідомлення наявного потенціалу в Україні має активізувати роботу, орієнтовану на посилення ролі сільського господарства в акумулюванні внутрішніх ресурсів та оновленні інструментів державного регулювання</p>	<p>У свою чергу світовий досвід доводить, що саме інноваційний розвиток аграрного сектору сприяє досягненню високої технологічної незалежності аграрного бізнесу, забезпечує зростання їх конкурентоспроможності та ефективності виробничо-господарської діяльності, що дозволяє досягти істотного підвищення доходів і якості життя населення.</p> <p>На позитивний поступ аграрного сектору в Україні, попри складність ситуації, можуть вплинути такі незаперечні фактори, як: потужний ресурсний потенціал аграрного сектору; наявність інтелектуального потенціалу та існування досвіду й національних традицій реалізації великих науково-технічних проєктів; наявна всеосяжна агропромислова інфраструктура в Україні, яка може стати підґрунтям майбутніх інноваційних інтеграційних об'єднань. Саме усвідомлення наявного потенціалу в Україні має активізувати роботу, орієнтовану на посилення ролі аграрного сектору в акумулюванні внутрішніх ресурсів та оновленні інструментів державної політики.</p>
<p>С. 119–120.</p>	<p>С. 119–120.</p>
<p>Тобто, сучасне українське суспільство потребує коректної, зваженої та науково обґрунтованої державної політики сталого розвитку сільського господарства. Складною проблемою, яка потребує першочергового вирішення, є питання реального механізму реалізації державного регулювання сталого розвитку сільського господарства. Однак не менш важливим є усвідомлення безперспективності зволікання у питаннях розробки і провадження виважених стратегічних рішень, які мають скласти основу довгострокової державного регулювання сталого розвитку сільського господарства, яка окреслила б цілі й завдання, визначила напрями розвитку суспільства.</p> <p>Серед слабких місць сучасного сільського господарства в Україні є не лише відсутність чіткої фундаментальної теорії державного регулювання та її симбіозу з іншими теоріями (економічною, правовою та ін.), що дозволяє пояснити причини, які відбуваються у сучасних соціально-економічних процесах, а й недостатня розробленість методологічних засад дослідження сталого розвитку сільського господарства в системі державного регулювання. Мова йде не про повну відсутність такої ме-</p>	<p>Тобто, сучасне українське суспільство потребує коректної, зваженої та науково обґрунтованої державної інноваційної аграрної політики. Складною проблемою, яка потребує першочергового вирішення, є питання реального механізму реалізації державної політики. Однак не менш важливим є усвідомлення безперспективності зволікання у питаннях розробки і провадження виважених стратегічних рішень, які мають скласти основу довгострокової державної політики інноваційного розвитку аграрного сектору, яка окреслила б цілі й завдання, визначила напрями розвитку суспільства.</p> <p>Серед слабких місць сучасного аграрного сектору в Україні є не лише відсутність чіткої фундаментальної теорії державного управління та її симбіозу з іншими теоріями (економічною, правовою та ін.), що дозволяє пояснити причини, які відбуваються у сучасних соціально-економічних процесах, а й недостатня розробленість методологічних засад дослідження аграрного сектору в системі державного управління. Мова йде не про повну відсутність такої методології, а про неефективність існуючої, про її нездатність пояснювати причини, які відбуваються в трансформації галузі й передбачати їх</p>

<p>тодології, а про неефективність існуючої, про її нездатність пояснювати причини, які відбуваються в трансформації галузі й передбачати їх наслідки [3].</p>	<p>наслідки¹³².</p>
<p>С. 120.</p>	<p>С. 120.</p>
<p>Саме методологія є ключовим поняттям не лише в науці, а й в системі державного регулювання. Спільними характеристиками методології є діалектика, системний підхід, абстрагування та принципи: єдність теорії та практики, обґрунтованість, конкретність, причинність, розвиток, еволюційність. В межах такого підходу базою для методології всіх наук про суспільство, природу, індивіда є діалектичний метод щодо пізнання та абстрагування, як метод теоретичного бачення.</p> <p>Загальноприйнятим визначенням методології є вчення про принципи формування, способи та форми наукового пізнання [4]. В аспекті регулювання методологія є вченням про структуру, логічну організацію, методи і засоби функціонування [5]. Тому, поняття “методологія регулювання” можна представити як вчення про регулювання та способи формування ефективної структури організаційно-економічного устрою національного господарства в цілому та окремих його секторів, й оптимальні методи і форми державного регулювання соціально-економічних взаємовідносин між суб'єктами господарювання в процесі виробничо-господарської та інноваційно-інвестиційної діяльності.</p>	<p>Саме методологія є ключовим поняттям не лише в науці, а й в системі управління. Спільними характеристиками методології є діалектика, системний підхід, абстрагування та принципи: єдність теорії та практики, обґрунтованість, конкретність, причинність, розвиток, еволюційність. В межах такого підходу базою для методології всіх наук про суспільство, природу, індивіда є діалектичний метод щодо пізнання та абстрагування, як метод теоретичного бачення.</p> <p>Загальноприйнятим визначенням методології є вчення про принципи формування, способи та форми наукового пізнання¹³³. В аспекті управління методологія є вченням про структуру, логічну організацію, методи і засоби функціонування¹³⁴. Тому, поняття “методологія управління” можна представити як вчення про управління та способи формування ефективної структури організаційно-економічного устрою національного господарства в цілому та окремих його секторів, й оптимальні методи і форми державного регулювання соціально-економічних взаємовідносин між суб'єктами господарювання в процесі виробничо-господарської та інноваційної діяльності.</p>
<p>С. 120–121.</p>	<p>С. 120–121.</p>
<p>Так як сільське господарство є невід'ємною частиною національного господарства держави, тому методологію забезпечення його сталого розвитку було розглянуто, як складову системи державного регулювання, яка заснована на загальноуправлінській теорії та передових наукових концепціях ефективного господарювання. Системні політичні, соціально-економічні, екологічні, технологічні й інші проблеми в Україні й періодичні кризи, що відбуваються в різних країнах світу, свідчать про неспроможність значної частини усталених положень теорії державного регулювання.</p> <p>На думку автора, в сучасних умовах функціонування сільського господарства методологія його ефективного регулювання повинна включати комплекс концептуальних, теоретико-методологічних і методичних положень, а також науково-практичних рекомендацій, які повинні сприяти об'єктивній оцінці стану справ в сільському господарстві країни, визначити його роль й призначення в суспільстві, обґрунтувати пріоритетні цілі та розробити ефективні методи і механізми державного регулювання сільського господарства та його сталого розвитку, які покликані забезпечувати досягнення встановлених цілей.</p>	<p>Так як аграрний сектор є невід'ємною частиною національного господарства держави, тому методологію управління аграрним сектором доцільно розглядати в системі загальнодержавного управління, заснованого на загальноуправлінській теорії та передових наукових концепціях ефективного господарювання. Системні політичні, соціально-економічні, екологічні, технологічні й інші проблеми в Україні й періодичні кризи, що відбуваються в різних країнах світу, свідчать про неспроможність значної частини усталених положень теорії управління.</p> <p>На думку автора, в сучасних умовах функціонування аграрного сектора методологія його ефективного управління повинна включати комплекс концептуальних, теоретико-методологічних і методичних положень, а також науково-практичних рекомендацій, які повинні сприяти об'єктивній оцінці стану справ в аграрному секторі країни, визначити його роль й призначення в суспільстві, обґрунтувати пріоритетні цілі та розробити ефективні методи і механізми державного управління аграрним сектором, які покликані забезпечувати досягнення встановлених цілей.</p>
<p>С. 121.</p>	<p>С. 121.</p>
<p>На сьогодні методологія регулювання сталого розвитку сільського господарства представляє собою сукупність принципів регулювання, підходів, моделей, а також методик оцінки як результативності функціонування безпосередньо галузі, так і прийнятих управлінських рішень. Однак, а умовах переходу сільського господарства до сталої моделі розвитку ключові елементи методології державного регулювання аграрним сектором вимагають специфічного дослідження й уточнення</p> <p>В Україні досить обмежено й некоректно вико-</p>	<p>На сьогодні методологія управління аграрного сектору представляє собою сукупність принципів управління, підходів, моделей, а також методик оцінки як результативності функціонування безпосередньо галузі, так і прийнятих управлінських рішень. Однак, а умовах переходу аграрного сектору до інноваційної моделі розвитку ключові елементи методології державного управління аграрним сектором вимагають специфічного дослідження й уточнення.</p> <p>В Україні досить обмежено й некоректно вико-</p>

<p>ристовуються механізми та інструменти державного регулювання по відношенню до сільського господарства, а саме, щодо формування й стимулювання розвитку сталої інфраструктури, а також підвищення активності сільськогосподарських підприємств до інноваційно-інвестиційної діяльності. Тому, з наукової точки зору, необхідним вважаємо донести до управлінців й політичної еліти, що відсутність системного підходу до реалізації державного регулювання сталою розвитку сільського господарства може спричинити неспроможність галузі забезпечувати основні потреби суспільства у продуктах харчування.</p>	<p>ристовуються механізми та інструменти державної політики по відношенню до аграрного сектору, а саме, щодо формування й стимулювання розвитку інноваційної інфраструктури, а також підвищення активності аграрних підприємств до інноваційної діяльності. Тому, з наукової точки зору, необхідним вважаємо донести до управлінців й політичної еліти, що відсутність системного підходу до реалізації державної політики інноваційного розвитку аграрного сектору може спричинити неспроможність галузі забезпечувати основні потреби суспільства у продуктах харчування.</p>
<p>С. 121–122.</p>	<p>С. 122.</p>
<p>Як результат проведених досліджень встановлено, що процес становлення державного регулювання сталою розвитку сільського господарства включає такі етапи:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ініціювання. На даному етапі відбувається визначення й аналіз суспільних проблем в результатах виробничо-господарської та інноваційно-інвестиційної діяльності сільського господарства, формування цілей та пріоритетів державного регулювання. 2. Формування. Здійснюється безпосередня розробка механізму державного регулювання, яка передбачає узгодження різних соціально-економічних інтересів суспільства, бізнесу, держави та цілей й засобів їх досягнення. 	<p>Як результат проведених досліджень встановлено, що процес становлення державної політики інноваційного розвитку аграрного сектору включає такі етапи:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ініціювання політики. На даному етапі відбувається визначення й аналіз суспільних проблем в результатах виробничо-господарської та інноваційної діяльності аграрного сектору, формування цілей та пріоритетів державної політики. 2. Формування політики. Здійснюється безпосередня розробка державної політики, яка передбачає узгодження різних соціально-економічних інтересів суспільства, бізнесу, держави та цілей й засобів їх досягнення.
<p>С. 122.</p>	<p>С. 122.</p>
<ol style="list-style-type: none"> 3. Ухвалення (прийняття). Проходить процес легітимізації та фінансування державного регулювання сталою розвитку сільського господарства, шляхом закріплення розробленої політики в ряді рішень та програм. 4. Реалізація. Безпосередньо проведення і моніторинг державного регулювання, яка передбачає виконання комплексу заходів, які передбачені прийнятими на попередньому етапі рішеннями та програмами. 5. Оцінка результативності. Оцінка державного регулювання сталою розвитку сільського господарства, орієнтована на перевірку її ефективності та якості; результатом даного етапу може бути або коригування, або відмова від впровадження такої політики [6]. 	<ol style="list-style-type: none"> 3. Ухвалення (прийняття) політики. Проходить процес легітимізації та фінансування державної політики інноваційного розвитку аграрного сектору, шляхом закріплення розробленої політики в ряді рішень та програм. 4. Реалізація політики. Безпосередньо проведення і моніторинг державної політики, яка передбачає виконання комплексу заходів, які передбачені прийнятими на попередньому етапі рішеннями та програмами. 5. Оцінка результативності політики. Оцінка державної політики інноваційного розвитку аграрного сектору, орієнтована на перевірку її ефективності та якості; результатом даного етапу може бути або коригування, або відмова від впровадження такої політики ¹³⁵.
<p>С. 122.</p>	<p>С. 122–123.</p>
<p>Державне регулювання сталою розвитку сільського господарства як діяльність з використання державної влади представляється через визначення органами державної влади: цілей, які мають бути досягнуті в результаті реалізації запланованих заходів; об'єктів (сфер та видів інноваційно-інвестиційної діяльності); суб'єктів її реалізації (інституційне забезпечення); складу та розмірів ресурсів, які необхідні для реалізації завдань політики; засобів (способів) залучення ресурсів та їх використання.</p> <p>Тобто, державне регулювання сталою розвитку сільського господарства включає постановку цілей, завдань, стратегію, а також конкретні шляхи їх досягнення в рамках владних повноважень, якими володіють суб'єкти регулювання, використовуючи відповідні політичні, фінансові і інші можливості.</p>	<p>Державна політика інноваційного розвитку аграрного сектору як діяльність з використання державної влади представляється через визначення органами державної влади: цілей, які мають бути досягнуті в результаті реалізації запланованих заходів; об'єктів (сфер та видів інноваційної діяльності); суб'єктів її реалізації (інституційне забезпечення); складу та розмірів ресурсів, які необхідні для реалізації завдань політики; засобів (способів) залучення ресурсів та їх використання.</p> <p>Тобто, державна політика інноваційного розвитку аграрного сектору включає постановку цілей, завдань, стратегію, а також конкретні шляхи їх досягнення в рамках владних повноважень, якими володіють суб'єкти управління, використовуючи відповідні політичні, фінансові і інші можливості.</p>
<p>С. 123.</p>	<p>С. 123.</p>

<p>Саме в залежності від наявності ресурсів, обсягів та якості сільськогосподарської продукції змінюється й державний вплив на галузь. Адже державне регулювання розвитку сільського господарства суттєво впливає на обсяги й якість продуктів харчування. Збільшення валового внутрішнього продукту країни, підвищення рівня життя населення напряму залежать не лише від механізмів та методів державного регулювання, а й від заходів щодо їх коригування й застосування [7].</p> <p>Враховуючи багатогранність державного регулювання в забезпеченні сталого розвитку сільського господарства, у кожному історичному періоді його функціонування варто проводити перманентне удосконалення існуючих механізмів державного регулювання й оцінки його результативності. Активізація глобалізаційних трансформацій в Україні зумовило появу нових видів техніки й технологій, поширення генно-модифікованих видів продукції, та, у свою чергу, специфічних організаційно-економічних проблем, які обумовлюють необхідність пошуку нових та можливе удосконалення існуючих механізмів реалізації державного регулювання сталого розвитку сільського господарства.</p>	<p>Саме в залежності від наявності ресурсів, обсягів та якості аграрної продукції змінюється й державний вплив на галузь. Адже державна політика розвитку аграрного сектору суттєво впливає на обсяги й якість продуктів харчування. Збільшення валового внутрішнього продукту країни, підвищення рівня життя населення напряму залежать не лише від механізмів та методів державного регулювання, а й від заходів щодо їх коригування й застосування¹³⁶.</p> <p>Враховуючи багатогранність державної політики в забезпеченні інноваційного розвитку аграрного сектору, у кожному історичному періоді його функціонування варто проводити перманентне удосконалення існуючих механізмів державного регулювання й оцінки його результативності. Активізація глобалізаційних трансформацій в Україні зумовило появу нових видів техніки й технологій, поширення генно-модифікованих видів продукції, та, у свою чергу, специфічних організаційно-економічних проблем, які обумовлюють необхідність пошуку нових та можливе удосконалення існуючих механізмів реалізації державної політики інноваційного розвитку аграрного сектору.</p>
<p>С. 123–124.</p>	<p>С. 123–124.</p>
<p>Для того щоб визначити сутнісні ознаки й відмінні характеристики механізмів, за допомогою яких держава впливає на сільське господарство та його сталий розвиток, варто визначитися з основними науковими категоріями.</p> <p>Так, як нами було визначено у попередньому розділі що під державним регулюванням сталого розвитку сільського господарства, ми визначаємо, складну багатоелементну систему організаційно-економічних й нормативно-правових заходів, орієнтованих на удосконалення або докорінну зміну відносин в сільському господарстві з метою його сталого розвитку, які формуються та реалізуються органами державної влади щодо забезпечення ефективності функціонування суб'єктів господарювання сільського господарства, конкурентоспроможності виробництва сільськогосподарської продукції, продовольчої безпеки країни, підтримки села та сприяння становленню екологічно безпечних умов для ведення господарської діяльності й виробництва продукції. Державне регулювання сталого розвитку сільського господарства може бути реалізована через відповідні механізми та інструменти державного регулювання. На сучасному етапі функціонування державне регулювання є відносно молодою наукою, і знаходиться на етапі становлення, тому не дивно, що існує значна кількість тлумачень різних категорій, які прийшли з економіки, юридичної науки, соціології, політології, регіональної економіки, філософії, історії та інших наук [8].</p>	<p>Для того щоб визначити сутнісні ознаки й відмінні характеристики механізмів, за допомогою яких держава впливає на аграрний сектор та його інноваційний розвиток, варто визначитися з основними науковими категоріями.</p> <p>Так, як нами було визначено у попередньому підрозділі що під державною політикою інноваційного розвитку аграрного сектору, ми визначаємо, складну багатоелементну систему організаційно-економічних й нормативно-правових заходів, спрямованих на удосконалення або докорінну зміну відносин в аграрному секторі з метою його інноваційного розвитку, які формуються та реалізуються органами державної влади щодо забезпечення ефективності функціонування суб'єктів господарювання аграрного сектору, конкурентоспроможності аграрного виробництва, продовольчої безпеки країни, підтримки села та сприяння становленню екологічно безпечних умов для ведення господарської діяльності й виробництва продукції. Державна політика інноваційного розвитку аграрного сектору може бути реалізована через відповідні механізми та інструменти державного управління. На сучасному етапі функціонування державне управління є відносно молодою наукою, і знаходиться на етапі становлення, тому не дивно, що існує значна кількість тлумачень різних категорій, які прийшли з економіки, юридичної науки, соціології, політології, регіональної економіки, філософії, історії та інших наук¹³⁷.</p>
<p>С. 124.</p>	<p>С. 124–125.</p>
<p>Саме тому, для проведення подальшого дослідження, виникає необхідність у визначенні таких категорій, як державне регулювання, механізм, комплексний механізм, механізм державного регулювання.</p> <p>Категорія “механізм” набула свого поширення у науці державне регулювання. Дана категорія допомагає конкретно підходити до опису різних соціально-економічних явищ. В економічному словнику під редакцією А. Азриліяна механізм розглядається як система, пристрій, який визначає порядок будь-</p>	<p>Саме тому, для проведення подальшого дослідження, виникає необхідність у визначенні таких категорій, як державне управління, державне регулювання, механізм, комплексний механізм, механізм державного регулювання.</p> <p>Категорія “механізм” набула свого поширення у науці державне управління. Дана категорія допомагає конкретно підходити до опису різних соціально-економічних явищ. В економічному словнику під редакцією А. Азриліяна механізм розглядається як система, пристрій, який визначає порядок будь-</p>

<p>якого виду діяльності [9]. Механізм складається з сукупності взаємопов'язаних ланок або елементів, які формують певну систему і рух яких викликає рух інших елементів. Також механізм може бути елементом більш складної системи або механізму. Передбачається, що на вході до механізму надходить одна енергія, а на виході отримуємо іншу енергію. Однак варто мати на увазі, що поняття руху та взаємодії певних фізичних об'єктів не можна беззастережно застосовувати у будь-якій соціально-економічній сфері або у державному управлінні. Адже чим складнішим є соціально-економічний процес, тим складнішим буде його механізми регулювання.</p>	<p>якого виду діяльності¹³⁸. Механізм складається з сукупності взаємопов'язаних ланок або елементів, які формують певну систему і рух яких викликає рух інших елементів. Також механізм може бути елементом більш складної системи або механізму. Передбачається, що на вході до механізму надходить одна енергія, а на виході отримуємо іншу енергію. Однак варто мати на увазі, що поняття руху та взаємодії певних фізичних об'єктів не можна беззастережно застосовувати у будь-якій соціально-економічній сфері або у державному управлінні. Адже чим складнішим є соціально-економічний процес, тим складнішим буде його механізми регулювання.</p>
<p>С. 124–125.</p>	<p>С. 125.</p>
<p>Особливу цікавість становить таке поняття як “державне регулювання”. Серед науковців панують різні підходи до його трактування, одні ототожнюють це поняття з державним управлінням, інші вважають державне регулювання складовою державного управління або ж навпаки. Ми поділяємо думку науковців, які розглядають дані поняття як діалектичний взаємозв'язок в залежності від об'єкту на який спрямована певна дія Тобто ключова відмінність між категоріями “регулювання” та “управління” полягає у глибині впливу на досліджуваний об'єкт. Управлінський процес, поряд із впливом регулювання, має ознаки орієнтовно спрямовуючої діяльності. Тому така діяльність відповідного суб'єкта владних відносин пов'язана перш за все із можливістю визначення траєкторії руху використовуваної системи у межах, які сприяють забезпеченню збереження такої структури й режиму її діяльності [10].</p>	<p>Особливу цікавість становлять такі поняття як “державне регулювання” та “державне управління”. Серед науковців панують різні підходи до їх трактування, одні ототожнюють дані поняття, інші вважають державне регулювання складовою державного управління або ж навпаки. Ми поділяємо думку науковців, які розглядають дані поняття як діалектичний взаємозв'язок в залежності від об'єкту на який спрямована певна дія. Тобто ключова відмінність між категоріями “регулювання” та “управління” полягає у глибині впливу на досліджуваний об'єкт. Управлінський процес, поряд із впливом регулювання, має ознаки орієнтовно спрямовуючої діяльності. Тому така діяльність відповідного суб'єкта владних відносин пов'язана перш за все із можливістю визначення траєкторії руху використовуваної системи у межах, які сприяють забезпеченню збереження такої структури й режиму її діяльності¹³⁹.</p>
<p>С. 125.</p>	<p>С. 125–126.</p>
<p>В енциклопедії за редакцією Ю. Ковбасюка державне регулювання визначається як діяльність держави (відповідних органів державної влади), спрямованої на формування сприятливих умов для найповнішої реалізації визначених функцій держави, основних прав та свобод громадян, щодо узгодження різноманітних груп соціально-економічних інтересів у суспільстві та між державою й суспільством, на забезпечення необхідними ресурсами процесу суспільного розвитку [11].</p> <p>Державне регулювання, на думку науковця В. Воротіна, визначається як здійснення державою комплексних заходів (організаційно-правових, фінансово-економічних тощо) у сфері політичних, соціально-економічних, духовних та інших суспільних процесів з метою їх належного упорядкування, встановлення загальних правил та норм певної суспільної поведінки, а також запобігання виникненню негативним явищам у суспільстві [12]. У авторському дослідженні ми будемо використовувати термін “державне регулювання”, адже, на нашу думку, сталий розвиток сільського господарства можна забезпечити саме через механізми державне регулювання. Більш детальне розкриття змісту державного регулювання сталого розвитку сільського господарства буде відбуватись у контексті розкриття мети, цілей, критеріїв, функцій, принципів, механізмів, методів та інструментів державного регулювання сталого розвитку сільського господарства.</p>	<p>В енциклопедії державного управління за редакцією Ю. Ковбасюка державне управління визначається як діяльність держави (відповідних органів державної влади), спрямованої на формування сприятливих умов для якнайповнішої реалізації визначених функцій держави, основних прав та свобод громадян, щодо узгодження різноманітних груп соціально-економічних інтересів у суспільстві та між державою й суспільством, на забезпечення необхідними ресурсами процесу суспільного розвитку¹⁴⁰.</p> <p>Державне регулювання, на думку науковця з державного управління В. Воротіна, визначається як здійснення державою комплексних заходів (організаційно-правових, фінансово-економічних тощо) у сфері політичних, соціально-економічних, духовних та інших суспільних процесів з метою їх належного упорядкування, встановлення загальних правил та норм певної суспільної поведінки, а також запобігання виникненню негативним явищам у суспільстві¹⁴¹. У авторському дослідженні ми будемо використовувати термін “державне регулювання”, адже, на нашу думку, державну політику інноваційного розвитку аграрного сектору можна реалізувати саме через механізми державне регулювання. Більш детальне розкриття змісту державної політики інноваційного розвитку аграрного сектору буде відбуватись у контексті розкриття мети, цілей, критеріїв, функцій, принципів, механізмів, методів та інструментів державного регулювання інноваційного розвитку аграрного сектору.</p>
<p>С. 126.</p>	<p>С. 126–127.</p>

<p>На думку автора, мета державного регулювання сталого розвитку сільського господарства в Україні полягає у формуванні сприятливих умов для стійкого розвитку сільського господарства на засадах інноваційності шляхом поєднання соціально-економічних, науково-технологічних, інформаційних та екологічних інтересів стейкхолдерів.</p> <p>Держава відіграє роль не лише партнера, який володіє відповідними ресурсами, але й регулятора інституційної основи забезпечення соціо-еколого-економічних взаємодій. Багато в чому від якості державного регулювання сільського господарства залежить його інноваційно-інвестиційна активність та результативність. Заслугує на увагу позиція науковця О. Кодоли, який систематизував види та способи державного регулювання інноваційно-інвестиційних процесів в сільському господарстві (табл.2.1) [13]. Однак, на думку автора, їх варто значно розширити та деталізувати, акцентувавши увагу на питаннях села, екологічності, інформаційного забезпечення тощо.</p>	<p>На думку автора, мета державної політики інноваційного розвитку аграрного сектору в Україні полягає у формуванні сприятливих умов для стійкого розвитку аграрного сектору на засадах інноваційності шляхом поєднання соціально-економічних, науково-технологічних, інформаційних та екологічних інтересів стейкхолдерів.</p> <p>Держава відіграє роль не лише партнера, який володіє відповідними ресурсами, але й регулятора інституційної основи забезпечення інноваційних взаємодій. Багато в чому від якості державного регулювання аграрного сектору залежить його інноваційна активність та результативність. Заслугує на увагу позиція науковця О. Кодоли, який систематизував види та способи державного регулювання інноваційних процесів в аграрному секторі (табл.2.1)¹⁴². Однак, на думку автора, їх варто значно розширити та деталізувати, акцентувавши увагу на питаннях села, екологічності, інформаційного забезпечення тощо.</p>																
<p>С. 126.</p>	<p>С. 127.</p>																
<p>У рамках нашого дослідження окреслюються нові контури становища сільського господарства в Україні, які вимагають нових підходів в державній аграрній інноваційній політиці та регулюванні, орієнтація сільського господарства до пріоритетів і стратегічних переваг України. Саме тому виникає необхідність уточнення основних цілей сталого розвитку сільського господарства в сучасних умовах.</p>	<p>У рамках нашого дослідження окреслюються нові контури становища аграрного сектору в Україні, які вимагають нових підходів в державній аграрній інноваційній політиці та регулюванні, орієнтація аграрного сектору до пріоритетів і стратегічних переваг України. Саме тому виникає необхідність уточнення основних цілей інноваційного розвитку аграрного сектору в сучасних умовах.</p>																
<p>С. 127.</p>	<p>С. 127.</p>																
<p style="text-align: center;">Таблиця 2.1</p> <p style="text-align: center;">Види і способи державного регулювання інноваційно-інвестиційних процесів в сільському господарстві</p> <table border="1" data-bbox="284 1234 874 1615"> <thead> <tr> <th>Види регулювання</th> <th>Способи регулювання</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Організаційне</td> <td>підтримка розвитку сталої інфраструктури; підтримання структур, які відповідають за сталий розвиток сільського господарства на всіх рівнях влади; забезпечення пріоритету інноваційно-інвестиційної діяльності в аграрному секторі; моральне заохочення авторів промислових новацій; сприяння модернізації галузі; розвиток інтеграційних процесів; розвиток міжнародних зв'язків</td> </tr> <tr> <td>Нормативно-правове</td> <td>охорона прав та інтересів суб'єктів інноваційно-інвестиційної діяльності; охорона прав володіння, користування і розпорядження промисловими інноваціями; захист промислової, інтелектуальної власності; реформування договірних відносин</td> </tr> <tr> <td>Економічне</td> <td>розвиток пропозицій агропромислових новацій; - розширення попиту на промислові інновації; - сприяння конкуренції в сільському господарстві; розвиток підприємництва; - забезпечення зайнятості в інноваційній сфері сільського господарства; розвиток лізингу наукоємної продукції; підтримка інвестицій в інновації галузі; підвищення ефективності промислових новацій; фінансово-економічне стимулювання сталої сільського господарства; - створення сприятливого інвестиційного клімату; - зовнішньоекономічна підтримка, включно з наданням митних пільг для інноваційних проєктів, включених в державні інноваційні програми</td> </tr> </tbody> </table> <p>*Джерело: побудовано автором на основі результатів дослідження О. Кодоли</p>	Види регулювання	Способи регулювання	Організаційне	підтримка розвитку сталої інфраструктури; підтримання структур, які відповідають за сталий розвиток сільського господарства на всіх рівнях влади; забезпечення пріоритету інноваційно-інвестиційної діяльності в аграрному секторі; моральне заохочення авторів промислових новацій; сприяння модернізації галузі; розвиток інтеграційних процесів; розвиток міжнародних зв'язків	Нормативно-правове	охорона прав та інтересів суб'єктів інноваційно-інвестиційної діяльності; охорона прав володіння, користування і розпорядження промисловими інноваціями; захист промислової, інтелектуальної власності; реформування договірних відносин	Економічне	розвиток пропозицій агропромислових новацій; - розширення попиту на промислові інновації; - сприяння конкуренції в сільському господарстві; розвиток підприємництва; - забезпечення зайнятості в інноваційній сфері сільського господарства; розвиток лізингу наукоємної продукції; підтримка інвестицій в інновації галузі; підвищення ефективності промислових новацій; фінансово-економічне стимулювання сталої сільського господарства; - створення сприятливого інвестиційного клімату; - зовнішньоекономічна підтримка, включно з наданням митних пільг для інноваційних проєктів, включених в державні інноваційні програми	<p style="text-align: center;">Таблиця 2.1</p> <p style="text-align: center;">Види і способи державного регулювання інноваційних процесів в аграрному секторі</p> <table border="1" data-bbox="896 1234 1487 1615"> <thead> <tr> <th>Види регулювання</th> <th>Способи регулювання</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Організаційне</td> <td>- підтримка розвитку інноваційної інфраструктури; - підтримання структур, які відповідають за інноваційний розвиток аграрного сектору на всіх рівнях влади; - забезпечення пріоритету інноваційної діяльності в аграрному секторі; - моральне заохочення авторів промислових новацій; сприяння модернізації галузі; розвиток інтеграційних процесів; розвиток міжнародних зв'язків.</td> </tr> <tr> <td>Нормативно-правове</td> <td>- охорона прав та інтересів суб'єктів інноваційної діяльності; - охорона прав володіння, користування і розпорядження промисловими інноваціями; - захист промислової, інтелектуальної власності; реформування договірних відносин</td> </tr> <tr> <td>Економічне</td> <td>- розвиток пропозицій агропромислових новацій; - розширення попиту на промислові інновації; - сприяння конкуренції в аграрному секторі; розвиток підприємництва; - забезпечення зайнятості в інноваційній сфері аграрного сектору; розвиток лізингу наукоємної продукції; підтримка інвестицій в інновації галузі; підвищення ефективності промислових новацій; фінансово-економічне стимулювання інноваційної аграрного сектору; - створення сприятливого інвестиційного клімату; - зовнішньоекономічна підтримка, включно з наданням митних пільг для інноваційних проєктів, включених в державні інноваційні програми</td> </tr> </tbody> </table> <p>*Джерело: побудовано автором на основі результатів дослідження О. Кодоли</p>	Види регулювання	Способи регулювання	Організаційне	- підтримка розвитку інноваційної інфраструктури; - підтримання структур, які відповідають за інноваційний розвиток аграрного сектору на всіх рівнях влади; - забезпечення пріоритету інноваційної діяльності в аграрному секторі; - моральне заохочення авторів промислових новацій; сприяння модернізації галузі; розвиток інтеграційних процесів; розвиток міжнародних зв'язків.	Нормативно-правове	- охорона прав та інтересів суб'єктів інноваційної діяльності; - охорона прав володіння, користування і розпорядження промисловими інноваціями; - захист промислової, інтелектуальної власності; реформування договірних відносин	Економічне	- розвиток пропозицій агропромислових новацій; - розширення попиту на промислові інновації; - сприяння конкуренції в аграрному секторі; розвиток підприємництва; - забезпечення зайнятості в інноваційній сфері аграрного сектору; розвиток лізингу наукоємної продукції; підтримка інвестицій в інновації галузі; підвищення ефективності промислових новацій; фінансово-економічне стимулювання інноваційної аграрного сектору; - створення сприятливого інвестиційного клімату; - зовнішньоекономічна підтримка, включно з наданням митних пільг для інноваційних проєктів, включених в державні інноваційні програми
Види регулювання	Способи регулювання																
Організаційне	підтримка розвитку сталої інфраструктури; підтримання структур, які відповідають за сталий розвиток сільського господарства на всіх рівнях влади; забезпечення пріоритету інноваційно-інвестиційної діяльності в аграрному секторі; моральне заохочення авторів промислових новацій; сприяння модернізації галузі; розвиток інтеграційних процесів; розвиток міжнародних зв'язків																
Нормативно-правове	охорона прав та інтересів суб'єктів інноваційно-інвестиційної діяльності; охорона прав володіння, користування і розпорядження промисловими інноваціями; захист промислової, інтелектуальної власності; реформування договірних відносин																
Економічне	розвиток пропозицій агропромислових новацій; - розширення попиту на промислові інновації; - сприяння конкуренції в сільському господарстві; розвиток підприємництва; - забезпечення зайнятості в інноваційній сфері сільського господарства; розвиток лізингу наукоємної продукції; підтримка інвестицій в інновації галузі; підвищення ефективності промислових новацій; фінансово-економічне стимулювання сталої сільського господарства; - створення сприятливого інвестиційного клімату; - зовнішньоекономічна підтримка, включно з наданням митних пільг для інноваційних проєктів, включених в державні інноваційні програми																
Види регулювання	Способи регулювання																
Організаційне	- підтримка розвитку інноваційної інфраструктури; - підтримання структур, які відповідають за інноваційний розвиток аграрного сектору на всіх рівнях влади; - забезпечення пріоритету інноваційної діяльності в аграрному секторі; - моральне заохочення авторів промислових новацій; сприяння модернізації галузі; розвиток інтеграційних процесів; розвиток міжнародних зв'язків.																
Нормативно-правове	- охорона прав та інтересів суб'єктів інноваційної діяльності; - охорона прав володіння, користування і розпорядження промисловими інноваціями; - захист промислової, інтелектуальної власності; реформування договірних відносин																
Економічне	- розвиток пропозицій агропромислових новацій; - розширення попиту на промислові інновації; - сприяння конкуренції в аграрному секторі; розвиток підприємництва; - забезпечення зайнятості в інноваційній сфері аграрного сектору; розвиток лізингу наукоємної продукції; підтримка інвестицій в інновації галузі; підвищення ефективності промислових новацій; фінансово-економічне стимулювання інноваційної аграрного сектору; - створення сприятливого інвестиційного клімату; - зовнішньоекономічна підтримка, включно з наданням митних пільг для інноваційних проєктів, включених в державні інноваційні програми																
<p>С. 127.</p>	<p>С. 127–128.</p>																
<p>Традиційними загальнодержавними завданнями, які стоять перед сільським господарством і відповідною системою регулювання є: виробництво якісної й екологічно безпечної сільськогосподарської продукції, соціальне відтворення населення й відтворення земельно-природного потенціалу. Враховуючи сучасні реалії та ключову роль сільського господарства в розвитку соціально-економічних систем держави, на наше переконання, систему цілей державного регулювання сталого розвитку сільського господарства варто значно розширити, а рівень досягнення встановлених цілей оцінювати відповідними критеріями (рис. 2.1). Пропонуємо</p>	<p>Традиційними загальнодержавними завданнями, які стоять перед аграрним сектором і відповідною системою регулювання є: виробництво якісної й екологічно безпечної продукції аграрного сектору, соціальне відтворення населення й відтворення земельно-природного потенціалу. Враховуючи сучасні реалії та ключову роль аграрного сектору в розвитку соціально-економічних систем держави, на наше переконання, систему цілей державного регулювання інноваційного розвитку аграрного сектору варто значно розширити, а рівень досягнення встановлених цілей оцінювати відповідними критеріями (рис. 2.1). Пропонуємо поділити такі цілі й</p>																

поділити такі цілі й критерії на загальні та специфічні (властиві засадам сталого розвитку).

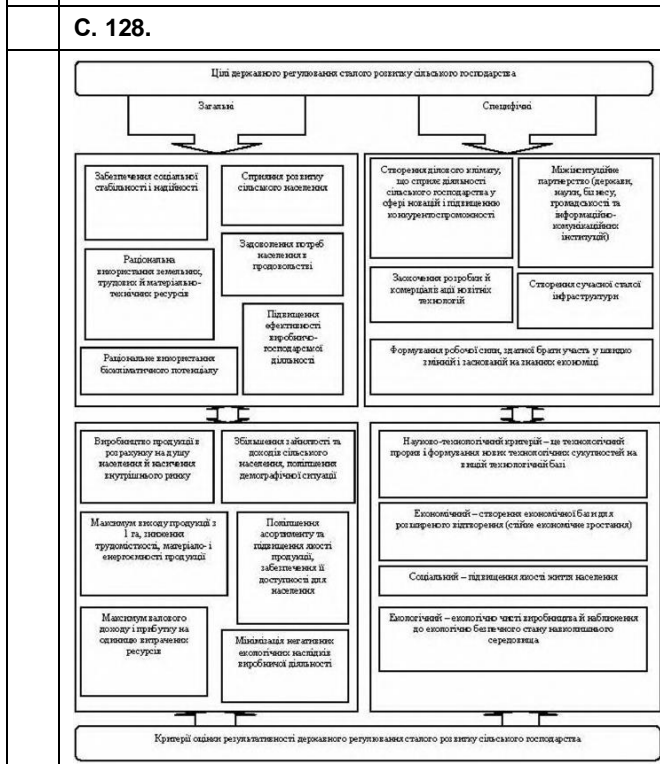


Рис.2.1. Цілі та критерії державного регулювання сталого розвитку сільського господарства*

*Джерело: систематизовано та доопрацьовано автором

критерії на загальні та специфічні (властиві засадам інноваційного розвитку).

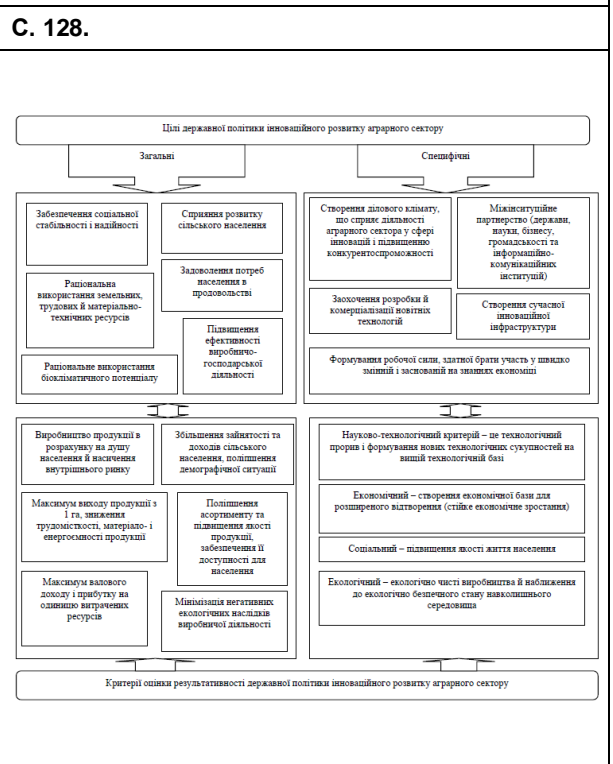


Рис.2.1. Цілі та критерії державної політики інноваційного розвитку аграрного сектору*

*Джерело: систематизовано та доопрацьовано автором

С. 129.

Цілі і критерії державного регулювання сталого розвитку сільського господарства вибираються з урахуванням особливостей інноваційно-інвестиційної діяльності як об'єкта державного регулювання, виходячи із загальних завдань соціально-економічного розвитку країни і мають бути підпорядковані ним.

При цьому рівень значущості кожного з представлених критеріїв при виборі та розподілі пріоритетів визначається сучасною ситуацією й коливається залежно від наявних проблем техніко-технологічного розвитку, наявності в галузі та країні загалом розробок високого рівня готовності, структури економіки, стану внутрішнього й зовнішнього ринку, досягнутого рівня добробуту в суспільстві, рівня забруднення навколишнього природного середовища тощо.

Особливого значення у механізмах державного регулювання сталого розвитку сільського господарства мають принципи державного регулювання. У свою чергу термін "принципи" походить від латинського "principium", який означає початок, основу, переконання, погляд на речі або вихідне положення будь-якої теорії, вчення [14]. Принципи державного регулювання сприяють доповненню дій соціально-економічних законів ринку та є базисом відповідних механізмів, забезпечуючи їх комплексність й функціональність.

С. 129.

Проведений аналіз праць науковців у даній царині засвідчив про відсутність єдиного підходу до обґрунтування принципів державного регулювання сталого розвитку сільського господарства. Перш за

С. 129.

Цілі і критерії державної політики інноваційного розвитку аграрного сектору вибираються з урахуванням особливостей інноваційної діяльності як об'єкта державного управління, виходячи із загальних завдань соціально-економічного розвитку країни і мають бути підпорядковані ним.

При цьому рівень значущості кожного з представлених критеріїв при виборі та розподілі пріоритетів визначається сучасною ситуацією й коливається залежно від наявних проблем техніко-технологічного розвитку, наявності в галузі та країні загалом розробок високого рівня готовності, структури економіки, стану внутрішнього й зовнішнього ринку, досягнутого рівня добробуту в суспільстві, рівня забруднення навколишнього природного середовища тощо.

Особливого значення у механізмах державної політики інноваційного розвитку аграрного сектору мають принципи державного регулювання. У свою чергу термін "принципи" походить від латинського "principium", який означає початок, основу, переконання, погляд на речі або вихідне положення будь-якої теорії, вчення [143]. Принципи державного регулювання сприяють доповненню дій соціально-економічних законів ринку та є базисом відповідних механізмів, забезпечуючи їх комплексність й функціональність.

С. 129–130.

Проведений аналіз праць науковців у даній царині засвідчив про відсутність єдиного підходу до обґрунтування принципів державної політики інноваційного розвитку аграрного сектору. Перш за все

<p>все ґрунтуємось на тих принципах, які задекларовані у Стратегії розвитку сільського господарства економіки України на період до 2020 р. [1]:</p> <ul style="list-style-type: none"> - пріоритетності сільського господарства у загальнодержавній політиці та соціально-економічних інтересів суб'єктів сільського господарства у державній аграрній політиці; - збалансованості задоволення потреб внутрішнього ринку й доходів від зовнішньоекономічної торгівлі та переваг від транснаціоналізації і вимог збереження продовольчої незалежності; 	<p>ґрунтуємось на тих принципах, які задекларовані у Стратегії розвитку аграрного сектора економіки України на період до 2020 р.¹⁴⁴:</p> <ul style="list-style-type: none"> - пріоритетності аграрного сектору у загальнодержавній політиці та соціально-економічних інтересів аграрного бізнесу у державній аграрній політиці; - збалансованості задоволення потреб внутрішнього ринку й доходів від зовнішньоекономічної торгівлі та переваг від транснаціоналізації і вимог збереження продовольчої незалежності;
<p>С. 130.</p>	<p>С. 130.</p>
<ul style="list-style-type: none"> - взаємопов'язаності використання суттєво відмінних між собою механізмів стратегічного регулювання й короткострокового регулювання розвитку сільського господарства; - визначення "точок зростання" сільського господарства (експорто- ефективних галузей і продуктів) і "критичних точок" (продуктів і галузей, за продукцією яких не забезпечується продовольча безпека) та орієнтація державного регулювання у даному напрямку; - стимулювання підвищення результативності функціонування сільського господарства шляхом зміщення акцентів щодо надання державної підтримки від прямого фінансування до механізмів фінансування на поворотній основі; - пріоритетність напрямів інтеграції і саморегулювання в сільському господарстві та інші. 	<ul style="list-style-type: none"> - взаємопов'язаності використання суттєво відмінних між собою механізмів стратегічного управління й короткострокового регулювання розвитку аграрного сектору; - визначення "точок зростання" аграрного сектору (експорто-ефективних галузей і продуктів) і "критичних точок" (продуктів і галузей, за продукцією яких не забезпечується продовольча безпека) та орієнтація державної політики у даному напрямку; - стимулювання підвищення результативності аграрного виробництва шляхом зміщення акцентів щодо надання державної підтримки від прямого фінансування до механізмів фінансування на поворотній основі; - пріоритетність напрямів інтеграції і саморегулювання в аграрному секторі та інші.
<p>С. 130.</p>	<p>С. 130–131.</p>
<p>Розглянемо підходи науковців до систематизації принципів державного регулювання розвитку сільського господарства. Ю. Капітанець серед принципів державного регулювання сталого розвитку сільського господарства виділяє: відповідності мінливим умовам соціально- економічного розвитку у країні; законності; гармонічності інтересів всіх сфер сільського господарства; соціально-економічної й екологічної доцільності; врахування потреб регіону; стримування державних інструментів регулювання з метою підтримки ринкового механізму орієнтованого на потреби європейської інтеграції [15].</p> <p>Провідний науковець з державного регулювання в царині дослідження розвитку сільського господарства М. Латинін вважає, що ключовими принципами на яких повинна будуватись державне регулювання сталого розвитку сільського господарства в Україні мають бути: пріоритетність сільського господарства в національному господарстві та аграрний протекціонізм; передбачуваність та прозорість; системність та комплексність; етапність та справедливність; доступність й ефективність; екологічна обґрунтованість [16].</p>	<p>Розглянемо підходи науковців до систематизації принципів державного регулювання розвитку аграрного сектору. Ю. Капітанець серед принципів державної політики інноваційного розвитку аграрного сектору виділяє: відповідності мінливим умовам соціально-економічного розвитку у країні; законності; гармонічності інтересів всіх сфер аграрного сектору; соціально-економічної й екологічної доцільності; врахування потреб регіону; стримування державних інструментів регулювання з метою підтримки ринкового механізму орієнтованого на потреби європейської інтеграції¹⁴⁵.</p> <p>Провідний науковець з державного управління в царині дослідження розвитку аграрного сектору М. Латинін вважає, що ключовими принципами на яких повинна будуватись державна політика інноваційного розвитку аграрного сектору в Україні мають бути: пріоритетність аграрного сектору в національному господарстві та аграрний протекціонізм; передбачуваність та прозорість; системність та комплексність; етапність та справедливність; доступність й ефективність; екологічна обґрунтованість¹⁴⁶.</p>
<p>С. 131.</p>	<p>С. 131.</p>
<p>У ході дослідження було виявлено значну кількість підходів до представлення принципів функціонування сільського господарства та забезпечення його сталого розвитку, що спонукало нас до їх узагальнення в табл. 2.2. Враховуючи такий багатогранний перелік принципів, представлених в табл. 2.2 нами зроблені проміжні висновки, що результативність застосування всіх цих принципів можливе лише за умови налагодження взаємовідносин між всіма інститутами, які зацікавлені тією чи іншою мірою в сталому розвитку сільського господарства, а саме: державою, суб'єктами господарювання, нау-</p>	<p>У ході дослідження було виявлено значну кількість підходів до представлення принципів функціонування державної аграрної політики та забезпечення розвитку аграрного сектору, що спонукало нас до їх узагальнення в табл. 2.2. Враховуючи такий багатогранний перелік принципів, представлених в табл. 2.2 нами зроблені проміжні висновки, що результативність застосування всіх цих принципів можливе лише за умови налагодження взаємовідносин між всіма інститутами, які зацікавлені тією чи іншою мірою в інноваційному розвитку аграрного сектору, а саме: державою, аграрним бізнесом,</p>

<p>ковим сектором, інформаційно-комунікаційним сектором і громадськістю. Саме тому вбачається за необхідне існуючі принципи доповнити авторськими. Пропонуємо доповнити існуючий перелік принципів такими:</p> <p>1) міжінституційної комплементарності - передбачає налагодження взаємодії між державою, сільським господарством, науково-освітнім сектором, громадськістю та інформаційно-комунікаційними інститутами формуючи п'яти компонентну модель державного регулювання сталого розвитку сільського господарства;</p>	<p>науковим сектором, інформаційно-комунікаційним сектором та громадськістю. Саме тому вбачається за необхідне існуючі принципи доповнити авторськими. Пропонуємо доповнити існуючий перелік принципів такими:</p> <p>1) міжінституційної комплементарності – передбачає налагодження взаємодії між державою, аграрним сектором, науково-освітнім сектором, громадськістю та інформаційно-комунікаційними інститутами формуючи п'яти компонентну модель державної політики інноваційного розвитку аграрного сектору;</p>																																														
<p>С. 131.</p>	<p>С. 131–132.</p>																																														
<p>2) алгоритмічності - полягає в необхідності дотримання запланованих етапів реалізації державного регулювання сталого розвитку сільського господарства з можливими варіантами вирішення задач та концентрації необхідних ресурсів на відповідних етапах реалізації державного регулювання;</p> <p>3) резильєнтності - спроможність адаптації позитивного досвіду (вітчизняного та міжнародного) в механізми реалізації державного регулювання сталого розвитку сільського господарства з метою забезпечення стійкості галузі в умовах євроінтеграції;</p> <p>4) консюмеризму - орієнтованість державного регулювання сталого розвитку сільського господарства на потреби споживачів, захист їх інтересів (соціальних, екологічних тощо);</p>	<p>2) алгоритмічності – полягає в необхідності дотримання запланованих етапів реалізації державної політики інноваційного розвитку аграрного сектору з можливими варіантами вирішення задач та концентрації необхідних ресурсів на відповідних етапах реалізації державної політики;</p> <p>3) резильєнтності – спроможність адаптації позитивного досвіду (вітчизняного та міжнародного) в механізми реалізації державної політики інноваційного розвитку аграрного сектору з метою забезпечення стійкості галузі в умовах євроінтеграції;</p> <p>4) консюмеризму – орієнтованість державної політики інноваційного розвитку аграрного сектору на потреби споживачів, захист їх інтересів (соціальних, екологічних тощо);</p>																																														
<p>С. 132.</p>	<p>С. 132.</p>																																														
<p>5) цифровізації - створення умов для використання інформаційно-комунікаційних та цифрових технологій в сільському господарстві;</p> <p>6) екологічності - сприяння забезпечення екологічної безпеки сільського господарства на засадах концепції “зеленої економіки”.</p>	<p>5) цифровізації – створення умов для використання інформаційно-комунікаційних та цифрових технологій в аграрному секторі;</p> <p>6) екологічності – сприяння забезпечення екологічної безпеки аграрного сектору на засадах концепції “зеленої економіки”.</p>																																														
<p>С. 132.</p>	<p>С. 132–133.</p>																																														
<p>Таблиця 2.2 Аналіз понятійного апарату “принципи державного регулювання розвитку сільського господарства”</p> <table border="1" data-bbox="280 1375 868 2040"> <thead> <tr> <th data-bbox="280 1375 389 1397">Автор</th> <th data-bbox="389 1375 868 1397">Принципи, що пропонуються науковцями</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td data-bbox="280 1397 389 1420">1</td> <td data-bbox="389 1397 868 1420">2</td> </tr> <tr> <td data-bbox="280 1420 389 1487">О. Могильний [17]</td> <td data-bbox="389 1420 868 1487">Загальноекономічні (універсальні), специфічні (для окремих галузей), локальні (регулювання окремих напрямів економічної діяльності: бюджетної, податкової, зовнішньоекономічної) та адміністративно-процедурні (при плануванні, узгодженні і прийнятті нормативних актів, а також аналіз регуляторного впливу)</td> </tr> <tr> <td data-bbox="280 1487 389 1554">А. Огіньський [18]</td> <td data-bbox="389 1487 868 1554">Відповідність мети регулювання сільським господарством цілям суспільного розвитку, багатокритеріальний вимір при визначенні засобів впливу на аграрні відносини, системність і багатоканальність заходів, синхронність різних за етапністю видів регулювання</td> </tr> <tr> <td data-bbox="280 1554 389 1644">П. Лайко [19]</td> <td data-bbox="389 1554 868 1644">Аграрний протекціонізм поєднання економічних і соціальних цілей та індикативності і дефективності в плануванні, пайова участь суб'єктів господарювання у фінансуванні спільних з державою програмних заходів, наперед визначений рівень гарантованої цільової підтримки державою сільського господарства</td> </tr> <tr> <td data-bbox="280 1644 389 1711">Ю. Билик [20]</td> <td data-bbox="389 1644 868 1711">Пріоритетність галузі, аграрний протекціонізм забезпечення гарантій самостійності та запобігання прямому втручанню у виробничу діяльність сільського господарських підприємств, поєднання економічних і соціальних цілей, рівноправність господарюючих суб'єктів усіх форм власності</td> </tr> <tr> <td data-bbox="280 1711 389 1778">Л. Васильєва [21]</td> <td data-bbox="389 1711 868 1778">Принципи державний протекціонізм сільського господарства; поєднання індикативних і директивних форм державного регулювання економіки; програмне регулювання, стабілізація агропродовольчого ринку, поєднання економічних, екологічних, соціальних цілей; економічне стимулювання ефективно працюючих підприємств, рівнозначність підтримки підприємств всіх форм власності; підтримка еквівалентності обміну між аграрним сектором та іншими галузями економіки</td> </tr> <tr> <td data-bbox="280 1778 389 1845">М. Коденська [22]</td> <td data-bbox="389 1778 868 1845">Науковість, обґрунтованість, адаптування існуючого зарубіжного досвіду; збалансованість, комплексність, пріоритетність стратегічних цілей; ринкова однаковість</td> </tr> <tr> <td data-bbox="280 1845 389 1912">Г. Одинцова та ін. [23]</td> <td data-bbox="389 1845 868 1912">Цілеспрямованість, системність, адекватність, альтернативність, об'єктивність, науковість</td> </tr> <tr> <td data-bbox="280 1912 389 1980">М. Латинин [24]</td> <td data-bbox="389 1912 868 1980">Пріоритетність та аграрний протекціонізм, системність і комплексність, передбачуваність і прозорість, послідовність і справедливість, зрозумілість і ефективність, екологічна доцільність</td> </tr> <tr> <td data-bbox="280 1980 389 2040">А. Ремезков [25]</td> <td data-bbox="389 1980 868 2040">Законність, поєднання галузевого й територіального розвитку, єднання і диференціації, взаємодії та взаємоузгодженості, досягнення кінцевих результатів</td> </tr> </tbody> </table>	Автор	Принципи, що пропонуються науковцями	1	2	О. Могильний [17]	Загальноекономічні (універсальні), специфічні (для окремих галузей), локальні (регулювання окремих напрямів економічної діяльності: бюджетної, податкової, зовнішньоекономічної) та адміністративно-процедурні (при плануванні, узгодженні і прийнятті нормативних актів, а також аналіз регуляторного впливу)	А. Огіньський [18]	Відповідність мети регулювання сільським господарством цілям суспільного розвитку, багатокритеріальний вимір при визначенні засобів впливу на аграрні відносини, системність і багатоканальність заходів, синхронність різних за етапністю видів регулювання	П. Лайко [19]	Аграрний протекціонізм поєднання економічних і соціальних цілей та індикативності і дефективності в плануванні, пайова участь суб'єктів господарювання у фінансуванні спільних з державою програмних заходів, наперед визначений рівень гарантованої цільової підтримки державою сільського господарства	Ю. Билик [20]	Пріоритетність галузі, аграрний протекціонізм забезпечення гарантій самостійності та запобігання прямому втручанню у виробничу діяльність сільського господарських підприємств, поєднання економічних і соціальних цілей, рівноправність господарюючих суб'єктів усіх форм власності	Л. Васильєва [21]	Принципи державний протекціонізм сільського господарства; поєднання індикативних і директивних форм державного регулювання економіки; програмне регулювання, стабілізація агропродовольчого ринку, поєднання економічних, екологічних, соціальних цілей; економічне стимулювання ефективно працюючих підприємств, рівнозначність підтримки підприємств всіх форм власності; підтримка еквівалентності обміну між аграрним сектором та іншими галузями економіки	М. Коденська [22]	Науковість, обґрунтованість, адаптування існуючого зарубіжного досвіду; збалансованість, комплексність, пріоритетність стратегічних цілей; ринкова однаковість	Г. Одинцова та ін. [23]	Цілеспрямованість, системність, адекватність, альтернативність, об'єктивність, науковість	М. Латинин [24]	Пріоритетність та аграрний протекціонізм, системність і комплексність, передбачуваність і прозорість, послідовність і справедливість, зрозумілість і ефективність, екологічна доцільність	А. Ремезков [25]	Законність, поєднання галузевого й територіального розвитку, єднання і диференціації, взаємодії та взаємоузгодженості, досягнення кінцевих результатів	<p>Таблиця 2.2 Аналіз понятійного апарату “принципи державної політики розвитку аграрного сектору”</p> <table border="1" data-bbox="895 1352 1485 1666"> <thead> <tr> <th data-bbox="895 1352 1005 1375">Автор</th> <th data-bbox="1005 1352 1485 1375">Принципи, що пропонуються науковцями</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td data-bbox="895 1375 1005 1397">1</td> <td data-bbox="1005 1375 1485 1397">2</td> </tr> <tr> <td data-bbox="895 1397 1005 1464">О. Могильний¹⁴⁷</td> <td data-bbox="1005 1397 1485 1464">Загальноекономічні (універсальні), специфічні (для окремих галузей), локальні (регулювання окремих напрямів економічної діяльності: бюджетної, податкової, зовнішньоекономічної) та адміністративно-процедурні (при плануванні, узгодженні і прийнятті нормативних актів, а також аналіз регуляторного впливу)</td> </tr> <tr> <td data-bbox="895 1464 1005 1532">А. Огіньський¹⁴⁸</td> <td data-bbox="1005 1464 1485 1532">Відповідність мети регулювання сільським господарством цілям суспільного розвитку, багатокритеріальний вимір при визначенні засобів впливу на аграрні відносини, системність і багатоканальність заходів, синхронність різних за етапністю видів управління</td> </tr> <tr> <td data-bbox="895 1532 1005 1599">П. Лайко¹⁴⁹</td> <td data-bbox="1005 1532 1485 1599">Аграрний протекціонізм, поєднання економічних і соціальних цілей та індикативності і дефективності в плануванні, пайова участь суб'єктів господарювання у фінансуванні спільних з державою програмних заходів, наперед визначений рівень гарантованої цільової підтримки державою сільського господарства</td> </tr> <tr> <td data-bbox="895 1599 1005 1666">Ю. Билик¹⁵⁰</td> <td data-bbox="1005 1599 1485 1666">Пріоритетність галузі, аграрний протекціонізм, забезпечення гарантій самостійності та запобігання прямому втручанню у виробничу діяльність аграрних підприємств, поєднання економічних і соціальних цілей, рівноправність господарюючих суб'єктів усіх форм власності</td> </tr> </tbody> </table> <p>Продовження таблиці 2.2</p> <table border="1" data-bbox="895 1688 1485 2002"> <thead> <tr> <th data-bbox="895 1688 1005 1711">1</th> <th data-bbox="1005 1688 1485 1711">2</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td data-bbox="895 1711 1005 1778">Л. Васильєва¹⁵¹</td> <td data-bbox="1005 1711 1485 1778">Принципи державний протекціонізм аграрного сектору; поєднання індикативних і директивних форм державного регулювання економіки; програмне регулювання; стабілізація агропродовольчого ринку; поєднання економічних, екологічних, соціальних цілей; економічне стимулювання ефективно працюючих підприємств; рівнозначність підтримки підприємств всіх форм власності; підтримка еквівалентності обміну між аграрним сектором та іншими галузями економіки</td> </tr> <tr> <td data-bbox="895 1778 1005 1845">М. Коденська¹⁵²</td> <td data-bbox="1005 1778 1485 1845">Науковість, обґрунтованість, адаптування існуючого зарубіжного досвіду; збалансованість, комплексність, пріоритетність стратегічних цілей; ринкова однаковість</td> </tr> <tr> <td data-bbox="895 1845 1005 1912">Г. Одинцова та ін.¹⁵³</td> <td data-bbox="1005 1845 1485 1912">Цілеспрямованість, системність, адекватність, альтернативність, об'єктивність, науковість</td> </tr> <tr> <td data-bbox="895 1912 1005 1980">М. Латинин¹⁵⁴</td> <td data-bbox="1005 1912 1485 1980">Пріоритетність та аграрний протекціонізм, системність і комплексність, передбачуваність і прозорість, послідовність і справедливість, зрозумілість і ефективність, екологічна доцільність</td> </tr> <tr> <td data-bbox="895 1980 1005 2040">А. Ремезков¹⁵⁵</td> <td data-bbox="1005 1980 1485 2040">Законність, поєднання галузевого й територіального розвитку, єднання і диференціації, взаємодії та взаємоузгодженості, досягнення кінцевих результатів</td> </tr> </tbody> </table>	Автор	Принципи, що пропонуються науковцями	1	2	О. Могильний ¹⁴⁷	Загальноекономічні (універсальні), специфічні (для окремих галузей), локальні (регулювання окремих напрямів економічної діяльності: бюджетної, податкової, зовнішньоекономічної) та адміністративно-процедурні (при плануванні, узгодженні і прийнятті нормативних актів, а також аналіз регуляторного впливу)	А. Огіньський ¹⁴⁸	Відповідність мети регулювання сільським господарством цілям суспільного розвитку, багатокритеріальний вимір при визначенні засобів впливу на аграрні відносини, системність і багатоканальність заходів, синхронність різних за етапністю видів управління	П. Лайко ¹⁴⁹	Аграрний протекціонізм, поєднання економічних і соціальних цілей та індикативності і дефективності в плануванні, пайова участь суб'єктів господарювання у фінансуванні спільних з державою програмних заходів, наперед визначений рівень гарантованої цільової підтримки державою сільського господарства	Ю. Билик ¹⁵⁰	Пріоритетність галузі, аграрний протекціонізм, забезпечення гарантій самостійності та запобігання прямому втручанню у виробничу діяльність аграрних підприємств, поєднання економічних і соціальних цілей, рівноправність господарюючих суб'єктів усіх форм власності	1	2	Л. Васильєва ¹⁵¹	Принципи державний протекціонізм аграрного сектору; поєднання індикативних і директивних форм державного регулювання економіки; програмне регулювання; стабілізація агропродовольчого ринку; поєднання економічних, екологічних, соціальних цілей; економічне стимулювання ефективно працюючих підприємств; рівнозначність підтримки підприємств всіх форм власності; підтримка еквівалентності обміну між аграрним сектором та іншими галузями економіки	М. Коденська ¹⁵²	Науковість, обґрунтованість, адаптування існуючого зарубіжного досвіду; збалансованість, комплексність, пріоритетність стратегічних цілей; ринкова однаковість	Г. Одинцова та ін. ¹⁵³	Цілеспрямованість, системність, адекватність, альтернативність, об'єктивність, науковість	М. Латинин ¹⁵⁴	Пріоритетність та аграрний протекціонізм, системність і комплексність, передбачуваність і прозорість, послідовність і справедливість, зрозумілість і ефективність, екологічна доцільність	А. Ремезков ¹⁵⁵	Законність, поєднання галузевого й територіального розвитку, єднання і диференціації, взаємодії та взаємоузгодженості, досягнення кінцевих результатів
Автор	Принципи, що пропонуються науковцями																																														
1	2																																														
О. Могильний [17]	Загальноекономічні (універсальні), специфічні (для окремих галузей), локальні (регулювання окремих напрямів економічної діяльності: бюджетної, податкової, зовнішньоекономічної) та адміністративно-процедурні (при плануванні, узгодженні і прийнятті нормативних актів, а також аналіз регуляторного впливу)																																														
А. Огіньський [18]	Відповідність мети регулювання сільським господарством цілям суспільного розвитку, багатокритеріальний вимір при визначенні засобів впливу на аграрні відносини, системність і багатоканальність заходів, синхронність різних за етапністю видів регулювання																																														
П. Лайко [19]	Аграрний протекціонізм поєднання економічних і соціальних цілей та індикативності і дефективності в плануванні, пайова участь суб'єктів господарювання у фінансуванні спільних з державою програмних заходів, наперед визначений рівень гарантованої цільової підтримки державою сільського господарства																																														
Ю. Билик [20]	Пріоритетність галузі, аграрний протекціонізм забезпечення гарантій самостійності та запобігання прямому втручанню у виробничу діяльність сільського господарських підприємств, поєднання економічних і соціальних цілей, рівноправність господарюючих суб'єктів усіх форм власності																																														
Л. Васильєва [21]	Принципи державний протекціонізм сільського господарства; поєднання індикативних і директивних форм державного регулювання економіки; програмне регулювання, стабілізація агропродовольчого ринку, поєднання економічних, екологічних, соціальних цілей; економічне стимулювання ефективно працюючих підприємств, рівнозначність підтримки підприємств всіх форм власності; підтримка еквівалентності обміну між аграрним сектором та іншими галузями економіки																																														
М. Коденська [22]	Науковість, обґрунтованість, адаптування існуючого зарубіжного досвіду; збалансованість, комплексність, пріоритетність стратегічних цілей; ринкова однаковість																																														
Г. Одинцова та ін. [23]	Цілеспрямованість, системність, адекватність, альтернативність, об'єктивність, науковість																																														
М. Латинин [24]	Пріоритетність та аграрний протекціонізм, системність і комплексність, передбачуваність і прозорість, послідовність і справедливість, зрозумілість і ефективність, екологічна доцільність																																														
А. Ремезков [25]	Законність, поєднання галузевого й територіального розвитку, єднання і диференціації, взаємодії та взаємоузгодженості, досягнення кінцевих результатів																																														
Автор	Принципи, що пропонуються науковцями																																														
1	2																																														
О. Могильний ¹⁴⁷	Загальноекономічні (універсальні), специфічні (для окремих галузей), локальні (регулювання окремих напрямів економічної діяльності: бюджетної, податкової, зовнішньоекономічної) та адміністративно-процедурні (при плануванні, узгодженні і прийнятті нормативних актів, а також аналіз регуляторного впливу)																																														
А. Огіньський ¹⁴⁸	Відповідність мети регулювання сільським господарством цілям суспільного розвитку, багатокритеріальний вимір при визначенні засобів впливу на аграрні відносини, системність і багатоканальність заходів, синхронність різних за етапністю видів управління																																														
П. Лайко ¹⁴⁹	Аграрний протекціонізм, поєднання економічних і соціальних цілей та індикативності і дефективності в плануванні, пайова участь суб'єктів господарювання у фінансуванні спільних з державою програмних заходів, наперед визначений рівень гарантованої цільової підтримки державою сільського господарства																																														
Ю. Билик ¹⁵⁰	Пріоритетність галузі, аграрний протекціонізм, забезпечення гарантій самостійності та запобігання прямому втручанню у виробничу діяльність аграрних підприємств, поєднання економічних і соціальних цілей, рівноправність господарюючих суб'єктів усіх форм власності																																														
1	2																																														
Л. Васильєва ¹⁵¹	Принципи державний протекціонізм аграрного сектору; поєднання індикативних і директивних форм державного регулювання економіки; програмне регулювання; стабілізація агропродовольчого ринку; поєднання економічних, екологічних, соціальних цілей; економічне стимулювання ефективно працюючих підприємств; рівнозначність підтримки підприємств всіх форм власності; підтримка еквівалентності обміну між аграрним сектором та іншими галузями економіки																																														
М. Коденська ¹⁵²	Науковість, обґрунтованість, адаптування існуючого зарубіжного досвіду; збалансованість, комплексність, пріоритетність стратегічних цілей; ринкова однаковість																																														
Г. Одинцова та ін. ¹⁵³	Цілеспрямованість, системність, адекватність, альтернативність, об'єктивність, науковість																																														
М. Латинин ¹⁵⁴	Пріоритетність та аграрний протекціонізм, системність і комплексність, передбачуваність і прозорість, послідовність і справедливість, зрозумілість і ефективність, екологічна доцільність																																														
А. Ремезков ¹⁵⁵	Законність, поєднання галузевого й територіального розвитку, єднання і диференціації, взаємодії та взаємоузгодженості, досягнення кінцевих результатів																																														
<p>С. 133.</p>	<p>С. 133–134.</p>																																														

<p>Запропоновані принципи повинні бути ключовими в сучасних механізмах державного регулювання сталого розвитку сільського господарства. Під механізмом державного регулювання М. Латинін розглядає "...спосіб дій суб'єкта регулювання, який ґрунтується на базових принципах і функціях, забезпечуючи за допомогою певних форм, методів і засобів ефективне функціонування системи державного регулювання для досягнення поставленої мети та розв'язання протиріч" [26].</p> <p>Підтримуємо позицію науковця відносно того, що механізм державного регулювання є складовою відповідної системи та включає функції суб'єктів (державних органів влади) та об'єкти регулювання, до яких належать: сільське господарство; учасники ринку постачальників товарів, робіт, послуг для сільського господарства; споживачі сільськогосподарської продукції; інфраструктура аграрного ринку та його соціально-економічні відносин). У свою чергу, варто пам'ятати, що механізм державного регулювання має доповнювати механізм ринкового регулювання, адже саме ринковий механізм не в змозі самостійно вирішувати всі проблеми ринкової економіки, а на його функціонування впливають принципи та пріоритети як ринкових інструментів, так і системи державного регулювання. Тобто, результативність ринкового механізму регулювання сільського господарства перш а все залежить від адаптивності й гнучкості системи державного регулювання, яка, у свою чергу, враховує особливості законів ринку.</p>	<p>Запропоновані принципи повинні бути ключовими в сучасних механізмах державного регулювання інноваційного розвитку аграрного сектору. Під механізмом державного регулювання М. Латинін розглядає "...спосіб дій суб'єкта регулювання, який ґрунтується на базових принципах і функціях, забезпечуючи за допомогою певних форм, методів і засобів ефективне функціонування системи державного регулювання для досягнення поставленої мети та розв'язання протиріч"¹⁵⁶.</p> <p>Підтримуємо позицію науковця відносно того, що механізм державного регулювання є складовою відповідної системи та включає функції суб'єктів (державних органів влади) та об'єкти регулювання, до яких належать: аграрний сектор; учасники ринку постачальників товарів, робіт, послуг для аграрного сектору; споживачі аграрної продукції; інфраструктура аграрного ринку та його соціально-економічні відносин). У свою чергу, варто пам'ятати, що механізм державного регулювання має доповнювати механізм ринкового регулювання, адже саме ринковий механізм не в змозі самостійно вирішувати всі проблеми ринкової економіки, а на його функціонування впливають принципи та пріоритети як ринкових інструментів, так і системи державного управління. Тобто, результативність ринкового механізму регулювання аграрного сектору перш а все залежить від адаптивності й гнучкості системи державного регулювання, яка, у свою чергу, враховує особливості законів ринку.</p>
<p>С. 133–134.</p>	<p>С. 134.</p>
<p>Узагальнюючи різні підходи науковців у галузі державного регулювання, зауважимо, що в залежності від засобів, які використовуються у державному регулюванні, до механізмів можна віднести: правовий, організаційний, економічний, адміністративний, мотиваційний, соціальний, інформаційний. На думку автора варто використовувати комплексний підхід до державного регулювання сталого розвитку сільського господарства, що передбачає врахування засад різних механізмів регулювання.</p> <p>В енциклопедичному словнику з державного регулювання комплексний підхід представлено як "... загальний спосіб дослідження суспільного регулювання, який виходячи з його складності та неоднороззначності у методологічному плані дає можливість вийти за межі суто адміністративно-управлінської сфери й застосувати методи інших наукових знань - політології, економіки, юридичної науки, державного регулювання, менеджменту, історії, соціології, філософії, психології тощо. Це сприяє більш повному дослідженню предмета науки та суттєвому підкріпленню методів управлінської науки арсеналом і результатами міжпредметних досліджень" [27].</p>	<p>Узагальнюючи різні підходи науковців у галузі державного управління, зауважимо, що в залежності від засобів, які використовуються у державному регулюванні, до механізмів можна віднести: правовий, організаційний, економічний, адміністративний, мотиваційний, соціальний, інформаційний. На думку автора варто використовувати комплексний підхід до державного регулювання аграрного сектору, що передбачає врахування засад різних механізмів управління.</p> <p>В енциклопедичному словнику з державного управління комплексний підхід представлено як "... загальний спосіб дослідження суспільного управління, який виходячи з його складності та неоднороззначності у методологічному плані дає можливість вийти за межі суто адміністративно-управлінської сфери й застосувати методи інших наукових знань - політології, економіки, юридичної науки, державного управління, менеджменту, історії, соціології, філософії, психології тощо. Це сприяє більш повному дослідженню предмета науки та суттєвому підкріпленню методів управлінської науки арсеналом і результатами міжпредметних досліджень"¹⁵⁷.</p>
<p>С. 134.</p>	<p>С. 135.</p>
<p>Отже, так як завдання державного регулювання сталого розвитку сільського господарства можуть мати законодавчу, соціально-економічну, організаційно-адміністративну, мотиваційну, інформаційну природу, то нами наголошується на необхідності розробки та обґрунтування реалізації комплексного механізму державного регулювання сталого розвитку сільського господарства (рис. 2.2).</p> <p>Для представлення комплексного механізму державного регулювання сталого розвитку сільського господарства необхідно визначити його функ-</p>	<p>Отже, так як завдання державної політики інноваційного розвитку аграрного сектору можуть мати законодавчу, соціально-економічну, організаційно-адміністративну, мотиваційну, інформаційну природу, то нами наголошується на необхідності розробки та обґрунтування реалізації комплексного механізму державної політики інноваційного розвитку аграрного сектору (рис. 2.2).</p> <p>Для представлення комплексного механізму державної політики інноваційного розвитку аграрного сектору необхідно визначити його функціо-</p>

ціональні механізми, які становлять основу комплексності. Кожен із таких механізмів має свою природу і реалізується у рамках комплексного з метою отримання позитивних ефектів (соціально-економічних, екологічних, технологічних, інформаційних тощо).

На особливу увагу заслуговує зміст таких механізмів їх структура, адже науковці не дають чіткої відповіді на те, який із механізмів є важливішим, який доцільно розглядати окремо або у складі іншого механізму.

С. 135.



Рис. 2.2. Методологічний конструкт механізму забезпечення сталого розвитку сільського господарства*
*Джерело: розробка автора

С. 136.

Нами було виділено такі функціональні механізми: нормативно-правовий, організаційно-інституційний, фінансово-економічний, екологічний, соціальний й інформаційний. Нормативно-правовий функціональний механізм комплексного механізму державного регулювання сталого розвитку сільського господарства відіграє одну з ключових ролей, адже є системою законодавчих засобів та форм впливу, які регулятивними ознаками та, у ході реалізації, породжують абсолютно нову регулятивну якість. В Енциклопедії державного регулювання такий механізм визначається як сукупність взаємопов'язаних юридичних норм, які є об'єктивними й достатніми для отримання поставленої мети.

С. 136.

Автором нормативно-правовий механізм державного регулювання сталого розвитку сільського господарства розглядається як сукупність регулюючих дій щодо регламентування відносин в сфері сталого розвитку сільського господарства, у

нальні механізми, які становлять основу комплексності. Кожен із таких механізмів має свою природу і реалізується у рамках комплексного з метою отримання позитивних ефектів (соціально-економічних, екологічних, технологічних, інформаційних тощо).

На особливу увагу заслуговує зміст таких механізмів їх структура, адже науковці не дають чіткої відповіді на те, який із механізмів є важливішим, який доцільно розглядати окремо або у складі іншого механізму.

С. 136.

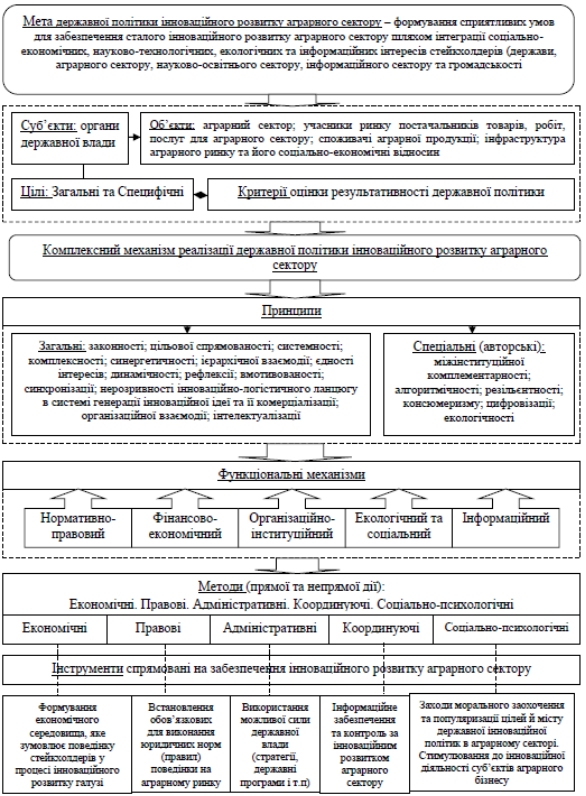


Рис. 2.2. Складові комплексного механізму формування та реалізації державної політики інноваційного розвитку аграрного сектору*
*Джерело: розробка автора

С. 135.

Нами було виділено такі функціональні механізми: нормативно-правовий, фінансово-економічний, організаційно-інституційний, екологічний, соціальний та інформаційний. Нормативно-правовий функціональний механізм комплексного механізму державної політики інноваційного розвитку аграрного сектору відіграє одну з ключових ролей, адже є системою законодавчих засобів та форм впливу, які регулятивними ознаками та, у ході реалізації, породжують абсолютно нову регулятивну якість. В Енциклопедії державного управління такий механізм визначається як сукупність взаємопов'язаних юридичних норм, які є об'єктивними й достатніми для отримання поставленої мети.

С. 137.

Автором нормативно-правовий механізм державної політики інноваційного розвитку аграрного сектору розглядається як сукупність регулюючих дій щодо регламентування відносин в сфері інноваційного розвитку аграрного сектору, у контексті

<p>контексті реалізації суб'єктами відповідних правовідносин своїх прав й обов'язків. Даний механізм включає: правовідносини в сфері сталого розвитку; правові норми, акти реалізації відповідними суб'єктами правовідносин своїх прав й обов'язків. Перебуваючи керованою системою, даний механізм визначає впливовість правосвідомості й дотримання законності у рамках здійснення нормативно- правового регулювання. Усталеними ознаками нормативно-правового механізму є спрямованість, обумовленість тощо.</p>	<p>реалізації суб'єктами відповідних правовідносин своїх прав й обов'язків. Даний механізм включає: правовідносини в сфері інноваційного розвитку; правові норми, акти реалізації відповідними суб'єктами правовідносин своїх прав й обов'язків. Перебуваючи керованою системою, даний механізм визначає впливовість правосвідомості й дотримання законності у рамках здійснення нормативно-правового регулювання. Усталеними ознаками нормативно-правового механізму є спрямованість, обумовленість тощо.</p>
<p>С. 136–137.</p>	<p>С. 137.</p>
<p>Щодо фінансово-економічного механізму варто зауважити, що в енциклопедичному словнику з державного регулювання представлено визначення економічного механізму, яке на думку автора є не повним: "сукупність фінансово-економічних управлінських методів, інструментів й стимулів, за допомогою яких держава регулює відповідні економічні процеси та забезпечує реалізацію соціально-економічних функцій" [27], адже не враховує особливості розподілу фінансової відповідальності між державою та аграрним сектором у контексті забезпечення його сталого розвитку. Тому пропонуємо під фінансово-економічним механізмом державного регулювання сталого розвитку сільського господарства розглядати сукупність методів та інструментів державного регулювання фінансово- економічних відносин в системі сталого розвитку сільського господарства з чітким розподілом відповідальності між органами державної влади та сільського господарства з метою досягнення певних цілей.</p>	<p>Щодо фінансово-економічного механізму варто зауважити, що в енциклопедичному словнику з державного управління представлено визначення економічного механізму, яке на думку автора є не повним: "сукупність фінансово-економічних управлінських методів, інструментів й стимулів, за допомогою яких держава регулює відповідні економічні процеси та забезпечує реалізацію соціально-економічних функцій"¹⁵⁸, адже не враховує особливості розподілу фінансової відповідальності між державою та аграрним сектором у контексті забезпечення його інноваційного розвитку. Тому пропонуємо під фінансово-економічним механізмом державної політики інноваційного розвитку аграрного сектору розглядати сукупність методів та інструментів державного регулювання фінансово-економічних відносин в системі інноваційного розвитку аграрного сектору з чітким розподілом відповідальності між органами державної влади та аграрним бізнесом з метою досягнення певних цілей.</p>
<p>С. 137.</p>	<p>С. 137–138.</p>
<p>Організаційно-інституційний функціональний механізм передбачає як регулювання, так і управління. Такий механізм містить множинність відповідного набору правил поведінки, які реалізують на практиці певними інститутами. У свою чергу регулюючий вплив на сталий розвиток сільського господарства здійснюють як органи державної влади (використовують методи безпосереднього адміністративного впливу), так і неурядові організації (опосередковано впливають на формування й реалізацію державного регулювання сталого розвитку сільського господарства через механізми взаємодії з органами державної влади). Ми підтримуємо думку О. Федорчака, який під організаційно-інституційним механізмом державного регулювання розглядає "складну систему, призначену для практичного здійснення державного регулювання та досягнення визначених цілей, яка охоплює: сукупність органів державної влади і місцевого самоврядування, та інших суб'єктів, задіяних у процесі формування і реалізації державного регулювання у певній сфері; сукупність нормативно-правових актів, які регулюють зміст, процес формування і реалізації державного регулювання у цій же сфері; а також державну політику щодо формування нових, усунення старих та трансформації існуючих інститутів" [28]. Дія такого механізму реалізується через нормативні акти (відповідні інструкції, положення тощо) і відповідні індивідуальні акти регулювання (розпорядження, накази тощо).</p>	<p>Організаційно-інституційний функціональний механізм передбачає як регулювання, так і управління. Такий механізм містить множинність відповідного набору правил поведінки, які реалізують на практиці певними інститутами. У свою чергу регулюючий вплив на інноваційний розвиток аграрного сектору здійснюють як органи державної влади (використовують методи безпосереднього адміністративного впливу), так і неурядові організації (опосередковано впливають на формування й реалізацію державної політики інноваційного розвитку аграрного сектору через механізми взаємодії з органами державної влади). Ми підтримуємо думку О. Федорчака, який під організаційно-інституційним механізмом державного управління розглядає "складну систему, призначену для практичного здійснення державного управління та досягнення визначених цілей, яка охоплює: сукупність органів державної влади і місцевого самоврядування, та інших суб'єктів, задіяних у процесі формування і реалізації державної політики у певній сфері; сукупність нормативно-правових актів, які регулюють зміст, процес формування і реалізації державної політики у цій же сфері; а також державну політику щодо формування нових, усунення старих та трансформації існуючих інститутів"¹⁵⁹. Дія такого механізму реалізується через нормативні акти (відповідні інструкції, положення тощо) і відповідні індивідуальні акти управління (розпорядження, накази тощо).</p>
<p>С. 137–138.</p>	<p>С. 138–139.</p>
<p>Соціальний механізм державного регулювання передбачає чіткість визначення соціальних зв'язків,</p>	<p>Соціальний механізм державного регулювання передбачає чіткість визначення соціальних зв'язків,</p>

<p>які слугують певним ресурсом для одержання переваг для сільського господарства. Тобто соціальний механізм орієнтований на врегулювання процесів суспільного розвитку, формування умов для своєчасного задоволення потреб кожної людини й суспільства загалом. Результатом використання такого механізму є адаптація всіх елементів соціального середовища до потреб легітимних законів сталого розвитку та використання власного потенціалу.</p> <p>Екологічний механізм державного регулювання представляє собою сукупність пріоритетних заходів держави, орієнтованих на збереження навколишнього природного середовища, захист життя і здоров'я населення від негативного впливу забруднення, досягнення гармонії у взаємодії суспільства та природи, охорону і раціональне використання природних ресурсів. О. Гулько пропонує визначення економіко-екологічного механізму як сукупності важелів та регуляторів організаційно-економічного, фінансового та інформаційного впливу, які органічно інкорпоровані до системи регулювання аграрним сектором, визначеність завдань і функцій яких у збалансованому взаємозв'язку дозволяють досягти оптимального співвідношення між економічно доцільними й екологічно безпечними формами і видами діяльності з метою забезпечення соціально-економічних інтересів суспільства [29].</p>	<p>які слугують певним ресурсом для одержання переваг для аграрного сектору. Тобто соціальний механізм орієнтований на врегулювання процесів суспільного розвитку, формування умов для своєчасного задоволення потреб кожної людини й суспільства загалом. Результатом використання такого механізму є адаптація всіх елементів соціального середовища до потреб легітимних законів інноваційного розвитку та використання власного потенціалу.</p> <p>Екологічний механізм державного регулювання представляє собою сукупність пріоритетних заходів держави, орієнтованих на збереження навколишнього природного середовища, захист життя і здоров'я населення від негативного впливу забруднення, досягнення гармонії у взаємодії суспільства та природи, охорону і раціональне використання природних ресурсів. О. Гулько пропонує визначення економіко-екологічного механізму як сукупності важелів та регуляторів організаційно-економічного, фінансового та інформаційного впливу, які органічно інкорпоровані до системи управління аграрним сектором, визначеність завдань і функцій яких у збалансованому взаємозв'язку дозволяють досягти оптимального співвідношення між економічно доцільними й екологічно безпечними формами і видами діяльності з метою забезпечення соціально-економічних інтересів суспільства¹⁶⁰</p>
<p>С. 138–139.</p>	<p>С. 139.</p>
<p>Завдання інформаційного механізму пов'язані із системою інформаційно-консультаційного забезпечення сталого розвитку сільського господарства. Такий механізм має бути рушійним елементом науково-технічного прогресу в сільському господарстві та забезпечувати здобуття відповідними стейкхолдерами нових знань та актуальної інформації, насамперед про вітчизняні й світові досягнення науки, техніки, технології, цінової інформації, надання консультативних послуг з питань маркетингу й менеджменту, юридичного обслуговування, підтримки розвитку соціальної сфери, захисту навколишнього природного середовища тощо.</p> <p>Отже, комплексний механізм державного регулювання сталого розвитку сільського господарства представляє собою сукупність принципів ефективного державного регулювання, функціональних механізмів (нормативно-правовий, організаційно-інституційний, фінансово-економічний, екологічний, соціальний та інформаційний), методів та інструментів, які забезпечують сприятливі умови для сталого розвитку сільського господарства в умовах трансформації національної економіки.</p>	<p>Завдання інформаційного механізму пов'язані із системою інформаційно-консультаційного забезпечення інноваційного розвитку аграрного сектору. Такий механізм має бути рушійним елементом науково-технічного прогресу в аграрному секторі та забезпечувати здобуття відповідними стейкхолдерами нових знань та актуальної інформації, насамперед про вітчизняні й світові досягнення науки, техніки, технології, цінової інформації, надання консультативних послуг з питань маркетингу й менеджменту, юридичного обслуговування, підтримки розвитку соціальної сфери, захисту навколишнього природного середовища тощо.</p> <p>Отже, комплексний механізм державної політики інноваційного розвитку аграрного сектору представляє собою сукупність принципів ефективного державного регулювання, функціональних механізмів (нормативно-правовий, фінансово-економічний, організаційно-інституційний, екологічний, соціальний та інформаційний), методів та інструментів, які забезпечують сприятливі умови для інноваційного розвитку аграрного сектору в умовах глобалізації та інтеграції.</p>
<p>С. 139.</p>	<p>С. 139–140.</p>
<p>Такий механізм розширює межі сталого розвитку, адже враховує економічні, соціальні, політичні, екологічні та інформаційні характеристики сучасності. Комплексний механізм забезпечує не лише міжгалузевий сталий розвиток сільського господарства, а й багаторівневе, тобто регулювання як на рівні всієї держави так і на рівні регіонів, суб'єктів господарювання. Тобто, комплексний механізм державного регулювання сталого розвитку сільського господарства не може функціонувати без використання відповідних методів та механізмів державного регулювання. Створення сприятливого сталого клімату в сільському господарстві та сприяння комерціалізації результатів інноваційно-інвестиційної діяльності потребує реалізації методів прямого та</p>	<p>Такий механізм розширює межі інноваційного розвитку, адже враховує економічні, соціальні, політичні, екологічні та інформаційні характеристики сучасності. Комплексний механізм забезпечує не лише міжгалузевий інноваційний розвиток аграрного сектору, а й багаторівневе, тобто регулювання як на рівні всієї держави так і на рівні регіонів, суб'єктів господарювання. Тобто, комплексний механізм державної політики інноваційного розвитку аграрного сектору не може функціонувати без використання відповідних методів та механізмів державного регулювання. Створення сприятливого інноваційного клімату в аграрному секторі та сприяння комерціалізації результатів інноваційної діяльності потребує реалізації методів прямого та</p>

<p>та непрямого впливу держави. Для застосування будь-якого методу механізму державного регулювання необхідні конкретні інструменти державного впливу на інноваційні процеси в сільському господарстві. Підтримуємо позицію науковця А. Зінченко, який під інструментом державного регулювання розумі певні прийоми, які використовуються державою у напрямку забезпечення пропорційності у господарстві країни, забезпечення формування системи соціальних компенсацій [30]. Особливості та кількість використовуваних інструментів залежать перш за все від мети й методів державного регулювання сталого розвитку сільського господарства. У подальших розділах ми детальніше розкриємо методи й інструменти комплексного механізму реалізації державного регулювання сталого розвитку сільського господарства.</p>	<p>непрямого впливу держави. Для застосування будь-якого методу механізму державного регулювання необхідні конкретні інструменти державного впливу на інноваційні процеси в аграрному секторі. Підтримуємо позицію науковця А. Зінченко, який під інструментом державного регулювання розумі певні прийоми, які використовуються державою у напрямку забезпечення пропорційності у господарстві країни, забезпечення формування системи соціальних компенсацій¹⁶¹. Особливості та кількість використовуваних інструментів залежать перш за все від мети й методів державної політики інноваційного розвитку аграрного сектору. У подальших розділах ми детальніше розкриємо методи й інструменти комплексного механізму реалізації державної політики інноваційного розвитку аграрного сектору.</p>
<p>С. 139–140.</p>	<p>С. 140–141.</p>
<p>Отже, завдяки комплексності вирішення проблем забезпечення сталого розвитку сільського господарства відбувається вже на етапі розробки механізму державного регулювання Перш за все необхідно визначити мету, об'єкт та суб'єктів державного регулювання, ресурсний потенціал, стратегічні та тактичні напрями реалізації тощо. Комплексний механізм державного регулювання сталого розвитку сільського господарства має бути багаторівневим за своєю структурою та масштабом. Варто врахувати методичку оцінки його результативності на різних етапах та при різних умовах та зробити його базовим практичним інструментом державного регулювання у досліджуваній сфері.</p>	<p>Отже, завдяки комплексності вирішення проблем забезпечення інноваційного розвитку аграрного сектору відбувається вже на етапі формування державної політики. Перш за все необхідно визначити мету, об'єкт та суб'єктів державного регулювання, ресурсний потенціал, стратегічні та тактичні напрями реалізації тощо. Комплексний механізм державної політики інноваційного розвитку аграрного сектору має бути багаторівневим за своєю структурою та масштабом. Варто врахувати методичку оцінки його результативності на різних етапах та при різних умовах та зробити його базовим практичним інструментом реалізації державної політики у досліджуваній сфері.</p>
<p>С. 140.</p>	<p>С. 141.</p>
<p>2.2. Методологічний підхід до формування моделі стратегії забезпечення сталого розвитку сільського господарства</p> <p>Сучасні тенденції соціо-еколого-економічних трансформацій не обмежуються відповідними техніко-технологічними процесами, а полягають в їх надзвичайно складному симбіозі, що вимагає узгодження перманентних суспільних вимог та потреб шляхом ефективної переорієнтації механізмів державного регулювання на сталий розвиток. Сільському господарству в Україні як складній відкритій системі властиві загальні закономірності розвитку, які перебувають під впливом екзогенних (глобалізаційні та модернізаційні процеси) та ендогенних (матеріальні блага, кадрові ресурси, товарні відносини тощо) флуктуаційних параметрів. Негативні тенденції у функціонуванні сільського господарства України обумовлені сукупністю об'єктивно-суб'єктивних факторів, а саме: втрата державою лідерських позицій на міжнародних аграрних ринках, низький рівень економічної свободи й результативності інноваційно-інвестиційної діяльності, неефективність реформ в сільському господарстві та ін. Зважаючи на вищесказане та сільськогосподарську спеціалізацію України, постає актуальна проблема нейтралізації загроз деградації сільського господарства та використання потенційних можливостей забезпечення його сталого розвитку, вирішення якої передбачає формування резонансної представленим умовам моделі регулювання сталого розвитку шляхом зміни парадигми мислення в суспільстві та позиціонування сільського господарства як засобу стійкого зростання економіки України.</p>	<p>2.2. Методологічний підхід до формування моделі державного управління інноваційним розвитком аграрного сектору в Україні</p> <p>Сучасні тенденції соціально-економічних трансформацій не обмежуються відповідними техніко-технологічними процесами, а полягають в їх надзвичайно складному симбіозі, що вимагає узгодження перманентних суспільних вимог та потреб шляхом ефективної переорієнтації механізмів державного управління на інноваційний розвиток. Аграрному сектору в Україні як складній відкритій системі властиві загальні закономірності розвитку, які перебувають під впливом екзогенних (глобалізаційні та модернізаційні процеси) та ендогенних (матеріальні блага, кадрові ресурси, товарні відносини тощо) флуктуаційних параметрів. Негативні тенденції у функціонуванні аграрного сектору України обумовлені сукупністю об'єктивно-суб'єктивних факторів, а саме: втрата державою лідерських позицій на міжнародних аграрних ринках, низький рівень економічної свободи й результативності інноваційної діяльності, неефективність реформ в аграрному секторі та ін. Зважаючи на вищесказане та аграрну спеціалізацію України, постає актуальна проблема нейтралізації загроз деградації аграрного сектору та використання потенційних можливостей забезпечення його інноваційного розвитку, вирішення якої передбачає формування резонансної представленим умовам моделі управління інноваційним розвитком шляхом зміни парадигми мислення в суспільстві та позиціонування аграрного сектору як засобу стійкого зростання економіки України.</p>

	<p>С. 141.</p> <p>Базисом методології проблем розвитку, враховуючи теорії сталого розвитку, які представлені нами у першому розділі є загальноприйнята теорія розвитку соціально-економічних, природних, техніко-технологічних явищ та процесів, яка ґрунтується на відповідних законах (економіки, суспільства, природи, технічних, інформаційних й інших систем) і їх збалансованій цілісності. Саме дотримання вимог таких законів в досліджуваній системі дозволяє забезпечити стійкий сталий розвиток сільського господарства в організаційно-функціональній єдності та взаємодії усіх її складових.</p> <p>Пропонуємо методологію державного регулювання сталого розвитку сільського господарства розглядати в контексті загальної теорії розвитку та її складових, у відповідності із напрямками дії положень теорії систем, матерії, теорії руху, теорії процесів. Більш детально теорії розвитку представлені у наукових доробках О. Гудзинського, Г. Кірейцева, Т. Пахомової, В. Савчука [31]. Теоретико-методологічні засади інституційного розвитку в сільському господарстві досліджено в науковій праці О. Гудзинського та Н. Сіренко [32], якими представлено напрями змін в інституційному забезпеченні залежно від етапів виробничо-господарської та інноваційної діяльності.</p>	<p>С. 141–142.</p> <p>Базисом методології проблем розвитку, враховуючи теорії інноваційного розвитку, які представлені нами у першому розділі є загальноприйнята теорія розвитку соціально-економічних, природних, техніко-технологічних явищ та процесів, яка ґрунтується на відповідних законах (економіки, суспільства, природи, технічних, інформаційних й інших систем) і їх збалансованій цілісності. Саме дотримання вимог таких законів в досліджуваній системі дозволяє забезпечити стійкий інноваційний розвиток аграрного сектору в організаційно-функціональній єдності та взаємодії усіх її складових.</p> <p>Пропонуємо методологію управління інноваційним розвитком аграрного сектору розглядати в контексті загальної теорії розвитку та її складових, у відповідності із напрямками дії положень теорії систем, матерії, теорії руху, теорії процесів. Більш детально теорії розвитку представлені у наукових доробках О. Гудзинського, Г. Кірейцева, Т. Пахомової, В. Савчука¹⁶². Теоретико-методологічні засади інституційного розвитку в аграрному секторі (зокрема сільському господарстві) досліджено в науковій праці О. Гудзинського та Н. Сіренко¹⁶³, якими представлено напрями змін в інституційному забезпеченні залежно від етапів інноваційної діяльності.</p>
	<p>С. 141.</p>	<p>С. 142–143.</p>
	<p>Для проведення дослідження процесу державного регулювання можливе використання різних методологій, які відрізняються використанням підходів обумовлених встановленими певними видами залежностей, соціо- еколого-економічних зв'язків та відповідних відносин в сільському господарстві:</p> <ul style="list-style-type: none"> - механістичний підхід (ґрунтується на визначенні в об'єкті дослідження лише певних причинно-наслідкових зв'язків); - метафізичний підхід (пріоритетом є зв'язки щодо певного руху у вигляді трансформації одного з них в інший з перспективою повернення до початкового вигляду); - біологічний підхід (пріоритетом є функціональні зв'язки природного характеру, тобто ті, які подібні до зв'язків в певним живим організмом); - діалектичний підхід (передбачає закони діалектики) [33]. 	<p>Для проведення дослідження процесу державного управління можливе використання різних методологій, які відрізняються використанням підходів обумовлених встановленими певними видами залежностей, соціально-економічних зв'язків та відповідних відносин в аграрному секторі:</p> <ul style="list-style-type: none"> - механістичний підхід (ґрунтується на визначенні в об'єкті дослідження лише певних причинно-наслідкових зв'язків); - метафізичний підхід (пріоритетом є зв'язки щодо певного руху у вигляді трансформації одного з них в інший з перспективою повернення до початкового вигляду); - біологічний підхід (пріоритетом є функціональні зв'язки природного характеру, тобто ті, які подібні до зв'язків в певним живим організмом); - діалектичний підхід (передбачає закони діалектики)¹⁶⁴.
	<p>С. 142.</p>	<p>С. 143–144.</p>
	<p>У контексті використання представлених вище методологій для забезпечення державного регулювання сталого розвитку сільського господарства нами систематизовані ключові підходи (додаток Б, табл.Б.1). У свою чергу, враховуючи поточну ситуацію, цілі галузі, особливості еволюції її розвитку, життєвого циклу тощо є можливість використання маркетингового, відтворювально-еволюційного, інтеграційного, комплексного, динамічного, оптимізаційного, структурного, директивного, глобального підходів.</p> <p>Як результат дослідження базових методологічних підходів до державного регулювання сталого розвитку загалом та сільського господарства зокрема (додаток Б, табл.Б.2) зроблено висновки, що сучасні тенденції передбачають врахування позитивних складових кожної з представленої наукової школи. На сьогодні досить актуальною та адекватною до умов сучасності є соціально-психологічна концепція теорії розвитку [34], яка пов'язана із пріо-</p>	<p>У контексті використання представлених вище методологій для забезпечення державного управління інноваційним розвитком аграрного сектору нами систематизовані ключові підходи (додаток Б, табл.Б.1). У свою чергу, враховуючи поточну ситуацію, цілі галузі, особливості еволюції її розвитку, життєвого циклу тощо є можливість використання маркетингового, відтворювально-еволюційного, інтеграційного, комплексного, динамічного, оптимізаційного, структурного, директивного, глобального підходів.</p> <p>Як результат дослідження базових методологічних підходів до державного управління інноваційним розвитком загалом та аграрного сектору зокрема (додаток Б, табл.Б.2) зроблено висновки, що сучасні тенденції передбачають врахування позитивних складових кожної з представленої наукової школи. На сьогодні досить актуальною та адекватною до умов сучасності є соціально-психологічна концепція теорії інновацій¹⁶⁵, яка пов'</p>

<p>ритетністю саме людських (міжінституційних) відносин в управлінні виробничо-господарськими та інноваційно-інвестиційними процесами, центральне місце в якій займає проблема ролі індивіда, вмотивованості, рівня освіти, соціально-психологічні й організаційно-інституційні фактори. Розробники представленої концепції Х. Барнет, Є. Вітте, Е. Денісон ключовим в державному регулюванні сталого розвитку вважають виділення відповідних інститутів (суб'єктів) як особливих носіїв певних новацій. Даний методологічний підхід набув свого розвитку в дослідженнях Й. Шумпетера, який стверджував, що саме динамічні зміни в суспільстві (економіці) відбуваються завдяки суб'єктам, які генерують новації, однак вже пізніше вченим було визнано [35], що роль кожного окремого суб'єкта в інноваційному процесі набуває меншого значення через зацікавленість інших учасників (більш конкурентних), які здійснюють дослідження й розробки на постійній основі.</p>	<p>язана із пріоритетністю саме людських (міжінституційних) відносин в управлінні інноваційними процесами, центральне місце в якій займає проблема ролі індивіда, вмотивованості, рівня освіти, соціально-психологічні й організаційно-інституційні фактори. Розробники представленої концепції Х. Барнет, Є. Вітте, Е. Денісон ключовим в державному управлінні інноваційним розвитком вважають виділення відповідних інститутів (суб'єктів) як особливих носіїв певних інновацій. Даний методологічний підхід набув свого розвитку в дослідженнях Й. Шумпетера, який стверджував, що саме динамічні зміни в суспільстві (економіці) відбуваються завдяки суб'єктам, які генерують інновації, однак вже пізніше вченим було визнано¹⁶⁶, що роль кожного окремого суб'єкта в інноваційному процесі набуває меншого значення через зацікавленість інших учасників (більш конкурентних), які здійснюють дослідження й розробки на постійній основі.</p>
<p>С. 142–143.</p>	<p>С. 144.</p>
<p>Науковцями Х. Барнет, Є. Вітте, Е. Денісон встановлено, що в результаті реалізації виробничо-господарського та інноваційно-інвестиційного процесу виникають різні за містом та силою впливу перешкоди, усунути які варто шляхом організації сумісної роботи декількох інститутів (груп стимуляторів) [36]:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. “Владні стимулятори” (держава), які формують умови для генерації та реалізації новацій й сприяють усуненню будь-яких перешкод. 2. “Кваліфіковані стимулятори” (спеціалісти, кадри) як відповідна творча група, що формує відповідні новації. <p>Однак, ми підтримуємо позицію більшості науковців сучасності, що формування необхідних умов для сталого розвитку не може забезпечуватись лише двома групами стимуляторів. Тому пропонуємо доповнити даний перелік виробничою, суспільною та інформаційною складовими, які реалізуються у контексті організаційно-інституційної взаємодії та готовності до змін всіх учасників виробничо-господарського та інноваційно-інвестиційного процесу.</p>	<p>Науковцями Х. Барнет, Є. Вітте, Е. Денісон встановлено, що в результаті реалізації інноваційного процесу виникають різні за містом та силою впливу перешкоди, усунути які варто шляхом організації сумісної роботи декількох інститутів (груп стимуляторів)¹⁶⁷:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. “Владні стимулятори” (держава), які формують умови для генерації та реалізації інновацій й сприяють усуненню будь-яких перешкод. 2. “Кваліфіковані стимулятори” (спеціалісти, кадри) як відповідна творча група, що формує інновації. <p>Однак, ми підтримуємо позицію більшості науковців сучасності, що формування необхідних умов для інноваційного розвитку не може забезпечуватись лише двома групами стимуляторів. Тому пропонуємо доповнити даний перелік виробничою, суспільною та інформаційною складовими, які реалізуються у контексті організаційно-інституційної взаємодії та готовності до змін всіх учасників інноваційного процесу.</p>
<p>С. 143.</p>	<p>С. 144–145.</p>
<p>Отже, методологія державного регулювання сталого розвитку сільського господарства, ґрунтуючись на положеннях різних теорій враховує диверсифіковані аспекти досліджуваної проблеми й напрями її вирішення. Базові складові методології системного державного регулювання сталого розвитку сільського господарства є різновекторними, однак вони об'єднані загальнодержавною метою, яка реалізується не ізольовано, а в тісному взаємозв'язку із цільовими орієнтирами розвитку соціо-еколого-економічних систем.</p> <p>В даному аспекті в системному аспекті державного регулювання сталого розвитку сільського господарства надається перевага ключовій функції держави, яка визначає головні напрями державної політики на засадах сталості щодо розвитку сільського господарства, науково-освітнього сектору, суспільства. Підтримуємо позицію Н. Мешко, який зауважує, що кожна держава буде свій шлях формування сталої системи, враховуючи положення загальнодержавного регулювання й рівня досконалості ринкової інфраструктури [37].</p>	<p>Отже, методологія державного управління інноваційним розвитком аграрного сектору, ґрунтуючись на положеннях різних теорій враховує диверсифіковані аспекти досліджуваної проблеми й напрями її вирішення. Базові складові методології системного державного управління інноваційним розвитком аграрного сектору є різновекторними, однак вони об'єднані загальнодержавною метою, яка реалізується не ізольовано, а в тісному взаємозв'язку із цільовими орієнтирами розвитку соціально-економічних систем.</p> <p>В даному аспекті в системному управлінні інноваційним розвитком аграрного сектору надається перевага ключовій функції держави, яка визначає головні напрями інноваційної політики щодо розвитку аграрного сектору, науково-освітнього сектору, суспільства. Підтримуємо позицію Н. Мешко, який зауважує, що кожна держава буде свій шлях формування інноваційної системи, враховуючи положення загальнодержавної політики й рівня досконалості ринкової інфраструктури¹⁶⁸.</p>

C. 144.	C. 145.
<p>Як результат проведених досліджень нами було встановлено, що модель державного регулювання сталого розвитку сільського господарства може бути впроваджена лише при певних сприятливих умовах, які нами систематизовані. Системоутворюючим чинником моделі державного регулювання сталого розвитку сільського господарства є звичайно єдність інтересів як по вертикалі так і по горизонталі, яка пронизує всю систему державного регулювання, бізнесову діяльність, соціальні потреби, попит і пропозицію, певні виробничі комунікаційні зв'язки в єдиний національний соціо-еколого-економічний комплекс у їх внутрішній та зовнішній взаємодії (рис. 2.3).</p> <p>Саме ґрунтуючись на такому підході виникає можливість формування необхідного організаційно-економічного та соціально-психологічного клімату впровадження моделі державного регулювання сталого розвитку сільського господарства. Це дозволить вже на стадії планування передбачити можливий асиметричний лаг в прийнятті новації та її матеріалізації й комерціалізації. У свою чергу, така модель повинна забезпечувати достатню швидкість прийняття управлінських рішень, що гарантувало б своєчасне реагування на зміни зовнішнього середовища та потреби суспільства, з метою нейтралізації накопичених перешкод, які виникають у результаті відповідних трансформаційних процесів.</p>	<p>Як результат проведених досліджень нами було встановлено, що модель державного управління інноваційним розвитком аграрного сектору може бути впроваджена лише при певних сприятливих умовах, які нами систематизовані. Системоутворюючим чинником моделі державного управління інноваційним розвитком аграрного сектору є звичайно єдність інтересів як по вертикалі так і по горизонталі, яка пронизує всю систему державного управління, бізнесову діяльність, соціальні потреби, попит і пропозицію, певні виробничі комунікаційні зв'язки в єдиний національний соціально-економічний комплекс у їх внутрішній та зовнішній взаємодії (рис. 2.3).</p> <p>Саме ґрунтуючись на такому підході виникає можливість формування необхідного організаційно-економічного та соціально-психологічного клімату впровадження моделі державного управління інноваційним розвитком аграрного сектору. Це дозволить вже на стадії планування передбачити можливий асиметричний лаг в прийнятті інновації та її матеріалізації й комерціалізації. У свою чергу, така модель повинна забезпечувати достатню швидкість прийняття управлінських рішень, що гарантувало б своєчасне реагування на зміни зовнішнього середовища та потреби суспільства, з метою нейтралізації накопичених перешкод, які виникають у результаті відповідних трансформаційних процесів.</p>
C. 144.	C. 145–146.
<p>Загальна модель регулювання сталого розвитку сільського господарства та його соціо-еколого-економічних складових систем не є ізольованою а включається до національної моделі сталого розвитку економіки. Основними інститутами в суспільстві є інтегровані структури, в яких поєднується виробництво нового знання та його комерціалізація. В цілому, модель регулювання сталого розвитку характеризується складною структурою, головними елементами якої є: генерування наукових знань; рівень освіти та підвищення кваліфікації; комерціалізація наукових досліджень та новацій; трансфер технологій та новацій; захист інтелектуальної власності; інструменти регулювання.</p>	<p>Загальна модель управління інноваційним розвитком аграрного сектора та його соціально-економічних складових систем не є ізольованою а включається до національної моделі інноваційного розвитку економіки. Основними інститутами в інноваційному суспільстві є інтегровані структури, в яких поєднується виробництво нового знання та його комерціалізація. В цілому, модель управління інноваційним розвитком характеризується складною структурою, головними елементами якої є: генерування наукових знань; рівень освіти та підвищення кваліфікації; комерціалізація наукових досліджень та інновацій; трансфер технологій та інновацій; захист інтелектуальної власності; інструменти регулювання.</p>
C. 145.	C. 146.

<p>Модель державного регулювання сталого розвитку сільського господарства</p> <p>Рис. 2.3. Схема суб'єктно-об'єктного забезпечення єдності інтересів в моделі державного регулювання сталого розвитку сільського господарства*</p> <p>*Джерело: розроблено автором</p>	<p>Модель державного управління інноваційним розвитком аграрного сектору</p> <p>Рис. 2.3. Схема суб'єктно-об'єктного забезпечення єдності інтересів в моделі державного управління інноваційним розвитком аграрного сектору*</p> <p>*Джерело: розроблено автором</p>
<p>С. 145–146.</p> <p>Встановлено, що модель державного регулювання сталого розвитку сільського господарства буде ефективною, якщо будуть дотримуватись такі умови: готовність суспільства та його інституцій здійснювати діяльність на принципах сталого розвитку; належний інвестиційно-сталий клімат для забезпечення сталого розвитку сільського господарства на макро-, мезо й мікрорівнях; сформованість системи регулювання та забезпечення реалізації моделі сталого розвитку сільського господарства, яка передбачає розробку концепції сталого розвитку, державну інноваційну політику, стратегії сталого розвитку, механізми регулювання інноваційно-інвестиційної діяльності, орієнтованих на задоволення та єдність соціо-еколого-економічних інтересів [38].</p>	<p>С. 146–147.</p> <p>Встановлено, що модель державного управління інноваційним розвитком аграрного сектору буде ефективною, якщо будуть дотримуватись такі умови: готовність суспільства та його інституцій здійснювати діяльність на принципах інноваційного розвитку; належний інвестиційно-інноваційний клімат для забезпечення інноваційного розвитку аграрного сектору на макро-, мезо й мікрорівнях; сформованість системи управління та забезпечення реалізації моделі інноваційного розвитку аграрного сектору, яка передбачає розробку концепції інноваційного розвитку, державну інноваційну політику, стратегії інноваційного розвитку, механізми управління інноваційною діяльністю, орієнтованих на задоволення та єдність соціально-економічних інтересів¹⁶⁹.</p>
<p>С. 146.</p> <p>Глобалізація соціо-еколого-економічних процесів в Україні вимагає становлення нових методологічних підходів до формування моделі стратегії забезпечення сталого розвитку сільського господарства. На думку автора, розробка загальної моделі державного регулювання сталого розвитку сільського господарства та вибір необхідних стратегій повинні ґрунтуватись на використанні позитивного міжнародного досвіду та врахуванні природніх особливостей регіонів України та загальний соціо-еколого-економічний стан країни, у свою чергу враховуючи потреби споживачів та дотримуючись вимог продовольчої безпеки (рис. 2.4).</p> <p>В процесі вибору моделі сталого розвитку сільського господарства виникає потреба у розробці механізмів регулювання відповідно до вимог та критеріїв оцінки сучасних глобальних систем. У свою чергу, зауважимо, що в умовах глобалізації значно посилюється тиск на всіх учасників гло-</p>	<p>С. 147.</p> <p>Глобалізація соціально-економічних процесів в Україні вимагає становлення нових методологічних підходів до формування моделі державного управління інноваційним розвитком аграрного сектору. На думку автора, розробка загальної моделі державного управління інноваційним розвитком аграрного сектора та вибір необхідних стратегій повинні ґрунтуватись на використанні позитивного міжнародного досвіду та враховувати природні особливості регіонів України та загальний соціально-економічний стан країни, у свою чергу враховуючи потреби споживачів та дотримуючись вимог національної безпеки (рис. 2.4).</p> <p>В процесі вибору моделі інноваційного розвитку аграрного сектору виникає потреба у розробці механізмів управління відповідно до вимог та критеріїв оцінки сучасних глобальних систем. У свою чергу, зауважимо, що в умовах глобалізації значно посилюється тиск на всіх учасників глобального</p>

бального процесу, тому більш динамічними й гнучкими є саме конкурентні переваги, які повинні володіти системно-комплексними особливостями з активною цільовою спрямованістю до забезпечення стійкого сталого розвитку.

процесу, тому більш динамічними й гнучкими є саме конкурентні переваги, які повинні володіти системно-комплексними особливостями з активною цільовою спрямованістю до забезпечення стійкого інноваційного розвитку.

С. 147.

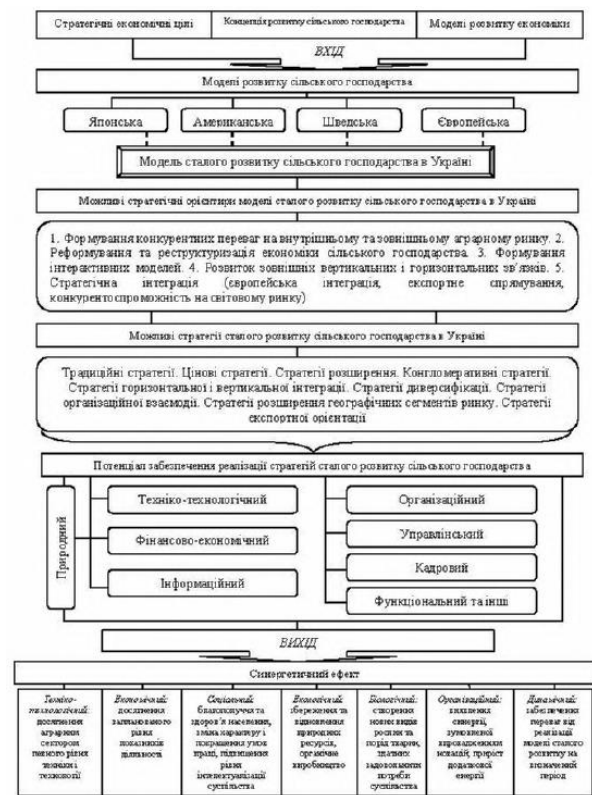


Рис. 2.4. Схема формування моделі стратегії забезпечення сталого розвитку сільськогосподарства України*

*Джерело: розроблено автором

С. 148.

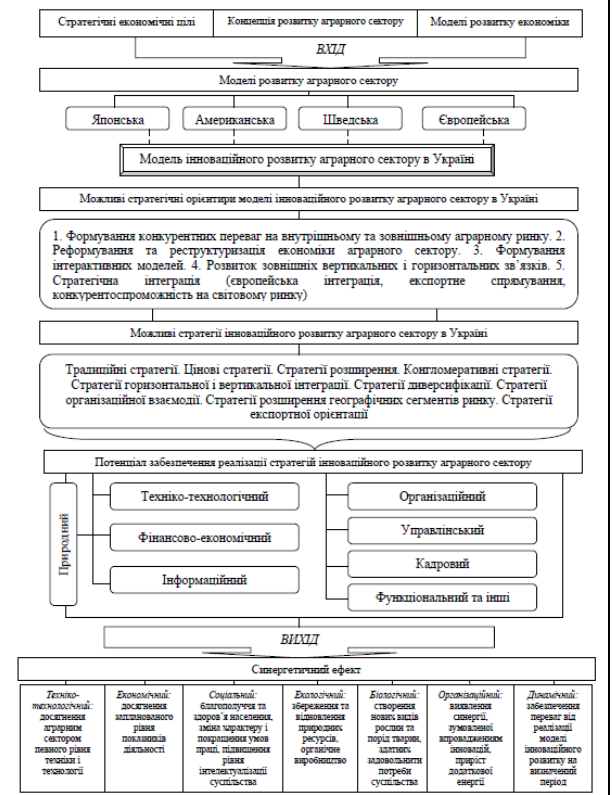


Рис. 2.4. Схема формування моделі державного управління інноваційним розвитком аграрного сектору України*

*Джерело: розроблено автором

С. 148.

Саме реалізація такої вимоги можлива у контексті реалізації моделі регулювання сталого розвитку сільськогосподарства та безпосередньо суб'єктів господарювання. Модель стратегії забезпечення сталого розвитку сільськогосподарства повинна ґрунтуватись на інтегрованій системі, яка враховуватиме різні види новацій для забезпечення умов сталості: продуктові, управлінські, процесні, організаційно-інформаційні, техніко-технологічні та біологічні. Види новацій в сільському господарстві зумовлюються особливостями його функціонування та результатами діяльності [39].

До особливостей сільськогосподарства відносимо: використання в сільському господарстві природних ресурсів, що передбачає необхідність забезпечення екологічної безпеки й раціонального використання природного потенціалу; диференційованість виробничо-господарського та інноваційно-інвестиційного процесу враховуючи соціо-еколого-економічні, організаційно-управлінські, техніко-технологічні тощо системи, які об'єднуються з метою створення новацій; сільськогосподарська продукція є важливим елементом забезпечення життєдіяльності людини, що суттєво впливає на її здоров'я, а тому, новації в сільському господарстві повинні забезпечувати пріоритетність щодо підвищення якості сільськогосподарської продукції, її безпеки та забезпечення екологічних вимог.

С. 149.

Саме реалізація такої вимоги можлива у контексті реалізації моделі управління інноваційним розвитком аграрного сектору та безпосередньо суб'єктів господарювання. Модель державного управління інноваційним розвитком аграрного сектору в Україні, повинен ґрунтуватись на інтегрованій системі, яка враховуватиме різні види інновацій: продуктові, управлінські, процесні, організаційно-інформаційні, техніко-технологічні та біологічні. Види інновацій в аграрному секторі зумовлюються особливостями його функціонування та результатами діяльності [170].

До особливостей аграрного сектору відносимо: використання в аграрному виробництві природних ресурсів, що передбачає необхідність забезпечення екологічної безпеки й раціонального використання природного потенціалу; диференційованість інноваційного процесу враховуючи соціально-економічні, організаційно-управлінські, техніко-технологічні тощо системи, які об'єднуються з метою створення інновацій; сільськогосподарська продукція є важливим елементом забезпечення життєдіяльності людини, що суттєво впливає на її здоров'я, а тому, інновації в аграрному секторі повинні забезпечувати пріоритетність щодо підвищення якості аграрної продукції, її безпеки та забезпечення екологічних вимог.

	<p>C. 148–149.</p> <p>Особливістю моделі державного регулювання сталого розвитку сільського господарства є те, що в ній задіяна значна кількість учасників (стейкхолдерів), які певною мірою беруть участь у різних стадіях досліджуваного процесу й впливають на результативність. До таких стейкхолдерів належать:</p> <p>1. Держава (органи регулювання на державному та регіональному рівнях), яка є головним координуючим учасником в моделі регулювання сталого розвитку реалізуючи свої функції (організаційну, економічну, соціальну, екологічну, інформаційну, контролюючу) у напрямку адміністративної підтримки заходів сприяння сталого розвитку сільського господарства, а саме: приймає законодавчі акти, визначає пріоритети науки і техніки, технологій, розробляє форсайт-проекти, концепції науки, науково-технічні програми, дорожні карти тощо.</p>
<p>C. 149.</p> <p>2. Сільське господарство, яке здійснює пошук (звернення в консультаційні служби, заходи, публікації) і впровадження необхідних новацій: виробництво конкурентоспроможної продукції; залучення власних ресурсів для інноваційно-інвестиційної діяльності; формування нових інтегрованих структур тощо.</p> <p>3. Науково-освітній сектор сприяє розробці передових технологій, допомагає у впровадженні новацій, приймає участь у заходах інформування про розробки й досягнення (участь у формуванні технопарків та малих інноваційних підприємств; проведення фундаментальних наукових досліджень та експериментальних апробацій їх результатів в інтегрованих об'єднаннях тощо).</p> <p>4. Громадськість (громадські організації, об'єднання, спілки) формує різні запити на товари і послуги та інші потреби суспільства аж до індивідуальних замовлень фізичних і юридичних осіб, сприяє просуванню рішень, заснованих на передових технологіях, допомога у впровадженні та підтримці таких рішень.</p>	<p>C. 149–150.</p> <p>Особливістю моделі державного управління інноваційним розвитком аграрного сектору є те, що в ній задіяна значна кількість учасників (стейкхолдерів), які певною мірою беруть участь у різних стадіях досліджуваного процесу й впливають на результативність. До таких стейкхолдерів належать:</p> <p>1. Держава (органи управління на державному та регіональному рівнях), яка є головним координуючим учасником в моделі управління інноваційного розвитку реалізуючи свої функції (організаційну, економічну, соціальну, екологічну, інформаційну, контролюючу) у напрямку адміністративної підтримки заходів сприяння інноваційного розвитку аграрного сектору, а саме: приймає законодавчі акти, визначає пріоритети науки і техніки, технологій, розробляє форсайт-проекти, концепції науки, науково-технічні програми, дорожні карти тощо.</p>
<p>C. 149.</p> <p>5. Інформаційно-консультаційний сектор забезпечує поширення інформації про досвід та технології серед учасників, здійснює координацію учасників у частині пошуку, просування та комерціалізації новацій, представляє передумови до застосування різних інформаційних технологій в сільському господарстві тощо.</p> <p>Всі учасники моделі державного регулювання сталого розвитку сільського господарства мають синхронно організовувати свою діяльність. У свою чергу, надто важливим є узгодженість конкретних функцій кожної структури і системних задач, а також формування ефективного порядку координації загальної діяльності органів державної влади та інших учасників такого процесу, що можливо в рамках комплексної комплементарної моделі.</p>	<p>C. 150.</p> <p>2. Аграрний сектор, який здійснює пошук (звернення в консультаційні служби, заходи, публікації) і впровадження необхідних інновацій: виробництво інноваційної продукції; залучення власних ресурсів для інноваційної діяльності; формування нових інтегрованих структур тощо.</p> <p>3. Науково-освітній сектор сприяє розробці передових технологій, допомагає у впровадженні інновацій, приймає участь у заходах інформування про розробки й досягнення (участь у формуванні технопарків та малих інноваційних підприємств; проведення фундаментальних наукових досліджень та експериментальних апробацій їх результатів в інтегрованих об'єднаннях тощо).</p> <p>4. Громадськість (громадські організації, об'єднання, спілки) формує різні запити на товари і послуги та інші потреби суспільства аж до індивідуальних замовлень фізичних і юридичних осіб, сприяє просуванню рішень, заснованих на передових технологіях, допомога у впровадженні та підтримці таких рішень.</p>
<p>C. 149.</p> <p>5. Інформаційно-консультаційний сектор забезпечує поширення інформації про досвід та технології серед учасників, здійснює координацію учасників у частині пошуку, просування та комерціалізації новацій, представляє передумови до застосування різних інформаційних технологій в сільському господарстві тощо.</p> <p>Всі учасники моделі державного регулювання сталого розвитку сільського господарства мають синхронно організовувати свою діяльність. У свою чергу, надто важливим є узгодженість конкретних функцій кожної структури і системних задач, а також формування ефективного порядку координації загальної діяльності органів державної влади та інших учасників такого процесу, що можливо в рамках комплексної комплементарної моделі.</p>	<p>C. 150.</p> <p>5. Інформаційно-консультаційний сектор забезпечує поширення інформації про досвід та технології серед учасників, здійснює координацію учасників у частині пошуку, просування та комерціалізації інновацій, представляє передумови до застосування інноваційних інформаційних технологій в аграрному секторі тощо.</p> <p>Всі учасники моделі державного управління інноваційного розвитку аграрного сектору мають синхронно організовувати свою діяльність. У свою чергу, надто важливим є узгодженість конкретних функцій кожної структури і системних задач, а також формування ефективного порядку координації загальної діяльності органів державної влади та інших учасників такого процесу, що можливо в рамках комплексної комплементарної моделі.</p>
<p>C. 150.</p>	<p>C. 151.</p>
<p>На думку автора об'єктивним і доцільним є врахування комплементарності при формуванні моделі державного регулювання сталого розвитку сільського господарства, що обумовлено взаємодоповнюваністю між різними учасниками. Сучасний вітчизняний науковець В. Ліпов практично використовує методологічний потенціал комплементарності</p>	<p>На думку автора об'єктивним і доцільним є врахування комплементарності при формуванні моделі державного управління інноваційним розвитком аграрного сектору, що обумовлено взаємодоповнюваністю між різними учасниками. Сучасний вітчизняний науковець В. Ліпов практично використовує методологічний потенціал комплементарності</p>

<p>для проведення аналізу взаємодії ринку й держави [40]. Дослідник представляє вплив ринкових інститутів на формування інститутів державного устрою. У свою чергу вченим використовується поняття інституціональної комплементарності, яка відображає якість інтегративної цілісності соціо-еколого-економічних систем. Варто виділити два підходи до розгляду явища комплементарності: 1) лінійний підхід - за яким елементи в системі мають однаковий вплив один на одного і при їх функціонуванні виникає комплементарність; 2) ієрархічний підхід - за яким один з елементів системи виконує провідну роль, а інші його доповнюють, що призводить до зростання ефективності їх функціонування та досліджуваної системи загалом [41]. Нами використується ієрархічний підхід, який передбачає провідну роль держави в забезпеченні сталого розвитку сільського господарства.</p>	<p>для проведення аналізу взаємодії ринку й держави¹⁷¹. Дослідник представляє вплив ринкових інститутів на формування інститутів державного устрою. У свою чергу вченим використовується поняття інституціональної комплементарності, яка відображає якість інтегративної цілісності соціально-економічних систем. Варто виділити два підходи до розгляду явища комплементарності: 1) лінійний підхід – за яким елементи в системі мають однаковий вплив один на одного і при їх функціонуванні виникає комплементарність; 2) ієрархічний підхід – за яким один з елементів системи виконує провідну роль, а інші його доповнюють, що призводить до зростання ефективності їх функціонування та досліджуваної системи загалом¹⁷². Нами використується ієрархічний підхід, який передбачає провідну роль держави в забезпеченні інноваційного розвитку аграрного сектору.</p>
<p>С. 150.</p>	<p>С. 151.</p>
<p>Ґрунтуючись на принципі міжінституційної комплементарності автором побудовано комплементарну міжінституційну модель державного регулювання сталого розвитку сільського господарства, яка передбачає комплементарну взаємодію всіх стейкхолдерів й орієнтована на комплексне регулювання виробничо-господарських та інноваційно-інвестиційних процесів в сільському господарстві, зокрема, процесом формування, передачі і реалізації наукових розробок у виробництво конкурентоспроможної сільськогосподарської продукції (товарів, послуг) (рис.2.5).</p>	<p>Ґрунтуючись на принципі міжінституційної комплементарності автором побудовано комплементарну міжінституційну модель державного управління інноваційним розвитком аграрного сектору, яка передбачає комплементарну взаємодію всіх стейкхолдерів й орієнтована на комплексне регулювання інноваційних процесів в аграрному секторі, зокрема, процесом формування, передачі і реалізації наукових розробок у виробництво інноваційної аграрної продукції (товарів, послуг) (рис.2.5).</p>
<p>С. 151.</p>	<p>С. 152.</p>
<p>Стратегічні завдання сталого розвитку сільського господарства</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) взаємодія всіх стейкхолдерів для трансформації знань в інновації та забезпечення сталого розвитку; 2) дослідження попиту на інновації; 3) розробка дієвого механізму, заходів щодо формування та реалізації нових у сільському господарстві; 4) підтримка системи забезпечення розвитку галузі; 5) комерціалізація технологій (новачів) для поліпшення діяльності суб'єктів сільського господарства завдяки функціонуванню відповідних центрів, сектору наукового підприємства; 6) налагодження системи оцінювання та захисту прав на об'єкти інтелектуальної власності; 7) забезпечення висококваліфікованими кадрами для роботи у сфері сталого розвитку сільського господарства; 8) налагодження механізму інвестиційної діяльності; 9) активізація механізму діджиталізації сільського господарства. 	<p>Стратегічні завдання інноваційного розвитку аграрного сектору</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) взаємодія всіх учасників інноваційного процесу для трансформації знань в інновації; 2) дослідження попиту на інновації; 3) розробка дієвого механізму, заходів щодо формування та реалізації інновацій у аграрному секторі; 4) підтримка системи забезпечення реалізації інноваційного процесу; 5) комерціалізація технологій (інновацій) для поліпшення діяльності суб'єктів господарювання аграрного сектору завдяки функціонуванню відповідних центрів, сектору наукового підприємства; 6) налагодження системи оцінювання та захисту прав на об'єкти інтелектуальної власності; 7) забезпечення висококваліфікованими кадрами для роботи у сфері інноваційного розвитку аграрного сектору; 8) налагодження механізму інвестиційної діяльності; 9) активізація механізму цифровізації аграрного сектору.
<p>Рис. 2.5. Комплементарна міжінституційна модель забезпечення сталого розвитку сільського господарства в Україні* *Джерело: розроблено автором</p>	<p>Рис. 2.5. Комплементарна міжінституційна модель державного управління інноваційним розвитком аграрного сектору в Україні* *Джерело: розроблено автором</p>
<p>С. 151–152.</p>	<p>С. 152–153.</p>
<p>Загальна результативність моделі забезпечення сталого розвитку сільського господарства в Україні перш за все визначається рівнем збалансованості всіх її складових як можливостей суб'єктів господарювання. Лише системна збалансованість моделі сприяє врахуванню принципів адаптивності та</p>	<p>Загальна результативність моделі державного управління інноваційним розвитком аграрного сектору в Україні перш за все визначається рівнем збалансованості всіх її складових як можливостей суб'єктів господарювання. Лише системна збалансованість моделі управління інноваційним розви-</p>

<p>здатності забезпечувати синергетичний ефект від її реалізації. Природний потенціал є базовим, який впливає на формування інших видів потенціалів з метою забезпечення максимально кориснішого використання відповідних потенційних можливостей породи, сортів рослин тощо [42].</p> <p>При реалізації представленого методологічного підходу кожен стейкхолдер моделі буде орієнтувати свою діяльність на пошук можливих способів оптимізації витрат у контексті впровадження новацій та проведення відповідних змін щодо забезпечення конкурентоспроможності кінцевого сільськогосподарського продукту.</p>	<p>твом аграрного сектора сприяє врахуванню принципів адаптивності та здатності забезпечувати синергетичний ефект від її реалізації. Природний потенціал є базовим, який впливає на формування інших видів потенціалів з метою забезпечення максимально кориснішого використання відповідних потенційних можливостей породи, сортів рослин тощо¹⁷³.</p> <p>При реалізації представленого методологічного підходу кожен учасник інноваційного процесу буде орієнтувати свою діяльність на пошук можливих способів оптимізації витрат у контексті впровадження інновацій та проведення відповідних змін щодо забезпечення конкурентоспроможності кінцевого інноваційного продукту.</p>
<p>С. 152.</p>	<p>С. 153–154.</p>
<p>У свою чергу, відсутність можливості ефективного впровадження новацій в сільське господарство найчастіше є результатом асиметричності відповідних інтересів стейкхолдерів моделі. Тобто суб'єкт-об'єктний характер причин, які зумовлюють певну асиметричність в інтересах стейкхолдерів моделі забезпечення сталого розвитку сільського господарства, зумовили визначення шляхів мінімізації відповідного лагу асиметричності в таких інтересах (рис. 2.6).</p> <p>Так як ринкова економіка змінює визначені критерії оцінки синергетичного ефекту від результатів виробничо-господарської та інноваційно-інвестиційної діяльності в сільському господарстві, нами пропонується проводити таку оцінку через організаційно-управлінську взаємодію результатів діяльності з результатами просування сільськогосподарської продукції до споживачів шляхом використання логістичного ланцюга. Адже такий підхід розширює зміст та можливості моделі регулювання сталого розвитку сільського господарства, розглядаючи її у взаємодії з елементами кругообігу капіталу, враховуючи цільові орієнтири діяльності суб'єктів сільського господарства та дозволяє проводити оцінку синергетичного ефекту на основі критеріїв корисності та конкурентоспроможності відповідних новацій.</p>	<p>У свою чергу, відсутність можливості ефективного впровадження інновацій в аграрний сектор найчастіше є результатом асиметричності відповідних інтересів суб'єктів інноваційного процесу. Тобто суб'єкт-об'єктний характер причин, які зумовлюють певну асиметричність в інтересах стейкхолдерів моделі державного управління інноваційним розвитком, зумовили визначення шляхів мінімізації відповідного лагу асиметричності в таких інтересах (рис. 2.6).</p> <p>Так як ринкова економіка змінює визначені критерії оцінки синергетичного ефекту від результатів інноваційної діяльності в аграрному секторі, нами пропонується проводити таку оцінку через організаційно-управлінську взаємодію результатів інноваційної діяльності з результатами просування аграрної продукції до споживачів шляхом використання логістичного ланцюга. Адже такий підхід розширює зміст та можливості моделі управління інноваційним розвитком аграрного сектору, розглядаючи її у взаємодії з елементами кругообігу капіталу, враховуючи цільові орієнтири діяльності суб'єктів аграрного виробництва та дозволяє проводити оцінку синергетичного ефекту на основі критеріїв корисності та конкурентоспроможності інновацій.</p>
<p>С. 153.</p>	<p>С. 154.</p>

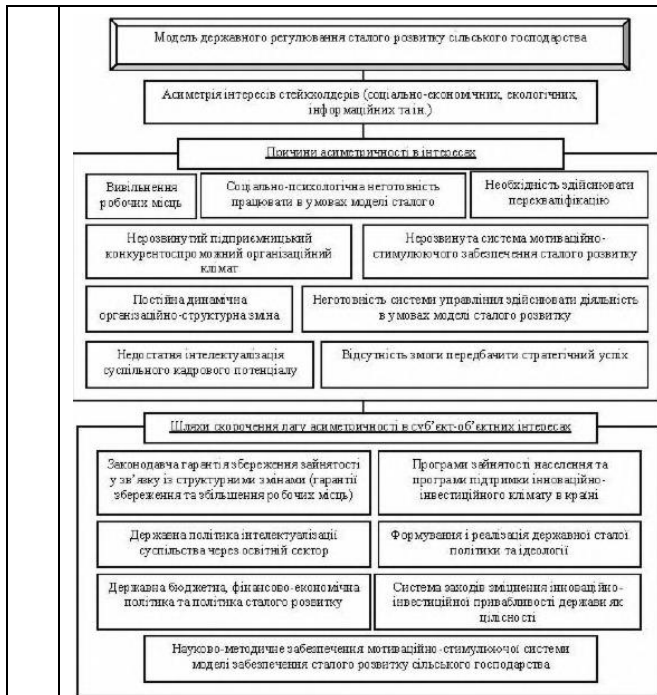


Рис. 2.6. Причини та шляхи скорочення лагу асиметричності в інтересах стейкхолдерів моделі державного регулювання сталого розвитку сільського господарства*

*Джерело: розроблено автором

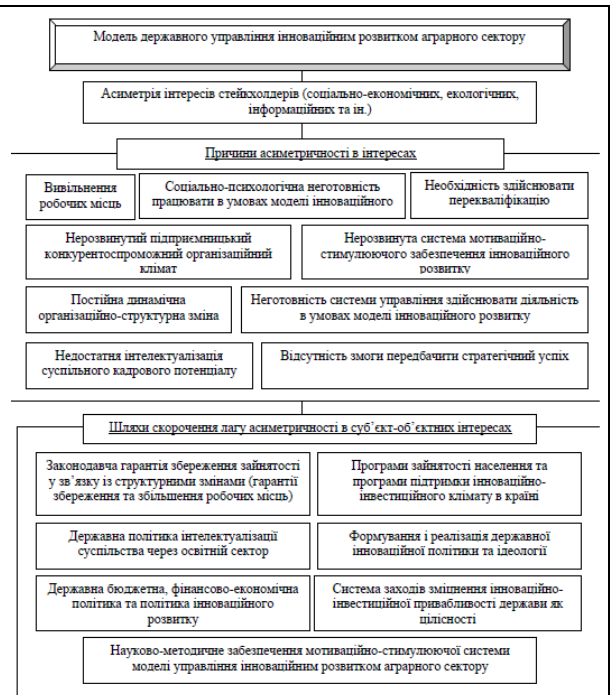


Рис. 2.6. Причини та шляхи скорочення лагу асиметричності в інтересах стейкхолдерів моделі державного управління інноваційним розвитком аграрного сектору*

*Джерело: розроблено автором

С. 154.

На результативність та якість моделі державного регулювання сталого розвитку сільського господарства в Україні впливає сукупність факторів, а саме: вид стратегії та її обґрунтованості; часовий лаг реалізації стратегій; циклічність в межах життєвого циклу інноваційно-інвестиційного та виробничо-господарського процесу; рівня і тісноти системності й комплексності моделі сталого розвитку; рівня розвитку й тісноти зв'язків інтеграційних процесів в сільському господарстві; прогнозування світових трансформаційних змін; упереджувальні структурно-якісні зміни наявного інноваційно-інвестиційного потенціалу в сільському господарстві; якість регулювання соціально-трудовими, фінансово-економічними, інституційними відносинами й відносинами у сфері інноваційно-інвестиційної діяльності сільського господарства; рівень сталої активності суб'єктів сільського господарства та дієвості механізмів її активізації; рівень розвитку сталої інфраструктури на макро-, мезо та мікрорівнях.

На зміст, структуру та результативність інноваційно-інвестиційної діяльності особливо мають вплив інтеграційні процеси в сільському господарстві, які з кожним роком набувають особливої актуальності. Із зростанням кількості інтегрованих сільськогосподарських структур підвищується рівень конкурентоспроможності суб'єктів господарювання сільського господарства. А конкурентоздатність сільськогосподарської сировини як правило реалізується через конкурентоспроможність кінцевого продукту, що сприяє збалансуванню попиту і пропозиції на нього.

С. 154–155.

Інтегровані сільськогосподарські структури при правильній їх організації та ефективній системі державного регулювання спроможні:
1) своєчасно переорієнтувати капітал на ней-

С. 155.

На результативність та якість моделі державного управління інноваційним розвитком аграрного сектору в Україні впливає сукупність факторів, а саме: вид стратегії та її обґрунтованості; часовий лаг реалізації стратегій; циклічність в межах життєвого циклу інноваційного процесу; рівень охоплення інноваційними процесами елементів системи управління; рівня і тісноти системності й комплексності моделі інноваційного розвитку; рівня розвитку й тісноти зв'язків інтеграційних процесів в аграрному секторі; прогнозування світових трансформаційних змін; упереджувальні структурно-якісні зміни наявного інноваційного потенціалу в аграрному секторі; якість управління соціально-трудовими, фінансово-економічними, інституційними відносинами й відносинами у сфері інноваційної діяльності аграрного сектору; рівень інноваційної активності суб'єктів аграрного сектору та дієвості механізмів її активізації; рівень розвитку інноваційної інфраструктури на макро-, мезо та мікрорівнях.

На зміст, структуру та результативність інноваційної діяльності особливо мають вплив інтеграційні процеси в аграрному секторі, які з кожним роком набувають особливої актуальності. Із зростанням кількості інтегрованих агропромислових структур підвищується рівень конкурентоспроможності суб'єктів господарювання аграрного сектору. А конкурентоздатність агропромислової сировини як правило реалізується через конкурентоспроможність кінцевого продукту, що сприяє збалансуванню попиту і пропозиції на нього.

С. 155–156.

Інтегровані агропромислові структури при правильній їх організації та ефективній системі державного управління спроможні:
1) своєчасно переорієнтувати капітал на ней-

<p>тралізацію існуючих проблем, загроз, забезпечивши стійкий розвиток усіх складових відповідного інтеграційного процесу в сільському господарстві України;</p> <p>2) збалансування соціо-еколого-економічних інтересів;</p> <p>3) ефективно здійснювати регулювання формуванням та використанням існуючого соціо-еколого-економічного потенціалу суб'єктів сільського господарства;</p> <p>4) своєчасно та якісно забезпечувати функціонування системи конкурентних переваг як базису для підтримки конкурентоспроможності діяльності й сталого розвитку [43].</p>	<p>тралізацію існуючих проблем, загроз, забезпечивши стійкий розвиток усіх складових відповідного інтеграційного процесу в аграрному секторі України;</p> <p>2) збалансування соціально-економічних інтересів;</p> <p>3) ефективно здійснювати управління формуванням та використанням існуючим потенціалом суб'єктів аграрного сектора;</p> <p>4) своєчасно та якісно забезпечувати функціонування системи конкурентних переваг як базису для підтримки конкурентоспроможності діяльності й інноваційного розвитку¹⁷⁴.</p>
<p>С. 155.</p>	<p>С. 156.</p>
<p>Отже, в умовах поглиблення глобалізаційних процесів від суб'єктів сільського господарства вимагається переорієнтація їх основної діяльності у відповідність до принципів безперервного сталого розвитку. У свою чергу основним джерелом становлення їх конкурентних переваг й забезпечення продовольчої безпеки країни є зростання продуктивності як у рослинництві і тваринництві, так й у сферах підвищення якості продукції, збереження природних ресурсів, захисті навколишнього середовища тощо. Щодо реалізації представлених положень сільське господарство в Україні має ряд національних так і притаманних для всіх країн, що розвиваються особливостей.</p> <p>До факторів, які впливають на виробничо-господарську та інноваційно-інвестиційну діяльність в сільському господарстві України належать [44]: 1) рівень сформованості ринку інноваційної продукції необхідними інститутами та інституціями; 2) низька платоспроможність сільськогосподарських товаровиробників, що обмежує можливості для придбання новачій; 3) недосконалість механізму фінансування трансферу технологій, розробок та їх комерціалізації; 4) неналежний інвестиційний клімат, що призводить до зменшення пропозицій сільськогосподарської продукції; 5) низький рівень державної підтримки сільського господарства; б) недосконалість інфраструктури ринку інноваційної сільськогосподарської продукції.</p>	<p>Отже, в умовах поглиблення глобалізаційних процесів від суб'єктів аграрного виробництва вимагається переорієнтація їх основної діяльності у відповідність до принципів безперервного інноваційного розвитку. У свою чергу основним джерелом становлення їх конкурентних переваг й забезпечення продовольчої безпеки країни є зростання продуктивності як у рослинництві і тваринництві, так й у сферах підвищення якості продукції, збереження природних ресурсів, захисті навколишнього середовища тощо. Щодо реалізації представлених положень аграрний сектор в Україні має ряд національних так і притаманних для всіх країн, що розвиваються особливостей.</p> <p>До факторів, які впливають на інноваційну діяльність в аграрному секторі України належать¹⁷⁵: 1) рівень сформованості ринку інноваційної продукції необхідними інститутами та інституціями; 2) низька платоспроможність сільськогосподарських товаровиробників, що обмежує можливості для придбання інновацій; 3) недосконалість механізму фінансування трансферу технологій, розробок та їх комерціалізації; 4) неналежний інвестиційний клімат, що призводить до зменшення пропозицій інноваційної продукції; 5) низький рівень державної підтримки аграрного сектору до інноваційного оновлення; б) недосконалість інфраструктури ринку інноваційної аграрної продукції.</p>
<p>С. 155–156.</p>	<p>С. 156–157.</p>
<p>Отже, виходячи з вище представлених особливостей, впровадження новачій в сільському господарстві України з метою забезпечення сталого розвитку, необхідно перш за все орієнтуватися на використання конкурентних переваг щодо забезпечення реалізації інноваційних проєктів. Для сільського господарства України зробиш інвестиції більш привабливими та ефективними можливо шляхом розробки та запуску системи державних механізмів, які повинні ґрунтуватись на пріоритетності результатів наукових досліджень, організаційно-інституційних змін, орієнтованих на підвищення оперативності й результативності науково-дослідних робіт, а також створення умов для забезпечення комерціалізації їх результатів.</p>	<p>Отже, виходячи з вищепредставлених особливостей, впровадження інновацій в аграрному секторі України повинне перш за все орієнтуватися на використання конкурентних переваг щодо забезпечення реалізації інноваційних проєктів. Для аграрного сектору України зробиш інвестиції більш привабливими та ефективними можливо шляхом розробки і запуску системи державних механізмів, які повинні ґрунтуватись на пріоритетності результатів наукових досліджень, організаційно-інституційних змін, орієнтованих на підвищення оперативності й результативності науково-дослідних робіт, а також створення умов для забезпечення комерціалізації їх результатів.</p>
<p>С. 156.</p>	<p>С. 157–158.</p>
<p>Для забезпечення реалізації довгострокових програм розвитку сільського господарства в Україні доцільним є впровадження саме інституційно-управлінських новачій, важливе місце серед яких в сучасному суспільстві займають інформаційно-</p>	<p>Для забезпечення реалізації довгострокових програм розвитку аграрного сектору в Україні доцільним є впровадження саме інституційно-управлінських інновацій, важливе місце серед яких в сучасному суспільстві займають інформаційно-</p>

<p>комунікаційні послуги та моделі комерціалізації новацій. Зважаючи на нові потреби в комерціалізації результатів наукових досліджень, які орієнтуються на попит у інноваціях, виникає нагальна необхідність у переорієнтації існуючої моделі регулювання із централізованої на децентралізовану. Як результат досліджень світового досвіду було встановлено перспективність пропозицій до ширшого залучення аграрних товаровиробників у децентралізоване державне регулювання. Позитивним, з точки зору вивчення досвіду, є використання нових підходів у підтримці процесу комерціалізації наукових досліджень на основі державного фінансування, але із залученням місцевого рівня регулювання, сільського господарства, науково-освітніх організацій й громадськості.</p> <p>До методів стимулювання сталого розвитку сільського господарства вітчизняні науковці найчастіше відносять підтримку малого підприємництва [45]. У свою чергу, підтримують необхідність створення й державну підтримку різних форм кооперації й інтеграції науково-освітніх, виробничих, фінансових й громадських організацій та структур, починаючи з дослідницьких центрів, агропарків, інноваційних інкубаторів. Однак проблема реалізації таких теоретико-концептуальних надбань зазвичай полягає у недовірі аграрних виробників до державних й місцевих органів влади, їх необізнаності, а й часто у відсутності політичної підтримки сільського господарства.</p>	<p>комунікаційні послуги та моделі комерціалізації інновацій. Зважаючи на нові потреби в комерціалізації результатів наукових досліджень, які орієнтуються на попит у інноваціях, виникає нагальна необхідність у переорієнтації існуючої моделі управління із централізованої на децентралізовану. Як результат досліджень світового досвіду було встановлено перспективність пропозицій до ширшого залучення аграрних товаровиробників у децентралізоване державне управління. Позитивним, з точки зору вивчення досвіду, є використання нових підходів у підтримці процесу комерціалізації наукових досліджень на основі державного фінансування, але із залученням місцевого рівня управління, аграрного сектора, науково-освітніх організацій й громадськості.</p> <p>До методів стимулювання інноваційного розвитку аграрного сектору вітчизняні науковці найчастіше відносять підтримку малого підприємництва¹⁷⁶. У свою чергу, підтримують необхідність створення й державну підтримку різних форм кооперації й інтеграції науково-освітніх, виробничих, фінансових й громадських організацій та структур, починаючи з дослідницьких центрів, агропарків, інноваційних інкубаторів. Однак проблема реалізації таких теоретико-концептуальних надбань зазвичай полягає у недовірі аграрних виробників до державних й місцевих органів влади, їх необізнаності, а й часто у відсутності політичної підтримки аграрного сектору.</p>
<p>C. 157.</p>	<p>C. 158.</p>
<p>Пріоритетними завданнями й особливостями реалізації моделі забезпечення сталого розвитку сільського господарства є: 1) необхідність проведення науково-дослідних робіт, що сприятиме використанню можливостей для прогресуючого розвитку генетичних досліджень, поєднуючи ефективну систему регулювання та технологій, які доповнюють відповідні досягнення генетики; 2) скороченням часу на фінансування наукових досліджень, адаптуючи позитивний досвід розвинутих країн; 3) формуванням організаційно-інституційної структури, орієнтованої на спрощення процесу формування та реалізації новацій сільського господарства в Україні. Отже, сільське господарство має особливості щодо впровадження моделі забезпечення сталого розвитку сільського господарства, адже його системоутворюючими чинниками є біологічні активи й цільова спрямованість у контексті забезпечення продовольчої безпеки держави. Такі особливості визначають методологічний базис дослідження й оцінки результатів сталого розвитку сільського господарства в Україні [46].</p>	<p>Пріоритетними завданнями й особливостями реалізації моделі управління інноваційним розвитком аграрного сектору є: 1) необхідність проведення науково-дослідних робіт, що сприятиме використанню можливостей для прогресуючого розвитку генетичних досліджень, поєднуючи ефективну систему управління та технологій, які доповнюють відповідні досягнення генетики; 2) скороченням часу на фінансування наукових досліджень, адаптуючи позитивний досвід розвинутих країн; 3) формуванням організаційно-інституційної структури, орієнтованої на спрощення процесу формування та реалізації інновацій аграрного сектору в Україні. Отже, аграрний сектор має особливості щодо впровадження моделі управління інноваційним розвитком, адже його системоутворюючими чинниками є біологічні активи й цільова спрямованість у контексті забезпечення продовольчої безпеки держави. Такі особливості визначають методологічний базис дослідження й оцінки результатів інноваційного розвитку аграрного сектору в Україні.</p>
<p>C. 157–158.</p>	<p>C. 158–159.</p>
<p>Ґрунтуючись на тому, що модель забезпечення сталого розвитку сільського господарства повинна забезпечувати рух всієї країни до більш гуманізованого суспільства, на її ефективність впливають фактори, які свідчать про просування до прогресивної форми її функціонування. Логічно, що такі фактори знаходяться в усіх суспільних сферах, а саме соціо-еколого-економічній, політичній, культурній, так як саме в їх гармонійному симбіозі полягає гуманізація цивілізації. За умови проектування такої позиції на сільське господарство в Україні, то результативність моделі регулювання сталого його розвитку вимірюється, перш за все, вдосконаленням всіх його підсистем, та вкладом у загальний</p>	<p>Ґрунтуючись на тому, що модель управління інноваційним розвитком аграрного сектору повинна забезпечувати рух всієї країни до більш гуманізованого суспільства, на її ефективність впливають фактори, які свідчать про просування до прогресивної форми її функціонування. Логічно, що такі фактори знаходяться в усіх суспільних сферах, а саме соціально-економічній, політичній, культурній, так як саме в їх гармонійному симбіозі полягає гуманізація цивілізації. За умови проектування такої позиції на аграрний сектор в Україні, то результативність моделі управління інноваційного його розвитку вимірюється, перш за все, вдосконаленням всіх його підсистем, та вкладом у загальний розви-</p>

<p>розвиток країни [47].</p> <p>Зазначимо, що модель державного регулювання сталого розвитку сільського господарства в Україні не може оцінюватися окремо від загальної моделі сталого розвитку всієї країни, адже пріоритети безпосередньо формуються на вищому рівні. Враховуючи вищевикладене, результативність моделі регулювання сталого розвитку сільського господарства в Україні може оцінюватися з таких позицій: економічного зростання; розвитку людського капіталу; конкурентоспроможності; технологічного розвитку; збереження та відтворення біологічних ресурсів території; біологічного розвитку; екологічної безпеки держави та ін.</p>	<p>ток країни¹⁷⁷.</p> <p>Зазначимо, що модель державного управління інноваційним розвитком аграрного сектора в Україні не може оцінюватися окремо від загальної моделі інноваційного розвитку всієї країни, адже пріоритети безпосередньо формуються на вищому рівні. Враховуючи вищевикладене, результативність моделі управління інноваційним розвитком аграрного сектора в Україні може оцінюватися з таких позицій: економічного зростання; розвитку людського капіталу; конкурентоспроможності; технологічного розвитку; збереження та відтворення біологічних ресурсів території; біологічного розвитку; екологічної безпеки держави та ін.</p>
<p>С. 158.</p>	<p>С. 159–160.</p>
<p>Особливістю моделі регулювання сталого розвитку сільського господарства є її виражений синергетичний характер, в результаті чого ефективність новацій постійно зростає. Крім того, мультиплікативний ефект від комерціалізації новацій є інтегральним, оскільки економічний ефект у виробництві супроводжується позитивними зрушеннями в розвитку освіти, культури і всієї соціо-еколого-економічної системи. Саме завдяки таким зрушенням модель регулювання сталого розвитку і науково-технічний прогрес стають головними факторами, які сприяють найбільш раціональному використанню трудових, матеріальних і фінансових ресурсів, найбільш ефективному застосуванню соціо-еколого-економічних та інших механізмів регулювання [48].</p> <p>Підтримуючи позицію вчених [49], що, ефективність функціонування та розвитку будь-якої соціо-еколого-економічної системи багато в чому залежить саме від вибору дієвої її моделі. У свою чергу, оцінка ефективності як системи, так і її моделі повинна мати об'єктивний, комплексний, а по можливості, і кількісний характер. Тому першочерговим є ідентифікація об'єктивних і однозначних критеріїв для оцінки ефективності, які б давали можливість проводити порівняння моделей, різних за своїми принципами, завданнями, ресурсами та механізмами регулювання.</p> <p>Методологічно ґрунтуючись на постулаті, що ключовою ціллю новацій є сукупний синергетичний ефект, для оцінки результативності реалізації моделі державного регулювання сталого розвитку сільського господарства в Україні нами виділені ефекти та їх індикатори на рівні держави (рис.2.7).</p>	<p>Особливістю моделі управління інноваційним розвитком є її виражений синергетичний характер, в результаті чого ефективність інновацій постійно зростає. Крім того, мультиплікативний ефект від комерціалізації інновацій є інтегральним, оскільки економічний ефект у виробництві супроводжується позитивними зрушеннями в розвитку освіти, культури і всієї соціально-економічної системи. Саме завдяки таким зрушенням модель управління інноваційним розвитком і науково-технічний прогрес стають головними факторами, які сприяють найбільш раціональному використанню трудових, матеріальних і фінансових ресурсів, найбільш ефективному застосуванню соціально-економічних та інших механізмів управління¹⁷⁸.</p> <p>Підтримуючи позицію вчених¹⁷⁹, що, ефективність функціонування та розвитку будь-якої соціально-економічної системи багато в чому залежить саме від вибору дієвої її моделі. У свою чергу, оцінка ефективності як системи, так і її моделі повинна мати об'єктивний, комплексний, а по можливості, і кількісний характер. Тому першочерговим є ідентифікація об'єктивних і однозначних критеріїв для оцінки ефективності, які б давали можливість проводити порівняння моделей, різних за своїми принципами, завданнями, ресурсами та механізмами управління.</p> <p>Методологічно ґрунтуючись на постулаті, що ключовою ціллю інновацій є сукупний синергетичний ефект, для оцінки результативності реалізації моделі державного управління інноваційним розвитком аграрного сектора в Україні нами виділені ефекти та їх індикатори на рівні держави (рис.2.7).</p>
<p>С. 159.</p>	<p>С. 161.</p>

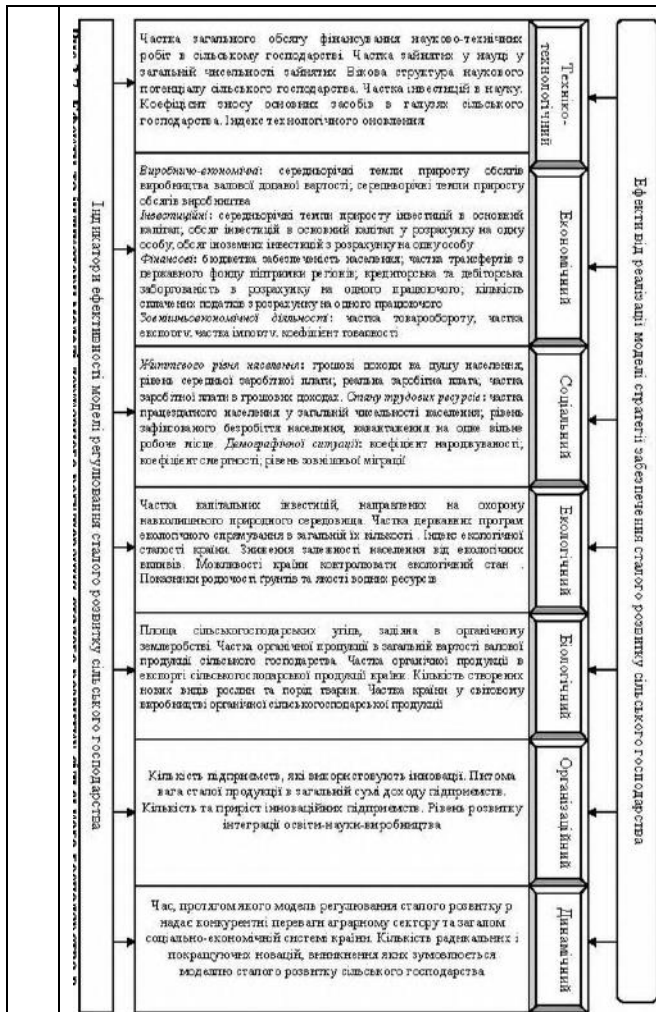


Рис.2.7. Ефекти та індикатори моделі державно-регулювання сталого розвитку сільського господарства в Україні*

* Джерело: розроблено автором

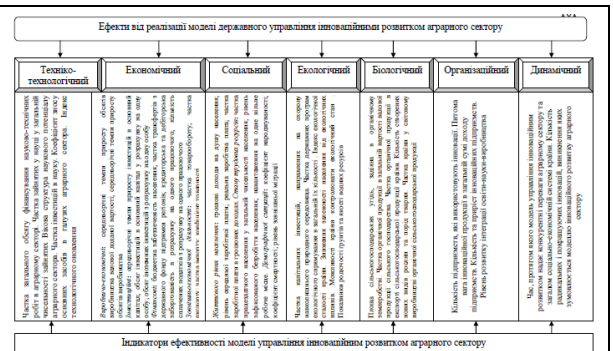


Рис.2.7. Ефекти та індикатори моделі державно-регулювання інноваційним розвитком аграрного сектору в Україні*

* Джерело: розроблено автором

С. 160.

Особливим видом ефекту від реалізації моделі державного регулювання сталого розвитку сільського господарства в Україні нами виділено одержані в його результаті конкурентні переваги та підвищення конкурентоспроможності на міжнародному ринку. Природа конкуренції під впливом сукупності факторів останнім часом суттєво змінюється [50]. Згідно із положеннями М.Портера, конкуренція має чотири стадії розвитку: стадія факторів виробництва, стадія інвестицій, стадія нововведень, стадія багатства [51], кожна з яких характеризується особливими цілями і механізмами державного регулювання виробничо-господарськими та інноваційно-інвестиційними процесами.

Проведені науковцями дослідження сучасних теорій та емпіричних досліджень у сфері конкурентних відносин дозволило ідентифікувати ознаки зміни самої природи конкуренції, серед яких саме зростання попиту на інновації та активізація їх повторного використання, що призводить до підвищення рівня конкурентної поведінки учасників ринку [52].

С. 160–161.

Враховуючи, що на сучасному етапі конкуренція за відповідні ресурси поступилася конкуренції за споживача, зазначимо, що інновація є основою

С. 160.

Особливим видом ефекту від реалізації моделі державного управління інноваційним розвитком аграрного сектора в Україні нами виділено одержані в його результаті конкурентні переваги та підвищення конкурентоспроможності на міжнародному ринку. Природа конкуренції під впливом сукупності факторів останнім часом суттєво змінюється [180]. Згідно із положеннями М.Портера, конкуренція має чотири стадії розвитку: стадія факторів виробництва, стадія інвестицій, стадія нововведень, стадія багатства¹⁸¹, кожна з яких характеризується особливими цілями і механізмами державного управління інноваційними процесами.

Проведені науковцями дослідження сучасних теорій та емпіричних досліджень у сфері конкурентних відносин дозволило ідентифікувати ознаки зміни самої природи конкуренції, серед яких саме зростання попиту на інновації та активізація їх повторного використання, що призводить до підвищення рівня конкурентної поведінки учасників ринку¹⁸².

С. 162.

Враховуючи, що на сучасному етапі конкуренція за відповідні ресурси поступилася конкуренції за споживача, зазначимо, що інновація є основою

<p>конкуренції і умовою конкурентоспроможності сільського господарства. Встановивши взаємозв'язки між конкурентоздатністю, конкурентоспроможністю, конкурентостійкістю сільського господарства та його сталого розвитку, вважаємо обґрунтованим оцінювати через зазначені категорії ефективність використання потенціалу сталого розвитку сільського господарства.</p> <p>Зауважимо що потенціал сталого розвитку сільського господарства є змінним і залежить від сукупності факторів, зокрема: динаміки соціально-економічного розвитку сільського господарства та окремих суб'єктів господарювання; темпів змін в глобальному просторі; рівня цивілізованості високорозвинутих країн; темпів розвитку людського капіталу; залежності України в цілому та сільського господарства, зокрема від вимог глобалізації; рівня насиченості та розвитку вітчизняного агропродовольчого ринку; обраних внутрішніх і зовнішніх стратегій; пріоритетів в експортному спрямуванні сільського господарства тощо. Також, оцінку результативності використання потенціалу сталого розвитку сільського господарства через рівень його конкурентоспроможності та конкурентостійкості доцільно проводити з позиції системної цілісності з орієнтацією на кінцеву продукцію, реалізацію стратегії або завдань [53].</p>	<p>конкуренції і умовою конкурентоспроможності аграрного сектору. Встановивши взаємозв'язки між конкурентоздатністю, конкурентоспроможністю, конкурентостійкістю аграрного сектору та його інноваційного розвитку, вважаємо обґрунтованим оцінювати через зазначені категорії ефективність використання потенціалу інноваційного розвитку аграрного сектору.</p> <p>Зауважимо що потенціал інноваційного розвитку аграрного сектору є змінним і залежить від сукупності факторів, зокрема: динаміки соціально-економічного розвитку аграрного сектора та окремих суб'єктів господарювання; темпів змін в глобальному просторі; рівня цивілізованості високорозвинутих країн; темпів розвитку людського капіталу; залежності України в цілому та аграрного сектору, зокрема від вимог глобалізації; рівня насиченості та розвитку вітчизняного агропродовольчого ринку; обраних внутрішніх і зовнішніх стратегій; пріоритетів в експортному спрямуванні аграрного сектора тощо. Також, оцінку результативності використання потенціалу інноваційного розвитку аграрного сектору через рівень його конкурентоспроможності та конкурентостійкості доцільно проводити з позиції системної цілісності з орієнтацією на кінцеву продукцію, реалізацію стратегії або завдань.</p>
<p>С. 161.</p>	<p>С. 162–163.</p>
<p>Отже, можна зробити висновки, що значний вплив на суспільний розвиток має модель державного регулювання сталого розвитку сільського господарства, яка є більш складною структурою, адже відбувається залучення до функціональних й виробничих процесів природних ресурсів. Встановлено, що така складність передбачає дотримання сукупності вимог для результативної реалізації моделі регулювання сталого розвитку сільського господарства в Україні, а саме: 1) готовність суспільства до сталого розвитку; 2) належний інноваційно-інвестиційний клімат на всіх рівнях регулювання; 3) сформована система державного регулювання; 4) узгодженість концепцій розвитку економіки, суспільства, інститутів, соціально-трудоових, владних, земельних та інших відносин.</p>	<p>Отже, можна зробити висновки, що значний вплив на суспільний розвиток має модель державного управління інноваційним розвитком аграрного сектора, яка є більш складною структурою, адже відбувається залучення до функціональних й виробничих процесів природних ресурсів. Встановлено, що така складність передбачає дотримання сукупності вимог для результативної реалізації моделі управління інноваційним розвитком аграрного сектора в Україні, а саме: 1) готовність суспільства до інноваційного розвитку; 2) належний інноваційно-інвестиційний клімат на всіх рівнях управління; 3) сформована система державного управління; 4) узгодженість концепцій розвитку економіки, суспільства, інститутів, соціально-трудоових, владних, земельних та інших відносин.</p>
<p>С. 161–162.</p>	<p>С. 163.</p>
<p>Для забезпечення ефективності державного регулювання сталого розвитку сільського господарства в Україні запропоновано комплементарну міжінституційну модель державного регулювання сталого розвитку сільського господарства, яка передбачає об'єднання таких учасників як: держава (приймає законодавчі акти, визначає пріоритети науки і техніки, технологій, розробляє форсайт-проекти, концепції науки, науково-технічні програми, дорожні карти тощо), науково-освітній сектор (формування технопарків та малих інноваційних підприємств; проведення фундаментальних наукових досліджень та експериментальних апробацій їх результатів в технопарках тощо), сільське господарство (виробництво сталої продукції; залучення власних ресурсів для інноваційно-інвестиційної діяльності; формування нових структур тощо), громадськість (формує різні запити на товари і послуги та інші потреби суспільства аж до індивідуальних замовлень фізичних і юридичних осіб) та інформаційно-комунікаційний сектор (забезпечує поширення інформації про досвід та технології серед учасників, здійснює координацію учасників у частині пошуку,</p>	<p>Для забезпечення ефективності державної політики інноваційного розвитку аграрного сектору в Україні запропоновано комплементарну міжінституційну модель державного управління інноваційним розвитком аграрного сектору, яка передбачає об'єднання таких учасників як: держава (приймає законодавчі акти, визначає пріоритети науки і техніки, технологій, розробляє форсайт-проекти, концепції науки, науково-технічні програми, дорожні карти тощо), науково-освітній сектор (формування технопарків та малих інноваційних підприємств; проведення фундаментальних наукових досліджень та експериментальних апробацій їх результатів в технопарках тощо), аграрний сектор (виробництво інноваційної продукції; залучення власних ресурсів для інноваційної діяльності; формування нових структур тощо), громадськість (формує різні запити на товари і послуги та інші потреби суспільства аж до індивідуальних замовлень фізичних і юридичних осіб) та інформаційно-комунікаційний сектор (забезпечує поширення інформації про досвід та технології серед учасників, здійснює координацію учасників у частині пошуку, просування та</p>

<p>просування та комерціалізації новацій, представляє передумови до застосування інформаційних технологій в сільському господарстві тощо). Запропонована модель орієнтована на комплексне регулювання виробничо-господарської й інноваційно-інвестиційної діяльності сільського господарства, зокрема, процесом формування, передачі і реалізації наукових розробок у виробництво конкурентоспроможної сільськогосподарської продукції.</p>	<p>комерціалізації інновацій, представляє передумови до застосування інноваційних інформаційних технологій в аграрному секторі тощо). Запропонована модель орієнтована на комплексне регулювання інноваційної діяльності аграрного сектору, зокрема, процесом формування, передачі і реалізації наукових розробок у виробництво інноваційної аграрної продукції (товарів, робіт, послуг).</p>
<p>С. 162.</p>	<p>С. 163.</p>
<p>Враховуючи цільові орієнтири сталого розвитку сільського господарства в умовах діджиталізації з метою покращення якості та умов життя, було встановлено, що результативність моделі стратегії забезпечення сталого розвитку сільського господарства визначається через сукупність взаємопов'язаних ефектів (соціально-економічного, техніко-технологічного, екологічного, організаційного, біологічного, динамічного), яка має визначену чітку структуру залежно від завдань та цілей сільського господарства</p> <p>Доказом плагіату є відсутність крапки наприкінці речення у джерелі (Шестаковської) і в дисертації Пінчук.</p>	<p>Враховуючи цільові орієнтири інноваційного розвитку аграрного сектора в Україні з метою покращення якості та умов життя, було встановлено, що результативність моделі управління інноваційним розвитком аграрного сектору визначається через сукупність взаємопов'язаних ефектів (техніко-технологічного, соціально-економічного, екологічного, організаційного, біологічного, динамічного), яка має визначену чітку структуру залежно від завдань та цілей аграрного сектору</p>
<p>С. 162–163.</p>	<p>С. 205.</p>
<p>2.3. Фактори впливу та методичний інструментарій дослідження сталого розвитку сільського господарства в умовах цифровізації національної економіки</p> <p>Розвиток сільського господарства полягає у формуванні особливого механізму взаємодії учасників виробничо-господарського та інвестиційно-інноваційного процесу, який насамперед реалізується в умовах результативного функціонування державного регулювання, яка створює базис для активізації інноваційно-інвестиційної діяльності в державі та сільському господарстві насамперед, формує попит на відповідні інновації та сприяє процесу активного їх генерування, впровадження і комерціалізації. Для успішного вирішення таких завдань, а саме державного регулювання сталого розвитку сільського господарства в Україні, варто володіти інформацією про відповідний рівень розвитку, структуру соціо-еколого-економічного потенціалу сільського господарства, систему та фактори, які сприяють своєчасній та ефективній комерціалізації новацій із метою забезпечення сталого розвитку галузі.</p>	<p>3.1. Аналіз факторів впливу на формування державної політики інноваційного розвитку аграрного сектору України</p> <p>Розвиток аграрного сектору полягає у формуванні особливого механізму взаємодії учасників інноваційного процесу, який насамперед реалізується в умовах результативного функціонування державної політики, яка створює базис для активізації інноваційної діяльності в державі та аграрному секторі насамперед, формує попит на відповідні інновації та сприяє процесу активного їх генерування, впровадження і комерціалізації. Для успішного вирішення таких завдань, а саме формування державної політики інноваційного розвитку аграрного сектору в Україні, варто володіти інформацією про відповідний рівень інноваційного розвитку, структуру інноваційного потенціалу аграрного сектору, систему та фактори, які сприяють своєчасній та ефективній комерціалізації інновацій із використання наявного інноваційного потенціалу галузі.</p>
<p>С. 163.</p>	<p>С. 205–206.</p>
<p>Формування дієвих механізмів державного регулювання сталого розвитку сільського господарства в Україні є одним із пріоритетних завдань, які постають перед державою. У свою чергу, досить важливим завданням є також ідентифікація та аналіз факторів, які перешкоджають реалізації вітчизняної державного регулювання сталого розвитку сільського господарства.</p> <p>Потреба у дослідженні факторів, які впливають на державну політику сталого розвитку сільського господарства в Україні, зумовлена перш за все обґрунтуванням їх змісту та можливих форм прояву у контексті розробки ефективної системи державного регулювання, яка орієнтована на активізацію інноваційно-інвестиційної діяльності в сільському гос-</p>	<p>Формування дієвої державної політики та механізмів управління інноваційним розвитком аграрного сектору в Україні є одним із пріоритетних завдань, які постають перед державою. У свою чергу, досить важливим завданням є також ідентифікація та аналіз факторів, які перешкоджають реалізації вітчизняної державної політики інноваційного розвитку аграрного сектору.</p> <p>Потреба у дослідженні факторів, які впливають на державну політику інноваційного розвитку аграрного сектору в Україні, зумовлена перш за все обґрунтуванням їх змісту та можливих форм прояву у контексті розробки ефективної системи державного регулювання, яка орієнтована на активізацію інноваційної діяльності в аграрному секторі. У</p>

	<p>подарстві. У свою чергу фактори впливу на сталий розвиток сільського господарства залежать від існуючих структурних особливостей сільського господарства, рівня науково-освітньої та технічної діяльності тощо.</p>
<p>С. 163–164.</p>	<p>С. 206.</p>
<p>У вітчизняній науковій літературі розгляду факторів, які впливають на механізм державного регулювання сталого розвитку країни та сільського господарства зокрема, приділяється значна увага. У працях М. Згуровського, А. Землянкіна, О. Зінченка, П. Бубенка, Н. Гончарової, О. Ладюка, В. Семиноженка представлено вплив різних факторів, які впливають на передумови активізації інноваційно-інвестиційної діяльності, певним чином визначають відповідні стимули й мотиви діяльності сучасних суб'єктів сільського господарства, встановлюють темпи та масштаби розповсюдження новацій у національній економіці.</p> <p>До факторів забезпечення сталого розвитку галузей та регіонів А. Землянкін відносить: створення надійних інститутів спільного інвестування; формування венчурних фондів для інвестування сталого капіталу; становлення фінансової інфраструктури для інноваційно-інвестиційної діяльності [54].</p>	<p>У вітчизняній науковій літературі розгляду факторів, які впливають на формування державної політики інноваційного розвитку країни та аграрного сектору зокрема, приділяється значна увага. У працях М.Згуровського, А. Землянкіна, О. Зінченка, П. Бубенка, Н. Гончарової, О. Ладюка, В. Семиноженка представлено вплив різних факторів, які впливають на передумови активізації інноваційної діяльності, певним чином визначають відповідні стимули й мотиви діяльності сучасних суб'єктів аграрного сектору, встановлюють темпи та масштаби розповсюдження інновацій у національній економіці.</p> <p>До факторів інноваційного розвитку галузей та регіонів А. Землянкін відносить: створення надійних інститутів спільного інвестування; формування венчурних фондів для інвестування інноваційного капіталу; становлення фінансової інфраструктури для інноваційної діяльності²¹¹.</p>
<p>С. 164.</p>	<p>С. 206–207.</p>
<p>О. Зінченко до важливих факторів сприяння сталого розвитку країни відносить формування умов для реалізації соціо-еколого-економічного потенціалу суб'єктів малого бізнесу [55]. Ми не погоджуємось з таким трактуванням адже мале підприємництво в Україні ще не набуло досконалих форм та не має необхідного для активізації інноваційно-інвестиційної діяльності фінансового потенціалу. А тому сталий розвиток скоріше відбудеться у результаті інтеграційних об'єднань суб'єктів господарювання з метою концентрації необхідних ресурсів й організаційно-інституційних можливостей.</p> <p>Науковець П. Бубенко ключовим фактором забезпечення сталого розвитку вважає становлення нових організаційно-економічних формувань, які б ефективно функціонували в сучасних механізмах комерціалізації результатів інтелектуальної діяльності, а також наявність необхідних науковців та фахівців, які спроможні були б генерувати ідеї й безпосередньо формувати результати наукової діяльності [56]. З такою позицією варто частково погодитися. Однак зауважимо, що з метою активізації інноваційно-інвестиційної діяльності сільського господарства варто формувати не просто абсолютно нові організаційні структури й нормативно-правові засади, а й ті, які сприятимуть продукуванню інноваційних проектів та, у свою чергу, витримуватимуть конкурентну боротьбу з ключовими конкурентами, перш за все з іноземними.</p>	<p>О. Зінченко до важливих факторів сприяння інноваційного розвитку країни відносить формування умов для реалізації інноваційного потенціалу суб'єктів малого бізнесу²¹². Ми не погоджуємось з таким трактуванням адже мале підприємництво в Україні ще не набуло досконалих форм та не має необхідного для активізації інноваційної діяльності фінансового потенціалу. А тому інноваційних розвиток скоріше відбудеться у результаті інтеграційних об'єднань суб'єктів господарювання з метою концентрації необхідних ресурсів й організаційно-інституційних можливостей.</p> <p>Науковець П. Бубенко ключовим фактором інноваційного розвитку вважає становлення нових організаційно-економічних формувань, які б ефективно функціонували в сучасних механізмах комерціалізації результатів інтелектуальної діяльності, а також наявність необхідних науковців та фахівців, які спроможні були б генерувати ідеї й безпосередньо формувати результати наукової діяльності²¹³. З такою позицією варто частково погодитися. Однак зауважимо, що з метою активізації інноваційної діяльності аграрного сектору варто формувати не просто абсолютно нові організаційні структури й нормативно-правові засади, а й ті, які сприятимуть продукуванню інноваційних проектів та, у свою чергу, витримуватимуть конкурентну боротьбу з ключовими конкурентами, перш за все з іноземними.</p>
<p>С. 164–165.</p>	<p>С. 207.</p>
<p>До факторів сталого розвитку регіону О. Ладюк й Л. Волевач відносять: залучення відповідних науково-технічних організацій до вирішення завдань щодо модернізації національного виробництва; підтримку інноваційних пропозицій бізнесу; гарантування можливості для отримання кредитів суб'єктами господарювання з метою реалізації інноваційних проектів [57]. Серед ключових помилок державного регулювання взагалі та сталої зокрема</p>	<p>До факторів інноваційного розвитку регіону О. Ладюк й Л. Волевач відносять: залучення відповідних науково-технічних організацій до вирішення завдань щодо модернізації національного виробництва; підтримку інноваційних пропозицій бізнесу; гарантування можливості для отримання кредитів суб'єктами господарювання з метою реалізації інноваційних проектів²¹⁴. Серед ключових помилок державної політики взагалі та інноваційної зокрема</p>

<p>було те, що в кризових умовах 90-х років потужні науково-технічні установи не отримали своєчасної належної допомоги, що призвело до втрати вагомого кадрового потенціалу. А тому на порядок денних виноситься питання оновлення відповідних інженерно-технічних кадрів, які зможуть ефективно працювати у напрямку сталого розвитку виробництва та сільського господарства зокрема.</p> <p>Вченим В. Семиноженком до факторів сталого розвитку відносить визначальну роль держави, адже на сьогодні малий й середній бізнес не здатний самостійно вирішувати проблем поширення новацій, а, відповідно, потужним транснаціональним корпораціям це є не вигідним [58].</p>	<p>було те, що в кризових умовах 90-х років потужні науково-технічні установи не отримали своєчасної належної допомоги, що призвело до втрати вагомого кадрового потенціалу. А тому на порядок денних виноситься питання оновлення відповідних інженерно-технічних кадрів, які зможуть ефективно працювати у напрямку інноваційного розвитку виробництва та аграрного сектору зокрема.</p> <p>Вченим В. Семиноженком до факторів інноваційного розвитку відносить визначальну роль держави, адже на сьогодні малий й середній бізнес не здатний самостійно вирішувати проблем поширення інновацій, а, відповідно, потужним транснаціональним корпораціям це є не вигідним²¹⁵.</p>
<p>С. 165.</p>	<p>С. 207–208.</p>
<p>Н. Гончарова базовими факторами сталого розвитку вважає комплекс інноваційних засобів, новаторських цілей, їх досягнення, спроможності відтворювати інноваційну спрямованість на збалансованій основі [59].</p> <p>М. Згуровський, основним фактором активізації виробничо-господарського та інвестиційно-інноваційного процесу вважає технологічне передбачення, а саме визначення потреби у тих інноваційних результатах, які будуть у короткостроковій перспективі базисом для соціально-економічного поступу країни [60].</p> <p>Отже, у сучасній науковій літературі немає на сьогодні єдиного підходу щодо певної структуризації факторів, які перш за все впливають на формування дієвого механізму державного регулювання забезпечення сталого розвитку сільського господарства. Тому відсутність такої структуризації насамперед стримує формування ефективної державної політики, яка значно посилить вплив різних стимулюючих, та послабить дію дестимулюючих факторів на сталий розвиток сучасного сільського господарства. Розроблено авторський підхід до комплексної систематизації факторів, які впливають на забезпечення сталого розвитку сільського господарства за рядом ознак (рис.2.8).</p>	<p>Н. Гончарова базовими факторами інноваційного розвитку вважає комплекс інноваційних засобів, новаторських цілей, їх досягнення, спроможності відтворювати інноваційну спрямованість на збалансованій основі²¹⁶.</p> <p>М. Згуровський, основним фактором активізації інноваційного процесу вважає технологічне передбачення, а саме визначення потреби у тих інноваційних результатах, які будуть у короткостроковій перспективі базисом для соціально-економічного поступу країни²¹⁷.</p> <p>Отже, у сучасній науковій літературі немає на сьогодні єдиного підходу щодо певної структуризації факторів, які перш за все впливають на формування дієвої державної політики забезпечення інноваційного розвитку аграрного сектору. Тому відсутність такої структуризації насамперед стримує формування ефективної державної інноваційної політики, яка значно посилить вплив різних стимулюючих, та послабить дію дестимулюючих факторів на процес інноваційний розвиток сучасного аграрного сектору. Розроблено авторський підхід до комплексної систематизації факторів, які впливають на процес формування державної інноваційної політики розвитку аграрного сектору за рядом ознак (рис.3.1).</p>
<p>С. 166.</p>	<p>С. 209.</p>

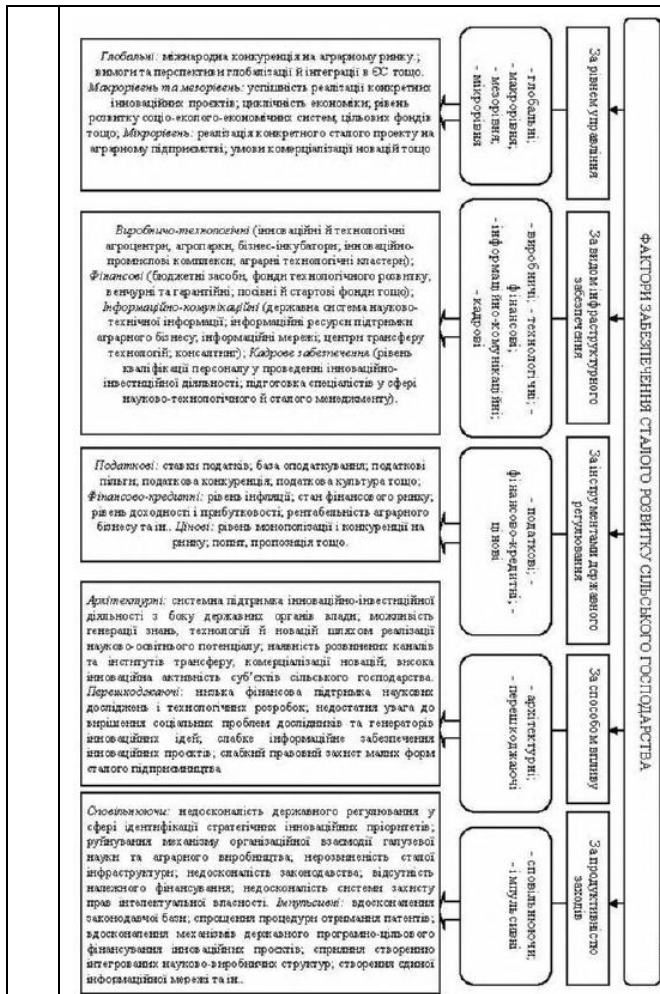


Рис.2.8. Фактори забезпечення сталого розвитку сільського господарства в Україні*

*Джерело: розроблено автором

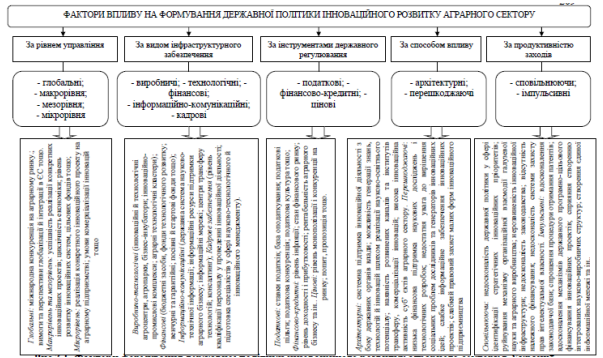


Рис.3.1. Фактори формування державної політики інноваційного розвитку аграрного сектору в Україні*

*Джерело: розроблено автором

С. 167.

Сільське господарство України досить активно вливається в глобалізовану систему міжнародних господарських зв'язків (наприклад транскордонне співробітництво) щодо факторів сталого розвитку доцільно розглядати фактори міжнародного та макрорівня. Визначаючи за масштабами впливу ті фактори, які певним чином визначають особливості сталого розвитку сучасного сільського господарства, нами поділено на фактори міжнародного (глобального) рівня, макро-, мезо- і мікрорівня. Саме зв'язкам зі світовим співтовариством у контексті реалізації інноваційних проектів значно сприяє ефективному "переливу знань", обміну досвідом та прискорення тиражування новацій.

С. 167–168.

Тому завдання держави насамперед полягають у формуванні сприятливих умов для припливу інвестицій у виробничо-господарську діяльність вітчизняного сільського господарства. Таким чином рівень державної активності насамперед залежать від певних економічних циклів у країні. Так, у період кризи варто забезпечити сталість впровадження основних новацій, які сприяють значному удосконаленню задоволення потреб з метою отримання відповідного довгострокового позитивного ефекту впроваджуючи інновації в сільському господарстві. Саме державне втручання у такий період сприяє економічному зростанню й виходу з кризи. На стадії

С. 208.

Аграрний сектор України досить активно вливається в глобалізовану систему міжнародних господарських зв'язків (наприклад транскордонне співробітництво) щодо факторів інноваційного розвитку доцільно розглядати фактори міжнародного та макрорівня. Визначаючи за масштабами впливу ті фактори, які певним чином визначають особливості інноваційного розвитку сучасного аграрного сектору, нами поділено на фактори міжнародного (глобального) рівня, макро-, мезо- і мікрорівня. Саме зв'язкам зі світовим співтовариством у контексті реалізації інноваційних проектів значно сприяє ефективному "переливу знань", обміну досвідом та прискорення тиражування інновацій.

С. 210.

Тому завдання держави насамперед полягають у формуванні сприятливих умов для припливу інвестицій у інноваційну діяльність вітчизняного аграрного сектору. Таким чином рівень державної активності насамперед залежать від певних економічних циклів у країні. Так, у період кризи варто забезпечити сталість впровадження основних інновацій, які сприяють значному удосконаленню задоволення потреб з метою отримання відповідного довгострокового позитивного ефекту впроваджуючи інновації в аграрному секторі. Саме державне втручання у такий період сприяє економічному зростанню й виходу з кризи. На стадії економічного

<p>економічного росту, втручання держави у відповідну виробничо-господарську та інноваційно-інвестиційну сферу носить досить фрагментарний характер. Участь держави у процесі сталого розвитку сільського господарства, може бути як прямою (тобто адресна підтримка стратегічно важливих новацій), так й непрямою (формування інноваційної інфраструктури, нормативне забезпечення виробничо-господарського та інвестиційно-інноваційного процесу). Такі фактори значно вплинули на сталий розвиток сільського господарства. Вплив цих факторів посилюється незадовільним станом ефективно діючих сільськогосподарських науково-дослідних лабораторій, низьким рівнем адаптованості науково-дослідних сільськогосподарських установ до ринкових умов, відсутністю відповідних ринків науково-технічної продукції [61].</p>	<p>росту, втручання держави у відповідну інноваційну сферу носить досить фрагментарний характер. Участь держави у процесі інноваційного розвитку аграрного сектору, може бути як прямою (тобто адресна підтримка стратегічно важливих інновацій), так й непрямою (формування інноваційної інфраструктури, нормативне забезпечення інноваційного процесу). Такі фактори значно вплинули на інноваційний розвиток аграрного сектору. Вплив цих факторів посилюється незадовільним станом ефективно діючих аграрних науково-дослідних лабораторій, низьким рівнем адаптованості науково-дослідних аграрних установ до ринкових умов, відсутністю відповідних ринків науково-технічної продукції.</p>
<p>С. 168.</p>	<p>С. 210–211.</p>
<p>Для державного регулювання забезпечення сталого розвитку та відповідної ефективної системи регулювання варто визначити фактори, які перешкоджають цьому процесу. Фактори класифіковано на три групи: виробничо-технологічні, соціально-економічні та організаційно-інституційні. Соціально-економічні фактори передбачають нестачу коштів в сільському господарстві для сприяння сталого розвитку, відсутність фінансової підтримки держави, надто низький платоспроможний попит на інноваційні продукти, висока вартість реалізації новацій, тривалі строки їх окупності, брак кваліфікованого персоналу.</p> <p>До виробничо-технологічних факторів належать дуже низький інноваційний потенціал сільського господарства, недостатність інформації про інноваційні технології, відповідні ринки збуту; несприйнятливості суб'єктів сільського господарства до нововведень; не значне коло можливостей для процесу кооперування з іншими суб'єктами бізнесу й науковими організаціями.</p>	<p>Для становлення державної політики забезпечення інноваційного розвитку та відповідної ефективної системи управління варто визначити фактори, які перешкоджають цьому процесу. Фактори класифіковано на три групи: виробничо-технологічні, соціально-економічні та організаційно-інституційні. Соціально-економічні фактори передбачають нестачу коштів в аграрному секторі для сприяння інноваційного розвитку, відсутність фінансової підтримки держави, надто низький платоспроможний попит на інноваційні продукти, висока вартість реалізації інновацій, тривалі строки їх окупності, брак кваліфікованого персоналу.</p> <p>До виробничо-технологічних факторів належать дуже низький інноваційний потенціал аграрного сектору, недостатність інформації про інноваційні технології, відповідні ринки збуту; несприйнятливості суб'єктів аграрного сектору до нововведень; не значне коло можливостей для процесу кооперування з іншими суб'єктами бізнесу й науковими організаціями.</p>
<p>С. 168.</p>	<p>С. 211.</p>
<p>В організаційно-інституційні фактори входять: відсутність необхідності у нововведеннях унаслідок наявності ранніх новацій; недосконалість законодавчих і нормативно-правових документів, які регулюють та стимулюють інноваційну діяльність; невідзначеність термінів виробничо-господарського та інвестиційно-інноваційного процесу; нерозвиненість інфраструктури (посередницькі, інформаційні, юридичні, банківські, інші послуги); нерозвиненість ринку технологій [62].</p> <p>Головним напрямом вирішення завдань щодо своєчасного та оптимального забезпечення сталого розвитку сільського господарства є формування соціо-еколого-економічних умов з метою забезпечення сталої сприйнятливості сільського господарства. Під інноваційною активністю автор розуміє здатність сектору генерувати та реалізувати новації [63].</p>	<p>В організаційно-інституційні фактори входять: відсутність необхідності у нововведеннях унаслідок наявності ранніх інновацій; недосконалість законодавчих і нормативно-правових документів, які регулюють та стимулюють інноваційну діяльність; невідзначеність термінів інноваційного процесу; нерозвиненість інфраструктури (посередницькі, інформаційні, юридичні, банківські, інші послуги); нерозвиненість ринку технологій²¹⁸.</p> <p>Головним напрямом вирішення завдань у напрямку своєчасного та оптимального забезпечення процесу інноваційного розвитку аграрного сектору є формування соціально-економічних умов з метою забезпечення інноваційної сприйнятливості аграрного бізнесу. Під інноваційною активністю автор розуміє здатність сектору генерувати та реалізувати інновації²¹⁹.</p>
<p>С. 169.</p>	<p>С. 211–212.</p>
<p>Зрозумілим є той факт, що в досліджуваній галузі може спостерігатись відсутність певної соціо-еколого-економічної спроможності до новацій. Тобто, будь-яке нововведення, яке у більшості пов'язане з технічною трансформацією сільського господарства, модернізацією техніко-технологічної бази, відповідає довгостроковим інтересам галузі.</p>	<p>Зрозумілим є той факт, що в досліджуваній галузі може спостерігатись відсутність певної соціально-економічної спроможності до інновацій. Тобто, будь-яке нововведення, яке у більшості пов'язане з технічною трансформацією аграрного сектору, модернізацією техніко-технологічної бази, відповідає довгостроковим інтересам галузі. Багато</p>

<p>Багато в чому соціальні завдання відбивають поточні інтереси, внаслідок цього виникає протиріччя між техніко-економічними й соціальними завданнями, між довгостроковими і поточними інтересами суб'єктів сільського господарства та населення.</p> <p>На сьогоднішній день мало ресурсів вкладається у відновлення сільського господарства, формування й освоєння новацій внаслідок того, що перш за все інноваційно-інвестиційний процес викликає зменшення прибутку, у той час як суб'єктам господарювання удається збільшувати його шляхом реалізації старої або ж частково модернізованої продукції за встановленими монопольно високими цінами.</p>	<p>в чому соціальні завдання відбивають поточні інтереси, внаслідок цього виникає протиріччя між техніко-економічними й соціальними завданнями, між довгостроковими і поточними інтересами суб'єктів аграрного сектору та населення.</p> <p>На сьогоднішній день мало ресурсів вкладається у відновлення аграрного виробництва, формування й освоєння інновацій внаслідок того, що перш за все інноваційний процес викликає зменшення прибутку, у той час як суб'єктам господарювання удається збільшувати його шляхом реалізації старої або ж частково модернізованої продукції за встановленими монопольно високими цінами.</p>
<p>С. 169.</p>	<p>С. 212.</p>
<p>Тому, сприйнятливість сільського господарства до виробничо-господарського та інвестиційно-інноваційного процесу залежить від початкових умов: від підготовки до перетворень. Рівень підготовленості характеризується визначеним техніко-економічним рівнем розвитку сільського господарства [64]. Важливим при цьому є визначення стратегії щодо технічного розвитку. Так критерієм економічної доцільності (стимулом) технічного розвитку на основі новацій у сільському господарстві може бути потреба в розширенні масштабів виробництва традиційної для сільського господарства продукції або освоєння нових її видів за умови конкурентоспроможності й достатньої ефективності сільського господарства. Якщо створені певні попередні умови для технічних перетворень і правильно обрана стратегія технічного розвитку, то сільське господарство буде зацікавлений і сприйнятливий до перетворень на основі нововведень.</p>	<p>Тому, сприйнятливість аграрного сектору до інноваційного процесу залежить від початкових умов: від підготовки до перетворень. Рівень підготовленості характеризується визначеним техніко-економічним рівнем розвитку аграрного виробництва²²⁰. Важливим при цьому є визначення стратегії щодо технічного розвитку. Так критерієм економічної доцільності (стимулом) технічного розвитку на основі інновацій у аграрному секторі може бути потреба в розширенні масштабів виробництва традиційної для аграрного сектору продукції або освоєння нових її видів за умови конкурентоспроможності й достатньої ефективності аграрного виробництва. Якщо створені певні попередні умови для технічних перетворень і правильно обрана стратегія технічного розвитку, то аграрний сектор буде зацікавлений і сприйнятливий до перетворень на основі нововведень.</p>
<p>С. 169–170.</p>	<p>С. 212–213.</p>
<p>Нововведення частіше впроваджуються в тих суб'єктах господарювання, де є високопрофесійні фахівці, які переконані, що такі нововведення необхідні їм для роботи (якщо це нововведення, яке стосується виробничого, наукового або збутового процесу). З огляду на цю обставину, сприйнятливість сільського господарства до нововведень залежить, швидше за все, від думки фахівців, ніж від рішень менеджерів. Тому необхідно завжди висувати підвищені вимоги при найманні працівників у відносності їх знань й кваліфікаційних вимог. Саме це буде сприяти не лише підвищенню результативності державного регулювання, а й поліпшенню діяльності галузі в Україні. Тому варто заохочувати створення й функціонування інноваційних фінансових організацій (банків, фондів тощо), які фінансують науково-технічні інновації на комерційній основі.</p> <p>Важливими факторами, які значно впливають на забезпечення сталого розвитку сільського господарства України є такі: ресурсне забезпечення; науково-технічні; загальноекономічні фактори.</p> <p>У даному контексті враховують ще сукупність факторів, які визначають масштаби й темпи інноваційно-інвестиційної діяльності при забезпеченні сталого розвитку сільського господарства [65].</p>	<p>Нововведення частіше впроваджуються в тих суб'єктах господарювання, де є високопрофесійні фахівці, які переконані, що такі нововведення необхідні їм для роботи (якщо це нововведення, яке стосується виробничого, наукового або збутового процесу). З огляду на цю обставину, сприйнятливість аграрного сектору до нововведень залежить, швидше за все, від думки фахівців, ніж від рішень менеджерів. Тому необхідно завжди висувати підвищені вимоги при найманні працівників у відносності їх знань й кваліфікаційних вимог. Саме це буде сприяти не лише підвищенню результативності державної інноваційної політики, а й поліпшенню діяльності галузі в Україні. Тому варто заохочувати створення й функціонування інноваційних фінансових організацій (банків, фондів тощо), які фінансують науково-технічні інновації на комерційній основі.</p> <p>Важливими факторами, які значно впливають на формування ефективної державної політики інноваційного розвитку аграрного сектору України є такі: ресурсне забезпечення; науково-технічні; загальноекономічні фактори.</p> <p>У даному контексті враховують ще сукупність факторів, які визначають масштаби й темпи інноваційної діяльності при формуванні державної політики інноваційного розвитку аграрного сектору²²¹.</p>
<p>С. 170.</p>	<p>С. 213.</p>
<p>Масштаби здійснення інноваційно-інвестиційної діяльності та сталого розвитку представлені під впливом ряду факторів:</p>	<p>Масштаби здійснення інноваційної діяльності та інноваційного розвитку представлені під впливом ряду факторів:</p>

<ul style="list-style-type: none"> - невизначеності, який не завжди сприяє визначенню доцільності реалізації відповідного напрямку науково-технічного розвитку; реалістичність планів, які погоджують стадію НДР з виробництвом, збутом та післяреалізаційним обслуговуванням, із стадією сталої дифузії - модифікацією й модернізацією виробленої продукції та припиненням її виробництва; - проблематичність забезпечення короткострокових тенденцій щодо розвитку національного господарства зокрема та окремих суб'єктів бізнесу тривалим концепціям сталого розвитку; - рівень орієнтованості інноваційно-інвестиційної діяльності вітчизняного сільського господарства на потреби країни; 	<ul style="list-style-type: none"> - невизначеності, який не завжди сприяє визначенню доцільності реалізації відповідного напрямку науково-технічного розвитку; - реалістичність планів, які погоджують стадію НДР з виробництвом, збутом та післяреалізаційним обслуговуванням, із стадією інноваційної дифузії – модифікацією й модернізацією виробленої продукції та припиненням її виробництва; - проблематичність забезпечення короткострокових тенденцій щодо розвитку національного господарства зокрема та окремих суб'єктів бізнесу тривалим концепціям інноваційного розвитку; - рівень орієнтованості інноваційної діяльності вітчизняного аграрного сектору на потреби країни;
С. 171.	С. 213.
<ul style="list-style-type: none"> - проблемність забезпечення відповідного рівня сталого розвитку вітчизняного сільського господарства світовому рівню у складі подібних показників; - ідентифікація та підтримка конкурентоспроможності національних сільськогосподарських новацій на глобалізованому ринку; - рівень ризикованості новацій у вітчизняній практиці; - ефективність правового захисту бізнесу у сфері наукових досліджень й інноваційно-інвестиційної діяльності; - місце державної участі в реалізації інноваційної діяльності, яке пов'язане з ресурсною підтримкою й замовленнями на генерацію нововведень [66]. 	<ul style="list-style-type: none"> - проблемність забезпечення відповідності відповідного рівня інноваційного розвитку вітчизняного аграрного сектору світовому рівню у складі подібних показників; - ідентифікація та підтримка конкурентоспроможності національних аграрних інновацій на глобалізованому ринку; - рівень ризикованості інновацій у вітчизняній практиці; - ефективність правового захисту бізнесу у сфері наукових досліджень й інноваційної діяльності; - місце державної участі в реалізації інноваційної діяльності, яке пов'язане з ресурсною підтримкою й замовленнями на генерацію нововведень²²².
С. 171.	С. 214.
<p>Ґрунтуючись на систематизації факторів, які істотно визначають динаміку розвитку сільського господарства, можливою стає характеристика її параметрів та на цій основі запропонувати рекомендації, які пов'язані з формуванням стратегії стійкого економічного зростання показників функціонування сільського господарства і держави загалом.</p> <p>Тобто, вплив факторів, які визначають масштаби та напрями стратегії забезпечення сталого розвитку сільського господарства, зазвичай обумовлений певним співвідношенням сфер виробничо-господарської і науково-технічної діяльності. Розміри діяльності щодо науково-технічних розробок значно можуть визначати обсяги соціо-еколого-економічного потенціалу вітчизняного сільського господарства, якими володіють суб'єкти господарювання. Тому аналіз відповідних факторів, які визначають тенденції сталого розвитку досліджуваної галузі і сфери наукових та науково-технічних розробок, варто вести за певними групами, систематизованих залежно від рівня впливу їх на результати сталого розвитку сільського господарства.</p>	<p>Ґрунтуючись на систематизації факторів, які істотно визначають динаміку розвитку аграрного сектору, можливою стає характеристика її параметрів та на цій основі запропонувати рекомендації, які пов'язані з формуванням стратегії стійкого економічного зростання показників функціонування аграрного сектору і держави загалом.</p> <p>Тобто, вплив факторів, які визначають масштаби та напрями інноваційного розвитку аграрного сектору, зазвичай обумовлений певним співвідношенням сфер інноваційної та науково-технічної діяльності. Розміри діяльності щодо науково-технічних розробок значно можуть визначати обсяги інноваційного потенціалу вітчизняного аграрного сектору, якими володіють суб'єкти господарювання та аграрний сектор загалом. Тому аналіз відповідних факторів, які визначають тенденції інноваційного розвитку досліджуваної галузі і сфери наукових та науково-технічних розробок, варто вести за певними групами факторів, систематизованих залежно від рівня впливу їх на результати інноваційного розвитку аграрного сектору.</p>
С. 171–172.	С. 214–215.
<p>Сучасний стан самої системи державного регулювання, зокрема діяльністю та формуванням підприємницького середовища, перебуває не на належному рівні. Минув досить великий період ринкових перетворень, отже, й сама система регулювання потребує оновлення, модифікації. Ми маємо статус країни з ринковою економікою, тому всі методи регулювання, розвитку мають бути приведені у відповідність з вимогами сьогодення.</p> <p>Основою для інституційного забезпечення ста-</p>	<p>Сучасний стан самої системи державного управління, зокрема діяльністю та формуванням підприємницького середовища, перебуває не на належному рівні. Минув досить великий період ринкових перетворень, отже, й сама система управління потребує оновлення, модифікації. Ми маємо статус країни з ринковою економікою, тому всі методи управління, розвитку мають бути приведені у відповідність з вимогами сьогодення.</p> <p>Основою для інституційного забезпечення інно-</p>

<p>лого розвитку сільського господарства повинні стати інноваційно-інвестиційні процеси в організаційно-інституційній, техніко-технологічній та соціо-еколого- економічній площинах, підтримка людських ресурсів та розвиток сільських територій. Структурне реформування сільського господарства має перш за все здійснюватися у напрямі забезпечення економічної безпеки галузі та національної економіки загалом, за рахунок пріоритетного розвитку експортноорієнтованих та імпортно-замінних товарів, виробництва альтернативних видів енергії, упровадження ресурсо та енерго зберігаючих технологій, розвитку адаптивного механізму виробництва, що значно знижує навантаження на навколишнє природне середовище, забезпечення виробництва екологічно чистої органічної продукції з власної сировини, розвитку села та підтримки сільського соціуму. В сучасному інформаційному суспільстві пріоритетами програм розвитку сільського господарства є:</p>	<p>ваційного розвитку аграрного сектору повинні стати інноваційні процеси в організаційно-інституційній, техніко- технологічній та соціально-економічній площинах, підтримка людських ресурсів та розвиток сільських територій. Структурне реформування аграрного сектору має перш за все здійснюватися у напрямі забезпечення економічної безпеки галузі та національної економіки загалом, за рахунок пріоритетного розвитку експортноорієнтованих та імпортно-замінних товарів, виробництва альтернативних видів енергії, упровадження ресурсо та енерго зберігаючих технологій, розвитку адаптивного механізму виробництва, що значно знижує навантаження на навколишнє природне середовище, забезпечення виробництва екологічно чистої органічної продукції з власної сировини, розвитку села та підтримки сільського соціуму. В сучасному інформаційному суспільстві пріоритетами програм розвитку аграрного сектору є:</p>
<p>С. 172–173.</p>	<p>С. 215.</p>
<p>1) інституціональні зміни, що представляються в модернізації вже існуючих, оптимальної адаптації запозичених та впровадженні сформованих нових інститутів у напрямку формування інституціональних умов забезпечення економічної безпеки сільського господарства, формування можливостей для поєднання соціо-еколого-економічних інтересів усіх суб'єктів сільського господарства та їх комплементарності;</p> <p>2) технічні та технологічні зміни, які передбачають певні якісні трансформації у взаємозв'язках науково-освітньої, інноваційної, техніко- технологічної сфер діяльності суб'єктів сільського господарства з метою задоволення потреб бізнесу (отримання прибутку) та сільських територій, становлення умов для динамічного прискорення технологічного прогресу;</p> <p>3) соціальні зміни, сприяння формуванню необхідної соціально- економічної орієнтації учасників ринку сільськогосподарської продукції, адекватних реформаційних перетворень, забезпечення зворотного зв'язку між діяльністю сільського господарства та стратегіями забезпечення сталого розвитку, що ґрунтуються на основі наявних ресурсів та соціально- економічних відносин [67]. На сучасному етапі соціально-економічного розвитку результати наукової, науково-технічної та інноваційно- інвестиційної діяльності є вирішальними факторами, що визначають перехід до сталого типу розвитку сільського господарства, забезпечують її високу ефективність та національну безпеку у ринковому середовищі.</p>	<p>1) інституціональні зміни, що представляються в модернізації вже існуючих, оптимальної адаптації запозичених та впровадженні сформованих нових інститутів у напрямку формування інституціональних умов забезпечення економічної безпеки аграрного сектору, формування можливостей для поєднання соціально-економічних інтересів усіх суб'єктів аграрного сектору та їх комплементарності;</p> <p>2) технічні та технологічні зміни, які передбачають певні якісні зміни у взаємозв'язках науково-освітньої, інноваційної, техніко-технологічної сфер діяльності суб'єктів аграрного виробництва з метою задоволення потреб бізнесу (отримання прибутку) та сільських територій, становлення умов для динамічного прискорення технологічного прогресу;</p> <p>3) соціальні зміни, сприяння формуванню необхідної соціально-економічної орієнтації учасників аграрного ринку, адекватних реформаційних перетворень, забезпечення зворотного зв'язку між діяльністю аграрного сектору та інноваційними стратегіями забезпечення економічної безпеки, що ґрунтуються на основі наявних ресурсів та соціально-економічних відносин [223]. На сучасному етапі соціально-економічного розвитку результати наукової, науково-технічної та інноваційної діяльності є вирішальними факторами, що визначають перехід до інноваційного типу розвитку аграрного сектору, забезпечують її високу ефективність та економічну безпеку у ринковому середовищі.</p>
<p>С. 173.</p>	<p>С. 216.</p>
<p>Для характеристики факторів забезпечення сталого розвитку сільського господарства пропонуємо використовувати показники, які визначають кадровий науковий потенціал, обсяги та результативність наукової діяльності, рівень впровадження новацій у сільське господарство тощо (табл.2.4).</p>	<p>Для характеристики факторів формування державної політики інноваційного розвитку аграрного сектору пропонуємо використовувати показники, які визначають кадровий науковий потенціал, обсяги та результативність наукової діяльності, рівень впровадження інновацій у аграрне виробництво тощо (табл.3.1).</p>
<p>С. 173.</p>	<p>С. 217.</p>
<p>Більш детальний розгляд кожної з груп факторів дозволяє виявити часткові індикатори та відповідні кількісні і якісні показники, що характеризують сталий розвиток сільського господарства. Для ефек-</p>	<p>Більш детальний розгляд кожної з груп факторів дозволяє виявити часткові індикатори та відповідні кількісні і якісні показники, що характеризують інноваційний розвиток аграрного сектору. Для ефек-</p>

<p>тивної політики держави в сфері розвитку сільсько-го господарства важливим елементом є створення сталої та інвестиційної спроможності галузі, яка забезпечує їх конкурентоспроможність. Ці компоненти мають як прямий так і зворотній вплив один на одного. Як свідчать дані проведеного аналізу, можна зробити висновок, що в Україні недостатньо високий рівень інноваційно- інвестиційної спроможності в сільському господарстві. Тому актуальним та важливим є створення умов для інституційного забезпечення сталого розвитку сільського господарства на засадах комплементарності [68].</p>	<p>тивної інноваційно-інвестиційної політики держави в сфері розвитку аграрного сектору важливим елементом є створення інноваційної та інвестиційної спроможності галузі, яка забезпечує їх конкурентоспроможність. Ці компоненти мають як прямий так і зворотній вплив один на одного. Як свідчать дані проведеного аналізу, можна зробити висновок, що в Україні недостатньо високий рівень інноваційної та інвестиційної спроможності в аграрному секторі. Тому актуальним та важливим є створення умов для інституційного забезпечення інноваційного розвитку аграрного сектору на засадах комплементарності²²⁴.</p>																																																
<p>С. 174.</p>	<p>С. 216.</p>																																																
<p style="text-align: center;">Таблиця 2.4 Фактори забезпечення сталого розвитку сільського господарства та показники їх оцінки</p> <table border="1" data-bbox="280 678 863 1420"> <thead> <tr> <th>Фактор</th> <th>Ознака</th> <th>Показники</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td rowspan="2">Науково-освітній потенціал</td> <td>Рівень розвитку освіти, зокрема, вищої</td> <td>- ступінь охоплення вищою освітою населення відповідної вікової групи, %; - державні витрати на освіту, у % до ВВП</td> </tr> <tr> <td>Рівень розвитку науки</td> <td>- кількість осіб із науковими ступенями (докторів і кандидатів наук) на 100 тис. осіб населення; - кількість організацій та чисельність фахівців, які виконують наукові та науково-технічні роботи, на 100 тис. осіб населення</td> </tr> <tr> <td rowspan="2">Впровадження інноваційних розробок</td> <td>Патентна активність</td> <td>- кількість патентів виданих національними та іноземними організаціями, на млн осіб населення</td> </tr> <tr> <td>Інтенсивність впровадження новачій у сільське господарство</td> <td>- кількість інноваційно-активних сільськогосподарських підприємств; - загальний обсяг витрат на інноваційну діяльність в сільському господарстві, млн грн.; - обсяг сталої продукції, млн грн.; - впровадження прогресивних технологічних процесів у сільському господарстві, одиниць; - освоєння інноваційних видів продукції у промисловості, одиниць</td> </tr> <tr> <td>Інноваційна зовнішня економічна спеціалізація держави</td> <td>Високотехнологічний експорт</td> <td>- частка високотехнологічної аграрної продукції в експорті, %</td> </tr> <tr> <td>Розвиток мережевих технологій</td> <td>Розвиток мережі Інтернет</td> <td>- кількість безпечних Інтернет-серверів на млн осіб населення; - швидкість доступу до мережі Інтернет на 10 тисяч осіб населення</td> </tr> <tr> <td rowspan="2">Поширення серед населення та доступність сучасних інформаційних технологій</td> <td>Комп'ютерні технології</td> <td>- кількість персональних комп'ютерів на 100 осіб населення; - кількість суб'єктів господарювання, які використовують сучасні інформаційні технології</td> </tr> <tr> <td>Мережа Інтернет</td> <td>- кількість користувачів мережі Інтернет на 100 осіб населення; - кількість користувачів широкосмужового доступу до Інтернету на 100 осіб населення</td> </tr> </tbody> </table> <p>* Джерело: доопрацьовано автором</p>	Фактор	Ознака	Показники	Науково-освітній потенціал	Рівень розвитку освіти, зокрема, вищої	- ступінь охоплення вищою освітою населення відповідної вікової групи, %; - державні витрати на освіту, у % до ВВП	Рівень розвитку науки	- кількість осіб із науковими ступенями (докторів і кандидатів наук) на 100 тис. осіб населення; - кількість організацій та чисельність фахівців, які виконують наукові та науково-технічні роботи, на 100 тис. осіб населення	Впровадження інноваційних розробок	Патентна активність	- кількість патентів виданих національними та іноземними організаціями, на млн осіб населення	Інтенсивність впровадження новачій у сільське господарство	- кількість інноваційно-активних сільськогосподарських підприємств; - загальний обсяг витрат на інноваційну діяльність в сільському господарстві, млн грн.; - обсяг сталої продукції, млн грн.; - впровадження прогресивних технологічних процесів у сільському господарстві, одиниць; - освоєння інноваційних видів продукції у промисловості, одиниць	Інноваційна зовнішня економічна спеціалізація держави	Високотехнологічний експорт	- частка високотехнологічної аграрної продукції в експорті, %	Розвиток мережевих технологій	Розвиток мережі Інтернет	- кількість безпечних Інтернет-серверів на млн осіб населення; - швидкість доступу до мережі Інтернет на 10 тисяч осіб населення	Поширення серед населення та доступність сучасних інформаційних технологій	Комп'ютерні технології	- кількість персональних комп'ютерів на 100 осіб населення; - кількість суб'єктів господарювання, які використовують сучасні інформаційні технології	Мережа Інтернет	- кількість користувачів мережі Інтернет на 100 осіб населення; - кількість користувачів широкосмужового доступу до Інтернету на 100 осіб населення	<p style="text-align: center;">Таблиця 3.1 Фактори інноваційного розвитку аграрного сектору та показники їх оцінки</p> <table border="1" data-bbox="895 703 1485 1361"> <thead> <tr> <th>Фактор</th> <th>Ознака</th> <th>Показники</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td rowspan="2">Науково-освітній потенціал</td> <td>Рівень розвитку освіти, зокрема, вищої</td> <td>- ступінь охоплення вищою освітою населення відповідної вікової групи, %; - державні витрати на освіту, у % до ВВП</td> </tr> <tr> <td>Рівень розвитку науки</td> <td>- кількість осіб із науковими ступенями (докторів і кандидатів наук) на 100 тис. осіб населення; - кількість організацій та чисельність фахівців, які виконують наукові та науково-технічні роботи, на 100 тис. осіб населення</td> </tr> <tr> <td rowspan="2">Впровадження інноваційних розробок</td> <td>Патентна активність</td> <td>- кількість патентів виданих національними та іноземними організаціями, на млн осіб населення</td> </tr> <tr> <td>Інтенсивність впровадження інновацій у аграрне виробництво</td> <td>- кількість інноваційно-активних аграрних підприємств; - загальний обсяг витрат на інноваційну діяльність в аграрному секторі, млн грн.; - обсяг інноваційної продукції, млн грн.; - впровадження прогресивних технологічних процесів у аграрному секторі, одиниць; - освоєння інноваційних видів продукції у промисловості, одиниць</td> </tr> <tr> <td>Інноваційна зовнішня економічна спеціалізація держави</td> <td>Високотехнологічний експорт</td> <td>- частка високотехнологічної аграрної продукції в експорті, %</td> </tr> <tr> <td>Розвиток мережевих технологій</td> <td>Розвиток мережі Інтернет</td> <td>- кількість безпечних Інтернет-серверів на млн осіб населення; - швидкість доступу до мережі Інтернет на 10 тисяч осіб населення</td> </tr> <tr> <td rowspan="2">Поширення серед населення та доступність сучасних інформаційних технологій</td> <td>Комп'ютерні технології</td> <td>- кількість персональних комп'ютерів на 100 осіб населення; - кількість суб'єктів господарювання, які використовують сучасні інформаційні технології</td> </tr> <tr> <td>Мережа Інтернет</td> <td>- кількість користувачів мережі Інтернет на 100 осіб населення; - кількість користувачів широкосмужового доступу до Інтернету на 100 осіб населення</td> </tr> </tbody> </table> <p>* Джерело: доопрацьовано автором</p>	Фактор	Ознака	Показники	Науково-освітній потенціал	Рівень розвитку освіти, зокрема, вищої	- ступінь охоплення вищою освітою населення відповідної вікової групи, %; - державні витрати на освіту, у % до ВВП	Рівень розвитку науки	- кількість осіб із науковими ступенями (докторів і кандидатів наук) на 100 тис. осіб населення; - кількість організацій та чисельність фахівців, які виконують наукові та науково-технічні роботи, на 100 тис. осіб населення	Впровадження інноваційних розробок	Патентна активність	- кількість патентів виданих національними та іноземними організаціями, на млн осіб населення	Інтенсивність впровадження інновацій у аграрне виробництво	- кількість інноваційно-активних аграрних підприємств; - загальний обсяг витрат на інноваційну діяльність в аграрному секторі, млн грн.; - обсяг інноваційної продукції, млн грн.; - впровадження прогресивних технологічних процесів у аграрному секторі, одиниць; - освоєння інноваційних видів продукції у промисловості, одиниць	Інноваційна зовнішня економічна спеціалізація держави	Високотехнологічний експорт	- частка високотехнологічної аграрної продукції в експорті, %	Розвиток мережевих технологій	Розвиток мережі Інтернет	- кількість безпечних Інтернет-серверів на млн осіб населення; - швидкість доступу до мережі Інтернет на 10 тисяч осіб населення	Поширення серед населення та доступність сучасних інформаційних технологій	Комп'ютерні технології	- кількість персональних комп'ютерів на 100 осіб населення; - кількість суб'єктів господарювання, які використовують сучасні інформаційні технології	Мережа Інтернет	- кількість користувачів мережі Інтернет на 100 осіб населення; - кількість користувачів широкосмужового доступу до Інтернету на 100 осіб населення
Фактор	Ознака	Показники																																															
Науково-освітній потенціал	Рівень розвитку освіти, зокрема, вищої	- ступінь охоплення вищою освітою населення відповідної вікової групи, %; - державні витрати на освіту, у % до ВВП																																															
	Рівень розвитку науки	- кількість осіб із науковими ступенями (докторів і кандидатів наук) на 100 тис. осіб населення; - кількість організацій та чисельність фахівців, які виконують наукові та науково-технічні роботи, на 100 тис. осіб населення																																															
Впровадження інноваційних розробок	Патентна активність	- кількість патентів виданих національними та іноземними організаціями, на млн осіб населення																																															
	Інтенсивність впровадження новачій у сільське господарство	- кількість інноваційно-активних сільськогосподарських підприємств; - загальний обсяг витрат на інноваційну діяльність в сільському господарстві, млн грн.; - обсяг сталої продукції, млн грн.; - впровадження прогресивних технологічних процесів у сільському господарстві, одиниць; - освоєння інноваційних видів продукції у промисловості, одиниць																																															
Інноваційна зовнішня економічна спеціалізація держави	Високотехнологічний експорт	- частка високотехнологічної аграрної продукції в експорті, %																																															
Розвиток мережевих технологій	Розвиток мережі Інтернет	- кількість безпечних Інтернет-серверів на млн осіб населення; - швидкість доступу до мережі Інтернет на 10 тисяч осіб населення																																															
Поширення серед населення та доступність сучасних інформаційних технологій	Комп'ютерні технології	- кількість персональних комп'ютерів на 100 осіб населення; - кількість суб'єктів господарювання, які використовують сучасні інформаційні технології																																															
	Мережа Інтернет	- кількість користувачів мережі Інтернет на 100 осіб населення; - кількість користувачів широкосмужового доступу до Інтернету на 100 осіб населення																																															
Фактор	Ознака	Показники																																															
Науково-освітній потенціал	Рівень розвитку освіти, зокрема, вищої	- ступінь охоплення вищою освітою населення відповідної вікової групи, %; - державні витрати на освіту, у % до ВВП																																															
	Рівень розвитку науки	- кількість осіб із науковими ступенями (докторів і кандидатів наук) на 100 тис. осіб населення; - кількість організацій та чисельність фахівців, які виконують наукові та науково-технічні роботи, на 100 тис. осіб населення																																															
Впровадження інноваційних розробок	Патентна активність	- кількість патентів виданих національними та іноземними організаціями, на млн осіб населення																																															
	Інтенсивність впровадження інновацій у аграрне виробництво	- кількість інноваційно-активних аграрних підприємств; - загальний обсяг витрат на інноваційну діяльність в аграрному секторі, млн грн.; - обсяг інноваційної продукції, млн грн.; - впровадження прогресивних технологічних процесів у аграрному секторі, одиниць; - освоєння інноваційних видів продукції у промисловості, одиниць																																															
Інноваційна зовнішня економічна спеціалізація держави	Високотехнологічний експорт	- частка високотехнологічної аграрної продукції в експорті, %																																															
Розвиток мережевих технологій	Розвиток мережі Інтернет	- кількість безпечних Інтернет-серверів на млн осіб населення; - швидкість доступу до мережі Інтернет на 10 тисяч осіб населення																																															
Поширення серед населення та доступність сучасних інформаційних технологій	Комп'ютерні технології	- кількість персональних комп'ютерів на 100 осіб населення; - кількість суб'єктів господарювання, які використовують сучасні інформаційні технології																																															
	Мережа Інтернет	- кількість користувачів мережі Інтернет на 100 осіб населення; - кількість користувачів широкосмужового доступу до Інтернету на 100 осіб населення																																															
<p>С. 174–175.</p>	<p>С. 217–218.</p>																																																
<p>Для більш ефективного аналізу стану та розвитку сільського господарства необхідно дослідити фактори макроекономічного впливу, зосереджуючи увагу на інноваційно-інвестиційній складовій розвитку сільського господарства. Проведений аналіз конкурентних позицій держави в різних міжнародних рейтингах дає підстави зробити висновок про їх тісний взаємозв'язок і визначити ключові фактори макроекономічного середовища, що впливають на сталий розвиток сільського господарства економіки держави. Наукові дослідження в сфері узагальнення та систематизації факторів зовнішнього впливу у процесі формування сталої моделі розвитку сільського господарства належать таким вченим, як: А. Косенко [69], Т. Васильєва [70], І. Лицур [71], А. Тельнов [72], Т. Шталь [73] та іншим.</p> <p>Узагальнюючи підходи науковців, у ході дослідження систематизовано та узагальнено фактори макроекономічного впливу на сталий розвиток сільського господарства, що наведено на рис. 2.9.</p>	<p>Для більш ефективного аналізу стану та розвитку аграрної сфери необхідно дослідити фактори макроекономічного впливу, зосереджуючи увагу на інноваційно-інвестиційній складовій розвитку аграрного сектору. Проведений аналіз конкурентних позицій держави в різних міжнародних рейтингах дає підстави зробити висновок про їх тісний взаємозв'язок і визначити ключові фактори макроекономічного середовища, що впливають на інноваційний розвиток аграрного сектору економіки держави. Наукові дослідження в сфері узагальнення та систематизації факторів зовнішнього впливу у процесі формування інноваційної моделі розвитку аграрного сектору належать таким вченим, як: А. Косенко225, Т. Васильєва226, І. Лицур227, А. Тельнов228, Т. Шталь229 та іншим.</p> <p>Узагальнюючи підходи науковців, у ході дослідження систематизовано та узагальнено фактори макроекономічного впливу на інноваційний розвиток аграрного сектору економіки, що наведено на рис. 3.2.</p>																																																

С. 175.



Рис. 2.9. Фактори макроекономічного впливу на сталий розвиток сільського господарства*
*Джерело: розроблено автором

С. 218.

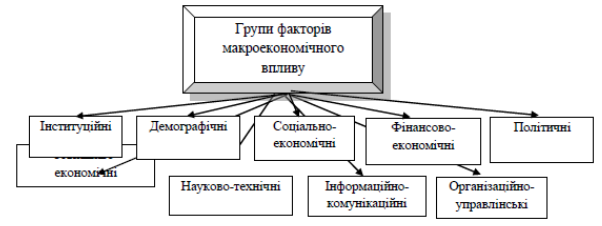


Рис. 3.2. Фактори макроекономічного впливу на інноваційний розвиток аграрного сектору*
*Джерело: розроблено автором

С. 175–176.

Розгляд наведеної групи факторів дозволяє виявити часткові індикатори та необхідні якісні і кількісні показники, які необхідно використовувати при здійсненні аналізу стану сталого розвитку сільського господарства та результативності державно-го регулювання.

Оцінка макроекономічних факторів, що впливають на сталий розвиток сільського господарства економіки України буде проведена відповідно до запропонованої системи показників, яка наведена у таблиці 2.5.

Дослідженням інституційного середовища сталої сфери в Україні присвячено роботи багатьох науковців, таких як: Н. Березняк [74], Н. Почерніна [75], Ю. Журавель [76] та багато інших. Основою їх досліджень є узагальнення теоретичного базису, які містить нормативно-правова база щодо регулювання сталого розвитку сільського господарства в Україні.

С. 218–219.

Розгляд наведеної групи факторів дозволяє виявити часткові індикатори та необхідні якісні і кількісні показники, які необхідно використовувати при здійсненні аналізу стану інноваційного розвитку аграрного сектору та результативності державної політики.

Оцінка макроекономічних факторів, що впливають на інноваційний розвиток аграрного сектору економіки України буде проведена відповідно до запропонованої системи показників, яка наведена у таблиці 3.2.

Дослідженням інституційного середовища інноваційної сфери в Україні присвячено роботи багатьох науковців, таких як: Н. Березняк [230], Н. Почерніна [231], Ю. Журавель [232] та багато інших. Основою їх досліджень є узагальнення теоретичного базису, які містить нормативно-правова база щодо регулювання інноваційного розвитку аграрного сектору в Україні.

С. 176.

Таблиця 2.5

Система макроекономічних показників, що характеризують інноваційне середовище сільського господарства *

Група показників	Показник (характеристика)
1 Інституційні	- суб'єкти інституційного забезпечення; - нормативно-правова база
2 Демографічні	- чисельність населення; - загальний приріст населення (скорочення); - природний приріст населення (скорочення); - міграційний приріст населення (скорочення); - структура населення за статтю і віком
3 Соціально-економічні	- рівень зайнятості та безробіття; - оплата праці (середня номінальна та реальна з робітної плати, заборгованість по заробітній платі, розподіл працівників за розмірами заробітної плати)
4 Фінансово-економічні	- доходи і витрати населення; - валовий внутрішній продукт (ВВП); - фінансові результати діяльності великих та середніх підприємств; - обсяги нефінансових послуг; - оборот роздрібної торгівлі; - капітальні інвестиції; - рівень інфляції (індекси споживчих цін, індекси цін виробників промислової продукції)
5 Зовнішньо-економічні	- інвестиції зовнішньоекономічної діяльності (прямі іноземні інвестиції); - зовнішня торгівля товарами та послугами (обсяги експорту та імпорту); - зовнішня торговельно-фінансова діяльність; - стан зовнішньоекономічних відносин з країнами ЄС (обсяги експорту та імпорту)
6 Науково-технічні	- стан зовнішньоекономічних відносин з країнами ЄС (обсяги експорту та імпорту); - обсяги наукових досліджень і розробок (НДР); - частка витрат на виконання НДР у ВВП; - кількість патентів, заявлених у виконанні НДР; - структура витрат на виконання НДР за джерелами фінансування
7 Інформаційно-комунікаційні	- частка підприємств, що використовують інформаційно-комунікаційні технології (комп'ютери та доступ до мережі Інтернет)
8 Політичні	- дані соціологічних досліджень; - стабільність уряду; - ступінь громадського незадоволення діями влади; - міра впливу опозиційних структур
9 Організаційно-управлінські	- механізми здійснення інноваційно-інвестиційної діяльності; - фінансування та реалізація державної інноваційно-інвестиційної політики; - інноваційно-інвестиційна стратегія розвитку національної економіки

*Джерело: розроблено автором

С. 219.

Таблиця 3.2

Система макроекономічних показників, що характеризують інноваційне середовище аграрного сектору

Група показників	Показник (характеристика)
1. Інституційні	- суб'єкти інституційного забезпечення; - нормативно-правова база
2. Демографічні	- чисельність населення; - загальний приріст населення (скорочення); - природний приріст населення (скорочення); - міграційний приріст населення (скорочення); - структура населення за статтю і віком
3. Соціально-економічні	- рівень зайнятості та безробіття; - оплата праці (середня номінальна та реальна з робітної плати, заборгованість по заробітній платі, розподіл працівників за розмірами заробітної плати)
4. Фінансово-економічні	- доходи і витрати населення; - валовий внутрішній продукт (ВВП); - фінансові результати діяльності великих та середніх підприємств; - обсяги нефінансових послуг; - оборот роздрібної торгівлі; - капітальні інвестиції; - рівень інфляції (індекси споживчих цін, індекси цін виробників промислової продукції)
5. Зовнішньо-економічні	- інвестиції зовнішньоекономічної діяльності (прямі іноземні інвестиції); - зовнішня торгівля товарами та послугами (обсяги експорту та імпорту); - зовнішньоторгівельний баланс; - стан зовнішньоекономічних відносин з країнами ЄС (обсяги експорту та імпорту)
6. Науково-технічні	- обсяги наукових досліджень і розробок (НДР); - частка витрат на виконання НДР у ВВП; - кількість патентів, заявлених у виконанні НДР; - структура витрат на виконання НДР за джерелами фінансування
7. Інформаційно-комунікаційні	- частка підприємств, що використовують інформаційно-комунікаційні технології (комп'ютери та доступ до мережі Інтернет)
8. Політичні	- дані соціологічних досліджень; - стабільність уряду; - ступінь громадського незадоволення діями влади; - міра впливу опозиційних структур
9. Організаційно-управлінські	- механізми здійснення інноваційно-інвестиційної діяльності; - фінансування та реалізація державної інноваційно-інвестиційної політики; - інноваційно-інвестиційна стратегія розвитку національної економіки

*Джерело: розроблено автором

С. 177.

Загалом інституційні засади складаються із сукупності основних правил та певного набору інститутів, що встановлюють правила регулювання інноваційно-інвестиційної діяльності в Україні в різних сферах [77]. Під інституційним забезпеченням інноваційно-інвестиційної діяльності розуміється сукупність державних і недержавних інституцій, які за-

С. 219–220.

Загалом інституційні засади складаються із сукупності основних правил та певного набору інститутів, що встановлюють правила регулювання інноваційної діяльності в Україні в різних сферах [233]. Під інституційним забезпеченням інноваційної діяльності розуміється сукупність державних і недержавних інституцій, які забезпечують наявність

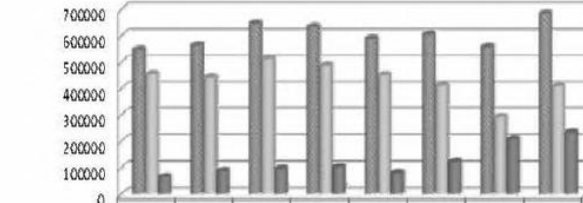
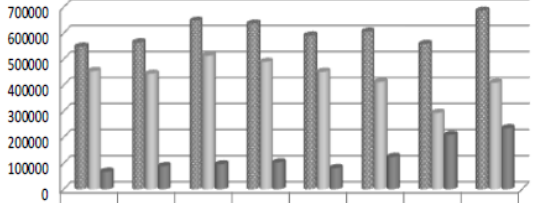
<p>безпечують наявність правових, організаційних і економічних умов, що необхідні для впровадження і розвитку інноваційно-інвестиційної діяльності в сільському господарстві економіки.</p> <p>Аналіз наукових джерел дозволив виявити два основних елемента інституційного забезпечення інноваційно-інвестиційної діяльності в Україні: суб'єкти інституційного забезпечення та нормативно-правова база.</p> <p>До суб'єктів інституційного забезпечення інноваційно-інвестиційної діяльності відносять: інформаційні центри, інформаційні мережі науково-технічної інформації, бізнес-центри, технопаркові структури, консалтингові фірми, патентно-ліцензійні бюро, венчурні фонди, інвестиційні фонди, інноваційні центри, банки, страхові компанії, пенсійні фонди, промислові підприємства, науково-дослідні організації та установи, домогосподарства, науково-дослідні регіональні програми сталого розвитку, мережа регіональних центрів сталого розвитку, логістичні центри, маркетингові структури, органи нагляду, законодавчі органи.</p>	<p>правових, організаційних і економічних умов, що необхідні для впровадження і розвитку інноваційної діяльності в аграрному секторі економіки.</p> <p>Аналіз наукових джерел дозволив виявити два основних елемента інституційного забезпечення інноваційної діяльності в Україні: суб'єкти інституційного забезпечення та нормативно-правова база.</p> <p>До суб'єктів інституційного забезпечення інноваційної діяльності відносять: інформаційні центри, інформаційні мережі науково-технічної інформації, бізнес-центри, технопаркові структури, консалтингові фірми, патентно-ліцензійні бюро, венчурні фонди, інвестиційні фонди, інноваційні центри, банки, страхові компанії, пенсійні фонди, промислові підприємства, науково-дослідні організації та установи, домогосподарства, науково-дослідні регіональні програми інноваційного розвитку, мережа регіональних центрів інноваційного розвитку, логістичні центри, маркетингові структури, органи нагляду, законодавчі органи.</p>
<p>С. 177–178.</p>	<p>С. 220–221.</p>
<p>Згідно з Законом України "Про пріоритетні напрями інноваційно-інвестиційної діяльності в Україні" визначено стратегічні та середньострокові напрями інноваційно-інвестиційної діяльності на 2011-2021 рр. за різними галузями економіки [78]. Функція моніторингу реалізації зазначених пріоритетних напрямів покладена на Державне агентство з питань науки, новачій та інформатизації України [79], яке 04.06.2014 р. було перейменоване у Державне агентство з питань електронного урядування [80]. 2 вересня 2019 року Урядом прийнято рішення щодо створення Міністерства цифрової трансформації України [81], яке є головним органом у системі центральних органів виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію державного регулювання у сфері цифровізації, цифрової економіки, цифрового розвитку, цифрових новачій, електронного урядування й електронної демократії, розвитку інформаційного суспільства.</p> <p>Реалізація пріоритетних напрямів у сільському господарстві має забезпечуватися шляхом реалізації відповідних державних програм. Однією з таких програм є програма розвитку інвестиційної та інноваційно-інвестиційної діяльності в Україні, у якій визначено пріоритети розробки та реалізації програм сталого розвитку економіки за всіма напрямками, у тому числі сільського господарства економіки, визначенні критеріїв відбору таких проєктів та форми державної підтримки їх реалізації.</p>	<p>Згідно з Законом України "Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні" визначено стратегічні та середньострокові напрями інноваційної діяльності на 2011-2021 рр. за різними галузями економіки²³⁴. Функція моніторингу реалізації зазначених пріоритетних напрямів покладена на Державне агентство з питань науки, інновацій та інформатизації України²³⁵, яке 04.06.2014 р. було перейменоване у Державне агентство з питань електронного урядування²³⁶. 2 вересня 2019 року Урядом прийнято рішення щодо створення Міністерства цифрової трансформації України²³⁷, яке є головним органом у системі центральних органів виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію державної політики у сфері цифровізації, цифрової економіки, цифрового розвитку, цифрових інновацій, електронного урядування й електронної демократії, розвитку інформаційного суспільства.</p> <p>Реалізація пріоритетних напрямів у аграрному секторі має забезпечуватися шляхом реалізації відповідних державних програм. Однією з таких програм є програма розвитку інвестиційної та інноваційної діяльності в Україні, у якій визначено пріоритети розробки та реалізації програм інноваційного розвитку економіки за всіма напрямками, у тому числі аграрного сектору економіки, визначенні критеріїв відбору таких проєктів та форми державної підтримки їх реалізації.</p>
<p>С. 178.</p>	<p>С. 221.</p>
<p>Проведений аналіз теоретичних положень [82-83] дозволяють зробити висновок, що в процесі реалізації державних програм у сфері інноваційно-інвестиційної діяльності у всіх сферах економіки, основною проблемою є гостра недостатність державного фінансування та недосконалість ефективних механізмів залучення інвестиційних коштів.</p> <p>Тобто реалізація встановлених державою напрямів сталого розвитку характеризується неузгодженістю й фрагментарністю сучасного державного регулювання, недостатнім фінансуванням відповідних державних програм, наукової і науково-технічної діяльності в Україні, відсутністю організаційної й фінансової підтримки інноваційно-інвестиційної діяльності та відсутністю оптимальної системи</p>	<p>Проведений аналіз теоретичних положень²³⁸ дозволяють зробити висновок, що в процесі реалізації державних програм у сфері інноваційної діяльності у всіх сферах економіки, основною проблемою є гостра недостатність державного фінансування та недосконалість ефективних механізмів залучення інвестиційних коштів.</p> <p>Тобто реалізація встановлених державою напрямів інноваційного розвитку характеризується неузгодженістю й фрагментарністю сучасної державної політики, недостатнім фінансуванням відповідних державних програм, наукової і науково-технічної діяльності в Україні, відсутністю організаційної й фінансової підтримки інноваційної діяльності та відсутністю оптимальної системи контролю за</p>

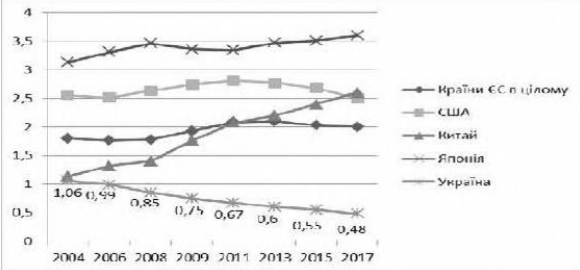
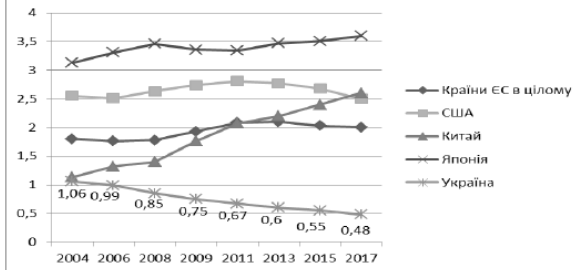
<p>ми контролю за результативністю інноваційно-інвестиційної діяльності й коригуванням сталої політики.</p> <p>З боку державного регулювання сталий розвиток має бути спрямований “на сприяння здійсненню наукових досліджень та розробок; створення ефективної системи трансферу технологій з метою їх комерціалізації та налагодження виробництва сталої продукції; здійснення організаційної та фінансової підтримки інноваційних підприємств; створення ефективної системи контролю за інноваційною діяльністю та коригування сталої політики”.</p>	<p>результативністю інноваційної діяльності й коригуванням інноваційної політики.</p> <p>З боку державного регулювання інноваційного розвитку має бути спрямоване “на сприяння здійсненню наукових досліджень та розробок; створення ефективної системи трансферу технологій з метою їх комерціалізації та налагодження виробництва інноваційної продукції; здійснення організаційної та фінансової підтримки інноваційних підприємств; створення ефективної системи контролю за інноваційною діяльністю та коригування інноваційної політики”.</p>																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																
<p>С. 179.</p>	<p>С. 222.</p>																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																
<p>Особливої уваги потребує аналіз глобальних факторів, які характеризують інноваційно-інвестиційне середовище в Україні, серед основних можна виділити 26 параметрів, що наведені у таблиці 2.6.</p> <p>Таблиця 2.6</p> <p>Складові індексу конкурентоспроможності, що характеризують інноваційно-інвестиційне середовище в Україні</p> <table border="1" data-bbox="280 786 868 1346"> <thead> <tr> <th>Складові індексу глобальної конкурентоспроможності</th> <th>Рейтинг 2012-2013 (144 країни)</th> <th>Рейтинг 2013-2014 (148 країн)</th> <th>Рейтинг 2014-2015 (144 країни)</th> <th>Рейтинг 2015-2016 (140 країн)</th> <th>Рейтинг 2016-2017 (138 країн)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr><td>Індекс глобальної конкурентоспроможності</td><td>73</td><td>84</td><td>76</td><td>79</td><td>85</td></tr> <tr><td>1. Захист інтелектуальної власності</td><td>120</td><td>133</td><td>129</td><td>120</td><td>125</td></tr> <tr><td>2. Марнотратство державних витрат</td><td>128</td><td>143</td><td>138</td><td>134</td><td>129</td></tr> <tr><td>3. Корпоративна етика</td><td>124</td><td>130</td><td>98</td><td>76</td><td>106</td></tr> <tr><td>4. Захист інтересів меншоритарних акціонерів</td><td>141</td><td>146</td><td>139</td><td>134</td><td>136</td></tr> <tr><td>5. Сила захисту інвесторів</td><td>94</td><td>100</td><td>105</td><td>95</td><td>79</td></tr> <tr><td>6. Валові національні заощадження, % від ВВП</td><td>85</td><td>127</td><td>134</td><td>124</td><td>99</td></tr> <tr><td>7. Інфляція, зміна за рік, у %</td><td>107</td><td>1</td><td>75</td><td>134</td><td>136</td></tr> <tr><td>8. Державний борг, % від ВВП</td><td>61</td><td>60</td><td>66</td><td>110</td><td>113</td></tr> <tr><td>9. Кредитний рейтинг країни</td><td>64</td><td>69</td><td>105</td><td>118</td><td>127</td></tr> <tr><td>10. Інтенсивність конкуренції на внутрішньому ринку</td><td>104</td><td>106</td><td>101</td><td>99</td><td>108</td></tr> <tr><td>11. Вплив оподаткування на стимули до інвестування</td><td>139</td><td>145</td><td>137</td><td>129</td><td>133</td></tr> <tr><td>12. Вплив бізнес-правил на прями іноземні інвестиції</td><td>132</td><td>133</td><td>125</td><td>122</td><td>130</td></tr> <tr><td>13. Фінансування через місцевий ринок капіталу</td><td>129</td><td>127</td><td>108</td><td>118</td><td>127</td></tr> <tr><td>14. Простота доступу до кредитів</td><td>107</td><td>116</td><td>87</td><td>87</td><td>112</td></tr> <tr><td>15. Наявність венчурного капіталу</td><td>106</td><td>120</td><td>97</td><td>102</td><td>123</td></tr> <tr><td>16. Міцність базис</td><td>142</td><td>143</td><td>138</td><td>140</td><td>138</td></tr> <tr><td>17. Регулювання фондових бірж</td><td>124</td><td>129</td><td>127</td><td>135</td><td>137</td></tr> <tr><td>18. Наявність новітніх технологій</td><td>80</td><td>106</td><td>113</td><td>96</td><td>93</td></tr> <tr><td>19. Освоєння технологій на рівні фірм</td><td>69</td><td>100</td><td>100</td><td>100</td><td>74</td></tr> <tr><td>20. Прямі зовнішні інвестиції та передача технологій</td><td>109</td><td>131</td><td>127</td><td>117</td><td>115</td></tr> <tr><td>21. Стан розвитку кластерів</td><td>127</td><td>136</td><td>128</td><td>124</td><td>125</td></tr> <tr><td>22. Здатність до інновацій</td><td>58</td><td>100</td><td>82</td><td>52</td><td>49</td></tr> <tr><td>23. Якість науково-дослідних інститутів</td><td>64</td><td>69</td><td>67</td><td>45</td><td>50</td></tr> <tr><td>24. Витрати компаній на дослідження і розробки</td><td>104</td><td>112</td><td>66</td><td>54</td><td>68</td></tr> <tr><td>25. Співпраця університетів та промисловості у дослідженнях та розробці</td><td>69</td><td>77</td><td>74</td><td>74</td><td>57</td></tr> <tr><td>26. Наявність вчених та інженерів</td><td>25</td><td>46</td><td>48</td><td>29</td><td>29</td></tr> </tbody> </table> <p>*Джерело: систематизовано автором [84]</p>	Складові індексу глобальної конкурентоспроможності	Рейтинг 2012-2013 (144 країни)	Рейтинг 2013-2014 (148 країн)	Рейтинг 2014-2015 (144 країни)	Рейтинг 2015-2016 (140 країн)	Рейтинг 2016-2017 (138 країн)	Індекс глобальної конкурентоспроможності	73	84	76	79	85	1. Захист інтелектуальної власності	120	133	129	120	125	2. Марнотратство державних витрат	128	143	138	134	129	3. Корпоративна етика	124	130	98	76	106	4. Захист інтересів меншоритарних акціонерів	141	146	139	134	136	5. Сила захисту інвесторів	94	100	105	95	79	6. Валові національні заощадження, % від ВВП	85	127	134	124	99	7. Інфляція, зміна за рік, у %	107	1	75	134	136	8. Державний борг, % від ВВП	61	60	66	110	113	9. Кредитний рейтинг країни	64	69	105	118	127	10. Інтенсивність конкуренції на внутрішньому ринку	104	106	101	99	108	11. Вплив оподаткування на стимули до інвестування	139	145	137	129	133	12. Вплив бізнес-правил на прями іноземні інвестиції	132	133	125	122	130	13. Фінансування через місцевий ринок капіталу	129	127	108	118	127	14. Простота доступу до кредитів	107	116	87	87	112	15. Наявність венчурного капіталу	106	120	97	102	123	16. Міцність базис	142	143	138	140	138	17. Регулювання фондових бірж	124	129	127	135	137	18. Наявність новітніх технологій	80	106	113	96	93	19. Освоєння технологій на рівні фірм	69	100	100	100	74	20. Прямі зовнішні інвестиції та передача технологій	109	131	127	117	115	21. Стан розвитку кластерів	127	136	128	124	125	22. Здатність до інновацій	58	100	82	52	49	23. Якість науково-дослідних інститутів	64	69	67	45	50	24. Витрати компаній на дослідження і розробки	104	112	66	54	68	25. Співпраця університетів та промисловості у дослідженнях та розробці	69	77	74	74	57	26. Наявність вчених та інженерів	25	46	48	29	29	<p>Особливої уваги потребує аналіз глобальних факторів, які характеризують інноваційно-інвестиційне середовище в Україні, серед основних можна виділити 26 параметрів, що наведені у таблиці 3.3.</p> <p>Таблиця 3.3</p> <p>Складові індексу конкурентоспроможності, що характеризують інноваційно-інвестиційне середовище в Україні</p> <table border="1" data-bbox="895 786 1481 1346"> <thead> <tr> <th>Складові індексу глобальної конкурентоспроможності</th> <th>Рейтинг 2012-2013 (144 країни)</th> <th>Рейтинг 2013-2014 (148 країн)</th> <th>Рейтинг 2014-2015 (144 країни)</th> <th>Рейтинг 2015-2016 (140 країн)</th> <th>Рейтинг 2016-2017 (138 країн)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr><td>Індекс глобальної конкурентоспроможності</td><td>73</td><td>84</td><td>76</td><td>79</td><td>85</td></tr> <tr><td>1. Захист інтелектуальної власності</td><td>120</td><td>133</td><td>129</td><td>120</td><td>125</td></tr> <tr><td>2. Марнотратство державних витрат</td><td>128</td><td>143</td><td>138</td><td>134</td><td>129</td></tr> <tr><td>3. Корпоративна етика</td><td>124</td><td>130</td><td>98</td><td>76</td><td>106</td></tr> <tr><td>4. Захист інтересів меншоритарних акціонерів</td><td>141</td><td>146</td><td>139</td><td>134</td><td>136</td></tr> <tr><td>5. Сила захисту інвесторів</td><td>94</td><td>100</td><td>105</td><td>95</td><td>79</td></tr> <tr><td>6. Валові національні заощадження, % від ВВП</td><td>85</td><td>127</td><td>134</td><td>124</td><td>99</td></tr> <tr><td>7. Інфляція, зміна за рік, у %</td><td>107</td><td>1</td><td>75</td><td>134</td><td>136</td></tr> <tr><td>8. Державний борг, % від ВВП</td><td>61</td><td>60</td><td>66</td><td>110</td><td>113</td></tr> <tr><td>9. Кредитний рейтинг країни</td><td>64</td><td>69</td><td>105</td><td>118</td><td>127</td></tr> <tr><td>10. Інтенсивність конкуренції на внутрішньому ринку</td><td>104</td><td>106</td><td>101</td><td>99</td><td>108</td></tr> <tr><td>11. Вплив оподаткування на стимули до інвестування</td><td>139</td><td>145</td><td>137</td><td>129</td><td>133</td></tr> <tr><td>12. Вплив бізнес-правил на прями іноземні інвестиції</td><td>132</td><td>133</td><td>125</td><td>122</td><td>130</td></tr> <tr><td>13. Фінансування через місцевий ринок капіталу</td><td>129</td><td>127</td><td>108</td><td>118</td><td>127</td></tr> <tr><td>14. Простота доступу до кредитів</td><td>107</td><td>116</td><td>87</td><td>87</td><td>112</td></tr> <tr><td>15. Наявність венчурного капіталу</td><td>106</td><td>120</td><td>97</td><td>102</td><td>123</td></tr> <tr><td>16. Міцність базис</td><td>142</td><td>143</td><td>138</td><td>140</td><td>138</td></tr> <tr><td>17. Регулювання фондових бірж</td><td>124</td><td>129</td><td>127</td><td>135</td><td>137</td></tr> <tr><td>18. Наявність новітніх технологій</td><td>80</td><td>106</td><td>113</td><td>96</td><td>93</td></tr> <tr><td>19. Освоєння технологій на рівні фірм</td><td>69</td><td>100</td><td>100</td><td>100</td><td>74</td></tr> <tr><td>20. Прямі зовнішні інвестиції та передача технологій</td><td>109</td><td>131</td><td>127</td><td>117</td><td>115</td></tr> <tr><td>21. Стан розвитку кластерів</td><td>127</td><td>136</td><td>128</td><td>124</td><td>125</td></tr> <tr><td>22. Здатність до інновацій</td><td>58</td><td>100</td><td>82</td><td>52</td><td>49</td></tr> <tr><td>23. Якість науково-дослідних інститутів</td><td>64</td><td>69</td><td>67</td><td>45</td><td>50</td></tr> <tr><td>24. Витрати компаній на дослідження і розробки</td><td>104</td><td>112</td><td>66</td><td>54</td><td>68</td></tr> <tr><td>25. Співпраця університетів та промисловості у дослідженнях та розробці</td><td>69</td><td>77</td><td>74</td><td>74</td><td>57</td></tr> <tr><td>26. Наявність вчених та інженерів</td><td>25</td><td>46</td><td>48</td><td>29</td><td>29</td></tr> </tbody> </table> <p>*Джерело: систематизовано автором²³⁹</p>	Складові індексу глобальної конкурентоспроможності	Рейтинг 2012-2013 (144 країни)	Рейтинг 2013-2014 (148 країн)	Рейтинг 2014-2015 (144 країни)	Рейтинг 2015-2016 (140 країн)	Рейтинг 2016-2017 (138 країн)	Індекс глобальної конкурентоспроможності	73	84	76	79	85	1. Захист інтелектуальної власності	120	133	129	120	125	2. Марнотратство державних витрат	128	143	138	134	129	3. Корпоративна етика	124	130	98	76	106	4. Захист інтересів меншоритарних акціонерів	141	146	139	134	136	5. Сила захисту інвесторів	94	100	105	95	79	6. Валові національні заощадження, % від ВВП	85	127	134	124	99	7. Інфляція, зміна за рік, у %	107	1	75	134	136	8. Державний борг, % від ВВП	61	60	66	110	113	9. Кредитний рейтинг країни	64	69	105	118	127	10. Інтенсивність конкуренції на внутрішньому ринку	104	106	101	99	108	11. Вплив оподаткування на стимули до інвестування	139	145	137	129	133	12. Вплив бізнес-правил на прями іноземні інвестиції	132	133	125	122	130	13. Фінансування через місцевий ринок капіталу	129	127	108	118	127	14. Простота доступу до кредитів	107	116	87	87	112	15. Наявність венчурного капіталу	106	120	97	102	123	16. Міцність базис	142	143	138	140	138	17. Регулювання фондових бірж	124	129	127	135	137	18. Наявність новітніх технологій	80	106	113	96	93	19. Освоєння технологій на рівні фірм	69	100	100	100	74	20. Прямі зовнішні інвестиції та передача технологій	109	131	127	117	115	21. Стан розвитку кластерів	127	136	128	124	125	22. Здатність до інновацій	58	100	82	52	49	23. Якість науково-дослідних інститутів	64	69	67	45	50	24. Витрати компаній на дослідження і розробки	104	112	66	54	68	25. Співпраця університетів та промисловості у дослідженнях та розробці	69	77	74	74	57	26. Наявність вчених та інженерів	25	46	48	29	29
Складові індексу глобальної конкурентоспроможності	Рейтинг 2012-2013 (144 країни)	Рейтинг 2013-2014 (148 країн)	Рейтинг 2014-2015 (144 країни)	Рейтинг 2015-2016 (140 країн)	Рейтинг 2016-2017 (138 країн)																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																												
Індекс глобальної конкурентоспроможності	73	84	76	79	85																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																												
1. Захист інтелектуальної власності	120	133	129	120	125																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																												
2. Марнотратство державних витрат	128	143	138	134	129																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																												
3. Корпоративна етика	124	130	98	76	106																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																												
4. Захист інтересів меншоритарних акціонерів	141	146	139	134	136																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																												
5. Сила захисту інвесторів	94	100	105	95	79																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																												
6. Валові національні заощадження, % від ВВП	85	127	134	124	99																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																												
7. Інфляція, зміна за рік, у %	107	1	75	134	136																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																												
8. Державний борг, % від ВВП	61	60	66	110	113																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																												
9. Кредитний рейтинг країни	64	69	105	118	127																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																												
10. Інтенсивність конкуренції на внутрішньому ринку	104	106	101	99	108																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																												
11. Вплив оподаткування на стимули до інвестування	139	145	137	129	133																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																												
12. Вплив бізнес-правил на прями іноземні інвестиції	132	133	125	122	130																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																												
13. Фінансування через місцевий ринок капіталу	129	127	108	118	127																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																												
14. Простота доступу до кредитів	107	116	87	87	112																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																												
15. Наявність венчурного капіталу	106	120	97	102	123																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																												
16. Міцність базис	142	143	138	140	138																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																												
17. Регулювання фондових бірж	124	129	127	135	137																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																												
18. Наявність новітніх технологій	80	106	113	96	93																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																												
19. Освоєння технологій на рівні фірм	69	100	100	100	74																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																												
20. Прямі зовнішні інвестиції та передача технологій	109	131	127	117	115																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																												
21. Стан розвитку кластерів	127	136	128	124	125																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																												
22. Здатність до інновацій	58	100	82	52	49																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																												
23. Якість науково-дослідних інститутів	64	69	67	45	50																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																												
24. Витрати компаній на дослідження і розробки	104	112	66	54	68																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																												
25. Співпраця університетів та промисловості у дослідженнях та розробці	69	77	74	74	57																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																												
26. Наявність вчених та інженерів	25	46	48	29	29																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																												
Складові індексу глобальної конкурентоспроможності	Рейтинг 2012-2013 (144 країни)	Рейтинг 2013-2014 (148 країн)	Рейтинг 2014-2015 (144 країни)	Рейтинг 2015-2016 (140 країн)	Рейтинг 2016-2017 (138 країн)																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																												
Індекс глобальної конкурентоспроможності	73	84	76	79	85																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																												
1. Захист інтелектуальної власності	120	133	129	120	125																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																												
2. Марнотратство державних витрат	128	143	138	134	129																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																												
3. Корпоративна етика	124	130	98	76	106																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																												
4. Захист інтересів меншоритарних акціонерів	141	146	139	134	136																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																												
5. Сила захисту інвесторів	94	100	105	95	79																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																												
6. Валові національні заощадження, % від ВВП	85	127	134	124	99																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																												
7. Інфляція, зміна за рік, у %	107	1	75	134	136																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																												
8. Державний борг, % від ВВП	61	60	66	110	113																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																												
9. Кредитний рейтинг країни	64	69	105	118	127																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																												
10. Інтенсивність конкуренції на внутрішньому ринку	104	106	101	99	108																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																												
11. Вплив оподаткування на стимули до інвестування	139	145	137	129	133																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																												
12. Вплив бізнес-правил на прями іноземні інвестиції	132	133	125	122	130																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																												
13. Фінансування через місцевий ринок капіталу	129	127	108	118	127																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																												
14. Простота доступу до кредитів	107	116	87	87	112																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																												
15. Наявність венчурного капіталу	106	120	97	102	123																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																												
16. Міцність базис	142	143	138	140	138																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																												
17. Регулювання фондових бірж	124	129	127	135	137																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																												
18. Наявність новітніх технологій	80	106	113	96	93																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																												
19. Освоєння технологій на рівні фірм	69	100	100	100	74																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																												
20. Прямі зовнішні інвестиції та передача технологій	109	131	127	117	115																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																												
21. Стан розвитку кластерів	127	136	128	124	125																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																												
22. Здатність до інновацій	58	100	82	52	49																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																												
23. Якість науково-дослідних інститутів	64	69	67	45	50																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																												
24. Витрати компаній на дослідження і розробки	104	112	66	54	68																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																												
25. Співпраця університетів та промисловості у дослідженнях та розробці	69	77	74	74	57																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																												
26. Наявність вчених та інженерів	25	46	48	29	29																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																												
<p>С. 179–180.</p>	<p>С. 222–223.</p>																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																
<p>Як видно з результатів аналізу складових індексу конкурентоспроможності, які характеризують інноваційно-інвестиційне середовище України, за 2012-2017 рр., найбільше погіршення показників відбулося у період 2013-2014 рр. Так, з 26 параметрів негативну тенденцію мали 23, з яких: валові національні заощадження (погіршення на 42 позиції); здатність до новацій (погіршення на 42 позиції); освоєння нових технологій на рівні фірм (погіршення на 31 позицію); наявність новітніх технологій (погіршення на 26 позицій); прями зовнішні інвестиції та передача технологій (погіршення на 22 позиції); наявність вчених та інженерів (погіршення на 21 позицію). Таким чином, можна зробити висновок, щодо зниження рейтингу країни у період з 2015-2016 рр. у порівнянні з 2014-2015 рр. тенденцію до зниження мали 7 показників, то у 2016-2017 рр. у порівнянні з 2015-2016 рр. негативну динаміку мали вже 16 показників.</p> <p>Найкращий результат мали показники: освоєння технологій на рівні фірм (26 позицій); валові національні заощадження (25 позицій); співпраця університетів та промисловості у дослідженнях та розробці (17 позицій); сила захисту інвесторів (16 по-</p>	<p>Як видно з результатів аналізу складових індексу конкурентоспроможності, які характеризують інноваційно-інвестиційне середовище України, за 2012-2017 рр., найбільше погіршення показників відбулося у період 2013-2014 рр. Так, з 26 параметрів негативну тенденцію мали 23, з яких: валові національні заощадження (погіршення на 42 позиції); здатність до інновацій (погіршення на 42 позиції); освоєння нових технологій на рівні фірм (погіршення на 31 позицію); наявність новітніх технологій (погіршення на 26 позицій); прями зовнішні інвестиції та передача технологій (погіршення на 22 позиції); наявність вчених та інженерів (погіршення на 21 позицію). Таким чином, можна зробити висновок, щодо зниження рейтингу країни у період з 2015-2016 рр. у порівнянні з 2014-2015 рр. тенденцію до зниження мали 7 показників, то у 2016-2017 рр. у порівнянні з 2015-2016 рр. негативну динаміку мали вже 16 показників.</p> <p>Найкращий результат мали показники: освоєння технологій на рівні фірм (26 позицій); валові національні заощадження (25 позицій); співпраця університетів та промисловості у дослідженнях та розробці (17 позицій); сила захисту інвесторів (16 по-</p>																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																

	зицій).		зицій).
	С. 180.		С. 223.
	<p>Глобальний індекс інновацій (The Global Innovation Index - GI) у 2016 році очолили такі країни як, Швейцарія, Швеція, Великобританія, Сполучені Штати Америки, Фінляндія та Сінгапур. У порівнянні з позиціями минулого року Швеція піднялася з третього місця на друге, потіснивши Великобританію. США покращили свої позиції на одну сходинку - з п'ятого місця на четверте, - потіснивши вниз Нідерланди, які стали дев'ятими. Особливість Індексу новацій цього року в тому, що вперше до групи високорозвинених держав, які незмінно очолюють рейтинг, приєднався Китай. Країна увійшла в число 25 провідних новаторів світу [85].</p> <p>Чотири країни, які є лідерами в рейтингу (Японія, США, Сполучене Королівство і Німеччина) виділяються за фактором "якість новацій". Цей індикатор характеризує рівень розвитку вищої освіти, число наукових публікацій і кількість поданих міжнародних заявок на патенти.</p>		<p>Глобальний індекс інновацій (The Global Innovation Index – GI) у 2016 році очолили такі країни як, Швейцарія, Швеція, Великобританія, Сполучені Штати Америки, Фінляндія та Сінгапур. У порівнянні з позиціями минулого року Швеція піднялася з третього місця на друге, потіснивши Великобританію. США покращили свої позиції на одну сходинку – з п'ятого місця на четверте, – потіснивши вниз Нідерланди, які стали дев'ятими. Особливість Індексу інновацій цього року в тому, що вперше до групи високорозвинених держав, які незмінно очолюють рейтинг, приєднався Китай. Країна увійшла в число 25 провідних новаторів світу²⁴⁰.</p> <p>Чотири країни, які є лідерами в рейтингу (Японія, США, Сполучене Королівство і Німеччина) виділяються за фактором "якість інновацій". Цей індикатор характеризує рівень розвитку вищої освіти, число наукових публікацій і кількість поданих міжнародних заявок на патенти.</p>
	С. 180–181.		С. 223–224.
	<p>В рамках Глобального сталого індексу відбувся розподіл країн на три сегменти - лідери, успішні та аутсайтери (в залежності від розміру ВВП на душу населення при оцінці впливу на нього інноваційних ринків). Україна знаходиться ближче до центру в сегменті "процвітаючих" ефективних новаторів поряд з В'єтнамом, Індією, Філіппінами, Вірменією і Марокко.</p> <p>Найбільш слабкими в Індексі новацій для України є показники "Політична стабільність і безпека" (125 місце з 128), "Легкість вирішення питань банкрутства" (113 - позаду Гондурасу і Ірану), "Політичне середовище" (123), "ВВП на одиницю використуваної енергії" (115 місце слідом за РФ). Також низький показник по категорії "Інвестиції", де Україна посіла 77 місце в індикаторі "Простота захисту міноритарних акціонерів", 76 - в "Ринкової капіталізації" національних компаній.</p> <p>Рейтинг інноваційних економік (Bloomberg Innovation Index - BI) позиціонує Україну на 42-му місці в рейтингу країн з найбільш новаційною економікою. При цьому країна втратила одну позицію порівняно з попереднім рейтингом [86].</p>		<p>В рамках Глобального інноваційного індексу відбувся розподіл країн на три сегменти – лідери, успішні та аутсайтери (в залежності від розміру ВВП на душу населення при оцінці впливу на нього інноваційних ринків). Україна знаходиться ближче до центру в сегменті "процвітаючих" ефективних новаторів поряд з В'єтнамом, Індією, Філіппінами, Вірменією і Марокко.</p> <p>Найбільш слабкими в Індексі інновацій для України є показники "Політична стабільність і безпека" (125 місце з 128), "Легкість вирішення питань банкрутства" (113 – позаду Гондурасу і Ірану), "Політичне середовище" (123), "ВВП на одиницю використуваної енергії" (115 місце слідом за РФ). Також низький показник по категорії "Інвестиції", де Україна посіла 77 місце в індикаторі "Простота захисту міноритарних акціонерів", 76 – в "Ринкової капіталізації" національних компаній.</p> <p>Рейтинг інноваційних економік (Bloomberg Innovation Index – BI) позиціонує Україну на 42-му місці в рейтингу країн з найбільш інноваційною економікою. При цьому країна втратила одну позицію порівняно з попереднім рейтингом²⁴¹.</p>
	С. 181.		С. 224–225.
	<p>Незважаючи на невідворотність процесів посилення залежності успіхів Сільського господарства від інноваційності, на практиці у вітчизняному сільському господарстві темпи продукування і впровадження новацій залишаються низькими. Порівняно з показником 1995 р., кількість інноваційних підприємств у промисловості знизилась на 63 %. Так, у 2016 р. інноваційну діяльність у агропромисловому секторі здійснювали 735 підприємств, що становило 16,6% від загальної кількості підприємств галузі по Україні та 20,8 % від загальної кількості підприємств, які провадили інноваційну діяльність. З них найбільше підприємств були зайняті такими видами інноваційно-інвестиційної діяльності, як придбання машин, обладнання та програмного забезпечення (61,1% від загальної кількості інноваційних підприємств, зайнятих виробництвом харчових продуктів); навчання та підготовка персоналу (24,4 %); інші роботи (5,5 %) [45].</p>		<p>Незважаючи на невідворотність процесів посилення залежності успіхів агровиробників від інноваційності агробізнесу, на практиці у вітчизняному аграрному секторі темпи продукування і впровадження інновацій залишаються низькими. Порівняно з показником 1995 р., кількість інноваційних підприємств у промисловості знизилась на 63 %. Так, у 2016 р. інноваційну діяльність у агропромисловому секторі здійснювали 735 підприємств (табл. 3.4), що становило 16,6% від загальної кількості підприємств галузі по Україні та 20,8 % від загальної кількості підприємств, які провадили інноваційну діяльність. З них найбільше підприємств були зайняті такими видами інноваційної діяльності, як придбання машин, обладнання та програмного забезпечення (61,1% від загальної кількості інноваційних підприємств, зайнятих виробництвом харчових продуктів); навчання та підготовка персоналу (24,4 %); інші роботи (5,5 %) ²⁴².</p>
	С. 181–182.		С. 226–227.

<p>Україна зазвичай позиціонує себе як країна, яка володіє значним науковий потенціал. Однак, за роки незалежності ефективно сформувавши політику держави щодо забезпечення сталого розвитку сільськогосподарства (науки, комерціалізації результатів наукових досліджень) так і не вдалося. Досить тривалий час в Україні не вирішеним залишалось питання щодо виміру рівня інноваційної активності сільськогосподарства. У розвинутих країнах світу витрати на розвиток науки складають близько 3% ВВП, в Україні впродовж 90-х років вони знизились з 2,7% до 0,4% ВВП, а в період з 2000-го до 2015-го - до дуже низького рівня: 0,27% ВВП. Однак для самовідтворення наукової сфери необхідно її фінансувати на рівні не менше 0,9% ВВП [87].</p>	<p>Україна зазвичай позиціонує себе як країна, яка володіє значним науковий потенціал. Однак, за роки незалежності ефективно сформувавши політику держави щодо забезпечення інноваційного розвитку аграрного виробництва (науки, комерціалізації результатів наукових досліджень) так і не вдалося. Досить тривалий час в Україні не вирішеним залишалось питання щодо виміру рівня інноваційної активності аграрного виробництва. У розвинутих країнах світу витрати на розвиток науки складають близько 3% ВВП, в Україні впродовж 90-х років вони знизились з 2,7% до 0,4% ВВП, а в період з 2000-го до 2015-го – до дуже низького рівня: 0,27% ВВП. Однак для самовідтворення наукової сфери необхідно її фінансувати на рівні не менше 0,9% ВВП²⁴³.</p>
<p>С. 182.</p>	<p>С. 227.</p>
<p>Недостатні обсяги фінансових ресурсів, застарілість матеріально-технічної бази значно обмежують можливості реалізації в Україні наукових досліджень та їх використання на міжнародному рівні. Важливим національним показником сталої активності в країні є поступове зближення витрат країни на НДДКР та капіталовкладень. "Макроекономічними показниками такої активності є також кількість результатів наукових досліджень (передусім, патентів, ліцензій) на 1000 жителів, сальдо зовнішньої торгівлі ними, наукомісткість продукції та ін." [88].</p> <p>Значний вплив на сталий розвиток сільськогосподарства впливають інтелект нації, суспільства (сукупність всіх здібностей та творчих обдарувань людей, їх освітньо-кваліфікаційні рівні), раціональне поєднання ринкових механізмів з державним, плюралізм існуючих форм власності, конкуренції тощо. На рівні національної економіки до ключових чинників можна віднести: організаційну структуру механізму державного регулювання сталого розвитку; рівень розвитку соціально-економічної демократії; ризикованість діяльності суб'єктів аграрного виробництва; запровадження новітніх форм і системи заробітної плати; модернізація сталого менеджменту; розробка необхідних умов конкурентної боротьби; проведення дієвої сталої політики [89].</p>	<p>Недостатні обсяги фінансових ресурсів, застарілість матеріально-технічної бази значно обмежують можливості реалізації в Україні наукових досліджень та їх використання на міжнародному рівні. Важливим національним показником інноваційної активності в країні є поступове зближення витрат країни на НДДКР та капіталовкладень. "Макроекономічними показниками такої активності є також кількість результатів наукових досліджень (передусім, патентів, ліцензій) на 1000 жителів, сальдо зовнішньої торгівлі ними, наукомісткість продукції та ін."²⁴⁴.</p> <p>Значний вплив на інноваційний розвиток аграрного сектору впливають інтелект нації, суспільства (сукупність всіх здібностей та творчих обдарувань людей, їх освітньо-кваліфікаційні рівні), раціональне поєднання ринкових механізмів з державним, плюралізм існуючих форм власності, конкуренції тощо. На рівні національної економіки до ключових чинників можна віднести: організаційну структуру механізму державного регулювання інноваційного розвитку; рівень розвитку соціально-економічної демократії; ризикованість діяльності суб'єктів аграрного виробництва; запровадження новітніх форм і системи заробітної плати; модернізація інноваційного менеджменту; розробка необхідних умов конкурентної боротьби; проведення дієвої інноваційної політики²⁴⁵.</p>
<p>С. 182–183.</p>	<p>С. 227–228.</p>
<p>Запроваджені реформи національної системи соціо-еколого-економічних відносин в сільському господарстві, програми, які формувались органами влади протягом останніх років, сприяли забезпеченню формального декларування сталого спрямовання України та суттєво не впливали на зростання попиту сільськогосподарства та стратегічні потреби сучасної економіки на наукові і технічні розробки. За аналізований період дослідження втратили своє значення затверджені Верховною Радою пріоритетні напрями сталого розвитку сільськогосподарства. Втрачено систему проведення фінансування за конкурсним принципом, як важливого механізму підтримки сталого розвитку в Україні [90].</p>	<p>Запроваджені реформи національної системи соціально-економічних відносин в аграрному секторі, програми, які формувались органами влади протягом останніх років, сприяли забезпеченню формального декларування інноваційного спрямовання України та суттєво не впливали на зростання попиту аграрного виробництва та стратегічні потреби сучасної економіки на наукові і технічні розробки. За аналізований період дослідження втратили своє значення затверджені Верховною Радою пріоритетні напрями інноваційного розвитку аграрного сектору. Втрачено систему проведення фінансування за конкурсним принципом, як важливого механізму підтримки інноваційного розвитку в Україні²⁴⁶.</p>
<p>С. 183.</p>	<p>С. 228.</p>
<p>Також, призупинено дію законів України "Про загальнодержавну комплексну програму розвитку високих наукоємних технологій", "Про спеціальний режим інвестиційної діяльності технологічних пар-</p>	<p>Також, призупинено дію законів України "Про загальнодержавну комплексну програму розвитку високих наукоємних технологій", "Про спеціальний режим інноваційної діяльності технологічних пар-</p>

<p>ків”, “Про пріоритетні напрями інвестиційної діяльності в Україні” у свою чергу, проводиться стримування запровадження законів України “Про наукові парки” та “Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій”. На сьогодні відсутній детальний план заходів щодо реалізації Концепції розвитку національної інноваційної системи. Також не виконується дотримання положення Закону України “Про наукову і науково-технічну діяльність” щодо фінансування науки з бюджетів на рівні 1,7% ВВП, принципи організаційно-економічного забезпечення науки та заходів щодо організації сприятливих умов щодо функціонування науково-дослідних установ.</p> <p>Як результат проведеного реформування існуючого законодавства щодо сталого розвитку сільського господарства перестали діяти можливі фінансово-кредитні, податкові стимули у напрямку розвитку інноваційно-інвестиційної діяльності в сільському господарстві, трансферу технологій, та питання щодо оцінки і використання результатів наукових досліджень, відсутні дієві стимули для залучення коштів у приватного сектора для провадження можливих наукових досліджень й розробок [91].</p>	<p>ків”, “Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні” у свою чергу, проводиться стримування запровадження законів України “Про наукові парки” та “Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій”. На сьогодні відсутній детальний план заходів щодо реалізації Концепції розвитку національної інноваційної системи. Також не виконується дотримання положення Закону України “Про наукову і науковотехнічну діяльність” щодо фінансування науки з бюджетів на рівні 1,7% ВВП, принципи організаційно-економічного забезпечення науки та заходів щодо організації сприятливих умов щодо функціонування науково-дослідних установ.</p> <p>Як результат проведеного реформування існуючого законодавства щодо інноваційного розвитку аграрного сектора перестали діяти можливі фінансово-кредитні, податкові стимули у напрямку розвитку інноваційної діяльності в аграрній сфері, трансферу технологій, та питання щодо оцінки і використання результатів наукових досліджень, відсутні дієві стимули для залучення коштів у приватного сектора для провадження можливих наукових досліджень й розробок²⁴⁷.</p>																																																																																																																																																																																																																																						
<p>C. 183–184.</p>	<p>C. 229.</p>																																																																																																																																																																																																																																						
<p>Тому, підтримуємось думки, що негативний стан розвитку сільського господарства значною мірою зумовлений відсутністю дієвої системи його державного регулювання, який повинен сприяти дотриманню вимог існуючого вітчизняного законодавства та виконання потреб розвитку науки, забезпечувати взаємодію аграрного виробництва, держави, науки та громадськості. Тому, ключовим стратегічним орієнтиром ефективної системи державного регулювання сталого розвитку сільського господарства є реалізація сукупності заходів, які орієнтовані на активізацію інноваційно-інвестиційного потенціалу, інфраструктури та підвищення його конкурентоспроможності на міжнародному рівні.</p> <p>Серед факторів державного регулювання інноваційно-інвестиційної активності сільського господарства є динаміка створення нових виробів та технологій. У табл.2.7 представлено динаміку виконаних наукових та науково-технічних робіт у сільському господарстві. Аналіз кількості виконаних наукових та науково-технічних робіт у сільському господарстві протягом 2010-2017 років свідчить, що загальна кількість таких робіт порівняно з 2010 роком збільшилась на 2025 робіт (або на 52%).</p>	<p>Тому, підтримуємось думки, що негативний стан державної політики інноваційного розвитку аграрного сектора значною мірою зумовлений відсутністю дієвої системи його державного регулювання, який повинен сприяти дотриманню вимог існуючого вітчизняного законодавства та виконання потреб розвитку науки, забезпечувати взаємодію аграрного виробництва, держави, науки та громадськості. Тому, ключовим стратегічним орієнтиром ефективної системи державного регулювання інноваційного розвитку аграрного сектора є реалізація сукупності заходів, які орієнтовані на активізацію інноваційного потенціалу, інфраструктури та підвищення його конкурентоспроможності на міжнародному рівні.</p> <p>Серед факторів державної політики інноваційної активності аграрного сектора є динаміка створення нових виробів та технологій. У табл.3.5 представлено динаміку виконаних наукових та науково-технічних робіт у сільському господарстві. Аналіз кількості виконаних наукових та науково-технічних робіт у сільському господарстві протягом 2010-2017 років свідчить, що загальна кількість таких робіт порівняно з 2010 роком збільшилась на 2025 робіт (або на 52%).</p>																																																																																																																																																																																																																																						
<p>C. 184.</p>	<p>C. 230.</p>																																																																																																																																																																																																																																						
<p style="text-align: center;">Таблиця 2.7</p> <p style="text-align: center;">Кількість виконаних наукових та науково-технічних робіт у сільському господарстві за 2010-2017 років*</p> <table border="1" data-bbox="276 1756 871 1989"> <thead> <tr> <th rowspan="3">Ріки</th> <th rowspan="3">Усього робіт</th> <th colspan="9">З них створення нових видів</th> </tr> <tr> <th colspan="4">Виробів</th> <th colspan="2">Технологій</th> <th rowspan="2">Матеріалів</th> <th rowspan="2">Сортів рослин та порід тварин</th> <th rowspan="2">Методів, теорій</th> <th rowspan="2">Інше</th> </tr> <tr> <th>Усього</th> <th colspan="3">у тому числі тих, в яких використано винаходи</th> <th>Усього</th> <th>з них реєстровані</th> </tr> </thead> <tbody> <tr><td>2010</td><td>3876</td><td>292</td><td>69</td><td>53</td><td>936</td><td>576</td><td>111</td><td>592</td><td>767</td><td>1178</td></tr> <tr><td>2011</td><td>3964</td><td>333</td><td>75</td><td>40</td><td>847</td><td>487</td><td>135</td><td>518</td><td>853</td><td>-</td></tr> <tr><td>2012</td><td>4379</td><td>224</td><td>75</td><td>99</td><td>734</td><td>384</td><td>71</td><td>471</td><td>822</td><td>2057</td></tr> <tr><td>2013</td><td>5066</td><td>311</td><td>87</td><td>150</td><td>773</td><td>379</td><td>49</td><td>703</td><td>946</td><td>2284</td></tr> <tr><td>2014</td><td>6055</td><td>187</td><td>17</td><td>109</td><td>600</td><td>298</td><td>34</td><td>2123</td><td>1354</td><td>1757</td></tr> <tr><td>2015</td><td>5632</td><td>175</td><td>85</td><td>19</td><td>526</td><td>291</td><td>23</td><td>2307</td><td>764</td><td>1834</td></tr> <tr><td>2016</td><td>5946</td><td>186</td><td>92</td><td>24</td><td>538</td><td>304</td><td>27</td><td>2512</td><td>756</td><td>1927</td></tr> <tr><td>2017</td><td>5901</td><td>168</td><td>81</td><td>15</td><td>472</td><td>286</td><td>29</td><td>2642</td><td>624</td><td>1966</td></tr> </tbody> </table> <p>*Джерело: побудовано автором за даними Державної служби статистики України [92]</p>	Ріки	Усього робіт	З них створення нових видів									Виробів				Технологій		Матеріалів	Сортів рослин та порід тварин	Методів, теорій	Інше	Усього	у тому числі тих, в яких використано винаходи			Усього	з них реєстровані	2010	3876	292	69	53	936	576	111	592	767	1178	2011	3964	333	75	40	847	487	135	518	853	-	2012	4379	224	75	99	734	384	71	471	822	2057	2013	5066	311	87	150	773	379	49	703	946	2284	2014	6055	187	17	109	600	298	34	2123	1354	1757	2015	5632	175	85	19	526	291	23	2307	764	1834	2016	5946	186	92	24	538	304	27	2512	756	1927	2017	5901	168	81	15	472	286	29	2642	624	1966	<p style="text-align: center;">Таблиця 3.5</p> <p style="text-align: center;">Кількість виконаних наукових та науково-технічних робіт у сільському господарстві за 2010-2017 років*</p> <table border="1" data-bbox="898 1756 1481 1989"> <thead> <tr> <th rowspan="3">Ріки</th> <th rowspan="3">Усього робіт</th> <th colspan="9">З них створення нових видів</th> </tr> <tr> <th colspan="4">Виробів</th> <th colspan="2">Технологій</th> <th rowspan="2">Матеріалів</th> <th rowspan="2">Сортів рослин та порід тварин</th> <th rowspan="2">Методів, теорій</th> <th rowspan="2">Інше</th> </tr> <tr> <th>Усього</th> <th colspan="3">у тому числі тих, в яких використано винаходи</th> <th>Усього</th> <th>з них реєстровані</th> </tr> </thead> <tbody> <tr><td>2010</td><td>3876</td><td>292</td><td>69</td><td>53</td><td>936</td><td>576</td><td>111</td><td>592</td><td>767</td><td>1178</td></tr> <tr><td>2011</td><td>3964</td><td>333</td><td>75</td><td>40</td><td>847</td><td>487</td><td>135</td><td>518</td><td>853</td><td>-</td></tr> <tr><td>2012</td><td>4379</td><td>224</td><td>75</td><td>99</td><td>734</td><td>384</td><td>71</td><td>471</td><td>822</td><td>2057</td></tr> <tr><td>2013</td><td>5066</td><td>311</td><td>87</td><td>150</td><td>773</td><td>379</td><td>49</td><td>703</td><td>946</td><td>2284</td></tr> <tr><td>2014</td><td>6055</td><td>187</td><td>17</td><td>109</td><td>600</td><td>298</td><td>34</td><td>2123</td><td>1354</td><td>1757</td></tr> <tr><td>2015</td><td>5632</td><td>175</td><td>85</td><td>19</td><td>526</td><td>291</td><td>23</td><td>2307</td><td>764</td><td>1834</td></tr> <tr><td>2016</td><td>5946</td><td>186</td><td>92</td><td>24</td><td>538</td><td>304</td><td>27</td><td>2512</td><td>756</td><td>1927</td></tr> <tr><td>2017</td><td>5901</td><td>168</td><td>81</td><td>15</td><td>472</td><td>286</td><td>29</td><td>2642</td><td>624</td><td>1966</td></tr> </tbody> </table> <p>*Джерело: побудовано автором за даними Державної служби статистики України²⁴⁸</p>	Ріки	Усього робіт	З них створення нових видів									Виробів				Технологій		Матеріалів	Сортів рослин та порід тварин	Методів, теорій	Інше	Усього	у тому числі тих, в яких використано винаходи			Усього	з них реєстровані	2010	3876	292	69	53	936	576	111	592	767	1178	2011	3964	333	75	40	847	487	135	518	853	-	2012	4379	224	75	99	734	384	71	471	822	2057	2013	5066	311	87	150	773	379	49	703	946	2284	2014	6055	187	17	109	600	298	34	2123	1354	1757	2015	5632	175	85	19	526	291	23	2307	764	1834	2016	5946	186	92	24	538	304	27	2512	756	1927	2017	5901	168	81	15	472	286	29	2642	624	1966
Ріки			Усього робіт	З них створення нових видів																																																																																																																																																																																																																																			
				Виробів				Технологій		Матеріалів	Сортів рослин та порід тварин	Методів, теорій	Інше																																																																																																																																																																																																																										
	Усього	у тому числі тих, в яких використано винаходи			Усього	з них реєстровані																																																																																																																																																																																																																																	
2010	3876	292	69	53	936	576	111	592	767	1178																																																																																																																																																																																																																													
2011	3964	333	75	40	847	487	135	518	853	-																																																																																																																																																																																																																													
2012	4379	224	75	99	734	384	71	471	822	2057																																																																																																																																																																																																																													
2013	5066	311	87	150	773	379	49	703	946	2284																																																																																																																																																																																																																													
2014	6055	187	17	109	600	298	34	2123	1354	1757																																																																																																																																																																																																																													
2015	5632	175	85	19	526	291	23	2307	764	1834																																																																																																																																																																																																																													
2016	5946	186	92	24	538	304	27	2512	756	1927																																																																																																																																																																																																																													
2017	5901	168	81	15	472	286	29	2642	624	1966																																																																																																																																																																																																																													
Ріки	Усього робіт	З них створення нових видів																																																																																																																																																																																																																																					
		Виробів				Технологій		Матеріалів	Сортів рослин та порід тварин	Методів, теорій	Інше																																																																																																																																																																																																																												
		Усього	у тому числі тих, в яких використано винаходи			Усього	з них реєстровані																																																																																																																																																																																																																																
2010	3876	292	69	53	936	576	111	592	767	1178																																																																																																																																																																																																																													
2011	3964	333	75	40	847	487	135	518	853	-																																																																																																																																																																																																																													
2012	4379	224	75	99	734	384	71	471	822	2057																																																																																																																																																																																																																													
2013	5066	311	87	150	773	379	49	703	946	2284																																																																																																																																																																																																																													
2014	6055	187	17	109	600	298	34	2123	1354	1757																																																																																																																																																																																																																													
2015	5632	175	85	19	526	291	23	2307	764	1834																																																																																																																																																																																																																													
2016	5946	186	92	24	538	304	27	2512	756	1927																																																																																																																																																																																																																													
2017	5901	168	81	15	472	286	29	2642	624	1966																																																																																																																																																																																																																													
<p>C. 184–185.</p>	<p>C. 229.</p>																																																																																																																																																																																																																																						

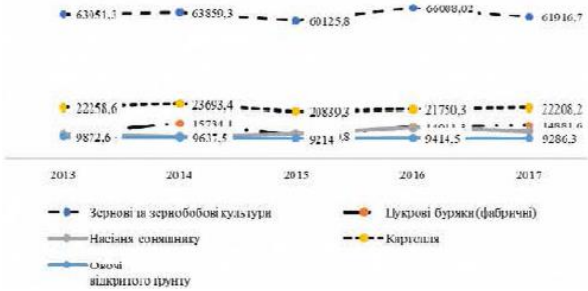
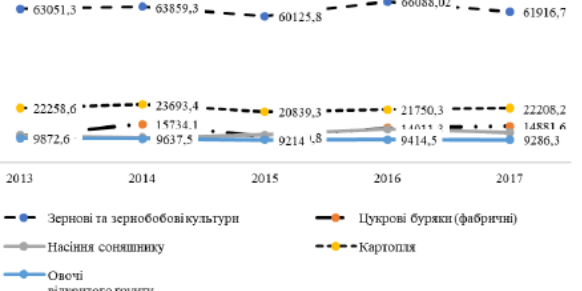
<p>Встановлено, що значна кількість впроваджених інноваційних технологій сільським господарством в Україні належить до іноземних розробок, а саме інноваційні технології у рослинництві, тваринництві, переробці та управлінні. Зауважимо, що у деяких вітчизняних агрохолдингах починає розвиватись процес активізації формування корпоративної науки, яка є перспективним джерелом розробки нових технологій та важливим фактором розвитку інноваційних процесів. Серед основних причин, які стримують впровадження інноваційних технологій в сільському господарстві, є неефективне регулювання, що перш за все пов'язано з відсутністю висококваліфікованих кадрів.</p>	<p>Встановлено, що значна кількість впроваджених інноваційних технологій аграрним сектором в Україні належить до іноземних розробок, а саме інноваційні технології у рослинництві, тваринництві, переробці та управлінні. Зауважимо, що у деяких вітчизняних агрохолдингах починає розвиватись процес активізації формування корпоративної науки, яка є перспективним джерелом розробки нових технологій та важливим фактором розвитку інноваційних процесів. Серед основних причин, які стримують впровадження інноваційних технологій в аграрному секторі, є неефективне управління, що перш за все пов'язано з відсутністю висококваліфікованих кадрів.</p>																																																																								
<p>С. 185.</p>	<p>С. 230.</p>																																																																								
<p>Динаміка обсягів фінансування інноваційно-інвестиційної діяльності в сільському господарстві України протягом 2010-2017 років мала тенденцію до збільшення. У свою чергу бюджетні кошти залишаються основним джерелом фінансування інноваційно-інвестиційної діяльності, питома вага якого в 2017 році склала майже 60% (рис.2.10).</p>	<p>Динаміка обсягів фінансування інноваційної діяльності в аграрному секторі України протягом 2010-2017 років мала тенденцію до збільшення. У свою чергу бюджетні кошти залишаються основним джерелом фінансування інноваційної діяльності, питома вага якого в 2017 році склала майже 60% (рис.3.3).</p>																																																																								
<p>С. 185.</p>	<p>С. 231.</p>																																																																								
 <table border="1" data-bbox="284 1093 869 1198"> <thead> <tr> <th></th> <th>2010</th> <th>2011</th> <th>2012</th> <th>2013</th> <th>2014</th> <th>2015</th> <th>2016</th> <th>2017</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Усього</td> <td>548111,2</td> <td>564009,1</td> <td>647005,3</td> <td>636100,2</td> <td>590817,1</td> <td>605356,9</td> <td>557866,1</td> <td>685569,7</td> </tr> <tr> <td>Бюджетні кошти</td> <td>453902,5</td> <td>443676,1</td> <td>512734,4</td> <td>489381,7</td> <td>451140,6</td> <td>411930</td> <td>293378,3</td> <td>408721,5</td> </tr> <tr> <td>Власні кошти</td> <td>67299,1</td> <td>88562,2</td> <td>95781,2</td> <td>103262</td> <td>80948,5</td> <td>124449</td> <td>208837</td> <td>234064,2</td> </tr> </tbody> </table> <p>Рис.2.10. Динаміка фінансування внутрішніх витрат на виконання наукових та науково-технічних робіт в сільському господарстві України за період 2010-2017 рр., тис.грн*</p> <p>*Джерело: побудовано автором за даними Державної служби статистики України</p>		2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Усього	548111,2	564009,1	647005,3	636100,2	590817,1	605356,9	557866,1	685569,7	Бюджетні кошти	453902,5	443676,1	512734,4	489381,7	451140,6	411930	293378,3	408721,5	Власні кошти	67299,1	88562,2	95781,2	103262	80948,5	124449	208837	234064,2	 <table border="1" data-bbox="952 1093 1492 1198"> <thead> <tr> <th></th> <th>2010</th> <th>2011</th> <th>2012</th> <th>2013</th> <th>2014</th> <th>2015</th> <th>2016</th> <th>2017</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Усього</td> <td>548111,2</td> <td>564009,1</td> <td>647005,3</td> <td>636100,2</td> <td>590817,1</td> <td>605356,9</td> <td>557866,1</td> <td>685569,7</td> </tr> <tr> <td>Бюджетні кошти</td> <td>453902,5</td> <td>443676,1</td> <td>512734,4</td> <td>489381,7</td> <td>451140,6</td> <td>411930</td> <td>293378,3</td> <td>408721,5</td> </tr> <tr> <td>Власні кошти</td> <td>67299,1</td> <td>88562,2</td> <td>95781,2</td> <td>103262</td> <td>80948,5</td> <td>124449</td> <td>208837</td> <td>234064,2</td> </tr> </tbody> </table> <p>Рис.3.3. Динаміка фінансування внутрішніх витрат на виконання наукових та науково-технічних робіт в аграрному секторі України за період 2010-2017 рр., тис.грн*</p> <p>*Джерело: побудовано автором за даними Державної служби статистики України</p>		2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Усього	548111,2	564009,1	647005,3	636100,2	590817,1	605356,9	557866,1	685569,7	Бюджетні кошти	453902,5	443676,1	512734,4	489381,7	451140,6	411930	293378,3	408721,5	Власні кошти	67299,1	88562,2	95781,2	103262	80948,5	124449	208837	234064,2
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017																																																																	
Усього	548111,2	564009,1	647005,3	636100,2	590817,1	605356,9	557866,1	685569,7																																																																	
Бюджетні кошти	453902,5	443676,1	512734,4	489381,7	451140,6	411930	293378,3	408721,5																																																																	
Власні кошти	67299,1	88562,2	95781,2	103262	80948,5	124449	208837	234064,2																																																																	
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017																																																																	
Усього	548111,2	564009,1	647005,3	636100,2	590817,1	605356,9	557866,1	685569,7																																																																	
Бюджетні кошти	453902,5	443676,1	512734,4	489381,7	451140,6	411930	293378,3	408721,5																																																																	
Власні кошти	67299,1	88562,2	95781,2	103262	80948,5	124449	208837	234064,2																																																																	
<p>С. 185–186.</p>	<p>С. 230–231.</p>																																																																								
<p>Серед ключових проблем сталого розвитку сільського господарства сьогодні варто виділити: 1) низький рівень трансферу інноваційних технологій [93]; 2) неефективність механізмів підтримки інноваційно-інвестиційної діяльності та її фінансування зі сторони держави; 3) недостатньо розвинену інфраструктуру та моніторинг ринку новацій в Україні [94]; 4) високі ризики інноваційно-інвестиційної діяльності в сільському господарстві; 5) низькоефективний механізм захисту результатів наукових досліджень.</p> <p>Для оцінки результативності державного регулювання сталого розвитку сільського господарства законодавством передбачено сукупність індикаторів, які мають порогові значення, зокрема: 1) частка видатків держави на науку у ВВП, % (не менше 1,7-2,0); 2) частка суб'єктів господарювання, які впроваджують інновації (не менше 50%); 3) кількість спеціалістів, які виконують науково-технічні роботи, на 1000 осіб (не менше 9); 4) відношення кількості впроваджених об'єктів інтелектуальної власності до зареєстрованих (не менше 90%) [95]. Дослідження рівня інноваційної активності провідних країн світу показують стійку динаміку щодо нарощування витрат на наукові дослідження у структурі валового</p>	<p>Серед ключових проблем інноваційного розвитку аграрного сектору сьогодні варто виділити: 1) низький рівень трансферу інноваційних технологій [249]; 2) неефективність механізмів підтримки інноваційної діяльності та її фінансування зі сторони держави; 3) недостатньо розвинену інфраструктуру та моніторинг ринку інновацій в Україні²⁵⁰; 4) високі ризики інноваційної діяльності в аграрному секторі; 5) низькоефективний механізм захисту результатів наукових досліджень.</p> <p>Для оцінки результативності державної політики інноваційного розвитку аграрного сектору законодавством передбачено сукупність індикаторів, які мають порогові значення, зокрема: 1) частка видатків держави на науку у ВВП, % (не менше 1,7-2,0); 2) частка суб'єктів господарювання, які впроваджують інновації (не менше 50%); 3) кількість спеціалістів, які виконують науково-технічні роботи, на 1000 осіб (не менше 9); 4) відношення кількості впроваджених об'єктів інтелектуальної власності до зареєстрованих (не менше 90%)²⁵¹. Дослідження рівня інноваційної активності провідних країн світу показують стійку динаміку щодо нарощування витрат на наукові дослідження у структурі валового внутрішнього продукту країни (рис. 3.4).</p>																																																																								

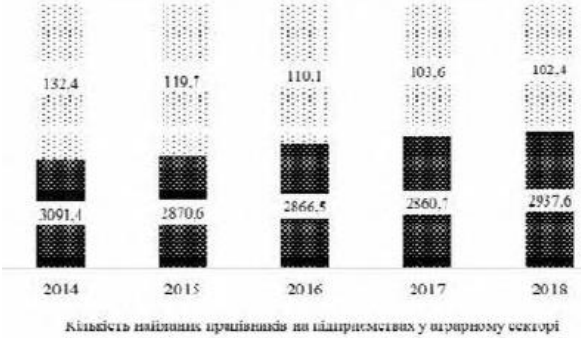

внутрішнього продукту країни (рис. 2.11).	
С. 186.	С. 232.
 <p>Рис. 2.11. Частка витрат на наукові дослідження у структурі ВВП країн світу, %*</p> <p>*Джерело: побудовано автором за даними Державної служби статистики України</p>	 <p>Рис. 3.4. Частка витрат на наукові дослідження у структурі ВВП країн світу, %*</p> <p>*Джерело: побудовано автором за даними Державної служби статистики України</p>
С. 187.	С. 232.
<p>Серед країни Європейського Союзу значний рівень фінансування наукової діяльності у складі ВВП мають Швеція (3,26%), Фінляндія (3,17%). Австрія (3,07%), Німеччина (2,87%). За представленими даними, частка витрат на наукові дослідження у структурі ВВП в Україні за 2004-2017 роки скоротилась практично у два рази (з 1,06% до 0,48%) [92]. Така динаміка, практично, становить реальну загрозу для національної економіки та сільського господарства зокрема, та, суттєво обмежує можливості для нарощування і розвитку аграріїв, яким на сьогоднішній день володіє Україна.</p>	<p>Серед країни Європейського Союзу значний рівень фінансування наукової діяльності у складі ВВП мають Швеція (3,26%), Фінляндія (3,17%). Австрія (3,07%), Німеччина (2,87%). За представленими даними, частка витрат на наукові дослідження у структурі ВВП в Україні за 2004-2017 роки скоротилась практично у два рази (з 1,06% до 0,48%)²⁵². Така динаміка, практично, становить реальну загрозу для національної економіки та аграрного сектора зокрема, та, суттєво обмежує можливості для нарощування і розвитку аграріїв, яким на сьогоднішній день володіє Україна.</p>
С. 187–188.	С. 234–235.
<p>Низький рівень інноваційної активності сучасних суб'єктів сільського господарства доповнюється існуючими проблемами аналітичної, облікової та інформаційної підтримки сучасного механізму державного регулювання галузі. В якості ключових проблем, які властиві сучасному стану його діяльності, варто виділити: 1) відсутність достовірної державної статистичної інформації щодо рівня інноваційної активності саме сільського господарства. Адже суспільна інформація щодо джерел фінансування новацій, структури існуючих новацій та рівня активності стосується, перш за все, суб'єктів сільського господарства. Підприємства сфери сільського господарства, лісового господарства та рибного господарства не потрапили в загальний рейтинг інноваційної активності підприємств національної економіки. У свою чергу, досить високий рейтинг має харчова промисловість, розвиток якої базується на сільському господарстві. 2) обмежений характер і зміст фінансової звітності суб'єктів сільського господарства, в якій практично відсутня інформація щодо розміру та структури витрат на інноваційний продукт (представлені, переважно, у розрізі капітальних інвестицій) та досягнутого ефекту від їх понесення [96]. Дана ситуація значно ускладнює процес розробки і оцінки ефективності програм сталого розвитку сільського господарства. 3) відсутність налагодженого механізму аналітичної діагностики рівня результативності фінансування інноваційно-інвестиційної діяльності безпосередньо у діяльності вітчизняного сільського господарства. Підвищення рівня розвитку інноваційно-інвестиційного потенціалу сільського господарства у сучасних умовах потребує комплексного підходу, який передбачає обґрунтування стратегічних завдань, напрямів та інструментів аграрної політики на всіх</p>	<p>Низький рівень інноваційної активності сучасних суб'єктів аграрного виробництва доповнюється існуючими проблемами аналітичної, облікової та інформаційної підтримки сучасного інноваційного менеджменту в аграрній сфері. В якості ключових проблем, які властиві сучасному стану їхньої діяльності, варто виділити: 1) відсутність достовірної державної статистичної інформації щодо рівня інноваційної активності саме аграрного виробництва. Адже суспільна інформація щодо джерел фінансування інновацій, структури існуючих інновацій та рівня інноваційної активності стосується, перш за все, суб'єктів аграрного виробництва. Підприємства сфери сільського господарства, лісового господарства та рибного господарства не потрапили в загальний рейтинг інноваційної активності підприємств національної економіки. У свою чергу, досить високий рейтинг має харчова промисловість, розвиток якої базується на аграрному секторі. 2) обмежений характер і зміст фінансової звітності суб'єктів аграрного виробництва, в якій практично відсутня інформація щодо розміру та структури витрат на інноваційний продукт (представлені, переважно, у розрізі капітальних інвестицій) та досягнутого ефекту від їх понесення²⁵⁴. Дана ситуація значно ускладнює процес розробки і оцінки ефективності програм інноваційного розвитку аграрного сектору. 3) відсутність налагодженого механізму аналітичної діагностики рівня результативності фінансування інноваційної діяльності безпосередньо у діяльності вітчизняного аграрного менеджменту більшості малих і середніх суб'єктів аграрного виробництва. Підвищення рівня розвитку інноваційного потенціалу аграрного сектору у сучасних умовах потребує комплексного підходу, який передбачає обґрунтування стратегічних завдань, напрямів та</p>

рівня регулювання, що представляється у формуванні архітектури розвитку інноваційно-інвестиційного потенціалу сільського господарства в Україні.	інструментів інноваційної політики на всіх рівнях управління, що представляється у формуванні архітектури розвитку інноваційного потенціалу аграрного сектору в Україні.
С. 188.	С. 235–236.
<p>Отже, на сьогодні в Україні присутні практично всі ланки господарського механізму, які спроможні продукувати високо конкурентоспроможну сільськогосподарську продукцію. Актуальна проблема сьогодення знаходиться в площині організації їх взаємодії враховуючи потрібний державі й суспільству результат. Ключовим змістом результативної державного регулювання сталого розвитку сільського господарства повинно бути координація злагодженої роботи різних ланок господарського механізму, орієнтованого на продукування високотехнологічної конкурентоспроможної сталої продукції. Результатом такого має стати значне прискорення економічного зростання в країні.</p> <p>Встановлено, що на сучасному етапі соціо-еколого-економічних трансформацій в країні результати наукової, науково-технічної та інноваційно-інвестиційної діяльності є вирішальними факторами, що визначають перехід до сталого типу розвитку сільського господарства, забезпечують її високу ефективність в умовах діджиталізації національної економіки. Систематизовано фактори забезпечення сталого розвитку сільського господарства в Україні та показники їх оцінки (науково-інноваційний потенціал; спроможність до комерціалізації інновацій; розвиток мережових інформаційних технологій; зовнішньоекономічна спеціалізація держави; поширення серед населення і доступність сучасних інформаційних технологій).</p>	<p>Отже, на сьогодні в Україні присутні практично всі ланки господарського механізму, які спроможні продукувати високо конкурентоспроможну аграрну продукцію. Актуальна проблема сьогодення знаходиться в площині організації їх взаємодії враховуючи потрібний державі й суспільству результат. Ключовим змістом результативної державної політики інноваційного розвитку аграрного сектору повинно бути координація злагодженої роботи різних ланок господарського механізму, орієнтованого на продукування високотехнологічної конкурентоспроможної інноваційної продукції. Результатом такого має стати значне прискорення економічного зростання в країні.</p> <p>Встановлено, що на сучасному етапі соціально-економічних трансформацій в країні результати наукової, науково-технічної та інноваційної діяльності є вирішальними факторами, що визначають перехід до інноваційного типу розвитку аграрного сектору, забезпечують її високу ефективність у ринковому середовищі. Систематизовано фактори державної політики інноваційного розвитку аграрного сектору в Україні та показники їх оцінки (науково-освітній потенціал; впровадження інноваційних розробок інноваційна зовнішньоекономічна спеціалізація держави; розвиток мережових технологій; поширення серед населення та доступність сучасних інформаційних технологій).</p>
С. 190.	С. 461.
<p style="text-align: center;">(Висновки до розділу 2)</p> <p>5. Враховуючи цільові орієнтири сталого розвитку сільського господарства в умовах діджиталізації з метою покращення якості та умов життя, було встановлено, що результативність стратегії забезпечення сталого розвитку сільського господарства визначається через сукупність взаємопов'язаних ефектів (соціально-економічного, техніко-технологічного, екологічного, організаційного, біологічного, динамічного), яка має визначену чітку структуру залежно від завдань та цілей сільського господарства. Досягти таких ефектів можливо, використовуючи технології діджиталізації в сільському господарстві, які орієнтовані на покращення ефективності сільського господарства, створення прозорих і надійних ланцюгів постачання продуктів, завчасне реагування на нестабільний ринок і ціноутворення.</p>	<p style="text-align: center;">(ВИСНОВКИ)</p> <p>5. <...> Враховуючи цільові орієнтири інноваційного розвитку аграрного сектору в Україні з метою покращення якості та умов життя, було встановлено, що результативність моделі управління інноваційним розвитком аграрного сектору визначається через сукупність взаємопов'язаних ефектів (техніко-технологічного, соціально-економічного, екологічного, організаційного, біологічного, динамічного), яка має визначену чітку структуру залежно від завдань та цілей аграрного сектору.</p>
С. 190–191.	С. 462.
<p style="text-align: center;">(Висновки до розділу 2)</p> <p>6. Встановлено, що для формування стратегії забезпечення сталого розвитку сільського господарства необхідно мати чітке уявлення про структуру соціо-еколого-економічного потенціалу галузі, взаємозв'язки між його компонентами, про систему й фактори, які дозволяють найбільш повно й ефективно реалізувати на практиці закладені в стратегії завдання. Запропоновано класифікацію факторів, які впливають на соціо-еколого-економічні показники сталого розвитку сільського господарства за</p>	<p style="text-align: center;">(ВИСНОВКИ)</p> <p>7. У результаті <...>. Встановлено, що для формування державної політики інноваційного розвитку аграрного сектору в Україні необхідно мати чітке уявлення про структуру інноваційного потенціалу аграрного сектору, взаємозв'язки між його компонентами, про систему та фактори, що дозволяють найбільш повно й ефективно реалізувати на практиці закладені в ньому можливості. З метою формування ефективної державної політики інноваційного розвитку аграрного сектору запропоно-</p>

<p>такими групами: продуктивності заходів (сповільнюючі та імпульсивні); способу впливу (архітектурні, перешкоджаючі); якості інфраструктури (виробничо-технологічні, інформаційно-комунікаційні, фінансові, кадрово-інтелектуальні); масштабу впливу (глобального рівня, макро-, мезо-, мікрорівня).</p>	<p>вано класифікацію факторів, які на неї впливають: за рівнем управління (глобальні, макро-, мезо- та мікрорівні), видом інфраструктурного забезпечення (виробничі, технологічні, фінансові, інформаційно-комунікаційні та кадрові), інструментами регулювання (податкові, фінансово-кредитні, цінкові), за способом впливу (архітектурні, перешкоджаючі), за результативністю (сповільнюючі та імпульсивні).</p>
<p>С. 191.</p>	<p>С. 291–292.</p>
<p style="text-align: center;">(Висновки до розділу 2)</p> <p>7. Вплив факторів, які визначають масштаби та напрями стратегії забезпечення сталого розвитку сільського господарства, зазвичай зумовлений певним співвідношенням сфер виробничо-господарської і науково-технічної діяльності. Розміри діяльності щодо науково-технічних розробок значно можуть визначати обсяги соціо-еколого-економічного потенціалу вітчизняного сільського господарства, якими володіють суб'єкти господарювання. Встановлено, що на сучасному етапі соціо-еколого-економічних трансформацій у країні результати наукової, науково-технічної та інноваційно-інвестиційної діяльності є вирішальними факторами, що визначають перехід до сталого типу розвитку сільського господарства в умовах діджиталізації національної економіки. Систематизовано фактори забезпечення сталого розвитку сільського господарства в Україні та показники їх оцінки (науково-інноваційний потенціал; спроможність до комерціалізації інновацій; розвиток мережевих інформаційних технологій; зовнішньоекономічна спеціалізація держави; поширення серед населення і доступність сучасних інформаційних технологій).</p> <p>Рейтинг. Плагіат.</p>	<p style="text-align: center;">Висновки до розділу 3.</p> <p>1. Аграрний сектор є однією з провідних галузей національного господарства, який має значні ресурси для забезпечення продовольчої безпеки та відіграє важливу соціальну роль в країні. Встановлено, що на сучасному етапі соціально-економічних трансформацій в країні результати наукової, науково-технічної та інноваційної діяльності є вирішальними факторами, що визначають перехід до інноваційного типу розвитку аграрного сектору, забезпечують її високу ефективність у ринковому середовищі. Систематизовано фактори державної політики інноваційного розвитку аграрного сектору в Україні та показники їх оцінки (науково-освітній потенціал; впровадження інноваційних розробок; інноваційна зовнішньоекономічна спеціалізація держави; розвиток мережевих технологій; поширення серед населення та доступність сучасних інформаційних технологій).</p>
<p>С. 234.</p>	<p>С. 264.</p>
<p>3.2. Соціально-економічні умови забезпечення сталого розвитку сільського господарства в Україні</p> <p>В Україні практично не створені умови для ефективності державного регулювання сталого розвитку сільського господарства. Тому вдосконалення державного регулювання сталого розвитку сільського господарства шляхом впровадження певних заходів є актуальним завданням, виконання якого приведе до кардинального похвалення соціо-еколого-економічних процесів у країні. Активізація використання соціо-еколого-економічного чинника сприятиме створенню конкурентоспроможної країни, для чого необхідне проведення активної державної інноваційної політики, спрямованої на розвиток науково-технічного потенціалу країни, формування українського бізнесу, зацікавленого у використанні новацій.</p> <p>Рейтинг. Плагіат.</p>	<p>3.3. Соціально-економічні умови реалізації державної політики інноваційного розвитку аграрного сектору України</p> <p>Рівень розвитку країни залежить від здійснюваної державної політики не лише в сфері інноваційної діяльності, а й у сфері соціально-економічного розвитку. В Україні практично не створені умови для ефективного здійснення інноваційної діяльності в аграрному секторі. Тому вдосконалення державної політики інноваційного розвитку аграрного сектору шляхом впровадження певних заходів є актуальним завданням української державної політики, виконання якого приведе до кардинального похвалення інноваційних процесів у країні. Активізація використання інноваційного чинника сприятиме створенню конкурентоспроможної країни, для чого необхідне проведення активної державної інноваційної політики, спрямованої на розвиток науково-технічного потенціалу країни, на формування українського бізнесу, зацікавленого у використанні новацій.</p>
<p>С. 234.</p>	<p>С. 264–265.</p>
<p>Для оцінки стану та рівня розвитку сільського господарства доцільним є проведення аналізу основних показників діяльності досліджуваної галузі. Потенціал розвитку сільського господарства є обмеженим наявними ресурсами природнього та економічного характеру, що впливають на взаємозв'</p>	<p>Для оцінки стану та інноваційного розвитку аграрного сектору економіки доцільним є проведення аналізу основних показників діяльності сектору та держави в цілому. Потенціал розвитку аграрного сектору економіки є обмеженим наявними ресурсами природнього та економічного характеру, що</p>

<p>язок структурних елементів валового внутрішнього продукту, рівень тіньової економіки, який негативно впливає на економічну складову сталого розвитку сільського господарства (рис. 3.2).</p> <p>Наведені статистичні дані засвідчують те, що на результат ВВП сільського господарства в державі значною мірою впливають господарства населення. Проте така ситуація прослідковується не по всій території країни. З наведених даних видно, що у 2017 році в порівнянні із попередніми роками збільшення показників відбувається по всім напрямкам, як серед випуску продукції в сільському господарстві (на 1299285 млн. грн), валовий внутрішній продукт (на 598515 млн. грн).</p>	<p>впливають на взаємозв'язок структурних елементів валового внутрішнього продукту, рівень тіньової економіки, який негативно впливає на економічну складову інноваційного розвитку аграрного сектора (рис. 3.7).</p> <p>Наведені статистичні дані засвідчують те, що на результат ВВП сільського господарства в державі значною мірою впливають господарства населення. Проте така ситуація прослідковується не по всій території країни. З наведених даних видно, що у 2017 році в порівнянні із попередніми роками збільшення показників відбувається по всім напрямкам, як серед випуску продукції в аграрному секторі (на 1299285 млн.грн), валовий внутрішній продукт (на 598515 млн.грн).</p>
<p>С. 235.</p>	<p>С. 265.</p>
 <p>Рис. 3.2. Валовий внутрішній продукт та випуск товарів в сільському господарстві за 2013-2017 рр.* *Джерело: побудовано автором за даними Державної служби статистики України</p>	 <p>Рис. 3.7 Валовий внутрішній продукт та випуск товарів в сільському господарстві за 2013-2017 рр.* *Джерело: побудовано автором за даними Державної служби статистики України</p>
<p>С. 235–236.</p>	<p>С. 265–266.</p>
<p>Проведений теоретичний та практичний аналіз розвитку сільського господарства, можна стверджувати, що незважаючи на складні геополітичні умови функціонування національної економіки України протягом останніх років, сільське господарство показує загалом високі результати виробництва, хоча за певними галузями та видами економічної діяльності не все так однозначно. Проте, в сільському господарстві за останні п'ять років спостерігається не значний, проте стабільний розвиток, зростання ВВП, збільшення обсягів посівних площ, збільшення обсягу реалізованої продукції сільського господарства. Для визначення стану та розвитку сільського господарства доцільним є проведення аналізу динаміки сільськогосподарського виробництва України. Показник сільськогосподарського виробництва відображає зміни загальних фізичних обсягів сільськогосподарської продукції, які вироблені за певний період часу, які обрані для порівняння. За своїм складом цей показник є індексом валової продукції сільського господарства, який включає в себе показники товарної продукції, призначеною для реалізації, продукти сільськогосподарського походження, спожиті у процесі виробництва, а саме насіння і корми. В Україні виробництво основних сільськогосподарських культур за останні п'ять років має коливання як у позитивний бік, так і у бік зниження (рис. 3.3).</p>	<p>Проведений теоретичний та практичний аналіз економічної складової інноваційного розвитку аграрного сектору економіки, можна стверджувати, що незважаючи на складні геополітичні умови функціонування національної економіки України протягом останніх років, аграрний сектор показує загалом високі результати виробництва, хоча за певними галузями та видами економічної діяльності не все так однозначно. Проте, в аграрній сфері за останні п'ять років спостерігається не значний, проте стабільний розвиток, зростання ВВП, збільшення обсягів посівних площ, збільшення обсягу реалізованої продукції сільського господарства. Для визначення стану та розвитку аграрного сектору доцільним є проведення аналізу динаміки сільськогосподарського виробництва України. Показник сільськогосподарського виробництва відображає зміни загальних фізичних обсягів сільськогосподарської продукції, які вироблені за певний період часу, які обрані для порівняння. За своїм складом цей показник є індексом валової продукції сільського господарства, який включає в себе показники товарної продукції, призначеною для реалізації, продукти сільськогосподарського походження, спожиті у процесі виробництва, а саме насіння і корми. В Україні виробництво основних сільськогосподарських культур за останні п'ять років має коливання як у позитивний бік, так і у бік зниження (рис. 3.8).</p>
<p>С. 236.</p>	<p>С. 266.</p>

 <p>Рис. 3.3. Виробництво основних сільськогосподарських культур (тис. т)* *Джерело: побудовано автором за даними Державної служби статистики України</p>	 <p>Рис. 3.8. Виробництво основних сільськогосподарських культур (тис. т)* *Джерело: побудовано автором за даними Державної служби статистики України</p>
<p>С. 236.</p>	<p>С. 267.</p>
<p>З наведених даних видно, що у 2016 році спостерігалось збільшення виробництва продукції зернових та зернобобових культур (на 5963 тис. т у порівнянні із 2015 роком). У 2017 році спостерігається зниження виробництва зернових культур у порівнянні із 2016 роком на 4171,5 тис. т. Проте, показники виробництва картоплі у 2017 році у порівнянні із 2016 роком навпаки збільшилося на 457,9 тис. т. Виробництво насіння соняшника також має позитивну тенденцію до збільшення. Так у 2017 році у порівнянні із 2016 роком виробництво соняшника збільшилось на 870,3 тис. т. Також позитивну тенденцію має виробництво цукрових буряків, збільшення у 2017 році в порівнянні із 2016 роком на 870 тис. т., зменшення відбулося у виробництві овочей відкритого ґрунту (128,2 тис. т). Проте, виробництво овочевих культур відкритого ґрунту має коливальні тенденції, оскільки таке виробництво дуже залежить від погодних умов.</p>	<p>З наведених даних видно, що у 2016 році спостерігалось збільшення виробництва продукції зернових та зернобобових культур (на 5963 тис. т у порівнянні із 2015 роком). У 2017 році спостерігається зниження виробництва зернових культур у порівнянні із 2016 роком на 4171,5 тис. т. Проте, показники виробництва картоплі у 2017 році у порівнянні із 2016 роком навпаки збільшилося на 457,9 тис. т. Виробництво насіння соняшника також має позитивну тенденцію до збільшення. Так у 2017 році у порівнянні із 2016 роком виробництво соняшника збільшилось на 870,3 тис. т. Також позитивну тенденцію має виробництво цукрових буряків, збільшення у 2017 році в порівнянні із 2016 роком на 870 тис. т., зменшення відбулося у виробництві овочей відкритого ґрунту (128,2 тис. т). Проте, виробництво овочевих культур відкритого ґрунту має коливальні тенденції, оскільки таке виробництво дуже залежить від погодних умов.</p>
<p>С. 237.</p>	<p>С. 267–268.</p>
<p>Узагальнюючи описані тенденції зміни структури посівних культур, можна зробити висновок про коливальний характер змін за останні п'ять років. Такі результати передусім пов'язані зі зміною у структурі посівних площ. За аналізований період скоротилися посівні площі таких важливих культур як цукрові буряки, зернові та зернобобові, картопля, проте значно зросли площі, під засадження соняшником. Зростання посівної площі соняшника пояснюється тим, що дана культура вважається більш ліквідною та прибутковою. Проте, у більшості випадків, виробники не дотримуються основних необхідних правил зміни посівних площ, надають перевагу соняшнику і ріпаку, тим самим, завдаючи непоправної шкоди якості землі, оскільки дані культури виснажують ґрунти, що відновити досить важко. Така ситуація чітко висвітлює тісний зворотній зв'язок між економічною та екологічною складовою сталого розвитку сільського господарства: надання пріоритету економічній детермінанті зумовлює суттєве погіршення екологічних параметрів. Тому, для зменшення таких диспропорцій у економічній та екологічній складовій доцільним є розробка та використання інноваційних технологій щодо оснащення ґрунту, використання нових добрив для покращення ґрунту. На розвиток сфери сільського господарства має вплив багато факторів зовнішнього та внутрішнього середовища. Розвиток галузі за інноваційним напрямом можливий при виконанні деяких аспектів, а саме - збільшення заробітної плати у сільському господарстві, для залучення</p>	<p>Узагальнюючи описані тенденції зміни структури посівних культур, можна зробити висновок про коливальний характер змін за останні п'ять років. Такі результати передусім пов'язані зі зміною у структурі посівних площ. За аналізований період скоротилися посівні площі таких важливих культур як цукрові буряки, зернові та зернобобові, картопля, проте значно зросли площі, під засадження соняшником. Зростання посівної площі соняшника пояснюється тим, що дана культура вважається більш ліквідною та прибутковою. Проте, у більшості випадків, виробники не дотримуються основних необхідних правил зміни посівних площ, надають перевагу соняшнику і ріпаку, тим самим, завдаючи непоправної шкоди якості землі, оскільки дані культури виснажують ґрунти, що відновити досить важко. Така ситуація чітко висвітлює тісний зворотній зв'язок між економічною та екологічною складовою розвитку аграрного сектору економіки: надання пріоритету економічній детермінанті зумовлює суттєве погіршення екологічних параметрів. Тому, для зменшення таких диспропорцій у економічній та екологічній складовій доцільним є розробка та використання інноваційних технологій щодо оснащення ґрунту, використання нових добрив для покращення ґрунту. На розвиток сфери аграрного сектору має вплив багато факторів зовнішнього та внутрішнього середовища. Розвиток сфери за інноваційним напрямом можливий при виконанні деяких аспектів, а саме – збільшення заробітної плати у сфері, для залучення молоді в якості робо-</p>

<p>молоді в якості робочої сили, використання інноваційних розробок для покращення виробництва та експорту продукції, підвищення продуктивності зайнятості населення, через мотиваційні чинники та інше. Такі умови повинна створювати держава за рахунок інституційних важелів, які повинні сприяти сталому розвитку сільського господарства. Так, аналізуючи зайнятість населення в сільському господарстві, можна стверджувати, що більшість зайнятого населення в домашніх домогосподарствах (рис. 3.4). Кількість найманих працівників (офіційно оформлених згідно чинного трудового законодавства) значно менша, ніж кількість зайнятого населення у сільському господарстві.</p>	<p>чої сили, використання інноваційних розробок для покращення виробництва та експорту продукції, підвищення продуктивності зайнятості населення, через мотиваційні чинники та інше. Такі умови повинна створювати держава за рахунок інституційних важелів, які повинні сприяти інноваційному розвитку аграрного сектору економіки. Так, аналізуючи зайнятість населення в аграрному секторі, можна стверджувати, що більшість зайнятого населення в домашніх домогосподарствах (рис. 3.9). Кількість найманих працівників (офіційно оформлених згідно чинного трудового законодавства) значно менша, ніж кількість зайнятого населення у сфері.</p>																																				
<p>С. 238.</p>	<p>С. 268.</p>																																				
 <table border="1"> <caption>Рис. 3.4. Зайняте населення та кількість найманих працівників в сільському господарстві України у 2014-2018 роках (тис. осіб)*</caption> <thead> <tr> <th>Рік</th> <th>Зайняте населення в сільському господарстві</th> <th>Кількість найманих працівників на підприємствах у аграрному секторі</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2014</td> <td>3091,4</td> <td>132,4</td> </tr> <tr> <td>2015</td> <td>2870,6</td> <td>119,7</td> </tr> <tr> <td>2016</td> <td>2866,5</td> <td>110,1</td> </tr> <tr> <td>2017</td> <td>2860,7</td> <td>103,6</td> </tr> <tr> <td>2018</td> <td>2937,6</td> <td>102,4</td> </tr> </tbody> </table> <p>Рис. 3.4. Зайняте населення та кількість найманих працівників в сільському господарстві України у 2014-2018 роках (тис. осіб)* *Джерело: побудовано автором за даними Державної служби статистики України</p>	Рік	Зайняте населення в сільському господарстві	Кількість найманих працівників на підприємствах у аграрному секторі	2014	3091,4	132,4	2015	2870,6	119,7	2016	2866,5	110,1	2017	2860,7	103,6	2018	2937,6	102,4	 <table border="1"> <caption>Рис. 3.9. Зайняте населення та кількість найманих працівників в сільському господарстві України у 2014-2018 роках (тис. осіб)*</caption> <thead> <tr> <th>Рік</th> <th>Зайняте населення в сільському господарстві</th> <th>Кількість найманих працівників на підприємствах у аграрному секторі</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2014</td> <td>3091,4</td> <td>132,4</td> </tr> <tr> <td>2015</td> <td>2870,6</td> <td>119,7</td> </tr> <tr> <td>2016</td> <td>2866,5</td> <td>110,1</td> </tr> <tr> <td>2017</td> <td>2860,7</td> <td>103,6</td> </tr> <tr> <td>2018</td> <td>2937,6</td> <td>102,4</td> </tr> </tbody> </table> <p>Рис. 3.9. Зайняте населення та кількість найманих працівників в сільському господарстві України у 2014-2018 роках (тис. осіб)* *Джерело: побудовано автором за даними Державної служби статистики України</p>	Рік	Зайняте населення в сільському господарстві	Кількість найманих працівників на підприємствах у аграрному секторі	2014	3091,4	132,4	2015	2870,6	119,7	2016	2866,5	110,1	2017	2860,7	103,6	2018	2937,6	102,4
Рік	Зайняте населення в сільському господарстві	Кількість найманих працівників на підприємствах у аграрному секторі																																			
2014	3091,4	132,4																																			
2015	2870,6	119,7																																			
2016	2866,5	110,1																																			
2017	2860,7	103,6																																			
2018	2937,6	102,4																																			
Рік	Зайняте населення в сільському господарстві	Кількість найманих працівників на підприємствах у аграрному секторі																																			
2014	3091,4	132,4																																			
2015	2870,6	119,7																																			
2016	2866,5	110,1																																			
2017	2860,7	103,6																																			
2018	2937,6	102,4																																			
<p>С. 238.</p>	<p>С. 268–269.</p>																																				
<p>Така ситуація пояснюється характером та сезонністю роботи в сільському господарстві. Оскільки на активний період посіву та збирання урожаю кількість зайнятого населення збільшується за рахунок сезонних працівників, а постійне зайняте населення в домогосподарствах є значно меншим. Проте, у період за останні п'ять років кількість найманих працівників в сільському господарстві значно скоротилася. Так, у 2017 році у порівнянні з 2014 роком скоротилась на 30 тис. осіб. А серед зайнятого населення в аграрному секторі у порівнянні із 2014 роком зменшилась на 153,8 тис. осіб, проте у порівнянні із 2017 роком збільшилась на 76,9 тис. осіб. Така ситуація пояснюється як зміною структури посівних площ, так і з використанням інноваційних розробок в техніці та технології, які використовуються в сільському господарстві. Така динаміка призводить до збільшення показника продуктивності праці, оскільки використання інноваційних технологій зменшує навантаження на людські ресурси, та призводить до збільшення продуктивності праці.</p> <p>Проте, рентабельність виробництва за аналізований період знизилась по всій галузі сільського господарства (рис. 3.5).</p>	<p>Така ситуація пояснюється характером та сезонністю роботи в аграрному секторі. Оскільки на активний період посіву та збирання урожаю кількість зайнятого населення збільшується за рахунок сезонних працівників, а постійне зайняте населення в домогосподарствах є значно меншим. Проте, у період за останні п'ять років кількість найманих працівників в аграрному секторі значно скоротилася. Так, у 2017 році у порівнянні з 2014 роком скоротилась на 30 тис. осіб. А серед зайнятого населення в аграрному секторі у порівнянні із 2014 роком зменшилась на 153,8 тис. осіб, проте у порівнянні із 2017 роком збільшилась на 76,9 тис. осіб. Така ситуація пояснюється як зміною структури посівних площ, так і з використанням інноваційних розробок в техніці та технології, які використовуються в аграрному секторі. Така динаміка призводить до збільшення показника продуктивності праці, оскільки використання інноваційних технологій зменшує навантаження на людські ресурси, та призводить до збільшення продуктивності праці.</p> <p>Проте, рентабельність виробництва за аналізований період знизилась по всій сфері аграрного бізнесу (рис. 3.10).</p>																																				
<p>С. 239.</p>	<p>С. 269.</p>																																				

<p>Рис. 3.5. Рентабельність виробництва продукції рослинництва (%)*</p> <p>*Джерело: побудовано автором за даними Державної служби статистики України</p>	<p>Рис. 3.10. Рентабельність виробництва в сільському господарстві в сфері продукції рослинництва (%)*</p> <p>*Джерело: побудовано автором за даними Державної служби статистики України</p>
<p>С. 239.</p>	<p>С. 269–270.</p>
<p>Якщо проаналізувати рентабельність виробництва в рослинництві, то у 2018 році зменшення відбулося на всіма позиціями, проте у виробництві цукрового буряку спостерігається від'ємний показник рентабельності виробництва. Так, найбільш сприятливі показники рентабельності рослинництва спостерігаються у 2015 році за всіма позиціями. У 2017 році зменшення відбулось за всіма позиціями рослинництва, зменшення виробництво зернових культур у порівнянні із 2015 роком (на 18,4%), картоплі (на 40,7%), насіння соняшнику (на 48%), овочі відкритого ґрунту (на 30,8%), цукрові буряки (на 39,6 %). Така негативна тенденція пояснюється тим, що більшість аграріїв для розширення виробництва та в період посівних площ використовують кредитні кошти для закупки насіння та оренди обладнання, а прибуток вони отримують лише після збору урожаю. Проте, за останні роки спостерігається погіршення кліматичних умов, що призводить до погіршення урожайності культур, що зменшує обсяги виробництва та продажу аграрної продукції. В тваринництві ситуація негативна (рис. 3.6).</p>	<p>Якщо проаналізувати рентабельність виробництва в сфері рослинництва, то у 2018 році зменшення відбулося на всіма позиціями, проте у виробництві цукрового буряку спостерігається від'ємний показник рентабельності виробництва. Так, найбільш сприятливі показники в сфері рентабельності рослинництва спостерігаються у 2015 році за всіма позиціями. У 2017 році зменшення відбулось за всіма позиціями рослинництва, зменшення виробництво зернових культур у порівнянні із 2015 роком (на 18,4%), картоплі (на 40,7%), насіння соняшнику (на 48%), овочі відкритого ґрунту (на 30,8%), цукрові буряки (на 39,6 %). Така негативна тенденція пояснюється тим, що більшість аграріїв для розширення виробництва та в період посівних площ використовують кредитні кошти для закупки насіння та оренди обладнання, а прибуток вони отримують лише після збору урожаю. Проте, за останні роки спостерігається погіршення кліматичних умов, що призводить до погіршення урожайності культур, що зменшує обсяги виробництва та продажу аграрної продукції. В сфері продукції тваринництва ситуація негативна (рис. 3.11).</p>
<p>С. 240.</p>	<p>С. 270.</p>
<p>Рис. 3.6. Рентабельність виробництва продукції тваринництва (%)*</p> <p>*Джерело: побудовано автором за даними Державної служби статистики України</p>	<p>Рис. 3.11. Рентабельність виробництва в сільському господарстві в сфері продукції тваринництва (%)*</p> <p>*Джерело: побудовано автором за даними Державної служби статистики України</p>
<p>С. 240.</p>	<p>С. 270–271.</p>
<p>У 2018 році рентабельність виробництва продукції тваринництва негативна по позиціям м'ясо великої рогатої худоби, м'ясо овець та кіз. Позитивним є тільки показник серед яєць, м'ясо свиней та м'ясо птиці. Оскільки це продукти споживчого кошику та в ціновій категорії є найбільш дешевими. Проте, у 2018 році спостерігається зниження рентабельності виробництва серед позиції молоко на 10,8 %, збільшення по категорії яйця на 15,4%,</p>	<p>У 2018 році рентабельність виробництва у сфері тваринництва негативна по позиціям м'ясо великої рогатої худоби, м'ясо овець та кіз.</p> <p>271</p> <p>Позитивним є тільки показник серед яєць, м'ясо свиней та м'ясо птиці. Оскільки це продукти споживчого кошику та в ціновій категорії є найбільш дешевими. Проте, у 2018 році спостерігається зниження рентабельності виробництва серед позиції</p>

<p>зменшення м'ясо птиці на 1,3%. Така негативна тенденція пояснюється зменшенням поголів'я скоту в домогосподарствах, через подорожчання продуктів комбікорму для худоби, проте ціна на закупку м'яса у населення зменшилась, що призводить до негативної рентабельності вирощування такої худоби. Позитивним є тенденція на птахофермах, що призводить до покращення рентабельності виробництва, негативним також є імпорт продукції тваринництва, що розбалансовує вітчизняний ринок товаровиробників.</p>	<p>молоко на 10,8 %, збільшення по категорії яйця на 15,4%, зменшення м'ясо птиці на 1,3%. Така негативна тенденція пояснюється зменшенням поголів'я скоту в домогосподарствах, через подорожчання продуктів комбікорму для худоби, проте ціна на закупку м'яса у населення зменшилась, що призводить до негативних рентабельності вирощування такої худоби. Позитивним є тенденція на птахофермах, що призводить до покращення рентабельності виробництва, негативним також є імпорт продукції тваринництва, що розбалансовує вітчизняний ринок товаровиробників.</p>
<p>С. 240–241.</p>	<p>С. 271.</p>
<p>Проте у період з 2015 до 2018 року спостерігається різке зниження рівня рентабельності сільськогосподарства в цілому. Так, у 2018 році рентабельність сільського господарства становила 17,9% проти 41,7% у 2015 році. Такі негативні тенденції пояснюються відсутністю та зниженням рівня розвитку сільського господарства. Оскільки за рахунок впровадження техніки та технології хоча і відбувається збільшення продуктивності праці, проте через несприятливі кліматичні умови та не ефективні механізми державного регулювання щодо підтримки сільського господарства загальний рівень рентабельності падає. Через зниження обсягів виробництва та реалізації більшості видів продукції сільського господарства зменшується доходність підприємницького сектору. Недостатність фінансових ресурсів негативно впливає на розвиток сільського господарства. Зниження державного фінансування галузі, особливо в частині інноваційних розробок призводить до зниження темпів розвитку сільського господарства. Так, серед державних важелів сприяння сталого розвитку сільського господарства є фінансування розробок академії наук У країни за галузевим спрямуванням (рис. 3.7).</p>	<p>Проте у період з 2015 до 2018 року спостерігається різке зниження рівня рентабельності аграрного виробництва. Так, у 2018 році рентабельність аграрного сектору становила 17,9% проти 41,7% у 2015 році. Такі негативні тенденції пояснюються відсутністю та зниженням рівня інноваційного розвитку аграрного сектору економіки. Оскільки за рахунок впровадження техніки та технології хоча і відбувається збільшення продуктивності праці, проте через несприятливі кліматичні умови та не виважену державну політику щодо підтримки аграрного сектору загальний рівень рентабельності падає. Через зниження обсягів виробництва та реалізації більшості видів продукції аграрного сектору зменшується доходність підприємницького сектору аграрного бізнесу. Недостатність фінансових ресурсів негативно впливає на розвиток аграрного сектору. Зниження державного фінансування сфери, особливо в частині інноваційних розробок призводить до зниження темпів розвитку аграрного сектору економіки. Так, серед державних важелів сприяння інноваційного розвитку аграрного сектору економіки є фінансування розробок академії наук України за галузевим спрямуванням (рис. 3.12).</p>
<p>С. 241.</p>	<p>С. 272.</p>
<p>Як видно з наведеного рис. 3.12. серед галузевого розподілу академії наук України, більша частка належить академії наук України (180%), на другому місці академія аграрних наук України (86%), потім академія медичних наук (35%) та інші. Державна підтримка сталого розвитку сільського господарства відбувається через фінансування розробок в середині країни. Так, інноваційна діяльність в сільському господарстві за аналізований період характеризується такими тенденціями. Упродовж аналізованого періоду частка підприємств, які займалися інноваційною діяльністю в сільському господарстві становила 18,4%, у тому числі здійснювали технологічні інновації - 11,8% (5,7% - продуктові і 10,3% - процесові), нетехнологічні - 13,4% (8,7% - організаційні і 10,2% - маркетингові).</p>	<p>Як видно з наведеного рис. 3.12. серед галузевого розподілу академії наук України, більша частка належить академії наук України (180%), на другому місці академія аграрних наук України (86%), потім академія медичних наук (35%) та інші. Державна підтримка інноваційного розвитку аграрного сектору економіки відбувається через фінансування розробок в нутрі країни. Так, інноваційна діяльність в аграрному секторі за аналізований період характеризується такими тенденціями. Упродовж аналізованого періоду частка підприємств, які займалися інноваційною діяльністю в аграрному секторі становила 18,4%, у тому числі здійснювали технологічні інновації - 11,8% (5,7% - продуктові і 10,3% - процесові), нетехнологічні - 13,4% (8,7% - організаційні і 10,2% - маркетингові).</p>
<p>С. 242.</p>	<p>С. 272.</p>

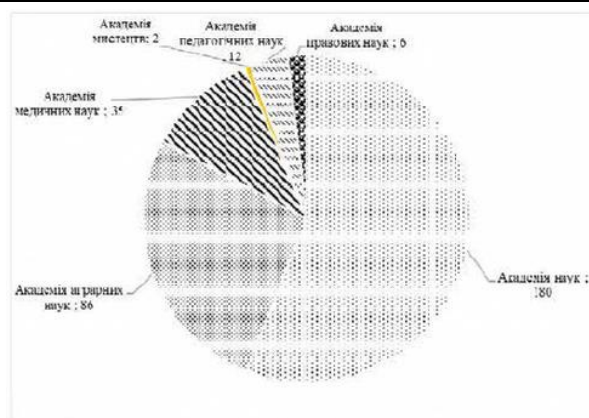


Рис. 3.7. Розподіл організацій національних академії наук України (%)*

*Джерело: побудовано автором за даними Державної служби статистики України

С. 242.

Слід зазначити, що існує прямий зв'язок між розміром підприємства і його рівнем інноваційної активності, оскільки для впровадження новацій необхідно мати певну кількість персоналу, який задіяний у виконанні наукових досліджень і розробок, що призводять до впровадження новацій. Відповідно найвища частка як технологічно активних, так і технологічно активних підприємств спостерігається серед великих підприємств (відповідно 31,4% і 28,1%).

Щодо напрямів інноваційно-інвестиційної діяльності підприємств галузі, то понад половину підприємств з технологічними інноваціями придбали машини, обладнання для виробництва нових або значно поліпшених продуктів та послуг. Майже третина здійснювали діяльність для запровадження нових або суттєво вдосконалених продуктів та процесів, технічне оснащення, організацію виробництва тощо (інше). Більшість новацій розроблялось вітчизняними дослідниками (рис. 3.8).

С. 243.

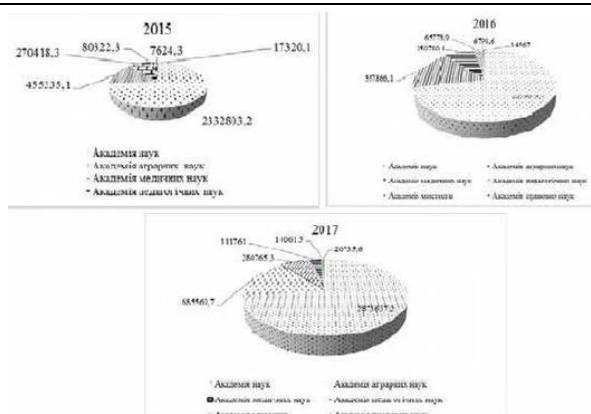


Рис. 3.8 Розподіл фінансування внутрішніх витрат на виконання наукових досліджень і розробок у наукових організаціях національних академії наук України (тис. грн)*

*Джерело: побудовано автором за даними Державної служби статистики України

С. 243.

Як видно з наведених даних у період з 2015 до 2018 року спостерігається збільшення фінансування на інноваційні розробки вітчизняними науковця-

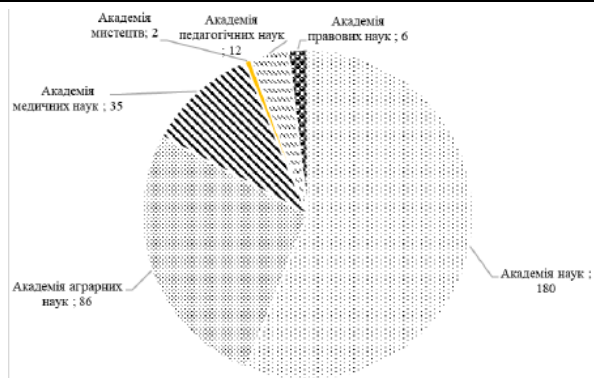


Рис. 3.12. Розподіл організацій національних академії наук України (%)*

*Джерело: побудовано автором за даними Державної служби статистики України

С. 272–273.

Слід зазначити, що існує прямий зв'язок між розміром підприємства і його рівнем інноваційної активності, оскільки для впровадження інновацій необхідно мати певну кількість персоналу, який задіяний у виконанні наукових досліджень і розробок, що призводять до впровадження інновацій. Відповідно найвища частка як технологічно активних, так і нетехнологічно активних підприємств спостерігається серед великих підприємств (відповідно 31,4% і 28,1%).

Щодо напрямів інноваційної діяльності підприємств галузі, то понад половину підприємств з технологічними інноваціями придбали машини, обладнання для виробництва нових або значно поліпшених продуктів та послуг. Майже третина здійснювали діяльність для запровадження нових або суттєво вдосконалених продуктів та процесів, технічне оснащення, організацію виробництва тощо (інше). Більшість інновацій розроблялось вітчизняними дослідниками (рис. 3.13).

С. 273.

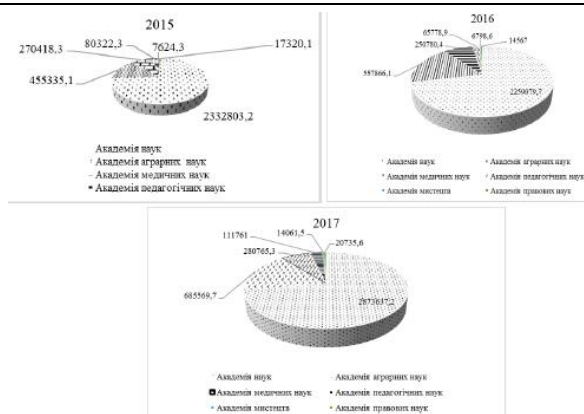
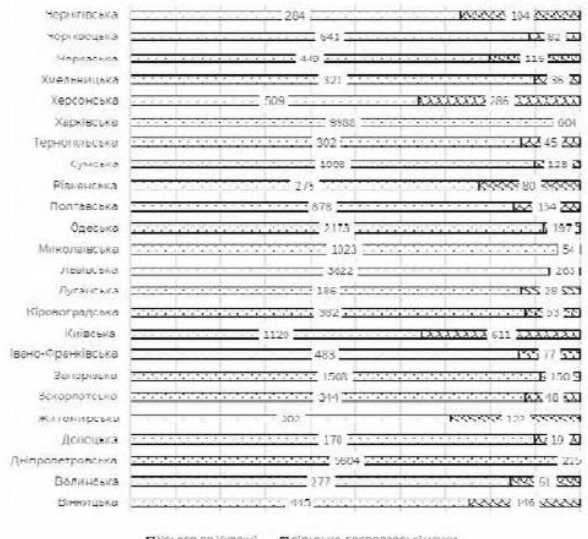
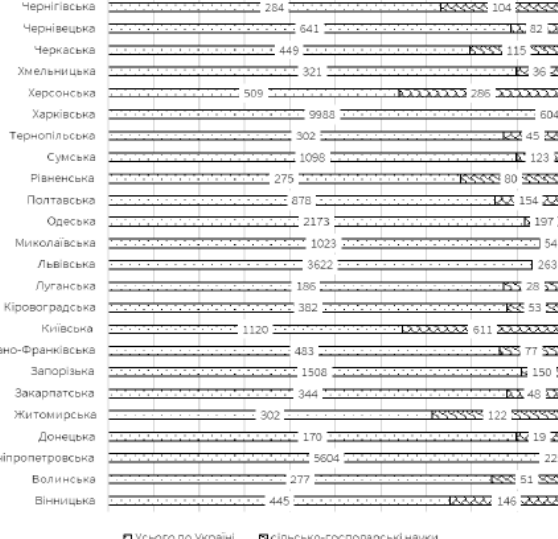



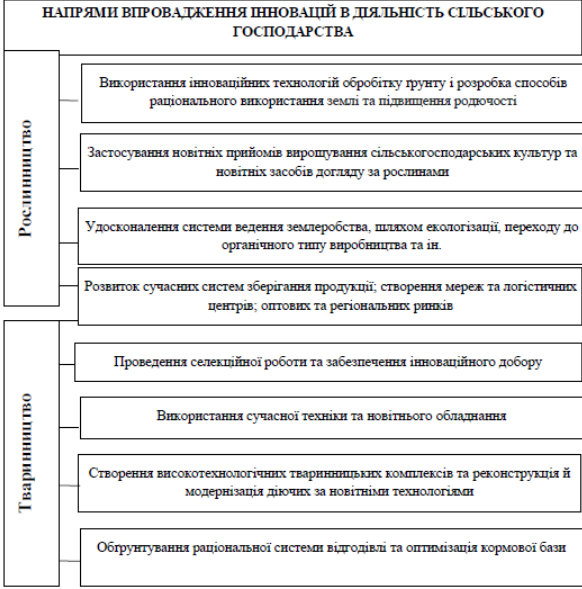
Рис. 3.13 Розподіл фінансування внутрішніх витрат на виконання наукових досліджень і розробок у наукових організаціях національних академії наук України (тис. грн)*

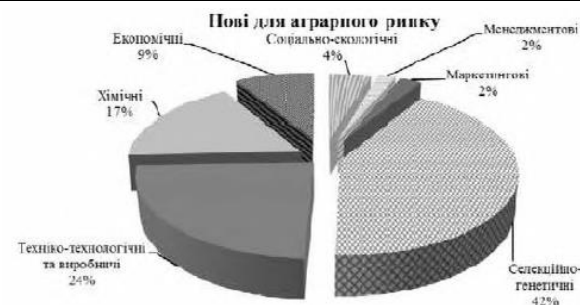
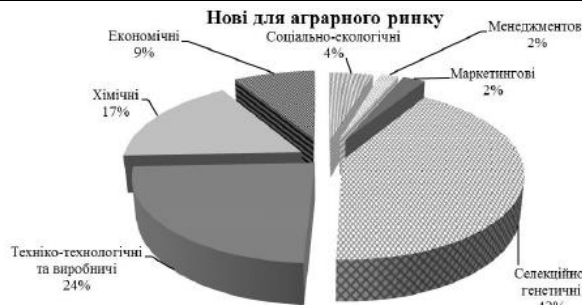
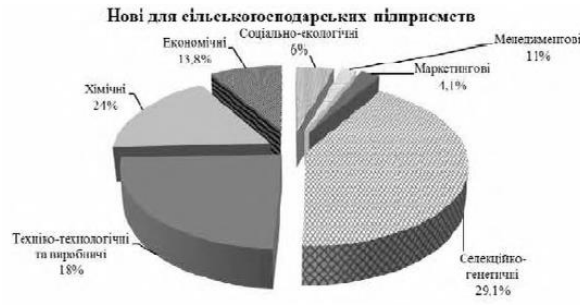
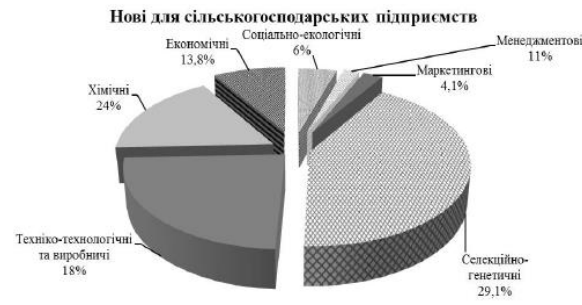
*Джерело: побудовано автором за даними Державної служби статистики України

С. 274.

Як видно з наведених даних у період з 2015 до 2017 року спостерігається збільшення фінансування на інноваційні розробки вітчизняними науковця-

<p>ми. Так, у 2015 році фінансування аграрної академії наук на виконання наукових досліджень і розробок було виділено 455335,1 тис. грн, а у 2018 році - 685569,7 тис. грн. У регіональному розрізі в сільському господарстві найбільше всього дослідників в Київ та Київській області (1104 та 611 осіб), Харківській (604 особи), Херсонській (286 осіб), Львівській (263 особи), Дніпропетровській (225 осіб). Найменша чисельність серед дослідників в сільському господарстві спостерігається в Донецькій (19 осіб), Луганській (28 осіб), Хмельницькій (36 осіб), Тернопільській (45 осіб) областях України (рис. 3.9).</p>	<p>ми. Так, у 2015 році фінансування аграрної академії наук на виконання наукових досліджень і розробок було виділено 455335,1 тис. грн, а у 2017 році - 685569,7 тис. грн. У регіональному розрізі в аграрній сфері найбільше всього дослідників в Київ та Київській області (1104 та 611 осіб), Харківській (604 особи), Херсонській (286 осіб), Львівській (263 особи), Дніпропетровській (225 осіб). Найменша чисельність серед дослідників в аграрній сфері спостерігається в Донецькій (19 осіб), Луганській (28 осіб), Хмельницькій (36 осіб), Тернопільській (45 осіб) областях України (рис. 3.14).</p>
<p>С. 244.</p>	<p>С. 274.</p>
 <p>Рис. 3.9. Кількість дослідників, які здійснювали наукові дослідження і розробки за регіонами у 2018 році (осіб)*</p> <p>*Джерело: побудовано автором за даними Державної служби статистики України</p>	 <p>Рис. 3.14. Кількість дослідників, які здійснювали наукові дослідження і розробки за регіонами у 2017 році (осіб)*</p> <p>*Джерело: побудовано автором за даними Державної служби статистики України</p>
<p>С. 244–245.</p>	<p>С. 275.</p>
<p>Загальне зменшення прямих іноземних інвестицій мало вплив і на зменшення інвестування сільського господарства. Так, у 2018 році у порівнянні із 2014 роком кількість прямих інвестицій в сільське господарство зменшилось на 1,1 млн.дол. США. Проте, у період з 2016 року спостерігається позитивна динаміка, оскільки у 2018 році у порівнянні із 2016 та 2017 роках спостерігається збільшення інвестицій. На зменшення інвестиційної привабливості держави та сільського господарства впливає ряд факторів як зовнішнього так і внутрішнього середовища. Таке зниження інвестиційної активності призводить до погіршення діяльності сільського господарства, зменшенню та уповільненню розвитку сільського господарства. Тому, для розробки організаційного забезпечення державної підтримки сталого розвитку сільського господарства необхідним є аналіз факторів впливу зовнішнього та внутрішнього середовища на розвиток сільського господарства з урахуванням складової сталості. Для врахування впливу дестабілізуючих факторів на сталий розвиток сільського господарства доцільним є використання імітаційного моделювання факторів впливу на сталий розвиток сільського господарства.</p>	<p>Загальне зменшення прямих іноземних інвестицій мало вплив і на зменшення інвестування аграрного сектору. Так, у 2018 році у порівнянні із 2014 роком кількість прямих інвестицій в аграрний сектор економіки зменшилось на 1,1 млн.дол. США. Проте, у період з 2016 року спостерігається позитивна динаміка, оскільки у 2018 році у порівнянні із 2016 та 2017 роках спостерігається збільшення інвестицій. На зменшення інвестиційної привабливості держави та аграрного сектору економіки впливає ряд факторів як зовнішнього так і внутрішнього середовища. Таке зниження інвестиційної активності призводить до погіршення інноваційного розвитку аграрного сектору економіки, зменшенню та уповільненню розвитку аграрного сектору. Тому, для розробки організаційного забезпечення державної підтримки інноваційного розвитку аграрного сектору економіки необхідним є аналіз факторів впливу зовнішнього та внутрішнього середовища на розвиток аграрного сектору з урахуванням інноваційної складової. Для врахування впливу дестабілізуючих факторів на інноваційний розвиток аграрного сектору економіки у наступному підрозділі доцільним є використання імітаційного моделювання факторів впливу на розвиток аграрного сектору.</p>
<p>С. 245.</p>	<p>С. 275–276.</p>
<p>Впроваджуючи у господарську діяльність інно-</p>	<p>Впроваджуючи у господарську діяльність інно-</p>

<p>вації, сільське господарство намагаються розв'язати такі основні завдання, як: підвищення дохідності; зростання конкурентоздатності; розширення ринків збуту продукції та освоєння нових ніш, скорочення постійних витрат підприємства; зниження собівартості виробництва продукції; збільшення товарного та сортового асортименту, підвищення якості продукції та ін. Тому процес впровадження новачій нині виступає базовим елементом державного регулювання й підвищення ефективності функціонування сільського господарства в Україні.</p> <p>Визначено, що провідними напрямками новачій в сільському господарстві України є (рис. 3.10):</p> <ul style="list-style-type: none"> - у рослинництві: зрошувальне землеробство; селекція; застосування новітніх засобів догляду за рослинами; технології обробітку ґрунту; сільськогосподарська техніка; технології переробки продукції; засоби логістики та ін.; - у тваринництві: формування високотехнологічних комплексів по утриманню та годівлі; їх реконструкція та модернізація на основі новітніх технологій; селекція; використання нових схем відгодівлі; раціоналізація кормової бази; нові технології переробки продукції та ін. 	<p>вації, аграрний сектор намагаються розв'язати такі основні завдання, як: підвищення дохідності; зростання конкурентоздатності; розширення ринків збуту продукції та освоєння нових ніш, скорочення постійних витрат підприємства; зниження собівартості виробництва продукції; збільшення товарного та сортового асортименту, підвищення якості продукції та ін. Тому процес впровадження новачій нині виступає базовим елементом державної політики й підвищення ефективності функціонування аграрного сектору в Україні.</p> <p>Визначено, що провідними напрямками новачій в аграрному секторі України є (рис. 3.15):</p> <ul style="list-style-type: none"> - у рослинництві: зрошувальне землеробство; селекція; застосування новітніх засобів догляду за рослинами; технології обробітку ґрунту; сільськогосподарська техніка; технології переробки продукції; засоби логістики та ін.; - у тваринництві: формування високотехнологічних комплексів по утриманню та годівлі; їх реконструкція та модернізація на основі новітніх технологій; селекція; використання нових схем відгодівлі; раціоналізація кормової бази; нові технології переробки продукції та ін.
<p>С. 246.</p>	<p>С. 276.</p>
 <p>Рис. 3.10. Напрями впровадження новачій в діяльність сільського господарства*</p> <p>*Джерело: систематизовано автором</p>	 <p>Рис. 3.15. Напрями впровадження новачій в діяльність сільського господарства*</p> <p>*Джерело: систематизовано автором</p>
<p>С. 246–247.</p>	<p>С. 277.</p>
<p>Розподіл різновидів новачій, що впроваджуються в сільському господарстві України є досить нерівномірним, як за предметом так і за сферою використання (рис. 3.11, 3.12).</p> <p>Так, у структурі нових для ринку новачій 41,8% належить селекційно-генетичним; 23,6 - техніко-технологічним та виробничим; хімічні новачії становлять 17%, а економічним належить частка у 8,7%. Вагома частка соціально-екологічних новачій у загальній структурі нових для ринку новачій складає 4,6%, що є критично недостатньою величиною, зважаючи на сучасні трансформації у напрямку інноваційно-екологічного розвитку сільського господарства України. Найменша частка щодо упровадження нових для ринку новачій належить управлінським та маркетинговим новачіям, частка яких у загальній структурі складає 1,9 та 2,4 % від-</p>	<p>Розподіл різновидів новачій, що впроваджуються в аграрному секторі України є досить нерівномірним, як за предметом так і за сферою використання (рис. 3.16, 3.17).</p> <p>Так, у структурі нових для ринку новачій 41,8% належить селекційно-генетичним; 23,6 – техніко-технологічним та виробничим; хімічні новачії становлять 17%, а економічним належить частка у 8,7%. Вагома частка соціально-екологічних новачій у загальній структурі нових для ринку новачій складає 4,6%, що є критично недостатньою величиною, зважаючи на сучасні трансформації у напрямку інноваційно-екологічного розвитку аграрного сектору України. Найменша частка щодо упровадження нових для ринку новачій належить менеджментовим та маркетинговим новачіям, частка яких у загальній структурі складає 1,9 та 2,4 % від-</p>

	повідно.	відповідно.
	С. 247.	С. 277.
	 <p>Рис. 3.11. Видова структура новацій за предметом застосування, що впроваджені у сільське господарство за 2014-2018 рр.* *Джерело: побудовано на основі даних Державної служби статистики України</p>	 <p>Рис. 3.16. Видова структура інновацій за предметом застосування, що впроваджені у сільське господарство за 2014-2017 рр.* *Джерело: побудовано на основі даних Державної служби статистики України</p>
	С. 247.	С. 277–278.
	<p>Ляг між створенням новацій та їхньою реалізацією в процесі господарської діяльності досить часто змінює, модернізує та вносить корективи в інноваційне рішення чи продукт. В господарській практиці має місце й впровадження новацій, що не мають документального підтвердження, в умовах гострої нестачі фінансових ресурсів. Досить часто використання новацій суб'єктами сільського господарства відбувається без розробки відповідних інноваційних проєктів.</p>	<p>Ляг між створенням інновацій та їхньою реалізацією в процесі господарської діяльності досить часто змінює, модернізує та вносить корективи в інноваційне рішення чи продукт. В господарській практиці має місце й впровадження інновацій, що не мають документального підтвердження, в умовах гострої нестачі фінансових ресурсів. Досить часто використання новацій аграрними підприємствами відбувається без розробки інноваційних проєктів.</p>
	С. 248.	С. 278.
	 <p>Рис. 3.12. Видова структура новацій за сферою застосування, що впроваджено сільським господарством у 2014-2018 рр.* *Джерело: побудовано на основі даних Державної служби статистики України</p>	 <p>Рис. 3.17. Видова структура інновацій за сферою застосування, що впроваджено сільським господарством у 2014-2017 рр.* *Джерело: побудовано на основі даних Державної служби статистики України</p>
	С. 248.	С. 278.
	<p>За допомогою SWOT-аналізу функціонування сільського господарства в Україні визначимо проблеми забезпечення його сталого розвитку та можливості на які має орієнтуватись сучасний механізм державного регулювання (табл.3.17)</p> <p style="text-align: right;">Таблиця 3.17</p> <p style="text-align: center;">SWOT-аналіз сільського господарства в Україні*</p>	<p>За допомогою SWOT-аналізу функціонування аграрного сектору в Україні визначимо проблеми його інноваційного розвитку та можливості на які має орієнтуватись сучасна державна політика (табл.3.8)</p> <p style="text-align: right;">Таблиця 3.8</p> <p style="text-align: center;">SWOT-аналіз аграрного сектору в Україні*</p>
	С. 249–250.	С. 278–279.

Сильні сторони	Слабкі сторони	Сильні сторони	Слабкі сторони
<ol style="list-style-type: none"> 1. Вигідне географічне розташування в центрі Європи на перехресті основних логістичних вузлів 2. Клімат (вплив частини території України розташована в кліматичних зонах, що сприяють відносно с/г з мінімальними ризиками отримання збитків від різних стійких ліній) 3. Групи (українські с/г землі — це переважно з найбільшим вмістом гумусу у с/г) 4. Культура і знання (аграрії активно навчаються у коллег з усього світу) 5. Дешва в середньому землі (в Україні — 41 євро/га, для порівняння в Литві — 81, у Чехії — 96, у Франції — 202) 6. Найвища маржинальність серед усіх країн світу — 30-150% (за оцінками експертів "Латифундист Мейл") 7. Висока якість ґрунту 8. Дешва робоча сила (середня офіційна зарплата в с/г в Україні — \$277, у Польщі — \$1 680, в Угорщині — \$1 114, у Словаччині — \$1 319) 9. Бізнес через своїх лобістів із національних асоціацій представлений в уряді (експортна рада, Рада інвесторів України, різні між-виробничі групи і комітети при міністерстві тощо) 10. Лаконічний і швидко підходить для великого товарного землеробства 11. Активне використання всіма громадянами (включно, середніми і дрібними) державних систем: технологій у сфері виробництва 12. ТОПові позиції України на світовому ринку (сьогодні Україна - одні із світових лідерів за низькою товарною ціною) 13. Висока частка експорту в економіці 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Відсутність вільного ринку землі (як однієї з ключових умов для залучення інвестицій) 2. Низький рівень переробки (часта агропродукція з високою доданою вартістю в найбільшій області с/г виробництва становить незначну частину — близько 5-7%) 3. Низька ефективність (на усіх ланцюгах бізнесу) 4. Низька продуктивність (\$4 тис. у с/г на одному зайнятому. Для порівняння в Польщі — \$8 тис., у Німеччині, Франції — \$34 тис., у Нідерланді — \$79 тис.) [52] 5. Слабка самоорганізація ринку (середній і малий бізнес не беруть активної участі в профінансуванні для політичного лобювання своїх інтересів) 6. Відсутність диверсифікації фінансування сектору (дорогі кредити), недовідфінансування сектору 7. Відсутність довгострокової Стратегії розвитку сектору (як частини загальної Економічної стратегії країни) 8. Домінування окремих великих гравців на ринку (створює передумови для монополізації монополий в окремих секторах АПК) 9. Відсутність ефективності залогового регулювання 10. На процесі виходу з державної галузі 11. Попри наявність якості чорнозему (близько 20% українських чорноземів дегradували за 28 років через непродуктивну політику оброблення ґрунту і неконтрольоване внесення добрив, що призвело до збитків — до 10-15 млрд грн) 12. У нашій господарстві зберігається "культура колгоспу": низький рівень фінансової грамотності, старі технології, відсутність процесу модернізації об'єкта 13. Висока частка неефективних державних підприємств у компанії землі Мінвирпромтомо — 334 підприємства (з них 1 підприємство розташоване в зоні ООС, 32 — у Криму, 206 — підлягають ліквідації, 95 — повинні бути приватизовані і 3 — залишитися в державній власності) 14. Дефіцит кваліфікованих кадрів у регіонах 15. Відсутність профільних R&D-центрів 16. Основне ґрунтоутворення на зерно відбувається не в Україні 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Вигідне географічне розташування в центрі Європи на перехресті основних логістичних вузлів 2. Клімат (вплив частини території України розташована в кліматичних зонах, що сприяють відносно с/г з мінімальними ризиками отримання збитків від різних стійких ліній) 3. Групи (українські с/г землі — це переважно з найбільшим вмістом гумусу у с/г) 4. Культура і знання (аграрії активно навчаються у коллег з усього світу) 5. Дешва оренда землі (в Україні — 41 євро/га, для порівняння в Литві — 81, у Чехії — 96, у Франції — 202) 6. Найвища маржинальність серед усіх країн світу — 30-150% (за оцінками експертів "Латифундист Мейл") 7. Висока якість ґрунту 8. Дешва робоча сила (середня офіційна зарплата в с/г в Україні — \$277, у Польщі — \$1 680, в Угорщині — \$1 114, у Словаччині — \$1 319) 9. Бізнес через своїх лобістів із національних асоціацій представлений в уряді (експортна рада, Рада інвесторів України, різні між-виробничі групи і комітети при міністерстві тощо) 10. Лаконічний і швидко підходить для великого товарного землеробства 11. Активне використання всіма громадянами (включно, середніми і дрібними) державних систем: технологій у сфері виробництва 12. ТОПові позиції України на світовому ринку (сьогодні Україна - одні із світових лідерів за низькою товарною ціною) 13. Висока частка експорту в економіці 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Відсутність вільного ринку землі (як однієї з ключових умов для залучення інвестицій) 2. Низький рівень переробки (часта агропродукція з високою доданою вартістю в найбільшій області с/г виробництва становить незначну частину — близько 5-7%) 3. Низька ефективність (на усіх ланцюгах бізнесу) 4. Низька продуктивність (\$4 тис. у с/г на одному зайнятому. Для порівняння в Польщі — \$8 тис., у Німеччині, Франції — \$34 тис., у Нідерланді — \$79 тис.) [52] 5. Слабка самоорганізація ринку (середній і малий бізнес не беруть активної участі в профінансуванні для політичного лобювання своїх інтересів) 6. Відсутність диверсифікації фінансування сектору (дорогі кредити), недовідфінансування сектору 7. Відсутність довгострокової Стратегії розвитку сектору (як частини загальної Економічної стратегії країни) 8. Домінування окремих великих гравців на ринку (створює передумови для монополізації монополій в окремих секторах АПК) 9. Відсутність ефективності залогового регулювання 10. Неповноцінне механізм державного регулювання 11. Попри наявність якості чорнозему (близько 20% українських чорноземів дегradували за 28 років через непродуктивну політику оброблення ґрунту і неконтрольоване внесення добрив, що призвело до збитків — до 10-15 млрд грн) 12. У нашій господарстві зберігається "культура колгоспу": низький рівень фінансової грамотності, старі технології, відсутність процесу модернізації об'єкта 13. Висока частка неефективних державних підприємств у компанії землі Мінвирпромтомо — 334 підприємства (з них 1 підприємство розташоване в зоні ООС, 32 — у Криму, 206 — підлягають ліквідації, 95 — повинні бути приватизовані і 3 — залишитися в державній власності) 14. Дефіцит кваліфікованих кадрів у регіонах 15. Відсутність профільних R&D-центрів 16. Основне ґрунтоутворення на зерно відбувається не в Україні
<p>Можливості</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Зняття мораторію на продаж землі (до \$ 50 млрд інвестицій за 10 років) 2. Вихід на нові ринки з новою продукцією (наприклад, конюшня, яловичина, халупне м'ясо, ханон українського виробництва, колони сирів, органічний мед, сираний чорний чай тощо) 3. Інфразвуковий с/г (AgTech) 4. Залучення інвестицій у сектор 5. Підвищення продуктивності та врожайності 6. Створення профільних R&D-центрів в Україні (новий технологічний матеріал, нові технології, нові добрива) 7. Підтримка з боку міжнародних фінансових організацій та з боку держави 8. Створення в Україні Причорноморського центру бізнесової торгівлі агропродукцією 9. Створення в Україні європейського логістичного та виробничого хабу агропродукції 10. Перетворення України на світовий органічний хаб 11. Зростає експорт і, як наслідок, валютно значуща країну 12. Формування моделі "20-40-40" (за розміром господарств 20% — великий агробізнес, 40% — середній, 40% — малий) 13. Можливість формування галузі (об'єкта унікальний "український" шлях інноваційного розвитку) 	<p>Загрози</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Прогрешення у відкритті ринку землі (відсутність обмежень для категорій покупців, формування ціни, захисних механізмів від спекулятивного перепаду землі) 2. Війна, політична та економічна кризи в Україні 3. Війна кадрів 4. Програшання в регулюванні галузі 5. Погіршення якості земель 6. Втрати вартості землі через розвиток альтернативного виробництва (гідропоніка тощо) 7. Підвищення продуктивності та врожайності 8. Створення профільних R&D-центрів в Україні (новий технологічний матеріал, нові технології, нові добрива) 9. Підтримка з боку міжнародних фінансових організацій та з боку держави 8. Створення в Україні Причорноморського центру бізнесової торгівлі агропродукцією 9. Створення в Україні європейського логістичного та виробничого хабу агропродукції 10. Перетворення України на світовий органічний хаб 11. Зростає експорт і, як наслідок, валютно значуща країну 12. Формування моделі "20-40-40" (за розміром господарств 20% — великий агробізнес, 40% — середній, 40% — малий) 13. Можливість формування галузі (об'єкта унікальний "український" шлях інноваційного розвитку) 		

*Джерело: складено автором на основі власних досліджень та з використанням офіційних даних Українського інституту майбутнього [53]

*Джерело: складено автором на основі власних досліджень та з використанням офіційних даних Українського інституту майбутнього²⁸²

С. 250.

Ситуація щодо упровадження сільськогосподарськими підприємствами новачок, підтверджує потребу до збільшення соціально-екологічних досліджень, розробок та їх впровадження у практичну діяльність товаровиробників. Щодо питомої ваги упровадження нових для підприємств новачок, то найбільшу частку в їх структурі посідають селекційно-генетичні (29,1 %) та хімічні (24,0%), дещо меншою є частки техніко-технологічних та виробничих й економічних, що склали відповідно 18% та 13,8 % за досліджуваний період. Питома вага новачок нових для підприємств у сфері менеджменту становить 11%, що у 5,8 раза більше ніж упроваджено даного різновиду новачок, нових для ринку. Серед нових для підприємства новачок частка маркетингових складала 4,2%, що перевищує аналогічний показник з впровадження новачок нових для ринку в 1,7 рази та свідчить про проведення внутрішніх досліджень у сфері маркетингу та їх реалізацію в господарській діяльності підприємств (Додаток В., табл.В.1).

Нині в Україні здійснюється активна робота у сфері досліджень та розробки нових технологій для сільського господарства. Так, вагомими результатами досягнуто у сфері енергозощаджуючої техніки, сільськогосподарського устаткування та нових знарядь праці. Продовжуються розробки у сфері технологій виробництва продуктів харчування, реалізуються відкриття організаційно-технологічного змісту у галузі переробки продукції та її зберігання й просування на ринок. Визначено, що за рахунок нових видів технічного обладнання витрати сировини

С. 283.

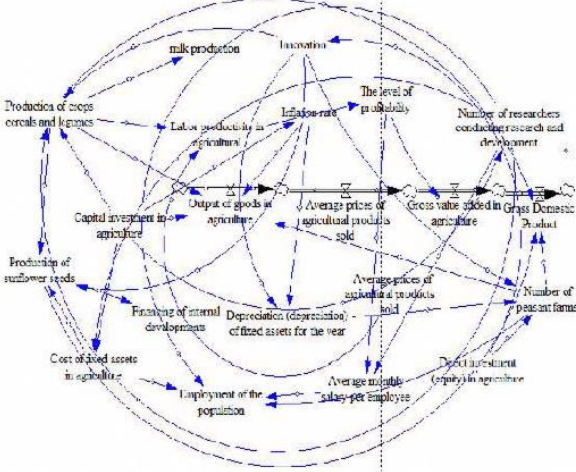
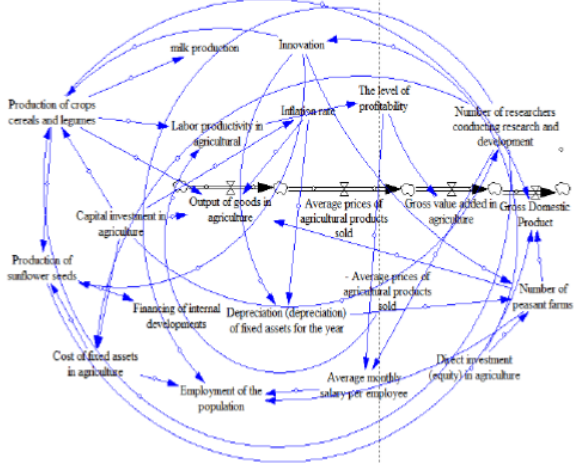
Ситуація щодо упровадження сільськогосподарськими підприємствами інновацій, які є для них новими, підтверджує потребу до збільшення соціально-екологічних досліджень, розробок та їх впровадження у практичну діяльність товаровиробників. Щодо питомої ваги упровадження нових для підприємств інновацій, то найбільшу частку в їх структурі посідають селекційно-генетичні (29,1%) та хімічні (24,0%), дещо меншою є частки техніко-технологічних та виробничих й економічних, що склали відповідно 18% та 13,8 % за досліджуваний період. Питома вага інновацій нових для підприємств у сфері менеджменту становить 11%, що у 5,8 раза більше ніж упроваджено даного різновиду інновацій, нових для ринку. Серед нових для підприємства інновацій частка маркетингових складала 4,2%, що перевищує аналогічний показник з впровадження інновацій нових для ринку в 1,7 рази та свідчить про проведення внутрішніх досліджень у сфері маркетингу та їх реалізацію в господарській діяльності підприємств.

Нині в Україні здійснюється активна робота у сфері досліджень та розробки нових технологій для аграрного сектора. Так, вагомими результатами досягнуто у сфері енергозощаджуючої техніки, сільськогосподарського устаткування та нових знарядь праці. Продовжуються розробки у сфері технологій виробництва продуктів харчування, реалізуються відкриття організаційно-технологічного змісту у галузі переробки продукції та її зберігання й просування на ринок. Визначено, що за рахунок нових видів технічного обладнання витрати сировини

<p>вини зменшуються на 15-20%, а виробничі витрати можна мінімізувати на 20-25%, першочергово вирішивши за таких умов проблеми методологічного характеру щодо їх реалізації на практиці [60].</p>	<p>зменшуються на 15-20%, а виробничі витрати можна мінімізувати на 20-25%, першочергово вирішивши за таких умов проблеми методологічного характеру щодо їх реалізації на практиці²⁸⁹.</p>
<p>С. 250–251.</p>	<p>С. 284.</p>
<p>Наукові здобутки у сфері аграрної науки покладено в основу цільових програм розвитку вітчизняного сільського господарства. Науковці Національної академії аграрних наук України (НААНУ) приймають активну участь при розробці проектів законодавчих та нормативно-правових актів України. Для ефективного впровадження сільським господарством наукових розробок НААНУ приділяє значну увагу підвищенню рівня власної науково-інноваційної діяльності, зокрема, успішний досвід отримано щодо створення функціонування у кожній з областей регіональних центрів наукового забезпечення агропромислового виробництва. Таким чином, аналіз макроекономічних факторів сталого розвитку сільського господарства дозволив виявити тенденцію окремих показників як позитивного, так негативного впливу, що наведено у таблиці 3.18. Кількість факторів негативного впливу є явно домінуючим над кількістю позитивних факторів, що свідчить про недосконалість державного регулювання сталого розвитку сільського господарства в Україні на сучасному етапі трансформації національної економіки.</p>	<p>Наукові здобутки у сфері аграрної науки покладено в основу цільових програм розвитку вітчизняного аграрного сектора. Науковці Національної академії аграрних наук України (НААНУ) приймають активну участь при розробці проектів законодавчих та нормативно-правових актів України. Для ефективного впровадження аграрним сектором наукових розробок НААНУ приділяє значну увагу підвищенню рівня власної науково-інноваційної діяльності, зокрема, успішний досвід отримано щодо створення функціонування у кожній з областей регіональних центрів наукового забезпечення агропромислового виробництва. Таким чином, аналіз макроекономічних факторів інноваційного розвитку аграрного сектору дозволив виявити тенденцію окремих показників як позитивного, так негативного впливу, що наведено у таблиці 3.9. Кількість факторів негативного впливу є явно домінуючим над кількістю позитивних факторів, що свідчить про недосконалість державної політики формування інноваційного середовища розвитку аграрного сектору в Україні на сучасному етапі розвитку ринкових відносин.</p>
<p>С. 251.</p>	<p>С. 285.</p>
<p>Дослідження динаміки впливу макроекономічних показників та результативності державного регулювання сталого розвитку сільського господарства дозволив виділити найбільш впливові фактори, які безпосередньо впливають на галузь.</p> <p>Для реалізації ефективного механізму державного регулювання сталого розвитку сільського господарства важливим елементом є підтримка інноваційної та інвестиційної складової механізму, яка забезпечує розвиток сільського господарства. Ці компоненти мають як прямий, так і зворотний вплив один на одного.</p>	<p>Дослідження динаміки впливу макроекономічних показників та результативності державної політики інноваційного розвитку аграрного сектору дозволив виділити найбільш впливові фактори, які безпосередньо впливають на галузь.</p> <p>Для реалізації ефективної інноваційної політики держави в сфері аграрного сектору важливим елементом є підтримка інноваційної та інвестиційної складової політики, яка забезпечує розвиток аграрного сектору. Ці компоненти мають як прямий, так і зворотний вплив один на одного.</p>
<p>С. 252.</p>	<p>С. 284.</p>
<p style="text-align: right;">Таблиця 3.18</p> <p>Макроекономічні фактори позитивного та негативного впливу на сталий розвиток сільського господарства</p>	<p style="text-align: right;">Таблиця 3.9</p> <p>Макроекономічні фактори позитивного та негативного впливу на інноваційний розвиток аграрного сектору</p>

	<table border="1"> <thead> <tr> <th data-bbox="279 174 480 226">Фактори позитивного впливу</th> <th data-bbox="480 174 868 226">Фактори негативного впливу</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td data-bbox="279 226 480 786"> <ol style="list-style-type: none"> 1. Збільшення обороту торгівлі. 2. Збільшення обсягів капітальних інвестицій, за рахунок усіх джерел фінансування. 3. Зростання обсягів прямих іноземних інвестицій в економіку України. 4. Позитивне saldo у зовнішній торгівлі сільськогосподарською продукцією 5. Позитивне saldo зовнішньоторговельного балансу України </td> <td data-bbox="480 226 868 786"> <ol style="list-style-type: none"> 1. Погіршення демографічних показників в сільській місцевості (зменшення чисельності наявного населення, суттєве перевищення числа померлих над живонародженими). 2. Високий рівень безробіття в сільському господарстві. 3. Зниження частки соціальної допомоги в структурі доходів населення. 4. Зниження частки заощаджень в структурі витрат населення. 5. Нестабільна динаміка обсягу ВВП. 6. Висока частка збиткових підприємств сільського господарства. 7. Високий рівень інфляції. 8. Негативне saldo у зовнішній торгівлі сільськогосподарською продукцією. 9. Зниження обсягів прямих іноземних інвестицій із країн ЄС. 10. Стрімке падіння частки витрат на виконання НДР у ВВП. 11. Зниження кількості працівників, задіяних у виконанні НДР. 12. Неприятливі політичні обставини. 13. Недостатність державного фінансування новачіно-інвестиційної діяльності сільського господарства. 14. Недосконалість інституційного забезпечення сталого розвитку сільського господарства </td> </tr> </tbody> </table> <p data-bbox="316 786 675 817">*Джерело: розроблено автором</p>	Фактори позитивного впливу	Фактори негативного впливу	<ol style="list-style-type: none"> 1. Збільшення обороту торгівлі. 2. Збільшення обсягів капітальних інвестицій, за рахунок усіх джерел фінансування. 3. Зростання обсягів прямих іноземних інвестицій в економіку України. 4. Позитивне saldo у зовнішній торгівлі сільськогосподарською продукцією 5. Позитивне saldo зовнішньоторговельного балансу України 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Погіршення демографічних показників в сільській місцевості (зменшення чисельності наявного населення, суттєве перевищення числа померлих над живонародженими). 2. Високий рівень безробіття в сільському господарстві. 3. Зниження частки соціальної допомоги в структурі доходів населення. 4. Зниження частки заощаджень в структурі витрат населення. 5. Нестабільна динаміка обсягу ВВП. 6. Висока частка збиткових підприємств сільського господарства. 7. Високий рівень інфляції. 8. Негативне saldo у зовнішній торгівлі сільськогосподарською продукцією. 9. Зниження обсягів прямих іноземних інвестицій із країн ЄС. 10. Стрімке падіння частки витрат на виконання НДР у ВВП. 11. Зниження кількості працівників, задіяних у виконанні НДР. 12. Неприятливі політичні обставини. 13. Недостатність державного фінансування новачіно-інвестиційної діяльності сільського господарства. 14. Недосконалість інституційного забезпечення сталого розвитку сільського господарства 	<table border="1"> <thead> <tr> <th data-bbox="893 174 1054 226">Фактори позитивного впливу</th> <th data-bbox="1054 174 1481 226">Фактори негативного впливу</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td data-bbox="893 226 1054 481"> <ol style="list-style-type: none"> 1. Збільшення обороту торгівлі. 2. Збільшення обсягів капітальних інвестицій, за рахунок усіх джерел фінансування. 3. Зростання обсягів прямих іноземних інвестицій в економіку України. 4. Позитивне saldo у зовнішній торгівлі сільськогосподарською продукцією 5. Позитивне saldo зовнішньоторговельного балансу України </td> <td data-bbox="1054 226 1481 504"> <ol style="list-style-type: none"> 1. Погіршення демографічних показників в сільській місцевості (зменшення чисельності наявного населення, суттєве перевищення числа померлих над живонародженими). 2. Високий рівень безробіття в аграрному секторі. 3. Зниження частки соціальної допомоги в структурі доходів населення. 4. Зниження частки заощаджень в структурі витрат населення. 5. Нестабільна динаміка обсягу ВВП. 6. Висока частка збиткових підприємств аграрного сектору. 7. Високий рівень інфляції. 8. Негативне saldo у зовнішній торгівлі сільськогосподарською продукцією. 9. Зниження обсягів прямих іноземних інвестицій із країн ЄС. 10. Стрімке падіння частки витрат на виконання НДР у ВВП. 11. Зниження кількості працівників, задіяних у виконанні НДР. 12. Неприятливі політичні обставини. 13. Недостатність державного фінансування інноваційної діяльності аграрного сектору. 14. Недосконалість інституційного забезпечення інноваційного розвитку аграрної сфери </td> </tr> </tbody> </table> <p data-bbox="930 504 1289 535">*Джерело: розроблено автором</p>	Фактори позитивного впливу	Фактори негативного впливу	<ol style="list-style-type: none"> 1. Збільшення обороту торгівлі. 2. Збільшення обсягів капітальних інвестицій, за рахунок усіх джерел фінансування. 3. Зростання обсягів прямих іноземних інвестицій в економіку України. 4. Позитивне saldo у зовнішній торгівлі сільськогосподарською продукцією 5. Позитивне saldo зовнішньоторговельного балансу України 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Погіршення демографічних показників в сільській місцевості (зменшення чисельності наявного населення, суттєве перевищення числа померлих над живонародженими). 2. Високий рівень безробіття в аграрному секторі. 3. Зниження частки соціальної допомоги в структурі доходів населення. 4. Зниження частки заощаджень в структурі витрат населення. 5. Нестабільна динаміка обсягу ВВП. 6. Висока частка збиткових підприємств аграрного сектору. 7. Високий рівень інфляції. 8. Негативне saldo у зовнішній торгівлі сільськогосподарською продукцією. 9. Зниження обсягів прямих іноземних інвестицій із країн ЄС. 10. Стрімке падіння частки витрат на виконання НДР у ВВП. 11. Зниження кількості працівників, задіяних у виконанні НДР. 12. Неприятливі політичні обставини. 13. Недостатність державного фінансування інноваційної діяльності аграрного сектору. 14. Недосконалість інституційного забезпечення інноваційного розвитку аграрної сфери
Фактори позитивного впливу	Фактори негативного впливу									
<ol style="list-style-type: none"> 1. Збільшення обороту торгівлі. 2. Збільшення обсягів капітальних інвестицій, за рахунок усіх джерел фінансування. 3. Зростання обсягів прямих іноземних інвестицій в економіку України. 4. Позитивне saldo у зовнішній торгівлі сільськогосподарською продукцією 5. Позитивне saldo зовнішньоторговельного балансу України 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Погіршення демографічних показників в сільській місцевості (зменшення чисельності наявного населення, суттєве перевищення числа померлих над живонародженими). 2. Високий рівень безробіття в сільському господарстві. 3. Зниження частки соціальної допомоги в структурі доходів населення. 4. Зниження частки заощаджень в структурі витрат населення. 5. Нестабільна динаміка обсягу ВВП. 6. Висока частка збиткових підприємств сільського господарства. 7. Високий рівень інфляції. 8. Негативне saldo у зовнішній торгівлі сільськогосподарською продукцією. 9. Зниження обсягів прямих іноземних інвестицій із країн ЄС. 10. Стрімке падіння частки витрат на виконання НДР у ВВП. 11. Зниження кількості працівників, задіяних у виконанні НДР. 12. Неприятливі політичні обставини. 13. Недостатність державного фінансування новачіно-інвестиційної діяльності сільського господарства. 14. Недосконалість інституційного забезпечення сталого розвитку сільського господарства 									
Фактори позитивного впливу	Фактори негативного впливу									
<ol style="list-style-type: none"> 1. Збільшення обороту торгівлі. 2. Збільшення обсягів капітальних інвестицій, за рахунок усіх джерел фінансування. 3. Зростання обсягів прямих іноземних інвестицій в економіку України. 4. Позитивне saldo у зовнішній торгівлі сільськогосподарською продукцією 5. Позитивне saldo зовнішньоторговельного балансу України 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Погіршення демографічних показників в сільській місцевості (зменшення чисельності наявного населення, суттєве перевищення числа померлих над живонародженими). 2. Високий рівень безробіття в аграрному секторі. 3. Зниження частки соціальної допомоги в структурі доходів населення. 4. Зниження частки заощаджень в структурі витрат населення. 5. Нестабільна динаміка обсягу ВВП. 6. Висока частка збиткових підприємств аграрного сектору. 7. Високий рівень інфляції. 8. Негативне saldo у зовнішній торгівлі сільськогосподарською продукцією. 9. Зниження обсягів прямих іноземних інвестицій із країн ЄС. 10. Стрімке падіння частки витрат на виконання НДР у ВВП. 11. Зниження кількості працівників, задіяних у виконанні НДР. 12. Неприятливі політичні обставини. 13. Недостатність державного фінансування інноваційної діяльності аграрного сектору. 14. Недосконалість інституційного забезпечення інноваційного розвитку аграрної сфери 									
С. 252–253.	С. 285–286.									
<p data-bbox="279 869 868 1780">На створення позитивної інноваційної (innovate) складової впливають випуск товарів в сільському господарстві (output of goods in agriculture), валова додана вартість в сільському господарстві (gross value added in agriculture), зайнятість населення (employment of the population), середньомісячна заробітна плата у розрахунку на одного штатного працівника (average monthly salary per employee), виробництво сільськогосподарських культур зернові та зернобобові культури (production of crops cereals and legumes), виробництво сільськогосподарських культур насіння соняшнику (production of sunflower seeds), продуктивність праці в сільськогосподарських підприємствах на 1 зайнятого в сільськогосподарському виробництві (labor productivity in agricultural), рівень рентабельності (збитковості) (the level of profitability), кількість дослідників, які здійснювали наукові дослідження і розробки (number of researchers conducting research and development), прями інвестиції (акціонерний капітал) в сільське господарство (direct investment (equity) in agriculture), кількість селянських господарств (number of peasant farms), рівень інфляції (Inflation rate), середні ціни реалізованої продукції сільського господарства (average prices of agricultural products sold), капітальні інвестиції в сільське господарство (capital investment in agriculture), вартість основних засобів в сільському господарстві (cost of fixed assets in agriculture), амортизація (знос) основних засобів (depreciation (depreciation) of fixed), фінансування внутрішніх розробок (financing of internal developments), виробництво молока (milk production).</p>	<p data-bbox="893 869 1481 1780">На створення позитивної інноваційної (innovate) складової впливають випуск товарів в сільському господарстві (output of goods in agriculture), валова додана вартість в сільському господарстві (gross value added in agriculture), зайнятість населення (employment of the population), середньомісячна заробітна плата у розрахунку на одного штатного працівника (average monthly salary per employee), виробництво сільськогосподарських культур зернові та зернобобові культури (production of crops cereals and legumes), виробництво сільськогосподарських культур насіння соняшнику (production of sunflower seeds), продуктивність праці в сільськогосподарських підприємствах на 1 зайнятого в сільськогосподарському виробництві (labor productivity in agricultural), рівень рентабельності (збитковості) (the level of profitability), кількість дослідників, які здійснювали наукові дослідження і розробки (number of researchers conducting research and development), прями інвестиції (акціонерний капітал) в сільське господарство (direct investment (equity) in agriculture), кількість селянських господарств (number of peasant farms), рівень інфляції (Inflation rate), середні ціни реалізованої продукції сільського господарства (average prices of agricultural products sold), капітальні інвестиції в сільське господарство (capital investment in agriculture), вартість основних засобів в сільському господарстві (cost of fixed assets in agriculture), амортизація (знос) основних засобів (depreciation (depreciation) of fixed), фінансування внутрішніх розробок (financing of internal developments), виробництво молока (milk production).</p>									
С. 253–254.	С. 286.									
<p data-bbox="279 1877 868 2110">Наведені компоненти впливають на сталий розвиток сільського господарства на основі організаційно-економічного механізму. На основі взаємозв'язку факторів сталого розвитку сільського господарства побудовано імітаційну модель. За результатами проведеного аналізу, констатовано, що в Україні недостатньо високий рівень результативності державного регулювання сталого розвитку сільського господарства, тому актуальним та важливим є створення необхідних умов та розробка</p>	<p data-bbox="893 1877 1481 2110">Наведені компоненти впливають на інноваційний розвиток аграрного сектору на основі організаційного механізму. На основі взаємозв'язку факторів державної політики побудовано імітаційну модель інноваційного розвитку аграрного сектору України. За результатами проведеного аналізу, констатовано, що в Україні недостатньо високий рівень результативності державної політики інноваційного розвитку аграрного сектору, тому актуальним та важливим є створення необхідних умов та</p>									

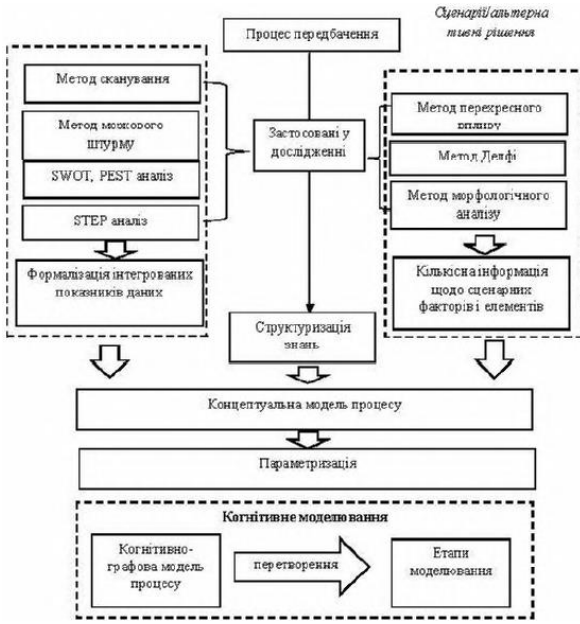
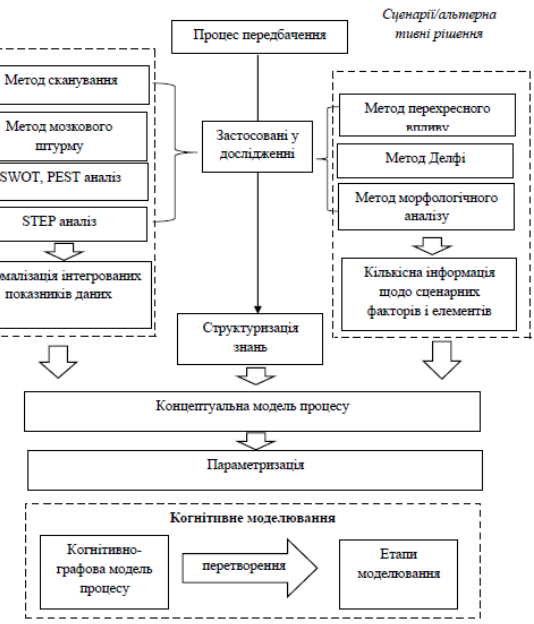
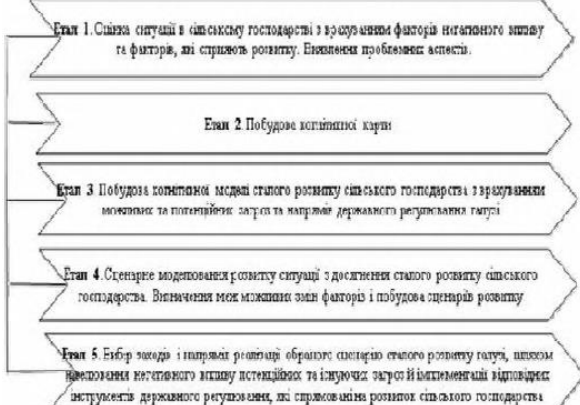
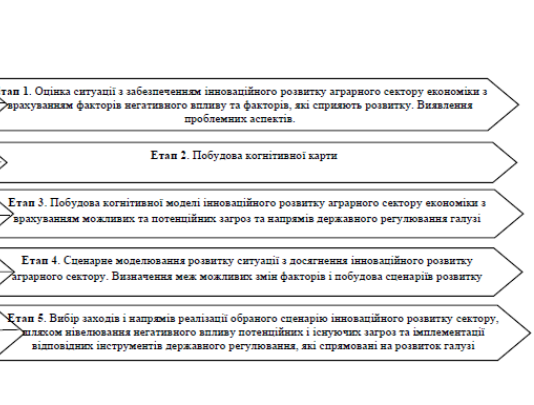
<p>ефективних інструментів державного регулювання сільського господарства України.</p> <p>Дослідження взаємозв'язку та впливу між переліченими факторами та показником валового внутрішнього продукту (як результуючим) присвячено багато робіт. Більшість досліджень опирається на кластерний аналіз, застосування однофакторних економетричних моделей та інше. Проте, використання таких методів, не в повному обсязі характеризує існуючі причинно-наслідкові зв'язки всіх факторів на результуючий показник. Для таких досліджень найбільш оптимальним є застосування методу імітаційного моделювання, зокрема, на основі концепції системної динаміки. Перевагою застосування цього методу є те, що він спрямований на виявлення меж зворотного зв'язку, тим самим дозволяє здійснювати імітаційні експерименти, які моделюють різні сценарії варіантів регулювання. На основі цього, у роботі пропонується використання саме цього методу для виявлення сценаріїв розвитку сільського господарства економіки на засадах сталості.</p>	<p>розробка ефективних інструментів державного регулювання аграрного сектору України.</p> <p>Дослідження взаємозв'язку та впливу між переліченими факторами та показником валового внутрішнього продукту (як результуючим) присвячено багато робіт. Більшість досліджень опирається на кластерний аналіз, застосування однофакторних економетричних моделей та інше. Проте, використання таких методів, не в повному обсязі характеризує існуючі причинно-наслідкові зв'язки всіх факторів на результуючий показник. Для таких досліджень найбільш оптимальним є застосування методу імітаційного моделювання, зокрема, на основі концепції системної динаміки. Перевагою застосування цього методу є те, що він спрямований на виявлення меж зворотного зв'язку, тим самим дозволяє здійснювати імітаційні експерименти, які моделюють різні сценарії варіантів управління. На основі цього, у роботі пропонується використання саме цього методу для виявлення сценаріїв розвитку аграрного сектору економіки на основі інноваційного забезпечення.</p>																																																																																																																																																																																																
<p>С. 254.</p>	<p>С. 286–287.</p>																																																																																																																																																																																																
<p>Запропонована імітаційна модель побудована у відповідності до встановлених зв'язків між факторами впливу на державну політику сталого розвитку сільського господарства. Імітаційна модель складається з компонентів, які моделюють формування розвитку та результат їх використання. Силу впливу факторів на сталий розвиток сільського господарства визначено за допомогою кореляційно-регресійного аналізу (табл.3.19)</p> <p style="text-align: right;">Таблиця 3.19</p> <p>Результат кореляційно-регресійного аналізу факторів впливу на сталий розвиток сільського господарства</p> <table border="1" data-bbox="280 1200 863 1301"> <thead> <tr> <th></th> <th>X1</th> <th>X2</th> <th>X3</th> <th>X4</th> <th>X5</th> <th>X6</th> <th>X7</th> <th>X8</th> <th>X9</th> <th>X10</th> <th>X11</th> <th>X12</th> <th>X13</th> <th>X14</th> <th>X15</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>У</td> <td>0,57</td> <td>0,7</td> <td>0,23</td> <td>0,56</td> <td>0,3</td> <td>0,7</td> <td>0,6</td> <td>0,05</td> <td>0,63</td> <td>0,06</td> <td>0,03</td> <td>0,76</td> <td>0,25</td> <td>0,54</td> <td>0,4</td> </tr> <tr> <td>X16</td> <td>X17</td> <td>X18</td> <td>X19</td> <td>X20</td> <td>X21</td> <td>X22</td> <td>X23</td> <td>X24</td> <td>X25</td> <td>X26</td> <td>X27</td> <td>X28</td> <td>X29</td> <td>X30</td> <td></td> </tr> <tr> <td>У</td> <td>0,76</td> <td>0,72</td> <td>0,4</td> <td>0,63</td> <td>0,65</td> <td>0,48</td> <td>0,2</td> <td>0,54</td> <td>0,53</td> <td>0,009</td> <td>0,4</td> <td>0,5</td> <td>0,54</td> <td>0,48</td> <td>0,62</td> </tr> <tr> <td>X31</td> <td>X32</td> <td>X33</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>У</td> <td>0,59</td> <td>0,54</td> <td>0,92</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> </tbody> </table>		X1	X2	X3	X4	X5	X6	X7	X8	X9	X10	X11	X12	X13	X14	X15	У	0,57	0,7	0,23	0,56	0,3	0,7	0,6	0,05	0,63	0,06	0,03	0,76	0,25	0,54	0,4	X16	X17	X18	X19	X20	X21	X22	X23	X24	X25	X26	X27	X28	X29	X30		У	0,76	0,72	0,4	0,63	0,65	0,48	0,2	0,54	0,53	0,009	0,4	0,5	0,54	0,48	0,62	X31	X32	X33														У	0,59	0,54	0,92													<p>Запропонована імітаційна модель побудована у відповідності до встановлених зв'язків між факторами впливу на державну політику інноваційного розвитку аграрного сектору. Імітаційна модель складається з компонентів, які моделюють формування розвитку та результат їх використання. Силу впливу факторів на інноваційний розвиток аграрного сектору визначено за допомогою кореляційно-регресійного аналізу (табл.3.10)</p> <p style="text-align: right;">Таблиця 3.10</p> <p>Результат кореляційно-регресійного аналізу факторів впливу на інноваційний розвиток аграрного сектору</p> <table border="1" data-bbox="895 1200 1477 1301"> <thead> <tr> <th></th> <th>X1</th> <th>X2</th> <th>X3</th> <th>X4</th> <th>X5</th> <th>X6</th> <th>X7</th> <th>X8</th> <th>X9</th> <th>X10</th> <th>X11</th> <th>X12</th> <th>X13</th> <th>X14</th> <th>X15</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>У</td> <td>0,57</td> <td>0,7</td> <td>0,23</td> <td>0,56</td> <td>0,3</td> <td>0,7</td> <td>0,6</td> <td>0,05</td> <td>0,63</td> <td>0,06</td> <td>0,03</td> <td>0,76</td> <td>0,25</td> <td>0,54</td> <td>0,4</td> </tr> <tr> <td>X16</td> <td>X17</td> <td>X18</td> <td>X19</td> <td>X20</td> <td>X21</td> <td>X22</td> <td>X23</td> <td>X24</td> <td>X25</td> <td>X26</td> <td>X27</td> <td>X28</td> <td>X29</td> <td>X30</td> <td></td> </tr> <tr> <td>У</td> <td>0,76</td> <td>0,72</td> <td>0,4</td> <td>0,63</td> <td>0,65</td> <td>0,48</td> <td>0,2</td> <td>0,54</td> <td>0,53</td> <td>0,009</td> <td>0,4</td> <td>0,5</td> <td>0,54</td> <td>0,48</td> <td>0,62</td> </tr> <tr> <td>X31</td> <td>X32</td> <td>X33</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>У</td> <td>0,59</td> <td>0,54</td> <td>0,92</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> </tbody> </table>		X1	X2	X3	X4	X5	X6	X7	X8	X9	X10	X11	X12	X13	X14	X15	У	0,57	0,7	0,23	0,56	0,3	0,7	0,6	0,05	0,63	0,06	0,03	0,76	0,25	0,54	0,4	X16	X17	X18	X19	X20	X21	X22	X23	X24	X25	X26	X27	X28	X29	X30		У	0,76	0,72	0,4	0,63	0,65	0,48	0,2	0,54	0,53	0,009	0,4	0,5	0,54	0,48	0,62	X31	X32	X33														У	0,59	0,54	0,92												
	X1	X2	X3	X4	X5	X6	X7	X8	X9	X10	X11	X12	X13	X14	X15																																																																																																																																																																																		
У	0,57	0,7	0,23	0,56	0,3	0,7	0,6	0,05	0,63	0,06	0,03	0,76	0,25	0,54	0,4																																																																																																																																																																																		
X16	X17	X18	X19	X20	X21	X22	X23	X24	X25	X26	X27	X28	X29	X30																																																																																																																																																																																			
У	0,76	0,72	0,4	0,63	0,65	0,48	0,2	0,54	0,53	0,009	0,4	0,5	0,54	0,48	0,62																																																																																																																																																																																		
X31	X32	X33																																																																																																																																																																																															
У	0,59	0,54	0,92																																																																																																																																																																																														
	X1	X2	X3	X4	X5	X6	X7	X8	X9	X10	X11	X12	X13	X14	X15																																																																																																																																																																																		
У	0,57	0,7	0,23	0,56	0,3	0,7	0,6	0,05	0,63	0,06	0,03	0,76	0,25	0,54	0,4																																																																																																																																																																																		
X16	X17	X18	X19	X20	X21	X22	X23	X24	X25	X26	X27	X28	X29	X30																																																																																																																																																																																			
У	0,76	0,72	0,4	0,63	0,65	0,48	0,2	0,54	0,53	0,009	0,4	0,5	0,54	0,48	0,62																																																																																																																																																																																		
X31	X32	X33																																																																																																																																																																																															
У	0,59	0,54	0,92																																																																																																																																																																																														
<p>С. 254–255.</p>	<p>С. 287.</p>																																																																																																																																																																																																
<p>Динаміка основних складових оцінки сталого розвитку сільського господарства визначається декількома контурами зворотного зв'язку, які складають основу імітаційної моделі. Усього в імітаційній моделі сформувався 34 контура зворотного зв'язку. Контури містять від двох до семи змінних моделей, які охоплюють весь процес від формування інноваційно-інвестиційного потенціалу до результатів сталого розвитку сільського господарства (рис. 3.13).</p> <p>Контури імітаційної моделі мають структуру:</p> <ul style="list-style-type: none"> - output of goods in agriculture- average prices of agricultural products sold - gross value added in agriculture - Gross Domestic Product; - output of goods in agriculture - production of crops cereals and legumes - production of sunflower seeds - milk production - labor productivity in agricultural; - labor productivity in agricultural - employment of the population - average monthly salary per employee - depreciation (depreciation) of fixed; - innovate - financing of internal developments - capital investment in agriculture - Inflation rate - direct investment (equity) in agriculture - number of researchers conducting research and development. <p>Дивним чином тут присутній англійський текст.</p>	<p>Динаміка основних складових оцінки інноваційного розвитку аграрного сектору визначається декількома контурами зворотного зв'язку, які складають основу імітаційної моделі. Усього в імітаційній моделі сформувався 34 контура зворотного зв'язку. Контури містять від двох до семи змінних моделей, які охоплюють весь процес від формування інноваційного потенціалу до результатів інноваційного розвитку аграрного сектору економіки (рис. 3.18).</p> <p>Контури імітаційної моделі мають структуру:</p> <ul style="list-style-type: none"> - output of goods in agriculture- average prices of agricultural products sold - gross value added in agriculture - Gross Domestic Product; - output of goods in agriculture - production of crops cereals and legumes - production of sunflower seeds - milk production - labor productivity in agricultural; - labor productivity in agricultural - employment of the population - average monthly salary per employee - depreciation (depreciation) of fixed; - innovate - financing of internal developments - capital investment in agriculture - Inflation rate - direct investment (equity) in agriculture - number of researchers conducting research and development. <p>Дивним чином тут присутній англійський текст.</p>																																																																																																																																																																																																

<p>C. 255.</p>  <p>Рис. 3.13. Діаграма причинно-наслідкових зв'язків імітаційної моделі сталого розвитку сільського господарства України*</p> <p>*Джерело: розроблено автором</p>	<p>C. 288.</p>  <p>Рис. 3.18. Діаграма причинно-наслідкових зв'язків імітаційної моделі інноваційного розвитку аграрного сектору України*</p> <p>*Джерело: розроблено автором</p>
<p>C. 256.</p> <p>Усі цикли в моделі є контурами додаткового зворотного зв'язку, що має призводити до поширення позитивних тенденцій у моделі. Динаміка складових імітаційної моделі визначається раніше побудованими економетричними моделями взаємозв'язків між показниками виробничого та інноваційного потенціалу в сільському господарстві.</p> <p>Основою при побудові моделі було припущення про необхідність орієнтації сталого розвитку сільського господарства на практику країн Європейського Союзу.</p>	<p>C. 288.</p> <p>Усі цикли в моделі є контурами додаткового зворотного зв'язку, що має призводити до поширення позитивних тенденцій у моделі. Динаміка складових імітаційної моделі визначається раніше побудованими економетричними моделями взаємозв'язків між показниками виробничого та інноваційного потенціалу в аграрному секторі.</p> <p>Основою при побудові моделі було припущення про необхідність орієнтації інноваційного розвитку аграрного сектору економіки на практику країн Європейського Союзу, зважаючи на останні тенденції вектору Європейського розвитку держави в усіх сферах.</p>
<p>C. 256.</p> <p>Для зворотних зв'язків у моделі використано показник "Gross Domestic Product" у попередньому році. Система моделей блоку має наступний вигляд:</p> <ul style="list-style-type: none"> - output of goods in agriculture = 89,45 average prices of agricultural products sold* (53,21) +56,86; $R^2=0,58$ - output of goods in agriculture = 139,46* production of crops cereals and legumes+(60,15) +38,87*labor productivity in agricultural; $R^2=0,6$ - labor productivity in agricultural = 105,5* employment of the population + 57,54 *52,4 depreciation (depreciation) of fixed; $R^2=0,56$ - innovate = 53,7* financing of internal developments +60,23* capital investment in agriculture +89,4* Inflation rate - direct investment (equity) in agriculture +88,2; $R^2=0,76$ <p>Результати проведеного аналізу та попередніх досліджень щодо визначення ключових факторів впливу на сталий розвиток сільського господарства, дозволяють визначити тісний зв'язок між його розвитком та такими показниками, що характеризують їх спроможність до розвитку.</p> <p>Визначений взаємозв'язок перелічених факторів корелює з теоретичними висновками про наявність таких складових забезпечення розвитку сільського господарства, як інноваційну складову за рахунок провадження державного механізму сталого розвитку сільського господарства.</p>	<p>C. 289.</p> <p>Для зворотних зв'язків у моделі використано показник "Gross Domestic Product" у попередньому році. Система моделей блоку має наступний вигляд:</p> <ul style="list-style-type: none"> - output of goods in agriculture = 89,45 average prices of agricultural products sold* (53,21) +56,86; $R^2=0,58$ - output of goods in agriculture = 139,46* production of crops cereals and legumes +(60,15) + 38,87*labor productivity in agricultural; $R^2=0,6$ - labor productivity in agricultural = 105,5* employment of the population + 57,54 *52,4 depreciation (depreciation) of fixed; $R^2=0,56$ - innovate = 53,7* financing of internal developments +60,23* capital investment in agriculture +89,4* Inflation rate - direct investment (equity) in agriculture +88,2; $R^2=0,76$ <p>Результати проведеного аналізу та попередніх досліджень щодо визначення ключових факторів впливу на інноваційний розвиток аграрного сектору, дозволяють визначити тісний зв'язок між його розвитком та такими показниками, що характеризують їх інноваційну спроможність.</p> <p>Визначений взаємозв'язок перелічених факторів корелює з теоретичними висновками про наявність таких складових забезпечення розвитку аграрного сектору економіки, як інноваційну складову за рахунок провадження державного механізму інноваційного розвитку аграрного сектору економіки.</p>

C. 256–257.	C. 290.																																										
<p>Таким чином, побудована імітаційна модель сталого розвитку сільського господарства України дозволяє дослідити вплив окремих її факторів (інноваційного, інвестиційного та людського потенціалу), визначити заходи необхідні для активізації інструментів державного регулювання сталого розвитку. Визначені в результаті аналізу ключові фактори впливу на розвиток сільського господарства України обумовлюють необхідність оцінки стану і тенденцій розвитку галузі.</p> <p>Визначені закономірності динаміки зміни показників валового прибутку, валової доданої вартості та обсягу реалізації продукції свідчать про наявність залежності між аналізованими показниками, що дає підстави для проведення математичної формалізації їх взаємозв'язку. Необхідним є проведення математичної формалізації залежності між обсягом реалізованої продукції та валовою доданою вартістю. На основі аналізу даних та послідовного оцінювання адекватності лінійних і нелінійних парних рівнянь можемо здійснити специфікацію моделі, яку представлено у вигляді лінійної парної регресії.</p>	<p>Таким чином, побудована імітаційна модель інноваційного розвитку аграрного сектору України дозволяє дослідити вплив окремих її факторів (інноваційного, інвестиційного та людського потенціалу), визначити заходи необхідні для активізації інструментів державної політики інноваційного розвитку. Визначені в результаті аналізу ключові фактори впливу на розвиток аграрного сектору України обумовлюють необхідність оцінки стану і тенденцій розвитку інноваційних процесів в галузі.</p> <p>Визначені закономірності динаміки зміни показників валового прибутку, валової доданої вартості та обсягу реалізації продукції свідчать про наявність залежності між аналізованими показниками, що дає підстави для проведення математичної формалізації їх взаємозв'язку. Необхідним є проведення математичної формалізації залежності між обсягом реалізованої продукції та валовою доданою вартістю. На основі аналізу даних таблиці 2. та послідовного оцінювання адекватності лінійних і нелінійних парних рівнянь можемо здійснити специфікацію моделі, яку представлено у вигляді лінійної парної регресії.</p>																																										
C. 257.	C. 290–291.																																										
<p>Рівняння регресійної залежності матиме такий вигляд:</p> $y_1 = a_0 + a_1 \cdot x_1, (3.1)$ <p>де a_0, a_1 - параметри рівняння регресії, що показують кількісну зміну результативної ознаки (валова додана вартість) під впливом зміни факторної ознаки (обсяг реалізованої продукції сільського господарства).</p> <p>Для визначення параметрів рівняння, а також оцінювання рівня достовірності одержаної залежності використаємо інструментарій Microsoft Excel "Аналіз даних"- "Регресія". Одержані результати представлено табл. 3.20.</p> <p style="text-align: right;">Таблиця 3.20</p> <p>Результати регресійного аналізу даних валової доданої вартості та реалізованої продукції сільського господарства</p> <table border="1" data-bbox="280 1384 874 1489"> <thead> <tr> <th>Показник</th> <th>Коефіцієнт</th> <th>Стандартна похибка</th> <th>t-статистика</th> <th>P-значення</th> <th>Нижнє 95 %</th> <th>Верхнє 95 %</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>У-перетин</td> <td>57558,06</td> <td>36133,4</td> <td>1,5</td> <td>0,2</td> <td>-57434,73</td> <td>172550,87</td> </tr> <tr> <td>X1</td> <td>0,4</td> <td>0,06</td> <td>6,1</td> <td>0,008</td> <td>0,19</td> <td>0,61</td> </tr> </tbody> </table> <p>*Джерело: розраховано автором</p>	Показник	Коефіцієнт	Стандартна похибка	t-статистика	P-значення	Нижнє 95 %	Верхнє 95 %	У-перетин	57558,06	36133,4	1,5	0,2	-57434,73	172550,87	X1	0,4	0,06	6,1	0,008	0,19	0,61	<p>Рівняння регресійної залежності матиме такий вигляд:</p> $y_1 = a_0 + a_1 \cdot x_1, (3.1)$ <p>де a_0, a_1 – параметри рівняння регресії, що показують кількісну зміну результативної ознаки (валова додана вартість) під впливом зміни факторної ознаки (обсяг реалізованої продукції аграрного сектору).</p> <p>Для визначення параметрів рівняння, а також оцінювання рівня достовірності одержаної залежності використаємо інструментарій Microsoft Excel "Аналіз даних"- "Регресія". Одержані результати представлено табл. 3.11.</p> <p style="text-align: right;">Таблиця 3.11</p> <p>Результати регресійного аналізу даних валової доданої вартості та реалізованої продукції аграрного сектору</p> <table border="1" data-bbox="900 1384 1497 1489"> <thead> <tr> <th>Показник</th> <th>Коефіцієнт</th> <th>Стандартна похибка</th> <th>t-статистика</th> <th>P-значення</th> <th>Нижнє 95 %</th> <th>Верхнє 95 %</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>У-перетин</td> <td>57558,06</td> <td>36133,4</td> <td>1,5</td> <td>0,2</td> <td>-57434,73</td> <td>172550,87</td> </tr> <tr> <td>X1</td> <td>0,4</td> <td>0,06</td> <td>6,1</td> <td>0,008</td> <td>0,19</td> <td>0,61</td> </tr> </tbody> </table> <p>*Джерело: розраховано автором</p>	Показник	Коефіцієнт	Стандартна похибка	t-статистика	P-значення	Нижнє 95 %	Верхнє 95 %	У-перетин	57558,06	36133,4	1,5	0,2	-57434,73	172550,87	X1	0,4	0,06	6,1	0,008	0,19	0,61
Показник	Коефіцієнт	Стандартна похибка	t-статистика	P-значення	Нижнє 95 %	Верхнє 95 %																																					
У-перетин	57558,06	36133,4	1,5	0,2	-57434,73	172550,87																																					
X1	0,4	0,06	6,1	0,008	0,19	0,61																																					
Показник	Коефіцієнт	Стандартна похибка	t-статистика	P-значення	Нижнє 95 %	Верхнє 95 %																																					
У-перетин	57558,06	36133,4	1,5	0,2	-57434,73	172550,87																																					
X1	0,4	0,06	6,1	0,008	0,19	0,61																																					
C. 258.	C. 291.																																										
<p>На основі використання даних емпіричну модель залежності валової доданої вартості від обсягів реалізованої сільськогосподарської продукції у вигляді лінійного регресійного рівняння:</p> $y_1 = 57558,06 + 0,4 \cdot x_1 (3.2)$ <p>Одержана лінійна регресійна залежність підтверджує наявність сильного прямого зв'язку між зміною обсягів реалізованої сільськогосподарської продукції та валової доданої вартості. З поданого рівняння регресії можна зробити висновок про те, що збільшення обсягів сільськогосподарської продукції сприяє зростанню валової доданої вартості значно вищими темпами, а саме: приріст факторної ознаки - реалізація продукції на 1 грн. призводить до збільшення валової доданої вартості майже на 0,4 грн. $R^2=0,92$.</p> <p>Отже, за всіма параметрами, які досліджувалися, обраний вид формалізації моделі взаємозв'язку реалізації сільськогосподарської продукції та валової доданої вартості</p>	<p>На основі використання даних емпіричну модель залежності валової доданої вартості від обсягів реалізованої сільськогосподарської продукції у вигляді лінійного регресійного рівняння:</p> $1 \cdot y_1 = 57558,06 + 0,4 \cdot x_1 (3.2)$ <p>Одержана лінійна регресійна залежність підтверджує наявність сильного прямого зв'язку між зміною обсягів реалізованої сільськогосподарської продукції та валової доданої вартості. З поданого рівняння регресії можна зробити висновок про те, що збільшення обсягів сільськогосподарської продукції сприяє зростанню валової доданої вартості значно вищими темпами, а саме: приріст факторної ознаки – реалізація продукції на 1 грн. призводить до збільшення валової доданої вартості майже на 0,4 грн. $R^2=0,92$.</p> <p>Отже, за всіма параметрами, які досліджувалися, обраний вид формалізації моделі взаємозв'язку реалізації сільськогосподарської продукції та валової доданої вартості</p>																																										

<p>вої доданої вартості є економічно виправданим. Аналіз сталого розвитку сільського господарства України, дозволяє зробити висновок про нестабільні результати у сфері інноваційно-інвестиційної діяльності в останні роки.</p>	<p>вої доданої вартості є економічно виправданим. Аналіз інноваційного розвитку аграрного сектору України, дозволяє зробити висновок про нестабільні результати у сфері інноваційної діяльності в останні роки.</p>
<p>С. 258–259.</p>	<p>С. 431.</p>
<p>3.3. Інструментарій оцінки результативності забезпечення сталого розвитку сільського господарства України</p> <p>Провести оцінку впливу окремих чинників на динамічний процес забезпечення сталого розвитку сільського господарства України досить складно, однак наглядно уявити собі систему взаємопов'язаних факторів і їх передбачити можливо шляхом моделювання. Як показало представлене дослідження, в різних наукових дослідженнях з сталого розвитку недостатньо приділено уваги лише моделюванню сталого розвитку сільського господарства із застосуванням методології щодо передбачення, прогнозування та побудовою альтернативних науково-обґрунтованих сценаріїв для досягнень сільського господарства, обумовлюючи цим самим необхідність використання когнітивного моделювання.</p>	<p>5.4. Науково-методичний інструментарій ефективного формування та реалізації державної політики інноваційного розвитку аграрного сектору України</p> <p>Оцінити вплив окремих чинників на процес формування та реалізації державної політики інноваційного розвитку аграрного сектору України досить складно, але наглядно уявити собі систему взаємопов'язаних факторів та їх передбачити можливо за допомогою моделювання. Як показало проведене дослідження, в наукових дослідженнях з державного управління недостатньо приділено уваги моделюванню інноваційного розвитку аграрного сектору з застосуванням методології передбачення, прогнозування і побудовою альтернативних науково-обґрунтованих сценаріїв досягнень аграрного сектору, що обумовлює необхідність застосування когнітивного моделювання.</p>
<p>С. 259.</p>	<p>С. 431–432.</p>
<p>Загалом моделювання результативності забезпечення сталого розвитку сільського господарства передбачає вирішення ряду завдань, які відображають головні напрямки дослідження, тобто:</p> <ul style="list-style-type: none"> - формалізація негативного впливу на забезпечення сталого розвитку сільського господарства; - проведення обґрунтування багатоаспектності зв'язків для забезпечення сталого розвитку сільського господарства; - представлення вибору показників-репрезентантів для опису функціонування всього сільського господарства країни; - проведення оцінки сили впливу відповідних факторів і можливих інструментів впливу на процес сталого розвитку сільського господарства, із метою такого покращення; - врахування різних тенденцій щодо розвитку ситуації у ретроспективі для оцінювання зміни рівня сталого розвитку сільського господарства; - прогнозування зміни щодо розвитку подій із врахуванням мінливості стану для розвитку сільського господарства на перспективу; - альтернативність щодо вибору у представлених напрямках розвитку різних подій, які базуються на формуванні сценаріїв розвитку сільського господарства на засадах невизначеності, для становлення ефективного механізму забезпечення. 	<p>В цілому моделювання результативності державної політики інноваційного розвитку аграрного сектору передбачає вирішення завдань, які відображають основні напрямки дослідження, а саме:</p> <ul style="list-style-type: none"> - формалізацію негативного впливу на інноваційний розвиток аграрного сектору; - опис багатоаспектності зв'язків у процесі інноваційного розвитку аграрного сектору; - обумовлення вибору показників-репрезентантів опису функціонування аграрної сфери країни; - оцінювання сили впливу факторів та можливих інструментів впливу на інноваційний розвиток аграрного сектору, з метою його покращення; - врахування тенденцій розвитку ситуації в ретроспективі у процесі оцінювання зміни інноваційного розвитку аграрного сектору; - передбачення, прогнозування зміни розвитку подій з врахуванням мінливості стану розвитку аграрного сектору в майбутньому; - альтернативність вибору у запропонованих напрямках розвитку подій, що базується на побудові сценаріїв розвитку аграрного сектору в умовах невизначеності, для розробки ефективної державної політики.
<p>С. 259–260.</p>	<p>С. 432.</p>
<p>У контексті імплементації політичної моделі децентралізації в Україні, як напряму спрямованого на мінімізацію корупції, зниженню негативного впливу, оптимального використання наявних ресурсів, ускладняється проблемами інформаційно-аналітичного забезпечення на загальнодержавному масштабі у практичному аспекті. Складність застосування теорії ігор та асиметрії інформації для моделювання сталого розвитку сільського господарства підкреслюють доцільність в цьому випадку, застосування теорії графів з потоковими удосконаленнями моделями оптимізації, які базуються на</p>	<p>У контексті імплементації політичної моделі децентралізації в Україні, як напряму спрямованого на мінімізацію корупції, зниженню негативного впливу, оптимального використання наявних ресурсів, ускладняється проблемами інформаційно-аналітичного забезпечення на загальнодержавному масштабі у практичному аспекті. Складність застосування теорії ігор та асиметрії інформації для моделювання інноваційного розвитку аграрного сектору підкреслюють доцільність в цьому випадку, застосування теорії графів з потоковими удосконаленнями моделями оптимізації, які базуються на</p>

<p>графях. Окрім того, питання моделювання сталого розвитку сільського господарства знаходяться у площині аналізу, опису та моделювання слабоструктурованих систем та проблем, оскільки для них є характерним наявність кількісних і якісних елементів. Для ефективного вирішення таких задач властива відсутність методів розв'язання на основі безпосередніх перетворень даних, що вимагає прийняття рішень в умовах неповноти інформаційного забезпечення.</p>	<p>графях. Окрім того, питання моделювання інноваційного розвитку аграрного сектору знаходяться у площині аналізу, опису та моделювання слабоструктурованих систем та проблем, оскільки для них є характерним наявність кількісних і якісних елементів. Для ефективного вирішення таких задач властива відсутність методів розв'язання на основі безпосередніх перетворень даних, що вимагає прийняття рішень в умовах неповноти інформаційного забезпечення.</p>
<p>С. 260.</p>	<p>С. 432–433.</p>
<p>Таким чином, використання когнітивного моделювання ефективності формування та реалізації державного регулювання сталого розвитку сільського господарства України зумовлене необхідністю репрезентації майбутніх змін, не на основі минулого розвитку, оскільки майбутні зміни можуть набувати принципово нових форм та структур, що формує необхідність передбачення у процесі сталого розвитку сільського господарства а на основі декількох альтеративних сценаріїв, які є складними слабо структурованими проблемами [62]. Загальну методика когнітивного аналізу та моделювання [63] сталого розвитку сільського господарства представлено на рис. 3.13.</p>	<p><...> Таким чином, використання когнітивного моделювання ефективності формування та реалізації державної політики інноваційного розвитку аграрного сектору України зумовлене необхідністю репрезентації майбутніх змін, не на основі минулого розвитку, оскільки майбутні зміни можуть набувати принципово нових форм та структур, що формує необхідність передбачення у процесі інноваційного розвитку сектору а на основі декількох альтеративних сценаріїв, які є складними слабо структурованими проблемами⁴⁰⁶. Загальну методика когнітивного аналізу та моделювання⁴⁰⁷ інноваційного розвитку аграрного сектору економіки представлено на рис. 5.8.</p>
<p>С. 260–261.</p>	<p>С. 433.</p>
<p>На основі визначених умов, користуючись різномірною, неповною емпіричною, експериментальною інформацією про сталий розвиток сільського господарства, необхідно формалізувати і вирішити задачу проектного вибору (оптимального сценарію дій держави щодо забезпечення сталого розвитку сільського господарства, з обґрунтуванням цілі його створення). При побудові когнітивної моделі інформаційно-аналітичне забезпечення про систему представляють у вигляді набору факторів і зв'язують їх причинно-наслідковою мережею, у вигляді знакового графу, званою когнітивною картою. Така карта відображає суб'єктивні уявлення експертів про закони і закономірності, властивих модельованій системі.</p> <p>Для описання таких когнітивних моделей застосовується апарат знакових і зважених зорієнтованих графів, де верхівки графа є ознаками системи, а дуги - причинно-наслідковими зв'язками між графами. На основі узагальнення результатів дослідження у таблиці представлено переваги та недоліки когнітивного моделювання сталого розвитку сільського господарства и [64] (Дадаток Д, таблиця Д.1).</p> <p>Текст переписаний разом із помилкою: «Дадаток».</p>	<p>На основі визначених умов, користуючись різномірною, неповною емпіричною, експериментальною інформацією про інноваційний розвиток аграрного сектору, необхідно формалізувати і вирішити задачу проектного вибору (оптимального сценарію дій держави щодо забезпечення інноваційного розвитку аграрного сектору, з обґрунтуванням цілі його створення). При побудові когнітивної моделі інформаційно-аналітичне забезпечення про систему представляють у вигляді набору факторів і зв'язують їх причинно-наслідковою мережею, у вигляді знакового графу, званою когнітивною картою. Така карта відображає суб'єктивні уявлення експертів про закони і закономірності, властивих модельованій системі.</p> <p>Для описання таких когнітивних моделей застосовується апарат знакових і зважених зорієнтованих графів, де верхівки графа є ознаками системи, а дуги - причинно-наслідковими зв'язками між графами. На основі узагальнення результатів дослідження у таблиці представлено переваги та недоліки когнітивного моделювання інноваційного розвитку аграрного сектору економіки⁴⁰⁸ (Дадаток Е, таблиця Е.1)</p>
<p>С. 261.</p>	<p>С. 434.</p>
<p>Відповідно до процедури когнітивного моделювання сформовано послідовність етапів когнітивного моделювання сталого розвитку аграрного сектору України (рис.3.14).</p>	<p>Відповідно до процедури когнітивного моделювання сформовано послідовність етапів когнітивного моделювання інноваційного розвитку аграрного сектору України (рис.5.9).</p>
<p>С. 261.</p>	<p>С. 434.</p>

 <p>Рис.3.13. Методика когнітивного аналізу та моделювання державного регулювання сталого розвитку сільського господарства*</p> <p>*Джерело: систематизовано автором</p>	 <p>Рис.5.8. Методика когнітивного аналізу та моделювання державної політики інноваційного розвитку аграрного сектору*</p> <p>*Джерело: систематизовано автором</p>
<p>С. 262.</p>  <p>Рис.3.14. Етапи когнітивного моделювання сталого розвитку сільського господарства*</p> <p>*Джерело: узагальнено автором</p>	<p>С. 435.</p>  <p>Рис.5.9. Етапи когнітивного моделювання інноваційного розвитку аграрного сектору*</p> <p>*Джерело: узагальнено автором</p>
<p>С. 262.</p> <p>Реалізація першого етапу когнітивного моделювання сталого розвитку сільського господарства з врахуванням впливу факторів передбачає розрахунок сили впливу факторів на результуючий показник, що дасть змогу виявити фактори істотного впливу. Розробка когнітивної карти передбачає створення структурної схеми причинно-наслідкових зв'язків у системі (знакового графа), яка відображає аналіз впливу факторів на сталий розвиток сільського господарства. Вершини знакового графа відображають базові фактори ситуації, у термінах, які описують відповідні процеси забезпечення сталого розвитку сільського господарства. Відбір базових факторів ґрунтується на методі сканування, методі мозкового штурму та результатів оцінювання рівня сталого розвитку, що сприяє групуванню факторів, та відхилення надлишкових факторів, які мають менш виражений вплив.</p> <p>С. 263.</p>	<p>С. 434–435.</p> <p>Реалізація першого етапу когнітивного моделювання інноваційного розвитку аграрного сектору з врахуванням впливу факторів передбачає розрахунок сили впливу факторів на результуючий показник, що дасть змогу виявити фактори істотного впливу. Розробка когнітивної карти передбачає створення структурної схеми причинно-наслідкових зв'язків у системі (знакового графа), яка відображає аналіз впливу факторів на інноваційний розвиток аграрного сектору. Вершини знакового графа відображають базові фактори ситуації, у термінах, які описують відповідні процеси забезпечення інноваційного розвитку аграрного сектору. Відбір базових факторів ґрунтується на методі сканування, методі мозкового штурму та результатів оцінювання рівня інноваційного розвитку, що сприяє групуванню факторів, та відхилення надлишкових факторів, які мають менш виражений вплив.</p> <p>С. 435–436.</p>

<p>Змістовно базисні фактори визначають та обмежують явища та процеси, які спостерігаються у об'єкта дослідження та його середовищі, вони інтерпретовані суб'єктом регулювання як суттєві, ключові параметри системи, признаки цих явищ та процесів. Таким чином, зміна одного фактору призводить до зміни іншого фактору, обумовлюючи причинно наслідкові зв'язки, які представлені ланцюжками, можуть буди достатньо довгими і складними. Аналіз причинно-наслідкових зв'язків служить базою для прогнозування ситуації, реалізації різних управлінських рішень в системі, що є основою для визначення стратегії подальшого розвитку. У результаті когнітивної структуризації здійснюється неформальний опис знань, що дає можливість представити предметну область у вигляді схеми, графа, матриці, а також таблиці чи тексту.</p>	<p>Змістовно базисні фактори визначають та обмежують явища та процеси, які спостерігаються у об'єкта дослідження та його середовищі, вони інтерпретовані суб'єктом управління як суттєві, ключові параметри системи, признаки цих явищ та процесів. Таким чином, зміна одного фактору призводить до зміни іншого фактору, обумовлюючи причинно наслідкові зв'язки, які представлені ланцюжками, можуть буди достатньо довгими і складними. Аналіз причинно-наслідкових зв'язків служить базою для прогнозування ситуації, реалізації різних управлінських рішень в системі, що є основою для визначення стратегії подальшого розвитку. У результаті когнітивної структуризації здійснюється неформальний опис знань, що дає можливість представити предметну область у вигляді схеми, графа, матриці, а також таблиці чи тексту.</p>
<p>С. 263.</p>	<p>С. 436.</p>
<p>У межах нашого дослідження для побудови когнітивної карти державного регулювання сталого розвитку сільського господарства України відібрані фактори розподілено і представлено трьома групами:</p> <p>1) цільові фактори: внутрішній валовий продукт в сільському господарстві (О1);</p> <p>2) базові фактори: заробітна плата в сільському господарстві (О2); зайнятість населення (О3); виробництво зернових культур (О4); продуктивність праці (О5); рентабельність (О6); інфляція (О7); інвестиції (О8); кількість селянських господарств (О9); кількість дослідників (О10); середні ціни реалізованої продукції (О11); експорт (О12); імпорт (О13); вартість основних засобів (О14); знос основних засобів (О15); інновації (О16); виробництво молока (О17); податки (О18); валова додана вартість (О19); виробництво соняшнику (О20);</p> <p>3) управляючі фактори державного регулювання: масштаби економіки (У1), регіональний розвиток (У2), інвестиції (У3), зовнішньоекономічна активність (У4), доходи населення (У5), демографія (У6), бюджетна політика (у), рівень безробіття (У8), У9 (правопорушення).</p> <p>Текст переписаний разом із помилкою: «розподілено».</p>	<p>У межах нашого дослідження для побудови когнітивної карти формування та реалізації державної політики інноваційного розвитку аграрного сектору України відібрані фактори розподілено і представлено трьома групами:</p> <p>1) цільові фактори: внутрішній валовий продукт в сільському господарстві (О1);</p> <p>2) базові фактори: заробітна плата в аграрному секторі (О2); зайнятість населення (О3); виробництво зернових культур (О4); продуктивність праці (О5); рентабельність (О6); інфляція (О7); інвестиції (О8); кількість селянських господарств (О9); кількість дослідників (О10); середні ціни реалізованої продукції (О11); експорт (О12); імпорт (О13); вартість основних засобів (О14); знос основних засобів (О15); інновації (О16); виробництво молока (О17); податки (О18); валова додана вартість (О19); виробництво соняшнику (О20);</p> <p>3) управляючі фактори державної політики: масштаби економіки (У1), регіональний розвиток (У2), інвестиції (У3), зовнішньоекономічна активність (У4), доходи населення (У5), демографія (У6), бюджетна політика (У7), рівень безробіття (У8), У9 (правопорушення).</p>
<p>С. 264.</p>	<p>С. 436–437.</p>
<p>Ґрунтуючись на результатах проведених досліджень, сформовано основні фактори, що характеризують сталий розвиток сільського господарства, та являються концептами когнітивної карти, яка є базою когнітивного моделювання Поєднання вершин та відображення причинно-наслідкових зв'язків є ребра, що мають ваги +1, -1, знаки "+" та "-" та позначають відповідно істотний та не істотний рівень впливу. Відповідно: істотним зв'язком "+" $A \rightarrow B$ є зв'язок за умови, якщо збільшення А веде до посилення В, а зменшення А веде до зменшення В при рівних умовах; від'ємним над дугою $A \rightarrow B$ зв'язок характеризується тим, що за рівних умов збільшення А призводить до зменшення В і зменшення А веде до збільшення В [65]</p> <p>Таким чином, когнітивна карта сталого розвитку сільського господарства є основним інструментом структуривання, формалізації, аналізу і прогнозування ситуації, що представлено знаковим графом (S, W), де S - множина вершин - факторів ситуації, $W = \{ w_{ij} \}$ матриця суміжності, що відображає множину зв'язків між факторами (всі взаємодії факторів</p>	<p>Ґрунтуючись на результатах проведених досліджень, сформовано основні фактори, що характеризують інноваційний розвиток аграрного сектору, та являються концептами когнітивної карти, яка є базою когнітивного моделювання. Поєднання вершин та відображення причинно-наслідкових зв'язків є ребра, що мають ваги +1, -1, знаки "+" та "-" та позначають відповідно істотний та не істотний рівень впливу. Відповідно: істотним зв'язком "+" $A \rightarrow B$ є зв'язок за умови, якщо збільшення А веде до посилення В, а зменшення А веде до зменшення В при рівних умовах; від'ємним "-" над дугою $A \rightarrow B$ зв'язок характеризується тим, що за рівних умов збільшення А призводить до зменшення В і зменшення А веде до збільшення В⁴⁰⁹</p> <p>Таким чином, когнітивна карта інноваційного розвитку аграрного сектору є основним інструментом структуривання, формалізації, аналізу і прогнозування ситуації, що представлено знаковим графом (S, W), де S - множина вершин - факторів ситуації, $W = \{ w_{ij} \}$ матриця суміжності, що відображає множину зв'язків між факторами (всі взаємодії фак-</p>

	моделі визначаються матрицею суміжності графа).	торів моделі визначаються матрицею суміжності графа).
	С. 264.	С. 437.
	<p>Перед застосуванням когнітивної карти для моделювання, необхідним є перевірка на її стійкість. Система, яка описується когнітивною картою, є стійкою, за умови, якщо значення всіх тих змінних концептів, на які не впливають зовнішні фактори, не змінюються під впливом змін значень змінних, які отримують вплив зовнішніх факторів.</p> <p>Третій етап когнітивного моделювання сталого розвитку сільського господарства є побудова когнітивної моделі. Її основою є когнітивна карта, яка дозволяє вказати вектор стану ситуації у послідовні моменти $t, t+1, \dots, t_n$, (де значення моменту t - номер кроку моделювання) та отримати прогноз її розвитку, що є однією з пріоритетних цілей когнітивного моделювання</p>	<p>Перед застосуванням когнітивної карти для моделювання, необхідним є перевірка на її стійкість. Система, яка описується когнітивною картою, є стійкою, за умови, якщо значення всіх тих змінних концептів, на які не впливають зовнішні фактори, не змінюються під впливом змін значень змінних, які отримують вплив зовнішніх факторів.</p> <p>Третій етап когнітивного моделювання інноваційного розвитку аграрного сектору є побудова когнітивної моделі. Її основою є когнітивна карта, яка дозволяє вказати вектор стану ситуації у послідовні моменти $t, t+1, \dots, t_n$, (де значення моменту t - номер кроку моделювання) та отримати прогноз її розвитку, що є однією з пріоритетних цілей когнітивного моделювання.</p>
	С. 264–265.	С. 437–438.
	<p>Для встановлення сили зв'язку між аналізованими факторами когнітивної моделі сталого розвитку сільського господарства, числова характеристика значень якого знаходиться у інтервалі $[-1, +1]$, запропоновано використовувати таку градацію, де: 0 - не впливає; 0,1; 0,2 (-0,1; -0,2) - дуже послаблює; 0,3; 0,4 (-0,3; -0,4) - слабо послаблює; 0,5; 0,6 (-0,5; -0,6) - помірно підсилює (послаблює); 0,7; 0,8 (-0,7; -0,8) - сильно підсилює (послаблює); 0,9; 1,0 (-0,9; -1,0) - дуже сильно підсилює (послаблює) вплив факторів. Математично, побудову матриці узгодженості між факторами когнітивної моделі сталого розвитку сільського господарства можливо представити у вигляді формули:</p> $W = \begin{pmatrix} 0 & w_{21} & w_{2j} \\ w_{12} & 0 & w_{ij} \\ w_{1j} & w_{ij} & 0 \end{pmatrix} \quad (3.3)$	<p>Для встановлення сили зв'язку між аналізованими факторами когнітивної моделі інноваційного розвитку аграрного сектору, числова характеристика значень якого знаходиться у інтервалі $[-1, +1]$, запропоновано використовувати таку градацію, де: 0 - не впливає; 0,1; 0,2 (-0,1; -0,2) - дуже послаблює; 0,3; 0,4 (-0,3; -0,4) - слабо послаблює; 0,5; 0,6 (-0,5; -0,6) - помірно підсилює (послаблює); 0,7; 0,8 (-0,7; -0,8) - сильно підсилює (послаблює); 0,9; 1,0 (-0,9; -1,0) - дуже сильно підсилює (послаблює) вплив факторів. Математично, побудову матриці узгодженості між факторами когнітивної моделі інноваційного розвитку аграрного сектору економіки можливо представити у вигляді формули:</p> $W = \begin{pmatrix} 0 & w_{21} & w_{2j} \\ w_{12} & 0 & w_{ij} \\ w_{1j} & w_{ij} & 0 \end{pmatrix} \quad (5.1)$
	С. 265.	С. 438.
	<p>Наступними етапами є перевірка когнітивної моделі на адекватність та на стійкість. Відповідні результати наведено в таблиці 3.21 Для реалізації 2-3 етапів сценарного моделювання сталого розвитку сільського господарства застосовано імпульсний метод, що широко застосовується у кількісному аналізі когнітивних карт та моделей. Згідно цього методу, кожна вершина приймає значення, в дискретні моменти часу $t, 0,1,2, \dots$. Вага ребра має додатне значення $w > 0$, якщо збільшення вагового значення концепта-причини призводить до збільшення вагового значення концепта-наслідка, і $0 < w_{ij}$ - в протилежному випадку. Якщо зв'язок між вершинами i та j відсутній, то $0 = w_{ij}$ [66].</p> <p>Таким чином, імпульс в процесі на когнітивних картах при теоретичному дослідженні представлено впорядкованою послідовністю значень $x_i(n)$, $x_i(n+1)$, в i вершинах без прив'язки до часу, яка може бути дана при інтерпретації результатів розрахункового експерименту.</p>	<p>Наступними етапами є перевірка когнітивної моделі на адекватність та на стійкість. Відповідні результати наведено в таблиці 5.10 Для реалізації 2-3 етапів сценарного моделювання інноваційного розвитку аграрного сектору застосовано імпульсний метод, що широко застосовується у кількісному аналізі когнітивних карт та моделей. Згідно цього методу, кожна вершина приймає значення, в дискретні моменти часу $t, 0,1,2, \dots$. Вага ребра має додатне значення $w > 0$, якщо збільшення вагового значення концепта-причини призводить до збільшення вагового значення концепта-наслідка, і $0 < w_{ij}$ - в протилежному випадку. Якщо зв'язок між вершинами i та j відсутній, то $0 = w_{ij}$⁴¹⁰</p> <p>Таким чином, імпульс в процесі на когнітивних картах при теоретичному дослідженні представлено впорядкованою послідовністю значень $x_i(n)$, $x_i(n+1)$, в i вершинах без прив'язки до часу, яка може бути дана при інтерпретації результатів розрахункового експерименту.</p>
	С. 266.	С. 439.
	<p>Таблиця 3.21 Формалізація сценаріїв сталого розвитку сільського господарства з урахуванням державної підтримки*</p>	<p>Таблиця 5.10 Формалізація сценаріїв інноваційного розвитку аграрного сектору з урахуванням державної підтримки*</p>

Характеристика	Графічне зображення	Характеристика	Графічне зображення
<p>Сценарій 1</p> <p>Прогноз сталого розвитку сільського господарства без впливу на процеси, ситуація розвивається сама по собі</p>	<p>Негативний сценарій сталого розвитку сільського господарства</p> <p>Не змінний рівень витрат, дефіцит бюджету, безробіття, трудоємність виробництва</p> <p>Стан сталого розвитку сільського господарства погіршується</p> <p>Не змінний рівень економіки, регіональний розвиток, інвестиції, експорт</p>	<p>Сценарій 1</p> <p>Прогноз інноваційного розвитку аграрного сектору без впливу на процеси, ситуація розвивається сама по собі</p>	<p>Негативний сценарій інноваційного розвитку аграрного сектору</p> <p>Не змінний рівень витрат, дефіцит бюджету, безробіття, трудоємність виробництва</p> <p>Стан інноваційного розвитку аграрного сектору погіршується</p> <p>Не змінний рівень економіки, регіональний розвиток, інвестиції, експорт</p>
<p>Сценарій 2</p> <p>Прогноз сталого розвитку сільського господарства з урахуванням незначного впливу на негативні фактори</p>	<p>Нейтральний сценарій сталого розвитку сільського господарства</p> <p>Зменшення рівня витрат, дефіциту бюджету, безробіття, трудоємності виробництва</p> <p>Стан сталого розвитку сільського господарства не змінний</p> <p>Не змінний рівень економіки, регіональний розвиток, інвестиції, експорт</p>	<p>Сценарій 2</p> <p>Прогноз інноваційного розвитку аграрного сектору з урахуванням незначного впливу на негативні фактори</p>	<p>Нейтральний сценарій інноваційного розвитку аграрного сектору</p> <p>Зменшення рівня витрат, дефіциту бюджету, безробіття, трудоємності виробництва</p> <p>Стан інноваційного розвитку аграрного сектору не змінний</p> <p>Не змінний рівень економіки, регіональний розвиток, інвестиції, експорт</p>
<p>Сценарій 2</p> <p>Прогноз сталого розвитку сільського господарства з урахуванням впливу на негативні фактори організаційного забезпечення державного регулювання сталого розвитку сільського господарства</p>	<p>Оптимістичний сценарій сталого розвитку сільського господарства</p> <p>Зменшення рівня витрат, дефіциту бюджету, безробіття, трудоємності виробництва</p> <p>Покращення стану сталого розвитку сільського господарства</p> <p>Збільшення рівня економіки, рівня регіонального розвитку, інвестиції, експорту</p>	<p>Сценарій 2</p> <p>Прогноз інноваційного розвитку аграрного сектору з урахуванням впливу на негативні фактори організаційного забезпечення державного регулювання інноваційного розвитку аграрного сектору</p>	<p>Оптимістичний сценарій інноваційного розвитку аграрного сектору</p> <p>Зменшення рівня витрат, дефіциту бюджету, безробіття, трудоємності виробництва</p> <p>Покращення стану інноваційного розвитку аграрного сектору</p> <p>Збільшення рівня економіки, рівня регіонального розвитку, інвестиції, експорту</p>

*Джерело: узагальнено автором

*Джерело: узагальнено автором

<p>С. 267.</p> <p>Продовженням результату сценарного моделювання із застосуванням імпульсного методу є реалізація наступного етапу когнітивного моделювання, а саме вибору заходів впливу згідно обраного сценарію розвитку подій та ранжування, що базується на результатах вагомості впливу управляючих факторів на базові.</p>	<p>С. 438.</p> <p>Продовженням результату сценарного моделювання із застосуванням імпульсного методу є реалізація наступного етапу когнітивного моделювання, а саме вибору заходів впливу згідно обраного сценарію розвитку подій та ранжування, що базується на результатах вагомості впливу управляючих факторів на базові.</p>
<p>С. 267.</p> <p>Моделювання імпульсних процесів розраховується за формулою:</p> $x_i(n+1) = x_{vi}(n) + \sum_{j=1}^{k-1} f_{ij}P_j(n) + Q_i(n) \quad (3.4)$ <p>де $X_i(n)$ - величина імпульсу у вершині i в попередній момент величина (такт моделювання); (n), $x_i(n+1)$- у зацікавлених дослідника $(n+1)$; f_{ij} - коефіцієнт перетворення імпульсу, на початкових етапах моделювання полягають $f_{ij}=1$; $P_j(n)$ - значення імпульсу в вершинах, суміжних з вершиною i; $Q_i(n)$ - вектор збурень і управляючих впливів, що вносять в вершину i в момент n [65]</p>	<p>С. 439–440.</p> <p>Моделювання імпульсних процесів розраховується за формулою:</p> $x_i(n+1) = x_{vi}(n) + \sum_{j=1}^{k-1} f_{ij}P_j(n) + Q_i(n) \quad (5.2)$ <p>де $X_i(n)$ - величина імпульсу у вершині i в попередній момент величина (такт моделювання); (n), $x_i(n+1)$- у зацікавлених дослідника $(n+1)$; f_{ij} - коефіцієнт перетворення імпульсу, на початкових етапах моделювання полягають $f_{ij}=1$; $P_j(n)$ - значення імпульсу в вершинах, суміжних з вершиною i; $Q_i(n)$ - вектор збурень і управляючих впливів, що вносять в вершину i в момент n ⁴¹¹</p>
<p>С. 267.</p> <p>Таким чином, використання когнітивного моделювання для аналізу і оцінки результативності державного регулювання сталого розвитку сільського господарства має ряд позитивних тенденцій, а саме:</p> <ul style="list-style-type: none"> - проведення оцінювання результатів впливу інструментів державного регулювання на сталий розвиток сільського господарства на основі сценарних досліджень та обґрунтування вибору альтернатив стратегій розвитку об'єкту, із сформованим варіативним набором різних інструментів, заходів чи підходів до забезпечення розвитку; - перехід від аналізу статистичних змінних, до виявлення взаємозв'язків і закономірностей факторів впливу; 	<p>С. 440.</p> <p>Таким чином, використання когнітивного моделювання для аналізу і оцінки результативності державної політики інноваційного розвитку аграрного сектору має ряд позитивних тенденцій, а саме:</p> <ul style="list-style-type: none"> - проведення оцінювання результатів впливу інструментів державного регулювання на інноваційний розвиток аграрного сектору на основі сценарних досліджень та обґрунтування вибору альтернатив стратегій розвитку об'єкту, із сформованим варіативним набором різних інструментів, заходів чи підходів до забезпечення розвитку; - перехід від аналізу статистичних змінних, до виявлення взаємозв'язків і закономірностей факторів впливу; - отримання методичного інструментарію оціню-

- отримання методичного інструментарію оцінювання, який базується на своєчасному виявленні й прогнозуванні результату впливу загроз на сталий розвиток сільського господарства, на основі моніторингу факторів впливу.
 На рис.3.15 наведено когнітивну карту сталого розвитку сільського господарства України.

С. 267–268.

З використанням когнітивної карти досліджено характер впливу управляючих факторів державного регулювання сталого розвитку сільського господарства. Здійснено оцінку несуперечності дії заходів державного регулювання та зміни рівня сталого розвитку сільського господарства економіки, що наведено в табл.3.22.

Таблиця 3.22

Аналіз впливу управляючих факторів державного регулювання сталого розвитку сільського господарства в Україні

Основні фактори	Максимальні економічні ефекти (У1)	Регіональний розвиток (У2)	Інвестиції (У3)	Зональний розвиток (У4)	Державні інвестиції (У5)	Демографія (У6)	Бюджетна політика (У7)	Рівень безробіття (У8)	Правотворчість (У9)
ВВП в сільському господарстві (01)	11+	11+	11+	11+	11-	11+	11-	11-	1
Заробітна плата в сільському господарстві (02)	11+	11+	00	00	11-	11+	11-	00	1
Занятість (03)	11+	11+	00	00	11+	11+	11-	11+	1
Виробництво зернових культур (04)	10	10	11+	11+	11+	00	11-	10	0
Продуктивність праці (05)	00	10	11+	00	11+	00	00	10	0
Рентабельність виробництва (06)	00	10	11+	00	11+	00	00	00	0
Інфляція (07)	00	11-	11-	00	00	00	00	00	0
Інвестиції в сільському господарстві (08)	11+	11+	00	11+	10	00	11+	00	1
Кількість сільських господарств (09)	11+	11+	11+	11+	10	00	10	00	0
Кількість дослідників (10)	00	00	11+	00	00	00	11-	00	0
Середні ціни реалізації продукції (11)	00	00	10	11+	11+	00	00	00	0
Експорт (12)	00	00	00	11+	11+	00	00	00	0
Імпорт (13)	00	00	00	00	00	11+	00	11-	0
Вартість основних засобів (14)	10	10	11+	10	10	00	10	10	0
Знос основних засобів (15)	10	10	00	10	10	00	10	00	0
Інновації (16)	11+	11+	11+	10	11+	00	10	00	0
Виробництво молока (17)	00	00	11+	11+	11+	00	00	00	0
Податки (18)	11+	00	00	00	11-	11+	11-	00	0
Валова додана вартість (19)	10	11+	11+	00	10	10	00	11-	0
Виробництво соняшникова (20)	00	00	00	11+	00	00	00	00	0

С. 269.

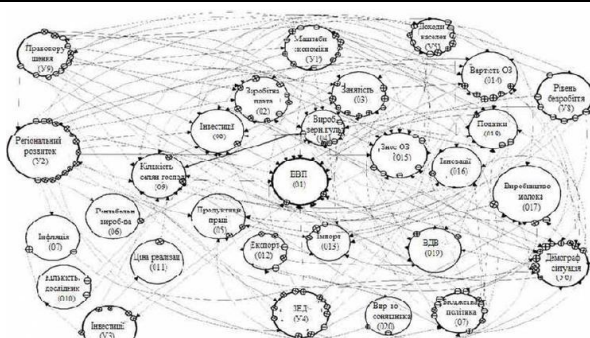


Рис.3.15. Когнітивна карта впливу факторів на сталий розвиток сільського господарства в Україні

С. 270.

Отже, дослідження рівня сталого розвитку сільського господарства на основі когнітивного моделювання можливе за трьома основними напрямками:
 1) прогноз саморозвитку ситуації (коли ситуація розвивається сама по собі без втручання держави);
 2) прогноз розвитку ситуації з ціллю мінімізації впливу негативних факторів на сталий розвиток

вання, який базується на своєчасному виявленні й прогнозуванні результату впливу загроз на інноваційний розвиток аграрного сектору, на основі моніторингу зовнішніх і внутрішніх факторів впливу;
 - розробка та формування підґрунтя для формування інструментарію державної політики інноваційного розвитку аграрного сектору в Україні.
 На рис.5.10 наведено когнітивну карту інноваційного розвитку аграрного сектору України.

С. 442.

З використанням когнітивної карти досліджено характер впливу управляючих факторів державної політики на інноваційний розвиток аграрного сектору. Здійснено оцінку несуперечності дії заходів державного регулювання та зміни рівня інноваційного розвитку аграрного сектору економіки, що наведено в табл.5.11.

Таблиця 5.11

Аналіз впливу управляючих факторів державної політики на інноваційний розвиток аграрного сектору в Україні

Основні фактори	Максимальні економічні ефекти (У1)	Регіональний розвиток (У2)	Інвестиції (У3)	Зональний розвиток (У4)	Демографія (У5)	Бюджетна політика (У7)	Рівень безробіття (У8)	Правотворчість (У9)
ВВП в сільському господарстві (01)	11+	11+	11+	11+	11-	11-	11-	11-
Заробітна плата в аграрному секторі (02)	11+	11+	00	00	11-	11+	11-	00
Занятість (03)	11+	11+	00	00	11+	11+	11-	11+
Виробництво зернових культур (04)	10	10	11+	11+	11+	00	11-	10
Продуктивність праці (05)	00	10	11+	00	11+	00	00	10
Рентабельність виробництва (06)	00	10	11+	00	11+	00	00	00
Інфляція (07)	00	11-	11-	00	00	00	00	00
Інвестиції в аграрному секторі (08)	11+	11+	00	11+	10	00	11+	00
Кількість сільських господарств (09)	11+	11+	11+	11+	10	00	10	00
Кількість дослідників (10)	00	00	11+	00	00	00	11-	00
Середні ціни реалізації продукції (11)	00	00	10	11+	11+	00	00	00
Експорт (12)	00	00	00	11+	11+	00	00	00
Імпорт (13)	00	00	00	00	00	11+	00	11-
Вартість основних засобів (14)	10	10	11+	10	10	00	10	10
Знос основних засобів (15)	10	10	00	10	10	00	10	00
Інновації (16)	11+	11+	11+	10	11+	00	10	00
Виробництво молока (17)	00	00	11+	11+	11+	00	00	00
Податки (18)	11+	00	00	00	11-	11+	11-	00
Валова додана вартість (19)	10	11+	11+	00	10	10	00	11-
Виробництво соняшникова (20)	00	00	00	11+	00	00	00	00

С. 441.

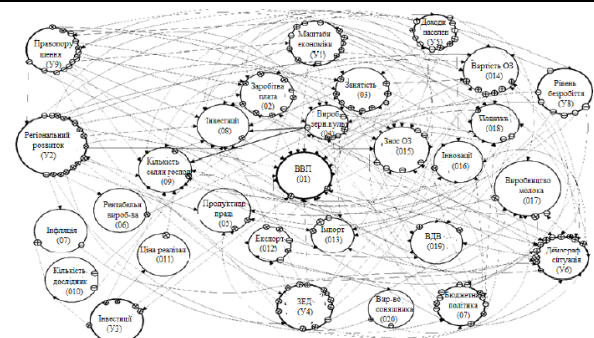
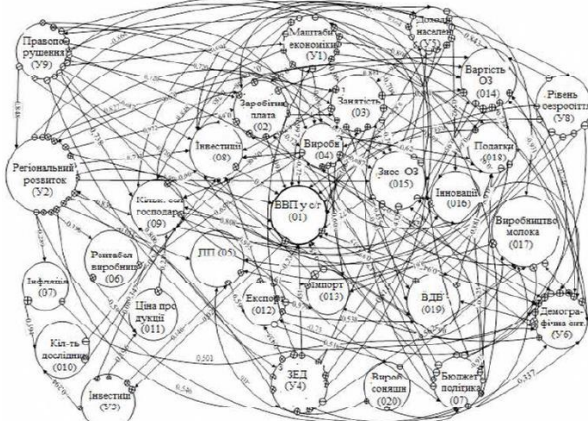
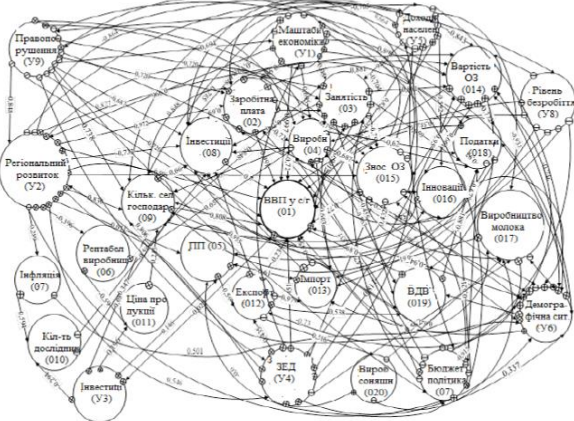


Рис.5.10. Когнітивна карта впливу факторів на стан інноваційного розвитку аграрного сектору в Україні

С. 443.

Отже, дослідження рівня інноваційного розвитку аграрного сектору на основі когнітивного моделювання можливе за трьома основними напрямками:
 1) прогноз саморозвитку ситуації (коли ситуація розвивається сама по собі без втручання держави);
 2) прогноз розвитку ситуації з ціллю мінімізації впливу негативних факторів на інноваційний розвиток аграрного сектору економіки;

<p>сільського господарства економіки;</p> <p>3) прогноз розвитку ситуації з врахуванням державного впливу, з ціллю мінімізації негативних факторів та збільшення впливу позитивних факторів.</p> <p>Оцінювання тенденцій коливання рівня сталого розвитку сільського господарства, з застосуванням когнітивної карти обумовлює необхідність визначення її основних елементів, до яких відносяться фактори та причинно-наслідкові зв'язки між ними. Базові є фактори, що характеризують та обмежують явища і процеси, які спостерігаються в слабоструктурованій системі та ідентифіковані суб'єктом регулювання як суттєві. Цільовим фактором в сталому розвитку сільського господарства обрано валовий внутрішній продукт (О1).</p>	<p>3) прогноз розвитку ситуації з врахуванням державного впливу, з ціллю мінімізації негативних факторів та збільшення впливу позитивних факторів.</p> <p>Оцінювання тенденцій коливання рівня інноваційного розвитку аграрного сектору, з застосуванням когнітивної карти обумовлює необхідність визначення її основних елементів, до яких відносяться фактори та причинно-наслідкові зв'язки між ними. Базові є фактори, що характеризують та обмежують явища і процеси, які спостерігаються в слабоструктурованій системі та ідентифіковані суб'єктом управління як суттєві. Цільовим фактором в інноваційному розвитку аграрного сектору обрано валовий внутрішній продукт (О1).</p>
<p>С. 270–271.</p>	<p>С. 443.</p>
<p>Відповідно до табл.5.11, до управляючих факторів, які характеризують вектори державного регулювання сталого розвитку сільського господарства й мають негативних характер впливу віднесено рівень доходів населення та рівень безробіття. Виокремлено також один з управляючих факторів, який має деструктивний характер - поповнення державного бюджету України, що пов'язано з його дефіцитом. Серед факторів управляючого характеру, які мають позитивний вплив віднесено, масштаби економіки, рівень регіонального розвитку, інвестиційна привабливість, зовнішньоекономічна активність та демографічна ситуація.</p> <p>Згідно табл.3.22, базовим фактором, який характеризує рівень сталого розвитку сільського господарства є валовий внутрішній продукт (О1), що змінюється під впливом основних факторів, в залежності від вектору його дії та сили впливу. Зниження рівня сталої активності та розвитку сільського господарства країни обумовлене превалювання імпорту (013) над експортом (012), рівнем інфляції в країні (07).</p>	<p>Відповідно до табл.5.11, до управляючих факторів, які характеризують вектори державної політики інноваційного розвитку аграрного сектору й мають негативних характер впливу віднесено рівень доходів населення та рівень безробіття. Виокремлено також один з управляючих факторів, який має деструктивний характер – поповнення державного бюджету України, що пов'язано з його дефіцитом. Серед факторів управляючого характеру, які мають позитивний вплив віднесено, масштаби економіки, рівень регіонального розвитку, інвестиційна привабливість, зовнішньоекономічна активність та демографічна ситуація.</p> <p>Згідно табл.5.11, базовим фактором, який характеризує рівень інноваційного розвитку аграрного сектору є валовий внутрішній продукт (О1), що змінюється під впливом основних факторів, в залежності від вектору його дії та сили впливу. Зниження рівня інноваційної активності та розвитку аграрного сектору країни обумовлене превалювання імпорту (013) над експортом (012), рівнем інфляції в країні (07).</p>
<p>С. 271.</p>	<p>С. 444.</p>
<p>Таким чином, у результаті проведеного аналізу когнітивної карти, структуруванні факторів впливу, проведено оцінку на не суперечність дій державного регулювання та виокремлено напрям впливу управляючих факторів (Додаток Д, таблиця Д.2). Зміна фактору у позитивному напрямі визначається показником, що приймає значення "+1", (за умови необхідності збільшення фактору), "-1", за необхідності зменшення значення фактору й "0" - якщо складно зазначити бажану динаміку фактору.</p> <p>Під взаємодією векторів з урахуванням узгодженості цілей необхідно розуміти, що зміна одного фактору не призведе до небажаної зміни інших факторів [67]. В нашому випадку зростання експорту аграрної продукції сприятиме зростанню ВВП, збільшення рівня заробітної плати сприятиме збільшенню зайнятості в сільському господарстві та зменшенню рівня безробіття, що в свою чергу зумовить збільшення обсягів ВВП.</p>	<p>Таким чином, у результаті проведеного аналізу когнітивної карти, структуруванні факторів впливу, проведено оцінку на несуперечність дій державного регулювання та виокремлено напрям впливу управляючих факторів (Додаток Е, таблиця Е.2). Зміна фактору у позитивному напрямі визначається показником, що приймає значення "+1", (за умови необхідності збільшення фактору), "-1", за необхідності зменшення значення фактору й "0" - якщо складно зазначити бажану динаміку фактору.</p> <p>Під взаємодією векторів з урахуванням узгодженості цілей необхідно розуміти, що зміна одного фактору не призведе до небажаної зміни інших факторів [42]. В нашому випадку зростання експорту аграрної продукції сприятиме зростанню ВВП, збільшення рівня заробітної плати сприятиме збільшенню зайнятості в аграрному секторі та зменшенню рівня безробіття, що в свою чергу зумовить збільшення обсягів ВВП.</p>
<p>С. 271.</p>	<p>С. 444.</p>
<p>Така аналогія означена узгодженістю цільових і управляючих факторів державного регулювання, тобто, погодженість управляючих факторів з вектором цілей виражена таким чином, що будь-яка зміна управляючих факторів не призведе до небажаної зміни цілей.</p> <p>Виокремивши структурну взаємозалежність рів-</p>	<p>Така аналогія означена узгодженістю цільових і управляючих факторів державної політики, тобто, погодженість управляючих факторів з вектором цілей виражена таким чином, що будь-яка зміна управляючих факторів не призведе до небажаної зміни цілей.</p> <p>Виокремивши структурну взаємозалежність рів-</p>

<p>ня сталого розвитку сільського господарства з управляючими факторами державного регулювання, які характеризують напрями державного регулювання аграрної сфери, на основі когнітивної карти, визначено силу та спрямованість впливу управляючих факторів. Визначення зв'язків управляючих факторів та рівня сталого розвитку сільського господарства представлено у вигляді когнітивної моделі (рис.3.16). Сучасна практика застосування когнітивної моделі впливу управляючих факторів державного регулювання на рівень сталого розвитку сільського господарства, свідчить про наявність проблем щодо визначення дуг та ваги дуг графа.</p>	<p>ня інноваційного розвитку аграрного сектору з управляючими факторами державної політики, які характеризують напрями державного регулювання аграрної сфери, на основі когнітивної карти, визначено силу та спрямованість впливу управляючих факторів. Визначення зв'язків управляючих факторів та рівня інноваційного розвитку аграрного сектору представлено у вигляді когнітивної моделі (рис.5.11). Сучасна практика застосування когнітивної моделі впливу управляючих факторів державної політики на рівень інноваційного розвитку аграрного сектору, свідчить про наявність проблем щодо визначення дуг та ваги дуг графа.</p>
<p>С. 272.</p>	<p>С. 445.</p>
 <p>Рис.3.16. Когнітивна модель державного регулювання забезпечення сталого розвитку сільського господарства України</p>	 <p>Рис.5.11. Когнітивна модель державної політики забезпечення інноваційного розвитку аграрного сектору України</p>
<p>С. 273.</p>	<p>С. 446.</p>
<p>Для розв'язання проблеми побудовано матрицю узгодженості зміни рівня сталого розвитку сільського господарства та управляючих факторів державного регулювання (Додаток Д, таблиця Д.3). При дослідженні характеру взаємодії факторів було враховано позитивний вплив факторів.</p> <p>У відповідності до особливостей застосування когнітивного підходу, запропонована модель впливу факторів на сталий розвиток сільського господарства перевірено на адекватність та стабільність, згідно історичного методу. Цей метод передбачає використання запропонованих моделей до схожих реальних ситуацій, з використанням лагового підходу та статистичні дані, що характеризують ситуацію, які є відомими та оприлюдненими. Згідно наведеного трактування модель вважається адекватною, якщо отримані результати в ході моделювання співпадають з реальним розвитком подій. Тому для когнітивного моделювання обрано показники, які мають вплив на сталий розвиток сільського господарства з урахуванням сили їх впливу на основі проведення кореляційно-регресійного аналізу (табл.3.23).</p>	<p>Для розв'язання проблеми побудовано матрицю узгодженості зміни рівня інноваційного розвитку аграрного сектору та управляючих факторів державної політики (Додаток Е, таблиця Е.3). При дослідженні характеру взаємодії факторів було враховано позитивний вплив факторів.</p> <p>У відповідності до особливостей застосування когнітивного підходу, запропонована модель впливу факторів на інноваційний розвиток аграрного сектору перевірено на адекватність та стабільність, згідно історичного методу. Цей метод передбачає використання запропонованих моделей до схожих реальних ситуацій, з використанням лагового підходу та статистичні дані, що характеризують ситуацію, які є відомими та оприлюдненими. Згідно наведеного трактування модель вважається адекватною, якщо отримані результати в ході моделювання співпадають з реальним розвитком подій. Тому для когнітивного моделювання обрано показники, які мають вплив на інноваційний розвиток аграрного сектору з урахуванням сили їх впливу на основі проведення кореляційно-регресійного аналізу (табл.5.12).</p>
<p>С. 273.</p>	<p>С. 446.</p>
<p>Таким чином, проведений аналіз та побудова когнітивної карти дозволили визначити основні фактори впливу на сталий розвиток сільського господарства України, що дало можливість провести сценарне моделювання розвитку подій. Генерація основних сценаріїв зміни рівня сталого розвитку сільського господарства, зумовлює необхідність визначення меж можливої, реальної зміни цільових і основних факторів когнітивної моделі (сценаріїв).</p>	<p>Таким чином, проведений аналіз та побудова когнітивної карти дозволили визначити основні фактори впливу на інноваційний розвиток аграрного сектору України, що дало можливість провести сценарне моделювання розвитку подій. Генерація основних сценаріїв зміни рівня інноваційного розвитку аграрного сектору, зумовлює необхідність визначення меж можливої, реальної зміни цільових і основних факторів когнітивної моделі (сценаріїв).</p>

Побудова сценарію здійснено на основі впливу імпульсів, які визначаються як середні значення зміни показників, та оцінюються у цілому по країні. Імпульси дії управляючих факторів в імпульсному процесі впливу на сталий розвиток сільського господарства в когнітивних картах, на етапі теоретичного дослідження, представлено впорядкованю послідовністю значень $X_i(t)$, $x_i(t+1)$, ... в і вершинах без прив'язки до часу, яка може бути дана при інтерпретації результатів розрахункового експерименту.

Побудова сценарію здійснено на основі впливу імпульсів, які визначаються як середні значення зміни показників, та оцінюються у цілому по країні. Імпульси дії управляючих факторів в імпульсному процесі впливу на інноваційний розвиток аграрного сектору в когнітивних картах, на етапі теоретичного дослідження, представлено впорядкованю послідовністю значень $X_i(t)$, $x_i(t+1)$, ... в і вершинах без прив'язки до часу, яка може бути дана при інтерпретації результатів розрахункового експерименту.

C. 274.

C. 447.

Таблиця 3.23
Середні значення основних та управляючих факторів когнітивної моделі сталого розвитку сільського господарства України

Таблиця 5.12
Середні значення основних та управляючих факторів когнітивної моделі інноваційного розвитку аграрного сектору України

Table with 8 columns: Фактор, Показник, and years 2014-2018 with average values. Rows include indicators like 'Масштаби економіки', 'Регіональний розвиток', 'Інвестиції', etc.

Table with 8 columns: Фактор, Показник, and years 2013-2017 with average values. Rows include indicators like 'Масштаби економіки', 'Регіональний розвиток', 'Інвестиції', etc.

C. 275-276.

C. 448-449.

Для оцінки зміни рівня сталого розвитку сільського господарства, з врахуванням імпульсного впливу факторів, що характеризують напрями державного регулювання, формалізовано із використанням формули (1):

Для оцінки зміни рівня інноваційного розвитку аграрного сектору, з врахуванням імпульсного впливу факторів, що характеризують напрями державної політики, формалізовано із використанням формули (1):

$$X_i(t+1) = X_i(t) + \sum_{j \in I} a_{ij} (x_j(t) - x_j(t-1)), \quad i = 1 \dots n$$
 (3.5)

$$X_i(t+1) = X_i(t) + \sum_{j \in I} a_{ij} (x_j(t) - x_j(t-1)), \quad i = 1 \dots n$$
 (5.3)

де $x_i(i)$, $x_i(p+1)$ - значення і-го фактора в момент часу $t+1$ і t відповідно; $x(i)$ - $x_j(i-1) = \Delta x(t)$ - прирощення фактору x_j - в момент часу t ; a_{ij} - вага впливу факторе x_j - на фактор x_i ; l_i - кількість факторів, безпосередньо впливу на фактор x_i .

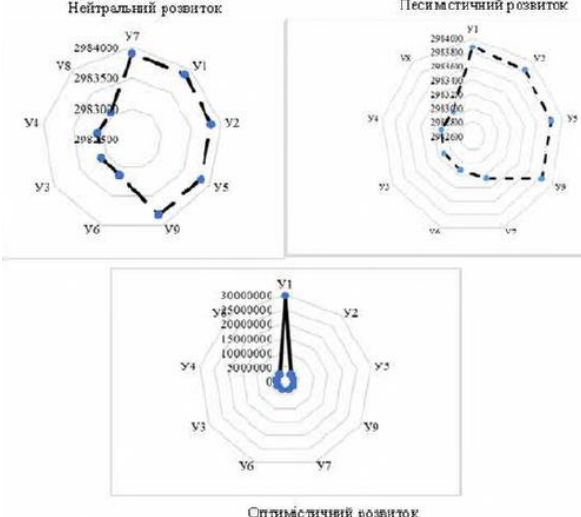
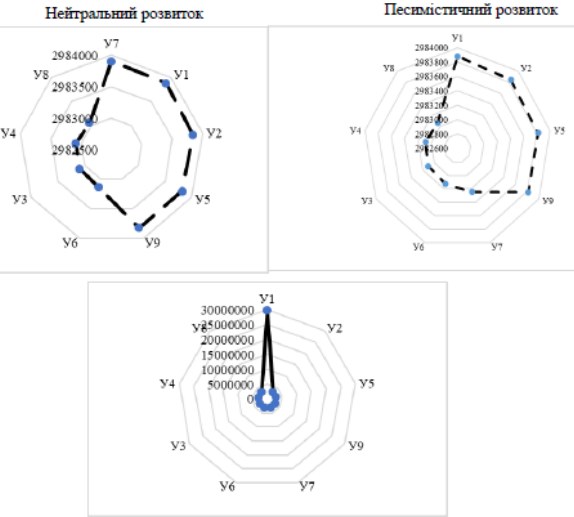
де $x_i(i)$, $x_i(p+1)$ - значення і-го фактора в момент часу $t+1$ і t відповідно; $x(i)$ - $x_j(i-1) = \Delta x(t)$ - прирощення фактору x_j - в момент часу t ; a_{ij} - вага впливу факторе x_j - на фактор x_i ; l_i - кількість факторів, безпосередньо впливу на фактор x_i .

Таким чином, контури сценаріїв сталого розвитку сільського господарства України матимуть вигляд:

Таким чином, контури сценаріїв інноваційного розвитку аграрного сектору України матимуть вигляд:

- Y1(1)=0,010950(018)*09*01=2983880,291
Y2(1)=0,01052(018)*09*08*01=2983841,005
Y3(1)=0,000225(011)*09*03*01=2983101,67
Y4(1)=0,00208(014)*015*05*012=29830383,263
Y5(1)=0,01030(019)*018*09*08*01=2983827,258
Y6(1)=0,00254(019)*018*09*08*01=2983898,37

- Y1(1)=0,010950(018)*09*01=2983880,291
Y2(1)=0,01052(018)*09*08*01=2983841,005
Y3(1)=0,000225(011)*09*03*01=2983101,67
Y4(1)=0,00208(014)*015*05*012=29830383,263
Y5(1)=0,01030(019)*018*09*08*01=2983827,258
Y6(1)=0,00254(019)*018*09*08*01=2983898,37

<p> $Y7(1)=0,01159(015)*018*09*08*01=293057,13$ $Y8(1)=0,00177(019)*018*09*08*01=2983059$ $Y9(1)=0,01028(019)*018*09*08*01=2983820$ $Y1(2)=0,010950(018)*09*01=2983880,291$ $Y2(2)=0,01052(018)*09*08*01=2983841,005$ $Y3(2)=0,000225(011)*09*03*01=2983101,67$ $Y4(2)=0,00208(014)*015*05*012=298303,263$ $Y5(2)=0,01030(019)*018*09*08*01=2983127,258$ $Y6(2)=0,00254(019)*018*09*08*01=2983246$ $y(2)=0,01159(015)*018*09*08*01=2983245$ $Y8(2)=0,00177(019)*018*09*08*01=2983059$ $Y9(2)=0,01028(019)*018*09*08*01=2983820$ $Y1(3)=0,010950(018)*09*01=2983880,2$ $Y2(3)=0,01052(018)*09*08*01=2983844$ $Y3(3)=0,000225(011)*09*03*01=2983102$ $Y4(3)=0,00208(014)*015*05*012=29830386$ $Y5(3)=0,01030(019)*018*09*08*01=2983821$ $Y6(3)=0,00254(019)*018*09*08*01=2983130$ $y(3)=0,01159(015)*018*09*08*01=2983245$ $Y8(3)=0,00177(019)*018*09*08*01=2983059$ $Y9(3)=0,01028(019)*018*09*08*01=2983820$ </p>	<p> $Y7(1)=0,01159(015)*018*09*08*01=293057,13$ $Y8(1)=0,00177(019)*018*09*08*01=2983059$ $Y9(1)=0,01028(019)*018*09*08*01=2983820$ $Y1(2)=0,010950(018)*09*01=2983880,291$ $Y2(2)=0,01052(018)*09*08*01=2983841,005$ $Y3(2)=0,000225(011)*09*03*01=2983101,67$ $Y4(2)=0,00208(014)*015*05*012=298303,263$ $Y5(2)=0,01030(019)*018*09*08*01=2983127,258$ $Y6(2)=0,00254(019)*018*09*08*01=2983246$ $Y7(2)=0,01159(015)*018*09*08*01=2983245$ $Y8(2)=0,00177(019)*018*09*08*01=2983059$ $Y9(2)=0,01028(019)*018*09*08*01=2983820$ $Y1(3)=0,010950(018)*09*01=2983880,2$ $Y2(3)=0,01052(018)*09*08*01=2983844$ $Y3(3)=0,000225(011)*09*03*01=2983102$ $Y4(3)=0,00208(014)*015*05*012=29830386$ $Y5(3)=0,01030(019)*018*09*08*01=2983821$ $Y6(3)=0,00254(019)*018*09*08*01=2983130$ $Y7(3)=0,01159(015)*018*09*08*01=2983245$ $Y8(3)=0,00177(019)*018*09*08*01=2983059$ $Y9(3)=0,01028(019)*018*09*08*01=2983820$ </p>
<p>С. 276.</p>	<p>С. 449.</p>
 <p>Рис. 3.17. Зміна рівня сталого розвитку сільського господарства від впливу управляючих факторів*</p> <p>*Джерело: розраховано автором</p>	 <p>Рис. 5.12. Зміна рівня інноваційного розвитку аграрного сектору від впливу управляючих факторів державної політики*</p> <p>*Джерело: розраховано автором</p>
<p>С. 277.</p>	<p>С. 450.</p>
<p>Доведено, що найбільший вплив на забезпечення сталого розвитку сільського господарства мають такі фактори: зовнішньоекономічна діяльність - Y4, рівень безробіття населення - Y8, інвестиції - Y3, демографічна політика - Y6, бюджетна політика - Y7, правопорушення - Y9, рівень доходів населення - Y5, регіональний розвиток - Y2, масштаби економіки - Y1. Результат проведеного дослідження підтвердив, що використання такого методично-інструментарію для формування та реалізації стратегії забезпечення сталого розвитку сільського господарства дозволить оперативню ідентифікувати проблеми та своєчасно визначати першочергові заходи у сфері сільського господарства для нівелювання негативного їх впливу.</p>	<p><...> З наведеного рис.5.12 видно, що найбільший вплив на інноваційний розвиток аграрного сектору мають такі фактори: Y4 (зовнішньоекономічна діяльність), потім Y8 (рівень безробіття населення), Y3 (інвестиції), Y6 (демографічна політика), Y7 (бюджетна політика), Y9 (правопорушення), Y5 (рівень доходів населення), Y2 (регіональний розвиток), Y1 (масштаби економіки).</p> <p><...> Результат проведеного дослідження показав, що використання запропонованого методично-інструментарію для формування та реалізації державної політики інноваційного розвитку аграрного сектору сприятиме оперативному виявленню проблемних аспектів та визначенню пріоритетності впровадження заходів державного регулювання у процесі інноваційного розвитку галузі, що нівелюватиме негативний вплив різних факторів на його стан.</p>
<p>С. 278.</p> <p>(Висновки до розділу 3)</p>	<p>С. 280.</p>

<p>2. SWOT-аналіз функціонування сільського господарства в Україні дав змогу окреслити проблеми забезпечення його сталого розвитку та можливості, на які має орієнтуватись стратегія забезпечення сталого розвитку сільського господарства. Сільське господарство світу під впливом еволюційного розвитку інформаційних технологій перебуває на новому етапі («Сільське господарство 4.0») і є орієнтованим на використання екологічних природних ресурсів (вода, сонце), інноваційних технологій інтелектуального, точного землеробства, насамперед генетичної модифікації, позагрунтового вирощення рослин, нанобіотехнологій та вертикального землеробства, складних технологічних систем використання супутникової навігації, безпілотних літальних апаратів, блокчейну тощо. Під впливом цифрової трансформації економіки сільське господарство досить швидко змінюється, а традиційні кордони та сегменти цієї галузі розмиваються.</p>	<p>Сучасне сільське господарство світу внаслідок еволюційного розвитку технологій перебуває на етапі 4.0 («Сільське господарство 4.0») та є орієнтованим на використання екологічно чистих природних ресурсів (сонце, морська вода), передових інноваційних технологій розумного, точного землеробства, зокрема генетичної модифікації, нанобіотехнологій, позагрунтового вирощення рослин і вертикального землеробства (на основі гідро-, аква- і аеропоніки), а також складних технологічних систем супутникової навігації, роботів, безпілотних літальних апаратів/дронів, 3D друку продуктів харчування, Інтернету речей, блокчейну тощо.</p>
<p>С. 278.</p>	<p>С. 450.</p>
<p>(Висновки до розділу 3)</p> <p>4. Доведено, що найбільший вплив на забезпечення сталого розвитку сільського господарства мають такі фактори: зовнішньоекономічна діяльність - У4, рівень безробіття населення - У8, інвестиції - У3 демографічна політика - У6, бюджетна політика - У7, правопорушення - У9, рівень доходів населення - У5, регіональний розвиток - У2, масштаби економіки - У1. Результат проведеного дослідження підтвердив, що використання такого методичного інструментарію для формування та реалізації стратегії забезпечення сталого розвитку сільського господарства дозволить оперативно ідентифікувати проблеми та своєчасно визначати першочергові заходи у сфері сільського господарства для нівелювання негативного їх впливу.</p>	<p><...> 3 наведеного рис.5.12 видно, що найбільший вплив на інноваційний розвиток аграрного сектору мають такі фактори: У4 (зовнішньоекономічна діяльність), потім У8 (рівень безробіття населення), У3 (інвестиції), У6 (демографічна політика), У7 (бюджетна політика), У9 (правопорушення), У5 (рівень доходів населення), У2 (регіональний розвиток), У1 (масштаби економіки).</p> <p><...> Результат проведеного дослідження показав, що використання запропонованого методичного інструментарію для формування та реалізації державної політики інноваційного розвитку аграрного сектору сприятиме оперативному виявленню проблемних аспектів та визначенню пріоритетності впровадження заходів державного регулювання у процесі інноваційного розвитку галузі, що нівелюватиме негативний вплив різних факторів на його стан.</p>
<p>С. 331.</p>	<p>С. 339.</p>
<p>4.3. Інноваційна інфраструктура забезпечення сталого розвитку сільського господарства в умовах цифрових трансформацій національної економіки</p> <p>Сільське господарство України орієнтовано на формування ефективного соціально спрямованого сектору національного господарства, здатного задовольнити потреби внутрішнього ринку та забезпечити провідні позиції на світовому ринку, що на даному етапі поступу вимагає пріоритету використання інформаційних технологій. Тобто, сталий розвиток сільського господарства в Україні у значній мірі залежить від кількості та якості використання інформації, її продуктивного відображення в техніко-технологічних процесах.</p>	<p>4.3. Інформаційний механізм державної політики інноваційного розвитку аграрного сектору в Україні у контексті цифрових трансформацій</p> <p>Аграрний сектор України спрямований на формування ефективного соціально спрямованого сектору національного господарства, здатного задовольнити потреби внутрішнього ринку та забезпечити провідні позиції на світовому ринку, що на даному етапі поступу вимагає пріоритету використання інноваційних інформаційних технологій. Тобто, інноваційний розвиток аграрного сектору в Україні у значній мірі залежить від кількості та якості використання інформації, її продуктивного відображення в техніко-технологічних процесах. <...></p>
<p>С. 331.</p>	<p>С. 339–340.</p>
<p>Тому при реалізації державного регулювання сталого розвитку сільського господарства бажано мати узгоджений інформаційний механізм, який би сприяв розробці та реалізації ефективних інноваційних проектів, враховуючи потреби як самого суб'єкта господарювання, так і систем більш високих рівнів ієрархії.</p> <p>У світі апробовані різні моделі інформаційного забезпечення державного регулювання сталого</p>	<p>Тому при реалізації державної політики інноваційного розвитку аграрного сектору бажано мати узгоджений інформаційний механізм, який би сприяв розробці та реалізації ефективних інноваційних проектів, враховуючи потреби як самого суб'єкта господарювання, так і систем більш високих рівнів ієрархії.</p> <p>У світі апробовані різні моделі інформаційного забезпечення державної політики інноваційного</p>

розвитку, наприклад, які функціонують через створені start-up компанії, офіси, відділи чи лабораторії з трансферу технологій і комерціалізації, а також через розширення співпраці в рамках державно-приватного партнерства. Світовий досвід інформаційного забезпечення державного регулювання сталого розвитку сільського господарства намагаються імплементувати у вітчизняну практику. Однак, переважно це здійснюється несистематично, непослідовно, не синхронізовано, що обмежує можливості досягнення запланованих ефектів.

розвитку, наприклад, які функціонують через створені start-up компанії, офіси, відділи чи лабораторії з трансферу технологій і комерціалізації, а також через розширення співпраці в рамках державно-приватного партнерства. Світовий досвід інформаційного забезпечення державної політики інноваційного розвитку аграрного сектору намагаються імплементувати у вітчизняну практику. Однак, переважно це здійснюється несистематично, непослідовно, не синхронізовано, що обмежує можливості досягнення запланованих ефектів.

С. 332.

С. 340.

Одним із ефективних моделей інформаційного забезпечення державного регулювання сталого розвитку можуть стати створювані на базі закладів освіти та науки спін-офф компанії, головне завдання яких полягає в доведенні новацій до стану, придатного для використання в сільському господарстві, наприклад, в технології, з подальшою передачею її бізнесу [46].

Схематичне представлення моделі інформаційного забезпечення державного регулювання сталого розвитку через створення спін-офф компанії за участю науково-освітніх закладів відображено на рис. 4.8. За цією схемою науково-освітні заклади самостійно або із залученням партнера - сталої компанії, що спеціалізується на наданні послуг з сталого менеджменту, заснують спін-офф компанію. Організаційно-правовою формою такої компанії може бути господарське товариство, наприклад, товариство з обмеженою відповідальністю. Однією з умов створення господарського товариства є формування його учасниками статутного капіталу. Законодавство України дозволяє вносити в статутний капітал відчужувані права, що мають грошову оцінку. Це означає, що з цією метою можна використовувати майнові права на об'єкти комерціалізації, створені в результаті наукових досліджень. Така можливість ґрунтується на нормі Закону України "Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій" (ст.11 ч.1), згідно з якою майнові права на об'єкти інтелектуальної власності, створені за державні гроші, належать розробнику, тобто науковій організації, що отримала державне замовлення на виконання наукових досліджень [47].

Одним із ефективних моделей інформаційного забезпечення державної політики інноваційного розвитку можуть стати створювані на базі закладів освіти та науки спін-офф компанії, головне завдання яких полягає в доведенні інновацій до стану, придатного для використання в аграрному секторі, наприклад, в технології, з подальшою передачею її бізнесу³³³.

Схематичне представлення моделі інформаційного забезпечення державної політики інноваційного розвитку через створення спін-офф компанії за участю науково-освітніх закладів відображено на рис. 4.5. За цією схемою науково-освітні заклади самостійно або із залученням партнера – інноваційної компанії, що спеціалізується на наданні послуг з інноваційного менеджменту, заснують спін-офф компанію. Організаційно-правовою формою такої компанії може бути господарське товариство, наприклад, товариство з обмеженою відповідальністю. Однією з умов створення господарського товариства є формування його учасниками статутного капіталу. Законодавство України дозволяє вносити в статутний капітал відчужувані права, що мають грошову оцінку. Це означає, що з цією метою можна використовувати майнові права на об'єкти комерціалізації, створені в результаті наукових досліджень. Така можливість ґрунтується на нормі Закону України "Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій" (ст.11 ч.1), згідно з якою майнові права на об'єкти інтелектуальної власності, створені за державні гроші, належать розробнику, тобто науковій організації, що отримала державне замовлення на виконання наукових досліджень³³⁴.

С. 333.

С. 341.



	С. 333.	С. 341–342.
	<p>Важливою складовою у процесі формування інформаційного суспільства є використання можливостей імплементації інформаційно- комунікаційних технологій у контексті продукування інформацію і знання, користуватися та обмінюватися ними, виробляти товари і надавати послуги, сприяючи сталому поступу країни. Імплементація інформаційно- комунікаційних технологій у період інтенсивного розвитку відповідних ринкових відносин є одним з важливих елементів ефективного інформаційного механізму реалізації ефективної державно- го регулювання сталого розвитку сільського господарства України.</p>	<p>Важливою складовою у процесі формування інформаційного суспільства є використання можливостей імплементації інформаційно-комунікаційних технологій у контексті продукування інформацію і знання, користуватися та обмінюватися ними, виробляти товари і надавати послуги, сприяючи сталому поступу країни. Імплементація інформаційно-комунікаційних технологій у період інтенсивного розвитку відповідних ринкових відносин є одним з важливих елементів ефективного інформаційного механізму реалізації ефективної державної політики інноваційного розвитку аграрного сектору України.</p>
	С. 334.	С. 342.
	<p>Функціонуючі на сьогодні в Україні автоматизовані інформаційні системи орієнтовані на вирішення проблем на місцевому, регіональному, галузевому, національному або ж міжнародного значення. Так вітчизняна інтегрована система трансферу технологій насамперед призначена для постійного накопичення та забезпечення своєчасного обміну інформацією між відповідними розробниками та споживачами сталої аграрної продукції [49].</p> <p>Ключовою метою функціонування мереж трансферу є формування умов для підтримки інформаційних технологій, високотехнологічної аграрної продукції та послуг на внутрішньому та міжнародному ринках, скорочення витрат на налагодження співпраці з замовниками й партнерами, забезпечення юридичної підпорядкованості відповідних угод й правової охорони результатів інтелектуальної власності.</p>	<p>Функціонуючі на сьогодні в Україні автоматизовані інформаційні системи орієнтовані на вирішення проблем на місцевому, регіональному, галузевому, національному або ж міжнародного значення. Так вітчизняна інтегрована система трансферу технологій насамперед призначена для постійного накопичення та забезпечення своєчасного обміну інформацією між відповідними розробниками та споживачами інноваційної аграрної продукції³³⁶.</p> <p>Ключовою метою функціонування мереж трансферу є формування умов для підтримки інформаційних технологій, високотехнологічної аграрної продукції та послуг на внутрішньому та міжнародному ринках, скорочення витрат на налагодження співпраці з замовниками й партнерами, забезпечення юридичної підпорядкованості відповідних угод й правової охорони результатів інтелектуальної власності.</p>
	С. 334–335.	С. 342–343.
	<p>Головною метою функціонування представленої системи є: - сприяння забезпечення відкритості доступу до необхідної інформації щодо новацій й інших об'єктів комерціалізації, які насамперед мають комерційну цінність; - автоматизація організації процедур розміщення інформації про відповідні результати наукових досліджень, формування відкритих каталогів, різних конкурсів, систем запитів; - формування прозорого процесу у сфері взаємодії брокерів й потенційних покупців; - стійкий розвиток інформаційних ресурсів та послуг, які сприяють оптимальному сприйняттю України у міжнародному співтоваристві, підвищення довіри до міжнародного співробітництва.</p> <p>При формуванні вітчизняної інтегрованої системи щодо трансферу технологій реалізовані ключові принципи формування Європейської мережі для підтримки підприємництва й новацій (Enterprise Europe Network - EEN), відповідної російської мережі трансферу технологій (Russian Technology Transfer Network - RTTN) і позитивний досвід формування таких мереж в Білорусі та Україні. Ключові цілі, завдання, оптимальна структура й організація діяльності відповідної системи пов'язані із проведенням функцій та завдань щодо комерціалізації новацій, які представлені в Положенні щодо роботи Української інтегрованої системи трансферу технологій.</p>	<p>Головною метою функціонування представленої системи є: - сприяння забезпечення відкритості доступу до необхідної інформації щодо інновацій й інших об'єктів комерціалізації, які насамперед мають комерційну цінність; - автоматизація організації процедур розміщення інформації про відповідні результати наукових досліджень, формування відкритих каталогів, різних конкурсів, систем запитів; - формування прозорого процесу у сфері взаємодії брокерів й потенційних покупців; - стійкий розвиток інформаційних ресурсів та послуг, які сприяють оптимальному сприйняттю України у міжнародному співтоваристві, підвищення довіри до міжнародного співробітництва.</p> <p>При формуванні вітчизняної інтегрованої системи щодо трансферу технологій реалізовані ключові принципи формування Європейської мережі для підтримки підприємництва й інновацій (Enterprise Europe Network – EEN), відповідної російської мережі трансферу технологій (Russian Technology Transfer Network – RTTN) і позитивний досвід формування таких мереж в Білорусі та Україні. Ключові цілі, завдання, оптимальна структура й організація діяльності відповідної системи пов'язані із проведенням функцій та завдань щодо комерціалізації інновацій, які представлені в Положенні щодо роботи Української інтегрованої системи трансферу технологій.</p>
	С. 335.	С. 343–344.
	<p>Вперше поняття цифрової економіки введено дослідником Н. Негропonte в 1995 р. [50]. Серед сучасних науковців, які досліджують особливості</p>	<p>Вперше поняття цифрової економіки введено дослідником Н. Негропonte в 1995 р.³³⁷. Серед сучасних науковців, які досліджують особливості ста-</p>

<p>становлення та розвитку цифрової економіки, підтримуємо думку А. Урманцева, який розглядає зміст поняття цифрової економіки у контексті двох підходів: класичний (“...економіка, заснована на цифрових технологіях, наприклад телемедицина, дистанційне навчання, продаж медіаконтенту та ін.”) та розширений (економічне виробництво з використанням цифрових технологій) [51]. К. Варламов у своїх дослідженнях визначає цифрову економіку не як “...окрему галузь економіки, а як результат впровадження цифрових технологій і перенесення в цифрове середовище існуючих видів діяльності та створення нових”. Поділяємо думку К. Варламова щодо реалізації процесу “...цифровізації економіки, де використання цифрових технологій і використання автоматизації виробництва та регулювання призведе до економічного зростання та поліпшення якості життя населення” [52].</p>	<p>новлення та розвитку цифрової економіки, підтримуємо думку А. Урманцева, який розглядає зміст поняття цифрової економіки у контексті двох підходів: класичний (“...економіка, заснована на цифрових технологіях, наприклад телемедицина, дистанційне навчання, продаж медіаконтенту та ін.”) та розширений (економічне виробництво з використанням цифрових технологій) [338]. К. Варламов у своїх дослідженнях визначає цифрову економіку не як “...окрему галузь економіки, а як результат впровадження цифрових технологій і перенесення в цифрове середовище існуючих видів діяльності та створення нових”. Поділяємо думку К. Варламова щодо реалізації процесу “...цифровізації економіки, де використання цифрових технологій і використання автоматизації виробництва та управління призведе до економічного зростання та поліпшення якості життя населення”³³⁹.</p>
<p>С. 335–336.</p>	<p>С. 344.</p>
<p>Сталою інструментом цифрової економіки, який дозволяє забезпечити всі необхідні умови та механізми, є технологія Blockchain. Blockchain - ланцюжок певних блоків, база даних, доступ до якої можна отримати будь-якій людині. Так звана “технологія розподіленого реєстру”, де не існує чіткого централізованого регулятора, який міг би певним чином розпоряджатися Blockchain на особистий розсуд. Тобто, особливість Blockchain передбачає, що дані, які внесені один раз, зберігаються, що дозволяє проводити перевірку походження інформації і її достовірності. Такі дані не можна змінювати, вони є багаторазовими продубльованими й зберігаються в певній розподіленій мережі, яка розроблена та підтримується усіма можливими учасниками. Необхідну інформацію в базу даних можна додавати, однак не перезаписувати. Тобто достовірність документа молота легко простежити, так як кожен учасник може бачити, ким він був записаний у Blockchain систему. Також особливістю є те, що інформація завжди доступна, її у свою чергу не можна підробити, вона є прозорою, такі бази даних роблять її досить стійкою до незаконного втручання, у неї є більш низька вартість обслуговування. Крім цього, така технологія дає можливість уникнути численні помилки при обробці транзакцій і скоротити кількість шахрайських операцій [53].</p>	<p>Інноваційним інструментом цифрової економіки, який дозволяє забезпечити всі необхідні умови та механізми, є технологія Blockchain. Blockchain - ланцюжок певних блоків, база даних, доступ до якої можна отримати будь-якій людині. Так звана “технологія розподіленого реєстру”, де не існує чіткого централізованого регулятора, який міг би певним чином розпоряджатися Blockchain на особистий розсуд. Тобто, особливість Blockchain передбачає, що дані, які внесені один раз, зберігаються, що дозволяє проводити перевірку походження інформації і її достовірності. Такі дані не можна змінювати, вони є багаторазовими продубльованими й зберігаються в певній розподіленій мережі, яка розроблена та підтримується усіма можливими учасниками. Необхідну інформацію в базу даних можна додавати, однак не перезаписувати. Тобто достовірність документа можна легко простежити, так як кожен учасник може бачити, ким він був записаний у Blockchain систему. Також особливістю є те, що інформація завжди доступна, її у свою чергу не можна підробити, вона є прозорою, такі бази даних роблять її досить стійкою до незаконного втручання, у неї є більш низька вартість обслуговування. Крім цього, така технологія дає можливість уникнути численні помилки при обробці транзакцій і скоротити кількість шахрайських операцій³⁴⁰.</p>
<p>С. 336.</p>	<p>С. 344–345.</p>
<p>На думку експертів, які аналізують перспективи реалізації технічних рішень, які є в основі Blockchain-технологій, на сьогодні є два невирішені завдання: організаційно-інституційне забезпечення мережі для ефективної роботи Blockchain і надання необхідного обсягу інформаційного простору [54].</p> <p>Згрупувавши погляди науковців, у даному напрямі, Blockchain представляється як безперервний поетапний ланцюжок блоків. У свою чергу, кожен блок зберігає різні дані: від етапу укладених угод до необхідних фінансових звітностей. Новий блок прикріплюється до попереднього за допомогою складних алгоритмів. В кожному наступному блоці зберігається інформація про попередній. Жоден з елементів цього взаємозалежного ланцюга не можна видалити, змінити або замінити. Кожен блок містить інформацію про час його створення та унікальний цифровий підпис.</p>	<p>На думку експертів, які аналізують перспективи реалізації технічних рішень, які є в основі Blockchain-технологій, на сьогодні є два невирішені завдання: організаційно-інституційне забезпечення мережі для ефективної роботи Blockchain і надання необхідного обсягу інформаційного простору³⁴¹.</p> <p>Згрупувавши погляди науковців, у даному напрямі, Blockchain представляється як безперервний поетапний ланцюжок блоків. У свою чергу, кожен блок зберігає різні дані: від етапу укладених угод до необхідних фінансових звітностей. Новий блок прикріплюється до попереднього за допомогою складних алгоритмів. В кожному наступному блоці зберігається інформація про попередній. Жоден з елементів цього взаємозалежного ланцюга не можна видалити, змінити або замінити. Кожен блок містить інформацію про час його створення та унікальний цифровий підпис.</p>
<p>С. 336.</p>	<p>С. 346.</p>

<p>Світовий досвід досить вражає масштабами використання Blockchain-технології в різноманітних сферах, насамперед сільському господарстві. За три квартали 2018 року обсяги венчурних інвестицій в Blockchain-стартапи досягли практично 3,9 млрд доларів (на 280% більше, ніж за попередній 2017 рік), рис. 4.9. Проведене дослідження дозволило систематизувати переваги та можливі ризики впровадження Blockchain-технології в сільському господарстві України.</p>	<p>Світовий досвід досить вражає масштабами використання Blockchain-технології в різноманітних сферах, насамперед аграрному секторі. За три квартали 2018 року обсяги венчурних інвестицій в Blockchain-стартапи досягли практично 3,9 млрд доларів (на 280% більше, ніж за попередній 2017 рік), рис. 4.6. Проведене дослідження дозволило систематизувати переваги та можливі ризики впровадження Blockchain-технології в аграрному секторі України.</p>
<p>С. 337.</p>	<p>С. 347.</p>
 <p>Рис.4.9. Динаміка розвитку Blockchain-технологій в світі*</p> <p>*Джерело: URL: http://blockchain-invest.com</p>	 <p>Рис.4.6. Динаміка розвитку Blockchain-технологій в світі*</p> <p>*Джерело: URL: http://blockchain-invest.com</p>
<p>С. 337–338.</p>	<p>С. 347–348.</p>
<p>1. Соціально-економічний ефект - досягається у контексті реалізації принципу прозорості та етапах постачання аграрної продукції (тобто від виробника до споживача продукції), що: по-перше, сприяє своєчасному задоволенню потреб і збереженню здоров'я людей; по-друге, забезпечення стабільності прибутків для бізнесу; по-третє, подолання тіньового сектора. Адже, така новаційна технологія є досить корисна не лише для споживачів продукції, а й для її постачальників і виробників. Саме технологія Blockchain дає можливість аграрному бізнесу налагодити процес формування прозорого алгоритму щодо виробництва і поставки продуктів, гарантуючи соціально- економічну і насамперед промислову безпеку держави. У свою чергу, споживачі прагнуть володіти інформацією про походження продукції і готові переплачувати, за умов наявності необхідної інформації про товар. На сьогодні дотримання необхідних стандартів в Україні гарантує необхідна система сертифікації, однак вона занадто дорога і не завжди достовірна. Тобто, використання Blockchain-технології сприяє мінімізації а й в перспективі уникнути такої проблеми, адже не дозволяє змінювати попередньо внесені дані непомітно. Отже, прозорість - одна із загально визнаних ключових переваг використання Blockchain технології в сучасному сільському господарстві.</p>	<p>1. Соціально-економічний ефект – досягається у контексті реалізації принципу прозорості та етапах постачання аграрної продукції (тобто від виробника до споживача продукції), що: по-перше, сприяє своєчасному задоволенню потреб і збереженню здоров'я людей; по-друге, забезпечення стабільності прибутків для бізнесу; по-третє, подолання тіньового сектора. Адже, така інноваційна технологія є досить корисна не лише для споживачів продукції, а й для її постачальників і виробників. Саме технологія Blockchain дає можливість аграрному бізнесу налагодити процес формування прозорого алгоритму щодо виробництва і поставки продуктів, гарантуючи соціально-економічну і насамперед промислову безпеку держави. У свою чергу, споживачі прагнуть володіти інформацією про походження продукції і готові переплачувати, за умов наявності необхідної інформації про товар. На сьогодні дотримання необхідних стандартів в Україні гарантує необхідна система сертифікації, однак вона занадто дорога і не завжди достовірна. Тобто, використання Blockchain-технології сприяє мінімізації а й в перспективі уникнути такої проблеми, адже не дозволяє змінювати попередньо внесені дані непомітно. Отже, прозорість – одна із загально визнаних ключових переваг використання Blockchain технології в сучасному аграрному секторі.</p>
<p>С. 338.</p>	<p>С. 348.</p>
<p>Дослідженням Global Data “Як британці роблять покупки” підтвердили, що споживачі починають частіше цікавитись якістю продукції, яку вони споживають. Відповідно до даних Retail Insight World французький постачальник Carrefour у своїй діяльності використовував Blockchain технологію, для того щоб зробити більш відкритою інформацію про курку, яка перебуває на вільному вихулі. Тобто покупці можуть обрати собі курку, визначити терміни її функціонування, а також вибрати інкубатор та фермера, який буде її вирощувати. У 2017 році такі</p>	<p>Дослідженням Global Data “Як британці роблять покупки” підтвердили, що споживачі починають частіше цікавитись якістю продукції, яку вони споживають. Відповідно до даних Retail Insight World французький постачальник Carrefour у своїй діяльності використовував Blockchain технологію, для того щоб зробити більш відкритою інформацію про курку, яка перебуває на вільному вихулі. Тобто покупці можуть обрати собі курку, визначити терміни її функціонування, а також вибрати інкубатор та фермера, який буде її вирощувати. У 2017 році такі</p>

<p>продуктові корпорації як NESTLE, Unilever, Walmart Inc та Dole у співробітництві з IBM заснували Blockchain систему Food Trust. Ключова мета Food Trust - формування уніфікованої системи для ведення документації, яка прийнята всіма ключовими гравцями ринку. Введення такої системи сприяє посиленню заходів для безпеки всього сільського господарства. Компанія IBM випускає новий додаток для фермерів, що сприятиме додаванню інформації в базу даних Food Trust. Позитивним прикладом є практика Louis Dreyfus Company, яка продала 60 000 тон сої з США такій китайській компанії Shandong Bohi Industry шляхом електронної платформи Easy Trading Connect. У даному процесі брали участь різні міжнародні фінансові групи ING, Societe Generale та ABN Amro. Оприлюднено офіційні дані щодо глобальної логістичної компанії Agility по реалізації системи від стеження вантажів, які розроблені IBM та Maersk на базі відповідної технології розподіленого реєстру [57].</p>	<p>продуктові корпорації як NESTLE, Unilever, Walmart Inc та Dole у співробітництві з IBM заснували Blockchain систему Food Trust. Ключова мета Food Trust – формування уніфікованої системи для ведення документації, яка прийнята всіма ключовими гравцями ринку. Введення такої системи сприяє посиленню заходів для безпеки всього аграрного сектора. Компанія IBM випускає новий додаток для фермерів, що сприятиме додаванню інформації в базу даних Food Trust. Позитивним прикладом є практика Louis Dreyfus Company, яка продала 60 000 тон сої з США такій китайській компанії Shandong Bohi Industry шляхом електронної платформи Easy Trading Connect. У даному процесі брали участь різні міжнародні фінансові групи ING, Societe Generale та ABN Amro. Оприлюднено офіційні дані щодо глобальної логістичної компанії Agility по реалізації системи відстеження вантажів, які розроблені IBM та Maersk на базі відповідної технології розподіленого реєстру³⁴⁴.</p>
<p>С. 338.</p>	<p>С. 348–349.</p>
<p>2. Проведення страхування соціо-еколого-економічних інтересів стейкхолдерів сільського господарства. Так як записану в Blockchain платформу інформацію не можна змінювати за умови її доступності всім, Blockchain тим же застраховує від можливих тіньових механізмів зі сторони відповідних партнерів. Проте, зауважимо, для використання такої переваги варто співпрацювати з організацією, яка має позитивну репутацію на ринку, з метою забезпечення достовірності внесення необхідної коректної інформації.</p>	<p>2. Проведення страхування соціально-економічних інтересів стейкхолдерів аграрного бізнесу. Так як записану в Blockchain платформу інформацію не можна змінювати за умови її доступності всім, Blockchain тим же застраховує від можливих тіньових механізмів зі сторони відповідних партнерів. Проте, зауважимо, для використання такої переваги варто співпрацювати з організацією, яка має позитивну репутацію на ринку, з метою забезпечення достовірності внесення необхідної коректної інформації.</p>
<p>С. 339.</p>	<p>С. 349.</p>
<p>3. Активізація механізму для залучення інвесторів (сприяння інвестиційній підтримці малого і середнього аграрного бізнесу). Тобто використання Blockchain технології сприяє скороченню періоду отримання платежів для галузі, не враховуючи невизначені платежі. Така технологія сприяє передачі платежів з правом власності, у свою чергу уникаючи можливого ризику втручання третіх сторін. Наприклад, Square Peg Capital інвестує в технологію Blockchain стартап Agridigital. Даний стартап сформував власну Blockchain платформу для стійкого розвитку сільського господарства та поставки відповідної сільськогосподарської продукції. У 2016 року такі фірми уклали договір на експорт 1,6 тони зерна у сумі 360 млн дол. Таким чином їх послугами користуються практично 1300 клієнтів [58].</p> <p>Отже, впровадження представленої сталої технології сприятиме не лише нейтралізації посередників у відповідних фінансових операціях, а й значно скоротити витрати. Так наприклад, перевезення 17 тон мигдалю з Австралії до Німеччини, на період підписання договору використовували так звану технологію смарт-контрактів, використання спеціального комп'ютерного забезпечення для укладення і підтримки бізнес-договорів [59]. Тобто до заяв учасників договору, період витрачений на роботу із документами, шляхом використанню смарт-контрактів, зменшився в 5 разів, що є досить актуально саме для сільського господарства. Смарт-контракти сприяють гарантуванню контрагентам своєчасності та повноти виконання визначених зобов'язань. В Україні загальновідомою проблемою сільського господарства є затримка в оплаті за поставлений товар.</p>	<p>3. Активізація механізму для залучення інвесторів (сприяння інвестиційній підтримці малого і середнього аграрного бізнесу). Тобто використання Blockchain технології сприяє скороченню періоду отримання платежів для галузі, не враховуючи невизначені платежі. Така технологія сприяє передачі платежів з правом власності, у свою чергу уникаючи можливого ризику втручання третіх сторін. Наприклад, Square Peg Capital інвестує в технологію Blockchain стартап Agridigital. Даний стартап сформував власну Blockchain платформу для стійкого розвитку аграрного сектору та поставки відповідної сільськогосподарської продукції. У 2016 року такі фірми уклали договір на експорт 1,6 тони зерна у сумі 360 млн дол. Таким чином їх послугами користуються практично 1300 клієнтів³⁴⁵.</p> <p>Отже, впровадження представленої інноваційної технології сприятиме не лише нейтралізації посередників у відповідних фінансових операціях, а й значно скоротити витрати. Так наприклад, перевезення 17 тон мигдалю з Австралії до Німеччини, на період підписання договору використовували так звану технологію смарт-контрактів, використання спеціального комп'ютерного забезпечення для укладення і підтримки бізнес-договорів³⁴⁶. Тобто до заяв учасників договору, період витрачений на роботу із документами, шляхом використанню смарт-контрактів, зменшився в 5 разів, що є досить актуально саме для аграрного сектору. Смарт-контракти сприяють гарантуванню контрагентам своєчасності та повноти виконання визначених зобов'язань. В Україні загальновідомою проблемою аграрного сектору є затримка в оплаті за поставлений товар.</p>

	<p>С. 339–340.</p> <p>На сьогодні така проблема вирішується практично на засадах довіри до учасників ринку. Автор пропонує вирішувати дане питання використовуючи так звані "розумні контракти" (смарт-контракти), з метою вилучення з обігу відповідних паперових договорів й використання спеціального коду. На практиці це можна реалізувати таким чином: на той час, коли постачальник аграрної продукції виконав повністю свої зобов'язання, право власності на такий товар переходить покупцеві, у той же час постачальнику перераховуються кошти. Перевагами таких контрактів є відсутність посередників та витрат на них, гарантія щодо виконання зобов'язань при настанні визначених в договорі умов.</p>
	<p>С. 349–350.</p> <p>На сьогодні така проблема вирішується практично на засадах довіри до учасників ринку. Автор пропонує вирішувати дане питання використовуючи так звані "розумні контракти" (смарт-контракти), з метою вилучення з обігу відповідних паперових договорів й використання спеціального коду. На практиці це можна реалізувати таким чином: на той час, коли постачальник аграрної продукції виконав повністю свої зобов'язання, право власності на такий товар переходить покупцеві, у той же час постачальнику перераховуються кошти. Перевагами таких контрактів є відсутність посередників та витрат на них, гарантія щодо виконання зобов'язань при настанні визначених в договорі умов.</p>
<p>С. 340.</p>	<p>С. 350.</p>
<p>4.Ефективність запуску ринку землі в Україні. Так використання Blockchain-технології сприяє значному підвищенню рівня довіри до запуску землі. Адже в Україні вже пройшов перший аукціон з продажу майна із використанням технології Blockchain. Так як населення України з обережністю відноситься до питання ринку землі, у цій сфері Blockchain набуває значної актуальності. Саме Blockchain не дозволяє будь-кому вносити зміни у дані, як у значній кількості випадків відбувається у процесі торгівлі. Це означає, що значне підвищиться рівень довіри до впровадження аукціону як зі сторони можливих учасників, так і всієї держави.</p> <p>5.Застрахованість від можливої зміни цін під час проведення продажуактивів на біржі. Тобто Blockchain-технології активно стали використовуватись на світових біржах. На такій біржі можна проводити торги ф'ючерсом - контрактом покупки товарів в майбутньому за ціною, яка вже зафіксована на даний момент (зерно, тварин або ж інші активи). За даним договором аграрій отримає гроші, які необхідні для його розвитку, а покупець вже буде застрахований від можливого зростання цін - однак також може понести і збитки, у випадку коли ціна знизиться.</p>	<p>4. Ефективність запуску ринку землі в Україні. Так використання Blockchain-технології сприяє значному підвищенню рівня довіри до запуску землі. Адже в Україні вже пройшов перший аукціон з продажу майна із використанням технології Blockchain. Так як населення України з обережністю відноситься до питання ринку землі, у цій сфері Blockchain набуває значної актуальності. Саме Blockchain не дозволяє будь-кому вносити зміни у дані, як у значній кількості випадків відбувається у процесі торгівлі. Це означає, що значне підвищиться рівень довіри до впровадження аукціону як зі сторони можливих учасників, так і всієї держави.</p> <p>5. Застрахованість від можливої зміни цін під час проведення продажу активів на біржі. Тобто Blockchain-технології активно стали використовуватись на світових біржах. На такій біржі можна проводити торги ф'ючерсом – контрактом покупки товарів в майбутньому за ціною, яка вже зафіксована на даний момент (зерно, тварин або ж інші активи). За даним договором аграрій отримає гроші, які необхідні для його розвитку, а покупець вже буде застрахований від можливого зростання цін – однак також може понести і збитки, у випадку коли ціна знизиться.</p>
<p>С. 340–341.</p>	<p>С. 350–351.</p>
<p>6.Перспективність становлення криптовалюти. Позитивним для цього є досвід створення Сатоши Накамото біткоіни. Адже біткоіни використовуються для покупки різних товарів, ними торгують і на біржах, фінансують бізнес. Вже значна кількість людей визнають біткоіни відповідними грошовими ресурсами, однак вони засновані на незвичній технології. Наприклад, у 2014 році близько 30% світового майнінгу криптовалюти Bitcoin було саме сконцентровано в Україні. Так в червні 2014 року майнінг пул GHash.IO, що був розроблений українською командою, обробляв практично 51% всіх операцій з Bitcoin. Однак через відсутність чіткої законодавчої бази й інструментів захисту своєї власності такі команди полишили Україну, починаючи розвивати криптобізнес в інших державах (Канаді, Грузії, Фінляндії та інших). Саме це стало однією з причин зменшення частки України в глобальному майнінгу до 2-3% і зникненню українських майнінг пулів. Враховуючи існуючий стан українці позбавлені можливості будь-яким чином залучати фінансові ресурси для розвитку своїх ідей й технологій через нетрадиційні інструменти. Так у 2018 році вітчизняні компанії не залучили жодного долару через систему IPO (тобто первинну публічну пропозицію). У</p>	<p>6. Перспективність становлення аграрної криптовалюти. Позитивним для цього є досвід створення Сатоши Накамото біткоіни. Адже біткоіни використовуються для покупки різних товарів, ними торгують і на біржах, фінансують бізнес. Вже значна кількість людей визнають біткоіни відповідними грошовими ресурсами, однак вони засновані на незвичній технології. Наприклад, у 2014 році близько 30% світового майнінгу криптовалюти Bitcoin було саме сконцентровано в Україні. Так в червні 2014 року майнінг пул GHash.IO, що був розроблений українською командою, обробляв практично 51% всіх операцій з Bitcoin. Однак через відсутність чіткої законодавчої бази й інструментів захисту своєї власності такі команди полишили Україну, починаючи розвивати криптобізнес в інших державах (Канаді, Грузії, Фінляндії та інших). Саме це стало однією з причин зменшення частки України в глобальному майнінгу до 2-3% і зникненню українських майнінг пулів. Враховуючи існуючий стан українці позбавлені можливості будь-яким чином залучати фінансові ресурси для розвитку своїх ідей й технологій через нетрадиційні інструменти. Так у 2018 році вітчизняні компанії не залучили жодного долару через систему IPO (тобто первинну публіч-</p>

	<p>свою чергу за даними української асоціації UVCA та Deloitte в 2017 році 19 українських стартапів залучили практично 160 млн. доларів або це більше 4.3 млрд. грн через ICO (первинна пропозиція токенів). Тобто розвиток механізму ICO як однієї із складових ринку віртуальних активів потребує від парламенту України формування зрозумілих правил [57].</p>	<p>ну пропозицію). У свою чергу за даними української асоціації UVCA та Deloitte в 2017 році 19 українських стартапів залучили практично 160 млн. доларів або це більше 4.3 млрд. грн через ICO (первинна пропозиція токенів). Тобто розвиток механізму ICO як однієї із складових ринку віртуальних активів потребує від парламенту України формування зрозумілих правил³⁴⁷.</p>
С. 341.		С. 351–352.
	<p>Такий приклад підтверджує, що сільське господарство може формувати свою криптовалюту для залучення інвестицій, кредитування, проведення торгівлі і страхування. В Україні вже проведені перші кроки для вирішення даного питання, а саме, представлено у Верховній Раді України Проект Закону “Про внесення змін до Податкового кодексу України з питань оподаткування операцій із віртуальними активами в Україні” №9083 від 14.09.2018 року. Основними завданнями такого Закону є такі: поступове виведення з тіньового ринку значного обсягу операцій; наповнення державного бюджету України шляхом залучення до процесу оподаткування абсолютно нового виду доходів фізичних і юридичних осіб - можливих доходів від операцій з віртуальними активами; проведення стимулювання розвитку ринку віртуальних активів в Україні [60]. Впровадження представленого проекту Закону не потребує якихось додаткових видатків з державного і місцевих бюджетів України, у свою чергу призведе до значного збільшення надходжень у формі податку на прибуток підприємств, на доходи фізичних осіб і військового збору, як результату збільшення об’єкту оподаткування.</p>	<p>Такий приклад підтверджує, що аграрний сектор може формувати свою криптовалюту для залучення інвестицій, кредитування, проведення торгівлі і страхування. В Україні вже проведені перші кроки для вирішення даного питання, а саме, представлено у Верховній Раді України Проект Закону “Про внесення змін до Податкового кодексу України з питань оподаткування операцій із віртуальними активами в Україні” №9083 від 14.09.2018 року. Основними завданнями такого Закону є такі: поступове виведення з тіньового ринку значного обсягу операцій; наповнення державного бюджету України шляхом залучення до процесу оподаткування абсолютно нового виду доходів фізичних і юридичних осіб – можливих доходів від операцій з віртуальними активами; проведення стимулювання розвитку ринку віртуальних активів в Україні³⁴⁸. Впровадження представленого проекту Закону не потребує якихось додаткових видатків з державного і місцевих бюджетів України, у свою чергу призведе до значного збільшення надходжень у формі податку на прибуток підприємств, на доходи фізичних осіб і військового збору, як результату збільшення об’єкту оподаткування.</p>
С. 342.		С. 352.
	<p>Отже, враховуючи представлені позитивні моменти від впровадження Blockchain-технології в регулювання сільського господарства доцільно зауважити на можливих проблемах і ризиках, які доцільно враховувати у процесі формування й реалізації такої сталої технології.</p> <p>По-перше, незважаючи на перспективи використання такої інформаційної технології ризик проникнення в сформовану систему так званої не достовірної інформації. Конфіденційність інформації Blockchain платформи також може бути порушена, тому можливим Blockchain стартапам варто працювати над безпекою такої системи.</p> <p>По-друге, Blockchain-технології для забезпечення сталого розвитку сільського господарства по вартості є набагато дорожчими, ніж відповідні традиційні. Ключова причина це використання смарт-контрактів, які вимагають значної кількості електроенергії. У свою чергу Blockchain хоч й відмінно підходить для формування глобальних баз даних, також не може функціонувати в абсолютній ізоляції від інших глобальних і внутрішніх інформаційних технологічних систем.</p> <p>По-третє, стрімкий розвиток Blockchain-технологій в вітчизняному сільському господарстві негативно може вплинути на діяльність аграрних виробників дешевих продуктів (тобто невідповідність товарів встановленим стандартам, не контрольованості використання пестицидів та хімікатів тощо).</p>	<p>Отже, враховуючи представлені позитивні моменти від впровадження Blockchain-технології в регулювання аграрного сектору доцільно зауважити на можливих проблемах і ризиках, які доцільно враховувати у процесі формування й реалізації такої інноваційної технології.</p> <p>По-перше, незважаючи на перспективи використання такої інформаційної технології ризик проникнення в сформовану систему так званої не достовірної інформації. Конфіденційність інформації Blockchain платформи також може бути порушена, тому можливим Blockchain стартапам варто працювати над безпекою такої системи.</p> <p>По-друге, Blockchain-технології для забезпечення інноваційного розвитку аграрного сектору по вартості є набагато дорожчими, ніж відповідні традиційні. Ключова причина це використання смарт-контрактів, які вимагають значної кількості електроенергії. У свою чергу Blockchain хоч й відмінно підходить для формування глобальних баз даних, також не може функціонувати в абсолютній ізоляції від інших глобальних і внутрішніх інформаційних технологічних систем.</p> <p>По-третє, стрімкий розвиток Blockchain-технологій в вітчизняному аграрному секторі негативно може вплинути на діяльність аграрних виробників дешевих продуктів (тобто невідповідність товарів встановленим стандартам, не контрольованості використання пестицидів та хімікатів тощо).</p>
С. 342–343.		С. 353.
	<p>По-четверте, в сучасних умовах можливості використання Blockchain- технологій в сільському гос-</p>	<p>По-четверте, в сучасних умовах можливості використання Blockchain-технологій в аграрному сек-</p>

подарстві є досить обмеженими і не відповідають рівню інтенсивності та глобальному врахуванні сучасного аграрного виробника.

По-п'яте, відсутність ефективного механізму у сфері відбору партнерів через надмірність різноманітності пропозицій від конкуруючих Blockchain платформ.

Не зважаючи на сукупність різних проблем розвитку технології Blockchain в сучасному сільському господарстві, вона має соціально-економічний потенціал, який, на відміну від наявних, не зникає а має спроможність покращуватись. У результаті проведеного дослідження сучасного стану можливих напрямів застосування Blockchain-технології у вітчизняному сільському господарстві на міжнародному рівні, представлені перспективні сфери її імплементації в Україні (рис.4.10).

С. 343.



Рис.4.10. Напрями імплементації досвіду застосування Blockchain- технології в стратегії забезпечення сталого розвитку сільського господарства в Україні *

*Джерело: запропоновано автором

С. 344.

Значна кількість дослідників у цій сфері вважають, що саме в Україні можна чекати на результативність від впровадження Blockchain-технології саме в сільському господарстві. Вітчизняні компанії та фінансові організації вже давно працюють над механізмом впровадженням технології Blockchain як однієї з най перспективніших новацій. Відповідно, у 2017 році технологія Blockchain була реалізована для оновленої відповідної системи електронних торгів конфіскованим майном SETAM. З використанням технології Blockchain реалізовано нову версію інформаційної системи для державного земельного кадастру. Актуальними питаннями сьогодення є переведення всіх електронних державних даних (відповідних реєстрів, соціального страхування, різних державних послуг й охорони здоров'я) на Blockchain- платформу. Таким чином активно почали використовувати таку ж технологію вітчизняні банки, що сприяє налагодженню можливостей для своїх клієнтів створювати так звані гарантії для крипто валюти - біткоїн.

торі є досить обмеженими і не відповідають рівню інтенсивності та глобальному врахуванні сучасного аграрного виробника.

По-п'яте, відсутність ефективного механізму у сфері відбору партнерів через надмірність різноманітності пропозицій від конкуруючих Blockchain платформ³⁴⁹.

Не зважаючи на сукупність різних проблем розвитку технології Blockchain в сучасному аграрному секторі, вона має соціально-економічний потенціал, який, на відміну від наявних, не зникає а має спроможність покращуватись. У результаті проведеного дослідження сучасного стану можливих напрямів застосування Blockchain-технології у вітчизняному аграрному секторі на міжнародному рівні, представлені перспективні сфери її імплементації в Україні (рис.4.7).

С. 354.

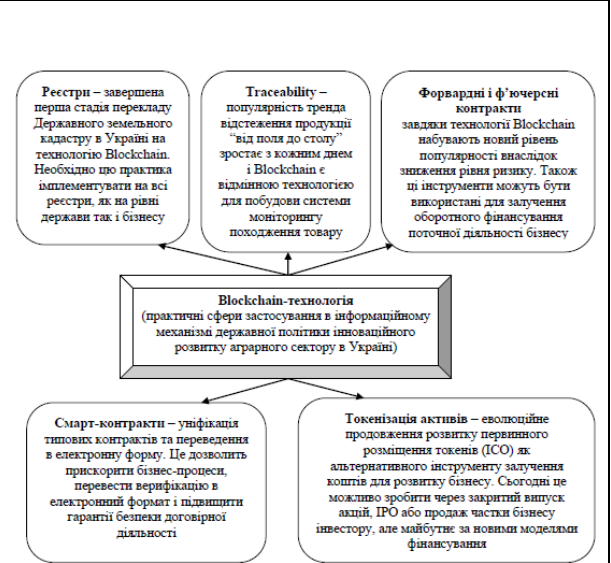
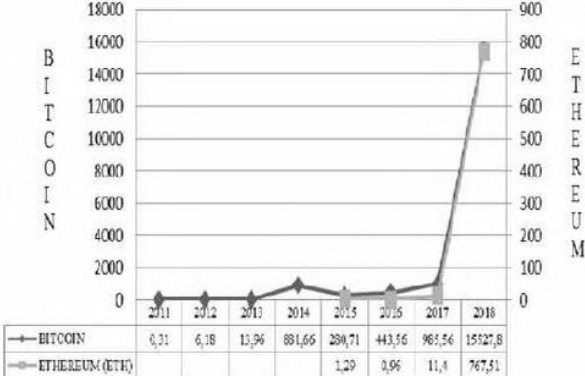
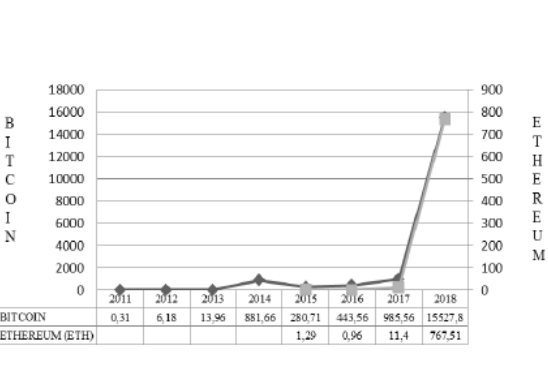


Рис.4.7. Напрями імплементації досвіду застосування Blockchain-технології в інформаційному механізмі державної політики інноваційного розвитку аграрного сектору в Україні *

*Джерело: запропоновано автором

С. 353.

Значна кількість дослідників у цій сфері вважають, що саме в Україні можна чекати на результативність від впровадження Blockchain-технології саме в аграрному секторі. Вітчизняні компанії та фінансові організації вже давно працюють над механізмом впровадженням технології Blockchain як однієї з най перспективніших інновацій. Відповідно, у 2017 році технологія Blockchain була реалізована для оновленої відповідної системи електронних торгів конфіскованим майном SETAM. З використанням технології Blockchain реалізовано нову версію інформаційної системи для державного земельного кадастру. Актуальними питаннями сьогодення є переведення всіх електронних державних даних (відповідних реєстрів, соціального страхування, різних державних послуг й охорони здоров'я) на Blockchain-платформу. Таким чином активно почали використовувати таку ж технологію вітчизняні банки, що сприяє налагодженню можливостей для своїх клієнтів створювати так звані гарантії для крипто валюти – біткоїн.

<p>C. 344–345.</p>	<p>C. 354–355.</p>																																																						
<p>Отже, для використання Blockchain-технології у розвитку сільського господарства в повній мірі необхідно трансформувати роботу значної кількості вітчизняних агробізнесменів. Адже коли у одних є відповідна можливість для роботи з електронними документами, а інші лише продовжують працювати з факсами, підписують документи на паперах, процес роботи Blockchain-платформи все ж не буде таким швидким. Досить особливими є питання державного регулювання системи впровадження Blockchain-технологій (законодавство, кадрове забезпечення тощо). Таким чином процес інтеграції найбільших учасників аграрного ринку в цифрову економіку є питанням часу, що актуалізує завдання державної підтримки даного питання. Найважливіше, що необхідно зробити в даному випадку це допомогти аграрному сектору сформуватись як частина такої технології, а саме: адаптація до світових вимог проведення документообігу; полегшення використання системи електронного документообігу як у торгівлі, так і у відносинах з контролюючими органами; забезпечення легалізації торгів в криптовалюти. Необхідно розробити глобальні соціально-економічні системи, які повинні інтегруватись з виробниками аграрної продукції, інфраструктурним забезпеченням, постачальниками й іншими учасниками, які сприяють ефективному функціонуванню сільського господарства України.</p>	<p>Отже, для використання Blockchain-технології у розвитку аграрного сектору в повній мірі необхідно трансформувати роботу значної кількості вітчизняних агробізнесменів. Адже коли у одних є відповідна можливість для роботи з електронними документами, а інші лише продовжують працювати з факсами, підписують документи на паперах, процес роботи Blockchain-платформи все ж не буде таким швидким. Досить особливими є питання державного регулювання системи впровадження Blockchain-технологій (законодавство, кадрове забезпечення тощо). Таким чином процес інтеграції найбільших учасників аграрного ринку в цифрову економіку є питанням часу, що актуалізує завдання державної підтримки даного питання. Найважливіше, що необхідно зробити в даному випадку це допомогти аграрному сектору сформуватись як частина такої технології, а саме: адаптація до світових вимог проведення документообігу; полегшення використання системи електронного документообігу як у торгівлі, так і у відносинах з контролюючими органами; забезпечення легалізації торгів в криптовалюти. Необхідно розробити глобальні соціально-економічні системи, які повинні інтегруватись з виробниками аграрної продукції, інфраструктурним забезпеченням, постачальниками й іншими учасниками, які сприяють ефективному функціонуванню аграрного сектору України.</p>																																																						
<p>C. 345.</p>	<p>C. 356.</p>																																																						
<p>Ринкові курси криптовалют значно коливалися від моменту їх виникнення й до сьогодні. Так, вартість BITCOIN за дослідженими архівними даними станом на 2010 рік становили лише 0,06\$. Значне зростання ціни криптовалюти вже відбулося у 2013-2014 роках. У 2014 році курс становив вже 881,66\$. А у 2015 році виникла тенденція до зменшення їх вартості. Починаючи з 2016 року й до сьогодні курс такої криптовалюти постійно зростає, однак характеризувався високоамплітудними змінами. Так, наприклад, 11 грудня 2017 році була зафіксована найвища вартість BITCOIN 17549,67\$. А станом вже на кінець жовтня 2018 року його обсяг складає практично 6498,39\$ [61] (рис.4.11).</p>	<p>Ринкові курси криптовалют значно коливалися від моменту їх виникнення й до сьогодні. Так, вартість BITCOIN за дослідженими архівними даними станом на 2010 рік становили лише 0,06\$. Значне зростання ціни криптовалюти вже відбулося у 2013-2014 роках. У 2014 році курс становив вже 881,66\$. А у 2015 році виникла тенденція до зменшення їх вартості. Починаючи з 2016 року й до сьогодні курс такої криптовалюти постійно зростає, однак характеризувався високоамплітудними змінами. Так, наприклад, 11 грудня 2017 році була зафіксована найвища вартість BITCOIN 17549,67\$. А станом вже на кінець жовтня 2018 року його обсяг складає практично 6498,39\$³⁵³ (рис.4.8).</p>																																																						
<p>C. 345.</p>	<p>C. 357.</p>																																																						
 <table border="1" data-bbox="284 1877 871 1883"> <thead> <tr> <th>Year</th> <th>2011</th> <th>2012</th> <th>2013</th> <th>2014</th> <th>2015</th> <th>2016</th> <th>2017</th> <th>2018</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>BITCOIN</td> <td>0,31</td> <td>6,18</td> <td>13,96</td> <td>881,66</td> <td>280,71</td> <td>443,56</td> <td>985,56</td> <td>15527,8</td> </tr> <tr> <td>ETHEREUM (ETH)</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td>1,29</td> <td>0,96</td> <td>11,4</td> <td>767,51</td> </tr> </tbody> </table> <p>Рис.4.11. Динаміка вартості криптовалют на початок 2011-2018 років, \$ *Джерело: CoinDesk: URL: https://www.coindesk.com</p>	Year	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	BITCOIN	0,31	6,18	13,96	881,66	280,71	443,56	985,56	15527,8	ETHEREUM (ETH)					1,29	0,96	11,4	767,51	 <table border="1" data-bbox="938 1877 1487 1883"> <thead> <tr> <th>Year</th> <th>2011</th> <th>2012</th> <th>2013</th> <th>2014</th> <th>2015</th> <th>2016</th> <th>2017</th> <th>2018</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>BITCOIN</td> <td>0,31</td> <td>6,18</td> <td>13,96</td> <td>881,66</td> <td>280,71</td> <td>443,56</td> <td>985,56</td> <td>15527,8</td> </tr> <tr> <td>ETHEREUM (ETH)</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td>1,29</td> <td>0,96</td> <td>11,4</td> <td>767,51</td> </tr> </tbody> </table> <p>Рис.4.8. Динаміка вартості криптовалют на початок 2011-2018 років, \$ *Джерело: CoinDesk: URL: https://www.coindesk.com</p>	Year	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	BITCOIN	0,31	6,18	13,96	881,66	280,71	443,56	985,56	15527,8	ETHEREUM (ETH)					1,29	0,96	11,4	767,51
Year	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018																																															
BITCOIN	0,31	6,18	13,96	881,66	280,71	443,56	985,56	15527,8																																															
ETHEREUM (ETH)					1,29	0,96	11,4	767,51																																															
Year	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018																																															
BITCOIN	0,31	6,18	13,96	881,66	280,71	443,56	985,56	15527,8																																															
ETHEREUM (ETH)					1,29	0,96	11,4	767,51																																															
<p>C. 346.</p>	<p>C. 357–358.</p>																																																						
<p>Використання криптовалюти в Україні фактично ігнорувалось органами влади, що може у подаль-</p>	<p>Використання криптовалюти в Україні фактично ігнорувалось органами влади, що може у подаль-</p>																																																						

<p>шому спричинити не лише фінансово- економічні, а й соціальні диспропорції. Тривалий час були дискусії щодо проекту Закону “Про обіг криптовалюти в Україні” №7183 [64]. Ніяк не могли дійти єдиного висновку щодо визначення сутності і ролі такого фінансового інструменту. Представляючи її поширеність у всьому світі і недоцільність закриття національної економіки від криптовалюти, було також запропоновано альтернативний до цього проект Закону “Про стимулювання ринку криптовалют та їх похідних в Україні” [65]. На сьогодні дані проекти перебувають на стадії доопрацювання.</p> <p>Варто зазначити, що прийняття такого законопроекту, як “Про обіг криптовалюти в Україні” призведе насамперед до неможливості придбання криптовалют різними юридичними особами, адже визначення “програмною коду” породжує додаткові проблеми, на які не відповідає представлений законопроект [66].</p>	<p>шому спричинити не лише фінансово-економічні, а й соціальні диспропорції. Тривалий час були дискусії щодо проекту Закону “Про обіг криптовалюти в Україні” №7183354. Ніяк не могли дійти єдиного висновку щодо визначення сутності і ролі такого фінансового інструменту. Представляючи її поширеність у всьому світі і недоцільність закриття національної економіки від криптовалюти, було також запропоновано альтернативний до цього проект Закону “Про стимулювання ринку криптовалют та їх похідних в Україні”³⁵⁵. На сьогодні дані проекти перебувають на стадії доопрацювання.</p> <p>Варто зазначити, що прийняття такого законопроекту, як “Про обіг криптовалюти в Україні” призведе насамперед до неможливості придбання криптовалют різними юридичними особами, адже визначення “програмною коду” породжує додаткові проблеми, на які не відповідає представлений законопроект³⁵⁶.</p>
<p>С. 346.</p>	<p>С. 358.</p>
<p>При прийнятті Проекту Закону України “Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо оподаткування операцій з віртуальними активами в Україні” №9083 від 14.09.2018 р. звертаємо увагу на необхідність попереднього ретельного дослідження правових та фінансово-економічних наслідків “стимулювання розвитку ринку віртуальних активів в Україні”, що пропонується у проекті. Передусім це стосується збільшення внаслідок такого стимулювання ризиків для фінансової системи України, у першу чергу, для системи державних фінансів, зважаючи на курсову нестабільність криптовалюти. Зокрема, для стимулювання розвитку ринку віртуальних активів пропонується оподатковувати операції з такими активами податками на прибуток підприємств, на доходи фізичних осіб не за основною ставкою - 18 відсотків, а за зменшеною ставкою - 5 відсотків (для податку на прибуток підприємств тимчасово до 31 грудня 2024 р.) [67].</p>	<p>При прийнятті Проекту Закону України “Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо оподаткування операцій з віртуальними активами в Україні” №9083 від 14.09.2018 р. звертаємо увагу на необхідність попереднього ретельного дослідження правових та фінансово-економічних наслідків “стимулювання розвитку ринку віртуальних активів в Україні”, що пропонується у проекті. Передусім це стосується збільшення внаслідок такого стимулювання ризиків для фінансової системи України, у першу чергу, для системи державних фінансів, зважаючи на курсову нестабільність криптовалюти. Зокрема, для стимулювання розвитку ринку віртуальних активів пропонується оподатковувати операції з такими активами податками на прибуток підприємств, на доходи фізичних осіб не за основною ставкою – 18 відсотків, а за зменшеною ставкою - 5 відсотків (для податку на прибуток підприємств тимчасово до 31 грудня 2024 р.)³⁵⁷.</p>
<p>С. 346–347.</p>	<p>С. 358–359.</p>
<p>Головне науково-експертне регулювання не підтримує встановлення пільгової ставки, оскільки зазначений підхід може мати наслідком не лише позитивні (такі як “стимулювання розвитку ринку віртуальних активів в Україні”), а й негативні наслідки. Зокрема, частина вільних інвестиційних ресурсів може бути спрямована не безпосередньо у реальний сектор економіки, а з метою фінансових спекуляцій у віртуальні активи.</p> <p>Отже, у результаті проведеного дослідження автором систематизовано особливості використання Blockchain-технології в інформаційному механізмі державного регулювання сталого розвитку сільського господарства: 1) трансформативність - тобто технологія, за рівнем трансформаційних змін відповідає індустріальній, новаційній комп’ютерній революції, зокрема, мова йде про стрімкий розвиток Інтернету. Все в технологічному світі змінюється досить швидко. Blockchain-технологія стане однією з технологій, яка змінить наш світ; 2) фундаментальність - Blockchain-технологія змінить всі відносини: бізнесу з бізнесом, держави з бізнесом, бізнесу з суспільством тощо; 3) довіра в технологію. Це дає можливість відкриття ринку України для мільярдних інвестицій. Інвестицій, які будуть прозорими і зрозумілими.</p>	<p>Головне науково-експертне управління не підтримує встановлення пільгової ставки, оскільки зазначений підхід може мати наслідком не лише позитивні (такі як “стимулювання розвитку ринку віртуальних активів в Україні”), а й негативні наслідки. Зокрема, частина вільних інвестиційних ресурсів може бути спрямована не безпосередньо у реальний сектор економіки, а з метою фінансових спекуляцій у віртуальні активи.</p> <p>Отже, у результаті проведеного дослідження автором систематизовано особливості використання Blockchain-технології в інформаційному механізмі державної політики інноваційного розвитку аграрного сектору: 1) трансформативність – тобто технологія, за рівнем трансформаційних змін відповідає індустріальній, інноваційній комп’ютерній революції, зокрема, мова йде про стрімкий розвиток Інтернету. Все в технологічному світі змінюється досить швидко. Blockchain-технологія стане однією з технологій, яка змінить наш світ; 2) фундаментальність – Blockchain-технологія змінить всі відносини: бізнесу з бізнесом, держави з бізнесом, бізнесу з суспільством тощо; 3) довіра в технологію. Це дає можливість відкриття ринку України для мільярдних інвестицій. Інвестицій, які будуть прозорими і зрозумілими.</p>
<p>С. 347–348.</p>	<p>С. 359.</p>

<p>Впровадження Blockchain-технології як сталого інструменту державного регулювання в умовах цифрових трансформацій сільського господарства України є складним процесом, який вимагає, по-перше, реформування діяльності вітчизняного аграрного бізнесу (бажано охопити більшу кількість сільського господарства, адже якщо одні будуть використовувати відповідні електронні документи, а інші продовжать працювати як і раніше - реальної користі від такої технології не буде). По-друге, варто розробити дієвий механізм державного регулювання щодо використання Blockchain-технології в сучасному сільському господарстві. Саме Blockchain тісно взаємопов'язаний з криптовалютичним ринком, а тому правила та сфери його використання повинні бути конкретно прописані на рівні держави. Серед основних перешкод для державної підтримки Blockchain-технологій в сільському господарстві належать достатньо розвинений вітчизняний тіньовий сектор, який перешкоджатиме впровадженню такої інновації. Тобто, нами запропоновано імплементувати в інформаційний механізм державного регулювання сталого розвитку сільського господарства в Україні нову Blockchain-платформу 4.0.</p>	<p>Впровадження Blockchain-технології як інноваційного інструменту державної політики в умовах цифрових трансформацій аграрного сектору України є складним процесом, який вимагає, по-перше, реформування діяльності вітчизняного аграрного сектору, адже якщо одні будуть використовувати відповідні електронні документи, а інші продовжать працювати як і раніше – реальної користі від такої технології не буде). По-друге, варто розробити дієвий механізм державного регулювання щодо використання Blockchain-технології в сучасному аграрному секторі. Саме Blockchain тісно взаємопов'язаний з криптовалютичним ринком, а тому правила та сфери його використання повинні бути конкретно прописані на рівні держави. Серед основних перешкод для державної підтримки Blockchain-технологій в аграрному секторі належать достатньо розвинений вітчизняний тіньовий сектор, який перешкоджатиме впровадженню такої інновації. Тобто, нами запропоновано імплементувати в інформаційний механізм державної політики інноваційного розвитку аграрного сектору в Україні нову Blockchain-платформу 4.0.</p>
<p>С. 348.</p>	<p>С. 359–360.</p>
<p>Варто зауважити, що весь сільське господарство можна розглядати як комплексний глобальний механізм (алгоритм дій), який включає різних учасників: науковців, які відповідають за існуючі питання, як та що вирощувати, до людей, які також займаються логістичними питаннями, від елеваторів і до упаковки. Значна кількість учасників в сільському господарстві мають соціально-економічну вигоду від використання не лише такої технології Blockchain, а й інших інноваційних бізнес-моделей. Насамперед, в Україні із допомогою представленої технології Blockchain можна значно підвищити прибуток сільського господарства. По-друге, є певна можливість для мінімізації впливу тіньового сектору. По-третє, оптимізація механізмів субсидювання сільського господарства з державного бюджету. По-четверте, забезпечення збільшення безпосередніх надходжень від сільського господарства до бюджетів відповідних рівнів. По-п'яте, враховуючи географічне розташування України, необхідно зайняти позицію ключового учасника у забезпеченні перевезення всієї аграрної продукції, сприяючи не лише соціально-економічному розвитку а й можливості займати лідерські позиції на міжнародному ринку.</p>	<p>Варто зауважити, що весь аграрний сектор можна розглядати як комплексний глобальний механізм (алгоритм дій), який включає різних учасників: науковців, які відповідають за існуючі питання, як та що вирощувати, до людей, які також займаються логістичними питаннями, від елеваторів і до упаковки. Значна кількість учасників в аграрному секторі мають соціально-економічну вигоду від використання не лише такої технології Blockchain, а й інших інноваційних бізнес-моделей. Насамперед, в Україні із допомогою представленої технології Blockchain можна значно підвищити прибуток аграрного сектору. По-друге, є певна можливість для мінімізації впливу тіньового сектору. По-третє, оптимізація механізмів субсидювання аграрного сектору з державного бюджету. По-четверте, забезпечення збільшення безпосередніх надходжень від аграрного сектору до бюджетів відповідних рівнів. По-п'яте, враховуючи географічне розташування України, необхідно зайняти позицію ключового учасника у забезпеченні перевезення всієї аграрної продукції, сприяючи не лише соціально-економічному розвитку а й можливості займати лідерські позиції на міжнародному ринку.</p>
<p>С. 348–349.</p>	<p>С. 361–362.</p>
<p>Висновки до розділу 4</p> <p>1. Ефективна державна політика у сфері забезпечення сталого інноваційного розвитку сільського господарства передбачає імплементування інституційних імперативів на умовах інтегруючої взаємодії держави та сільського господарства: фінансові (удосконалення механізму страхування фінансових, валютних і кредитних ризиків, субсидування з бюджету інвестиційних та сезонних кредитів; податкові інвестиційні пільги, публічно-приватне проектне фінансування; спів фінансування, реструктуризація боргів тощо); інноваційно-інвестиційні (формування довгострокової інноваційно-інвестиційної програми розвитку, організація аудиту наукових розробок, фінансування грантів, підтримка фі-</p>	<p>(Висновки до розділу 4)</p> <p>3. <...> Враховуючи результати проведеного дослідження, виявлені передумови, встановлені взаємозв'язки, виділені функціональні підсистеми організаційно-економічного механізму реалізації державної політики інноваційного розвитку аграрного сектору, нам запропоновано стратегічні імперативи інноваційного розвитку аграрного сектору на умовах інтегруючої взаємодії держави та галузі: фінансові (розвиток механізму страхування фінансових, валютних і кредитних ризиків, субсидування з бюджету інвестиційних і сезонних кредитів; податкові інвестиційні пільги, приватно-державне проектне фінансування; співфінансування, реструктуризація боргів та ін.); інноваційно-інвестиційні (формування довгострокової інноваційно-інвести-</p>

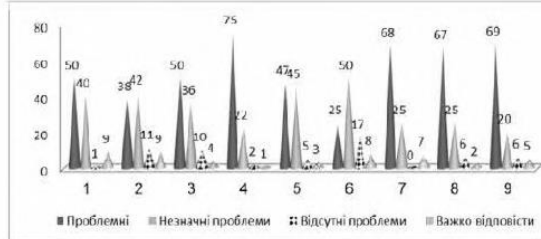
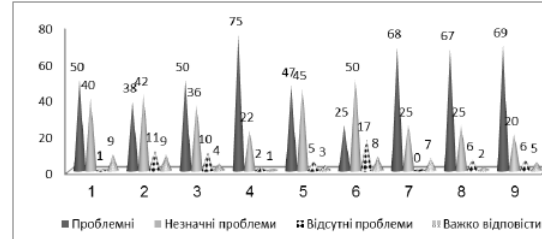
<p>нансового лізингу, гарантії інноваційним інвесторам, страхування, ліцензування, податкові пільги тощо); організаційно-економічні (ефективне антимонопольне регулювання цін, тарифів на паливно-мастильні та матеріальні ресурси, механізми пільгового кредитування, реструктуризація боргів, кооперації, удосконалення системи контролю якості, податкове обмеження зовнішньої торгівлі тощо); соціальні (фінансова підтримка підготовки кадрів, соціальна політика, орієнтована на вирівнювання умов життя, стимулювання закріплення в сільській місцевості молодих фахівців тощо).</p>	<p>ційної політики, організація аудиту наукових розробок, фінансування грантів, підтримка фінансового лізингу, гарантії інноваційним інвесторам, страхування, ліцензування, податкові пільги, ліцензування та ін.); організаційно-економічні (ефективне антимонопольне регулювання цін, тарифів на паливно-мастильні і матеріальні ресурси, механізми пільгового кредитування, реструктуризація боргів, кооперації, розвиток системи контролю якості, податкове обмеження зовнішньої торгівлі та ін.); соціальні (підтримка і фінансування підготовки кадрів, соціальна політика, орієнтована на вирівнювання умов життя, стимулювання закріплення в сільській місцевості молодих фахівців тощо).</p>
<p>С. 350.</p>	<p>С. 364.</p>
<p>(Висновки до розділу 4)</p> <p>5. В Україні результативність державної політики забезпечення сталого розвитку сільського господарства безпосередньо залежить від швидкості переходу його до цифрових технологій, де ключовим фактором виробництва є дані в цифровому вигляді, обробка значних обсягів та використання результатів аналізу яких у порівнянні з традиційними формами господарювання сприяють підвищенню результативності функціонування різних секторів (суб'єктів господарювання, держави, організацій й установ, громадськості тощо). Доведено, що необхідною умовою забезпечення сталого розвитку сільського господарства в довгостроковій перспективі є використання сучасних цифрових технологій, найбільш прогресивною з-поміж яких є Blockchain-технологія. Така інформаційна технологія являє собою надійний спосіб формування, зберігання та передачі даних (цифровий реєстр різних транзакцій, угод щодо зберігання інформації, яка стосується всіх етапів від процесу виробництва до споживання сільськогосподарської продукції).</p>	<p>(Висновки до розділу 4)</p> <p>8. В Україні результативність інформаційного механізму реалізації державної політики інноваційного розвитку аграрного сектору безпосередньо залежить від швидкості переходу до цифрової економіки, яка визначається як господарська діяльність, де ключовим фактором виробництва є дані в цифровому вигляді, обробка великих обсягів і використання результатів аналізу яких порівняно з традиційними формами господарювання дозволяють значно підвищити ефективність функціонування різних секторів (бізнесу, держави, соціальних організацій та установ, громадськості тощо). Запропоновано під Blockchain-технологією в аграрному секторі розглядати інноваційний спосіб щодо зберігання даних (а саме: цифровий реєстр будь-яких транзакцій, угоди у напрямку зберігання інформації, яка стосується різних етапів від виробництва до безпосереднього споживання аграрної продукції).</p>
<p>С. 358.</p>	<p>С. 366.</p>
<p>5.1. Концептуальний базис стратегії забезпечення сталого розвитку сільського господарства в умовах діджиталізації</p> <p>На сьогодні в усіх сферах суспільного життя в Україні відбуваються певного характеру різні трансформаційні процеси. Значно зростаюча потреба у забезпеченні розвитку життя суспільства вимагає від держави та українського суспільства принципово нового ставлення до питання формування та реалізації механізмів державного регулювання сталого розвитку сільського господарства в Україні. Ситуація в сільському господарстві залишається складною і такою, що вимагає невідкладного поліпшення. Необхідність формування механізмів державного регулювання сталого розвитку сільського господарства в Україні зумовлена тим, що галузь і надалі залишається екстенсивною, продукція ж, створена в ній, - з низькою доданою вартістю. Загальна картина така, що можна говорити про: деінноватизацію, особливо дрібних і середніх виробників; антинаціональний характер підтримки новацій, адже ті розробки, які впроваджують передові підприємства, - це виключно зарубіжний продукт наукової творчості; ситуативність рішень щодо стратегічного курсу сільського господарства, який часто змінюється у виключній орієнтації на зовнішньоринковий попит; практичну відсутність зрозумілого, підтримуваного державою курсу на</p>	<p>5.1. Стратегічні орієнтири державної політики забезпечення інноваційного розвитку аграрного сектору України</p> <p>На сьогодні в усіх сферах суспільного життя в Україні відбуваються певного характеру різні трансформаційні процеси. Значно зростаюча потреба у забезпеченні стійкого розвитку життя суспільства вимагає від держави та українського суспільства принципово нового ставлення до питання формування та реалізації державної політики інноваційного розвитку аграрного сектора в Україні. Ситуація в аграрному секторі залишається складною і такою, що вимагає невідкладного поліпшення. Необхідність формування державної політики інноваційного розвитку аграрного сектора в Україні зумовлена тим, що галузь і надалі залишається екстенсивною, продукція ж, створена в ній, - з низькою доданою вартістю. Загальна картина така, що можна говорити про: деінноватизацію, особливо дрібних і середніх виробників; антинаціональний характер підтримки інновацій, адже ті розробки, які впроваджують передові підприємства, - це виключно зарубіжний продукт наукової творчості; ситуативність рішень щодо стратегічного курсу аграрного сектору, який часто змінюється у виключній орієнтації на зовнішньоринковий попит; практичну відсутність зрозумілого, підтримуваного державою курсу на пошук ефективних інновацій, спродукова-</p>

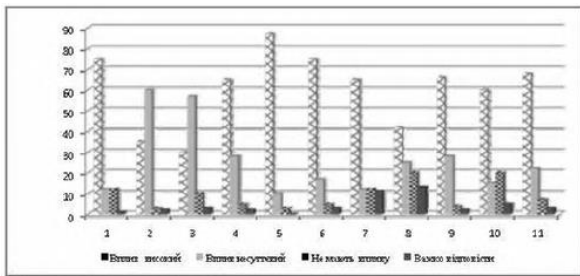
	пошук ефективних новацій, спродукованих аграрною наукою.	них аграрною наукою.
	С. 358–359.	С. 366–367.
	<p>Сільське господарство в Україні зараз перебуває у досить складних організаційно-економічних умовах невизначеності щодо певних параметрів інноваційності щодо регулювання його сталого розвитку. В сучасних умовах визначено безліч регулятивних проблем в системі формування та розвитку інноваційного потенціалу галузі, перспектив становлення зваженої моделі. Адже за відсутності чіткого методологічного бачення аналізу досліджуваної проблеми, яка, насамперед, потребує вирішення, науковий інтерес полягає у формуванні стратегічних орієнтирів державного регулювання сталого розвитку сільського господарства. Тому виникла необхідність розробки єдиного національно-ідентичного підходу до проблеми виходу сільського господарства з так званої затяжної кризи, сформуванню адаптовану до вітчизняних реалій концепцію чітких стратегічних дій держави у напрямку забезпечення сталого розвитку, яка б враховувала і специфічні регіональні особливості. З плином часом це сприятиме формуванню нового типу взаємодії продуктивних сил та реалізації відповідних виробничих відносин, які несуть в собі базис прогресивності.</p>	<p>Аграрний сектор в Україні зараз перебуває у досить складних організаційно-економічних умовах невизначеності щодо певних параметрів інноваційності і державної політики щодо регулювання його інноваційного розвитку. В сучасних умовах визначено безліч регулятивних проблем в системі формування та розвитку інноваційного потенціалу галузі, перспектив становлення зваженої інноваційної моделі. Адже за відсутності чіткого методологічного бачення аналізу досліджуваної проблеми, яка, насамперед, потребує вирішення, науковий інтерес полягає у формуванні стратегічних орієнтирів сучасної державної політики інноваційного розвитку аграрного сектору. Тому виникла необхідність розробки єдиного національно-ідентичного підходу до проблеми виходу аграрного сектору з так званої інноваційної кризи, сформуванню адаптовану до вітчизняних реалій концепцію чітких стратегічних дій держави у напрямку забезпечення інноваційного розвитку, яка б враховувала і специфічні регіональні особливості. З плином часом це сприятиме формуванню нового типу взаємодії продуктивних сил та реалізації відповідних виробничих відносин, які несуть в собі базис прогресивності.</p>
	С. 359–360.	С. 367–368.
	<p>Сталий розвиток сільського господарства забезпечує відповідна державна аграрна політика, яка реалізується через інноваційно-інвестиційний розвиток виробничої діяльності. Сучасна інноваційна політика - це сукупність науково-технічних, виробничих, управлінських, фінансово-збутових та інших заходів, пов'язаних із просуванням нової чи поліпшеної продукції на ринок; це складний і не позбавлений ризику процес, хід якого визначається вихідними науково-технічними, фінансово-інвестиційними, соціально-економічними передумовами [1].</p> <p>Формації ефективності у сучасному вітчизняному сільському господарстві загалом надзвичайно широкоаспектні, адже існує чимало проблем і позитивів, на які слід звернути увагу. У цьому процесі "задіяні" організаційні, функціонально-господарські, економічні, науково-дослідницькі, але, перш за все, управлінські результати. Поряд із вказаним, необхідно засвідчити, що за роки незалежності в Україні, в основному, сформовано організаційно-правові та ресурсно-функціональні основи у площині реалізації механізмів державного регулювання сталого розвитку сільського господарства в Україні. До напрямів сталого розвитку сільського господарства варто віднести: формування та впровадження у процес виробництва високопродуктивних сортів і гібридів сільськогосподарських культур, нових порід тварин; стимулювання органічного виробництва; підготовка високопрофесійних кваліфікованих кадрів та ін. [2].</p>	<p>Інноваційний розвиток аграрного сектору забезпечує відповідна державна інноваційна політика, яка реалізується через інноваційно-інвестиційний розвиток виробничої діяльності. Сучасна інноваційна політика - це сукупність науково-технічних, виробничих, управлінських, фінансово-збутових та інших заходів, пов'язаних із просуванням нової чи поліпшеної продукції на ринок; це складний і не позбавлений ризику процес, хід якого визначається вихідними науково-технічними, фінансово-інвестиційними, соціально-економічними передумовами³⁵⁸.</p> <p>Формації ефективності у сучасному вітчизняному аграрному секторі загалом надзвичайно широкоаспектні, адже існує чимало проблем і позитивів, на які слід звернути увагу. У цьому процесі "задіяні" організаційні, функціонально-господарські, економічні, науково-дослідницькі, але, перш за все, управлінські результати. Поряд із вказаним, необхідно засвідчити, що за роки незалежності в Україні, в основному, сформовано організаційно-правові та ресурсно-функціональні основи у площині реалізації державної політики інноваційного розвитку аграрного сектору в Україні. До напрямів інноваційного розвитку аграрного сектору варто віднести: формування та впровадження у процес виробництва високопродуктивних сортів і гібридів сільськогосподарських культур, нових порід тварин; стимулювання органічного виробництва; підготовка високопрофесійних кваліфікованих кадрів та ін.³⁵⁹.</p>
	С. 360.	С. 368.
	<p>У свою чергу, у ході формування та реалізації державного регулювання сталого розвитку сільського господарства варто враховувати його основні особливості [3]: по-перше, нееластична пропозиція на ринку землі та робочої сили, спонукаючи до орієнтації новацій на значне підвищення продуктивно-</p>	<p>У свою чергу, у ході формування та реалізації державної політики інноваційного розвитку аграрного сектору варто враховувати його основні особливості³⁶⁰: по-перше, нееластична пропозиція на ринку землі та робочої сили, спонукаючи до орієнтації інновацій на значне підвищення продуктивно-</p>

<p>сті землі, або ж робочої сили; для суб'єктів аграрного бізнесу вирішальне значення у процесі прийняття рішень щодо інноваційно-інвестиційної діяльності має стабілізацію їхнього доходу, а не стабілізацію цін на продукцію. Отже, поряд з інноваціями, орієнтованими на перспективне зниження внутрішніх витрат, системно повинні впроваджуватися інновації у напрямку збільшення обсягів виробництва а, головне, орієнтовані на диверсифікацію останнього.</p> <p>Так, на думку науковця П. Саблук, важливими напрямами державного регулювання сталого розвитку є: - у рослинництві (розроблення системи агротехнічних заходів поетапного освоєння раціональної структури посівних площ, розробка високоадаптивних сортів й гібридів з високим рівнем генетичного захисту від біотичних та абіотичних факторів відповідного середовища, розробка генетично запрограмованих сортів і гібридів заданої біологічної й господарської спрямованості, удосконалення технологій обробітку ґрунту, освоєння промислових біотехнологій; у тваринництві (, реструктуризація породного складу, нарощування та стабілізація поголів'я сільськогосподарських тварин, відродження вівчарства, створення державної системи селекції у тваринництві і птахівництві тощо) [4].</p>	<p>сті землі, або ж робочої сили; для суб'єктів аграрного бізнесу вирішальне значення у процесі прийняття рішень щодо інноваційної діяльності має стабілізацію їхнього доходу, а не стабілізацію цін на продукцію. Отже, поряд з інноваціями, орієнтованими на перспективне зниження внутрішніх витрат, системно повинні впроваджуватися інновації у напрямку збільшення обсягів виробництва а, головне, орієнтовані на диверсифікацію останнього.</p> <p>Так, на думку науковця П. Саблук, важливими напрямами державної політики інноваційного розвитку є: - у рослинництві (розроблення системи агротехнічних заходів поетапного освоєння раціональної структури посівних площ, розробка високоадаптивних сортів й гібридів з високим рівнем генетичного захисту від біотичних та абіотичних факторів відповідного середовища, розробка генетично запрограмованих сортів і гібридів заданої біологічної й господарської спрямованості, удосконалення технологій обробітку ґрунту, освоєння промислових біотехнологій; у тваринництві (, реструктуризація породного складу, нарощування та стабілізація поголів'я сільськогосподарських тварин, відродження вівчарства, створення державної системи селекції у тваринництві і птахівництві тощо)³⁶¹.</p>
<p>С. 360–361.</p>	<p>С. 369.</p>
<p>Структурно та логічно стратегічні цілі державного регулювання забезпечення сталого розвитку сільського господарства повинні відповідати Закону України “Про інноваційну діяльність” від 05.12.2012 р. № 40-IV, Закону України “Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні” від 05.12.2012р. № 3715- VI, Закону України “Про пріоритетні напрями розвитку науки і техніки” від 16.01.2016 р. № 2623-III, Закону України “Про наукову і науково-технічну діяльність” від 16.07.2019 р. № 848-VIII, Концепції Державної цільової програми розвитку сільського господарства на період до 2022 року, Стратегії розвитку сільського господарства на період до 2020 року.</p> <p>Таким чином держава політика має ініціювати розробку та активне впровадження в сучасне життя заходів щодо сприяння сталого розвитку сільського господарства. Насамперед, варто зазначити, що на сьогоднішній день ще не сформовано повноцінної структурної політики держави, орієнтованої на подолання ряду структурних деформацій в досліджуваній галузі. Таким чином структурна політика держави є важливим проблемним напрямом адже ставлення до них є неоднозначним. У свою чергу деякі науковці вважають, що саме структурна політика за своєю змістовністю є близькою до загальних заходів системи державного регулювання, інші ж розглядають як ключову складову існуючої економічної політики держави, адже структурність вирішення стратегічних завдань має зовсім інший якісний рівень.</p>	<p>Структурно та логічно стратегічні цілі державної політики забезпечення інноваційного розвитку аграрного сектору повинні відповідати Закону України “Про інноваційну діяльність” від 05.12.2012 р. № 40-IV, Закону України “Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні” від 05.12.2012р. № 3715- VI, Закону України “Про пріоритетні напрями розвитку науки і техніки” від 16.01.2016 р. № 2623-III, Закону України “Про наукову і науково-технічну діяльність” від 16.07.2019 р. № 848-VIII, Концепції Державної цільової програми розвитку аграрного сектору економіки на період до 2022 року, Стратегії розвитку аграрного сектору економіки на період до 2020 року.</p> <p>Таким чином держава політика має ініціювати розробку та активне впровадження в сучасне життя заходів щодо сприяння інноваційного розвитку аграрного сектору. Насамперед, варто зазначити, що на сьогоднішній день ще не сформовано повноцінної структурної державної політики, орієнтованої на подолання ряду структурних деформацій в досліджуваній галузі. Таким чином структурна державна політика є важливим проблемним напрямом адже ставлення до них є неоднозначним. У свою чергу деякі науковці вважають, що саме структурна політика за своєю змістовністю є близькою до загальних заходів системи державного регулювання, інші ж розглядають як ключову складову існуючої економічної політики держави, адже структурність вирішення стратегічних завдань має зовсім інший якісний рівень.</p>
<p>С. 361–362.</p>	<p>С. 369–370.</p>
<p>Спираючись на проведений нами аналіз, а також цільові орієнтири державного регулювання сталого розвитку сільського господарства, кінцевою метою визначимо задоволення індивідуальних, суспільних та державних потреб й інтересів. Так як інтереси та потреби є неоднорідними, а швидше специфічними, головну мету структурної політики держави щодо сталого розвитку сільського господарства поділимо на такі підцілі: 1) задоволення</p>	<p>Спираючись на проведений нами аналіз, а також цільові орієнтири державної політики інноваційного розвитку аграрного сектору, кінцевою метою визначимо задоволення індивідуальних, суспільних та державних потреб й інтересів. Так як інтереси та потреби є неоднорідними, а швидше специфічними, головну мету структурної державної політики інноваційного розвитку аграрного сектору поділимо на такі підцілі: 1) задоволення населення</p>

<p>населення в продуктах харчування та забезпечення переробної промисловості сировиною; 2) підвищення конкурентоспроможності сільського господарства та забезпечення структурного маневру щодо пріоритетних підгалузей; 3) сталий розвиток сільських територій та підвищення якості життя населення.</p> <p>Досягнення поставлених цілей можливе тільки у разі обґрунтування й дотримання напрямків структурної політики держави, які мають охоплювати всі базові структурні зрізи аграрної сфери, ініціюючи і стимулюючи певні позитивні зрушення:</p> <p>1. Галузева структура: стрімкий розвиток пріоритетних аграрних галузей, які є точками росту й забезпечують економічний прорив у контексті формування сприятливих умов для довгострокового сталого розвитку сільського господарства. Формування нових виробництв у відповідності до міжнародних прогресивних тенденцій. Підтримка розвитку унікальних національних виробництв у напрямку створення нових конкурентних переваг галузі. Створення альтернативних сільському господарству виробництв, які передбачають використання рекреаційного й культурно-історичного потенціалів територій.</p>	<p>в продуктах харчування та забезпечення переробної промисловості сировиною; 2) підвищення конкурентоспроможності аграрного сектора та забезпечення структурного маневру щодо пріоритетних підгалузей; 3) а сталий розвиток сільських територій та підвищення якості життя населення.</p> <p>Досягнення поставлених цілей можливе тільки у разі обґрунтування й дотримання напрямків структурної державної політики, які мають охоплювати всі базові структурні зрізи аграрної сфери, ініціюючи і стимулюючи певні позитивні зрушення:</p> <p>1. Галузева структура: стрімкий розвиток пріоритетних аграрних галузей, які є точками росту й забезпечують економічний прорив у контексті формування сприятливих умов для довгострокового сталого розвитку аграрного сектору. Формування нових виробництв у відповідності до міжнародних прогресивних тенденцій. Підтримка розвитку унікальних національних виробництв у напрямку створення нових конкурентних переваг галузі. Створення альтернативних сільському господарству виробництв, які передбачають використання рекреаційного й культурно-історичного потенціалів територій.</p>
<p>С. 362.</p>	<p>С. 370.</p>
<p>2. Організаційно-економічна структура: Покращення співвідношення кількості прибуткових та збиткових підприємств. Підтримання багатокладності на селі. Стимулювання процесів реструктуризації та реформування сільськогосподарських підприємств, підвищення їх результативності, зокрема шляхом стимулювання сталої активності, розвиток ринку консалтингових послуг, формування системи інформаційного забезпечення, доступність фінансово-інвестиційних ресурсів, сприяння процесам інтеграції.</p> <p>3. Інституціональна структура: налагодження врегулювання питань власності у сільському господарстві. Сприяння підтримки малого і середнього бізнесу. Формування рівних умов функціонування та одержання доходів, становлення ефективного конкурентного середовища і взаємовигідних відносин між різними суб'єктами господарювання. Проведення забезпечення адекватних пропорцій сучасної державної підтримки сільського господарства. Стійкий розвиток інститутів вітчизняного ринку сільськогосподарської продукції і сировини, праці та капіталу, формування належної сталої інфраструктури.</p>	<p>2. Організаційно-економічна структура: Покращення співвідношення кількості прибуткових та збиткових підприємств. Підтримання багатокладності на селі. Стимулювання процесів реструктуризації та реформування аграрних підприємств, підвищення їх результативності, зокрема шляхом стимулювання інноваційної активності, розвиток ринку консалтингових послуг, формування системи інформаційного забезпечення, доступність фінансово-інвестиційних ресурсів, сприяння процесам інтеграції.</p> <p>3. Інституціональна структура: налагодження врегулювання питань власності у сільському господарстві. Сприяння підтримки малого і середнього бізнесу. Формування рівних умов функціонування та одержання доходів, становлення ефективного конкурентного середовища і взаємовигідних відносин між різними суб'єктами господарювання. Проведення забезпечення адекватних пропорцій сучасної державної підтримки аграрного сектору. Стійкий розвиток інститутів вітчизняного ринку сільськогосподарської продукції і сировини, праці та капіталу, формування належної інноваційної інфраструктури.</p>
<p>С. 363.</p>	<p>С. 371.</p>
<p>4. Територіальна структура: сприяння прогресивному розподілу випуску продукції галузі по всій території країни. Вирівнювання межрегіональних рівнів соціально-економічного розвитку галузі.</p> <p>5. Відтворювальна структура: Забезпечення оптимальних пропорцій у структурі факторів виробництва. Максимальне залучення в господарський оборот і підвищення ефективності використання природних, матеріальних та людських ресурсів на основі посилення мотиваційних механізмів розвитку, інноваційно-інвестиційної діяльності, ресурсозберігаючої політики, підтримка "зеленої" економіки та ін.</p> <p>6. Науково-технологічна структура: Перехід на сталий шлях розвитку, технічна й технологічна модернізація галузі.</p> <p>7. Структура зовнішньоекономічних зв'язків:</p>	<p>4. Територіальна структура: сприяння прогресивному розподілу випуску продукції галузі по всій території країни. Вирівнювання межрегіональних рівнів соціально-економічного розвитку галузі.</p> <p>5. Відтворювальна структура: Забезпечення оптимальних пропорцій у структурі факторів виробництва. Максимальне залучення в господарський оборот і підвищення ефективності використання природних, матеріальних та людських ресурсів на основі посилення мотиваційних механізмів розвитку, інноваційно-інвестиційної діяльності, ресурсозберігаючої політики, підтримка "зеленої" економіки та ін.</p> <p>6. Науково-технологічна структура: Перехід на інноваційний шлях розвитку, технічна й технологічна модернізація галузі.</p> <p>7. Структура зовнішньоекономічних зв'язків:</p>

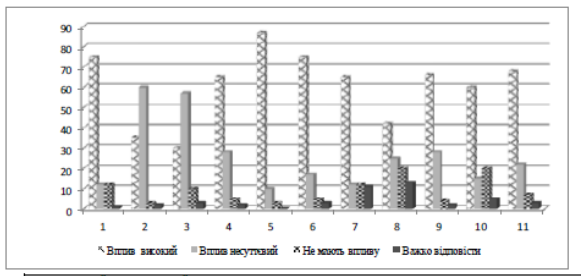
<p>Прогресивні зміни щодо структури імпорту та експорту в галузі. Здійснення максимально можливого задоволення попиту всього населення на відповідні продовольчі товари шляхом використання власних ресурсів і активізації процесів імпортозаміщення. Розробка пріоритетів й інструментів зовнішньоекономічної аграрної політики [5]</p>	<p>Прогресивні зміни щодо структури імпорту та експорту в галузі. Здійснення максимально можливого задоволення попиту всього населення на відповідні продовольчі товари шляхом використання власних ресурсів і активізації процесів імпортозаміщення. Розробка пріоритетів й інструментів зовнішньоекономічної аграрної політики 362.</p>																				
<p>С. 363.</p>	<p>С. 371–372.</p>																				
<p>Для формування стратегічних орієнтирів державного регулювання сталого розвитку сільського господарства нами було проведено пілотне обстеження шляхом анкетування науковців, викладачів, державних службовців і представників сільського господарства (рис. 5.1.), в Дніпропетровській, Харківській, Запорізькій, Чернігівській та Полтавській областях. Розроблена нами анкета “Оцінка результативності державного регулювання сталого розвитку сільського господарства” вміщує 12 запитань і є анкетною змішаного типу (включає запитання відкритого і закритого типу).</p> <p>Структурно анкету сформовано так, щоб максимально включати думку всіх можливих респондентів щодо проблем і пріоритетів державного регулювання сталого розвитку сільського господарства України, які, в свою чергу, повинні гарантувати практичну результативність рекомендацій, отриманих нами, як результат проведених досліджень (додаток Є).</p>	<p>Для формування стратегічних орієнтирів сучасної державної політики інноваційного розвитку аграрного сектору нами було проведено пілотне обстеження у формі анкетування серед науковців, викладачів, державних службовців та представників аграрного бізнесу (рис. 5.1.), в Київській, Харківській, Одеській, Чернігівській та Сумській областях. Розроблена нами анкета “Оцінка результативності державної політики інноваційного розвитку аграрного сектору” вміщує 12 запитань і належить до анкет змішаного типу (включає запитання відкритого та закритого типу).</p> <p>Структурно анкету сформовано так, щоб максимально включати думку всіх можливих респондентів щодо проблем і пріоритетів реалізації сучасної державної політики інноваційного розвитку аграрного сектору України, які, в свою чергу, повинні гарантувати практичну результативність рекомендацій, отриманих нами, як результат проведених досліджень.</p>																				
<p>С. 364.</p>	<p>С. 372.</p>																				
 <p>Рис. 5.1. Структура респондентів за своєю професійною діяльністю, %</p>	 <p>Рис. 5.1. Структура респондентів за професійною діяльністю, %</p>																				
<p>С. 364.</p>	<p>С. 372.</p>																				
<p>Відповідь на перше запитання “Як Ви оцінюєте інструменти державного регулювання сталого розвитку сільського господарства в Україні?” показала, що 67 % респондентів вважає стан державного регулювання у досліджуваній сфері незадовільним (табл. 5.1).</p> <p>Таблиця 5.1</p> <p>Оцінка респондентами дієвості інструментів державного регулювання сталого розвитку сільського господарства в Україні</p> <table border="1" data-bbox="279 1702 861 1814"> <thead> <tr> <th>Варіанти відповідей</th> <th>Розподіл відповідей, %</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Відмінно</td> <td>3</td> </tr> <tr> <td>Задовільно</td> <td>25</td> </tr> <tr> <td>Незадовільно</td> <td>67</td> </tr> <tr> <td>Важко оцінити</td> <td>5</td> </tr> </tbody> </table> <p>Визначення проблем сталого розвитку, їх структури, гостроти та вагомості є важливим кроком при формуванні стратегічних орієнтирів державного регулювання. Кожна проблема обумовлена цілою низкою накопичених причин й обставин, які перетворили їх з потенційних на реальні. Для визначення джерел виникнення проблем сталого розвитку сільського господарства респондентам було запропоновано оцінити складові, які найбільше впливають на їх виникнення (табл. 5.2).</p>	Варіанти відповідей	Розподіл відповідей, %	Відмінно	3	Задовільно	25	Незадовільно	67	Важко оцінити	5	<p>Відповідь на перше запитання “Як Ви оцінюєте інструменти державної політики інноваційного розвитку аграрного сектору в Україні?” показала, що 67 % респондентів вважає стан сучасної державної політики у досліджуваній сфері незадовільним (табл. 5.1).</p> <p>Таблиця 5.1</p> <p>Оцінка респондентами дієвості інструментів державної політики інноваційного розвитку аграрного сектору в Україні</p> <table border="1" data-bbox="893 1702 1476 1814"> <thead> <tr> <th>Варіанти відповідей</th> <th>Розподіл відповідей, %</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Відмінно</td> <td>3</td> </tr> <tr> <td>Задовільно</td> <td>25</td> </tr> <tr> <td>Незадовільно</td> <td>67</td> </tr> <tr> <td>Важко оцінити</td> <td>5</td> </tr> </tbody> </table> <p>Визначення проблем інноваційного розвитку, їх структури, гостроти та вагомості є важливим кроком при формуванні стратегічних орієнтирів державної політики. Кожна проблема обумовлена цілою низкою накопичених причин й обставин, які перетворили їх з потенційних на реальні. Для визначення джерел виникнення проблем інноваційного розвитку аграрного сектору респондентам було запропоновано оцінити складові, які найбільше впливають на їх виникнення (табл. 5.2).</p>	Варіанти відповідей	Розподіл відповідей, %	Відмінно	3	Задовільно	25	Незадовільно	67	Важко оцінити	5
Варіанти відповідей	Розподіл відповідей, %																				
Відмінно	3																				
Задовільно	25																				
Незадовільно	67																				
Важко оцінити	5																				
Варіанти відповідей	Розподіл відповідей, %																				
Відмінно	3																				
Задовільно	25																				
Незадовільно	67																				
Важко оцінити	5																				

<p>C. 365.</p>	<p>C. 373.</p>																																																												
<p style="text-align: right;">Таблиця 5.2</p> <p style="text-align: center;">Оцінка впливу складових державного регулювання на сталий розвиток сільського господарства</p> <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th>Місце</th> <th>Складова державного регулювання</th> <th>до всіх опитаних, %</th> </tr> </thead> <tbody> <tr><td>1</td><td>Політична</td><td>53</td></tr> <tr><td>2</td><td>Грошово-кредитна</td><td>23</td></tr> <tr><td>3</td><td>Правова</td><td>20</td></tr> <tr><td>4</td><td>Бюджетно-податкова</td><td>26</td></tr> <tr><td>5</td><td>Тиньова</td><td>27</td></tr> <tr><td>6</td><td>Виробнича</td><td>23</td></tr> <tr><td>7</td><td>Соціальна</td><td>23</td></tr> <tr><td>8</td><td>Відносини власності</td><td>27</td></tr> <tr><td>9</td><td>Зовнішньоекономічна</td><td>33</td></tr> </tbody> </table> <p>Перше місце серед найвпливовіших і визначальних джерел посіла політична складова, що віддзеркалює ускладнення суспільно-політичного стану в країні. При визначенні рівня деструктивного впливу можливих проблем державного регулювання сталого розвитку галузі респондентами було встановлено (рис.5.2) найбільш проблемні: занепад виробництва, відсутність ефективної системи відтворення виробничого потенціалу; високий рівень політичного протистояння, негативний його вплив на розвиток; корумпованість економіки та руйнування національного багатства шляхом вивозу і відпливу за межі країни матеріальних, фінансових ресурсів, інтелектуального й людського потенціалу.</p>	Місце	Складова державного регулювання	до всіх опитаних, %	1	Політична	53	2	Грошово-кредитна	23	3	Правова	20	4	Бюджетно-податкова	26	5	Тиньова	27	6	Виробнича	23	7	Соціальна	23	8	Відносини власності	27	9	Зовнішньоекономічна	33	<p style="text-align: right;">Таблиця 5.2</p> <p style="text-align: center;">Оцінка впливу складових державної політики на розвиток аграрного сектору</p> <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th>Місце</th> <th>Складова державної політики</th> <th>до всіх опитаних, %</th> </tr> </thead> <tbody> <tr><td>1</td><td>Політична</td><td>53</td></tr> <tr><td>2</td><td>Грошово-кредитна</td><td>23</td></tr> <tr><td>3</td><td>Правова</td><td>20</td></tr> <tr><td>4</td><td>Бюджетно-податкова</td><td>26</td></tr> <tr><td>5</td><td>Тиньова</td><td>27</td></tr> <tr><td>6</td><td>Виробнича</td><td>23</td></tr> <tr><td>7</td><td>Соціальна</td><td>23</td></tr> <tr><td>8</td><td>Відносини власності</td><td>27</td></tr> <tr><td>9</td><td>Зовнішньоекономічна</td><td>33</td></tr> </tbody> </table> <p>Перше місце серед найвпливовіших і визначальних джерел посіла політична складова, що віддзеркалює ускладнення суспільно-політичного стану в країні. При визначенні рівня деструктивного впливу можливих проблем державної політики на розвиток галузі респондентами було встановлено (рис.5.2) найбільш проблемні: занепад виробництва, відсутність ефективної системи відтворення виробничого потенціалу; високий рівень політичного протистояння, негативний його вплив на економічний розвиток; корумпованість економіки та руйнування національного багатства шляхом вивозу та відпливу за межі країни матеріальних, фінансових ресурсів та інтелектуального і людського потенціалу.</p>	Місце	Складова державної політики	до всіх опитаних, %	1	Політична	53	2	Грошово-кредитна	23	3	Правова	20	4	Бюджетно-податкова	26	5	Тиньова	27	6	Виробнича	23	7	Соціальна	23	8	Відносини власності	27	9	Зовнішньоекономічна	33
Місце	Складова державного регулювання	до всіх опитаних, %																																																											
1	Політична	53																																																											
2	Грошово-кредитна	23																																																											
3	Правова	20																																																											
4	Бюджетно-податкова	26																																																											
5	Тиньова	27																																																											
6	Виробнича	23																																																											
7	Соціальна	23																																																											
8	Відносини власності	27																																																											
9	Зовнішньоекономічна	33																																																											
Місце	Складова державної політики	до всіх опитаних, %																																																											
1	Політична	53																																																											
2	Грошово-кредитна	23																																																											
3	Правова	20																																																											
4	Бюджетно-податкова	26																																																											
5	Тиньова	27																																																											
6	Виробнича	23																																																											
7	Соціальна	23																																																											
8	Відносини власності	27																																																											
9	Зовнішньоекономічна	33																																																											
<p>C. 365.</p>	<p>C. 373.</p>																																																												
 <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tbody> <tr><td>1. Низька ефективність регулювання</td></tr> <tr><td>2. Неefektivність міжгалузевих економічних відносин та фінансового регулювання</td></tr> <tr><td>3. Ризик балансових внутрішньогалузевих і міжгалузевих взаємовідносин</td></tr> <tr><td>4. Занепад виробництва, відсутність ефективної системи відтворення виробничого потенціалу</td></tr> <tr><td>5. Відсутність чіткої стратегії приватизації, невикористання її можливостей для інвестування</td></tr> <tr><td>6. Низький рівень соціальної орієнтації економіки</td></tr> <tr><td>7. Корумпованість економіки</td></tr> <tr><td>8. Руйнування національного багатства, шляхом вивозу та відпливу за межі України матеріальних, фінансових ресурсів та інтелектуального і людського потенціалу</td></tr> <tr><td>9. Високий рівень політичного протистояння, негативний його вплив на економічний розвиток</td></tr> </tbody> </table> <p>Рис. 5.2. Ступінь прояву проблем державного регулювання у розвитку сільського господарства України</p>	1. Низька ефективність регулювання	2. Неefektivність міжгалузевих економічних відносин та фінансового регулювання	3. Ризик балансових внутрішньогалузевих і міжгалузевих взаємовідносин	4. Занепад виробництва, відсутність ефективної системи відтворення виробничого потенціалу	5. Відсутність чіткої стратегії приватизації, невикористання її можливостей для інвестування	6. Низький рівень соціальної орієнтації економіки	7. Корумпованість економіки	8. Руйнування національного багатства, шляхом вивозу та відпливу за межі України матеріальних, фінансових ресурсів та інтелектуального і людського потенціалу	9. Високий рівень політичного протистояння, негативний його вплив на економічний розвиток	 <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tbody> <tr><td>1. Низька ефективність управління</td></tr> <tr><td>2. Неefektivність міжгалузевих економічних відносин та фінансового регулювання</td></tr> <tr><td>3. Ризик балансових внутрішньогалузевих і міжгалузевих взаємовідносин</td></tr> <tr><td>4. Занепад виробництва, відсутність ефективної системи відтворення виробничого потенціалу</td></tr> <tr><td>5. Відсутність чіткої стратегії приватизації, невикористання її можливостей для інвестування</td></tr> <tr><td>6. Низький рівень соціальної орієнтації економіки</td></tr> <tr><td>7. Корумпованість економіки</td></tr> <tr><td>8. Руйнування національного багатства, шляхом вивозу та відпливу за межі України матеріальних, фінансових ресурсів та інтелектуального і людського потенціалу</td></tr> <tr><td>9. Високий рівень політичного протистояння, негативний його вплив на економічний розвиток</td></tr> </tbody> </table> <p>Рис. 5.2. Ступінь прояву проблем державної політики у розвитку аграрного сектору в Україні</p>	1. Низька ефективність управління	2. Неefektivність міжгалузевих економічних відносин та фінансового регулювання	3. Ризик балансових внутрішньогалузевих і міжгалузевих взаємовідносин	4. Занепад виробництва, відсутність ефективної системи відтворення виробничого потенціалу	5. Відсутність чіткої стратегії приватизації, невикористання її можливостей для інвестування	6. Низький рівень соціальної орієнтації економіки	7. Корумпованість економіки	8. Руйнування національного багатства, шляхом вивозу та відпливу за межі України матеріальних, фінансових ресурсів та інтелектуального і людського потенціалу	9. Високий рівень політичного протистояння, негативний його вплив на економічний розвиток																																										
1. Низька ефективність регулювання																																																													
2. Неefektivність міжгалузевих економічних відносин та фінансового регулювання																																																													
3. Ризик балансових внутрішньогалузевих і міжгалузевих взаємовідносин																																																													
4. Занепад виробництва, відсутність ефективної системи відтворення виробничого потенціалу																																																													
5. Відсутність чіткої стратегії приватизації, невикористання її можливостей для інвестування																																																													
6. Низький рівень соціальної орієнтації економіки																																																													
7. Корумпованість економіки																																																													
8. Руйнування національного багатства, шляхом вивозу та відпливу за межі України матеріальних, фінансових ресурсів та інтелектуального і людського потенціалу																																																													
9. Високий рівень політичного протистояння, негативний його вплив на економічний розвиток																																																													
1. Низька ефективність управління																																																													
2. Неefektivність міжгалузевих економічних відносин та фінансового регулювання																																																													
3. Ризик балансових внутрішньогалузевих і міжгалузевих взаємовідносин																																																													
4. Занепад виробництва, відсутність ефективної системи відтворення виробничого потенціалу																																																													
5. Відсутність чіткої стратегії приватизації, невикористання її можливостей для інвестування																																																													
6. Низький рівень соціальної орієнтації економіки																																																													
7. Корумпованість економіки																																																													
8. Руйнування національного багатства, шляхом вивозу та відпливу за межі України матеріальних, фінансових ресурсів та інтелектуального і людського потенціалу																																																													
9. Високий рівень політичного протистояння, негативний його вплив на економічний розвиток																																																													
<p>C. 366.</p>	<p>C. 374.</p>																																																												
<p>Причини, які мають високий вплив на занепад сільського господарства розглянуто на рис. 5.3. Серед них респонденти відмітили такі, як використання застарілих технологій, зношених фондів та застосування екологічно шкідливих технологій; незадовільний обсяг інвестиційного забезпечення та недосконала фінансово-кредитна система, а також звуження внутрішнього ринку збуту сільськогосподарської продукції, втрата доступу на зовнішні ринки та диспаритет цін на сільськогосподарську та промислову продукцію.</p>	<p>Причини, які мають високий вплив на занепад аграрного сектору розглянуто на рис. 5.3. Серед них респонденти відмітили такі, як використання застарілих технологій, зношених фондів та застосування екологічно шкідливих технологій; незадовільний обсяг інвестиційного забезпечення та недосконала фінансово-кредитна система, а також звуження внутрішнього ринку збуту сільськогосподарської продукції, втрата доступу на зовнішні ринки та диспаритет цін на сільськогосподарську та промислову продукцію.</p>																																																												
<p>C. 366.</p>	<p>C. 374.</p>																																																												



1. Недостатній обсяг інвестиційного забезпечення
2. Зростає виграш виробництва
3. Недосконала структура виробництва
4. Руїнування соціальної інфраструктури
5. Високі витрати на зарплату працівників
6. Високі витрати на експлуатацію техніки та застосування екологічно-шадливих технологій
7. Недосконала фінансово-кредитна система
8. Обмежена можливість вихідного збуту
9. Високі витрати на формування оптового-роздрібних ринків, обслуговування кооперативів
10. Залежність внутрішнього ринку збуту сільськогосподарської продукції, втрата доступу на зовнішні ринки
11. Високі витрати на логістичні послуги сільськогосподарських підприємств на товари виробничого призначення
12. Диспаритет цін на сільськогосподарську та промислову продукцію

Рис. 5.3. Оцінка впливу причин на занепад сільського господарства в Україні



1. Недостатній обсяг інвестиційного забезпечення
2. Зростає виграш виробництва
3. Недосконала структура виробництва
4. Руїнування соціальної інфраструктури
5. Високі витрати на зарплату працівників
6. Високі витрати на експлуатацію техніки та застосування екологічно-шадливих технологій
7. Недосконала фінансово-кредитна система
8. Обмежена можливість вихідного збуту
9. Високі витрати на формування оптового-роздрібних ринків, обслуговування кооперативів
10. Залежність внутрішнього ринку збуту сільськогосподарської продукції, втрата доступу на зовнішні ринки
11. Високі витрати на логістичні послуги сільськогосподарських підприємств на товари виробничого призначення
12. Диспаритет цін на сільськогосподарську та промислову продукцію

Рис. 5.3. Оцінка впливу причин на занепад аграрного сектору в Україні

С. 366.

Розглядаючи можливі причини й загрози респонденти відмітили, що суттєвими з них, які мають істотний вплив на розвиток сільського господарства (табл.5.3) є: руїнування соціальної інфраструктури, негативні наслідки економічної кризи та втрата мотивації до продуктивної праці, низький рівень життя населення сільської місцевості, неефективність політики доходів.

С. 374.

Розглядаючи можливі причини й загрози респонденти відмітили, що суттєвими з них, які мають істотний вплив на розвиток аграрного сектору (табл.5.3) є: руїнування соціальної інфраструктури, негативні наслідки економічної кризи та втрата мотивації до продуктивної праці, низький рівень життя населення сільської місцевості, неефективність політики доходів.

С. 367.

С. 375.

Таблиця 5.3

Оцінка рівня впливу загроз на сталий розвиток сільського господарства, %

Загроза	Вплив високий	Мають певний вплив	Не мають впливу	Важко відповідати
Невдодержання програм реформування економіки країни і результатів їх здійснення визначеним соціальним пріоритетам на селі	58	42	-	-
Низький рівень життя сільського населення, стає його падіння, неефективність політики доходів	69	28	3	-
Розшарування суспільства по майновому і соціальному статусу	50	47	-	3
Негативні наслідки економічної кризи	72	28	-	-
Поглиблення соціально-демографічної кризи (відсутність простого відтворення населення, скорочення тривалості життя, зростання смертності та захворюваності)	67	33	-	-
Нерівномірність соціально-трудових відносин між власником і працівником	42	50	3	5
Втрата мотивації до продуктивної праці, недоскопальність системи її оплати	72	28	-	-
Руїнування соціальної інфраструктури на селі	78	19	-	3

Таблиця 5.3

Оцінка ступеня впливу загроз на рівень інноваційного розвитку аграрного сектору, %

Загроза	Вплив високий	Мають певний вплив	Не мають впливу	Важко відповідати
Невдодержання програм реформування економіки країни і результатів їх здійснення визначеним соціальним пріоритетам на селі	58	42	-	-
Низький рівень життя сільського населення, стає його падіння, неефективність політики доходів	69	28	3	-
Розшарування суспільства по майновому і соціальному статусу	50	47	-	3
Негативні наслідки економічної кризи	72	28	-	-
Поглиблення соціально-демографічної кризи (відсутність простого відтворення населення, скорочення тривалості життя, зростання смертності та захворюваності)	67	33	-	-
Нерівномірність соціально-трудових відносин між власником і працівником	42	50	3	5
Втрата мотивації до продуктивної праці, недоскопальність системи її оплати	72	28	-	-
Руїнування соціальної інфраструктури на селі	78	19	-	3

С. 367.

С. 375.

Визначення чинників, які можуть сприяти забезпеченню сталого розвитку сільського господарства (табл.5.4) дозволяє сформулювати пріоритетні напрями та стратегічні орієнтири державного регулювання забезпечення сталого розвитку сільського господарства в Україні.

Визначення чинників, які можуть сприяти забезпеченню інноваційного розвитку аграрного сектору (табл.5.4) дозволяє сформулювати пріоритетні напрями та стратегічні орієнтири державної політики забезпечення інноваційного розвитку аграрного сектору в Україні.

Таблиця 5.4

Рейтинги чинників, які можуть сприяти забезпеченню сталого розвитку сільського господарства в Україні

Таблиця 5.4

Рейтинги чинників, які можуть сприяти забезпеченню інноваційного розвитку аграрного сектору в Україні

Рейтинг	Чинник	% відповідей
1	Запобігання виникненню економічних загроз в аграрній сфері	43
2	Удосконалення нормативно-правової бази	34
3	Реалізація програм розвитку сільських територій	33
4	Удосконалення фінансово-кредитної системи	30
5	Підвищення конкурентоспроможності сільськогосподарських підприємств	30
6	Створення сприятливого інвестиційного клімату	27
7	Розробка державних програм (стратегій)	27
8	Створення умов сталого економічного розвитку	23

Рейтинг	Чинник	% відповідей
1	Запобігання виникненню економічних загроз в аграрній сфері	43
2	Удосконалення нормативно-правової бази	34
3	Реалізація програм розвитку сільських територій	33
4	Удосконалення фінансово-кредитної системи	30
5	Підвищення конкурентоспроможності аграрних підприємств	30
6	Створення сприятливого інвестиційного клімату	27
7	Розробка державних програм (стратегій)	27
8	Створення умов сталого економічного розвитку	23

С. 367–368.

С. 375–376.

Так як сталий розвиток сільського господарства потребує інституційного забезпечення, у рамках анкетування респонденти відповідали на питання про потребу створення спеціальної організаційної

Так як інноваційний розвиток аграрного сектору потребує інституційного забезпечення, у рамках анкетування респонденти відповідали на питання про потребу створення спеціальної організаційної

<p>структури (табл. 5.5), яка не тільки буде здійснювати формування системи заходів для сталого розвитку сільського господарства, а й моніторинг їх реалізації.</p> <p style="text-align: right;">Таблиця 5.5</p> <p>Функціонування організаційної структури із забезпечення сталого розвитку сільського господарства</p> <table border="1" data-bbox="280 398 868 474"> <thead> <tr> <th></th> <th>Так, обов'язково</th> <th>Так, якщо є потреба</th> <th>Не обов'язково</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>На рівні держави</td> <td>58</td> <td>39</td> <td>3</td> </tr> <tr> <td>На локальному рівні (в області, районі)</td> <td>29</td> <td>36</td> <td>35</td> </tr> </tbody> </table>		Так, обов'язково	Так, якщо є потреба	Не обов'язково	На рівні держави	58	39	3	На локальному рівні (в області, районі)	29	36	35	<p>структури (табл. 5.5), яка не тільки буде здійснювати формування системи заходів інноваційного розвитку аграрного сектору, а й моніторинг їх реалізації.</p> <p style="text-align: right;">Таблиця 5.5</p> <p>Функціонування організаційної структури із забезпечення інноваційного розвитку аграрного сектору</p> <table border="1" data-bbox="895 398 1477 474"> <thead> <tr> <th></th> <th>Так, обов'язково</th> <th>Так, якщо є потреба</th> <th>Не обов'язково</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>На рівні держави</td> <td>58</td> <td>39</td> <td>3</td> </tr> <tr> <td>На локальному рівні (в області, районі)</td> <td>29</td> <td>36</td> <td>35</td> </tr> </tbody> </table>		Так, обов'язково	Так, якщо є потреба	Не обов'язково	На рівні держави	58	39	3	На локальному рівні (в області, районі)	29	36	35
	Так, обов'язково	Так, якщо є потреба	Не обов'язково																						
На рівні держави	58	39	3																						
На локальному рівні (в області, районі)	29	36	35																						
	Так, обов'язково	Так, якщо є потреба	Не обов'язково																						
На рівні держави	58	39	3																						
На локальному рівні (в області, районі)	29	36	35																						
С. 368.	С. 376.																								
<p>Отже, більшість респондентів вважають, що необхідно створити певну організаційну структуру, яка буде відповідати за сталий розвиток сільського господарства. В цілому, за результатами анкетування нами визначено вагомість та гостроту проблем державного регулювання сталого розвитку сільського господарства. У результаті проведеного дослідження встановлено, що в Україні інноваційна сфера займає у загальному обсязі виробничої продукції незначну питому вагу (близько 10%). Причому основними принципами державного регулювання сталого розвитку сільського господарства є: визначення державних пріоритетів сталого розвитку; формування нормативно-правової бази щодо інноваційно-інвестиційної діяльності; створення умов для розвитку вітчизняного науково-технічного потенціалу; забезпечення співпраці та взаємодії науки, освіти, виробництва, фінансово-кредитної сфери [6].</p>	<p>Отже, більшість респондентів вважають, що необхідно створити певну організаційну структуру, яка буде відповідати за інноваційний розвиток аграрного сектору. В цілому, за результатами анкетування нами визначено вагомість та гостроту проблем державної політики інноваційного розвитку аграрного сектору. У результаті проведеного дослідження встановлено, що в Україні інноваційна сфера займає у загальному обсязі виробничої продукції незначну питому вагу (близько 10%). Причому основними принципами державної політики інноваційного розвитку аграрного сектору є: визначення державних пріоритетів інноваційного розвитку; формування нормативно-правової бази щодо інноваційної діяльності; створення умов для розвитку вітчизняного науково-технічного потенціалу; забезпечення співпраці та взаємодії науки, освіти, виробництва, фінансово-кредитної сфери[363].</p>																								
С. 368–369.	С. 376–377.																								
<p>Тобто державне регулювання сталого розвитку сільського господарства полягає в забезпеченні значних структурних зрушень в економіці, техніці чи технологіях. Реалізація такої політики передбачає: матеріально-фінансове забезпечення довгострокових програм сталого розвитку науково-технічної інфраструктури (лабораторій, інноваційних наукових центрів); розробка механізму фінансування нововведень, які є ризикованими; реалізація науково-технічних програм, що потребують міжгалузевої кооперації чи “спільної роботи” науки з аграрним виробництвом; задоволення стратегічних і соціальних суспільних потреб тощо [7].</p> <p>Отже, реалізація механізму державного регулювання забезпечення сталого розвитку сільського господарства виражається у розробці нормативно-правової бази, орієнтованої на активізацію інноваційно-інвестиційної діяльності в галузях (рослинництві та тваринництві), розробку і здійснення інноваційно-інвестиційної політики, підтримку інформаційно-аналітичного середовища та передбачає комплекс взаємопов'язаних стратегічних цілей та заходів (рис. 5.4).</p>	<p>Тобто державна політика інноваційного розвитку аграрного сектору полягає в забезпеченні значних структурних зрушень в економіці, техніці чи технологіях. Реалізація такої політики передбачає: матеріально-фінансове забезпечення довгострокових програм інноваційного розвитку науково-технічної інфраструктури (лабораторій, інноваційних наукових центрів); розробка механізму фінансування нововведень, які є ризикованими; реалізація науково-технічних програм, що потребують міжгалузевої кооперації чи “спільної роботи” науки з аграрним виробництвом; задоволення стратегічних і соціальних суспільних потреб тощо[364].</p> <p>Отже, реалізація державної політики забезпечення інноваційного розвитку аграрного сектору виражається у розробці нормативно-правової бази, орієнтованої на активізацію інноваційної діяльності в галузях сектору, розробку і здійснення інноваційно-інвестиційної політики, підтримку інформаційно-аналітичного середовища інноваційних процесів та передбачає комплекс взаємопов'язаних стратегічних цілей та заходів (рис. 5.4).</p>																								
С. 369.	С. 377.																								
<p>Впровадження визначених стратегічних орієнтирів сприятиме реалізації задекларованих принципів розвитку країни на новаційних засадах; наблизить та поєднає в цілях і завданнях освіту, науку і сільське господарство, забезпечивши таким чином синергетичний ефект від їх тісної взаємодії; сприятиме відновленню та гармонізації екологічного середовища; сформувати засади для переходу сільського господарства України із шляху наздоганяючого розвитку на шлях випереджувального;</p>	<p>Впровадження визначених стратегічних орієнтирів сприятиме реалізації задекларованих принципів розвитку країни на інноваційних засадах; наблизить та поєднає в цілях і завданнях освіту, науку і аграрне виробництво, забезпечивши таким чином синергетичний ефект від їх тісної взаємодії; сприятиме відновленню та гармонізації екологічного середовища; сформувати засади для переходу аграрного сектора України із шляху наздоганяючого розвитку на шлях випереджувального; забезпечить</p>																								

забезпечити значне підвищення рівня конкурентоспроможності вітчизняної сільськогосподарської продукції на міжнародному ринку [8].

Виходячи із вище представленого, встановлено, що для успішної реалізації стратегічних цілей державного регулювання сталого розвитку сільського господарства необхідно розробляти систему наукових й організаційно-технічних заходів, основними з яких є наступні:

1. Нормативно-правові: удосконалення та контроль за дотриманням законодавства; охорона прав та інтересів суб'єктів сільського господарства, які здійснюють інноваційну діяльність; охорона прав володіння, користування та розпорядження інноваціями; захист інтелектуальної власності; розвиток довірливих відносин;

С. 370.

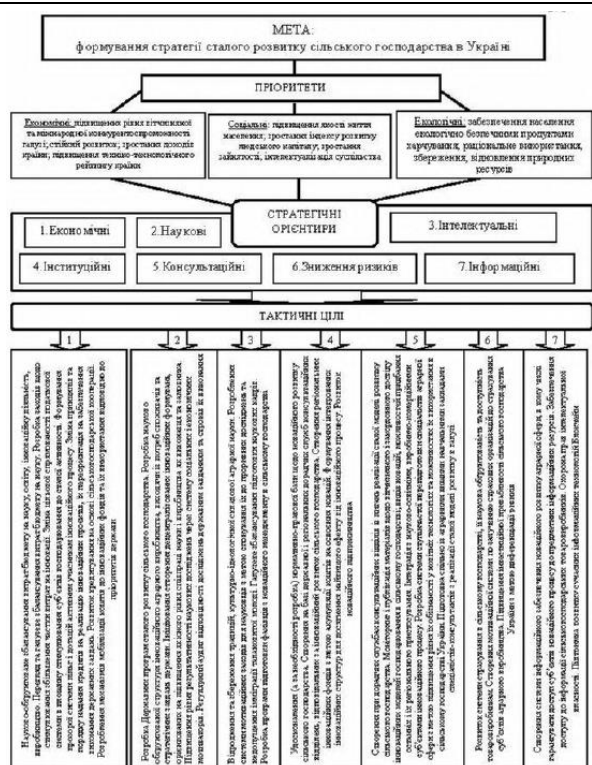


Рис. 5.4. Ключові стратегічні та тактичні орієнтири стратегії забезпечення сталого розвитку сільського господарства України в умовах діджиталізації*

*Джерело: розроблено автором

С. 371.

2. Організаційні: державна підтримка інноваційних проєктів; розвиток сталої інфраструктури для результативної інноваційно-інвестиційної діяльності; стимулювання інноваційно-інвестиційної діяльності; інформаційна підтримка інноваційно-інвестиційної діяльності; сприяння інтеграційним процесам, розширенню міжнародної взаємодії та співпраці в соціо-еколого-економічній системі; захист інтересів вітчизняних суб'єктів інноваційно-інвестиційної діяльності в міжнародних організаціях.

3. Фінансово-інвестиційні: проведення бюджетної політики, що забезпечує фінансування інноваційно-інвестиційної діяльності; виділення прямих державних інвестицій для реалізації інноваційних програм та проєктів, важливих для суспільного розвитку, але не привабливих для приватних інвесторів; спрямування в соціо-еколого-економічну сис-

значне підвищення рівня конкурентоспроможності вітчизняної сільськогосподарської продукції на міжнародному ринку³⁶⁵.

Виходячи із вище представленого, встановлено, що для успішної реалізації стратегічних цілей державної політики інноваційного розвитку аграрного сектору необхідно розробляти систему наукових й організаційно-технічних заходів, основними з яких є наступні:

1. Нормативно-правові: удосконалення та контроль за дотриманням законодавства; охорона прав та інтересів суб'єктів аграрного сектору, які здійснюють інноваційну діяльність; охорона прав володіння, користування та розпорядження інноваціями; захист інтелектуальної власності; розвиток довірливих відносин;

С. 378.

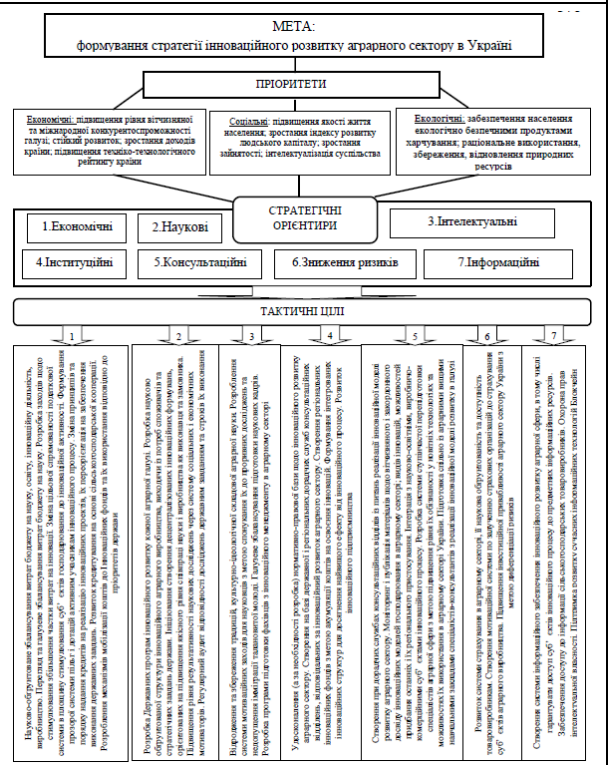


Рис. 5.4. Ключові стратегічні та тактичні орієнтири державної політики забезпечення інноваційного розвитку аграрного сектору України*

*Джерело: розроблено автором

С. 379.

2. Організаційні: державна підтримка інноваційних проєктів; розвиток інноваційної інфраструктури для результативної інноваційної діяльності; стимулювання інноваційної діяльності; інформаційна підтримка інноваційної діяльності; сприяння інтеграційним процесам, розширенню міжнародної взаємодії та співпраці в інноваційній сфері; захист інтересів вітчизняних суб'єктів інноваційної діяльності в міжнародних організаціях.

3. Фінансово-інвестиційні: проведення бюджетної політики, що забезпечує фінансування інноваційної діяльності; виділення прямих державних інвестицій для реалізації інноваційних програм та проєктів, важливих для суспільного розвитку, але не привабливих для приватних інвесторів; спрямування в інноваційну сферу бюджетних коштів та підвищення ефективності їх використання; ство-

<p>тему бюджетних коштів та підвищення ефективності їх використання; створення сприятливого інвестиційного клімату в інноваційній сфері; пільгове кредитування.</p> <p>4. Економічні: забезпечення ефективної зайнятості населення в сільській місцевості; розвиток кадрового потенціалу; стимулювання попиту на інновації; сприяння модернізації техніки та технологій; активізація інноваційного підприємництва; підтримка вітчизняної продукції на міжнародному ринку.</p>	<p>рення сприятливого інвестиційного клімату в інноваційній сфері; пільгове кредитування.</p> <p>4. Економічні: забезпечення ефективної зайнятості населення в інноваційній сфері; розвиток кадрового потенціалу; стимулювання попиту на інновації; сприяння модернізації техніки та технологій; активізація інноваційного підприємництва; підтримка вітчизняної інноваційної продукції на міжнародному ринку.</p>
<p>С. 371–372.</p>	<p>С. 379–380.</p>
<p>Отже, важливою умовою для ефективного державного регулювання сталого розвитку сільського господарства є реалізація спеціальної концепції та поточних програм, у тому числі за кожним напрямом, а також з фінансовим забезпеченням ґрунтуючись на визначених автором стратегічних й тактичних цілях. Результатом ефективної реалізації механізмів державного регулювання сталого розвитку сільського господарства є: покращення взаємодії між соціо-еколого-економічними факторами та інститутами інноваційної інфраструктури, сформоване сприятливе для інноваційно-інвестиційної діяльності середовище; підвищення інноваційної активності не лише в частині розробки, але й комерціалізації новацій; розробка спільних із зарубіжними науковцями дослідницьких проектів; сформована мережева структура інноваційних компаній та кластерів в сільському господарстві; розвинені техніко-технологічні можливості вітчизняних суб'єктів господарювання, у стратегічній перспективі; результативне фінансування фундаментальних і прикладних досліджень [9].</p>	<p>Отже, важливою умовою для ефективної державної політики інноваційного розвитку аграрного сектору є реалізація спеціальної концепції та поточних програм, у тому числі за кожним напрямом, а також з фінансовим забезпеченням ґрунтуючись на визначених автором стратегічних й тактичних цілях. Результатом ефективної реалізації державної політики інноваційного розвитку аграрного сектору є: покращення взаємодії між соціально-економічними факторами та інститутами інноваційної інфраструктури, сформоване сприятливе для інноваційної діяльності середовище; підвищення інноваційної активності не лише в частині розробки, але й комерціалізації інновацій; розробка спільних із зарубіжними науковцями дослідницьких проектів; сформована мережева структура інноваційних компаній та кластерів в аграрному секторі; розвинені техніко-технологічні можливості вітчизняних аграрних суб'єктів господарювання, у стратегічній перспективі; результативне фінансування фундаментальних і прикладних досліджень³⁶⁶.</p>
<p>С. 372.</p>	<p>С. 380.</p>
<p>Подальший розвиток сільського господарства в Україні можливий лише на основі ефективної інноваційно-інвестиційної політики держави. Тобто, сільське господарство в Україні має потенційні можливості для поліпшення своїх конкурентних позицій на міжнародному ринку, однак для їх зміцнення державі необхідно здійснити ряд заходів: сформувати соціально-економічну і політичну підтримку суб'єктів сільського господарства, які використовують наукоємне обладнання та нові технології; забезпечити формування й розповсюдження мережі інноваційних фондів для підтримки сталого розвитку на різних рівнях; зорієнтувати необхідну цільову допомогу на реалізацію інноваційних проектів за конкретними напрямами розвитку сільського господарства; активізувати податкові пільги для підприємств-виробників інноваційної продукції, що дозволить збільшити фінансові ресурси для реалізації інноваційних проектів й програми сталого розвитку галузі; чітко визначити напрями законодавчого забезпечення щодо фінансування та сформувати механізм підтримки малого інноваційного підприємництва [10].</p>	<p>Подальший розвиток аграрного сектору в Україні можливий лише на основі ефективної інноваційно-інвестиційної політики держави. Тобто, аграрний сектор в Україні має потенційні можливості для поліпшення своїх конкурентних позицій на міжнародному ринку, однак для їх зміцнення державі необхідно здійснити ряд заходів: сформувати соціально-економічну і політичну підтримку суб'єктів аграрного бізнесу, які використовують наукоємне обладнання та нові технології; забезпечити формування й розповсюдження мережі інноваційних фондів для підтримки інноваційного бізнесу на різних рівнях; зорієнтувати необхідну цільову допомогу на реалізацію інноваційних проектів за конкретними напрямами розвитку аграрного виробництва; активізувати податкові пільги для підприємств-виробників інноваційної продукції, що дозволить збільшити фінансові ресурси для реалізації інноваційних проектів й інноваційної програми бізнесу; чітко визначити напрями законодавчого забезпечення щодо фінансування та сформувати механізм підтримки малого інноваційного підприємництва³⁶⁷.</p>
<p>С. 372–373.</p>	<p>С. 380–381.</p>
<p>Результати проведеного дослідження дали підстави стверджувати, що програми розвитку сільського господарства на 2019 рік відповідають задекларованим завданням Стратегії розвитку сільського господарства на період до 2020 року. Зокрема, за вимогами щодо забезпечення стабільної системи державної підтримки сільського господарства шляхом</p>	<p>Результати проведеного дослідження дали підстави стверджувати, що програми розвитку аграрного сектора на 2019 рік відповідають задекларованим завданням Стратегії розвитку сільського господарства на період до 2020 року. Зокрема, за вимогами щодо забезпечення стабільної системи державної підтримки аграрного сектора шляхом</p>

<p>хом запровадження прогресивної системи бюджетного планування, системи індикаторів фінансування; орієнтація на державну підтримку; активізація цільової підтримки на основі її повернення; формування переважно компенсаційних виплат; фінансування інноваційно-інвестиційних проєктів на засадах державно-приватного партнерства та його удосконалення; визначення критеріїв доступу до прямої бюджетної підтримки з урахуванням соціо-еколого-економічного значення сільського господарства для сільських громад, екологічної безпеки та прозорості у русі бюджетних коштів [11].</p>	<p>запровадження прогресивної системи бюджетного планування, системи індикаторів фінансування; орієнтація на державну підтримку; активізація цільової підтримки на основі її повернення; формування переважно компенсаційних виплат; фінансування інноваційно-інвестиційних проєктів на засадах державно-приватного партнерства та його удосконалення; визначення критеріїв доступу до прямої бюджетної підтримки з урахуванням соціально-економічного значення аграрного сектора для сільських громад, екологічної безпеки аграрного виробництва та прозорості у руху бюджетних коштів³⁶⁸.</p>
<p>С. 373.</p>	<p>С. 381.</p>
<p>Діючі програми підтримки та розвитку сільського господарства також відповідають положенням Концепції Державної цільової програми розвитку сільського господарства на період до 2022 року № 1437-р від 30.12.2015 р. зі змінами, внесеними згідно з Розпорядженням Кабінету Міністрів України №254-р від 17.04.2019 р. у напрямках: формування заходів щодо удосконалення системи оподаткування, активізація інноваційних інструментів державної підтримки, що базуватимуться на принципах публічності і прозорості використання державних фінансових ресурсів, підвищення ефективності інтервенційної діяльності державних суб'єктів на ринку аграрної продукції; формування ефективної системи кредитного забезпечення, а також розвитку державної підтримки страхування аграрних ризиків; забезпечення підтримки фермерських господарств, малих і середніх виробників аграрної продукції та створених ними сільськогосподарських кооперативів; удосконалення механізму по формуванню нових потужностей з виробництва та глибокої переробки сільськогосподарської продукції, а також модернізації існуючих, зокрема у сфері виробництва органічної продукції, садівництва, тваринництва, виноградарства, продукції дитячого харчування тощо [12].</p>	<p>Діючі програми підтримки та розвитку аграрного сектора також відповідають положенням Концепції Державної цільової програми розвитку аграрного сектору економіки на період до 2022 року № 1437-р від 30.12.2015 р. зі змінами, внесеними згідно з Розпорядженням Кабінету Міністрів України №254-р від 17.04.2019 р. у напрямках: формування заходів щодо удосконалення системи оподаткування, активізація інноваційних інструментів державної підтримки, що базуватимуться на принципах публічності і прозорості використання державних фінансових ресурсів, підвищення ефективності інтервенційної діяльності державних суб'єктів на ринку аграрної продукції; формування ефективної системи кредитного забезпечення, а також розвитку державної підтримки страхування аграрних ризиків; забезпечення підтримки фермерських господарств, малих і середніх виробників аграрної продукції та створених ними сільськогосподарських кооперативів; удосконалення механізму по формуванню нових потужностей з виробництва та глибокої переробки сільськогосподарської продукції, а також модернізації існуючих, зокрема у сфері виробництва органічної продукції, садівництва, тваринництва, виноградарства, продукції дитячого харчування тощо³⁶⁹.</p>
<p>С. 373–374.</p>	<p>С. 381–382.</p>
<p>Відповідно до положень Концепції Державної цільової програми розвитку сільського господарства на період до 2022 року розвиток сільського господарства може відбуватись за трьома варіантами, пріоритетним серед яких визначено третій, який передбачає розробку та імплементацію напрямів розвитку сільського господарства в рамках Програми на основі оптимізації його виробничої і соціальної інфраструктури, підвищення конкурентоспроможності продукції, нарощування його обсягів, поліпшення якості і безпечності продукції, охорони навколишнього природного середовища, підвищення рівня зайнятості сільського населення. Впроваджувати такий варіант запропоновано шляхом імплементації позитивного досвіду держав з розвинутою аграрною економікою, який свідчить, що аграрна політика реалізується переважно через заходи економічного стимулювання та державної підтримки сільського господарства.</p>	<p>Відповідно до положень Концепції Державної цільової програми розвитку аграрного сектору економіки на період до 2022 року розвиток аграрного сектору може відбуватись за трьома варіантами, пріоритетним серед яких визначено третій, який передбачає розробку та імплементацію напрямів розвитку аграрного сектору в рамках Програми на основі оптимізації його виробничої і соціальної інфраструктури, підвищення конкурентоспроможності аграрного виробництва, нарощування його обсягів, поліпшення якості і безпечності продукції, охорони навколишнього природного середовища, підвищення рівня зайнятості сільського населення. Впроваджувати такий варіант запропоновано шляхом імплементації позитивного досвіду держав з розвинутою аграрною економікою, який свідчить, що аграрна політика реалізується переважно через заходи економічного стимулювання та державної підтримки аграрного сектору.</p>
<p>С. 374.</p>	<p>С. 382.</p>
<p>На особливу увагу, у рамках державного регулювання сталого розвитку сільського господарства в Україні заслуговує Проєкт державного фонду регіонального розвитку (розвиток регіонів, створення інфраструктури індустріальних та інноваційних парків і відповідають пріоритетам, визначеним у дер-</p>	<p>На особливу увагу, у рамках формування та реалізації державної політики інноваційного розвитку аграрного сектору в Україні заслуговує Проєкт державного фонду регіонального розвитку (розвиток регіонів, створення інфраструктури індустріальних та інноваційних парків та відповідають пріори-</p>

<p>жавній стратегії регіонального розвитку та стратегіях розвитку регіонів) та Проект міжнародної допомоги USAID "Агросільрозвиток", який орієнтований на надання грантів у таких напрямках: - виключно для придбання нового обладнання, необхідного для впровадження ефективних технологій, спрямованих на розширення ринків збуту та збільшення доданої вартості продукції малих сільськогосподарських підприємств та сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів. Проект насамперед підтримує такі пропозиції, які слугуватимуть моделями найкращої практики для реплікації та розширення в майбутньому; - створення доданої вартості для фруктів, овочів, молочних продуктів, м'яса; - за умови співфінансування з боку грантоутримувача для закупівлі нового обладнання має становити не менше ніж 50% загальної вартості грантового проекту [13].</p>	<p>тетам, визначеним у державній стратегії регіонального розвитку та стратегіях розвитку регіонів) та Проект міжнародної допомоги USAID "Агросільрозвиток", який орієнтований на надання грантів у таких напрямках: - виключно для придбання нового обладнання, необхідного для впровадження ефективних технологій, спрямованих на розширення ринків збуту та збільшення доданої вартості продукції малих сільськогосподарських підприємств та сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів. Проект насамперед підтримує такі пропозиції, які слугуватимуть моделями найкращої практики для реплікації та розширення в майбутньому; - створення доданої вартості для фруктів, овочів, молочних продуктів, м'яса; - за умови співфінансування з боку грантоутримувача для закупівлі нового обладнання має становити не менше ніж 50% загальної вартості грантового проекту³⁷⁰.</p>
<p>С. 374–375.</p>	<p>С. 382–383.</p>
<p>Проте, слід враховувати і той факт, що 16.09.2014 р. Україна ратифікувала Угоду про асоціацію між Україною та ЄС і стала на шлях розвитку розвинутої й сталої демократії та ринкової економіки та наближення в перспективі до вступу в ЄС. А тому при розробці державного регулювання сталого розвитку сільського господарства в Україні прийнятною є лише демократична модель розробки державного регулювання, яка відповідає змістовності усталених Директив ЄС. Відтак, слід признати, що незалежно від типу і моделі сучасної державного регулювання, від того, який концептуальний підхід до вирішення проблем у цій площині лежить в її основі, вітчизняна політика обов'язково повинна задовольняти певним вимогам, визнаним у Директивах ЄС, що відповідають національним соціально-економічним інтересам. Тобто, необхідно: 1) реагувати на зміни, що відбуваються в суспільстві і державі; 2) мати комплексний характер і розглядати будь-яку проблему у взаємозв'язку з іншими проблемами суспільно-політичного життя держави; 3) бути ефективною, результативною і користуватися довірою у населення [14].</p>	<p>Проте, слід враховувати і той факт, що 16.09.2014 р. Україна ратифікувала Угоду про асоціацію між Україною та ЄС і стала на шлях розвитку розвинутої й сталої демократії та ринкової економіки та наближення в перспективі до вступу в ЄС. А тому при розробці державної політики інноваційного розвитку аграрного сектора в Україні прийнятною є лише демократична модель розробки державної політики, яка відповідає змістовності усталених Директив ЄС. Відтак, слід признати, що незалежно від типу і моделі сучасної державної політики, від того, який концептуальний підхід до вирішення проблем у цій площині лежить в її основі, вітчизняна політика обов'язково повинна задовольняти певним вимогам, визнаним у Директивах ЄС, що відповідають національним соціально-економічним інтересам. Тобто, необхідно: 1) реагувати на зміни, що відбуваються в суспільстві і державі; 2) мати комплексний характер і розглядати будь-яку проблему у взаємозв'язку з іншими проблемами суспільно-політичного життя держави; 3) бути ефективною, результативною і користуватися довірою у населення³⁷¹.</p>
<p>С. 375.</p>	<p>С. 383.</p>
<p>У державах ЄС рівень підтримки за відповідною методикою Організації економічного співробітництва та розвитку становить до 20% вартості випуску продукції сільського господарства, на 2014-2020 роки передбачено 408 млрд. євро. Спільна аграрна політика є ключовим інструментом політики аграрної підтримки ЄС, який складається з двох компонентів: підтримка ринків та прямі виплати і заходи з розвитку сільських територій (агроекологічні заходи, модернізація сільського господарства, вдосконалення фермерських структур, якість життя на селі тощо).</p> <p>Ключовими напрямками державного регулювання в сучасних умовах мають бути:</p> <p>1. Відкритий ринок землі, що стане закликком для інвесторів вкладати всільське господарство.</p>	<p>У державах ЄС рівень підтримки за відповідною методикою Організації економічного співробітництва та розвитку становить до 20% вартості випуску продукції сільського господарства, на 2014-2020 роки передбачено 408 млрд. євро. Спільна аграрна політика є ключовим інструментом політики аграрної підтримки ЄС, який складається з двох компонентів: підтримка ринків та прямі виплати і заходи з розвитку сільських територій (агроекологічні заходи, модернізація аграрного сектора, вдосконалення фермерських структур, якість життя на селі тощо).</p> <p>Ключовими напрямками державної політики в сучасних умовах мають бути:</p> <p>1. Відкритий ринок землі, що стане закликком для інвесторів вкладати в аграрний сектор.</p>
<p>С. 375–376.</p>	<p>С. 383–384.</p>
<p>2. Зближення українського, європейського та міжнародного законодавства в сільському господарстві. Це означає, насамперед, імплементацію відповідних норм законодавства у сфері безпеки харчових продуктів, санітарних та фітосанітарних заходів, а також законодавче врегулювання низки</p>	<p>2. Зближення українського, європейського та міжнародного законодавства в агропромисловому комплексі. Це означає, насамперед, імплементацію відповідних норм законодавства у сфері безпеки харчових продуктів, санітарних та фітосанітарних заходів, а також законодавче врегулювання</p>

<p>питань, визначених розпорядженням Кабінету міністрів України №847-р від 17 вересня 2014 року. За ініціативою Європейської інтеграційної комісії, до "Стратегії сталого розвитку-2020" було включено механізм переходу до європейських норм маркування та етикетування Це, передусім, необхідно для ведення ефективної роботи з експортними ринками.</p> <p>3. Деретуляція в сільському господарстві. У межах досягнення даної мети необхідно суттєво зменшити тиск державних контролюючих органів на галузь за рахунок перегляду, доопрацювання та відміни низки регуляторних нормативно-правових актів.</p>	<p>низки питань, визначених розпорядженням Кабінету міністрів України №847-р від 17 вересня 2014 року. За ініціативою Європейської інтеграційної комісії, до "Стратегії сталого розвитку-2020" було включено механізм переходу до європейських норм маркування та етикетування. Це, передусім, необхідно для ведення ефективної роботи з експортними ринками.</p> <p>3. Деретуляція в аграрному секторі. У межах досягнення даної мети необхідно суттєво зменшити тиск державних контролюючих органів на галузь за рахунок перегляду, доопрацювання та відміни низки регуляторних нормативно-правових актів.</p>
<p>С. 376.</p>	<p>С. 384.</p>
<p>4. Посилення експортного потенціалу. Сільське господарство майже не отримує державної підтримки, а якщо й отримує хтось, то лише одиниці. Водночас виробники із сусідніх країн конкурують з нами на зовнішніх ринках, зокрема й за рахунок держпідтримки з бюджету. Реформи в даній сфері мають бути спрямовані на розвиток експорту української агропродукції, організацію товаровиробників, гарантування продовольчої безпеки, регулювання внутрішнім ринком та вирішення низки інших актуальних для галузі питань. Має бути розвинута сильна аналітика, та ж система прогнозування — хоча б на 5 років. В межах розвитку сільського господарства має бути сформований конкурентний ринок сертифікації та лабораторних досліджень з метою покращення якості проведення таких досліджень. Також Програма діяльності уряду повинна сприяти створенню та популяризації бренду "Продукт України". Мають бути проведені зміни оподаткування у сфері сільського господарства та впровадження необхідної урядової підтримки. Державну систему підтримки виробників сільськогосподарської продукції варто вдосконалити, адміністративний тиск слід зменшити.</p>	<p>4. Посилення експортного потенціалу агросектору. Сектор майже не отримує державної підтримки, а якщо й отримує хтось, то лише одиниці. Водночас виробники із сусідніх країн конкурують з нами на зовнішніх ринках, зокрема й за рахунок держпідтримки з бюджету. Реформи в даній сфері мають бути спрямовані на розвиток експорту української агропродукції, організацію товаровиробників, гарантування продовольчої безпеки, управління внутрішнім ринком та вирішення низки інших актуальних для галузі питань. Має бути розвинута сильна аналітика, та ж система прогнозування — хоча б на 5 років. В межах розвитку аграрного сектору має бути сформований конкурентний ринок сертифікації та лабораторних досліджень з метою покращення якості проведення таких досліджень. Також Програма діяльності уряду повинна сприяти створенню та популяризації бренду "Продукт України". Мають бути проведені зміни оподаткування у сфері сільського господарства та впровадження необхідної урядової підтримки. Державну систему підтримки виробників сільськогосподарської продукції варто вдосконалити, адміністративний тиск слід зменшити.</p>
<p>С. 376–377.</p>	<p>С. 384–385.</p>
<p>Отже, зміст державного регулювання сталого розвитку сільського господарства повинен становити реальну сукупність цілей, завдань, пріоритетів розвитку, програм, які розробляють і реалізують органи державної влади із залученням інститутів громадянського суспільства. Звідси, метою державного регулювання сталого розвитку сільського господарства в Україні - є створення оптимальних умов для сталого розвитку сільського господарства, виходячи із суспільних потреб, економічних інтересів держави, гарантування продовольчої безпеки країни, необхідності адаптування до змінних внутрішніх факторів і динамічних глобальних економічних процесів. Таким чином, можна підтвердити і те, що основними напрямками державного регулювання сталого розвитку сільського господарства в Україні є:</p>	<p>Отже, зміст державної політики інноваційного розвитку аграрного сектора повинен становити реальну сукупність цілей, завдань, пріоритетів розвитку, програм, які розробляють і реалізують органи державної влади із залученням інститутів громадянського суспільства. Звідси, метою державної політики інноваційного розвитку аграрного сектора в Україні – є створення оптимальних умов для інноваційного розвитку аграрного сектора, виходячи із суспільних потреб, економічних інтересів держави, гарантування продовольчої безпеки країни, необхідності адаптування до змінних внутрішніх факторів і динамічних глобальних економічних процесів. Таким чином, можна підтвердити і те, що основними напрямками державної політики інноваційного розвитку аграрного сектору в Україні є:</p>
<p>С. 377.</p>	<p>С. 385.</p>
<p>1. Науковий (розроблення Державних програм сталого розвитку кожної аграрної галузі та Регіональних програм реалізації моделі сталого розвитку сільського господарства України; розроблення науково обґрунтованої структури сталого сільськогосподарського виробництва, виходячи із потреб споживачів та стратегічних завдань держави; ініціювання створення локальних інноваційних фор-</p>	<p>1. Науковий (розроблення Державних програм інноваційного розвитку кожної аграрної галузі та Регіональних програм реалізації моделі інноваційного розвитку аграрного сектора України; розроблення науково обґрунтованої структури інноваційного аграрного виробництва, виходячи із потреб споживачів та стратегічних завдань держави; ініціювання створення локальних інноваційних фор-</p>

<p>мувань, орієнтованих на підвищення якісного рівня співпраці науки і виробництва як виконавця та замовника; підвищення рівня результативності наукових досліджень через систему соціальних та економічних мотиваторів, формування справедливого механізму комерціалізації результатів наукових досліджень).</p> <p>2. Економічний (науково-обґрунтоване збалансування витрат бюджету на науку, освіту, інноваційну діяльність, виробництво; розробка заходів щодо стимулювання збільшення частки витрат на інновації; зміна цільової спрямованості податкової системи в площину стимулювання суб'єктів господарювання до сталої активності; розроблення прозорої системи пільг і дотацій активним учасникам виробничо-господарського та інвестиційно-інноваційного процесу; зміна принципів та порядку надання кредитів на реалізацію інноваційних проєктів; налагодження механізму використання аграрних розписок).</p> <p>3. Інтелектуальний (розроблення системи мотиваційних заходів для науковців з метою спонукання їх до проривних досліджень та недопущення імміграції талановитої молоді; галузеве збалансування підготовки наукових кадрів; розроблення програми підготовки фахівців з сталого менеджменту в сільському господарстві).</p>	<p>мувань, орієнтованих на підвищення якісного рівня співпраці науки і виробництва як виконавця та замовника; підвищення рівня результативності наукових досліджень через систему соціальних і економічних мотиваторів, формування справедливого механізму комерціалізації результатів наукових досліджень).</p> <p>2. Економічний (науково-обґрунтоване збалансування витрат бюджету на науку, освіту, інноваційну діяльність, виробництво; розробка заходів щодо стимулювання збільшення частки витрат на інновації; зміна цільової спрямованості податкової системи в площину стимулювання суб'єктів господарювання до інноваційної активності; розроблення прозорої системи пільг і дотацій активним учасникам інноваційного процесу; зміна принципів та порядку надання кредитів на реалізацію інноваційних проєктів; налагодження механізму використання аграрних розписок).</p> <p>3. Інтелектуальний (розроблення системи мотиваційних заходів для науковців з метою спонукання їх до проривних досліджень та недопущення імміграції талановитої молоді; галузеве збалансування підготовки наукових кадрів; розроблення програми підготовки фахівців з інноваційного менеджменту в аграрному секторі).</p>
<p>С. 378.</p>	<p>С. 385–386.</p>
<p>4. Інституційний (всебічна законодавча підтримка сталого розвитку сільського господарства; створення регіональних інноваційних фондів з метою акумуляції коштів на освоєння новачій; формування інтегрованих інноваційних структур; розвиток сталого підприємництва).</p> <p>5. Інформаційно-комунікаційний (формування при дорадчих службах консультаційних центрів, відділів із питань реалізації моделі сталого розвитку сільського господарства; формування системи інформаційного забезпечення сталого розвитку сільського господарства; інтеграція науково-освітнього, виробничого, управлінського, громадського та інформаційного секторів на принципах комплементарності; розробка програмного забезпечення для впровадження інформаційних технологій "блокчейн").</p> <p>6. Страховий (розвиток системи страхування в сільському господарстві, її наукова обґрунтованість та доступність товаровиробникам; створення мотиваційної системи по залученню страхових організацій до страхування суб'єктів аграрного виробництва; підвищення інвестиційної привабливості сільського господарства України з метою диференціації ризиків).</p>	<p>4. Інституційний (всебічна законодавча підтримка інноваційного розвитку аграрного сектора; створення регіональних інноваційних фондів з метою акумуляції коштів на освоєння інновацій; формування інтегрованих інноваційних структур; розвиток інноваційного підприємництва).</p> <p>5. Інформаційно-комунікаційний (формування при дорадчих службах консультаційних центрів, відділів із питань реалізації моделі інноваційного розвитку аграрного сектору; формування системи інформаційного забезпечення інноваційного розвитку аграрного сектору; інтеграція науково-освітнього, виробничого, управлінського, громадського та інформаційного секторів на принципах комплементарності; розробка програмного забезпечення для впровадження інформаційних технологій "блокчейн").</p> <p>6. Страховий (розвиток системи страхування в аграрному секторі, її наукова обґрунтованість та доступність товаровиробникам; створення мотиваційної системи по залученню страхових організацій до страхування суб'єктів аграрного виробництва; підвищення інвестиційної привабливості аграрного сектору України з метою диференціації ризиків).</p>
<p>С. 378–379.</p>	<p>С. 386–387.</p>
<p>З огляду на визначеність домінант державного регулювання сталого розвитку сільського господарства, вважаємо, що її формування та реалізація повинна передбачати і здійснюватися за результатами синхронного використання на основі загальних й спеціальних принципів забезпечення її результативності. Поряд із визначеними базовими принципами державного регулювання сталого розвитку сільського господарства, вважаємо, що провідну роль у здійсненні на практиці ефективної державної політики відіграють і такі значущі компоненти забезпечення її змістовності та адекватності, як раціональний та дієвий комплекс методів регулювання [15].</p>	<p>З огляду на визначеність домінант державної політики інноваційного розвитку аграрного сектору, вважаємо, що її формування та реалізація повинна передбачати і здійснюватися за результатами синхронного використання на основі загальних й спеціальних принципів забезпечення її результативності. Поряд із визначеними базовими принципами формування та реалізації державної політики інноваційного розвитку аграрного сектору, вважаємо, що провідну роль у здійсненні на практиці ефективної державної політики відіграють і такі значущі компоненти забезпечення її змістовності та адекватності, як раціональний і дієвий комплекс методів управління³⁷².</p>

<p>Систематизувавши погляди провідних науковців у сфері державного регулювання розвитку сільського господарства, запропоновано класифікувати методи регулювання за формою впливу на прямі і непрямі. До методів прямого впливу доцільно відносити правові й адміністративні, методами опосередкованого (непрямого) впливу є фінансово-економічні. Саме фінансово-економічні методи займають провідне місце в державній політиці сталого розвитку сільського господарства та реалізуються через інструменти бюджетної, податкової, митної, грошово-кредитної, цінової та інвестиційної політики [16].</p>	<p>Систематизувавши погляди провідних науковців у сфері формування державної політики розвитку аграрного сектору, запропоновано класифікувати методи управління за формою впливу на прямі і непрямі. До методів прямого впливу доцільно відносити правові та адміністративні, методами опосередкованого (непрямого) впливу є фінансово-економічні. Саме фінансово-економічні методи займають провідне місце в державній політиці інноваційного розвитку аграрного сектору та реалізуються через інструменти бюджетної, податкової, митної, грошово-кредитної, цінової та інвестиційної політики³⁷³.</p>
<p>С. 379.</p>	<p>С. 387–388.</p>
<p>Враховуючи те, що державне регулювання сталого розвитку сільського господарства здійснюється за різними напрямками, доцільно визначити пріоритетний їхній перелік. А саме: розробка стратегії сталого розвитку сільського господарства на засадах ефективності використання існуючих потенціалів; модернізація сировинного сектору; стимулювання інвестиційних процесів для активізації інноваційних процесів в сільському господарстві; структурна переорієнтація для впровадження органічного землеробства, реновації в тваринництві та рослинництві; активізація форм державно-приватного партнерства у контексті сталого розвитку сільського господарства; зміна орієнтирів у виробничій, експортній, організаційно-інституційній та інвестиційній структурі аграрного виробництва у напрямку усунення існуючих диспропорцій тощо. Тому вважаємо, що, з огляду на зазначене вище, наразі пріоритетами державного регулювання сталого розвитку сільського господарства в Україні повинні стати: техніко-технологічна модернізація сільського господарства; нівелювання негативного впливу підвищення цін на матеріально-технічні ресурси; подолання виробничих ризиків, пов'язаних з природними та іншими явищами, незалежними від аграрних товаровиробників; екологізація агропромислового виробництва; формування сталої інфраструктури; інформаційне та консультативне забезпечення[17].</p>	<p>Враховуючи те, що державна політика інноваційного розвитку аграрного сектору здійснюється за різними напрямками, доцільно визначити пріоритетний їхній перелік. А саме: розробка стратегії інноваційного розвитку аграрного сектору на засадах ефективності використання існуючих потенціалів; модернізація сировинного сектору; стимулювання інвестиційних процесів для активізації інноваційних процесів в аграрному секторі; структурна переорієнтація для впровадження органічного землеробства, реновації в тваринництві та рослинництві; активізація форм державно-приватного партнерства у контексті інноваційного розвитку аграрного сектору; зміна орієнтирів у виробничій, експортній, організаційно-інституційній та інвестиційній структурі аграрного виробництва у напрямку усунення існуючих диспропорцій тощо. Тому вважаємо, що, з огляду на зазначене вище, наразі пріоритетами державної політики інноваційного розвитку аграрного сектору в Україні повинні стати: техніко-технологічна модернізація аграрного сектору; нівелювання негативного впливу підвищення цін на матеріально-технічні ресурси; подолання виробничих ризиків, пов'язаних з природними та іншими явищами, незалежними від аграрних товаровиробників; екологізація агропромислового виробництва; формування інноваційної інфраструктури; інформаційне та консультативне забезпечення³⁷⁴.</p>
<p>С. 379–380.</p>	<p>С. 388.</p>
<p>Тому з метою ефективного державного регулювання сталого розвитку сільського господарства, вважаємо, слід використовувати загальнонаукові методологічно важливі положення, які є обґрунтованими в межах сучасної теорії державного регулювання. Зокрема, автором визнано за доцільне використання інструментарію системно-структурного, ресурсно-функціонального, програмно-цільового та ситуаційного теоретичних підходів у контексті розроблення комплементарної концепції державного регулювання сталого розвитку сільського господарства.</p> <p>Поряд із вказаним необхідно засвідчити, що системний підхід державного регулювання сталого розвитку сільського господарства знаходить своє відображення у комплексному вивченні інноваційно-інвестиційної діяльності в сільському господарстві, сталого потенціалу і тієї частини середовища, яка визначає необхідні умови їх використання, а також сприяє визначенню оптимальних для потреб України кількості й структури органів державної влади, на які покладається функція регулювання розвитку сільського господарства [18].</p>	<p>Тому з метою ефективного формування та реалізації державної політики інноваційного розвитку аграрного сектору, вважаємо, слід використовувати загальнонаукові методологічно важливі положення, які є обґрунтованими в межах сучасної теорії державної політики та управління. Зокрема, автором визнано за доцільне використання інструментарію системно-структурного, ресурсно-функціонального, програмно-цільового та ситуаційного теоретичних підходів у контексті розроблення комплементарної концепції формування та реалізації державної політики інноваційного розвитку аграрного сектору.</p> <p>Поряд із вказаним необхідно засвідчити, що системний підхід при формуванні та реалізації державної політики інноваційного розвитку аграрного сектору знаходить своє відображення у комплексному вивченні інноваційної діяльності в аграрному секторі, інноваційного потенціалу і тієї частини середовища, яка визначає необхідні умови їх використання, а також сприяє визначенню оптимальних для потреб України кількості та структури органів державної влади, на які покладається функція управління розвитком аграрного сектору³⁷⁵.</p>

<p>C. 380.</p>	<p>C. 388–389.</p>
<p>Системно-структурний підхід, що застосовується у процесі державного регулювання сталого розвитку сільського господарства полягає в описі і поясненні систем, при якому досліджуються їхні елементи і залежності між ними в рамках єдиного цілого; окремі соціальні явища виконують визначену функцію в підтримці і зміні соціальної системи. Сутність його полягає у розділенні складного об'єкта на складові частини, вивченні зв'язків між ними та у визначенні притаманних їм специфічних функцій (ролей), спрямованих на задоволення відповідних потреб системи регулювання персоналом з урахуванням цілісності останньої та її взаємодії із зовнішнім середовищем [19]. В рамках положень, передбачених в системно-структурному підході, визначено елементи системного забезпечення державного регулювання сталого розвитку сільського господарства.</p> <p>У цій відповідності підтвердимо, що за використання положень ресурсно-функціонального підходу (а саме: розумінні важливості ресурсів країни для забезпечення сталого розвитку в умовах мінливості внутрішнього й зовнішнього середовищ) можна досягти такого рівня державного регулювання розвитку сільського господарства, при якому буде забезпечено продовольчу безпеку країни і створено екологічно безпечні умови для ведення інноваційно-інвестиційної діяльності та суспільства в цілому.</p>	<p>Системно-структурний підхід, що застосовується при формуванні та реалізації державної політики інноваційного розвитку аграрного сектору полягає в описі і поясненні систем, при якому досліджуються їхні елементи і залежності між ними в рамках єдиного цілого; окремі соціальні явища виконують визначену функцію в підтримці і зміні соціальної системи. Сутність його полягає у розділенні складного об'єкта на складові частини, вивченні зв'язків між ними та у визначенні притаманних їм специфічних функцій (ролей), спрямованих на задоволення відповідних потреб системи управління персоналом з урахуванням цілісності останньої та її взаємодії із зовнішнім середовищем³⁷⁶. В рамках положень, передбачених в системно-структурному підході, визначено елементи системного забезпечення формування та реалізації державної політики інноваційного розвитку аграрного сектору.</p> <p>У цій відповідності підтвердимо, що за використання положень ресурсно-функціонального підходу (а саме: розумінні важливості ресурсів країни для забезпечення економічної безпеки в умовах мінливості внутрішнього й зовнішнього середовищ) можна досягти такого рівня державної політики розвитку аграрного сектору, при якому буде забезпечено продовольчу безпеку країни і створено екологічно безпечні умови для ведення інноваційної діяльності та суспільства в цілому.</p>
<p>C. 392–393.</p>	<p>C. 296.</p>
<p>5.2. Організаційно-економічний механізм реалізації стратегії забезпечення сталого розвитку сільського господарства України</p> <p>У сучасному світі якість регулювання інноваційно-інвестиційних процесів стала визначальним фактором конкурентоспроможності національних економік. Активізація ринкових відносин, прагнення побудови відкритої соціально-економічної моделі в державі, стрімка інтеграція у світові ринкові відносини зумовлюють необхідність дослідження проблеми реалізації державного регулювання сталого розвитку сільського господарства на основі генерації нових знань, технологій та їх прискореному освоєнню у виробництві. В Україні на сучасному етапі розвитку, коли загальний каркас інституційних трансформацій в сільському господарстві, щодо реалізації державного регулювання розвитку аграрного ринку практично завершений, набуло актуальності питання підвищення ефективності, стабілізації механізмів організаційно-економічного забезпечення. Ефективне функціонування вітчизняного сільського господарства безпосередньо залежить від державного регулювання організаційно-економічного забезпечення його сталого розвитку та його компонент. Удосконалення функціональної організації, раціоналізація та оптимізація видової структури, запровадження соціально відповідального виробництва, конкурентоспроможність на світових ринках та можливість протистояти викликам глобалізованого суспільства перебуває у безпосередній залежності від обґрунтування, розробки та реалізації державної стратегії організаційно-економічного забезпечення сталого розвитку сільського господарства в Україні.</p>	<p>4.1. Організаційно-економічний механізм реалізації державної політики інноваційного розвитку аграрного сектору України</p> <p>У сучасному світі якість управління інноваційними процесами стала визначальним фактором конкурентоспроможності національних економік. Активізація ринкових відносин, прагнення побудови відкритої соціально-економічної моделі в державі, стрімка інтеграція у світові ринкові відносини зумовлюють необхідність дослідження проблеми реалізації державної політики інноваційного розвитку аграрного сектору на основі генерації нових знань, технологій та їх прискореному освоєнню у виробництві. В Україні на сучасному етапі розвитку, коли загальний каркас інституційних трансформацій в аграрному секторі, щодо реалізації державної політики розвитку аграрного ринку практично завершений, набуло актуальності питання підвищення ефективності, стабілізації механізмів організаційно-економічного забезпечення. Ефективне функціонування вітчизняного аграрного сектору безпосередньо залежить від державної політики організаційно-економічного забезпечення його інноваційного розвитку та його компонент. Удосконалення функціональної організації, раціоналізація та оптимізація видової структури, запровадження соціально відповідального виробництва, конкурентоспроможність на світових ринках та можливість протистояти викликам глобалізованого суспільства перебуває у безпосередній залежності від обґрунтування, розробки та реалізації державної стратегії організаційно-економічного забезпечення інноваційного розвитку аграрного сектору в Україні.</p>
<p>C. 393.</p>	<p>C. 297.</p>

<p>Однією з головних проблем сучасного сільськогосподарства в Україні, яке потребує вирішення є відсутність ефективного організаційно-економічного механізму реалізації державного регулювання сталого розвитку сільськогосподарства, який дозволить здійснювати протидію можливим загрозам інноваційно-інвестиційної діяльності, використовувати наявний потенціал та в цілому підтримувати належний рівень продовольчої безпеки в Україні.</p> <p>Господарська реформа для вітчизняного сільськогосподарства означає трансформацію відносин власності, становлення ринкових форм виробництва, запровадження конкурентних методів оцінки результатів праці тощо. На особливу увагу заслуговують сільськогосподарські підприємства, які визнані ринком такими, що дозволяють зреалізувати інтереси різних груп учасників, залежно від позицій в ієрархічних рівнях й статусних конструкціях відношень до власності.</p>	<p>Однією з головних проблем сучасного аграрного сектору в Україні, яке потребує вирішення є відсутність ефективного організаційно-економічного механізму реалізації державної політики інноваційного розвитку аграрного сектору, який дозволить здійснювати протидію можливим загрозам інноваційно-інвестиційної діяльності, використовувати наявний потенціал та в цілому підтримувати належний рівень продовольчої безпеки в Україні.</p> <p>Господарська реформа для вітчизняного аграрного сектору означає трансформацію відносин власності, становлення ринкових форм виробництва, запровадження конкурентних методів оцінки результатів праці тощо. На особливу увагу заслуговують сільськогосподарські підприємства, які визнані ринком такими, що дозволяють зреалізувати інтереси різних груп учасників, залежно від позицій в ієрархічних рівнях й статусних конструкціях відношень до власності.</p>
<p>С. 393–394.</p>	<p>С. 297–298.</p>
<p>Результатом державного регулювання забезпечення розвитку сільськогосподарства є формування різнопланових за інституційно-правовими ознаками формувань (товариства, приватні підприємства, фермерські господарства, тощо). Вітчизняна агрономічна наука дає різноаспектну оцінку стану й ефектам організаційно-структурних змін в системі галузевої господарської структури, однак ми хочемо показати його у ролі організаційно-економічного механізму реалізації державного регулювання забезпечення сталого розвитку сільськогосподарства [20].</p> <p>Результатом функціонування сучасного організаційно-економічного механізму державного регулювання забезпечення розвитку сільськогосподарства та його підсистем є: перехід від адміністративно-командної системи розвитку виробничих формувань, до ринкової - на базі колгоспів і радгоспів були створені підприємницькі структури різних організаційно-правових форм; зміна суспільно-економічного устрою; радикальне переформатування системи регулювання господарських відносин; закріплення нової системи виробничих відносин з визнанням рівноправності усіх форм власності і господарювання; активізація приватної ініціативи [21].</p>	<p>Результатом державної політики забезпечення розвитку аграрного сектору є формування різнопланових за інституційно-правовими ознаками формувань (товариства, приватні підприємства, фермерські господарства, тощо). Вітчизняна агрономічна наука дає різноаспектну оцінку стану й ефектам організаційно-структурних змін в системі галузевої господарської структури, однак ми хочемо показати його у ролі організаційно-економічного механізму реалізації державної політики забезпечення інноваційного розвитку аграрного сектору²⁹⁰.</p> <p>Результатом функціонування сучасного організаційно-економічного механізму державної політики забезпечення розвитку аграрного сектору та його підсистем є: перехід від адміністративно-командної системи розвитку виробничих формувань, до ринкової – на базі колгоспів і радгоспів були створені підприємницькі структури різних організаційно-правових форм; зміна суспільно-економічного устрою; радикальне переформатування системи регулювання господарських відносин; закріплення нової системи виробничих відносин з визнанням рівноправності усіх форм власності і господарювання; активізація приватної ініціативи²⁹¹.</p>
<p>С. 394.</p>	<p>С. 298.</p>
<p>Звертаючи увагу на сукупність різних механізмів державного регулювання у рамках інтегрованої системи забезпечення сталого розвитку сільськогосподарства, ми припускаємо, що сам по собі процес всеосяжний, і у рамках відповідного, конкретного механізму складно знайти достатній теоретико-методологічний і практичний інструментарій для його ефективного реалізації. Тим паче, сукупність завдань такого дослідження доцільно згрупувати до формування саме організаційно-економічного механізму забезпечення сталого розвитку сільськогосподарства.</p> <p>Державне регулювання забезпечення сталого розвитку сільськогосподарства у контексті розбудови дієвої системи його регулювання, повинно здійснюватися в напрямі забезпечення стратегічної стабільності. Загальний кінцевий результат функціонування суб'єктів сільськогосподарства, орієнтований на перспективу, передбачає стабільність національної продовольчої безпеки та стабільне</p>	<p>Звертаючи увагу на сукупність різних механізмів державної політики у рамках інтегрованої системи забезпечення інноваційного розвитку аграрного сектору, ми припускаємо, що сам по собі процес всеосяжний, і у рамках відповідного, конкретного механізму складно знайти достатній теоретико-методологічний і практичний інструментарій для його ефективного реалізації. Тим паче, сукупність завдань такого дослідження доцільно згрупувати до формування саме організаційно-економічного механізму забезпечення інноваційного розвитку аграрного сектору.</p> <p>Державна політика забезпечення інноваційного розвитку аграрного сектору у контексті розбудови дієвої системи його управління, повинно здійснюватися в напрямі забезпечення стратегічної стабільності. Загальний кінцевий результат функціонування суб'єктів аграрного сектору, орієнтований на перспективу, передбачає стабільність національної продовольчої безпеки та стабільне утри-</p>

утримання конкурентних позицій на глобальному ринку. Сільське господарство при цьому розглядається як функціональна підсистема аграрного ринку, пов'язана зі створенням аграрних благ [22].	мання конкурентних позицій на глобальному ринку. Аграрний сектор при цьому розглядається як функціональна підсистема аграрного ринку, пов'язана зі створенням аграрних благ ²⁹² .
С. 394–395.	С. 298–299.
<p>Конструкція визначеного організаційно-економічного механізму державного регулювання стало-го розвитку зорієнтована на необхідність включення сукупності особливостей сільського господарства, а саме: недодформованість інститутів ринку, транзитивність ринкового середовища їх нестабільність; нерозвиненість соціальної інфраструктури; відсутність реального захисту прав власності на майно, та результати виробничої діяльності; суттєва важливість сільського господарства для життєзабезпечення суспільства; відсутність у суб'єктів сільського господарства необхідних можливостей впливати на відповідні умови й процес виробництва; суттєва залежність від природних умов, що формують природне інституційне середовище в господарюванні (природні особливості на певній території); ресурси сільського господарства представлені відповідними мікроорганізмами, тваринами, рослинами; короткостроковість зберігання виробленої продукції і обмеженість терміну виробничих процесів; складність в соціальній структурі виробництва; тривалість у відновленні та обмеженість у просторі такого виробничого ресурсу як землі [23].</p>	<p>Конструкція визначеного організаційно-економічного механізму реалізації державної політики інноваційного розвитку зорієнтована на необхідність включення сукупності особливостей аграрного сектору, а саме: недодформованість інститутів ринку, транзитивність ринкового середовища їх нестабільність; нерозвиненість соціальної інфраструктури; відсутність реального захисту прав власності на майно, та результати виробничої діяльності; суттєва важливість аграрного сектору для життєзабезпечення суспільства; відсутність у суб'єктів аграрного сектору необхідних можливостей впливати на відповідні умови й процес виробництва; суттєва залежність від природних умов, що формують природне інституційне середовище в господарюванні (природні особливості на певній території); ресурси аграрного сектору представлені відповідними мікроорганізмами, тваринами, рослинами; короткостроковість зберігання виробленої продукції і обмеженість терміну виробничих процесів; складність в соціальній структурі виробництва; тривалість у відновленні та обмеженість у просторі такого виробничого ресурсу як землі²⁹³.</p>
С. 395.	С. 299.
<p>Саме тому сталий розвиток сільського господарства як об'єкт державного регулювання, особлива система щодо формування відповідного механізму у контексті дотримання обов'язковості врахування вище представлених особливостей, що спонукатиме до досягнення необхідного рівня розвитку. Одним із першочергових завдань щодо врегулювання стратегічного організаційно-економічного забезпечення стало-го розвитку сільського господарства є оптимально-ефективне використання головного ресурсу - землі. Законодавчо і організаційно-функціонально слід сформулювати такі умови, за яких земля як основний засіб виробництва й предмет праці буде використовуватися економно, якісно, з збереженням та відновленням в рамках об'єктивних умов екологічних систем. Тобто, важливим складником державного регулювання у даному випадку виступає юридичне закріплення норм, традицій і способів стимулювання збалансованого використання суб'єктами сільського господарства природних ресурсів (зокрема землі). Організаційно-економічне забезпечення стало-го розвитку сільського господарства вбачається нами як складна система з сукупністю складників (рис. 5.8).</p>	<p>Саме тому інноваційний розвиток аграрного сектору як об'єкт державної політики, особлива система щодо формування відповідного механізму у контексті дотримання обов'язковості врахування вище представлених особливостей, що спонукатиме до досягнення необхідного рівня розвитку. Одним із першочергових завдань щодо врегулювання стратегічного організаційно-економічного забезпечення інноваційного розвитку аграрного сектору є оптимально-ефективне використання головного ресурсу – землі. Законодавчо і організаційно-функціонально слід сформулювати такі умови, за яких земля як основний засіб виробництва й предмет праці буде використовуватися економно, якісно, з збереженням та відновленням в рамках об'єктивних умов екологічних систем. Тобто, важливим складником державної політики у даному випадку виступає юридичне закріплення норм, традицій і способів стимулювання збалансованого використання суб'єктами аграрного сектору природних ресурсів (зокрема землі). Організаційно-економічне забезпечення інноваційного розвитку аграрного сектору вбачається нами як складна система з сукупністю складників (рис.4.1).</p>
С. 396.	С. 300.

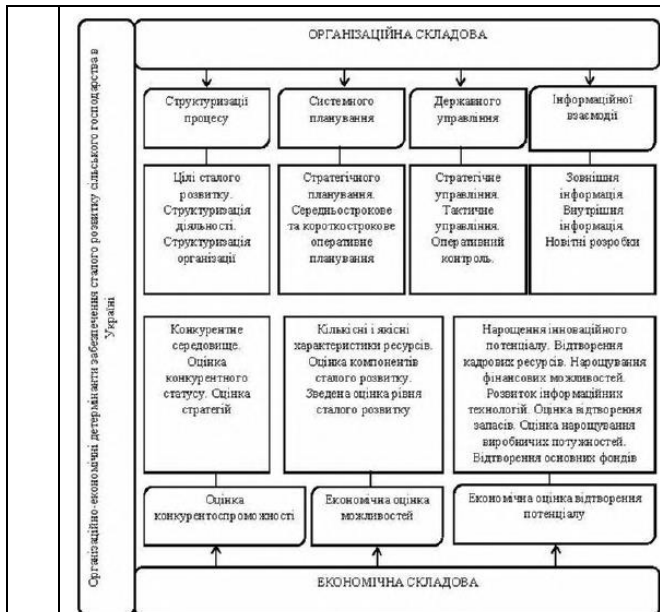


Рис. 5.8. Організаційно-економічні детермінанти державного регулювання забезпечення сталого розвитку сільського господарства в Україні*

*Джерело: розроблено автором

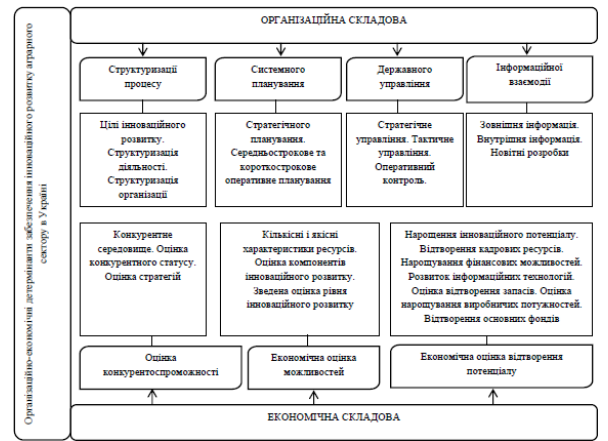


Рис. 4.1. Організаційно-економічні детермінанти державної політики забезпечення інноваційного розвитку аграрного сектору в Україні*

*Джерело: розроблено автором

С. 396–397.

Серед головних умов організаційно-економічного забезпечення державного регулювання розвитку сільського господарства, які необхідно обов'язково врахувати, наступні: кон'юнктура світового ринку аграрної продукції та продовольства; рівень внутрідержавного споживання та ціни на готовий продукт; інфраструктурно-обслуговуюча складова та її функціональні можливості й стан; регіональні особливості аграрного виробництва та сільських формувань; інноваційно-інвестиційна складова розвитку виробництва на селі [24].

Головною складовою при формуванні організаційно-економічного механізму державного регулювання сталого розвитку сільського господарства є конкурентна сталість, тобто можливість результатів виробництва утримувати високі ринкові позиції. Відомо, що досягнення стабільності сталого розвитку сільського господарства не є можливим без системного усунення проблем, які перешкоджають розширеному відтворенню, стабілізації обсягів виробництва продукції, упровадження принципів і технологій екологізації аграрного виробництва.

С. 397.

Головне завдання сучасного організаційно-економічного механізму державного регулювання забезпечення сталого розвитку сільського господарства полягає у формуванні сприятливих інституційних умов у контексті реалізації заходів сприяння розширеному відтворенню, стабілізації обсягу виробництва відповідно до потреб ринку. Механізм реалізації державного регулювання сталого розвитку сільського господарства як складна система повинен включити в себе також підсистему, яка б здійснювала моніторинг та аналіз інформації, що дозволить забезпечити прийняття конструктивних управлінських рішень. Інформаційна складова має вирішальне значення, адже сьогодні необхідна об'єктивна оцінка наявності й динаміки зміни кількісно-якісних характеристик факторів функціонування і розвитку виробництва продукції суб'єктами сільського господарства; засад та результативних харак-

С. 300–301.

Серед головних умов організаційно-економічного забезпечення державної політики розвитку аграрного сектору, які необхідно обов'язково врахувати, наступні: кон'юнктура світового ринку аграрної продукції та продовольства; рівень внутрідержавного споживання та ціни на готовий продукт; інфраструктурно-обслуговуюча складова та її функціональні можливості й стан; регіональні особливості аграрного виробництва та сільських формувань; інноваційно-інвестиційна складова розвитку виробництва на селі²⁹⁴.

Головною складовою при формуванні організаційно-економічного механізму реалізації державної політики інноваційного розвитку аграрного сектору є конкурентна сталість, тобто можливість результатів виробництва утримувати високі ринкові позиції. Відомо, що досягнення стабільності інноваційного розвитку аграрного сектору не є можливим без системного усунення проблем, які перешкоджають розширеному відтворенню, стабілізації обсягів виробництва продукції, упровадження принципів і технологій екологізації аграрного виробництва.

С. 301.

Головне завдання сучасного організаційно-економічного механізму державної політики забезпечення інноваційного розвитку аграрного сектору полягає у формуванні сприятливих інституційних умов у контексті реалізації заходів сприяння розширеному відтворенню, стабілізації обсягу виробництва відповідно до потреб ринку. Механізм реалізації державної політики інноваційного розвитку аграрного сектору як складна система повинен включити в себе також підсистему, яка б здійснювала моніторинг та аналіз інформації, що дозволить забезпечити прийняття конструктивних управлінських рішень. Інформаційна складова має вирішальне значення, адже сьогодні необхідна об'єктивна оцінка наявності й динаміки зміни кількісно-якісних характеристик факторів функціонування і розвитку виробництва продукції суб'єктами аграрного сектору; засад та результативних харак-

<p>характеристик використання виробничого потенціалу; прогнозування і передбачення умов зовнішнього природного середовища та ринку.</p>	<p>теристик використання виробничого потенціалу; прогнозування і передбачення умов зовнішнього природного середовища та ринку.</p>
<p>С. 397–398.</p>	<p>С. 301–302.</p>
<p>Організаційно-економічний механізм державного регулювання сталого розвитку сільського господарства як системи, а також конкретних сільсько-господарських підприємств як суб'єктних виробничих формувань, забезпечить координацію господарських взаємодій у певному, сформованому державою і ринком інституційному середовищі, ефективне функціонування галузей та виробництв, задоволення потреб сільського соціуму, мінімізацію ризиків.</p> <p>В організаційно-економічному механізмі державного регулювання сталого розвитку сільського господарства на засадах стабільності і стратегічності, новаційна складова, а саме - формування ефективних інститутів сприяння новаційності агробізнесних структур, набуває вирішального значення. Суть і концепція вирішення питання полягає в тому, що інноваційність - це головна вимога ринку, дотримання якої дає підстави сподіватися на перспективну конкурентоспроможність, а також на досягнення відповідних стандартів сталості й продовольчої безпеки. Саме тому, для створення дієвого організаційно-економічного механізму реалізації державного регулювання сталого розвитку сільського господарства, держава повинна реально оцінювати перспективні можливості суб'єктів аграрного виробництва з урахуванням їх сталої спроможності, а також потенціалу задоволення продовольчої безпеки. Складові організаційно-економічного механізму реалізації державного регулювання сталого розвитку сільського господарства мають бути науково-обґрунтованими і у своїй сукупності функцій сприяти вирішенню різносторонніх проблем на мікро-, мезо- і макрорівні [25].</p>	<p>Організаційно-економічний механізм реалізації державної політики інноваційного розвитку аграрного сектору як системи, а також конкретних аграрних підприємств як суб'єктних виробничих формувань, забезпечить координацію господарських взаємодій у певному, сформованому державою і ринком інституційному середовищі, ефективне функціонування галузей та виробництв, задоволення потреб сільського соціуму, мінімізацію ризиків.</p> <p>В організаційно-економічному механізмі реалізації державної політики інноваційного розвитку аграрного сектору на засадах стабільності і стратегічності, інноваційна складова, а саме - формування ефективних інститутів сприяння інноваційності агробізнесних структур, набуває вирішального значення. Суть і концепція вирішення питання полягає в тому, що інноваційність - це головна вимога ринку, дотримання якої дає підстави сподіватися на перспективну конкурентоспроможність, а також на досягнення відповідних стандартів сталості й продовольчої безпеки. Саме тому, для створення дієвого організаційно-економічного механізму реалізації державної політики інноваційного розвитку аграрного сектору, держава повинна реально оцінювати перспективні можливості суб'єктів аграрного виробництва з урахуванням їх інноваційної спроможності, а також потенціалу задоволення продовольчої безпеки. Складові організаційно-економічного механізму реалізації державної політики інноваційного розвитку аграрного сектору мають бути науково-обґрунтованими і у своїй сукупності функцій сприяти вирішенню різносторонніх проблем на мікро-, мезо- і макрорівні²⁹⁵.</p>
<p>С. 398–399.</p>	<p>С. 302–303.</p>
<p>До таких цілей запропоновано віднести: досягнення фінансово- економічної стійкості, достойного рівня конкурентоспроможності галузей і виробництв, а також продукції аграрного виробництва; формування й ефективне використання передового, адаптованого до вітчизняних реалій науково-технічного потенціалу аграрного виробництва; підвищення соціальних стандартів життя населення; інституційне збалансування міжгалузевого обміну для забезпечення передумов сталого відтворення в сільському господарстві; формування ефективних, доступних для усіх виробників інститутів ринкової інфраструктури; підтримка доходів споживачів продовольства для формування високоефективного внутрішнього аграрного ринку; формування прозорого механізму цінового регулювання ринків продукції аграрного виробництва; створення дієвого фінансово- економічного механізму стимулювання розвитку сільського господарства; розвиток мережі інститутів, зокрема кооперативних, які сприятимуть забезпеченню доступу дрібних товаровиробників до експортних каналів збуту продукції; підтримка заходів зі створення і впровадження на практиці вітчизняних наукових розробок; розбудова механізмів саморегулювання, самофінансування і самокупності суб'єктів ринкового обміну; стимулювання розробки й впровадження технологій аграрного виробництва, які забезпечать оптимізацію витрат і високий рівень конкурентоспроможності; удоскона-</p>	<p>До таких цілей запропоновано віднести: досягнення фінансово-економічної стійкості, достойного рівня конкурентоспроможності галузей і виробництв, а також продукції аграрного виробництва; формування й ефективне використання передового, адаптованого до вітчизняних реалій науково-технічного потенціалу аграрного виробництва; підвищення соціальних стандартів життя населення; інституційне збалансування міжгалузевого обміну для забезпечення передумов інноваційного відтворення в аграрному секторі; формування ефективних, доступних для усіх виробників інститутів ринкової інфраструктури; підтримка доходів споживачів продовольства для формування високоефективного внутрішнього аграрного ринку; формування прозорого механізму цінового регулювання ринків продукції аграрного виробництва; створення дієвого фінансово-економічного механізму стимулювання розвитку аграрного сектору; розвиток мережі інститутів, зокрема кооперативних, які сприятимуть забезпеченню доступу дрібних товаровиробників до експортних каналів збуту продукції; підтримка заходів зі створення і впровадження на практиці вітчизняних наукових розробок; розбудова механізмів саморегулювання, самофінансування і самокупності суб'єктів ринкового обміну; стимулювання розробки й впровадження технологій аграрного виробництва, які забезпечать оптимізацію витрат і високий рівень конкурентоспроможності; удоскона-</p>

лення системи зайнятості на селі за рахунок створення умов для розвитку малого аграрного підприємництва; впровадження у практику господарювання адаптивних систем удосконалення діяльності суб'єктів аграрного виробництва [26].	лення системи зайнятості на селі за рахунок створення умов для розвитку малого аграрного підприємництва; впровадження у практику господарювання адаптивних систем удосконалення діяльності суб'єктів аграрного виробництва ²⁹⁶ .
С. 399.	С. 303–304.
<p>Виконання наведених завдань, як передумов створення функціонального, адаптованого до вітчизняних реалій організаційно-економічного механізму реалізації державного регулювання сталого розвитку сільського господарства, складає інституційну основу запровадження передового досвіду регулювання в галузі. Адже прогресивні моделі становлення найбільш конкурентоспроможних саморегульованих інституціональних формувань, передбачають обов'язковість виконання поставлених стратегічних завдань та стабільність результатів.</p> <p>Концептуалізація та шляхи дотримання заходів, необхідних для реалізації напрямів формування організаційно-економічного механізму державного регулювання сталого розвитку сільського господарства, спрямовані на досягнення стабільності, високого рівня продовольчої безпеки, ефективності й конкурентоспроможності сільського господарства, а також створення організованого ринку.</p>	<p>Виконання наведених завдань, як передумов створення функціонального, адаптованого до вітчизняних реалій організаційно-економічного механізму реалізації державної політики інноваційного розвитку аграрного сектору, складає інституційну основу запровадження передового досвіду регулювання в галузі. Адже прогресивні моделі становлення найбільш конкурентоспроможних саморегульованих інституціональних формувань, передбачають обов'язковість виконання поставлених стратегічних завдань та стабільність результатів.</p> <p>Концептуалізація та шляхи дотримання заходів, необхідних для реалізації напрямів формування організаційно-економічного механізму реалізації державної політики інноваційного розвитку аграрного сектору, спрямовані на досягнення стабільності, високого рівня продовольчої безпеки, ефективності й конкурентоспроможності аграрного сектору, а також створення організованого ринку.</p>
С. 400.	С. 304.
<p>Організаційно-економічний механізм державного регулювання сталого розвитку сільського господарства в Україні є однією із ключових підсистем загальної системи державного регулювання, що включає сукупність методів (економічних, адміністративних), принципів, функцій, завдань, важелів та інструментів впливу на формування та розвиток сталого потенціалу. Елементи механізму мають складну, багаторівневу та ієрархічну організацію, виявляючи себе у вигляді відповідних підсистем: підсистема регулювання, підсистема цілей та завдань, організаційно-функціональна структура узгодження яких пропонується проводити на основі комплексного та системного підходів.</p>	<p>Організаційно-економічний механізм реалізації державної політики інноваційного розвитку аграрного сектору в Україні є однією із ключових підсистем загальної системи державного регулювання, що включає сукупність методів (економічних, адміністративних), принципів, функцій, завдань, важелів та інструментів впливу на формування та розвиток інноваційного потенціалу. Елементи механізму мають складну, багаторівневу та ієрархічну організацію, виявляючи себе у вигляді відповідних підсистем: підсистема регулювання, підсистема цілей та завдань, організаційно-функціональна структура узгодження яких пропонується проводити на основі комплексного та системного підходів.</p>
С. 400.	С. 304–305.
<p>Враховуючи вищевикладене, нами запропоновано визначення сутності та змісту організаційно-економічного механізму державного регулювання сталого розвитку сільського господарства - як сукупності послідовних дій, процесів щодо формування комплексу різнобічних стратегічних заходів, які реалізуються учасниками механізму для формування сприятливих умов активізації сталого потенціалу сільського господарства та функціонує з урахуванням ієрархічного підходу, який полягає у ефективному поєднанні сукупності спеціальних економіко-адміністративних методів, інструментів, принципів, функцій, завдань та важелів впливу на рівень сталого розвитку сільського господарства.</p>	<p>Враховуючи вищевикладене, нами запропоновано визначення сутності та змісту організаційно-економічного механізму реалізації державної політики інноваційного розвитку аграрного сектору – як сукупності послідовних дій, процесів щодо формування комплексу різнобічних стратегічних заходів, які реалізуються учасниками механізму для формування сприятливих умов активізації інноваційного потенціалу аграрного сектору та функціонує з урахуванням ієрархічного підходу, який полягає у ефективному поєднанні сукупності спеціальних економіко-адміністративних методів, інструментів, принципів, функцій, завдань та важелів впливу на рівень інноваційного розвитку аграрного сектору.</p>
С. 400.	С. 307.
<p>Запропонований науковий підхід до функціонування організаційно-економічного механізму реалізації стратегії забезпечення сталого розвитку сільського господарства, який полягає у трактуванні його як сукупності взаємоузгоджених засобів, методів та форм впливу суб'єктів, що корелюють з взаємозв'язками всіх інструментів механізму, продукують синергетичні соціально-економічні ефекти та включають комплекс методів координації, пра-</p>	<p>Запропонований науковий підхід до функціонування організаційно-економічного механізму реалізації державної політики інноваційного розвитку аграрного сектору, який полягає у трактуванні його як сукупності взаємоузгоджених засобів, методів та форм впливу суб'єктів, що корелюють з взаємозв'язками всіх інструментів механізму, продукують синергетичні соціально-економічні ефекти та включають комплекс методів координації, правових</p>

<p>вових норм, елементів, упорядкованих відповідним чином у контексті подолання перешкод, які стоять на шляху розвитку сталого потенціалу сільського господарства в умовах глобалізаційних перетворень (рис.5.9).</p>	<p>норм, елементів, упорядкованих відповідним чином у контексті подолання перешкод, які стоять на шляху розвитку інноваційного потенціалу аграрного сектору в умовах глобалізаційних перетворень (рис.4.2).</p>
<p>С. 402.</p>	<p>С. 310–311.</p>
<p>Для досягнення мети механізму розробляється комплекс стратегічних завдань які пов'язані з модернізацією сталої системи, зі структурними реформами в сільському господарстві, впровадженням інституційних змін в інноваційно інвестиційний управлінський процес, формування та гарантування підтримки сприятливого інвестиційного клімату, розвиток на засадах стійкості, що включає як один з компонентів добробут населення та екологічну безпеку.</p> <p>Однією із складових організаційно-економічного механізму реалізації стратегії забезпечення сталого розвитку сільського господарства є система його забезпечення. На основі аналізу фахової економічної літератури, пропонуємо виділяти наступні підсистеми забезпечення такого механізму: ресурсне забезпечення (зовнішні та внутрішні джерела формування ресурсів для забезпечення розвитку сталого потенціалу сільського господарства); нормативно-правове забезпечення (сукупність нормативно-правових актів, що регулюють інноваційну діяльність); інформаційне забезпечення (сукупність зовнішніх та внутрішніх інформаційних потоків, необхідних для здійснення аналізу, планування і підготовки ефективних управлінських рішень щодо розвитку сталого потенціалу сільського господарства); методичне забезпечення (система аналітичних прийомів та способів оцінки ефективності формування та рівня розвитку сталого потенціалу сільського господарства, з урахуванням внутрішніх взаємозв'язків та взаємозалежностей між складовими сталого потенціалу); кадрове забезпечення (персонал, необхідний для забезпечення розвитку сталого потенціалу сільського господарства); технічне забезпечення (комплекс програмно-технічних засобів, що сприяють розвитку сталого потенціалу) [33].</p>	<p>Для досягнення мети механізму розробляється комплекс стратегічних завдань які пов'язані з модернізацією інноваційної системи, зі структурними реформами в аграрному секторі, впровадженням інституційних змін в інноваційно-інвестиційний управлінський процес, формування та гарантування підтримки сприятливого інвестиційного клімату, розвиток на засадах стійкості, що включає як один з компонентів добробут населення та екологічну безпеку.</p> <p>Однією із складових організаційно-економічного механізму реалізації державної політики інноваційного розвитку аграрного сектору є система його забезпечення. На основі аналізу фахової економічної літератури, пропонуємо виділяти наступні підсистеми забезпечення такого механізму: ресурсне забезпечення (зовнішні та внутрішні джерела формування ресурсів для забезпечення розвитку інноваційного потенціалу аграрного сектору); нормативно-правове забезпечення (сукупність нормативно-правових актів, що регулюють інноваційну діяльність); інформаційне забезпечення (сукупність зовнішніх та внутрішніх інформаційних потоків, необхідних для здійснення аналізу, планування і підготовки ефективних управлінських рішень щодо розвитку інноваційного потенціалу аграрного сектору); методичне забезпечення (система аналітичних прийомів та способів оцінки ефективності формування та рівня розвитку інноваційного потенціалу аграрного сектору, з урахуванням внутрішніх взаємозв'язків та взаємозалежностей між складовими інноваційного потенціалу); кадрове забезпечення (персонал, необхідний для забезпечення розвитку інноваційного потенціалу аграрного сектору); технічне забезпечення (комплекс програмно-технічних засобів, що сприяють розвитку інноваційного потенціалу)³⁰³.</p>
<p>С. 402–403.</p>	<p>С. 311.</p>
<p>Отже, із врахуванням результатів проведеного дослідження, виявлених передумов, встановлених взаємозв'язків, виділених функціональних підсистем організаційно-економічного механізму державного регулювання сталого розвитку сільського господарства, нам запропоновано стратегічні імперативи сталого розвитку сільського господарства на умовах інтегруючої взаємодії держави та галузі: фінансові (розвиток механізму страхування фінансових, валютних і кредитних ризиків, субсидування з бюджету інвестиційних і сезонних кредитів; податкові інвестиційні пільги, приватно-державне проектне фінансування; спів фінансування, реструктуризація боргів та ін.); інноваційно-інвестиційні (формування довгострокової інноваційно-інвестиційної політики, організація аудиту наукових розробок, фінансування грантів, підтримка фінансового лізингу, гарантії сталого інвесторам, страхування, ліцензування, податкові пільги, ліцензування та ін.); організаційно-економічні (ефективне антимонопольне регулювання цін, тарифів на паливно-мастильні і матеріальні ресурси, механізми пільгового кредитування, реструктуризація боргів, кооперації, розвиток системи контролю якості, податкове</p>	<p>Отже, із врахуванням результатів проведеного дослідження, виявлених передумов, встановлених взаємозв'язків, виділених функціональних підсистем організаційно-економічного механізму реалізації державної політики інноваційного розвитку аграрного сектору, нам запропоновано стратегічні імперативи інноваційного розвитку аграрного сектору на умовах інтегруючої взаємодії держави та галузі: фінансові (розвиток механізму страхування фінансових, валютних і кредитних ризиків, субсидування з бюджету інвестиційних і сезонних кредитів; податкові інвестиційні пільги, приватно-державне проектне фінансування; співфінансування, реструктуризація боргів та ін.); інноваційно-інвестиційні (формування довгострокової інноваційно-інвестиційної політики, організація аудиту наукових розробок, фінансування грантів, підтримка фінансового лізингу, гарантії інноваційним інвесторам, страхування, ліцензування, податкові пільги, ліцензування та ін.); організаційно-економічні (ефективне антимонопольне регулювання цін, тарифів на паливно-мастильні і матеріальні ресурси, механізми пільгового кредитування, реструктуризація боргів, кооперації, розвиток системи контролю</p>

<p>обмеження зовнішньої торгівлі та ін.); соціальні (підтримка і фінансування підготовки кадрів, соціальна політика, орієнтована на вирівнювання умов життя, стимулювання закріплення в сільській місцевості молодих фахівців та ін.) [34].</p>	<p>якості, податкове обмеження зовнішньої торгівлі та ін.); соціальні (підтримка і фінансування підготовки кадрів, соціальна політика, орієнтована на вирівнювання умов життя, стимулювання закріплення в сільській місцевості молодих фахівців та ін.)³⁰⁴.</p>
<p>С. 403–404.</p>	<p>С. 311–312.</p>
<p>Застосування стратегічних імперативів сталого розвитку сільського господарства в Україні відбувається шляхом застосування формального примусу (насадження зверху державою та її інституціями, що складає прояв державного регулювання на основі владного упорядкування) та неформального примусу (на основі сигналів ринку, детермінованих його законами, поточною ситуацією, а також поведінкою суб'єктів аграрного виробництва). Визначені підходи є актуальними для України, але у формуванні ефективних стратегічних імперативів удосконалення сталої політики регулювання інноваційно-інвестиційних відносин у сільському господарстві важливо враховувати його інституційні особливості [35].</p> <p>На сучасному етапі розвитку ринкових відносин в Україні для здійснення ефективного державного регулювання сталого розвитку сільського господарства з метою виробництва конкурентоспроможної наукоємної продукції доцільно вносити зміни на всіх управлінських рівнях. Для сприяння розвитку інноваційно-інвестиційної діяльності в сфері наукоємного аграрного виробництва варто, на думку автора, заходи сталої політики розробляти окремо, для кожного рівня регулювання</p>	<p>Застосування стратегічних імперативів інноваційного розвитку аграрного сектору в Україні відбувається шляхом застосування формального примусу (насадження зверху державою та її інституціями, що складає прояв державного регулювання на основі владного упорядкування) та неформального примусу (на основі сигналів ринку, детермінованих його законами, поточною ситуацією, а також поведінкою суб'єктів аграрного виробництва). Визначені підходи є актуальними для України, але у формуванні ефективних стратегічних імперативів удосконалення інноваційної політики регулювання інноваційно-інвестиційних відносин у аграрному секторі важливо враховувати його інституційні особливості³⁰⁵.</p> <p>На сучасному етапі розвитку ринкових відносин в Україні для здійснення ефективного державного регулювання інноваційного розвитку аграрного сектору з метою виробництва конкурентоспроможної наукоємної продукції доцільно вносити зміни на всіх управлінських рівнях. Для сприяння розвитку інноваційної діяльності в сфері наукоємного аграрного виробництва варто, на думку автора, заходи інноваційної політики розробляти окремо, для кожного рівня управління.</p>
<p>С. 404.</p>	<p>С. 318.</p>
<p>Отже, автором представлено концептуальний підхід до функціонування організаційно-економічного механізму державного регулювання сталого розвитку сільського господарства в Україні, який є однією із ключових підсистем загальної системи державного регулювання, що включає сукупність методів (економічних, адміністративних), принципів, функцій, завдань, важелів та інструментів впливу на розвиток новаційно-інвестиційної діяльності вітчизняного сільського господарства. Запропоновані стратегічні імперативи використання такого механізму на умовах інтегруючої взаємодії держави та галузі: розробка стратегій сталого розвитку сільського господарства на засадах ефективності використання наявного сталого потенціалу; модернізація сировинної складової; використання інвестиційних стимулів для підтримки сталого розвитку сільського господарства; використання переваг державно-приватного партнерства у контексті реалізації державного регулювання сталого розвитку сільського господарства в умовах глобалізації.</p>	<p>Отже, автором представлено концептуальний підхід до функціонування організаційно-економічного механізму реалізації державної політики інноваційного розвитку аграрного сектору в Україні, який є однією із ключових підсистем загальної системи державного регулювання, що включає сукупність методів (економічних, адміністративних), принципів, функцій, завдань, важелів та інструментів впливу на розвиток інноваційної діяльності вітчизняного аграрного сектору. Запропоновані стратегічні імперативи використання такого механізму на умовах інтегруючої взаємодії держави та галузі: розробка стратегій інноваційного розвитку аграрного сектору на засадах ефективності використання наявного інноваційного потенціалу; модернізація сировинної складової; використання інвестиційних стимулів для підтримки інноваційного розвитку аграрного сектору; використання переваг державно-приватного партнерства у контексті реалізації державної політики інноваційного розвитку аграрного сектору в умовах глобалізації.</p>
<p>С. 404–405.</p>	<p>С. 318–319.</p>
<p>Ефективне функціонування вітчизняного сільського господарства безпосередньо залежить від дієвої державного регулювання забезпечення його розвитку. Обґрунтований організаційно-економічний механізм реалізації стратегії забезпечення сталого розвитку сільського господарства, який функціонує за допомогою сукупності підсистем, які охоплюють і регламентують усі процеси, що відбуваються в сільському господарстві та відповідні детермінанти. У свою чергу державне регулювання сталого розвитку сільського господарства є елементом складнішого порядку сформована на основі сучас-</p>	<p>Ефективне функціонування вітчизняного аграрного сектору безпосередньо залежить від дієвої державної політики забезпечення його розвитку. Обґрунтований організаційно-економічний механізм реалізації державної політики інноваційного розвитку аграрного сектору, який функціонує за допомогою сукупності підсистем, які охоплюють і регламентують усі процеси, що відбуваються в аграрному секторі та відповідні детермінанти. У свою чергу державна політика інноваційного розвитку аграрного сектору є елементом складнішого порядку сформована на основі сучасних досягнень науково-</p>

	них досягнень науково-технічного прогресу, культурних та духовних традицій тощо. Удосконалення державного регулювання сталого розвитку сільського господарства повинно орієнтуватись на: підвищення рівня його конкурентоспроможності; обмеження ринкової влади крупних корпоративних структур (агрохолдингів); формування сільського розвитку на основі громад; активізації державної підтримки інноваційних ініціатив у малому й середньому аграрному бізнесі; дотримання національно-адаптованих інституцій, які враховують вітчизняні традиції.	технічного прогресу, культурних та духовних традицій тощо. Удосконалення державної політики інноваційного розвитку аграрного сектору повинно орієнтуватись на: підвищення рівня його конкурентоспроможності; обмеження ринкової влади крупних корпоративних структур (агрохолдингів); формування сільського розвитку на основі громад; активізації державної підтримки інноваційних ініціатив у малому й середньому аграрному бізнесі; дотримання національно-адаптованих інституцій, які враховують вітчизняні традиції.
	С. 405.	С. 396.
	“Зелена економіка” тяжіє до так званої інноваційної багатоаспектності, яка стосується усіх сфер життєдіяльності людини й особливо агропромислового виробництва, сільських територій. Кластеризація, або кластерна модель забезпечення сталого розвитку сільського господарства на рівні регіону ґрунтуючись на засадах “зеленої економіки” - є певною мірою панацеєю від різних деструктивних дій людини у напрямі раціоналізації використання ресурсів галузі.	“Зелена економіка” тяжіє до так званої інноваційної багатоаспектності, яка стосується усіх сфер життєдіяльності людини й особливо агропромислового виробництва, сільських територій. Кластеризація, або кластерна модель забезпечення інноваційного розвитку аграрного сектору на рівні регіону ґрунтуючись на засадах “зеленої економіки” - є певною мірою панацеєю від різних деструктивних дій людини у напрямі раціоналізації використання ресурсів галузі.
	С. 406.	С. 396–397.
	<p>Засади формування ефективної інноваційної моделі для сільського господарства у контексті реалізації концепції “зеленої економіки” варто розглядати в контексті використання таких цільових орієнтирів: повернення економіки сільського господарства у напрямі концепцій збереження природи; сприяння стимулювання інновацій стійкого й відновлюваного розвитку; забезпечення реалізації на практиці принципів стійкості й відновлюваності галузі; формування сприятливих умов для стійкого розвитку відновлюваного розвитку сільського господарства; нормативна підтримка розвитку системи виробництва й використання відповідних біологічних видів палива та органічного виробництва.</p> <p>Представлене дає нам можливість стверджувати про неоціненність та досить вагому значимість ціле орієнтованих й дотичних до досліджуваної проблеми дослідницьких результатів, які дають можливість обґрунтувати, які засад її становлення, наприклад, на принципах “зеленої економіки”. У свою чергу, концепція інноваційної моделі не є сталою, вона постійно еволюціонує разом з наукою і суспільством, згруповуючи минулі дослідження та будуючи шлях до майбутніх інновацій, однак враховуючи можливості й реалії, об’єктивні потреби і можливі технологічні прориви. Однак для сільського господарства відповідна інноваційна модель за своїм типом й організаційно-економічною характеристикою повинна передбачати природні фактори та фактор невідновлюваності у певному просторовому вимірі такого функціонально-важливого ресурсу як земля [50].</p>	<p>Засади формування ефективної інноваційної моделі для аграрного сектору у контексті реалізації концепції “зеленої економіки” варто розглядати в контексті використання таких цільових орієнтирів: повернення економіки аграрного сектору у напрямі концепцій збереження природи; сприяння стимулювання інновацій стійкого й відновлюваного розвитку; забезпечення реалізації на практиці принципів стійкості й відновлюваності галузі; формування сприятливих умов для стійкого розвитку відновлюваного розвитку аграрного сектору; нормативна підтримка розвитку системи виробництва й використання відповідних біологічних видів палива та органічного виробництва.</p> <p>Представлене дає нам можливість стверджувати про неоціненність та досить вагому значимість ціле орієнтованих й дотичних до досліджуваної проблеми дослідницьких результатів, які дають можливість обґрунтувати, які засад її становлення, наприклад, на принципах “зеленої економіки”. У свою чергу, концепція інноваційної моделі не є сталою, вона постійно еволюціонує разом з наукою і суспільством, згруповуючи минулі дослідження та будуючи шлях до майбутніх інновацій, однак враховуючи можливості й реалії, об’єктивні потреби і можливі технологічні прориви. Однак для аграрного сектору відповідна інноваційна модель за своїм типом й організаційно-економічною характеристикою повинна передбачати природні фактори та фактор невідновлюваності у певному просторовому вимірі такого функціонально-важливого ресурсу як земля³⁸⁰.</p>
	С. 406–407.	С. 399–400.
	Вирішення поставлених завдань щодо сталого розвитку сільського господарства неможливе без раціонального використання природно-ресурсного потенціалу, екологізації сільськогосподарського виробництва, що дозволить створити умови для раціонального використання земельних ресурсів, забезпечить відтворення родючості ґрунтів та виробництво екологічної продукції. Екологічно обґрунтоване використання природних ресурсів та	Вирішення поставлених завдань щодо інноваційного розвитку аграрного сектору неможливе без раціонального використання природно-ресурсного потенціалу, екологізації сільськогосподарського виробництва, що дозволить створити умови для раціонального використання земельних ресурсів, забезпечить відтворення родючості ґрунтів та виробництво екологічної продукції. Екологічно обґрунтоване використання природних ресурсів та

охорона навколишнього природного середовища взаємопов'язані з усіма сферами діяльності людини, зокрема визначають орієнтири трансформації процесів суспільного відтворення на інноваційній основі, де раціональне природокористування є визначальною передумовою. Впровадження природоохоронних інновацій в Україні за видами відображено в табл. 5.8.

охорона навколишнього природного середовища взаємопов'язані з усіма сферами діяльності людини, зокрема визначають орієнтири трансформації процесів суспільного відтворення на інноваційній основі, де раціональне природокористування є визначальною передумовою. Впровадження природоохоронних інновацій в Україні за видами відображено в табл. 5.6.

С. 407.

С. 400.

Таблиця 5.8
Впровадження природоохоронних інновацій в Україні протягом 2014- 2017рр.*

Таблиця 5.6
Впровадження природоохоронних інновацій в Україні протягом 2014-2017рр.*

% від загальної кількості інновацій о активних підприємств	Кількість підприємств, які уриваючі природоохоронні інновації	У тому числі											
		з них з метою					з них через						
		зменшення обсягу матеріалів або води на одиного продукції	зменшення споживання енергії або вуглецевого сліду	зменшення рівня шуму, забруднення ґрунту, води чи повітря	заміни частини матеріалу на менш забруднюючі або небезпечні	заміни частини вислових джерел енергії на відновлювані	зменшення використання товарів чи послуг кінцевим споживачам	зменшення використання енергії або вуглецевого сліду	зменшення рівня шуму, забруднення ґрунту	поліпшення утилізації продукції після використання	поліпшення передачі використання в об'єкт шляхом виробництва більш цінних виробів		
Усього	24,4	21,5	10,6	13,0	11,2	8,7	2,4	7,7	17,5	10,9	9,6	6,2	6,4
малі	16,7	12,9	4,9	8,0	5,6	5,3	1,1	3,2	13,1	8,5	7,1	4,2	3,8
середні	20,7	16,8	7,9	9,5	6,3	7,2	2,0	5,9	16,1	10,9	9,5	5,9	4,3
великі	24,5	21,7	8,5	17,9	10,4	4,7	2,8	7,5	15,1	11,3	7,5	4,7	2,8

% від загальної кількості інновацій активних підприємств	Кількість підприємств, які уриваючі природоохоронні інновації	У тому числі											
		з них з метою					з них через						
		зменшення обсягу матеріалів або води на одиного продукції	зменшення споживання енергії або вуглецевого сліду	зменшення рівня шуму, забруднення ґрунту, води чи повітря	заміни частини матеріалу на менш забруднюючі або небезпечні	заміни частини вислових джерел енергії на відновлювані	зменшення використання товарів чи послуг кінцевим споживачам	зменшення використання енергії або вуглецевого сліду	зменшення рівня шуму, забруднення ґрунту	поліпшення утилізації продукції після використання	поліпшення передачі використання в об'єкт шляхом виробництва більш цінних виробів		
Усього	24,4	21,5	10,6	13,0	11,2	8,7	2,4	7,7	17,5	10,9	9,6	6,2	6,4
малі	16,7	12,9	4,9	8,0	5,6	5,3	1,1	3,2	13,1	8,5	7,1	4,2	3,8
середні	20,7	16,8	7,9	9,5	6,3	7,2	2,0	5,9	16,1	10,9	9,5	5,9	4,3
великі	24,5	21,7	8,5	17,9	10,4	4,7	2,8	7,5	15,1	11,3	7,5	4,7	2,8

*Джерело: побудовано на основі даних Державної служби статистики України [53]

*Джерело: побудовано на основі даних Державної служби статистики України³⁸³

С. 408.

С. 400–401.

Як бачимо, з наведених у таблиці 5.8. даних найбільше природоохоронних інновацій впроваджували великі та середні підприємства, частка яких, за досліджуваний період, складає 24,5 та 20,7 % відповідно. Впровадження природоохоронних інновацій відбувалось, передусім, під час виробництва товарів, з метою зменшення споживання енергії, а також в процесі використання товарів чи послуг кінцевим споживачам, де частка впровадження серед усіх типів обстежених підприємств є максимально наближеною.

Як бачимо, з наведених у таблиці 5.6. даних найбільше природоохоронних інновацій впроваджували великі та середні підприємства, частка яких, за досліджуваний період, складає 24,5 та 20,7 % відповідно. Впровадження природоохоронних інновацій відбувалось, передусім, під час виробництва товарів, з метою зменшення споживання енергії, а також в процесі використання товарів чи послуг кінцевим споживачам, де частка впровадження серед усіх типів обстежених підприємств є максимально наближеною.

Встановлено, що природно-ресурсний потенціал сільськогосподарства слід розглядати у взаємозалежності усіх його складових. З метою активізації заходів щодо охорони та раціонального використання природних ресурсів важливим є урахування особливостей формування та взаємозв'язку природно-ресурсного потенціалу з економічним надбанням регіонів та визначення на цій основі його оптимального характеру.

Встановлено, що природно-ресурсний потенціал аграрного сектору слід розглядати у взаємозалежності усіх його складових. З метою активізації заходів щодо охорони та раціонального використання природних ресурсів важливим є урахування особливостей формування та взаємозв'язку природно-ресурсного потенціалу з економічним надбанням регіонів та визначення на цій основі його оптимального характеру.

Запропонована система використання природно-ресурсного потенціалу враховує не лише певні соціальні інтереси суспільства, а й насамперед екологічні, ґрунтується на потребі зменшення значного негативного впливу на природне середовище та мінімізації соціально- екологічних ризиків шляхом врахування інноваційних технологій у аграрному секторі та результативної системи відповідальності за певні екологічні порушення.

Запропонована система використання природно-ресурсного потенціалу (додаток В, рис.В.1) враховує не лише певні соціальні інтереси суспільства, а й насамперед екологічні, ґрунтується на потребі зменшення значного негативного впливу на природне середовище та мінімізації соціально- екологічних ризиків шляхом врахування інноваційних технологій у аграрному секторі та результативної системи відповідальності за певні екологічні порушення.

	С. 408.	С. 401–402.
	<p>Нині в основі освоєння ресурсного потенціалу в Україні парадигмою ресурсокористування є ресурсозбереження, що визначається як прогресивний напрямок використання природно-ресурсного чинника та забезпечує економію природних ресурсів та зростання виробництва продукції при тій самій кількості використаних вихідних ресурсів (основних і допоміжних матеріалів, палива, сировини), шляхом докорінного поліпшення організації та технічної і технологічної підготовки виробничих процесів [54].</p> <p>Значна частина економічно розвинених держав вважають високопродуктивну економічну діяльність направленою на ресурсощадність найбільш пріоритетною та такою, що формує достатні й необхідні умови для розв'язання складних екологічних проблем та вирішення соціально-економічних завдань. Досягнувши рівня валового виробництва у 5,5 тис. дол. Тайвань розпочав швидке впровадження політики щодо підвищення екологічної безпеки, у Японії подібні зрушення відбулись при рівні ВВП - 1,6 тис. дол. в рік на одну особу. Політика зрівноваженого розвитку в розвинених країнах реалізувалась виходячи з їх інтересів щодо перспектив екологічно-економічного розвитку як єдиної альтернативи майбутнього [55].</p>	<p>Нині в основі освоєння ресурсного потенціалу в Україні парадигмою ресурсокористування є ресурсозбереження, що визначається як прогресивний напрямок використання природно-ресурсного чинника та забезпечує економію природних ресурсів та зростання виробництва продукції при тій самій кількості використаних вихідних ресурсів (основних і допоміжних матеріалів, палива, сировини), шляхом докорінного поліпшення організації та технічної і технологічної підготовки виробничих процесів³⁸⁴.</p> <p>Значна частина економічно розвинених держав вважають високопродуктивну економічну діяльність направленою на ресурсощадність найбільш пріоритетною та такою, що формує достатні й необхідні умови для розв'язання складних екологічних проблем та вирішення соціально-економічних завдань. Досягнувши рівня валового виробництва у 5,5 тис. дол. Тайвань розпочав швидке впровадження політики щодо підвищення екологічної безпеки, у Японії подібні зрушення відбулись при рівні ВВП – 1,6 тис. дол. в рік на одну особу. Політика зрівноваженого розвитку в розвинених країнах реалізувалась виходячи з їх інтересів щодо перспектив екологічно-економічного розвитку як єдиної альтернативи майбутнього³⁸⁵.</p>
	С. 409.	С. 402.
	<p>Такий процес у перспективі повинен трансформуватись у збалансовані системи безвідходної діяльності. Подальший розвиток сільського господарства в Україні має базуватись на новітніх зв'язках в системі виробництва сільськогосподарської продукції, її розподілу, обміну та споживання товарів та послуг. Такі зв'язки та відносини повинні урегулювати організаційно-економічні та соціальні конверсії та гармонійно взаємодоповнити найперспективніші ніші розвитку, зокрема їх інноваційно-екологічний концепт. Вважаємо, що проблема інноваційно-екологічного сільськогосподарського виробництва охоплює комплекс виробничо-господарських зв'язків між суспільством та довкіллям, як опосередкованим виробником. А досягнення паритету між екологічними та економічними компонентами такого розвитку є пріоритетом для гармонізації еколого-суспільних відносин в процесі сталого розвитку усіх галузей національного господарства.</p> <p>Важливим методом у системі державного управління є метод фінансового забезпечення, або надання грошових коштів на конкретно визначені заходи з охорони природних об'єктів. До джерел фінансування такої діяльності можуть бути віднесені кошти державного та місцевих бюджетів, власні кошти підприємств, кредитні ресурси банків та грошові внески екологічних фондів та організацій.</p>	<p>Такий процес у перспективі повинен трансформуватись у збалансовані системи безвідходної діяльності. Подальший розвиток аграрного сектору в Україні має базуватись на новітніх зв'язках в системі виробництва сільськогосподарської продукції, її розподілу, обміну та споживання товарів та послуг. Такі зв'язки та відносини повинні урегулювати організаційно-економічні та соціальні конверсії та гармонійно взаємодоповнити найперспективніші ніші розвитку, зокрема їх інноваційно-екологічний концепт. Вважаємо, що проблема інноваційно-екологічного сільськогосподарського виробництва охоплює комплекс виробничо-господарських зв'язків між суспільством та довкіллям, як опосередкованим виробником. А досягнення паритету між екологічними та економічними компонентами такого розвитку є пріоритетом для гармонізації еколого-суспільних відносин в процесі інноваційного розвитку усіх галузей національного господарства.</p> <p>Важливим методом у системі державного управління є метод фінансового забезпечення, або надання грошових коштів на конкретно визначені заходи з охорони природних об'єктів. До джерел фінансування такої діяльності можуть бути віднесені кошти державного та місцевих бюджетів, власні кошти підприємств, кредитні ресурси банків та грошові внески екологічних фондів та організацій.</p>
	С. 410.	С. 402–403.
	<p>Дієвим інструментом державного управління є обґрунтоване застосування матеріального стимулювання, що забезпечує реалізацію зацікавленості суб'єктів господарювання у здійсненні природоохоронної діяльності та раціонального природокористування. Запропонована система (рис. 5.10) з цією метою передбачає застосування поряд із заохочувальними заходами відшкодування заподіяної шкоди довкіллю та відповідальність за екологічні порушення.</p> <p>Діяльність по створенню екологічних фондів є дієвим економічним заходом з організації забезпе-</p>	<p>Дієвим інструментом державного управління є обґрунтоване застосування матеріального стимулювання, що забезпечує реалізацію зацікавленості суб'єктів господарювання у здійсненні природоохоронної діяльності та раціонального природокористування. Запропонована система (рис. 5.6) з цією метою передбачає застосування поряд із заохочувальними заходами відшкодування заподіяної шкоди довкіллю та відповідальність за екологічні порушення.</p> <p>Діяльність по створенню екологічних фондів є дієвим економічним заходом з організації забезпе-</p>

<p>чення інноваційно-орієнтованого розвитку галузей національного господарства. В даному контексті фонди можна визначати, як установи, що націлені на надання матеріальної допомоги, а також, власне грошові кошти та джерела їх утворення. Зокрема, до екологічних фондів надходять виплати підприємств за природокористування та які направляються на здійснення першочергових та високоартісних заходів з охорони природних об'єктів. Різноманітні фонди екологічного призначення виконують також функцію екологічного страхування за рахунок відповідно здійснених внесків.</p>	<p>чення інноваційно-орієнтованого розвитку галузей національного господарства. В даному контексті фонди можна визначати, як установи, що націлені на надання матеріальної допомоги, а також, власне грошові кошти та джерела їх утворення. Зокрема, до екологічних фондів надходять виплати підприємств за природокористування та які направляються на здійснення першочергових та високоартісних заходів з охорони природних об'єктів. Різноманітні фонди екологічного призначення виконують також функцію екологічного страхування за рахунок відповідно здійснених внесків.</p>
<p>С. 410–411.</p>	<p>С. 403.</p>
<p>Звичайно, для сільського господарства було б доцільно віддати перевагу розв'язанню існуючих екологічних проблем через заміну морально та фізично застарілого обладнання, впровадження мало- та безвідходних технологій, налагодження комплексної рециркуляції відходів, зниження матеріало- та енергомісткості, відмови від застосування еколого-небезпечних сировинних і комплектуючих матеріалів. Як показує світовий досвід, ратифікація таких заходів залежить від фінансово-економічного становища і може бути реалізована лише поетапно. Тому, важливо здійснити наукове обґрунтування черговості розробки та реалізації природовідтворювальних заходів, які зможуть у найкоротші терміни позначитися на динаміці якісного стану аграрних ресурсів довкілля, зниження рівня і масштабів захворюваності населення, що може призвести до скорочення екологічних платежів, платежів за використання матеріальних та енергетичних ресурсів, скорочення чи, навіть, в кінцевому підсумку, усунення платежів за збитки, які можуть бути заподіяні аграрним ресурсам довкілля [56].</p>	<p>Звичайно, для аграрного сектору було б доцільно віддати перевагу розв'язанню існуючих екологічних проблем через заміну морально та фізично застарілого обладнання, впровадження мало- та безвідходних технологій, налагодження комплексної рециркуляції відходів, зниження матеріало- та енергомісткості, відмови від застосування еколого-небезпечних сировинних і комплектуючих матеріалів. Як показує світовий досвід, ратифікація таких заходів залежить від фінансово-економічного становища і може бути реалізована лише поетапно. Тому, важливо здійснити наукове обґрунтування черговості розробки та реалізації природовідтворювальних заходів, які зможуть у найкоротші терміни позначитися на динаміці якісного стану аграрних ресурсів довкілля, зниження рівня і масштабів захворюваності населення, що може призвести до скорочення екологічних платежів, платежів за використання матеріальних та енергетичних ресурсів, скорочення чи, навіть, в кінцевому підсумку, усунення платежів за збитки, які можуть бути заподіяні аграрним ресурсам довкілля³⁸⁶.</p>
<p>С. 411.</p>	<p>С. 404.</p>
<p>Рис. 5.10. Система організації інноваційно-екологічного ведення аграрного виробництва в Україні*</p> <p>*Джерело: побудовано автором [57]</p>	<p>Рис. 5.6. Система організації інноваційно-екологічного ведення аграрного виробництва в Україні*</p> <p>*Джерело: побудовано автором³⁸⁷</p>
<p>С. 411–412.</p>	<p>С. 404–405.</p>
<p>З вищевказаного зрозуміло, що для сільськогосподарських підприємств, які випускають продукцію за аналогічними технологіями, природовідтворювальні заходи та черговість їх реалізації мають бути індивідуальними, що пов'язано з економіко-географічним місцезнаходженням, зокрема, віддаленістю від населених пунктів, джерел сировини, річок, вплив фінансово-економічного стану на роз-</p>	<p>З вищевказаного зрозуміло, що для сільськогосподарських підприємств, які випускають продукцію за аналогічними технологіями, природовідтворювальні заходи та черговість їх реалізації мають бути індивідуальними, що пов'язано з економіко-географічним місцезнаходженням, зокрема, віддаленістю від населених пунктів, джерел сировини, річок, вплив фінансово-економічного стану на роз-</p>

<p>виток регіону з впливом на агроекологічну ситуацію.</p> <p>Але може потенційно виникнути ситуація, коли прагнення кожного забруднювача до мінімізації власних екологічних витрат призведе до того, що забруднення знизиться до такого рівня, коли подальше скорочення його рівня коштуватиме лише стільки, скільки складає додатковий збиток від забруднення. Тому, для конкретного підприємства буде економічно недоцільним зниження величини забруднення, оскільки вартість очистки може бути більшою, ніж величина збитку. Відтак, одним із головних критеріїв оцінки природовідтворювальної діяльності підприємств є процес отримання результату, який дозволяє досягати поставлених виробничих цілей при мінімізації витрат матеріальних, фінансових та інших аграрних природних ресурсів, що сприятиме істотному зменшенню навантаження на ресурси довкілля.</p>	<p>виток регіону з впливом на агроекологічну ситуацію.</p> <p>Але може потенційно виникнути ситуація, коли прагнення кожного забруднювача до мінімізації власних екологічних витрат призведе до того, що забруднення знизиться до такого рівня, коли подальше скорочення його рівня коштуватиме лише стільки, скільки складає додатковий збиток від забруднення. Тому, для конкретного підприємства буде економічно недоцільним зниження величини забруднення, оскільки вартість очистки може бути більшою, ніж величина збитку. Відтак, одним із головних критеріїв оцінки природовідтворювальної діяльності підприємств є процес отримання результату, який дозволяє досягати поставлених виробничих цілей при мінімізації витрат матеріальних, фінансових та інших аграрних природних ресурсів, що сприятиме істотному зменшенню навантаження на ресурси довкілля.</p>
<p>C. 412.</p>	<p>C. 405–406.</p>
<p>Рівень розвитку сільського господарства впливає на забезпеченість продовольчої безпеки та продовольчої незалежності країни. Проте останнім часом спостерігається зниження якості продуктів харчування, що відбувається за умов погіршення екологічного стану сільськогосподарських угідь та зниження родючості ґрунтів - незамінного джерела життєзабезпечення країни та основи добробуту населення. Так, через ерозію ґрунтів втрачається родючий шар ґрунту, зменшується вміст гумусу, збільшуються площі кислих і солонцевих ґрунтів, 38% орних земель країни є переуцільненими [58]. Такі процеси негативно позначаються на екологічній безпеці продукції харчової промисловості. Значна частина харчових продуктів, що виробляються, не відповідає світовим стандартам. У той же час, у країнах ЄС та у світі в цілому стрімко розвивається органічне виробництво, спрямоване на поліпшення здоров'я населення шляхом виробництва високоякісного продовольства, сировини та інших продуктів, збереження родючості ґрунтів та навколишнього середовища. Наприкінці минулого тисячоліття розпочалася і триває донині епоха глобального перегляду світових стратегій розвитку харчової промисловості. На заміну існуючої сільськогосподарської моделі "більше і дешевше" приходить нова модель "якісніше і безпечніше" [59-60].</p>	<p>Рівень розвитку аграрного сектору впливає на забезпеченість продовольчої безпеки та продовольчої незалежності країни. Проте останнім часом спостерігається зниження якості продуктів харчування, що відбувається за умов погіршення екологічного стану сільськогосподарських угідь та зниження родючості ґрунтів – незамінного джерела життєзабезпечення країни та основи добробуту населення. Так, через ерозію ґрунтів втрачається родючий шар ґрунту, зменшується вміст гумусу, збільшуються площі кислих і солонцевих ґрунтів, 38% орних земель країни є переуцільненими 388. Такі процеси негативно позначаються на екологічній безпеці продукції харчової промисловості. Значна частина харчових продуктів, що виробляються, не відповідає світовим стандартам. У той же час, у країнах ЄС та у світі в цілому стрімко розвивається органічне виробництво, спрямоване на поліпшення здоров'я населення шляхом виробництва високоякісного продовольства, сировини та інших продуктів, збереження родючості ґрунтів та навколишнього середовища. Наприкінці минулого тисячоліття розпочалася і триває донині епоха глобального перегляду світових стратегій розвитку харчової промисловості. На заміну існуючої сільськогосподарської моделі "більше і дешевше" приходить нова модель "якісніше і безпечніше"³⁸⁹.</p>
<p>C. 413.</p>	<p>C. 406.</p>
<p>При органічному виробництві насамперед забезпечується відповідність органічної системи аграрного виробництва та продукції харчової промисловості певним стандартам, що сприяє маркуванню продукції відповідним чином та реалізовувати як органічну. Визначено, що особливістю органічного виробництва є те, що відповідні сертифікації уповноваженими установами підлягає виробництво, процеси глибокої переробки, пакування і зберігання продукції. Підтримка власних національних стандартів на відповідну органічну продукцію обумовлює необхідність проводити сертифікацію шляхом використання міжнародних стандартів і національних стандартів інших держав. Таким чином отримана продукція експортується зазвичай до країн, які уповноважили органи сертифікації. Також, розвиток вітчизняного органічного виробництва перешкоджається нерозвиненістю нормативно-правової бази. Саме органічне виробництво сприяє реалізації концепції збалансованого розвитку промислової</p>	<p>При органічному виробництві насамперед забезпечується відповідність органічної системи аграрного виробництва та продукції харчової промисловості певним стандартам, що сприяє маркуванню продукції відповідним чином та реалізовувати як органічну. Визначено, що особливістю органічного виробництва є те, що відповідні сертифікації уповноваженими установами підлягає виробництво, процеси глибокої переробки, пакування і зберігання продукції. Підтримка власних національних стандартів на відповідну органічну продукцію обумовлює необхідність проводити сертифікацію шляхом використання міжнародних стандартів і національних стандартів інших держав. Таким чином отримана продукція експортується зазвичай до країн, які уповноважили органи сертифікації. Також, розвиток вітчизняного органічного виробництва перешкоджається нерозвиненістю нормативно-правової бази. Саме органічне виробництво сприяє реалізації концепції збалансованого розвитку промислової</p>

<p>продукції шляхом соціально-економічної, природно-ресурсної збалансованості та має на меті забезпечення населення безпечними і якісними продуктами харчування, та збереження і покращення стану навколишнього середовища [61].</p>	<p>продукції шляхом соціально-економічної, природно-ресурсної збалансованості та має на меті забезпечення населення безпечними і якісними продуктами харчування, та збереження і покращення стану навколишнього середовища³⁹⁰.</p>
<p>С. 413.</p>	<p>С. 406–407.</p>
<p>Починаючи з 2 серпня 2019 року в Україні почали діяти нові національні стандарти (закон №2496-VIII) для органічного виробництва. До того часу всі виробники отримували відповідні сертифікати в органах, які акредитовані на міжнародному рівні (на базі норм ЄС і США). Таким чином прийнятий Закон України “Про основні принципи та вимоги до органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції” насамперед виправив багаторічний функціональний дисонанс [62].</p> <p>Таким чином на основі прийнятого закону необхідно розробити сукупність нормативно-правових актів, щоб даний закон ефективно функціонував. Насамперед мають з’явитись правила органічного виробництва й відповідні порядки для проведення сертифікації тощо. Таким чином Законом передбачаються наступні зміни:</p>	<p>Починаючи з 2 серпня 2019 року в Україні почали діяти нові національні стандарти (закон №2496-VIII) для органічного виробництва. До того часу всі виробники отримували відповідні сертифікати в органах, які акредитовані на міжнародному рівні (на базі норм ЄС і США). Таким чином прийнятий Закон України “Про основні принципи та вимоги до органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції” насамперед виправив багаторічний функціональний дисонанс³⁹¹.</p> <p>Таким чином на основі прийнятого закону необхідно розробити сукупність нормативно-правових актів, щоб даний закон ефективно функціонував. Насамперед мають з’явитись правила органічного виробництва й відповідні порядки для проведення сертифікації тощо. Таким чином Законом передбачаються наступні зміни:</p>
<p>С. 414.</p>	<p>С. 407.</p>
<p>1) вводиться контроль та реєстрація як операторів відповідного органічного виробництва, так й акредитації сертифікаційних органів, які можуть та мають право працювати у відповідності до українського законодавства. Організації, які мають бажання працювати на вітчизняному ринку (виробники або переробники), повинні сертифікуватися за встановленими українськими стандартами та свою продукцію маркувати у відповідності до вимог (з огляду на законодавство про маркування). Таким чином всі виробники на вітчизняному ринку сертифіковані зазвичай за європейськими нормами та маркують свою продукцію таким чином - нанесенням відповідного європейського листка на етикетку. Така продукція відповідає європейським нормам та вільно продається на інших ринках;</p> <p>2) розробка Єдиного реєстру виробників всієї органічної продукції. В Україні вже запустили банк компаній ТОП Organic, які стрімко почали займатись органічним землеробством;</p>	<p>1) вводиться контроль та реєстрація як операторів відповідного органічного виробництва, так й акредитації сертифікаційних органів, які можуть та мають право працювати у відповідності до українського законодавства. Організації, які мають бажання працювати на вітчизняному ринку (виробники або переробники), повинні сертифікуватися за встановленими українськими стандартами та свою продукцію маркувати у відповідності до вимог (з огляду на законодавство про маркування). Таким чином всі виробники на вітчизняному ринку сертифіковані зазвичай за європейськими нормами та маркують свою продукцію таким чином – нанесенням відповідного європейського листка на етикетку. Така продукція відповідає європейським нормам та вільно продається на інших ринках;</p> <p>2) розробка Єдиного реєстру виробників всієї органічної продукції. В Україні вже запустили банк компаній ТОП Organic, які стрімко почали займатись органічним землеробством;</p>
<p>С. 414.</p>	<p>С. 407–408.</p>
<p>3) виробників органіки насамперед зобов’язують кожного року проходити сертифікацію та декларувати обсяги своїх товарів;</p> <p>4) власники відповідних органічних підприємств повинні погоджувати маркування такої органічної продукції з певними органом сертифікації. Термін дії такого сертифіката становитиме 15 місяців від дати видачі;</p> <p>5) підприємці зобов’язані насамперед взаємодіяти з органами такої сертифікації. Надавати інспекторам зразки ґрунту або ж матеріалів, насіння, корму, води для проведення лабораторних досліджень тощо. Документація, насамперед фінансова, також перевірятиметься;</p> <p>6) дозволяється вилучення продукції, яка перш за все не відповідає вимогам діючого законодавства щодо органічного виробництва і маркування. Це стосується таких недобросовісних виробників, які маркують упаковки визначеними державним логотипом або ж позначкою “органічний”, “екологічний”, “біологічний”, “органік”, однак насправді не виконують вимоги щодо виготовлення;</p>	<p>3) виробників органіки насамперед зобов’язують кожного року проходити сертифікацію та декларувати обсяги своїх товарів; 4) власники відповідних органічних підприємств повинні погоджувати маркування такої органічної продукції з певними органом сертифікації. Термін дії такого сертифіката становитиме 15 місяців від дати видачі; 5) підприємці зобов’язані насамперед взаємодіяти з органами такої сертифікації. Надавати інспекторам зразки ґрунту або ж матеріалів, насіння, корму, води для проведення лабораторних досліджень тощо. Документація, насамперед фінансова, також перевірятиметься; 6) дозволяється вилучення продукції, яка перш за все не відповідає вимогам діючого законодавства щодо органічного виробництва і маркування. Це стосується таких недобросовісних виробників, які маркують упаковки визначеними державним логотипом або ж позначкою “органічний”, “екологічний”, “біологічний”, “органік”, однак насправді не виконують вимоги щодо виготовлення;</p>

	ють вимоги щодо виготовлення;	
	С. 415.	С. 408.
	<p>7) визначаються конкретні умови для виготовлення органічного молока, м'яса й іншої продукції тваринництва. Значна увага до годування тварин;</p> <p>8) органічна рослинна продукція повинна насамперед вирощуватися із використанням добрив, які перебувають під біологічним розщепленням. Загалом, формування органічної продукції передбачає також використання технологій, які не зашкоджують людському здоров'ю, безпеці рослин та тварин. Також, підприємці не повинні здійснювати забруднення навколишнього середовища.</p> <p>9) також сертифікується не безпосередньо органічний продукт (наприклад крупа, пшениця), а сам процес такого виробництва (починаючи від насіння та до виробництва, переробки і пакування) [63-64].</p>	<p>7) визначаються конкретні умови для виготовлення органічного молока, м'яса й іншої продукції тваринництва. Значна увага до годування тварин;</p> <p>8) органічна рослинна продукція повинна насамперед вирощуватися із використанням добрив, які перебувають під біологічним розщепленням. Загалом, формування органічної продукції передбачає також використання технологій, які не зашкоджують людському здоров'ю, безпеці рослин та тварин. Також, підприємці не повинні здійснювати забруднення навколишнього середовища. 9) також сертифікується не безпосередньо органічний продукт (наприклад крупа, пшениця), а сам процес такого виробництва (починаючи від насіння та до виробництва, переробки і пакування)³⁹².</p>
	С. 415–416.	С. 408–409.
	<p>Отже, забезпечення екологічної безпеки вимагає проведення модернізації сільського господарства та передбачає комплексний цілеспрямований розвиток виробничого потенціалу, що передбачає прискорення темпів структурно-технологічної модернізації виробничих систем й створення умов для реалізації потенціалу сталого розвитку і зростання. Інноваційний розвиток сільського господарства забезпечує матеріальну основу модернізації. У зв'язку з цим, розробка науково обґрунтованих пропозицій і практичних рекомендацій з сталого розвитку еколого-безпечного сільськогосподарського виробництва має стати одним з основних складових розділів стратегії сталого розвитку аграрного сектора в Україні. Доцільність використання інноваційного фактора при проведенні модернізації багато в чому обумовлена тим, що економічне зростання забезпечується на 30% за рахунок збільшення затрат праці, на 40% - підвищення продуктивності праці і на 30% - використанням інноваційних технологій. Таким чином, перед аграрним сектором стоїть виключно складне завдання переходу від технологічної деградації до постіндустріального способу виробництва. Механізм державного управління екологозбереженням доцільно представити як взаємопов'язані блоки: 1. "Планування раціонального використання природних ресурсів та охорони довкілля". 2. "Фінансово-ресурсного забезпечення". 3. "Стимулювання впровадження інновацій для раціонального використання природних ресурсів та охорони навколишнього середовища".</p>	<p>Отже, забезпечення екологічної безпеки вимагає проведення модернізації аграрного сектору та передбачає комплексний цілеспрямований розвиток виробничого потенціалу, що передбачає прискорення темпів структурно-технологічної модернізації виробничих систем й створення умов для реалізації потенціалу інноваційного розвитку і зростання. Інноваційний розвиток аграрного сектору забезпечує матеріальну основу модернізації. У зв'язку з цим, розробка науково обґрунтованих пропозицій і практичних рекомендацій з інноваційного розвитку еколого-безпечного сільськогосподарського виробництва має стати одним з основних складових розділів стратегії інноваційного розвитку аграрного сектора в Україні. Доцільність використання інноваційного фактора при проведенні модернізації багато в чому обумовлена тим, що економічне зростання забезпечується на 30% за рахунок збільшення затрат праці, на 40% – підвищення продуктивності праці і на 30% – використанням інноваційних технологій³⁹³. Таким чином, перед аграрним сектором стоїть виключно складне завдання переходу від технологічної деградації до постіндустріального способу виробництва. Механізм державного управління екологозбереженням доцільно представити як взаємопов'язані блоки: 1. "Планування раціонального використання природних ресурсів та охорони довкілля". 2. "Фінансово-ресурсного забезпечення". 3. "Стимулювання впровадження інновацій для раціонального використання природних ресурсів та охорони навколишнього середовища".</p>
	С. 416.	С. 409.
	<p>Зважаючи на наявні тенденції у формуванні екологічних проблем, взаємозв'язок з соціально-економічними та політичними факторами, питання сталого розвитку мають бути визначальними при розробці національної стратегії розвитку України. Суспільству необхідне гарантування безпеки, в тому числі екологічної, що визначається низкою юридичних, економічних, технологічних та інших чинників, та потребує повсякчасного урахування при здійсненні будь-якої діяльності.</p> <p>У процесі сталого розвитку аграрного сектора, для забезпечення конкурентоспроможності сільськогосподарських підприємств, формується система відносин, що дефініціюється через сукупність ви-</p>	<p>Зважаючи на наявні тенденції у формуванні екологічних проблем, взаємозв'язок з соціально-економічними та політичними факторами, питання інноваційного розвитку мають бути визначальними при розробці національної стратегії розвитку України. Суспільству необхідне гарантування безпеки, в тому числі екологічної, що визначається низкою юридичних, економічних, технологічних та інших чинників, та потребує повсякчасного урахування при здійсненні будь-якої діяльності.</p> <p>У процесі інноваційного розвитку аграрного сектора, для забезпечення конкурентоспроможності сільськогосподарських підприємств, формується система відносин, що дефініціюється через сукуп-</p>

	<p>робничої та екологічної систем та визначається низкою функцій, змістових характеристик й завдань щодо їх реалізації (табл. 5.9).</p> <p>При забезпеченні конкурентоспроможності аграрного сектора, формування державної аграрної політики з урахуванням фактора екологічної безпеки потребує врахування важелів ресурсономіки. Тому, в структурі сталого розвитку аграрного сектора слід виокремлювати функціональне наповнення виробничої та екологічної систем та охарактеризувати відносини, які виникають у процесі реалізації державної політики сталого розвитку сільськогосподарства в Україні.</p>	<p>ність виробничої та екологічної систем та визначається низкою функцій, змістових характеристик й завдань щодо їх реалізації (табл. 5.7).</p> <p>При забезпеченні конкурентоспроможності аграрного сектора, формування державної аграрної політики з урахуванням фактора екологічної безпеки потребує врахування важелів ресурсономіки. Тому, в структурі інноваційного розвитку аграрного сектора слід виокремлювати функціональне наповнення виробничої та екологічної систем та охарактеризувати відносини, які виникають у процесі реалізації державної політики інноваційного розвитку аграрного сектора в Україні.</p>																																																						
C. 417.	Таблиця 5.9	C. 409–410.																																																						
	<p>Функціонально-змістові характеристики системи формування інструментарію державної політики інноваційно-екологічного розвитку сільськогосподарства в Україні</p> <table border="1" data-bbox="280 734 863 1480"> <thead> <tr> <th>Функції</th> <th>Змістова характеристика</th> <th>Завдання по реалізації</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Природно-господарські</td> <td>- середовище-утворююче, - середовище-регулююче, - середовище-охоронне, - ресурсоохоронне забезпечення у загальній системі середовище-регулювання;</td> <td>Створення умов для поглиблення спеціалізації та раціонального розміщення аграрного виробництва відповідно до природно-кліматичних умов середовища функціонування економіко-географічного розташування і вартості ресурсів</td> </tr> <tr> <td>Інформаційні</td> <td>Надання відомостей щодо наявних інноваційних розробок, організації виробництва та збуту продукції, ринкову кон'юнктуру та ін.;</td> <td>Розвиток партнерських взаємовідносин між державою, сільськогосподарськими товаровиробниками та науковими установами щодо техніко-технологічного забезпечення, селекційної справи, генетико-племенної діяльності та ін.</td> </tr> <tr> <td>Науково-технічні</td> <td>- Науково-дослідна, - проєктно-пошукова, - нормативно-технічна та технічно-логічна основи функціонування;</td> <td>Створення і реалізація сучасної науково-технічної бази для запровадження механізму узгодження економічних інтересів в системі "наука-виробництво-переробка-реалізація"</td> </tr> <tr> <td>Виробничо-технологічні</td> <td>Забезпечення процесу виробництва необхідними трудовими, матеріальними і фінансовими ресурсами; упровадження досягнень науково-технічного прогресу, удосконалення управління виробництвом</td> <td>Заготівля, зберігання, транспортування, пакування, ремонтно-технічне забезпечення, агрохімічне і ветеринарно-санітарне обслуговування, надання підсиленої виробничої готовності з попередньої підготовки матеріальних ресурсів до споживання, та запровадження ресурсозберігаючих технологій</td> </tr> <tr> <td>Організаційно-комерційні</td> <td>Забезпечення безперервності процесу відтворення в усіх сферах і підрозділах, доведення продукції від виробника до споживача</td> <td>Створення інноваційно-екологічної інфраструктури та формування системи вільного доступу вітчизняних товаровиробників до розгорнутої мережі складування, зберігання та збуту продукції</td> </tr> <tr> <td>Маркетингово-логістичні</td> <td>-Комплексне дослідження ринку й економічної кон'юнктури, аналіз виробничо-збутових можливостей підприємства, організація системи товароруху</td> <td>Визначення попиту на товари й розміщення замовлень на виготовлення серед товаровиробників; закупівлю товарів на замовлення споживачів; дрібнооптова та роздрібна торгівля; продаж споживачеві в формі спеціально скомплектованих партій товару</td> </tr> <tr> <td>Розрахунково-кредитні</td> <td>Зростання ефективності грошового обігу, акумуляція й використання тимчасово вільних коштів</td> <td>Сприяння матеріально-технічному забезпеченню і реалізації продукції підприємств шляхом забезпечення проведення фінансових розрахунків та пільгового кредитування</td> </tr> <tr> <td>Супровідні</td> <td>Правове та економічне консультування, післяпродажний супровід</td> <td>Для суб'єктів, які потребують допомоги у вирішенні господарських справ та захисту своїх інтересів у державних і приватних структурах</td> </tr> </tbody> </table>	Функції	Змістова характеристика	Завдання по реалізації	Природно-господарські	- середовище-утворююче, - середовище-регулююче, - середовище-охоронне, - ресурсоохоронне забезпечення у загальній системі середовище-регулювання;	Створення умов для поглиблення спеціалізації та раціонального розміщення аграрного виробництва відповідно до природно-кліматичних умов середовища функціонування економіко-географічного розташування і вартості ресурсів	Інформаційні	Надання відомостей щодо наявних інноваційних розробок, організації виробництва та збуту продукції, ринкову кон'юнктуру та ін.;	Розвиток партнерських взаємовідносин між державою, сільськогосподарськими товаровиробниками та науковими установами щодо техніко-технологічного забезпечення, селекційної справи, генетико-племенної діяльності та ін.	Науково-технічні	- Науково-дослідна, - проєктно-пошукова, - нормативно-технічна та технічно-логічна основи функціонування;	Створення і реалізація сучасної науково-технічної бази для запровадження механізму узгодження економічних інтересів в системі "наука-виробництво-переробка-реалізація"	Виробничо-технологічні	Забезпечення процесу виробництва необхідними трудовими, матеріальними і фінансовими ресурсами; упровадження досягнень науково-технічного прогресу, удосконалення управління виробництвом	Заготівля, зберігання, транспортування, пакування, ремонтно-технічне забезпечення, агрохімічне і ветеринарно-санітарне обслуговування, надання підсиленої виробничої готовності з попередньої підготовки матеріальних ресурсів до споживання, та запровадження ресурсозберігаючих технологій	Організаційно-комерційні	Забезпечення безперервності процесу відтворення в усіх сферах і підрозділах, доведення продукції від виробника до споживача	Створення інноваційно-екологічної інфраструктури та формування системи вільного доступу вітчизняних товаровиробників до розгорнутої мережі складування, зберігання та збуту продукції	Маркетингово-логістичні	-Комплексне дослідження ринку й економічної кон'юнктури, аналіз виробничо-збутових можливостей підприємства, організація системи товароруху	Визначення попиту на товари й розміщення замовлень на виготовлення серед товаровиробників; закупівлю товарів на замовлення споживачів; дрібнооптова та роздрібна торгівля; продаж споживачеві в формі спеціально скомплектованих партій товару	Розрахунково-кредитні	Зростання ефективності грошового обігу, акумуляція й використання тимчасово вільних коштів	Сприяння матеріально-технічному забезпеченню і реалізації продукції підприємств шляхом забезпечення проведення фінансових розрахунків та пільгового кредитування	Супровідні	Правове та економічне консультування, післяпродажний супровід	Для суб'єктів, які потребують допомоги у вирішенні господарських справ та захисту своїх інтересів у державних і приватних структурах	<p>Таблиця 5.7</p> <p>Функціонально-змістові характеристики системи формування інструментарію державної політики інноваційно-екологічного розвитку аграрного сектора в Україні</p> <table border="1" data-bbox="895 734 1481 1480"> <thead> <tr> <th>Функції</th> <th>Змістова характеристика</th> <th>Завдання по реалізації</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Природно-господарські</td> <td>- середовище-утворююче, - середовище-регулююче, - середовище-охоронне, - ресурсоохоронне забезпечення у загальній системі середовище-регулювання;</td> <td>Створення умов для поглиблення спеціалізації та раціонального розміщення аграрного виробництва відповідно до природно-кліматичних умов середовища функціонування економіко-географічного розташування і вартості ресурсів</td> </tr> <tr> <td>Інформаційні</td> <td>Надання відомостей щодо наявних інноваційних розробок, організації виробництва та збуту продукції, ринкову кон'юнктуру та ін.;</td> <td>Розвиток партнерських взаємовідносин між державою, сільськогосподарськими товаровиробниками та науковими установами щодо техніко-технологічного забезпечення, селекційної справи, генетико-племенної діяльності та ін.</td> </tr> <tr> <td>Науково-технічні</td> <td>- Науково-дослідна, - проєктно-пошукова, - нормативно-технічна та технологічна основи функціонування;</td> <td>Створення і реалізація сучасної науково-технічної бази для запровадження механізму узгодження економічних інтересів в системі "наука-виробництво-переробка-реалізація"</td> </tr> <tr> <td>Виробничо-технологічні</td> <td>Забезпечення процесу виробництва необхідними трудовими, матеріальними і фінансовими ресурсами; упровадження досягнень науково-технічного прогресу, удосконалення управління виробництвом</td> <td>Заготівля, зберігання, транспортування, пакування, ремонтно-технічне забезпечення, агрохімічне і ветеринарно-санітарне обслуговування, надання підсиленої виробничої готовності з попередньої підготовки матеріальних ресурсів до споживання, та запровадження ресурсозберігаючих технологій</td> </tr> <tr> <td>Організаційно-комерційні</td> <td>Забезпечення безперервності процесу відтворення в усіх сферах і підрозділах, доведення продукції від виробника до споживача</td> <td>Створення інноваційно-екологічної інфраструктури та формування системи вільного доступу вітчизняних товаровиробників до розгорнутої мережі складування, зберігання та збуту продукції</td> </tr> <tr> <td>Маркетингово-логістичні</td> <td>-Комплексне дослідження ринку й економічної кон'юнктури, аналіз виробничо-збутових можливостей підприємства, організація системи товароруху</td> <td>Визначення попиту на товари й розміщення замовлень на виготовлення серед товаровиробників; закупівлю товарів на замовлення споживачів; дрібнооптова та роздрібна торгівля; продаж споживачеві в формі спеціально скомплектованих партій товару</td> </tr> <tr> <td>Розрахунково-кредитні</td> <td>Зростання ефективності грошового обігу, акумуляція й використання тимчасово вільних коштів</td> <td>Сприяння матеріально-технічному забезпеченню і реалізації продукції підприємств шляхом забезпечення проведення фінансових розрахунків та пільгового кредитування</td> </tr> <tr> <td>Супровідні</td> <td>Правове та економічне консультування, післяпродажний супровід</td> <td>Для суб'єктів, які потребують допомоги у вирішенні господарських справ та захисту своїх інтересів у державних і приватних структурах</td> </tr> </tbody> </table>	Функції	Змістова характеристика	Завдання по реалізації	Природно-господарські	- середовище-утворююче, - середовище-регулююче, - середовище-охоронне, - ресурсоохоронне забезпечення у загальній системі середовище-регулювання;	Створення умов для поглиблення спеціалізації та раціонального розміщення аграрного виробництва відповідно до природно-кліматичних умов середовища функціонування економіко-географічного розташування і вартості ресурсів	Інформаційні	Надання відомостей щодо наявних інноваційних розробок, організації виробництва та збуту продукції, ринкову кон'юнктуру та ін.;	Розвиток партнерських взаємовідносин між державою, сільськогосподарськими товаровиробниками та науковими установами щодо техніко-технологічного забезпечення, селекційної справи, генетико-племенної діяльності та ін.	Науково-технічні	- Науково-дослідна, - проєктно-пошукова, - нормативно-технічна та технологічна основи функціонування;	Створення і реалізація сучасної науково-технічної бази для запровадження механізму узгодження економічних інтересів в системі "наука-виробництво-переробка-реалізація"	Виробничо-технологічні	Забезпечення процесу виробництва необхідними трудовими, матеріальними і фінансовими ресурсами; упровадження досягнень науково-технічного прогресу, удосконалення управління виробництвом	Заготівля, зберігання, транспортування, пакування, ремонтно-технічне забезпечення, агрохімічне і ветеринарно-санітарне обслуговування, надання підсиленої виробничої готовності з попередньої підготовки матеріальних ресурсів до споживання, та запровадження ресурсозберігаючих технологій	Організаційно-комерційні	Забезпечення безперервності процесу відтворення в усіх сферах і підрозділах, доведення продукції від виробника до споживача	Створення інноваційно-екологічної інфраструктури та формування системи вільного доступу вітчизняних товаровиробників до розгорнутої мережі складування, зберігання та збуту продукції	Маркетингово-логістичні	-Комплексне дослідження ринку й економічної кон'юнктури, аналіз виробничо-збутових можливостей підприємства, організація системи товароруху	Визначення попиту на товари й розміщення замовлень на виготовлення серед товаровиробників; закупівлю товарів на замовлення споживачів; дрібнооптова та роздрібна торгівля; продаж споживачеві в формі спеціально скомплектованих партій товару	Розрахунково-кредитні	Зростання ефективності грошового обігу, акумуляція й використання тимчасово вільних коштів	Сприяння матеріально-технічному забезпеченню і реалізації продукції підприємств шляхом забезпечення проведення фінансових розрахунків та пільгового кредитування	Супровідні	Правове та економічне консультування, післяпродажний супровід	Для суб'єктів, які потребують допомоги у вирішенні господарських справ та захисту своїх інтересів у державних і приватних структурах
Функції	Змістова характеристика	Завдання по реалізації																																																						
Природно-господарські	- середовище-утворююче, - середовище-регулююче, - середовище-охоронне, - ресурсоохоронне забезпечення у загальній системі середовище-регулювання;	Створення умов для поглиблення спеціалізації та раціонального розміщення аграрного виробництва відповідно до природно-кліматичних умов середовища функціонування економіко-географічного розташування і вартості ресурсів																																																						
Інформаційні	Надання відомостей щодо наявних інноваційних розробок, організації виробництва та збуту продукції, ринкову кон'юнктуру та ін.;	Розвиток партнерських взаємовідносин між державою, сільськогосподарськими товаровиробниками та науковими установами щодо техніко-технологічного забезпечення, селекційної справи, генетико-племенної діяльності та ін.																																																						
Науково-технічні	- Науково-дослідна, - проєктно-пошукова, - нормативно-технічна та технічно-логічна основи функціонування;	Створення і реалізація сучасної науково-технічної бази для запровадження механізму узгодження економічних інтересів в системі "наука-виробництво-переробка-реалізація"																																																						
Виробничо-технологічні	Забезпечення процесу виробництва необхідними трудовими, матеріальними і фінансовими ресурсами; упровадження досягнень науково-технічного прогресу, удосконалення управління виробництвом	Заготівля, зберігання, транспортування, пакування, ремонтно-технічне забезпечення, агрохімічне і ветеринарно-санітарне обслуговування, надання підсиленої виробничої готовності з попередньої підготовки матеріальних ресурсів до споживання, та запровадження ресурсозберігаючих технологій																																																						
Організаційно-комерційні	Забезпечення безперервності процесу відтворення в усіх сферах і підрозділах, доведення продукції від виробника до споживача	Створення інноваційно-екологічної інфраструктури та формування системи вільного доступу вітчизняних товаровиробників до розгорнутої мережі складування, зберігання та збуту продукції																																																						
Маркетингово-логістичні	-Комплексне дослідження ринку й економічної кон'юнктури, аналіз виробничо-збутових можливостей підприємства, організація системи товароруху	Визначення попиту на товари й розміщення замовлень на виготовлення серед товаровиробників; закупівлю товарів на замовлення споживачів; дрібнооптова та роздрібна торгівля; продаж споживачеві в формі спеціально скомплектованих партій товару																																																						
Розрахунково-кредитні	Зростання ефективності грошового обігу, акумуляція й використання тимчасово вільних коштів	Сприяння матеріально-технічному забезпеченню і реалізації продукції підприємств шляхом забезпечення проведення фінансових розрахунків та пільгового кредитування																																																						
Супровідні	Правове та економічне консультування, післяпродажний супровід	Для суб'єктів, які потребують допомоги у вирішенні господарських справ та захисту своїх інтересів у державних і приватних структурах																																																						
Функції	Змістова характеристика	Завдання по реалізації																																																						
Природно-господарські	- середовище-утворююче, - середовище-регулююче, - середовище-охоронне, - ресурсоохоронне забезпечення у загальній системі середовище-регулювання;	Створення умов для поглиблення спеціалізації та раціонального розміщення аграрного виробництва відповідно до природно-кліматичних умов середовища функціонування економіко-географічного розташування і вартості ресурсів																																																						
Інформаційні	Надання відомостей щодо наявних інноваційних розробок, організації виробництва та збуту продукції, ринкову кон'юнктуру та ін.;	Розвиток партнерських взаємовідносин між державою, сільськогосподарськими товаровиробниками та науковими установами щодо техніко-технологічного забезпечення, селекційної справи, генетико-племенної діяльності та ін.																																																						
Науково-технічні	- Науково-дослідна, - проєктно-пошукова, - нормативно-технічна та технологічна основи функціонування;	Створення і реалізація сучасної науково-технічної бази для запровадження механізму узгодження економічних інтересів в системі "наука-виробництво-переробка-реалізація"																																																						
Виробничо-технологічні	Забезпечення процесу виробництва необхідними трудовими, матеріальними і фінансовими ресурсами; упровадження досягнень науково-технічного прогресу, удосконалення управління виробництвом	Заготівля, зберігання, транспортування, пакування, ремонтно-технічне забезпечення, агрохімічне і ветеринарно-санітарне обслуговування, надання підсиленої виробничої готовності з попередньої підготовки матеріальних ресурсів до споживання, та запровадження ресурсозберігаючих технологій																																																						
Організаційно-комерційні	Забезпечення безперервності процесу відтворення в усіх сферах і підрозділах, доведення продукції від виробника до споживача	Створення інноваційно-екологічної інфраструктури та формування системи вільного доступу вітчизняних товаровиробників до розгорнутої мережі складування, зберігання та збуту продукції																																																						
Маркетингово-логістичні	-Комплексне дослідження ринку й економічної кон'юнктури, аналіз виробничо-збутових можливостей підприємства, організація системи товароруху	Визначення попиту на товари й розміщення замовлень на виготовлення серед товаровиробників; закупівлю товарів на замовлення споживачів; дрібнооптова та роздрібна торгівля; продаж споживачеві в формі спеціально скомплектованих партій товару																																																						
Розрахунково-кредитні	Зростання ефективності грошового обігу, акумуляція й використання тимчасово вільних коштів	Сприяння матеріально-технічному забезпеченню і реалізації продукції підприємств шляхом забезпечення проведення фінансових розрахунків та пільгового кредитування																																																						
Супровідні	Правове та економічне консультування, післяпродажний супровід	Для суб'єктів, які потребують допомоги у вирішенні господарських справ та захисту своїх інтересів у державних і приватних структурах																																																						
C. 418.		C. 411.																																																						
	<p>Природно-виробнича компонента державної політики сталого розвитку аграрного сектора в Україні на засадах "зеленої економіки" реалізується шляхом виконання низки функцій у загальній системі господарювання, до яких віднесено: середовище-утворювальну, середовище-охоронну, середовище-регулюючу та ресурсоохоронну функції, для реалізації яких потрібне виконання умов для поглиблення спеціалізації та раціонального розміщення аграрного виробництва відповідно до природно-кліматичних умов середовища, функціонування з урахуванням вартості місцевих ресурсів й економіко-географічного розміщення об'єкта сталого розвитку.</p> <p>Інформаційна функція державної політики сталого розвитку аграрного сектора в Україні реалізується через надання необхідних відомостей щодо інноваційних розробок в галузі організації виробництва сільськогосподарської продукції, ринкову кон'юнктуру, ринки збуту та ін., чому сприяє розви-</p>	<p>Природно-виробнича компонента державної політики інноваційного розвитку аграрного сектора в Україні на засадах "зеленої економіки" реалізується шляхом виконання низки функцій у загальній системі господарювання, до яких віднесено: середовище-утворювальну, середовище-охоронну, середовище-регулюючу та ресурсоохоронну функції, для реалізації яких потрібне виконання умов для поглиблення спеціалізації та раціонального розміщення аграрного виробництва відповідно до природно-кліматичних умов середовища, функціонування з урахуванням вартості місцевих ресурсів й економіко-географічного розміщення об'єкта інноваційного розвитку.</p> <p>Інформаційна функція державної політики інноваційного розвитку аграрного сектора в Україні реалізується через надання необхідних відомостей щодо інноваційних розробок в галузі організації виробництва сільськогосподарської продукції, ринкову кон'юнктуру, ринки збуту та ін., чому сприяє разви-</p>																																																						

ток партнерських взаємовідносин між державою, сільськогосподарськими товаровиробниками та науковими установами щодо техніко-технологічного забезпечення, селекційної справи, насінництва, генетико-плеємінної діяльності.	розвиток партнерських взаємовідносин між державою, сільськогосподарськими товаровиробниками та науковими установами щодо техніко-технологічного забезпечення, селекційної справи, насінництва, генетико-плеємінної діяльності.
С. 418–419.	С. 411–412.
<p>Організаційно-комерційні та інформаційні послуги можуть бути спрямовані на: роботи по наданню суб'єктам ринкових відносин інформації комерційного характеру, тобто відомостей про організацію закупівель та збуту продукції, передусім про потенційних виробників необхідної продукції, цінової політики, товарного асортименту, способів доставки продукції; матеріально-ресурсного забезпечення; каналів реалізації виготовленої продукції; руху кадрів; забезпечення відповідних умов для контактів підприємців, ділового обміну; розміщення реклами, маркетингового обслуговування.</p> <p>Реалізація маркетингово-логістичної функції розкривається через визначення попиту на продукцію, її розміщення, замовлення, виготовлення; закупівлю товарів на замовлення; інформованість товаровиробників і споживачів про ринкові новинки; роздрібну та гуртову торгівлю; реалізацію продукції споживачам за спеціально сформованими партіями продукції; реалізацію продукції і забезпечення споживачів за узгодженими термінами.</p>	<p>Організаційно-комерційні та інформаційні послуги можуть бути спрямовані на: роботи по наданню суб'єктам ринкових відносин інформації комерційного характеру, тобто відомостей про організацію закупівель та збуту продукції, передусім про потенційних виробників необхідної продукції, цінової політики, товарного асортименту, способів доставки продукції; матеріально-ресурсного забезпечення; каналів реалізації виготовленої продукції; руху кадрів; забезпечення відповідних умов для контактів підприємців, ділового обміну; розміщення реклами, маркетингового обслуговування.</p> <p>Реалізація маркетингово-логістичної функції розкривається через визначення попиту на продукцію, її розміщення, замовлення, виготовлення; закупівлю товарів на замовлення; інформованість товаровиробників і споживачів про ринкові новинки; роздрібну та гуртову торгівлю; реалізацію продукції споживачам за спеціально сформованими партіями продукції; реалізацію продукції і забезпечення споживачів за узгодженими термінами.</p>
С. 419.	С. 412.
<p>Логістична складова визначається через складування і транспортування продукції до місць подальшого споживання, розробку оптимальних маршрутів переміщення та визначення найраціональніших типів транспортних засобів, укладання договорів щодо перевезення продукції та розробку із узгодженням графіків виконання таких робіт.</p> <p>Виробничо-технологічні функції мають на меті надання товарам підвищеної виробничої привабливості на основі ресурсозберігаючих технологій, попередньої готовності до використання матеріальних ресурсів. Надання у довгострокову оренду товарів виробничо-технічного призначення на тривалий термін використання визначає орендні (лізингові) функції.</p> <p>Розрахунково-кредитні, аудиторські, страхові - забезпечують здійснення фінансових розрахунків, умови здійснення кредитування, страхування проведення аудиторських перевірок з урахуванням комерційних ризиків. При цьому правове та економічне консультування спрямовано на надання консультаційних послуг для суб'єктів, які потребують допомоги у вирішенні екологобезпечного господарювання та захисту своїх інтересів у державних і приватних структурах.</p>	<p>Логістична складова визначається через складування і транспортування продукції до місць подальшого споживання, розробку оптимальних маршрутів переміщення та визначення найраціональніших типів транспортних засобів, укладання договорів щодо перевезення продукції та розробку із узгодженням графіків виконання таких робіт.</p> <p>Виробничо-технологічні функції мають на меті надання товарам підвищеної виробничої привабливості на основі ресурсозберігаючих технологій, попередньої готовності до використання матеріальних ресурсів. Надання у довгострокову оренду товарів виробничо-технічного призначення на тривалий термін використання визначає орендні (лізингові) функції.</p> <p>Розрахунково-кредитні, аудиторські, страхові - забезпечують здійснення фінансових розрахунків, умови здійснення кредитування, страхування проведення аудиторських перевірок з урахуванням комерційних ризиків. При цьому правове та економічне консультування спрямовано на надання консультаційних послуг для суб'єктів, які потребують допомоги у вирішенні екологобезпечного господарювання та захисту своїх інтересів у державних і приватних структурах.</p>
С. 419.	С. 412.
<p>Державна політика сталого розвитку аграрного сектора в Україні спричиняє дедалі більший вплив на власні підгалузі, а створення конкурентного середовища для виробництва сільськогосподарської продукції сприятиме виходу на нові ринки збуту. Основними принципами інтеграції аграрного сектора є, передусім, створення потужного національного ринку еколого-безпечної продукції з досягненням фінансової стабілізації й гармонізації вітчизняного зовнішньоекономічного законодавства відповідно до вимог Світової організації торгівлі й подальший розвиток власних галузей виробництва.</p>	<p>Державна політика інноваційного розвитку аграрного сектора в Україні спричиняє дедалі більший вплив на власні підгалузі, а створення конкурентного середовища для виробництва сільськогосподарської продукції сприятиме виходу на нові ринки збуту. Основними принципами інтеграції аграрного сектора є, передусім, створення потужного національного ринку еколого-безпечної продукції з досягненням фінансової стабілізації й гармонізації вітчизняного зовнішньоекономічного законодавства відповідно до вимог Світової організації торгівлі й подальший розвиток власних галузей виробництва.</p>

Отже, забезпечення ефективності державної політики сталого розвитку аграрного сектора в Україні нами вбачається через:	Отже, забезпечення ефективності державної політики інноваційного розвитку аграрного сектора в Україні нами вбачається через:
С. 420.	С. 413.
<p>1) створення умов для поглиблення спеціалізації та раціонального розміщення аграрного виробництва відповідно до природно-кліматичних умов середовища функціонування;</p> <p>2) створення інноваційної екологічно орієнтованої інфраструктури та формування системи вільного доступу вітчизняних товаровиробників до розгорнутої мережі складування, зберігання та збуту продукції;</p> <p>3) розвиток партнерських взаємовідносин між державою, сільськогосподарськими товаровиробниками та науковими установами щодо техніко-технологічного забезпечення, селекційної справи, насінництва, генетико-плеємної діяльності та ін.;</p> <p>4) запровадження механізму узгодження економічних інтересів в системі “наука-виробництво-переробка-реалізація”;</p> <p>5) збільшення можливостей для участі в організованих ринкових відносинах усіх форм господарювання, в тому числі кооперування дрібних товаровиробників, для поглиблення співпраці щодо переробки та реалізації продукції на експорт;</p> <p>6) розширення меж виробництва екологічної продукції, підвищення рівня відповідальності за дотримання якості і безпечності сільськогосподарської продукції.</p>	<p>1) створення умов для поглиблення спеціалізації та раціонального розміщення аграрного виробництва відповідно до природно-кліматичних умов середовища функціонування;</p> <p>2) створення інноваційної екологічно орієнтованої інфраструктури та формування системи вільного доступу вітчизняних товаровиробників до розгорнутої мережі складування, зберігання та збуту продукції;</p> <p>3) розвиток партнерських взаємовідносин між державою, сільськогосподарськими товаровиробниками та науковими установами щодо техніко-технологічного забезпечення, селекційної справи, насінництва, генетико-плеємної діяльності та ін.;</p> <p>4) запровадження механізму узгодження економічних інтересів в системі “наука-виробництво-переробка-реалізація”;</p> <p>5) збільшення можливостей для участі в організованих ринкових відносинах усіх форм господарювання, в тому числі кооперування дрібних товаровиробників, для поглиблення співпраці щодо переробки та реалізації продукції на експорт;</p> <p>6) розширення меж виробництва екологічної продукції, підвищення рівня відповідальності за дотримання якості і безпечності сільськогосподарської продукції.</p>
С. 422.	С. 393–394; 395.
<p>(Висновки до розділу 5)</p> <p>5. Для підвищення результативності стратегії забезпечення сталого розвитку сільського господарства України в умовах діджиталізації в основі її заходів та результатів реалізації повинні бути покладені два ключові напрями: екологічна спрямованість (концепція «зеленої економіки» та органічного виробництва) і кластеризація. У використанні положень «зеленої економіки» в сільському господарстві, варто реалізувати концепцію дифузії інновацій, тобто впроваджувати вже відомі у світі інновації, що прискорить процес виходу галузі на модель сталого розвитку. Прийнятними є альтернативні сільському господарству види економічної діяльності, такі як: біологічна енергетика, зелений туризм, а також «зелені» аграрні види зайнятості - органічне виробництво тощо. Для цього достатньо ресурсів, потрібно лише передусім створити сприятливі інституційні умови й забезпечити стабільну державну підтримку.</p>	<p>С. 393–394.</p> <p>У використанні положень “зеленої економіки” в аграрному секторі, на нашу думку, слід реалізувати концепцію дифузії інновацій, тобто впроваджувати вже відомі у світі інновації, що прискорить процес виходу галузі на модель сталого розвитку. Це найбільш реальний шлях, який є найкоротшим, найефективнішим. Прийнятними є альтернативні аграрному виробництву види економічної діяльності, такі як: біологічна енергетика, зелений туризм, а також “зелені” аграрні види зайнятості – виробництво екологічно чистого органічного продовольства тощо.</p> <p>С. 395.</p> <p>Для цього достатньо ресурсів, потрібно лише перш за все створити сприятливі інституційні умови і забезпечити стабільну державну підтримку³⁷⁹.</p>
С. 422.	С. 399.
<p>(Висновки до розділу 5)</p> <p>6. В організаційному плані актуальним вважаємо використання досвіду передових країн, залучаючи насамперед інституційні інновації. До таких інновацій належать біокластери, які в Європі досить активно поширюються. Ключовими характеристиками біокластера, який пропонуємо розглядати, як адаптаційний механізм концепції «зеленої економіки», є орієнтація на мінімізацію виробничих</p>	<p>В організаційному плані інновацій потрібно обов'язково скористатись досвідом передових країн, забезпечуючи дифузії, у тому числі інституційних інновацій. Такою інновацією для аграрної галузі регіону вважаємо біокластери, які в Європі системно поширюються.</p> <p>Вирішальними характеристиками біокластера, який ми вважаємо одним із адаптаційних механізмів</p>

<p>витрат та максимізацію додаткової вартості (поряд із полями, на яких вирощується сільськогосподарська сировина, створюють систему переробки, будуючи необхідні заводи). У даному випадку саме кластерна модель дозволить вирішити нагальну проблему сировинності та сприяти реалізації на вітчизняному та міжнародному ринках продукції з високою доданою вартістю.</p> <p>Рейтинг. Плагіат.</p>	<p>мів щодо інновацій "зеленої економіки", є курс на мінімізацію виробничих витрат і максимізацію додаткової вартості. Принциповим в цьому є те, що поряд з полями, на яких вирощується сировина, створюють систему переробки, будуючи відповідні заводи. Виробляють борошно, біодизель, корми, паралельно можуть бути збудовані молочні та м'ясні ферми – це формат безвідходного виробництва. Кластерна модель дозволить вирішити проблему сировинності галузі і сприяти реалізації на ринку продукції з високою доданою вартістю.</p>
<p>С. 433.</p>	<p>С. 459–460.</p>
<p style="text-align: center;">(ВИСНОВКИ)</p> <p>3. На основі узагальнення світової практики розвитку сільського господарства розвинутих країн Америки, Європи, Азії систематизовано науково-практичні підходи до імплементації позитивного досвіду в стратегію забезпечення сталого розвитку сільського господарства України. Ідентифіковані ключові детермінанти забезпечення сталого розвитку сільського господарства зарубіжних країн: комплексний підхід до формування державної аграрної політики; державна підтримка сільського господарства; розвиток інформаційних технологій у сільському господарстві; централізація державного регулювання сільського господарства; ефективна нормативно-правова база та регулярне прийняття законів з урахуванням змін на внутрішньому й зовнішніх ринках тощо. Грунтуючись на результатах проведених досліджень визначені напрями формування стратегії забезпечення сталого розвитку сільського господарства в Україні.</p> <p>Рейтинг. Плагіат.</p>	<p style="text-align: center;">(ВИСНОВКИ)</p> <p>3. На основі узагальнення світової практики державної політики інноваційного розвитку аграрного сектору розвинутих країн Америки, Європи, Азії сформовано науково-практичні підходи до визначення державної політики України у відповідній сфері та визначено умови її реалізації в межах конкретних інструментів державного регулювання. Ідентифіковані ключові принципи механізму реалізації державної політики інноваційного розвитку аграрного сектору зарубіжних країн: комплексний характер ефективної аграрної політики; централізація державного управління аграрним сектором; систематизована нормативно-правова база і регулярне прийняття законів з урахуванням змін на внутрішньому і зовнішніх аграрних ринках тощо. Грунтуючись на результатах проведених досліджень щодо впровадження загальних і особливих заходів з удосконалення державної політики інноваційного розвитку аграрного сектору, які властиві економічно розвинутих країнам, визначені напрями формування сучасної інноваційної моделі в Україні.</p>
<p>С. 433–434.</p>	<p>С. 460.</p>
<p style="text-align: center;">(ВИСНОВКИ)</p> <p>4. Представлено теоретико-методологічну архітектуру комплексного механізму забезпечення сталого розвитку сільського господарства, яка складається з сукупності загальних та спеціальних принципів (комплементарності; алгоритмічної; резильєнтності; діджиталізації; екологічності), структурно-функціональних елементів (нормативно-правовий, організаційно-інституційний, фінансово-економічний, екологічний, соціальний й інформаційний), методів та інструментів, які формують сприятливі умови для сталого розвитку сільського господарства в умовах діджиталізації. Такий механізм розширює межі сталого розвитку, адже враховує не лише соціо-еколого-економічні, а й політичні та інформаційні характеристики сучасності, забезпечуючи цим самим міжгалузевий розвиток сільського господарства та позитивні зміни на рівні держави і суб'єктів господарювання.</p> <p>Рейтинг. Плагіат.</p>	<p style="text-align: center;">(ВИСНОВКИ)</p> <p>4. Представлено теоретико-методологічну архітектуру комплексного механізму формування та реалізації державної політики інноваційного розвитку аграрного сектору, яка складається з сукупності принципів ефективного державного регулювання (міжінституційної комплементарності; алгоритмічності; резильєнтності; консюмеризму; цифровізації; екологічності), функціональних підмеханізмів (нормативно-правовий, фінансово-економічний, організаційно-інституційний, екологічний, соціальний та інформаційний), методів та інструментів, які забезпечують сприятливі умови для інноваційного розвитку аграрного сектору в умовах глобалізації та інтеграції. Такий механізм розширює межі інноваційного розвитку, адже враховує економічні, соціальні, політичні, екологічні та інформаційні характеристики сучасності, забезпечуючи не лише міжгалузевий інноваційний розвиток аграрного сектору, а й позитивні зміни як на рівні всієї держави, так і на рівні регіонів, суб'єктів господарювання.</p>
<p>С. 434.</p>	<p>С. 462–463.</p>
<p style="text-align: center;">(ВИСНОВКИ)</p> <p>6. Визначено, що для формування дієвої стратегії забезпечення сталого розвитку сільського господарства в Україні необхідно мати чітке уявлення про структуру соціо-еколого-економічного потенціалу сільського господарства, взаємозв'язки між</p>	<p style="text-align: center;">(ВИСНОВКИ)</p> <p>7. <...> Встановлено, що для формування державної політики інноваційного розвитку аграрного сектору в Україні необхідно мати чітке уявлення про структуру інноваційного потенціалу аграрного сектору, взаємозв'язки між його компонентами, про</p>

<p>його компонентами, про динамічну систему й фактори, які дають змогу найбільш повно та ефективно реалізувати на практиці його можливості. Запропоновано групи релевантних факторів, які впливають на розвиток сільського господарства в умовах цифровізації національної економіки: за рівнем управління, видом інфраструктурного забезпечення, інструментами регулювання, за способом впливу, за результативністю. Ідентифіковано, що на сучасному етапі соціо-еколого-економічних та цифрових трансформацій в Україні саме результати наукової, науково-технічної й інноваційної діяльності є вирішальними факторами, які визначають перехід до сталого типу розвитку сільського господарства, забезпечують результативність відповідної стратегії.</p> <p>Рейтинг. Плагіат.</p>	<p>систему та фактори, що дозволяють найбільш повно й ефективно реалізувати на практиці закладені в ньому можливості. З метою формування ефективної державної політики інноваційного розвитку аграрного сектору запропоновано класифікацію факторів, які на неї впливають: за рівнем управління (глобальні, макро-, мезо- та мікрорівні), видом інфраструктурного забезпечення (виробничі, технологічні, фінансові, інформаційно-комунікаційні та кадрові), інструментами регулювання (податкові, фінансово-кредитні, цінкові), за способом впливу (архітектурні, перешкоджаючі), за результативністю (сповільнюючі та імпульсивні). Встановлено, що на сучасному етапі соціально-економічних трансформацій в Україні результати наукової, науково-технічної та інноваційної діяльності є вирішальними факторами, що визначають перехід до інноваційного типу розвитку аграрного сектору, забезпечують його високу ефективність у ринковому середовищі.</p>
<p>С. 436–437.</p>	<p>С. 465.</p>
<p style="text-align: center;">(ВИСНОВКИ)</p> <p>11. Систематизовано особливості використання Blockchain-технології в стратегії забезпечення сталого розвитку сільського господарства: 1) трансформативність - технологія відповідає параметрам індустріальної, інноваційної комп'ютерної революції, насамперед, йдеться про стрімкий розвиток Інтернету. Саме Blockchain-технологія є інформаційною технологією, яка змінить наш світ; 2) фундаментальність - зміна відносин держави з бізнесом, бізнесу з бізнесом, бізнесу із суспільством тощо; 3) довіра - відкриття аграрного ринку України для мільярдних інвестицій, які будуть прозорими та зрозумілими. Визначені перспективні сфери впровадження Blockchain-технології в сільському господарстві України реєстри; traceability; форвардні та ф'ючерсні контракти; смартконтракти; токенизація активів сільського господарства. Визначена важлива роль держави в забезпеченні розвитку Blockchain-технології в сільському господарстві та перспективні напрями державної політики в цьому напрямі (адаптація до світових вимог документообігу; налагодження механізму використання електронного документообігу як у процесі виробництва, торгівлі, так і у відносинах із контролюючими органами; нормативно-правове врегулювання питань використання криптовалюти).</p> <p>Рейтинг. Плагіат.</p>	<p style="text-align: center;">(ВИСНОВКИ)</p> <p>12. Систематизовано особливості та перспективи використання Blockchain-технології в інформаційному механізмі державної політики інноваційного розвитку аграрного сектору: 1) трансформативність – тобто технологія, за рівнем трансформаційних змін відповідає індустріальній, інноваційній комп'ютерній революції, зокрема, йдеться про стрімкий розвиток Інтернету. Усе в технологічному світі змінюється досить швидко. Blockchain-технологія стане однією з технологій, яка змінить наш світ; 2) фундаментальність – Blockchain-технологія змінить усі відносини: бізнесу з бізнесом, держави з бізнесом, бізнесу із суспільством тощо; 3) довіра до технологій. Це дає можливість відкриття ринку України для мільярдних інвестицій. Інвестицій, які будуть прозорими і зрозумілими. Запропоновані перспективні сфери впровадження Blockchain-технології в аграрному секторі України: реєстри; traceability; форвардні й ф'ючерсні контракти; смарт-контракти; токенизація активів аграрного сектору. Визначена роль держави щодо забезпечення розвитку Blockchain-технології в аграрному секторі та перспективні напрями регулювання (адаптація до світових вимог документообігу; полегшення використання електронного документообігу як в торгівлі, так і у відносинах із контролюючими органами; легалізація торгів у криптовалюти).</p>
<p>С. 437–438.</p>	<p>С. 466–467.</p>
<p style="text-align: center;">(ВИСНОВКИ)</p> <p>12. Обґрунтована доцільність та формалізована змістовність стратегічних орієнтирів забезпечення сталого розвитку сільського господарства України на засадах концепції «зеленої економіки» та кластеризації. Ідентифіковані можливості для сільського господарства використання концепції «зеленої економіки» у стратегії забезпечення сталого розвитку сільського господарства (забезпечення стабільного відновлюваного розвитку національної економіки, соціуму, природного потенціалу; економічне зростання та комерціалізація інновацій; покращання екологічної складової та забезпечення бережливого ставлення людей до навколишнього середовища; можливість впровадження ресурсно-ефективних технологій аграрного виробництва та</p>	<p style="text-align: center;">(ВИСНОВКИ)</p> <p>14. Обґрунтована доцільність та формалізована змістовність формування імперативів державної політики інноваційного розвитку аграрного сектору України на засадах концепції «зеленої економіки». Встановлено, що для вирішення проблем стимулювання ефективності й формування імперативів державної політики інноваційного розвитку аграрного сектору, за базис варто обрати два основних напрями: «зелена економіка» і кластеризація. Ідентифіковані можливості для аграрного сектору в разі використання концепції «зеленої економіки» у державній аграрній політиці (забезпечення сталого відновлюваного розвитку економіки, соціуму, природи регіону; економічне зростання та інновації; покращання екологічної складової і забезпечення</p>

<p>переробки сільськогосподарської продукції; забезпечення формування інфраструктури використання відновлюваних джерел енергії). Визначено, що одним із адаптаційних механізмів щодо реалізації інновацій «зеленої економіки» є біокластери, функціонування яких орієнтовано на мінімізацію виробничих витрат та максимізацію додаткової вартості.</p> <p>Рерайтинг. Плагіат.</p>	<p>бережливого ставлення населення до навколишнього середовища; впровадження ресурсно-ефективних технологій виробництва й переробки сільськогосподарської продукції; розвиток виробництва й інфраструктури використання відновлюваних джерел енергії, що підсилить рівень енергетичної безпеки). Вирішальними характеристиками біокластера, який ми вважаємо одним із адаптаційних механізмів щодо інновацій «зеленої економіки», є курс на мінімізацію виробничих витрат і максимізацію додаткової вартості.</p>
---	---